
DOUGLAS KENNEDY
farmecul discret
al vieții conjugale
roman
3
TREI

Douglas Kennedy

Farmecul discret al vieții conjugale

Traducere din engleză și note de
Lidia Grădinaru

TREI
2013

STATE OF THE UNION
Douglas Kennedy
Copyright © Douglas Kennedy, 2005

© Editura Trei, 2013
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN ePUB: 978-606-719-503-3
ISBN PDF: 978-606-719-504-0
ISBN Print: 978-973-707-734-9

Editori: Silviu Dragomir, Vasile Dem. Zamfirescu
Director editorial: Magdalena Mărculescu
Redactor: Raluca Hurduc
Coperta colecției: Faber Studio (Ioan Olteanu și Dinu Dumbrăvician)
Foto copertă: Guliver/Getty Images/ © Cultura Travel/Walter Zerla
Director producție: Cristian Claudiu Coban
Dtp: Eugenia Ursu
Corectură: Roxana Samoilescu, Cătălina Ioancea

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului

reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Ca de obicei, această carte le este dedicată lui Grace și lui Max și Ameliei. Dar și lui Joseph Strick.

„Unii prin păcat se înalță, alții cad prin virtute.“

– SHAKESPEARE.
Măsură pentru măsură,
Actul 2, Scena 1

PARTEA ÎNTÂI

1966–1973

Unu

După ce a fost arestat, tata a ajuns faimos.

Era în 1966 — și tata (sau John Winthrop Latham, cum era cunoscut de toată lumea în afară de fiica lui) a fost primul profesor de la Universitatea din Vermont care s-a pronunțat deschis împotriva războiului din Vietnam. În acea primăvară, a condus un protest la care a luat parte tot campusul și care s-a soldat cu o demonstrație în fața clădirii administrației. Tata a condus trei sute de studenți care, timp de treizeci și șase de ore, au blocat în mod pașnic intrarea, fapt ce a determinat încetarea activității administrative a universității. În cele din urmă, au fost chemate poliția și Garda Națională. Protestatarii au refuzat să plece, iar tata a fost arătat la televiziunea națională cum era dus la pușcărie.

La vremea respectivă asta a fost o știre importantă. Tata fusese instigatorul uneia dintre primele manifestări de protest pașnic în rândul studenților împotriva războiului, și imaginea acestui venerabil yankeu solitar cu sacou de tweed și cămașă albastră cu guler răsfrânt gen Oxford, luat pe sus de câțiva soldați ai statului Vermont, a ajuns în telejurnalele din întreaga țară.

— Tatăl tău e grozav! mi-a spus toată lumea la liceu în dimineața de după arestarea lui.

Doi ani mai târziu, când am început anul întâi la Universitatea din Vermont, chiar și menționarea faptului că eram fiica profesorului Latham provoca aceeași reacție.

— Tatăl tău e grozav!

Iar eu dădeam din cap și spuneam:

— Mda, e cel mai tare.

Să nu mă înțelegeți greșit, îmi ador tatăl. L-am adorat întotdeauna și îl voi adora mereu. Dar când ai optsprezece ani — cum aveam eu în ’69 — și vrei cu disperare să îți făurăști cât de cât o identitate, iar tatăl tău s-a transformat în Tom Paine-ul[1] orașului tău natal *și* al colegiului tău, te poți pomeni ușor transformat într-un pitic de virtuoasa lui umbră lungă și subțire.

Aș fi putut să scap de înaltul său profil moral transferându-mă la altă școală. În loc de asta, la mijlocul anului doi am făcut al doilea lucru cel mai bun: m-am îndrăgostit.

Dan Buchan nu era deloc ca tata. În vreme ce tata avea pregătirea beton de membru al celui mai puternic grup al societății — Choate, Princeton, apoi doctoratul la Harvard —, Dan era dintr-un orășel obscur

din partea de nord a statului New York, pe nume Glens Falls. Tatăl lui se ocupa cu lucrările de întreținere a școlilor din localitate, răposata lui mamă avusese un mic salon de manichiură în oraș, iar Dan era primul membru al familiei lui care urma colegiul, ca să nu mai spun de facultatea de medicină.

Era și un tip timid. Nu domina niciodată o conversație, nu se impunea niciodată într-o situație. Dar era un ascultător grozav — mereu mult mai interesat de ce aveai tu de spus. Îmi plăcea asta. Iar blânda lui reticență mi se părea ciudat de atrăgătoare. Era serios și, spre deosebire de toți ceilalți pe care i-am cunoscut atunci la colegiu, știa exact încotro mergea. La a doua noastră întâlnire, după o bere sau două, mi-a spus că pur și simplu nu voia să intre într-un domeniu important și ambițios precum neurochirurgia. Și că nici vorbă să aleagă o specialitate din care să facă bani frumoși precum dermatologia. Nu, el avea în vedere medicina de familie.

— Vreau să fiu un doctor mărunt de țară, nimic mai mult, a spus el.

Studenții din primul an la medicină munceau treisprezece ore pe zi, iar Dan studia non-stop. Contrastul dintre noi era cum nu se poate mai evident. Eu aveam ca specialitate engleza și mă gândeam la o carieră didactică după absolvire. Dar era la începutul anilor șaptezeci și dacă nu toceai pentru medicină sau drept, ultimul lucru la care te gândeai era „viitorul“.

Dan avea douăzeci și patru de ani când l-am cunoscut, dar diferența de vârstă de cinci ani nu era uriașă. De la început mi-a plăcut că părea mult mai hotărât și matur decât oricare dintre băieții cu care mă văzusem înaintea lui.

Nu că aș fi știut mare lucru despre bărbați. În liceu avusesem un iubit pe nume Jared — care era savant și într-o anumită măsură priceput la arte și care mă adora total, până a intrat la Universitatea din Chicago și a fost clar că niciunul dintre noi nu voia să susțină o chestie la mare distanță. Apoi, în primul semestru la colegiu, am avut singurul flirt scurt cu anormalitatea, când am început să mă văd cu Charlie. La fel ca Jared, era foarte dulce, foarte citit, bun vorbitor și „creator“ (ceea ce, pentru Charlie, însemna compunerea unui mare volum din ceea ce era — chiar și pentru ochii mei impresionabili de fată de optsprezece ani — poezie cu adevărat ermetică și plicticoasă). Se droga la greu, fiind unul dintre băieții ăia care fumează de obicei o țigară cu marijuana la cafeaua de la micul dejun. O vreme, asta nu m-a deranjat — chiar dacă niciodată nu m-a interesat cu adevărat activitatea lui. Totuși, privind retrospectiv, am avut nevoie de această scurtă coborâre în dezmăț. Era în ’69 și dezmățul era în

vogă. Dar după trei săptămâni de acomodare cu salteaua de pe podeaua camerei în care locuia Charlie — și cu monologurile lui din ce în ce mai confuze și aiurite, din cea mai profundă stare de amețeală tâmpă dată de droguri — a fost o seară când m-am dus la el și l-am găsit arzând gazul cu trei prieteni, făcând poștă o țigară uriașă cu marijuana, în timp ce în boxe bubuia The Grateful Dead.

— Hei…, mi-a spus el, apoi s-a cufundat în tăcere.

Când l-am întrebat peste zgomotul muzicii dacă vrea să iasă la un film, a spus iarăși doar „hei“, deși a continuat să dea din cap cu înțelepciune, de parcă tocmai îmi dezvăluise un mare și profund secret *karmic* despre misterele ascunse ale vieții.

N-am mai zăbovit acolo, ci m-am retras în campus și am ajuns la Union, bând singură și tacticoasă o bere, în timp ce atacam cu nădejde un pachet de țigări Viceroy. Pe la a treia țigară, a apărut Margy. Era cea mai bună prietenă a mea — o fată isteață din Manhattan, subțire și mlădie, cu o claie mare de păr negru cârlionțat. Crescuse la vest de Central Park și urmase școala potrivită (Nightingale Bamford) și era super deșteaptă. Dar, cum recunoștea ea însăși, era „atât de bâtă când era vorba să deschidă o carte“, încât a ajuns la o universitate de stat din Vermont. „Nici măcar nu le am cu schiatul.“

— Pari sictirită, a spus ea, așezându-se, apoi a scuturat un Viceroy din pachetul meu și l-a aprins cu chibritul-plic de pe masă. O seară amuzantă cu Charlie?

Am dat din umeri.

— Obișnuitul spectacol ciudat în grupul ăla al lui?

— Îhî.

— Ei bine, cred că faptul că e drăguț compensează…

S-a întrerupt la mijlocul frazei, trăgând adânc din țigară.

— Continuă, am spus, termină propoziția.

Încă un fum lung, îngândurată.

— Tipul e drogat în orice clipă din zi. Ceea ce nu-l prea ajută să folosească vorbe cu mai mult de o silabă, nu?

M-am pomenit râzând fiindcă, în autenticul stil din New York, Margy pusese direct degetul pe rană. Era nemilos de sinceră și privitor la ceea ce considera a fi limitele ei… și la motivul pentru care, după trei luni din primul nostru an de studenție, era tot fără iubit.

— Toți tipii de aici sunt fie ahtiați după schiat — ceea ce, conform dicționarului meu, este sinonim cu plictisitor… fie sunt genul de capete drogate care și-au transformat creierul în șvaițer.

— Hei, asta nu-i pe viață, am spus, încercând să mă apăr.

— Nu vorbesc despre Domnul Personalitate al tău, scumpico.

— Crezi că ar fi distrus dacă i-aș da papucii?

— Oh, *te rog*! Cred că ar trage trei fumuri de marijuana din țeava aia tâmpită a lui, și ar uita de asta înainte să expire a doua oară.

Totuși, mi-a mai luat câteva săptămâni să pun punct. Detest să indispun oamenii și vreau mereu să fiu plăcută. Ăsta era un lucru pentru care mama mă certa — deoarece fiind și ea new-yorkeză (și fiind mama mea), era la fel de directă când era vorba să-mi spună ce gândea.

— Să știi că nu întotdeauna trebuie să fii Domnișorica Popularitate, mi-a spus ea odată când eram în prima clasă de liceu și m-am plâns că n-am câștigat un loc în Consiliul Elevilor. Și faptul că nu te integrezi în gloata care face galerie mi se pare un lucru grozav. Pentru că e chiar în regulă să fii deștept.

— O medie 8 nu înseamnă că ești deștept. Înseamnă că ești mediocru.

— Am avut în liceu o medie 8. Și am considerat-o bunicică. Și, la fel ca tine, aveam doar câteva prietene și n-am prins echipa de majorete.

— Mamă, la tine la școală nu erau majorete.

— În regulă, deci n-am intrat în echipa de șah. Ce vreau să spun eu e următorul lucru: fetele populare din liceu sunt de obicei cele mai puțin interesante… și întotdeauna sfârșesc prin a se mărita cu stomatologi. Și nici eu, nici tatăl tău nu te considerăm mediocră. Dimpotrivă, ești vedeta noastră.

— Știu, am mințit.

Fiindcă nu mă simțeam ca o vedetă. Tata era vedetă — marele erou radical de neîngenuncheat —, iar mama putea să spună istorioare despre hoinăreala ei cu de Kooning și Johns și Rauschenberg și Pollock și toți ceilalți simandicoși din Școala de la New York de după război. Avusese expoziții la Paris, și încă mai vorbea franceza, și preda cu jumătate de normă la secția de artă a universității, și părea al naibii de realizată și sigură pe ea. În vreme ce eu chiar nu aveam niciun talent, nemaivorbind de soiul de pasiune care îi mâna în viață pe părinții mei.

— De ce nu-ți dai o șansă? spunea mama. Nici n-ai început să trăiești, darămite să descoperi la ce ești bună.

Și apoi o întindea în grabă la un miting al asociației Artiștii din Vermont Împotriva Războiului, al cărei, firește, purtător de cuvânt era.

Asta era caracteristica mamei — era mereu ocupată. Și în mod cert nu era genul care să dea rețete de friptură înăbușită la cuptor și să facă prăjiturele pentru cercetașe și să coasă costume pentru spectacolele de Crăciun. De fapt, mama era cea mai catastrofală bucătăreasă din toate

timpurile. Chiar nu-i păsa câtuși de puțin dacă scotea spaghetele din oală pe jumătate țepene, sau dacă terciul de ovăz de la micul dejun era un talmeș-balmeș de cocoloașe întărite. Iar când era vorba de treburile casnice… ei bine, s-o spun așa, de la vârsta de treisprezece ani, am hotărât că era mai simplu să le fac eu. Schimbam așternuturile de la toate paturile, spălam rufele tuturor și comandam produsele de băcănie săptămânale. Nu mă deranja să coordonez totul. Asta îmi dădea un sentiment de responsabilitate. Și, oricum, îmi plăcea să fiu organizată.

— Chiar îți place să te joci de-a gospodăria, nu-i așa? a spus odată mama când am venit pe neașteptate de la colegiu să fac curățenie în bucătărie.

— Hei, fii recunoscătoare că e cineva pe aici căruia îi place.

Totuși, părinții mei nu mi-au impus niciodată interdicții de a ieși din casă după o anumită oră, nu mi-au spus niciodată ce să nu port, nu m-au obligat niciodată să fac ordine în camera mea. Dar poate nu a fost nevoie. Niciodată nu stăteam în oraș până foarte târziu, nu purtam niciodată haine hippy (preferam fuste scurte), eram mult mai ordonată ca ei.

N-au făcut tămbălău nici chiar atunci când, la șaptesprezece ani, m-am apucat de fumat.

— Am citit în *The Atlantic* un articol în care scria că țigările pot cauza cancer, a spus mama când m-a găsit ascunzând pe furiș un chiștoc pe veranda din spatele casei. Dar sunt plămânii tăi, puștoaico.

Prietenele mă invidiau pentru părinți atât de îngăduitori. Ele făceau comentarii răutăcioase despre politica lor radicală și despre faptul că acoperișul de șindrilă roșie ca în New England al casei noastre era plin de ciudatele picturi abstracte ale mamei. Însă prețul pe care îl plăteam pentru o astfel de libertate era neîntreruptul sarcasm al mamei.

— Prințul Nu Chiar Așa de Inteligent, a spus ea după ce părinții mei l-au cunoscut pe Charlie.

— Sunt sigur că e doar o chestie trecătoare, a spus tata.

— Sper.

— Toată lumea are nevoie de cel puțin o idilă cu un tăntălău, a spus el, zâmbindu-i amuzat mamei.

— De Kooning nu era tăntălău.

— Era veșnic nehotărât.

— N-a fost o idilă. A fost doar o treabă de două săptămâni…

— Hei, să știți că *sunt* în cameră, am spus, deloc mirată de faptul că reușiseră cumva să facă abstracție de mine, dar un pic uimită să aflu că mama fusese cândva iubita lui Willem de Kooning.

— Suntem conștienți de asta, Hannah, a spus mama, calm. Doar că timp de aproximativ un minut conversația a deviat de la tine.

Au! Asta era tipic mamei. Tata mi-a făcut cu ochiul, ca pentru a spune „Știi că nu vorbește serios“. Dar treaba era că vorbea serios. Dar, fiind Fată Cuminte, n-am izbucnit într-o furie de adolescentă. Am înghițit pur și simplu hapul — ca de obicei.

Când a fost vorba să îmi încurajeze independența, mama m-a îndemnat să urmez un colegiu departe de Burlington și m-a mustruluit că sunt un adevărat animal de casă când m-am hotărât să merg la Universitatea din Vermont. A insistat să stau la cămin în campus.

— Era și timpul să fii alungată din cuib, a spus ea.

Unul dintre lucrurile pe care eu și Margy le aveam în comun era mediul familial încurcat — tați de origine anglo-saxonă și protestantă și mame evreice, dificile, care păreau să ne găsească mereu necorespunzătoare.

— Măcar mama ta își mișcă fundul și se ocupă de artă, a spus Margy. Pentru mama, să își facă manichiura este o importantă realizare personală.

— Îți faci vreodată griji că nu te prea pricepi la nimic?

— Mai tot timpul. Adică, mama îmi tot reamintește că am fost îndelung pregătită pentru Vassar și am sfârșit în Vermont. Și eu știu că lucrul pe care îl fac cel mai bine e să cerșesc țigări și să mă îmbrac ca Janis Joplin… așa că nu sunt chiar Domnișoara Ce Dă pe Dinafară de Încredere în Sine. Dar tu ce ai pe conștiință?

— Uneori am impresia că părinții mei mă privesc ca pe un stat separat, autonom… și o mare dezamăgire.

— Îți spun ei asta?

— Nu în mod direct. Dar știu că nu sunt chiar ideea lor de poveste de succes.

— Hei, ai optsprezece ani. Trebuie să fii împrăștiată… *nu* că te-aș face eu așa.

— Trebuie să mă adun.

Margy s-a înecat, scoțând o trombă de fum.

— Oh, mă lași? a spus ea.

Dar eu eram hotărâtă să mă adun — să câștig interesul părinților mei și să le arăt că sunt o *persoanăserioasă*. Astfel că, drept prim pas, am început să iau studenția în serios. În majoritatea serilor stăteam la bibliotecă până la zece și citeam foarte mult suplimentar — mai ales pentru un curs ce se chema Jaloanele Literaturii Beletristice din Secolul al Nouăsprezecelea. Citeam Dickens și Thackeray și Hawthorne și Melville și

chiar George Eliot. Dar dintre toate cărțile pe care a trebuit să le citim pentru cursul din acel prim semestru cea care m-a captivat cu adevărat a fost *Madame Bovary* a lui Flaubert.

— Dar e al naibii de deprimantă, a spus Margy.

— Tocmai asta-i ideea, am spus. Oricum, motivul pentru care e deprimantă este că e foarte reală.

— Numești *reală* toată aiureala aia romantică în care se bagă eroina? Vreau să spun că e cam *nătângă*, nu-i așa? Se mărită cu tipul ăla plicticos, se mută într-un orășel plicticos, apoi se aruncă în brațele soldatului ăluia lingușitor care o vede doar ca pe o saltea, nimic mai mult.

— Mie mi se pare destul de reală. Oricum, esența romanului e că cineva se folosește de o idilă ca mod de a scăpa de plictiseala din viața lui.

— Și ce mai e nou? a spus ea.

Tata, pe de altă parte, părea interesat de pasiunea mea pentru carte. Luam unul dintre prânzurile noastre foarte ocazionale în afara campusului (oricât îl adoram, nu voiam să fiu văzută mâncând cu tata la Union), clefăind budincă de moluște la o mică braserie din apropierea universității. I-am spus că îmi plăcea foarte mult cartea și că o consideram pe Emma Bovary „o adevărată victimă a societății".

— În ce fel? a întrebat el.

— Păi, în felul în care se lasă prinsă în capcană într-o viață pe care nu o vrea, și credința ei că faptul de a se îndrăgosti de altcineva îi va rezolva problemele.

Mi-a zâmbit și a spus:

— E foarte bine. E un punct de vedere pertinent.

— Ce nu pricep eu e de ce a ales suicidul drept cale de scăpare; de ce nu a fugit pur și simplu la Paris, de exemplu.

— Dar tu o vezi pe Emma din perspectiva unei americance de la sfârșitul anilor 1960, nu ca pe o femeie prinsă în capcana convențiilor din vremea ei. Ai citit *The Scarlet Letter*, așa-i?

Am dat din cap.

— Ei bine, poate că în ziua de azi ne întrebăm de ce Hester Prynne a acceptat să umble prin Boston cu o literă A, mare, pe piept, și a trăit în mod constant cu amenințarea clericilor puritani că îi iau copilul. Am putea întreba de ce nu și-a luat pur și simplu fata și n-a fugit în altă parte. Dar în mintea ei, întrebarea a fost: *unde pot să mă duc*? Pentru ea nu exista cale de scăpare de pedeapsa ei — fapt pe care aproape îl considera a fi destinul ei. Același lucru e și cu Emma. Ea știe că, dacă fuge la Paris, în cel mai bun caz va sfârși trăind din munca de cusătoreasă sau din altă slujbă deprimantă *petit bourgeoise* — fiindcă societatea din secolul al

nouăsprezecelea era foarte neiertătoare cu femeia măritată care fugea de responsabilitățile ei.

— Prelegerea asta ține mult? am întrebat râzând. Fiindcă la două am curs.

— Tocmai ajungeam la esență, a spus tata, zâmbind. Iar esența e că fericirea personală nu conta câtuși de puțin. Flaubert a fost primul mare romancier care a înțeles că toți trebuie să ne luptăm cu închisoarea pe care ne-o creăm.

— Chiar și tu, tată? am întrebat, surprinsă să-l aud recunoscând asta.

A zâmbit melancolic, ca de obicei, și s-a uitat în farfuria lui cu budincă.

— Toată lumea se plictisește din când în când, a spus el.

Apoi a schimbat subiectul.

Nu era prima dată când tata dădea de înțeles că lucrurile nu stăteau chiar perfect cu mama. Știam că se ceartă. Mama, crescută în Brooklyn, era gură-bogată și îi sărea iute țandăra când ceva o enerva. Tata — credincios rădăcinilor lui din Boston — ura confruntările publice (care nu implicau mulțimi pline de adorație și amenințarea arestării). Așa că, de îndată ce pe mama o apuca unul dintre accesele ei de furie, el avea tendința să fugă și să se pună la adăpost.

Când eram mai mică, aceste certuri mă tulburau. Dar, când am crescut, am început să înțeleg că, în esență, părinții mei se înțelegeau — că relația lor era ciudat de volatilă, dar funcționa, poate fiindcă erau fantastic de deosebiți. Și, deși probabil mi-ar fi plăcut să-i fi avut mai mult în preajmă în copilărie, un lucru pe care l-am învățat din căsnicia lor uneori furtunoasă, cu accente de independență, a fost că nu e nevoie ca doi oameni să se sufoce unul pe celălalt pentru a face o relație să meargă. Însă atunci când tata a făcut aluzie la un anumit nivel de plictiseală conjugală, mi-am dat seama de altceva: niciodată nu știi ce se petrece cu doi oameni… poți doar să faci speculații.

Tot așa cum poți doar să faci speculații de ce o femeie ca Emma Bovary a crezut că iubirea ar fi răspunsul la toate problemele ei.

— Din cauză că femeile, în marea lor majoritate, sunt idioate, a spus mama când am făcut greșeala să-i cer părerea despre romanul lui Flaubert. Și știi de ce sunt idioate? Fiindcă își pun toată încrederea într-un bărbat. Proastă mutare. Pricepi? *Întotdeauna*.

— Eu nu sunt tâmpită, mamă, am spus.

— Mai vedem noi.

[1] Thomas Paine — scriitor și gânditor politic american (1731–1809).

Doi

— N-am să mă mărit niciodată, am anunțat-o pe mama chiar înainte să încep primul an de colegiu.

Această declarație a venit chiar după una dintre certurile ei deosebit de virulente cu tata — care a luat sfârșit numai atunci când el s-a încuiat în biroul lui de la etaj și a dat la maximum CD-ul cu Mozart ca să nu o mai audă. După ce mama s-a potolit — mulțumită unei țigări și a unui pahar de J&B — m-a găsit stând posacă la masa din bucătărie.

— Bun venit în căsnicie, a spus ea.

— Eu n-am să mă mărit niciodată, am spus.

— Ba ai să te măriți — și ai să te cerți cu individul. Fiindcă așa se întâmplă. Ăsta-i aranjamentul.

— Nu va fi aranjamentul meu.

— Pun pariu pe o sută de dolari că ai să mergi la altar înainte să împlinești douăzeci și cinci de ani, a spus mama.

— S-a făcut, am spus. Fiindcă asta n-o să se întâmple.

— Nu fi așa de convinsă, a spus mama.

— Cum poți să fii așa de sigură că am să mă mărit de tânără?

— Intuiție maternă.

— Ei bine, categoric ai să pierzi pariul.

Șase luni mai târziu l-am cunoscut pe Dan. După câteva săptămâni, când eram deja un cuplu, Margy s-a întors spre mine într-o seară și a spus:

— Fă-mi o favoare, nu te mărita cu el *acum*.

— Fii serioasă, Margy. Mai am până să-l cunosc bine.

— Da, dar ai luat hotărârea.

— Cum poți să spui asta? Nu sunt chiar atât de transparentă.

Afurisita de Margy — mă cunoștea foarte bine. Îmi plăcuse Dan de la început, dar nu spusesem niciodată că aveam de gând să mă mărit. Deci cum își dăduseră seama Margy și mama?

— Ești o tradiționalistă, mi-a spus mama.

— Nu-i adevărat, am spus.

— Nu e ceva de care să-ți fie rușine, a spus ea. Unii oamenii sunt rebeli din fire, alții sunt timizi, iar alții doar… tradiționaliști.

— Zău că nu știu de ce mă obosesc să vorbesc cu tine, am spus.

Mama a dat din umeri.

— Atunci nu vorbi cu mine. La o adică, tu ești cea care a venit azi, aici, la prânz, și mi-ai și cerut sfatul cu privire la doctorul Dan…

— Chiar nu-l suporți, nu-i așa?

— Nu-l suport pe Dan? Ce idee absurdă! Doctorul Dan este visul oricărei mame.

— El te consideră cumsecade.

— Sunt convinsă că Dan consideră că majoritatea oamenilor e cumsecade.

În universul mamei, niciun om interesant nu era normal sau la locul lui. Acele virtuți erau pentru plicticoșii incurabili. Și din clipa în care l-a cunoscut, am fost sigură că mama l-a trecut pe Dan la categoria Plicticoși.

Treaba era că eu nu l-am găsit niciodată plicticos. Era pur și simplu… normal. Spre deosebire de mama și tata, el nu te copleșea cu persoana lui, nici nu căuta să te amețească cu intelectul sau realizările lui. Râdea la glumele mele, îmi aprecia punctele de vedere, mă încuraja în orice făceam. Și mă plăcea pentru simplul fapt că eram eu. Nu e de mirare că mama nu-l prea simpatiza.

— Vrea ce crede ea că e mai bun pentru tine, a spus Dan după ce a cunoscut-o.

— Blestemul suprem al mamei evreice.

— Ar trebui să vezi lucrurile așa cum sunt — bunele intenții răzlețite puțin.

— Întotdeauna cauți să găsești latura bună a oamenilor?

A dat cu modestie din umeri, ca de obicei.

— E un lucru îngrozitor? a întrebat el.

— Cred că e unul dintre motivele pentru care te iubesc.

Cum de mi-a scăpat asta? Îl cunoșteam doar de zece săptămâni, dar în sinea mea mă hotărâsem deja.

Spre deosebire de unele dintre prietenele mele de la colegiu, care păreau să se culce în fiecare weekend cu alt tip, pe mine realmente nu mă interesa „amorul liber“, tot așa cum nu voiam nici o „relație deschisă“ cu Dan. De la început, am avut o înțelegere nerostită că o să rămânem monogami — fiindcă amândoi voiam să fie așa.

În weekendul în care a căzut Paștele am făcut patru ore cu mașina până la Glens Falls, ca să-l vizităm pe tatăl lui. Deși de-acum eram împreună de mai multe luni, a fost prima dată când l-am întâlnit pe tatăl lui (mama lui murise, la vârsta de patruzeci de ani, din cauza unui anevrism, când Dan era în primul an de liceu). Weekendul a decurs grozav. Joe Buchan era un american de primă generație. Părinții lui veniseră din Polonia la începutul anilor 1920 și abandonaseră imediat numele Buchevski în favoarea purului american „Buchan“. Tatăl lui fusese electrician, așa că Joe s-a făcut electrician. Tatăl lui fusese un

patriot serios, așa că Joe a devenit un patriot serios, înrolându-se voluntar în infanteria marină în 1941, după Pearl Harbor.

— Am ajuns în Okinawa cu patru prieteni de-ai mei din Glens Falls. Știi ce-a fost în Okinawa, Hannah?

Am clătinat din cap.

— Cu cât știi mai puțin despre asta, cu atât mai bine, a spus el.

— Tata a fost singurul dintre prietenii lui care s-a întors viu, a spus Dan.

— Mda, mă rog, eu am fost cel norocos, a spus Joe. În război, poți să faci pe dracu-n patru ca să eviți să fii împușcat sau aruncat în aer de o bombă. Dar dacă un glonte are pe el numele tău…

S-a oprit. A luat un gât din sticla de bere.

— Tatăl tău a fost la război, Hannah?

— Da. A fost încartiruit în Washington și, pentru o scurtă perioadă, în Londra — ceva în Serviciul Secret.

— Deci nu a luat niciodată parte la luptă? a întrebat Joe.

— Tată… a spus Dan.

— Hei, e doar o întrebare, a spus Joe. Întreb doar dacă tatăl lui Hannah a ajuns vreodată în bătaia focului, atâta tot. Știu că e un mare pacifist…

— Tată… a spus Dan.

— Hei, nu spun nimic împotriva tipului, a zis Joe. La o adică, nu-l cunosc — și oricât aș detesta părerile lui pașnice, trebuie să-ți spun, Hannah, că îi respect curajul de a duce lupta pentru…

— Tată, vrei, te rog, acum să cobori de la tribună?

— Hei, nu vreau să insult pe nimeni.

— Nu mă simt insultată, am spus.

Joe m-a strâns de braț. A fost ca și cum m-ar fi strâns un instrument de tortură.

— Bună fată! a spus el. Apoi s-a întors spre fiul lui și a adăugat: Vezi tu, aici avem doar un schimb de păreri.

Mă simțeam ca acasă cu tachinările lor… chiar dacă acea casă era al naibii de diferită de a mea. Joe Buchan nu avea multe cărți și avea la subsol o sală de recreație cu lambriuri de lemn, unde petrecea o grămadă de timp pe divanul din fața marelui televizor color Zenith, în timp ce privea cum iubita lui echipă Buffalo Bills își dădea sufletul pe teren în fiecare weekend.

— Sper că nu mă crede vreo jigodioară din est, i-am spus lui Dan pe drumul de întoarcere la Vermont.

— Mi-a spus că e îndrăgostit de tine.

— Mincinosule! am spus, zâmbind.

— Ba nu, așa e. L-ai cucerit total. Și sper că nu te-au supărat toate chestiile alea despre tatăl tău…

— Chiar nu m-au deranjat. De fapt, mi s-a părut într-un fel drăguț că și-a dat atâta osteneală să afle despre tata…

— Hei, este electrician. Și dacă există un lucru pe care îl știu despre electricieni, acela e că sunt obsedați să știe tot ce e de știut despre orice vor să știe. De asta a citit temeinic despre tatăl tău.

— E foarte normal și cu picioarele pe pământ, am spus.

— Niciun părinte nu e complet normal.

— Mie îmi spui?

— Dar ai tăi sunt destul de stabili.

— În felul lor capricios.

— Noi nu o să fim niciodată capricioși, a spus el, râzând.

— Am să te fac să respecți asta.

Noi nu o să fim niciodată capricioși. Știam că ăsta era modul lui Dan de a-mi spune că voia ca relația noastră să dureze. Exact același lucru simțeam și eu, în ciuda glasului care îmi șoptea: *Nu te grăbi. Ești abia în anul doi… ai totul în față… Nu te băga în belea așa de repede*.

A fost nevoie de încă șase luni ca Dan să spună deschis „Te iubesc“. Era vară, iar Dan câștigase un loc într-un program pentru studenții la medicină la Mass. General Hospital din Boston. Când a aflat că fusese singurul student medicinist al Universității din Vermont ales pentru acest program, m-a întrebat: „Ai chef să-ți petreci vara cu mine în Boston?“ Mi-au trebuit cam vreo două secunde să accept. Într-o săptămână, am subînchiriat ieftin un apartament cu 85 de dolari pe lună în Cambridge. În plus, am aflat despre un program terapeutic de citit, din Roxburry, inițiat de quakeri[2], dar total neconfesional, care aveau nevoie de învățători voluntari. Așa că am făcut cerere și am fost acceptată — fără salariu, doar cu 25 de dolari pe săptămână pentru transport și masa de prânz, și șansa de a face puțin bine.

Tata a fost încântat când i-am spus cum am să-mi petrec vacanța. Și mama și-a exprimat aprobarea — totuși, fiind mama, aprobarea ei a fost întreținută cu rezerve.

— Promite-mi că ai să pleci din Roxburry înainte să se întunece. Și promite-mi că ai să încerci să găsești un localnic de treabă care să te ducă în fiecare seară la metrou și să te urce în vagon.

— Prin localnic vrei să spui „negru“? am întrebat.

— Nu sunt rasistă, a spus ea. Dar deși eu și tatăl tău considerăm că e admirabil că ai ales să-ți petreci vara așa, în Roxburry ai să fii percepută

ca o intrusă liberală albă…

— Mersi, mamă.

— Nu fac decât să spun adevărul.

După cum s-a dovedit, Roxburry nu era atât de sinistru cum era de așteptat. Da, era o mahala — și semnele lipsurilor sociale erau pretutindeni. Dar The Dudley Street Project era condus de un amestec de pedagogi și lucrători ai comunității locale — și nu purta pe mânecă emblema liberală. Am fost pusă să mă ocup de șase copii de zece ani — toți având capacități de citit limitate, până în punctul în care *The Cat in the Hat* era o mare provocare pentru ei. Nu vreau să spun că în cele șapte săptămâni cât am stat acolo i-am transformat, dar la sfârșitul verii, patru din grupul meu au fost în stare să abordeze *The Hardy Boys* — și mi-am dat seama că găsisem ceva ce îmi plăcea mult. Toată lumea vorbește despre „recompensele“ actului didactic, despre „a da ceva înapoi“ sau despre „a schimba lucrurile“. Adevărul e că și să conduci, să fii șef e o treabă mișto. Iar când cineva din grupa mea făcea un progres, simțeam o adevărată plăcere… chiar dacă puștiul în cauză nu își dădea seama de ceea ce tocmai realizase.

Din New York, într-o convorbire telefonică la mare distanță, Margy a zis:

— Vrei să spui că nu e totul ca în filmele lui Sidney Poitier unde copiii sunt mardeiași la început, dar până la urmă vin la tine cu lacrimi în ochi și spun: „Donșoară Hannah, mi-ai schimbat viața“.

— Nu, scumpi, am zis. Toți copiii detestă participarea la această școală de vară și mă socotesc temnicerul lor. Dar măcar învață.

— Pare mai folositor decât ce fac eu.

Mulțumită relațiilor mamei ei, Margy obținuse o slujbă temporară, de stagiar, la *Seventeen*.

— Dar eu credeam că revistele trebuie să fie fascinante.

— Nu asta. Și toți stagiarii snobi din Ivy League și Seven Sister se uită de sus la mine fiindcă sunt studentă în Vermont.

— Pun pariu că poți să bei mai multă bere decât ei.

— Pariază și că n-am să mă mărit cu cineva pe nume Todd — cum vor face toate. Apropo, cum e *la vie domestique*?

— Păi, detest să o spun, dar…

— Dar?

— Dar ne înțelegem minunat.

— Doamne, plictisitori sunteți!

— Așa e, recunosc.

Însă ăsta era adevărul. Mama avea dreptate: îmi plăcea să mă joc

de-a mama și tata. Și era absolut grozav când era vorba să mă ocup de plictisitoarele treburi casnice. În plus, nu ne vâram unul în sufletul celuilalt, chiar dacă cel mai bun lucru în acea vară a fost descoperirea faptului că Dan era o companie tare plăcută. Aveam mereu despre ce să vorbim, iar pe el îl interesa mult lumea din jurul nostru. Eu eram catastrofală când era vorba să urmăresc tot ce se petrecea în Vietnam, în vreme ce Dan știa fiecare ofensivă a armatei americane, fiecare ripostă a vietnamezilor. Și m-a convins să-l citesc pe Philip Roth — în scopul, spunea el, de a începe să înțeleg „fixațiile mamei evreice".

Mama citise *Portnoy's Complaint* în 1969, când a fost publicată prima dată. Când i-am spus că în sfârșit i-a venit rândul să o citesc vara asta, reacția ei m-a luat prin surprindere.

— Să nu îndrăznești să crezi că sunt ca doamna Portnoy.

— Oh, scutește-mă.

— Îmi imaginez ce îi spui doctorului Dan despre mine.

— Acum cine-i paranoic?

— *Nu sunt* paranoică.

Tonul ei era dintr-odată ciudat — aproape ca și cum ar fi fost ușor enervată de ceva.

— Ce s-a întâmplat, mamă? am întrebat.

— Cât de ciudat vorbesc?

— Suficient de ciudat ca să mă îngrijorezi. S-a întâmplat ceva?

— Nimic, nimic, a spus ea.

Apoi a schimbat repede subiectul, reamintindu-mi că tata venea vineri seară la Cambridge ca să țină o cuvântare la Boston la un miting de protest împotriva invadării Cambodgiei.

— O să te sune când ajunge în oraș, a spus ea și a închis.

Vineri dimineață am primit la The Dudley Street Project un mesaj de la tata, în care îmi spunea să ne întâlnim după miting la Copley Plaza Hotel, unde urma să se țină o conferință de presă. Mitingul era în acea după-amiază la cinci, pe treptele Boston Public Library.

Am întârziat, iar Copley Square era atât de ticsit de lume, încât m-am pomenit la jumătatea lui Boylston Street, ascultând glasul tatei amplificat pe străzile orașului. Era ca un grăunte pe o platformă aflată la câteva sute de metri de locul în care eram. Totuși, glasul pe care îl auzeam nu era o versiune amplificată a celui care pe vremuri îmi citea povești să adorm, sau mă liniștea după o tiradă de-a mamei. Era glasul unui Mare Om Public — îndrăzneț, stentorial, sigur de sine. Dar, în loc ca splendida lui retorică și faptul că era aclamat de public să mă facă să simt o anumită mândrie filială, m-a cuprins o anumită tristețe — sentimentul că nu-l mai

aveam pentru mine… dacă, adică, îl avusesem vreodată.

După aceea, încercarea de a ajunge la Copley Plaza Hotel a fost un coșmar. Deși se afla la mai puțin de un sfert de milă de locul în care stăteam eu, era atâta lume și atât de încet se împrăștia, încât mi-a luat aproape o oră să ajung la ușa din față a hotelului. Când am ajuns acolo, polițaii instituiseră un cordon de siguranță în jurul locului și nu lăsau pe nimeni să intre decât dacă avea legitimație de presă. Din fericire, în acea clipă, un reporter de la *Burlington Eagle*, James Saunders, a sosit la baricadă, arătându-i polițistului legitimația de presă. Îl cunoscusem când îi luase lui Dan un interviu acasă, și l-am strigat brusc pe nume. Spre ușurarea mea, și-a amintit imediat, a garantat pentru mine în fața polițaiului de serviciu și m-a băgat repede în hotel.

Copley Plaza era un hotel cu aspect mohorât, cu o sală mare de conferințe la primul etaj. Era înțesat de oameni, dintre care cei mai mulți păreau mai puțin interesați de conferința de presă improvizată, care avea loc într-un capăt al sălii, decât de bufetul rece și berea gratuite de pe mesele amplasate în colțul opus. Era foarte mult fum — cel de țigară amestecându-se cu aroma dulce, inconfundabilă a drogurilor. Pe podium era un tânăr care o dădea de zor cu nevoia de a menține confruntarea cu „toți slujbașii mărunți din conglomeratul militaro-industrial“. Îl ascultau vreo trei reporteri.

— Oh, Doamne, nu el! a spus James Saunders.

Nu m-am mai uitat prin sală după tata și mi-am întors atenția spre podium. Vorbitorul avea până în douăzeci și cinci de ani, părul lung până la umeri, o mustață mare, pleoștită, era foarte zvelt, îmbrăcat cu jeanși decolorați și o cămașă albastră cu guler răsfrânt, necălcată, care în spatele aspectului hippy indica niște origini elitiste. Margy ar fi spus: „Ei bine, asta numesc eu radical cu vino-ncoace“.

— Cine e? l-am întrebat pe Saunders.

— Tobias Judson.

— Știu de undeva numele ăsta.

— Din ziare, probabil. A fost mare mahăr în timpul preluării Universității Columbia. A fost mâna dreaptă a lui Mark Rudd. Mă mir că l-au lăsat să intre, dată fiind reputația lui de scandalagiu. Foarte deștept tip — dar periculos. Totuși, nu prea are de ce să-și facă griji — tatăl lui deține cele mai mari magazine de bijuterii din Cleveland…

L-am zărit pe tata într-un colț îndepărtat al sălii. Vorbea cu o femeie la vreo treizeci de ani — cu păr șaten până la brâu și ochelari stil aviator, îmbrăcată cu o fustă scurtă. Stăteau aproape unul de altul și discutau cu aprindere, și la început am crezut că ea îi lua un interviu.

Dar apoi am observat că, la mijlocul discuției lor foarte animate, ea l-a luat de mână. Tata nu și-a tras mâna. Dimpotrivă, a strâns-o pe a ei și buzele lui au schițat un zâmbet. Apoi s-a aplecat și i-a șoptit ceva la ureche. Ea a zâmbit, a dat drumul mâinii lui și s-a îndepărtat, schițându-i ceva cu buzele când a plecat. Și deși nu sunt expertă în cititul pe buze, am fost al naibii de sigură că ea a spus „Pe mai târziu…“

Tata i-a zâmbit, apoi s-a uitat la ceas. A ridicat iar privirea, a cercetat sala, m-a zărit și mi-a făcut cu mâna. I-am făcut și eu cu mâna, sperând că nu o să observe starea de șoc în care eram. În puținele secunde cât i-a trebuit să ajungă la mine, m-am hotărât să mă port ca și cum n-aș fi văzut nimic.

— Hannah!

M-a îmbrățișat lung.

— Ai reușit să vii, a spus el.

— Ai fost grozav, tată. Ca întotdeauna.

Tobias Judson își terminase discursul pe podium și venea spre noi. L-a salutat din cap pe tata, apoi m-a măsurat repede din priviri.

— Frumos discurs, domnule profesor, a spus el.

— Și tu te-ai descurcat bine, a spus tata.

— Da, sunt sigur că amândurora ni s-au mărit dosarele FBI, a spus el.

Aruncându-mi un zâmbet, a întrebat:

— Te cunosc?

— Fiica mea, Hannah, a spus tata.

Lui Judson nu i-a picat fisa din prima, dar și-a revenit repede și a spus:

— Bun venit la revoluție, Hannah.

Mâna lui a țâșnit în sus, deoarece a văzut o femeie în partea opusă a sălii.

— Mai vorbim, ne-a spus el, apoi s-a îndreptat spre ea.

Eu și cu tata ne-am dus la un mic restaurant italienesc din apropierea hotelului. Tata era încă foarte ambalat după miting. A comandat o sticlă de vin roșu și a băut cea mai mare parte din ea, criticând revoltătoarele ordine ale lui Nixon privind „incursiuni pe furiș în Cambodgia“ și lăudându-l pe Tobias Judson ca fiind o adevărată vedetă a Stângii — următorul J.F. Stone, doar că mai carismatic.

— Izzi Stone, în ciuda genialității lui, îți dă mereu sentimentul că te mustră făcându-ți cu degetul, pe când Toby are aceeași vivacitate analitică, plus capacitatea autentică de a-l seduce pe ascultător. E moartea femeilor.

— Unul dintre efectele secundare ale statutului de mare radical public, presupun.

Tata și-a arcuit sprâncenele… apoi a observat că îl studiam.

— Lumea iubește un Tom Paine tânăr, a spus el.

— Sunt sigură că lumea iubește un Tom Paine de orice vârstă, am spus.

A umplut iar paharele de vin și a spus:

— Și ca toate atracțiile de acest fel, e trecătoare.

A ridicat ochii și mi-a întâlnit privirea. Și a întrebat:

— Te neliniștește ceva, Hannah?

Cine dracu' era ea?

— Mă cam îngrijorează mama, am spus.

I-am văzut umerii relaxându-se.

— În ce fel? a întrebat el.

I-am povestit despre convorbirea noastră telefonică, despre faptul că părea foarte preocupată, dacă nu de-a dreptul ciudată. A dat din cap în semn de aprobare.

— Ei bine, mă tem că mama ta a primit o veste proastă acum câteva zile — Milton Braudy a decis să nu găzduiască noua ei expoziție.

Oh, Doamne, asta da veste proastă! Milton Braudy își administra galeria din Manhattan, în care mama își expunea picturile de aproape douăzeci de ani.

— Înainte ar fi procedat foarte diferit, a spus tata. L-ar fi făcut pe Braudy jigodie, s-ar fi dus la New York să-i ceară socoteală și și-ar fi făcut drum în altă galerie. Dar acum stă în atelierul ei, refuzând să facă ceva.

— De când e așa?

— De vreo lună.

— Eu abia ieri mi-am dat seama din glasul ei că ceva nu e în regulă.

— Se tot acumulează de o vreme.

— Între voi lucrurile sunt în regulă? am întrebat.

Tata s-a uitat la mine — mirat, cred, de caracterul direct al întrebării. Nu-l mai întrebasem niciodată ceva despre căsnicia lui. Au fost câteva clipe în care l-am văzut gândindu-se cum să răspundă — cât adevăr trebuia să știu.

— Lucrurile sunt cum sunt, a spus el în cele din urmă.

— Răspunsul ăsta e cam enigmatic, tată.

— Ba nu — *ambivalent*. Ambivalența nu-i un lucru rău.

— În căsnicie?

— În toate. Francezii au o expresie: *Tout le monde a un jardin secret*.

Toată lumea are o grădină secretă.

— Înțelegi ce vreau să spun? a întrebat el.

I-am întâlnit ochii albaștri, grozavi. Și, pentru prima dată, am văzut că tata avea în viața lui multe compartimente diferite.

Și-a golit paharul.

— Nu-ți face griji pentru mama ta. O să treacă peste asta… Dar fă-ți o favoare, nu lăsa să se înțeleagă că știi despre asta.

— În mod normal ar trebui să-mi spună ea.

— Așa e. Ar trebui. Și n-o va face.

Iar apoi a schimbat subiectul, întrebându-mă de slujba mea, interesat de cele ce i-am povestit despre elevii mei și activitatea din Roxbury. Când i-am spus că îmi plăcea tare mult să predau, a zâmbit și a zis:

— Asta ți se trage clar din familie.

Apoi s-a uitat la ceas.

— Te rețin de la ceva? am întrebat, străduindu-mă să fac întrebarea să sune cât mai nevinovat.

— Nu. Doar că am spus că trec pe la o întrunire pe care Toby Judson și compania o țin la hotel, mai târziu. A fost o discuție plăcută, Hannah.

A cerut nota de plată. A plătit. Ne-am ridicat și am ieșit în noaptea umedă și caldă din Boston. Tata era cam abțiguit de la vin, și m-a cuprins cu brațul și m-a strâns tare, părintește.

— Vrei să auzi un citat fantastic pe care l-am auzit azi?

— Sunt numai urechi, am spus.

— Mi l-a spus Toby Judson. E din Nietzsche și sună așa: *Nu există nicio dovadă că adevărul — când și dacă va fi vreodată dezvăluit — va fi foarte interesant*.

Am râs și am spus:

— E al naibii de…

— *Ambivalent*?

— Mi-ai luat vorba din gură.

S-a aplecat și m-a sărutat pe obraz.

— Ești un copil grozav, Hannah.

— Nici tu nu ești prea rău.

Eram la doar câteva clipe depărtare de stația de autobuz din Copley Square, dar am avut deodată chef să merg pe jos… mai ales că aveam o grămadă de lucruri la care să mă gândesc. Când am ajuns la ușa din față era trecut de miezul nopții. Luminile erau aprinse. Dan era acasă.

— Te-ai întors devreme, am spus.

— Mi-au dat liber pentru bună purtare. Cum a fost cina cu tatăl tău?

— Interesantă. De fapt, așa de interesantă, încât am venit acasă pe jos tocmai din Back Bay, gândindu-mă la…

M-am oprit.

— Da? a întrebat Dan.

— Întoarcerea la toamnă la colegiu și…

Altă pauză. Chiar ar trebui să spun asta?

— Continuă… a zis Dan.

— Dacă să ne găsim o locuință împreună când ne întoarcem la Vermont.

Dan a reflectat la asta o clipă. Apoi a băgat mâna în congelator și a scos două beri. Una mi-a întins-o mie.

— Bună idee, a spus el.

---

[2] Quaker — membru al sectei penticostale (lb. engleză).

Trei

— Ei bine, nu sunt chiar șocată, a spus mama când i-am dat vestea. De fapt, am pus pariu pe zece dolari cu tatăl tău că ai să te muți cu el de îndată ce vă întoarceți aici.

— Sper să cheltuiești cu folos banii, am spus…

— N-am încotro, dacă faci chestii previzibile? Oricum, chiar dacă mă opuneam, pe motiv că te lipsești de genul de „experiențe personale“ — ca să mă exprim eufemistic — pe care ar trebui să le ai în etapa asta a vieții tale, m-ai fi ascultat?

— Nu.

— Eram sigură.

Singurul lucru bun la această conversație înnebunitoare era că dădea de înțeles că era posibil ca mama să iasă din perioada depresivă în care fusese după ce lucrurile merseseră prost cu dealerul ei de artă. Nu că ei i-ar fi dat vreodată prin cap să-mi spună de obstacolul ăsta, sau să lase să se înțeleagă ce o rodea. Asta ar fi însemnat să-și recunoască slăbiciunea — vulnerabilitatea! — în fața fiicei ei. Mama ar fi preferat să treacă printr-un foc de tabără decât să recunoască în fața mea astfel de lucruri.

Așa că nici n-a pomenit că noile ei lucrări au fost respinse de Milton Braudy. Nici măcar nu a dat de înțeles că expoziția nu avea loc. A mers pur și simplu înainte, ca și cum nu se întâmplase nimic. Dar la sfârșitul lui august, când m-am întors singură de la Boston ca să încep vânătoarea de apartamente (în timp ce Dan termina ultima săptămână la Mass. General) mi-a fost clar că, în ciuda fanfaronadei și cinismului ei obișnuite, era încă într-o pasă proastă. Sub ochi îi apăruseră două cearcăne negre. Avea unghiile roase, și am observat că mâinile îi tremurau foarte ușor când își aprindea o țigară.

Apoi mai era situația dintre ea și tata. Certurile au făcut mereu parte din repertoriul lor conjugal. Acum lucrurile deveniseră dintr-odată foarte liniștite între ei. În cele zece zile cât am stat acasă, părea că abia dacă își răspundeau la salut. Apoi, într-o seară târziu, i-am auzit în sfârșit pe părinții mei stând de vorbă. Numai că de data asta discuția se purta în șuierături stridente. Mă culcasem devreme și m-am trezit brusc când i-am auzit repezindu-se cu furie unul la altul la parter. Faptul că se certau mânioși, în șoaptă, era în sine demoralizant (la ceartă, mama țipa întotdeauna). M-am dat jos din pat, ca un copilaș, am deschis ușa fără zgomot și m-am dus în vârful picioarelor până la scară. Deși acum eram mai aproape, dialogul lor purtat cu furie în surdină tot nu se distingea

clar.

— Așadar, te întâlnești cu ea în Philadelphia săptămâna asta…?

— Nu știu despre ce vorbești…

— Aiurea! Știu exact ce…

— M-am săturat de acuzațiile tale…

— Câți ani are?

— Nu există nimeni…

— Mincinosule!

— Să nu-mi vorbești mie despre minciuni când știu totul despre…

— Asta a fost acum zece ani, și de atunci nu l-am mai văzut…

— Da, dar tot mi-ai răsucit cuțitul în rană cu asta…

— Deci acum te răzbuni? Sau are ea complexul nenorocit al amantului bătrân?

Nu mai suportam, așa că m-am furișat înapoi în camera mea, m-am suit în pat și am încercat să adorm și să uit de toate. Lucrul ăsta s-a dovedit imposibil — mintea încerca să se împace cu ceea ce tocmai auzisem și îmi doream tare mult să nu fi tras cu urechea.

A doua zi am găsit un apartament. Era cam la un sfert de milă distanță de campus, pe o stradă liniștită cu mulți copaci și o mulțime de case vechi în stil gotic. Casa era cam dărăpănată pe dinafară (acoperișul de șindrilă verde trebuia reparat, podeaua verandei din față avea două scânduri desprinse), dar apartamentul era uriaș. O cameră mare de zi, un dormitor mare, o bucătărie, o baie cu cadă veche sprijinită pe picioare cu gheare. Chiria cerută era de doar 75 de dolari pe lună… în timp ce un apartament de mărimea asta în acest cartier ajungea la aproximativ 135 de dolari.

— Motivul pentru care e așa de ieftin e că este într-o stare cumplită, i-am spus lui Dan la telefon în acea seară.

— Îmi cam dau seama. Ce înseamnă cumplit?

— Tapet cu adevărat îngrozitor, care se cojește, covoare vechi cu arsuri de țigară și pete scârboase. Baia parcă ar fi ceva din Familia Addams, iar bucătăria e destul de primitivă.

— Ai zugrăvit un tablou drăguț.

— Da, dar vestea bună e că apartamentul are un potențial fantastic. Sub covoare sunt scânduri ca lumea, tapetul ar putea fi ușor jupuit și pereții zugrăviți din nou, și mai e cada asta veche, uimitoare…

— Sună grozav, dar la două zile după ce mă întorc, mă duc direct la cursuri. Și n-am să am timp…

— Lasă treaba în seama mea. Oricum, vestea *cu adevărat* bună este că proprietarul e atât de disperat să închirieze casa, încât o să ne

scutească două luni de chirie dacă o aranjăm.

După semnarea contractului de închiriere, am cumpărat niște vopsea albă, ieftină, câteva pensule, și am închiriat o mașină de șlefuit. Apoi am petrecut următoarele opt zile jupuind tapetul, umplând cu ipsos multele crăpături din pereți, acoperindu-i cu mai multe straturi de emulsie și lustruind toată lemnăria. Apoi am scos covoarele și m-am ocupat de podele, băițuindu-le la final într-o culoare naturală. A fost o muncă mulțumitoare — și mi-a plăcut tare mult sentimentul că am realizat ceva, pe care l-am încercat atunci când am strâns toate cârpele de praf și cutiile de vopsea, și am privit apartamentul curat, aerisit pe care îl creasem.

— Mi-ai spus că e absolut mizerabil, a zis Dan când l-a văzut prima dată.

— Era.

— Uimitor… a spus el, sărutându-mă. Îți mulțumesc.

— Mă bucur că ești mulțumit.

— E un cămin.

Exact acelea au fost vorbele pe care le-a folosit Margy după câteva zile, când a venit să vadă casa. Tocmai se întorsese de la New York și se instalase în camera ei de la cămin, înainte să dea fuga să-mi vadă primul apartament. De când terminasem treaba, reușisem să cutreier diverse magazine de mâna a doua în căutare de piese de mobilier strict necesare, pe care le-am cojit și le-am băițuit. Erau acolo obișnuitele rafturi de cărți, care se încastrau în perete, și două veioze în formă de sticlă de Chianti, dar și un fantastic pat dublu, de alamă, pe care l-am luat cu doar 50 de dolari. Era și un balansoar New England, de modă veche, care m-a costat 10 dolari și pe care l-am vopsit în verde-închis.

— Doamne sfinte, e mai ceva ca în *Better Homes and Gardens*! a spus Margy.

— Deci nu-ți place?

— *Nu-mi place*? Sunt al naibii de invidioasă. Eu stau la căminul studențesc, în vreme ce tu ți-ai făcut rost de-o casă. Și cine a renovat tot interiorul?

— E opera mea, mă tem.

— Dan trebuie să fie entuziasmat.

— Da, îi place. Dar îl știi pe Dan. Nu e chiar interesat de partea materială.

— Scumpo, poți să-mi servești aiureala asta antimaterialistă — dar, crede-mă, ai stil. Mama ta a venit până acum în inspecție?

— În momentul ăsta nu-i într-o pasă grozavă.

— Asta sună ca genul ăla de discuție care e bine să fie însoțită de un vin roșu, ieftin.

Și a scos din geanta ei de umăr o sticlă de Almaden Zinfandel.

— Zi că-i un dar de casă nouă.

Am desfăcut sticla. Am găsit două pahare.

— Așadar, povestește-mi… a spus ea.

I-am spus în grabă toată povestea, începând cu ciudatul interludiu din iulie al mamei, continuând cu scena cu tata și femeia aia din Boston și încheind cu dezvăluirile auzite în vârful scărilor. Când am terminat, Margy a dat pe gât restul de vin din pahar și a spus:

— Știi care e răspunsul meu: *și ce dacă*? Și da, știu că mie mi-e ușor să vorbesc, fiindcă nu e vorba de tatăl meu. Dar și ce dacă are o amantă ascunsă bine undeva? Exact așa cum n-ar trebui să te ambalezi că mama ta l-a înșelat pe tatăl tău.

— Asta mă deranjează mai puțin.

— Bine-nțeles, fiindcă ești fetița lu' tăticu'. Iar faptul că o înșală pe mama ta e ca și cum te-ar înșela pe tine.

— Unde ai învățat asta, din Psych 101?

— Nu, am învățat totul despre rahatul de soiul ăsta când aveam treisprezece ani. Într-o seară, eram în apartamentul nostru din New York și am răspuns la telefon. La celălalt capăt era un tip beat, care a întrebat dacă vorbește cu fiica tatălui meu. Când am spus da, tipul mi-a zis — și astea au fost exact cuvintele lui — „Ei bine, aș vrea să știi că taică-tău o regulează pe nevastă-mea".

— Doamne Dumnezeule!

— Mai târziu tipul a sunat-o pe mama și i-a spus același lucru. S-a dovedit că nu era prima, a doua sau a treia oară când tata făcuse asta. După cum mi-a spus mama: „Tâmpitul de taică-tău nu poate nici să fie discret. Mereu alege femei care fac tam-tam. Doar cu infidelitatea m-aș fi putut descurca. Dar m-am săturat să mi se tot răsucească în rană cuțitul".

— După aia l-a părăsit?

— L-a azvârlit pe ușă… metaforic vorbind. În seara de după apelul telefonic, am venit acasă de la școală și l-am găsit pe tata strângându-și lucrurile. Am izbucnit în lacrimi în fața lui și l-am implorat să nu plece, deoarece nu voiam nicicum să mă lase în ghearele mamei. M-a ținut în brațe până m-am liniștit, apoi a spus cu cel mai frumos accent al lui de tip dur: „Îmi pare rău, puștoaico, dar am fost prins cu pantalonii în vine, și acum plătesc". După o jumătate de oră a ieșit pe ușă — și nu l-am mai văzut de atunci. Fiindcă a șters-o la Palm Beach într-o mică vacanță de încheiere a căsniciei, și o săptămână mai târziu a făcut un atac de cord pe

terenul de golf. Gata cu nepăsarea lui stil Bogart. Faptul că mama l-a dat afară l-a ucis.

Știusem că tatăl lui Margy murise de tânăr, dar, până acum, nu avusesem habar în ce împrejurări.

— Ce vreau să spun eu este că trebuie să încetezi să te uiți la părinții tăi ca la niște părinți și să începi să îi vezi ca pe niște adulți tipic bramburiți — ceea ce o să fim și noi în cele din urmă.

— Vorbește în numele tău.

— Asta-i chiar naivitate!

Și-a stins țigara și a aprins alta.

— Oricum, Dan ce părere are de toate astea?

— Nu i-am povestit încă.

— Glumești.

— Eu… nu știu… mi-e cam jenă de toată afacerea.

Exista un anumit aspect murdar al vieții de familie despre care încă nu-mi venea să vorbesc cu Dan. Știam că Margy are dreptate — că era o ipocrizie să nu-l pun în temă pe iubitul meu cu rufele murdare ale părinților mei — unei părți din mine îi era în secret rușine de toată această purtare urâtă și se temea că, într-un fel, asta avea să-l facă pe Dan să-și schimbe părerea despre mine.

— Pentru Dumnezeu, când ai să te maturizezi? a spus Margy când i-am mărturisit această teamă. N-are de ce să-ți fie rușine. Spune-i pur și simplu despre ce e vorba și nu te simți vinovată de nimic.

— Bine, așa am să fac.

Dar de fiecare dată când aveam de gând să discut despre asta cu el, ceva mă oprea — fie Dan părea prea preocupat, fie era prea obosit, sau eu consideram că nu e momentul potrivit. Când, după câteva săptămâni, i-am mărturisit lui Margy că încă nu-i spusesem lui Dan, ea și-a dat ochii peste cap și a spus:

— Ei bine, din acest moment, n-am să mai spun nimic. Nu e că l-ai fi trădat. Pur și simplu nu ai vrut să vorbești despre asta. Așa că e primul secret pe care i-l ascunzi. Și nu va fi ultimul.

— Încă mă simt vinovată pentru asta.

— Vinovăția e pentru călugărițe.

Poate că Margy știa ce spunea. Poate că prea am făcut eu din țânțar armăsar cu privire la toate astea. Mai ales că Dan părea să manifeste doar un interes trecător față de familia mea și avea talentul de a ne dedica nouă puținul timp liber pe care îl avea. Mai important, părinții mei păreau să fi găsit o cale de ieșire din situația nasoală în care erau. În toamna aceea am păstrat o mare distanță între noi. Mama și tata au venit

o dată să vadă noul apartament (și, în mod previzibil, mama a făcut un comentariu răutăcios cum că aș avea „instincte foarte bune de cuibărit"). Eu și cu tata am reușit să luăm masa împreună doar de trei ori în primele luni ale semestrului de toamnă (în timpul cărora nu a pomenit deloc de mama). Dar pe urmă, când m-am dus singură acasă pentru masa de Ziua Recunoștinței (Dan era la tatăl lui în Glens Falls), am observat imediat o schimbare clară a stării de spirit. Amândoi erau cam încordați când am apărut, râdeau la glumele celuilalt — și chiar își aruncau ocheade din când în când. Era plăcut să-i vezi — dar asta m-a făcut să mă întreb ce determinase sfârșitul Războiului Rece dintre ei. Am aflat după cină, în timp ce terminam a doua sticlă de vin și mă simțeam și eu acum amețită într-un mod plăcut.

— Dorothy a primit o veste bună săptămâna asta, a spus tata.

— Lasă-mă pe mine să spun, a zis ea.

— Sunt numai urechi, am spus.

— Am o expoziție la Howard Wise Gallery din Manhattan.

— Care e una dintre cele mai bune și moderne galerii de artă din oraș, a adăugat tata.

— Felicitări, am spus, dar Milton Braudy nu e supărat?

Mama a strâns buzele și mi-a venit imediat să-mi dau palme.

— Lui Milton Braudy nu i-a plăcut noua expoziție, așa că m-a lăsat cu ochii în soare. Ești mulțumită acum?

— De ce aș fi mulțumită de asta?

— Păi, e clar că îți face mare plăcere eșecul meu…

— N-am spus asta.

— M-ai întrebat dacă Milton Braudy m-a respins…

— A fost o întrebare nevinovată, a spus tata.

— Aiurea… și, apropo, tu să nu te bagi. Asta-i între mine și ea.

— Reacționezi exagerat, am spus. Ca de obicei.

— Nu fi neobrăzată! Eu niciodată — repet, *niciodată* nu m-am luat de tine pentru micile tale defecte…

Aceste ultime vorbe m-au lovit ca un pumn în față. Am ridicat brusc glasul, spunând lucruri pe care nu le mai spusesem niciodată.

— Tu niciodată *ce*? Nu faci decât să mă critici… sau să comentezi în felul tău tâmpit și dezgustător că nu mă ridic la ceea ce tu…

— Ești atât de afurisit de sensibilă, Hannah, încât îmi interpretezi *ocazionalele* comentarii caustice drept atacuri personale…

— Asta fiindcă mereu mă ataci…

— Ba nu — încerc doar să te scot din perioada ta de împerechere.

— Dorothy… a spus tata, pe ton rugător.

— Perioadă de împerechere! am țipat. Îmi spui că sunt în perioada de împerechere?

— Dacă vrei adevărul, iată-l: nu-mi dau seama deloc de ce, la vârsta de douăzeci de ani, te-ai transformat într-o gospodină banală.

— Nu sunt o afurisită de gospodină.

— Refuzi chiar și să înjuri ca lumea. De ce nu poți să spui „nenorocită de gospodină“ ca…

— Ca *ce*? Ca un pictor strămutat din Greenwich Village…

— Așa, fii răutăcioasă…

— Asta *nu e* răutate. Pe de altă parte, să mă faci gospodină…

— Este o observație potrivită. Dar dacă tu vrei să te închizi într-o fundătură drăguță cu doctorul visurilor tale…

— Eu măcar nu l-am înșelat…

M-am oprit. De cealaltă parte a mesei, tata și-a luat fața în mâini. Mama doar s-a uitat urât la mine.

— Ca *cine*? a întrebat ea, cu glasul dintr-odată liniștit, dar amenințător.

— Las-o baltă, Dorothy, a spus tata.

— De ce? Fiindcă i-ai spus?

— Tata nu mi-a spus nimic, am zis. Glasurile se aud la o anumită distanță — mai ales glasul *tău*.

— Continuă, gură mare, a spus mama. Termină fraza. Sau vrei să răspund eu la ea și să-ți spun cu câte femei și-a tras-o taică-tău de-a lungul anilor, sau câți amanți am…

— Destul! a strigat tata.

M-am ridicat și am țâșnit spre ușa din față.

— Așa, fugi de chestiile neplăcute! a urlat mama după mine.

— N-ai spus destule? a strigat tata la ea.

Am trântit ușa după mine, și am luat-o la fugă pe stradă, plângând. Am continuat să alerg. Afară erau în jur de două grade și îmi lăsasem paltonul la ai mei, dar nici vorbă să mă întorc să-l iau. Nu mai voiam să am de-a face cu femeia aia.

După cincisprezece minute, când am ajuns acasă, tremuram de frig și de furie. Dar furia mea era acum amestecată cu o tristețe cumplită. Eu și cu mama ne certaserăm de multe ori, dar niciodată cu atâta violență. Și cruzimea ei — deși veșnic prezentă sub suprafața lucrurilor — nu mai izbucnise niciodată cu atâta furie. Voise să mă rănească rău — și reușise.

Simțeam nevoia să-l sun pe Dan la Glens Falls, dar nu voiam să-i stric Ziua Recunoștinței plângând la telefon. Am așteptat cu jumătate de inimă un telefon de la tata. Nu m-a sunat. Așa că pe la unsprezece noaptea

am sunat-o pe Margy în Manhattan. A răspuns mama ei, la început părând pe jumătate trează, apoi supărată.

— Margy e în oraș cu prietenii, a spus ea tăios.

— Ați putea să-i spuneți, vă rog, că a sunat-o Hannah?

— Ai putea, te rog, să nu mai telefonezi la o asemenea oră?

Și a închis.

După asta m-am aruncat pe pat. Era vremea să-mi închei ziua.

Margy nu m-a sunat — probabil că mama ei nu i-a transmis mesajul. Dar dimineața următoare l-am sunat pe Dan.

— Nu pari să fii în apele tale, a spus el.

— Am avut o seară destul de hidoasă cu părinții mei.

— Cum hidoasă?

— Am să-ți povestesc când ne vedem.

— Chiar așa de rea?

— Vino acasă, Dan.

Nu a insistat să-i dau amănunte (nu era stilul lui Dan). Nici eu nu am vrut să-i ofer — fiindcă tot mai încercam să-mi dau seama cum să-i explic cearta fără să trebuiască să-i spun că vara asta i-am ascuns diverse probleme de familie și că el constituia un punct central al tiradelor mamei împotriva mea. Totuși, tata m-a ajutat să găsesc o cale de a-l informa pe Dan că între mine și mama se produsese o ruptură serioasă.

Tata a apărut în acea dimineață la vreo zece minute după ce terminasem de vorbit cu Dan. Arăta obosit — avea ochii injectați și era neobișnuit de încordat. Pe un braț ținea paltonul meu.

— Ai uitat ăsta, a spus el întinzându-mi-l la ușa din față. Trebuie să fi fost frig când ai venit acasă.

— N-am observat, am spus.

— Îmi pare sincer rău, Hannah.

— De ce? Tu nu mi-ai spus nimic oribil.

M-a privit direct.

— Știi de ce îmi pare rău.

Pauză. Am întrebat:

— Vrei să intri la o cafea?

A dat din cap.

Am urcat la etaj și ne-am așezat în bucătărie. În timp ce filtrul mergea, tata s-a uitat în jur.

— E o locuință cu adevărat splendidă.

Am zâmbit în sinea mea. Tata — un anglofil liniștit — era probabil singurul om din Vermont care-i spunea unui apartament „locuință“.

— Mă bucur că îți place, am spus. Mamei nu i-a plăcut.

— Ba da, i-a plăcut. Mi-a spus că a fost tare impresionată. Dar, firește, ție nu ți-ar spune niciodată așa ceva, fiindcă știi cum e ea, și am mai vorbit despre asta, și știi că nu o să se schimbe, așa că…

— Îți mulțumesc că ai încercat să mă aperi aseară.

— Mama ta a întrecut măsura. Și a fost numai vina mea.

— Ba nu — eu am provocat cearta. Dacă mi-aș fi ținut gura asta mare…

— N-ai fost vinovată. Dorothy a interpretat lucrurile greșit și a considerat că respingerea ei de către Milton Braudy îți face plăcere.

— Știi că lucrul ăsta e absurd. I-am pus doar o întrebare…

— Ai dreptate. Ai întru totul dreptate. Dar mama ta e o femeie mândră și acum e convinsă că ai insultat-o și că ai fost în mod deliberat crudă. Iar eu știu — crede-mă, *știu* — că interpretarea ei despre ceea ce s-a întâmplat este absolut revoltătoare. Și cu toate că am căutat să-i explic asta, nu vrea să înțeleagă.

La auzul acestor vorbe am înlemnit.

— Ce vrei să spui prin asta?

El a bătut darabana cu degetele în masă, ezitând să vorbească.

— Ei haide, tată…

— I-am spus că nu vreau să fiu mesagerul… că, dacă are de gând să facă amenințări de felul ăsta, ar trebui să-ți spună cu gura ei…

— Ce fel de amenințări?

— … dar ea a rămas neclintită, spunând că, dacă nu îți transmit mesajul ei, ea nu o să vrea să explice.

— *Ce* să explice?

Și-a pus mâna pe față.

— Că refuză să vorbească cu tine până îți ceri scuze.

M-am uitat lung la el, uluită.

— Nu vorbește serios.

— În clipa de față cred că vorbește extrem de serios. E drept însă că a trecut doar o noapte. Nu a dormit mai deloc, și vreau să cred că reacția ei exagerată este doar un răspuns extrem la o ceartă de familie care a scăpat din mână. Așa că, lasă să mai treacă o zi sau două…

— Tată, eu nu-mi cer scuze. Spune-i din partea mea că nici vorbă să zic că îmi pare rău.

— Nu vreau să fiu iar mesagerul.

— Păi, pentru ea ai acceptat să fii… acum poți să fii pentru mine. Măcar atât îmi datorezi.

Tata și-a ferit privirea. Imediat m-am simțit îngrozitor.

— Îmi pare rău, am spus. Chiar n-am vrut să spun asta.

— Ba cred că ai vrut — și o merit.

— Ai de gând să o părăsești?

A dat din umeri.

— Cum o cheamă? am întrebat.

— Pe cine?

— Pe femeia cu care te-am văzut în Boston…

Acum a fost rândul tatei să arate uluit.

— M-ai văzut cu…

— O femeie, la vreo treizeci de ani, cu păr lung, șaten, foarte suplă, foarte atrăgătoare, care vorbea cu tine într-un fel foarte apropiat, la hotel după miting, apoi ți-a strâns deodată mâna. Asta s-a întâmplat chiar când am intrat în sala în care se ținea conferința de presă. Tu nu m-ai văzut intrând. Ceea ce înseamnă că am dat peste această mică scenă fără să fiu observată.

— La dracu'… a spus el, aproape în șoaptă.

— Deci cum o cheamă?

— Molly… Molly Stephenson. Este bursieră la Harvard. Scrie în mod regulat pentru *The Nation*.

— Nici nu mă gândeam că ai înșela-o pe mama cu o coafeză. E ceva serios?

— A fost… o vreme.

— Și acum.

— Am pus punct. Cu părere de rău.

— Ai fost îndrăgostit?

Tata mi-a întâlnit privirea.

— A fost o aventură… dar care s-a transformat în ceva mai serios decât ne-am așteptat amândoi.

— Dar i-ai pus punct… ca să rămâi cu mama?

A dat din nou din cap.

— Și cu micile ei aventuri cum e?

— Neimportante.

— Nu te-au deranjat?

— E greu să adopți o atitudine morală cu privire la lucrurile astea când tu însuți…

S-a întrerupt.

— Îmi pare sincer rău, Hannah.

— Ai spus deja asta.

— Nu te condamn că ești supărată, a spus el.

— Nu-s supărată pe tine. Nu-s mulțumită, dar… ca să zic așa, înțeleg. Mama e al dracului de imposibilă.

Tata a părut sincer mirat: era prima dată când vorbeam așa de urât în fața lui.

— Și eu sunt destul de imposibil, a spus el.

— Nu din punctul meu de vedere.

— Am noroc cu tine.

— Mda, am spus, ai.

A răspuns zâmbetului meu, apoi s-a ridicat.

— Ar fi bine s-o iau din loc.

— Cafeaua e gata.

— Am de notat un teanc de lucrări până luni, când se întoarce toată lumea. Luăm masa săptămâna viitoare, ca de obicei?

— Ca de obicei.

— Și am să-i zic mamei tale ce ai spus, deși…

— Deși?

— Ei bine, ca să fiu sincer cu tine, cred că ar putea înrăutăți lucrurile.

— Așa să fie.

Și-a pus paltonul.

— Încă ceva, am spus. Ce crezi că ar trebui să-i spun lui Dan?

— Orice crezi că trebuie să știe, a spus el.

Astfel că în seara următoare, când Dan s-a întors, i-am servit o versiune prelucrată a serii Zilei Recunoștinței. Și m-am simțit groaznic că i-am dezvăluit numai o parte a poveștii și că am scos, la prelucrare, tot materialul despre adulter, pe care nu voiam să-l audă. Dar odată ce ai pus în mișcare o jumătate de adevăr, cum să mărturisești totul deschis fără să pară că umbli cu fofârlica — că ești o persoană care ascunde chestii din motive pe care chiar și ea le consideră șubrede? Așa că am redus cearta violentă la acel comentariu făcut în treacăt despre dealerul de artă al mamei, care la rândul lui a aprins scânteia unei certe în care m-a acuzat că sunt Domnișorica Banală… o gospodină prematură.

— Crede că eu sunt de vină?

— Nu — cred că mă învinuiește întru totul pe mine.

— Nu îndulci lucrurile spre binele meu. Știu că nu mă consideră corespunzător…

— Mama nu consideră pe nimeni corespunzător.

— Mă crede gomos.

— N-a spus niciodată asta, am zis.

— Acum vrei doar să mă menajezi… și zău că nu e nevoie. Mama ta e transparentă ca celofanul.

— Nu-mi pasă ce crede ea. Și dacă nu vrea să mai vorbească cu

mine, n-am nimic împotrivă.

— O să vorbească iar cu tine.

— De ce crezi asta?

— Ești singurul ei copil. O să-și dea seama că nu e bine ce face.

Dar a trecut o săptămână și n-am primit nicio veste de la ea. Tata nu a pomenit de ea când am luat masa cu el, în miercurea de după Ziua Recunoștinței, iar eu nu am adus-o în discuție. Când nici după a doua săptămână n-am primit nicio veste de la ea, i-am spus tatei de tăcerea ei când ne-am întâlnit în braseria unde mâncam mereu miercuri după-amiaza.

— Săptămâna trecută nu mi-ai spus dacă i-ai transmis mamei răspunsul meu la ultimatumul ei.

— Asta fiindcă nu m-ai întrebat, a spus el.

— Ei bine, i-ai transmis?

— Bine-nțeles.

— Și care a fost replica ei?

— O furie mută.

— Altceva?

— Da. A spus: „Dacă așa vrea ea, n-are decât“.

— Cât crezi că o să țină asta?

— Cred că depinde dacă vrei sau nu să mai vorbești cu ea.

— Tata, dacă îi cer scuze, îi spun în esență că e în regulă să continue să-mi caute nod în papură.

— Atunci nu te scuza. Dar trebuie să înțelegi că ea o să rămână ferm pe poziție și nu o să vorbească cu tine foarte mult timp.

— Ai discutat de multe ori asta cu ea?

A zâmbit trist.

— Tu ce crezi?

În acea clipă, l-am văzut pe tata nu ca pe profesorul dinamic, sigur pe el, sau foarte respectatul și carismaticul om public. L-am văzut ca pe un bărbat trist, între două vârste, captiv într-o căsnicie dificilă și foarte complexă. Și acum am înțeles clar un lucru (ceva ce niciodată n-am vrut să admit cu adevărat): mama era un fel de monstru. Un monstru inteligent, talentat, spiritual… totuși un monstru.

Odată cu această descoperire a venit gândul… sau poate teama: și dacă nu mai vorbește cu mine?

— Chiar că ar fi bine să plec, a zis tata. Am de corectat patruzeci de eseuri. Apropo, miercuri n-am să pot să iau masa cu tine. Plec la Boston pentru câteva zile.

L-am privit direct.

— Călătorie de afaceri?

Mi-a întâlnit privirea și a zâmbit.

— Nu. De plăcere.

După plecarea lui, m-a străfulgerat alt gând: tata tocmai mi se confesase. Nu că mi-ar fi spus vreodată că se vedea iarăși cu Molly Stephenson, deși în săptămânile de dinainte de Crăciun a fost la Boston de trei ori. Nu a vorbit niciodată despre ce făcea acolo, și nici eu nu l-am întrebat. Spre cinstea lui, nici n-a mai anulat vreo întâlnire de-a noastră la masă, părând că își aranjează ora de curs și programul de călătorie după întâlnirea noastră de miercuri. Odată, când i-am spus că nu era nevoit să se întâlnească cu mine în fiecare miercuri, a fost încântător de revoltat.

— Să nu mă întâlnesc cu tine? E principala atracție a săptămânii mele afurisite.

În mod ciudat (*și minunat*), conversațiile noastre de după eșecul din Ziua Recunoștinței nu se învârteau în jurul mamei și al conflictului nostru domestic. Dimpotrivă, tata părea dornic să vorbească despre orice în afară de asta.

— Te-ai mai gândit la un semestru în străinătate? Ți-au mai rămas doar câteva semestre.

— Sigur, m-am gândit la asta…

— Toată lumea ar trebui să petreacă puțin timp la Paris.

De fapt, Universitatea din Vermont avea un program în Franța — pe care eu și Margy îl cercetaserăm deja, dar…

— Acum am alte lucrări în minte.

Tata și-a țuguiat buzele și a dat din cap. Iată-l — elefantul din camera de zi; lucrul despre care amândoi tot evitam să vorbim.

— Tot n-am primit nicio veste de la ea, tată… și până la Crăciun, mai sunt doar două săptămâni.

Tata arăta clar stingherit.

— Am să vorbesc iar cu ea.

Cum timp de o săptămână tata nu mi-a dat nicio veste, Dan m-a sfătuit să o sun pe mama și să văd dacă era cu putință un fel de împăcare (fără scuze).

— Măcar te poți consola cu gândul că ai încercat să faci pace cu ea, a spus Dan.

Avea dreptate, și cu toate că mă îngrozea gândul de a telefona, am strâns din dinți și dimineața următoare am sunat.

— Alo?

Glasul ei — puternic, nefandosit — m-a făcut să tresar. De cealaltă parte, glasul meu era slab și nesigur.

— Sunt Hannah, mamă.

— Da?

Atât. O monosilabă plată, indiferentă, înecată în dispreț. Telefonul îmi tremura în mână. M-am forțat să vorbesc.

— Mă întrebam dacă putem să stăm de vorbă.

— Nu, a spus ea, și linia a murit.

După o jumătate de oră eram în camera lui Margy, cu ochii roșii de cât plânsesem tot drumul de la apartamentul meu până la ea.

— Dă-o-ncolo, a spus Margy.

— Ție ți-e ușor să spui asta.

— Ai dreptate — mie mi-e ușor să spun. Dar am s-o spun din nou: dă-o-ncolo. N-are niciun drept să se poarte așa cu tine.

— De ce părinții noștri sunt complet nebuni? am întrebat.

— Cred că asta are o legătură cu așteptările neîmplinite, a spus Margy. Plus faptul că, în America, toți trebuie să avem familii perfecte. Ozzi și Harriet: ăsta-i modelul… deși Lizzie Borden e mai aproape de adevăr. Ascultă ce-ți spun, eu în niciun caz n-am să fac copii…

— Nu poți să știi asta acum.

— Ba pot. Tot așa cum pot să-ți spun și că o urăsc sincer pe mama.

— Nu spune asta.

— De ce? — e adevărat. Iar motivul pentru care o urăsc e că de-a lungul anilor mi-a dat clar de înțeles că mă urăște din tot sufletul. Tu nu o urăști pe mama ta pentru cum s-a purtat?

— Ură e un cuvânt oribil.

— Asta-i diferența dintre noi. Tu faci ca Emily Dickinson… mereu îți ascunzi adevăratele sentimente după această pojghiță de aristocrație tip New England, în vreme ce eu am o franchețe de Manhattan. Și dacă aș fi în locul tău, i-aș spune vrăjitoarei ăleia unde să se ducă, aș aranja să fac Crăciunul cu Dan, și aș lăsa-o să fiarbă singură în propriul ei venin în acea zi.

Chiar am ascultat sfatul lui Margy — și am plecat cu Dan la Glens Falls. Înainte să plecăm, Dan m-a sfătuit să fac o ultimă încercare de a drege lucrurile… fără să rostesc cele două cuvinte pe care ea ținea morțiș să le audă de la mine.

— Știu ce-o să se întâmple, i-am spus.

— Da, dar există o foarte mică posibilitate ca gândul că nu ai să fii acasă de Crăciun să dărâme zidul pe care l-a ridicat între voi.

— Pentru ea, în momentul de față, vanitatea și mândria ei sunt mai importante.

— Ai să te simți mai bine că ai mai încercat o dată.

— Așa ai spus ultima dată, Dan.

— Atunci nu suna.

M-am ridicat și m-am dus la telefon și am format numărul de acasă. A răspuns mama.

— Da?

— Voiam doar să-ți urez Crăciun fericit… am spus.

— Mai sunt două zile până la Crăciun.

— Da, dar cum în prezent nu sunt bine-venită acasă…

— Asta-i decizia ta.

— Ba nu — asta-i decizia *ta*, mamă.

— Și n-am nimic să îți spun până nu îți ceri scuze. Așa că atunci când ești gata să-ți ceri scuze, sună-mă…

— De ce ești atât de al naibii de nerațională? am țipat.

Tonul ei a rămas liniștit, aproape amuzat.

— Fiindcă pot să fiu.

Și a închis.

Am trântit receptorul, m-am dus ca o furtună în dormitor și m-am prăbușit pe pat. Dan a intrat și m-a luat în brațe.

— Îmi pare rău, a spus el. N-ar fi trebuit…

— Nu te scuza pentru purtarea ei mizerabilă. Tu aici n-ai nicio vină.

Cu o zi înainte să plecăm la Glens Falls a sunat tata și a întrebat dacă poate să treacă pe la noi pe la prânz. I-am spus că Dan o să fie plecat, însă eu sigur voi fi acasă. Când a apărut, avea sub un braț două pachete ambalate frumos, precum și o sticlă de ceva într-o pungă de hârtie maro.

— Ferește-te de profesorii care fac daruri, a spus el cu un zâmbet.

L-am îmbrățișat și ne-am dus sus.

— Ce zici de un lichior de ouă? am întrebat, ducându-mă la frigider.

— Am ceva puțin mai potrivit, a spus el și mi-a întins punga de hârtie.

Am deschis-o. Înăuntru era o sticlă de șampanie.

— Uau! am spus, studiind eticheta. Moët et Chandon. Pare scumpă.

Tata doar a zâmbit. A desfăcut sticla cu multă siguranță. M-am uitat cum scoate ușor dopul, gândindu-mă că tata este foarte elegant, foarte sigur pe el. Nu era de mirare că această Molly Stephenson era topită după el. Avea atâta prestanță, atâta clasă! Și cu toate că jurasem să resping toate gândurile negative așa de aproape de Crăciun, n-am putut să nu o văd pe mama ca pe un căpcăun care îl prinsese în capcană, și cu care el stătea doar dintr-un extraordinar simț al loialității.

— La ce te gândești? a întrebat el.

— La nimic…, am spus, căutând să par nonșalantă.

— La Dorothy, nu-i așa?

— Te miră?

— Nu prea. Dar să știi că-și face rău și ei… la care eu spun: păcat. Însă cum chiar nu cred că vorbind despre mama ta nebună o să ne facă bine amândurora, propunerea mea e următoarea: să bem șampania.

Prima gură de șampanie mi-a spus: asta e una dintre adevăratele plăceri ale vieții. A doua gură m-a convins: la anul chiar trebuie să merg la Paris.

Tata trebuie să-mi fi citit gândurile deoarece a spus:

— Încă un motiv de a face anul III în Franța este că o să ți se șlefuiască gustul când vine vorba de plăcerile epicuriene ale vieții — tata devenea mereu extrem de vorbăreț când era abțiguit — și vei descoperi de ce toți americanii deștepți iubesc Parisul. La Paris poți să fii un *libertin* autentic… și nimeni nu te va critica pentru asta. Dimpotrivă, te vor aproba.

— De ce n-ai rămas, tată? am întrebat.

— Întrebarea asta mi-am pus-o și eu de multe ori — chiar se și înființa la Université de Paris un post de predare a istoriei americane. Însă… însă eu aveam de susținut o teză de doctorat la Harvard, și o mare parte din mine simțea că nu aș fi putut fi un expatriat al profesiei. Dacă America era materia mea didactică, specialitatea mea, chiar trebuia să fiu în inima ei… mai ales în cea mai întunecată eră a mccarthyismului, când libertățile noastre fundamentale erau…

S-a întrerupt, și-a umplut iar paharul, apoi a dat șampania pe gât cu o înghițitură lungă.

— Vrei să mă asculți cum îmi găsesc scuze? M-am întors în America fiindcă mi-am pierdut curajul. Și am și considerat că trebuie să-i dovedesc ceva tatălui meu terminând doctoratul la Harvard. Imaginează-ți cum e să refuzi un post la Princeton doar ca să te întorci la bătrânul tău; doar ca să-ți arăți că n-ai nevoie de ideea lui de respectabilitate.

Mai auzisem că refuzase postul de la Princeton — dar în trecut povestea fusese spusă într-un mod triumfător: tata împotriva instituției; tata, nonconformistul care nu avea nevoie de profesoratul din Ivy League, elita sistemului academic. Acum…

— Dar uite ce ai realizat aici în Vermont. Ești faimos…

— Ca radical efemer, poate. Dar de îndată ce războiul ăsta ia sfârșit, cele cincisprezece minute de faimă ale mele se vor evapora odată cu el… și nici nu-i un lucru rău.

— Dar cum e cu cartea despre Jefferson?

— Asta a fost acum zece ani, Hannah, și de atunci n-am publicat nimic. Ceea ce este vina mea. Risipire de energii sau, altfel spus, să faci prea multe lucruri odată. Iar adevărul e că, de la cartea despre Jefferson, am mai început trei cărți. Doar că nu am putut să mă țin de ele. Tot o pierdere de curaj, mă tem.

— Nu ești cam dur cu tine, tată?

— Mai degrabă îmi plâng de milă. Scuze că îți împui capul cu asta.

— Nu-mi împui deloc capul. Chiar îmi face plăcere că putem să discutăm.

Mi-a luat mâna, a strâns-o, apoi a inspirat adânc. Am terminat șampania. Tata s-a ridicat și a spus:

— Ar fi bine să mă întorc acasă.

— O să-mi fie dor de tine în ziua de Crăciun.

— Nu cât o să-mi fie mie dor de tine.

În următoarele șase luni m-am acomodat cu absența mamei din viața mea. Deși purtarea ei mă nedumerea, mă rănea și mă înfuria, unei alte părți din mine îi era dor de ea. De ce trebuia să strice totul dintr-o chestiune de mândrie? De ce era atât de hotărâtă să-și impună voința? Știam răspunsul la întrebările astea. Mi-l dăduse deja. *Fiindcă pot*.

Și dacă eu nu spuneam „Îmi pare rău…“

Oh, la dracu' cu asta!

Mi-am păstrat acel punct de vedere pe durata iernii și a primăverii. De asemenea, mi-am ocupat timpul dedicându-mă trup și suflet tuturor cursurilor (îmi plăcea cu precădere Balzac — toate romanele lui erau despre caracterul distrugător al familiei) și pierzând o grămadă de timp cu Margy la Union, fumând țigară după țigară. De la Crăciun, obiceiul meu de odinioară de a fuma ocazional devenise serios. Când Dan a observat prima dată că acum pufăiam la greu, nu m-a întrebat decât:

— Câte pe zi?

— În jur de douăzeci.

S-a mulțumit să dea din umeri și a spus:

— E decizia ta.

Deși poate nu era de acord, nu avea de gând să-mi facă morală despre pericolul pe care îl reprezintă țigările… mai ales că jumătate dintre studenții medicinești fumau la cursuri.

Margy, firește, era entuziasmată de faptul că acum eram fumătoare serioasă.

— Știam eu că până la urmă or să pună stăpânire pe tine.

— De ce?

— Ești atât de conformistă, aveai nevoie de un obicei prost. Iar vestea bună e că la anul, când te duci la Paris, ai să te încadrezi bine în scena cafenelei. După cum am auzit eu, cei mai mulți părinți francezi le dau copiilor lor un pachet de Gauloise când fac doisprezece ani și le spun să persevereze.

Am stins țigara și am aprins alta.

— Nu cred că mă duc la Paris la anul, am spus.

Acum a fost rândul lui Margy să-și stingă țigara. S-a uitat la mine cu un amestec de spaimă și dezaprobare.

— Vorbești serios? a întrebat ea.

I-am evitat privirea acuzatoare.

— Da, din păcate, am spus.

— Nu Dan te-a oprit, nu-i așa?

Dimpotrivă. Dan era întru totul de acord să fac un semestru în Franța, spunându-mi că o să vină la mine de Ziua Recunoștinței și că viața la Paris era un lucru pe care chiar trebuia să-l experimentez.

— Știi că el n-ar băga strâmbe de genul ăsta, i-am spus lui Margy.

— Deci singură te-ai oprit.

Nu era o întrebare — era afirmarea unei stări de fapt… și întru totul corectă. Nimeni nu exercitase presiuni asupra mea, nici nu făcuse aluzii subtile, și nici nu îmi dăduse de înțeles că, plecând, periclitam ceva. Nu, eu singură mă convinsesem să nu fac anul III în străinătate — și asta în mare parte din cauza unei frici adânc înrădăcinate: dacă o întindeam la Paris, Dan avea să mă lase cu ochii în soare. Știam că era o teamă absurdă, atât tâmpită, cât și autopunitivă. Frica e o chestie ciudată. Odată ce te-a cuprins, e greu să scapi de ea. Firește că ar fi trebuit să vorbesc deschis cu Dan despre toate temerile mele, dar de fiecare dată când eram pe cale să aduc în discuție subiectul, alt gând temător îmi trecea prin minte: dacă mărturisești că ți-e teamă că te va părăsi, atunci *chiar* te va părăsi.

Așa că am așteptat până a trecut termenul de înscriere pentru programul de la Paris, apoi i-am spus lui Dan decizia mea. Nu a fost dezamăgit. Puțin surprins, poate, în timp ce înșiram o listă dinainte pregătită cu justificări neîntemeiate care culminau cu «Și, desigur, mi-ar fi fost dor de tine». Și am întins mâna să-l ciufulesc.

— Dar ăsta nu era un motiv ca să rămâi aici. După cum am mai spus, aș fi venit la tine de Ziua Recunoștinței. Am fi fost despărțiți doar vreo douăsprezece săptămâni… ceea ce chiar nu-i mare lucru.

Oh Doamne, știam eu că o să fie foarte *rațional*.

— Ce-ar fi să mergem amândoi în Europa în vara în care absolvim? am spus.

— Ideea e grozavă, dar nu vreau să rămâi aici în folosul meu, sau din cauza unei frici ciudate că n-am să mai fiu aici când te întorci. Pentru că știi bine că asta nu o să se întâmple…

— Știu, am mințit. Dar pe bune, m-am hotărât… și e cel mai bine așa.

M-a studiat cu atenție. Îmi dădeam seama că hotărârea mea îl uimea, că nu credea în ea și se întreba de ce naiba o luasem. Dar, în autentic stil Dan, nu a insistat pentru o altă explicație.

— E decizia ta, a spus.

Tata, totuși, a mers chiar la miezul problemei. Eram în obișnuitul nostru separeu din braserie când i-am spus.

— Asta e din cauza ei, nu-i așa?

— Nu întru totul, tată…

— Aș vrea să pot să cred asta, a spus el.

— Contează?

— Chiar contează.

Tonul lui era aspru, iritat. Nervozitatea mea — deja extremă — s-a amplificat.

— Pur și simplu nu cred că e momentul potrivit să mă duc la Paris.

— Oh, asta-i o mare aiureală, Hannah!

Ferocitatea răspunsului lui m-a uluit.

— Iei o decizie care e legată în întregime de siguranță, într-un moment din viața ta când ultimul lucru la care ar trebui să te gândești e siguranța…

— Să nu îndrăznești să-mi ții prelegeri despre siguranță! am spus, brusc mânioasă. Mai ales după jocurile pe care le faci…

M-am întrerupt.

— Scuză-mă, am spus încet, scoțând o țigară din pachet.

— Probabil că o meritam, a spus el.

— Nu, nu o meritai. Dar cu siguranță nici eu nu am meritat felul mizerabil în care sunt tratată de câteva luni. Iar dacă mama e puțin mai fericită…

— Mama ta n-a fost niciodată fericită. *Niciodată*. Așa că, *te rog*, nu te gândi că, dacă aș fi făcut-o fericită, nu s-ar fi năpustit niciodată asupra ta așa. Ea se năpustește asupra tuturor, în cele din urmă. Cu ea nu se poate câștiga. Și de asta o părăsesc.

Ultima propoziție m-a prins nepregătită. M-am încordat.

— Chiar vorbești serios? am întrebat.

A dat din cap, fără să-și ferească privirea.

— Ea știe?

— Am de gând să-i spun la sfârșitul semestrului. Știu că mai sunt șase săptămâni, dar vreau ca repercusiunile explozive să aibă loc când nu e nimeni în preajmă.

— E vorba de cealaltă femeie?

— Nu o părăsesc pe Dorothy din cauza ei. O părăsesc deoarece căsnicia noastră nu mai e solidă… fiindcă mi-e imposibil să stau cu ea.

— Dar cealaltă femeie va veni aici să stea cu tine?

— Nu imediat. O să fie nevoie de o anumită perioadă, de liniștire și, sincer să fiu, nu doresc să se mai vorbească vrute și nevrute odată ce se află vestea. Și vreau să te rog ceva…

— Știu: să nu spun nimănui. Ca și cum aș…

— Ai dreptate, ai dreptate. Doar că…

— Nu trebuie să explici, tată. Dar vreau să-ți cer și eu o favoare în schimb: nu arunca bomba până când eu și cu Dan nu vom fi plecat să petrecem vara la Boston. Mă îndoiesc că ea m-ar contacta, dar pur și simplu nu vreau să fiu prin preajmă când lucrurile devin urâte.

— Ai cuvântul meu în privința asta. Și n-am să mai aduc vorba de Paris…

— Chiar dacă ești de părere că fac o greșeală uriașă.

A zâmbit.

— Așa e. Chiar dacă sunt de părere că faci o greșeală uriașă.

În săptămânile care au precedat examenele finale și vacanța de vară, tata nu a mai pomenit de planurile lui. Când s-au afișat notele — am luat doi de 10, un 8+ și un 8 — m-a scos la o ultimă masă cu câteva zile înainte să plec din oraș.

Știa că îmi găsisem de lucru la o școală particulară din Brooklin, care ținea cursuri de vară pentru meditarea elevilor slabi, și că aveam să câștig exorbitanta sumă de 80 de dolari pe săptămână — care mi se părea o mică avere. Și știa că reușiserăm să subînchiriem același apartament pe care îl avuseserăm anul trecut.

— Poți să-mi dai din nou numărul? a întrebat el încet. S-ar putea să te sun în câteva zile.

După o săptămână, pe la trei dimineața a sunat telefonul. Era tata, avea glasul sec, înspăimântat, aproape din altă lume.

— Mama ta a încercat să se sinucidă, a spus el. E la terapie intensivă aici, la Medical Center Hospital, și nu sunt speranțe să supraviețuiască.

În cincisprezece minute eram îmbrăcați și în mașina lui Dan. Am luat-o spre nord, fără să vorbim. Dan a intuit că ultimul lucru pe care voiam să îl fac acum era să vorbesc. Și, spre cinstea lui, m-a lăsat singură

cu gândurile mele. Cele trei ore cât a durat drumul am fumat țigară de la țigară, privind în gol pe geam, încercând să-mi dau seama ce se întâmplase și cum aș fi putut eu să împiedic asta.

Ne-am dus direct la spital. Tata era în sala de așteptare de lângă Secția de Terapie Intensivă. Era prăbușit pe scaun, uitându-se lung la linoleum, cu o țigară aprinsă în colțul gurii. Nu m-a îmbrățișat, nici nu a izbucnit în lacrimi, nici măcar nu m-a luat de mână. Doar a ridicat privirea la mine și a spus încet:

— N-ar fi trebuit să-i spun.

L-am cuprins cu un braț. Dan mi-a întâlnit privirea, a arătat cu capul spre ușă și a ieșit din sală.

— Ce s-a întâmplat, mai exact? am întrebat.

— Acum câteva zile mi-am făcut în sfârșit curaj să-i spun că mă mut — că nu mai vreau să fiu căsătorit cu ea. Reacția ei m-a lăsat mască. Mă așteptam să țipe și să zbiere. În loc de asta, a fost liniștită. Nu a vrut să știe amănunte, motive sau dacă Molly aștepta să-i ia locul. Tot ce a spus a fost: „Bine. Sper că până vineri îți strângi lucrurile și pleci“. În următoarele patruzeci și opt de ore n-am văzut-o mai deloc. Mi-a lăsat bilete — *Ai să dormi în camera liberă… să nu iei nimic care nu-i al tău… Săptămâna viitoare avocatul meu îl va suna pe al tău* — dar m-a evitat în mod perseverent. Apoi, aseară pe la șase, am venit acasă și am găsit-o prăbușită în mașina din garaj. La început nu am văzut-o, fiindcă mașina era plină de fum. Reușise și să etanșeze geamul — așa că era clar că avusese intenții foarte serioase. Dacă aș fi apărut cu cincisprezece minute mai târziu… Oricum, am reușit s-o scot din mașină, apoi am sunat la 911 și i-am făcut întruna respirație gură la gură până a apărut ambulanța. A fost luată în primire și…

Și-a luat fața în mâini, apoi s-a uitat la mine direct.

— Doctorii au spus că a înghițit în jur de douăzeci și cinci de tranchilizante înainte să pornească motorul. E tot inconștientă, tot conectată la aparatele de reanimare…

S-a uitat iar în podea.

— Nu se știe dacă i-a fost afectat creierul sau dacă măcar o să poată să respire fără mască de oxigen. Următoarele șaptezeci și două de ore sunt critice.

A tăcut. L-am strâns mai tare, vrând să spun ceva care să îmbunătățească lucrurile, care să ne diminueze vinovăția comună. Dar eram în stare de șoc și știam că nimic din ce aș fi spus n-ar fi schimbat ceva.

— Pot să mă duc să o văd? am întrebat.

Dan a intrat cu mine la Terapie Intensivă, ținându-mă de braț ca să mă sprijine. Asistenta care ne-a condus prin secție nu a spus nimic până am ajuns la patul mamei. Din cauza șocului, m-am albit la față. Nu semăna cu mama — mai degrabă cu o ciudată sculptură medicală, înfășurată în tuburi și fire, înconjurată de aparatură cu umflături, cu un mușțiuc sinistru de plastic fixat între buze. Auzeam fâșâitul constant al ventilatorului din apropiere, care forța aerul să intre și să iasă din plămânii ei. Dan s-a întors spre asistentă, a arătat spre fișa care atârna de marginea patului ei și a întrebat: „Pot să…?“ Ea a dat din cap, a desprins-o și apoi i-a întins-o. El s-a uitat repede peste ea, cu chipul impasibil… deși și-a mușcat buza de jos când a citit-o (semn sigur că era încordat). Eu mă tot uitam la mama. O parte din mine voia să fie supărată pe ea că făcuse asta, că fusese egoistă și răzbunătoare. Dar tot ce simțeam era rușine și responsabilitate. Și mă tot obseda un gând: *de ce nu mi-am cerut scuze*?

Când am ieșit din Secția de Terapie Intensivă, Dan a schimbat câteva vorbe în șoaptă cu asistenta, apoi s-a întors spre mine și a spus:

— Toate semnele vitale sunt stabile și, cu toate că nu se va ști nimic clar până își va recăpăta cunoștința, nu există indicii clinice că i-a fost vătămat creierul.

— Dar nu pot să fie siguri, nu-i așa?

— Nu, nu pot.

Dan a rămas cu noi următoarele douăzeci și patru de ore și, iarăși, a dat dovadă de reținere și sensibilitate uimitoare când a fost vorba *să nu pună* toate întrebările evidente, dificile. Doar o singură dată, când tata nu putea să ne audă, a întrebat:

— A spus tatăl tău dacă ea amenințase înainte că o să facă asta?

— Nu — dar, după cum știi, era instabilă de luni bune…

Era cât pe ce să-mi scape adevărul, dar un glăscior mi-a șoptit la ureche: *Ai grijă*.

— Cred că de multă vreme lucrurile mergeau prost între ei.

— Altcineva?

— Așa cred, da.

M-am încordat, așteptând ca el să mă întrebe: „De când știi asta?“ însă el nu a spus nimic. M-a uimit din nou chibzuința lui, faptul că mereu punea sentimentele mele înaintea sentimentelor lui, că poate accepta că nu trebuia să-i spun totul… chiar dacă mă simțeam multă vreme vinovată din cauza lucrurilor pe care i le ascundeam.

Subînchiriaserăm apartamentul nostru, pe perioada verii, unor prieteni, așa că am petrecut prima noapte acasă la părinții mei. Era ciudat să fiu iar acolo după atâtea luni, ciudat să împart cu Dan patul îngust, de o

persoană, din fosta mea cameră. Nu am putut să dorm. Deși nu mă odihnisem deloc noaptea precedentă, la o oră după ce mă băgasem în pat eram trează de-a binelea. M-am dus la parter și l-am găsit pe tata fumând. Am cerșit o țigară de la el și am stat foarte mult timp alături fără să spunem ceva. În cele din urmă el a rupt tăcerea.

— Dacă trăiește, n-am s-o mai părăsesc… chiar dacă am să regret toată viața decizia asta.

În acea dimineață Dan a trebuit să se întoarcă la Boston — spitalul insista să revină la treabă.

— Pot să fiu aici în trei ore dacă…

S-a oprit. *Dacă…*

Am sunat la școală. Cea care ținea locul directoarei pe timpul verii a fost și înțelegătoare, și supărată. N-am spus nimic despre tentativa mamei de a se sinucide — doar că starea ei era instabilă.

— Ei bine, e clar că trebuie să stai cu ea… și e clar că trebuie să rezolvăm cumva problema asta.

„*Nu e o problemă!*“ mi-a venit să țip. „*Este vorba de viață sau moarte*.“

În următoarele trei zile, în starea ei nu a survenit nicio schimbare; niciun indiciu despre care avea să fie rezultatul. Tata era permanent la spital. Eu nu eram în stare să fac decât două vizite scurte pe zi și, în schimb, îmi ocupam timpul făcând pe menajera. De când mama fusese dusă în grabă la spital, casa se transformase într-o groapă de gunoi, așa că mi-am asumat sarcina de a face ordine în haos. N-am făcut doar curățenie amănunțită, am aruncat și tone de ziare și reviste vechi pe care le păstra tata, și chiar (cu permisiunea lui) am pus din nou în ordine alfabetică cele câteva mii de cărți care erau împrăștiate prin casă. Orice ca să am o ocupație, ca să nu mă mai gândesc.

Am vorbit foarte puțin cu tata — discuțiile noastre au continuat să fie lejere, superficiale, evitând marea întrebare care atârna deasupra noastră. Dar de fiecare dată când suna telefonul tresăream.

A trecut o săptămână și am primit un telefon de la școală care mă anunța că, în situația dată, erau nevoiți să mă înlocuiască pentru restul verii. Chiar dimineața următoare, la cinci și jumătate, a sunat telefonul. A răspuns tata. Eu mă sculasem deja și mă îndreptam spre parter când a strigat la mine:

— A deschis ochii!

După o jumătate de oră eram la spital. Medicul care o îngrijea ne-a informat că, deși mama își recăpătase cunoștința, era tot ventilată mecanic. Mai important, în puținele ore de când deschisese ochii, nu

încercase să vorbească și nici nu trădase multă activitate musculară.

— Asta ar putea fi ceva semnificativ… sau s-ar putea doar ca amestecul de tranchilizante și monoxid de carbon pe care l-a ingerat să nu-i fi părăsit încă de tot organismul, ceea ce înseamnă că e încă sub efectul narcoticelor. Numai timpul ne va spune, mă tem.

Am fost conduși în salon. Mama era tot înconjurată de fire, tuburi și aparate, dar era trează și se uita la noi cu ochii goi, clipind din când în când. I-am luat mâna și am strâns-o. Nu a răspuns la gestul meu, mâna ei zăcând moale în mâna mea.

— Ce bine că ți-ai revenit, Dorothy! a spus tata, cu glasul calm, cumpătat.

Niciun răspuns.

— Ne-ai speriat, am spus eu slab.

Niciun răspuns.

— Ne auzi, Dorothy? a întrebat tata.

A dat din cap abia perceptibil, apoi a închis ochii.

Am stat cu ea câteva ore. M-am dus acasă, am dormit puțin și, la șase, eram iarăși lângă ea. Tata a venit pe la opt. A insistat să mă ia acasă, spunând că nu avea rost să stau cu ea toată noaptea. Eu nu voiam să plec, dar două nopți fără somn m-au convins că avea dreptate. Ajunsă acasă, m-am prăbușit pe pat, dar, dimineață la șapte, am fost în picioare și, după o oră, eram la spital. De data asta părea puțin mai limpezită. Când i-am pus câteva întrebări — *Știi unde te afli? Ai putea să încerci să mă strângi de mână*? — a răspuns dând din cap. Când i-am simțit degetele, cuprinzându-le pe ale mele, am început să plâng în hohote. Mi-am rezemat capul de umărul ei și m-am descătușat, lăsând să se reverse șocul ultimelor două zile.

— Îmi pare rău, îmi pare rău, îmi pare nespus de rău, am șoptit.

Mi-a strâns mâna mai tare și a dat din cap.

A doua zi, mama a fost decuplată de la ventilarea mecanică. După-amiază, s-a ridicat în capul oaselor și a început să vorbească. În seara aceea, tata a intrat singur la ea. Au vorbit mai bine de o oră. Când a ieșit din salon, a spus:

— Ar vrea acum să te vadă pe tine.

Am intrat. Stătea în șezut în pat, arătând tot slăbită, împuținată. Dar o mare parte din aparatura medicală fusese înlăturată și ochii ei, deși obosiți, își recăpătaseră în parte privirea pătrunzătoare. Cu o ușoară mișcare a capului mi-a făcut semn spre scaunul de lângă pat. M-am dus și m-am așezat. I-am luat mâna. Ea nu a luat-o pe a mea. În schimb, s-a aplecat spre mine și a șoptit:

— Știam eu că până la urmă ai să-ți ceri scuze.

Patru

Doctorii erau uimiți de recuperarea rapidă a mamei. Unul dintre ei mi-a spus:

— Ținând seamă de cantitatea de pilule pe care le-a luat și de faptul că puțin a lipsit să se asfixieze, e uluitor că a supraviețuit — și fără leziuni permanente.

Pe mine, nevoia aprigă de supraviețuire a mamei nu m-a mirat. În momentele mele mai negre, nu puteam să nu mă întreb dacă nu cumva regizase toată tentativa de suicid ca pe o mare încercare de a-și restabili dominația asupra îndărătnicului ei soț și a insolentei ei fiice.

— Mi se pare logic, a spus Margy când am sunat-o la Manhattan, la câteva zile după ce mama a revenit la viață. Și cred că ai dreptate că a vrut să vă pedepsească pe amândoi. Dacă n-ar fi găsit-o taică-tău, cel puțin v-ar fi făcut pe amândoi să vă simțiți vinovați toată viața — așa că ar fi fost un fel de victorie. Sfatul meu e următorul: cară-te naibii de acolo… înainte să-și bage cu adevărat ghearele în tine.

După revenirea mamei, îmi părea rău pentru o mulțime de lucruri. Îmi părea rău că fusesem manipulată atât de diavolește. Îmi părea rău că îmi pierdusem slujba de vară (și salariul de 80 de dolari pe săptămână aferent ei). Îmi părea rău că următorul semestru aveam să fiu blocată în Vermont. Îmi părea rău că tata fusese șantajat sentimental. Dar, mai presus de toate, îmi părea rău că spusesem „*Îmi pare rău*“.

Mama chiar își bătuse joc de mine, refuzându-mi iubirea ei cu scopul de a scoate de la mine scuzele pe care le cerea mândria sa. Iar eu cedasem sub cea mai extremă presiune inimaginabilă. *N-o să se mai repete*, mi-am spus. Niciodată n-aveam să-mi cer scuze pentru un „delict“ pe care nu îl consideram ca atare. Niciodată nu aveam să fiu șantajată cu genul de vinovăție invalidantă de care suferisem în ultimele luni. Margy avea dreptate. Trebuia să mă car naibii din oraș.

De dragul tatei am așteptat câteva zile până când mama a fost externată oficial, înainte să-mi pun coada pe spinare și să plec la Boston. Am avut grijă ca, pentru sosirea ei, casa să fie lună, lucru pe care l-a comentat: „Doamne, Hannah, chiar ești gospodină!“ Am avut grijă să umplu frigiderul și în congelator să fie câteva caserole cu mâncare gata de a fi decongelată.

— O să dăm uitării tot acest episod, mi-a spus mama în ziua în care s-a întors acasă. O să uităm de toate astea și o să ne vedem de viață ca de obicei.

Am pălit de uimire. Ce tupeu — ce nerușinare — din partea femeii ăsteia! Dar decât să mă iau la harță cu ea, m-am mulțumit să dau din cap și, mai târziu, m-am dus în stația de autobuz din oraș și mi-am cumpărat un bilet numai dus pentru Boston, pentru după-amiaza următoare.

Tata se retrăsese în el de când ieșise ea din comă. Nu mi-a spus ce au vorbit în prima lor discuție de după tentativa de sinucidere. Nici nu părea dornic sau dispus să discute despre ce simțea și cum aveau să meargă lucrurile între ei de acum înainte. În schimb, părea să-și dea seama că acum era legat de mâini și de picioare.

În dimineața în care am plecat, i-am dus mamei micul dejun. Dormisem puțin mai mult, așa că atunci când am intrat în camera ei era aproape nouă treizeci. Ea stătea deja în capul oaselor în pat, citind ediția din acea săptămână a *The New Yorker*. Alături de telefonul de lângă pat era un carnet pentru însemnări. M-am uitat la el și am observat că mama notase un număr de telefon cu un cod din zona Boston.

— Scuze că am întârziat, am spus, punând tava pe pat. Ceai și pâine prăjită, ca de obicei. Îți ajunge?

— Așadar mâine predai iar la școală? a întrebat ea, ignorându-mi întrebarea.

— Așa e, am spus.

— The Douglas School din Brooklin, nu-i așa?

— Nu țin minte să-ți fi vorbit de ea.

— Mi-a spus tatăl tău aseară, când l-am întrebat. Și azi-dimineață tocmai am sunat la Douglas School — și știi ce au spus?

I-am întâlnit privirea rece. Și am spus:

— Ți-au zis că m-au pus pe liber fiindcă mama mea era cu un picior în groapă.

— Le-ai spus că am încercat să mă omor? a întrebat ea, cu glas cumpătat.

— Nu — n-am considerat că era treaba lor.

— Dar tocmai m-ai mințit că trebuie să te întorci la Boston ca să începi treaba. N-ai de lucru, nu-i așa?

— Da — mulțumită ție, sunt șomeră.

Un zâmbet subțire a apărut pe buzele mamei.

— Nu trebuia să te întorci în grabă aici ca să iei parte la priveghi, dar te-ai întors. Totuși, acum că m-am întors pe tărâmul celor vii, te grăbești să te întorci la Boston, deși nu ai o slujbă care te așteaptă. Așa că vrei să-mi explici *de ce* fugi atât de repede?

— Fiindcă nu vreau să fiu în preajma ta.

Zâmbetul s-a subțiat și mai mult.

— Da, m-am gândit eu că ăsta e motivul. Și, ca s-o spun pe șleau, *dragă* Hannah, nu-mi pasă. Chiar nu-mi pasă. Am primit scuzele pe care le meritam de la tine. Așa că acum, dacă vrei să mă mai vezi, bine. Dacă nu, iarăși bine. Alegerea e întru totul a ta.

În seara aceea, în timp ce fierbeam de nervi în bucătăria noastră, povestindu-i lui Dan ce îmi spusese ea, am jurat să o țin cât mai departe de viața mea. Dan a fost categoric de acord cu asta.

— Fă-ți un serviciu, a spus el. Termină cu ea.

Oricât de greu mi-a fost să accept asta, i-am urmat sfatul — nu suprimând de tot orice contact între noi, ci doar păstrând minimum de legături cu ea. În cele câteva săptămâni de când plecasem la Boston, mi-am făcut o regulă din a-i telefona în fiecare duminică dimineață pentru o conversație politicoasă, reținută, lipsită de afecțiune despre starea ei. Dacă îmi punea vreo întrebare despre mine, răspundeam. Dar numai dacă întreba.

La sfârșitul lui august, când ne-am întors la Vermont, umplerea timpului în mod productiv a devenit o obsesie. M-am pus cu burta pe carte, dar am renunțat la franceză în favoarea unui curs de istorie a educației, deoarece vorbitul francezei în Vermont nu făcea decât să-mi aducă aminte că hotărâsem să nu-mi petrec anul următor la Paris.

Dar mă feream de astfel de gânduri — cu excepția momentelor când Margy îmi trimitea de la Paris cărți poștale în care, într-o sută de cuvinte sau mai puține, făcea câte o remarcă acidă despre toaletele turcești din Franța, sau de ce țigările Gitane aveau gust de țeavă de eșapament sau de ce nu s-ar mai culca niciodată cu un emigrant român, saxofonist, cu proteză dentară.

Eram invidioasă pe aventurile lui Margy în Franța? Categoric, deși în mod clar aș fi putut să trăiesc și fără sexul cu emigrantul român fără dinți. Dar îmi făceam de lucru învățând la materiile anului III.

La două săptămâni după ce am început semestrul de iarnă, Dan s-a întors de la facultate cu o scrisoare în mână și un aer încântat. Tocmai primise vestea că fusese acceptat ca stagiar în Providence.

— Știu că nu este cel mai fascinant loc, a spus el, dar ăsta e un mare noroc pentru noi, iar Rhode Island Hospital e grozav. La dracu', jumătate dintre colegii mei de grupă trebuie să se mulțumească cu posturi de stagiari în Nebraska sau Iowa City. Noi măcar rămânem tot în nord-est. Oricum, vestea bună e că nu trebuie să mă prezint la post până la mijlocul lui iulie, ceea ce înseamnă că, fără doar și poate, putem să mergem la Paris în luna de miere.

Am rămas pe gânduri.

— Asta e o cerere în căsătorie? am întrebat.

— Da, este.

M-am dus la fereastră și m-am uitat la ninsoare.

— Știi, am spus, când aveam șaptesprezece ani am jurat că n-o să mă mărit niciodată. Dar nu luasem în calcul faptul că am să te cunosc pe tine…

— Mă bucur mult că m-ai cunoscut.

— Și eu mă bucur, am spus, întorcându-mă spre el.

— Asta înseamnă că accepți?

Am dat din cap.

Deci, asta era — aveam să mă mărit cu Dan. Viitorul meu era priponit de al lui și, prin urmare, era sigur.

La vreo trei zile după această conversație, Dan a primit o veste supărătoare. Doi stagiari de la Rhode Island Hospital tocmai plecaseră și întrucât acum duceau lipsă de personal voiau ca Dan să înceapă lucrul chiar după absolvire.

— Nu poți să negociezi? am întrebat.

— Țin morțiș să încep pe 8 iulie. Dacă refuz, locul meu îl va lua următorul tip de pe listă. Iar faptul că e vorba de Rhode Island Hospital — unde majoritatea stagiarilor au terminat facultăți de medicină de prestigiu…

— Deci până la urmă nu o să putem să petrecem luna aia la Paris?

— Lucrurile se mai schimbă. Îmi pare rău.

Mi-am înghițit dezamăgirea. După zece zile — în una dintre rarele zile perfecte de sfârșit de vară din New England, în care cerul era o imensă boltă albastră și zăpușeala de august era domolită de un vânt pișcător — m-am măritat cu Dan la First Unitarian Church din Burlington. Slujba — scurtă, lipsită de evlavie prefăcută și la obiect — s-a desfășurat fără probleme. La fel și masa de la Old Town Hall. Dan a ținut un discurs foarte frumos, în care a spus că eu eram cel mai bun lucru din viața lui. Tata, firește, a fost într-o formă erudită — spunând că într-o lume de permanentă nesiguranță politică și conflict între generații, era „un lucru rar și minunat“ să ai o fiică ce era totodată și o prietenă grozavă și un mare sprijin în fața „obișnuitelor vicisitudini ale vieții“ și că, după modesta lui părere pământească, Dan era un băiat extrem de norocos. În micul meu discurs, i-am mulțumit călduros tatălui meu că m-a învățat curiozitatea, care este una dintre componentele esențiale ale vieții și că întotdeauna m-a tratat ca pe-un egal (un adevăr incomplet); lui Dan, că mi-a dovedit că băieții buni nu sunt o specie în pericol de dispariție; și mamei, că „m-a provocat la nesfârșit“ (un comentariu larg deschis la

interpretări, după cum a fost și intenția) și că a organizat o petrecere așa de frumoasă.

După două zile ne-am mutat în Providence. Am găsit alt apartament prăpădit, tot într-o casă cu acoperiș de șindrilă, pe care știam că o să-mi ia o mare parte din vară ca să-l repar. Și am reușit să găsesc un post de profesor cu normă întreagă la o școală particulară din oraș, materiile de predare fiind engleza și istoria americană, pentru elevii de clasa a șasea. Iar tatăl lui Dan ne-a făcut un dar de nuntă grozav. Un Volvo break vechi de patru ani, de culoare portocaliu-electric, cu scaune de piele maro crăpată — pe care amândoi l-am considerat super tare.

Între timp, Margy își amânase planurile pentru Paris. Mama ei, beată fiind, căzuse pe scări și își fracturase șoldul, așa că era nevoită să stea într-un scaun cu rotile.

— Se pare că trebuie să fac pe fiica ascultătoare și să stau toată vara cu ea, mi-a spus ea la telefon. După cum îți închipui, nu mă încântă că sunt forțată să joc rolul lui Florence Nightingale și, în clipele mele mai negre, mă întreb dacă nu s-a rostogolit în mod deliberat pe scările alea ca să mă împiedice să plec din țară.

— Ai să te întorci la Paris.

— Bine-nțeles, a spus ea. De îndată ce madame o să poată să stea în picioare și să se rezeme iar de un bar, o să fiu în primul avion care traversează Atlanticul. Între timp, am căutat de lucru la vreo revistă, dar toate posturile sunt ocupate. Așa că am găsit o slujbă tâmpită la Muzeul de Artă Modernă.

— Mie nu mi se pare chiar un loc urât în care să lucrezi.

— Hei, nu sunt custode. E o slujbă la magazinul de cadouri. Și o să mai dureze până când scumpa mămică o să se vindece și o să pot să fug din țară.

În acea seară, la cină, i-am povestit lui Dan despre faptul că planurile lui Margy s-au schimbat, și că era aproape sigură că mama ei înscenase accidentul pentru a o împiedica să plece.

— Ei bine, era de așteptat ca Margy să spună ceva atât de irațional, a spus el.

— Hei, la fel m-am gândit și eu când mama a încercat să se omoare.

— E o mare diferență între o tentativă reală de suicid și faptul că Margy crede că nebuna de maică-sa s-a aruncat în mod deliberat pe scări ca s-o țină acasă. Pe de altă parte, neavând niciodată o experiență directă cu nevroticii din New York, nu sunt specialist în tipul lor particular de nebunie.

— Asta fiindcă ești ultrarațional…

S-a uitat mirat la mine.

— Crezi că sunt *ultrarațional*?

— Doar un pic prea controlat, uneori, atât.

— Mă rog, mersi că îmi spui…

— Stai puțin, nu vreau să mă cert cu tine.

— Nu — faci doar comentarii despre rigiditatea mea.

— Te-am făcut rațional, nu rigid…

— *Ultrarațional* — ceea ce e cam același lucru cu rigid. Și, chiar *îmi pare rău* dacă îți dau impresia de bățos…

— Ce naiba te-a apucat? am spus.

— Eu îți atac personalitatea? Fac eu mici digresiuni despre micile tale defecte?

— Cum ar fi? am spus, brusc furioasă.

— Cum ar fi *propria* ta rigiditate afurisită… felul în care te controlezi mereu foarte strict, că ți-e groază mereu că ai putea face un pas greșit, sau să mă nemulțumești, sau, Doamne ferește, să faci ceva îndrăzneț…

Nu-mi venea să cred ce aud.

— *Poftim*? am răcnit. Tot — *tot* — ce am făcut de când te cunosc te-a avut *pe tine* în vedere… studiile *tale*, cariera *ta*…

— Asta spun și eu, Hannah. *Eu* nu te-am oprit *niciodată* să faci ceva. Tu ești cea care s-a oprit singură — care a refuzat să plece la Paris, care m-a urmat peste tot în timpul verilor…

— Ți s-a părut că *te-am urmat* ca un cățeluș prăpădit?

— Nu auzi ce-ți spun. Sunt fericit că ești cu mine. Dar știu că în adâncul sufletului tău ești nemulțumită că ești atât de încorsetată…

— N-am spus niciodată că sunt *nemulțumită*…

— Dar sigur *ai arătat-o*.

— Îți mulțumesc că spui „adevărul“. Și, fiindcă veni vorba, dă-ți un 10 pentru receptivitate și un 10+ pentru că ai egoul cel mai monumental…

— *Eu*? *Ego*?

— Să nu crezi că nu văd cruzimea din spatele fațadei de Domn Cumsecade…

De cum mi-a ieșit asta din gură, am regretat. Dar asta-i treaba la o ceartă — mai ales la o ceartă cu persoana de care ești cel mai apropiat și cu care nu te cerți niciodată: când se pornește — când, din senin, totul face implozie — se aruncă tot felul de chestii oribile. Și, dintr-odată, te pomenești că nu ești în stare să te abții să spui…

— Să nu crezi că nu văd că mereu te pui pe tine și munca ta pe primul loc, mereu…

— Taci! a spus el, apoi și-a înșfăcat haina și s-a îndreptat val-vârtej spre ușă.

— Așa — fugi, nu privi în față adevărul…

— Tu ești cea care trebuie să privească lucrurile în față.

Și a trântit ușa după el.

Cred că, după ce a ieșit ca o furtună, nu m-am mișcat vreo trei minute. Eram în stare de șoc, întrebându-mă: *de unde au venit toate astea*? Nu-mi venea să cred ce spusese. Nu-mi venea să cred ce spusesem *eu*. Și ceea ce mă șoca cel mai tare era faptul că îmi dădeam seama că tot ce s-a spus era, într-un fel disperat, adevărat.

E vina ta, a spus un glas în capul meu.

Da, dar el a început…

A trecut o oră, apoi două, apoi trei. Acum era trecut bine de miezul nopții și începeam să-mi pierd capul, fiindcă în afară de turele de noapte de la spital, Dan nu stătea niciodată până târziu în oraș.

Am așteptat până la unu apoi am sunat la spital.

— Îmi pare rău, mi-a spus recepționera, dar dr. Buchan nu e de gardă în noaptea asta… nu, n-a fost în spital.

Nu aveam ce să fac până se întorcea acasă, așa că m-am suit în pat, am tras cearșaful peste cap și am încercat să ignor Grand Funk Railroad pe care vecinul nostru îl asculta la volum maxim.

În cele din urmă m-a furat somnul — un somn foarte ușor, deoarece m-am trezit imediat ce am auzit ușa din față închizându-se. M-am uitat la ceasul deșteptător. Patru treizeci. M-am dat jos din pat. Dan era în bucătărie, făcându-și o cafea.

Arăta obosit și tensionat.

— Unde ai fost? am întrebat.

— M-am plimbat cu mașina, a spus el.

— Șapte ore?

A dat din umeri.

— Unde?

— New Haven.

— Asta-i la… o sută cincizeci de mile de aici?

— O sută șaptezeci și două de mile, dacă vrei date amănunțite.

— De ce New Haven?

— Am ajuns pe I-95, am cotit spre sud și am luat-o înainte.

— Ce te-a făcut să te întorci?

— Munca. Tu.

— Chiar dacă te-am urmat peste tot ca un cățeluș?

— N-am spus niciodată asta.

— Ai insinuat.

— Uite ce e… de ce nu acceptăm pur și simplu faptul că a fost o ceartă… singura noastră ceartă urâtă… și că o grămadă de chestii absurde…

— Chiar atât de mult te dezamăgesc? am întrebat.

— Deloc. Iar tu chiar crezi că sunt crud?

— Nu.

A ridicat privirea spre mine și a zâmbit.

— Atunci să…

A întins mâna și m-a tras spre el. Nu m-am opus. M-a sărutat pătimaș și și-a plimbat mâinile pe tot corpul meu. Am desfăcut picioarele și mi-am lipit pelvisul de al lui, cu limba vârâtă acum adânc în gura lui, ținându-l strâns de ceafă cu mâna stângă. Am ieșit împleticindu-ne din bucătărie și am intrat în dormitor, tot strâns îmbrățișați. Ne-am scos hainele și, în câteva secunde, era în mine. Ardoarea lui m-a surprins. Obișnuita lui blândețe, rezerva lui dispăruseră brusc. Mă penetra abandonându-se pe sine. Și deși o parte din mine era șocată de brutalitatea atacului lui, altei părți din mine îi plăcea și răspundeam la fel, înfingându-mi unghiile în gâtul lui, arcuindu-mi spatele ca să mă poată penetra mai adânc. Am juisat înaintea lui, ferocitatea orgasmului răpindu-mi noțiunea de timp, de loc. Preț de câteva clipe m-am aflat în neant, și a fost minunat. După câteva momente, Dan s-a prăbușit peste mine, îngropându-și adânc fața în umărul meu. Niciunul nu a spus nimic foarte mult timp. Apoi el s-a uitat la mine și a zâmbit.

— Ar trebui să ne certăm mai des așa.

După vreo zece minute, Dan a trebuit să se scoale ca să facă un duș și să se radă, înainte să plece la spital unde, la șase, intra în schimbul de dimineață. Înainte de plecare, mi-a adus la pat o cafea, sărutându-mă pe cap.

— Ar fi bine să plec, a spus el încet.

După ce a plecat, m-am ridicat în capul oaselor cu cana de cafea și am încercat să țin la distanță neliniștea crescândă: făcuserăm dragoste chiar la mijlocul perioadei fertile. Și nu îmi pusesem diafragma.

În următoarele săptămâni mi-am concentrat energia asupra renovării apartamentului. Ciclul nu mi-a venit. Când a întârziat patru săptămâni, l-am sunat pe medicul nostru și am programat un test de sarcină. A doua zi m-am dus cu mașina la cabinetul lui, unde mi s-a înmânat un pahar de laborator și am fost îndrumată la toaletă. Când m-am întors cu mostra de urină, doctorul a spus:

— Sun-o mâine pe asistenta mea și îți va da ea rezultatul.

După test, am luat masa în oraș, după care m-am dus la un film la un cinematograf de duzină din centrul orașului. Am ajuns acasă pe la cinci. Dan se întorsese înaintea mea. Stătea la masa din bucătărie, bând o sticlă de bere, cu un aer nefericit.

— Te-ai întors devreme, am spus.

— Ești însărcinată, a răspuns el.

M-am încordat.

— Tocmai a sunat asistenta de la cabinetul doctorului Regan, cu rezultatul testului, a spus Dan. A spus că au primit rezultatele devreme și și-au imaginat că vrei imediat vestea.

— Înțeleg… am spus, evitându-i privirea.

— Felicitări, a spus el, și mersi că i-ai împărtășit tatălui vestea.

— Aveam de gând să îți spun, am zis.

— Mă bucur să aud asta… întrucât am fost și eu cumva implicat.

— Tocmai am aflat.

— Știi ce vreau să spun. Când ai bănuit?

— Cam acum două săptămâni.

— Și în tot timpul ăsta mi-ai ascuns asta?

— N-am vrut să spun nimic dacă nu era adevărat.

— De ce? Fiindcă aveai de gând să faci ceva în privința asta fără să știu eu?

— Știi că n-aș face niciodată așa ceva, am spus. Bine-nțeles că îl păstrez.

— Mă rog, asta e ceva. Totuși, sunt destul de șocat că n-ai spus nimic.

— N-am vrut să-ți faci speranțe, în caz că…

Asta era o minciună. N-am spus nimic fiindcă eram prea speriată ca să spun ceva. Cu toate că știam că am să nasc copilul — cu toate că eram convinsă că Dan n-o să se înfurie — ceva din mine m-a împiedicat să-i împărtășesc vestea din timp. Iar problema era că realmente nu înțelegeam ce mă oprise să-i spun. Tot ce știam era că nu am putut. Totuși, el a părut să creadă explicația mea nesinceră, căci a spus:

— Totuși, ar fi trebuit să mă înștiințezi. Amândoi am participat la asta, așa-i?

— Firește, am spus încet.

— Și atâta vreme cât suntem amândoi fericiți…

— E o veste grozavă, am spus, căutând să nu par prea posomorâtă.

— E cea mai bună veste, a spus el, luându-mă în brațe.

I-am acceptat îmbrățișarea. Am intrat în joc, căutând să fiu veselă într-un moment care știam că e important, dar care (pentru mine, în orice

caz) părea umbrit de ambiguitate. Nu știam ce simt.

Mai târziu, în timp ce Dan sărbătorea bând a treia bere, iar eu un ceai, el a făcut toată zarva corespunzătoare în jurul subiectului, spunând că sosirea copilului nu avea să-mi schimbe munca de profesoară, întrucât era sigur că puteam să găsim pe cineva care să aibă grijă de copil cât eram eu plecată la școală.

— O să trebuiască să spun la școală înainte să încep, am zis.

— Sunt sigur că vor fi înțelegători.

— Dar vreau un lucru, am spus. Să nu vorbim cu nimeni din familia ta sau a mea despre asta, timp de două luni — în caz că pierd sarcina înainte de trei luni.

— Cum spui tu.

Dar, firește, mi-am încălcat propria cerere de discreție spunându-i singurei mele mari confidente. Margy m-a sunat într-o seară, în timp ce Dan era în tura de noapte, ca să-mi dea de știre că, deoarece mama ei angajase în sfârșit o infirmieră cu jumătate de normă pentru a se ocupa de multele ei nevoi, o roise și găsise un apartament mic în cealaltă parte a orașului.

— Dar de ce nu te-ai grăbit să te întorci la Paris?

— Fiindcă m-au făcut asistent manager al magazinului de cadouri al muzeului — și, știu că-i o scuză cu adevărat șubredă, dar e o slujbă temporară și am semnat un contract pe un an pentru închirierea garsonierei, și știu că mă bag singură în corzi și bla, bla, bla… ceea ce e un alt mod de a spune că n-am de gând să mai vorbesc despre asta. Cu tine, care-i treaba?

Și, după ce am pus-o să jure că va păstra o discreție totală, i-am dat vestea că sunt însărcinată.

— Îți bați joc de mine, a spus ea.

— Măcar de-aș…

— Ai de gând să-l păstrezi?

— Bine-nțeles.

Tăcere. Îmi dădeam seama că Margy se lupta cu nevoia imperioasă de a-mi da un sfat.

— Dacă tu ești fericită, sunt și eu fericită.

— Vrând să spui prin asta că, după părerea ta, nu-s în toate mințile?

— Vrei adevărul? Da, pe mine ideea de a fi mamă la douăzeci și doi de ani m-ar speria de moarte. Fiindcă nu e vorba doar de mine. Totuși, eu nu sunt tu — și sunt sigură că te vei descurca de minune.

— Dar acum sunt prinsă în capcană.

— Toată lumea e prinsă în capcană, scumpi.

— Adevărat — dar cei mai mulți dintre noi își întind singuri capcana. Sau intrăm direct într-o situație care știm că ne va face probleme — și nu facem nimic pentru a împiedica asta. Puteam foarte ușor să mă reped o clipă în baie ca să-mi pun diafragma. Puteam să-i spun lui Dan să ejaculeze afară. Dar n-am făcut nimic, n-am spus nimic. Iar acum soarta mi-e pecetluită.

În aceeași zi, mai târziu, l-am sunat pe directorul școlii la care urma să predau începând din septembrie și i-am spus că aveam să nasc pe la mijlocul lui aprilie, anul următor. L-am auzit icnind când i-am dat vestea.

— Îți mulțumesc că m-ai avertizat din timp, a spus el. Presupun că tocmai ai aflat.

— Da și, credeți-mă, a fost total neplanificat, am spus cu un glas care suna stupid de vinovat — de parcă era treaba lui dacă a fost sau nu planificat.

— Așa sunt de multe ori lucrurile astea, a spus el, părând să vrea să scape de subiectul ăsta, adăugând apoi că trebuie să stea de vorbă cu directorul adjunct care se ocupa de clasele din gimnaziu și că avea să mă sune el cât mai curând.

— Oh… felicitările mele, desigur, a adăugat el, sec.

Mulțumesc mult. Și mulțumesc și mai mult pentru scrisoarea care a venit după câteva zile și în care mi se explica într-un mod cumpătat, rațional de ce școala nu o să mai poată să-mi ofere o slujbă în toamna asta — deoarece însuși faptul că aveam să nasc la primăvară mă excludea din acel trimestru, și considerând că aveam să fiu o profesoară în primul an de catedră, într-o sală de clasă comună — niciodată o aventură ușoară, după experiența lui — ar fi trebuit să contrabalansez noile responsabilități grele cu povara la fel de grea a sarcinii bla, bla, bla…

Am mototolit scrisoarea, am aruncat-o la coșul de gunoi și m-am gândit: sunt terminată.

— Nu poți să-i dai în judecată? a întrebat Margy când am sunat-o ca să mă plâng că mi-am pierdut slujba.

— Dan se interesează deja de asta. Faptul că m-au pus pe liber înainte ca măcar să încep îmi dă puține speranțe. Mai la obiect, în lege nu există nimic care să apere o femeie de concedierea nedreaptă pe motiv că e gravidă.

— Nu trebuia să spui la școală.

— Nu e stilul meu să mint.

— Ești prea cinstită.

— Da, un adevărat defect de caracter.

— Și acum ce faci?

— La Universitatea Rhode Island, care e în Kingston, la doar douăzeci de minute distanță de oraș, e un curs de master pentru profesori. Și cum copilul urmează să vină la mijlocul lui aprilie, mi s-a spus că aș putea să dau examenele finale toamna următoare. Celălalt lucru bun e că s-ar putea să-mi găsească un post de suplinitoare — ceea ce e foarte important întrucât chiar o să avem nevoie de niște bani în plus.

— Nu le-ai spus încă părinților tăi...?

— Este Strict Secret până sunt pregătită să le spun.

— Mama ta fiind mama ta, pun pariu că o să se prindă că ești gravidă înainte să te hotărăști tu să-i împărtășești secretul.

Ca de obicei, Margy a fost clarvăzătoare. A doua zi a trebuit să mă duc la Vermont să iau câteva mărunțișuri din fostul nostru apartament, care încă erau depozitate în magazia părinților mei. Nu o mai văzusem pe mama de vreo șase săptămâni — și imediat ce am intrat pe ușă s-a uitat la mine și a zis:

— Să nu-mi spui că ești însărcinată.

Am încercat să nu reacționez. N-am reușit.

— Nici vorbă.

— Atunci de ce te-ai făcut albă ca varul când ți-am pus întrebarea asta?

Am evitat un răspuns, deoarece am simțit brusc că mi se face greață. Am țâșnit pe hol spre mica toaletă de sub scară. Am ajuns chiar la timp. Doamne, cât nu puteam să sufăr să-mi fie rău așa! Și eram sigură că mama o să mă ia la întrebări de îndată ce lăsam din brațe vasul de toaletă.

De fapt, n-a așteptat atât de mult. A bătut la ușă și a întrebat:

— Te simți bine?

— Probabil am mâncat ceva ce nu mi-a priit, am spus printre icnituri.

— Aiurea, a răspuns ea și, din fericire, cât am mai stat acolo, nu a mai adus vorba de asta.

Întoarsă în Providence, mi-am omorât timpul înscriindu-mă la un curs de înot la un bazin din localitate, și am dedicat în fiecare dimineață o oră cărților de franceză, încercând să învăț modul conjunctiv și să-mi măresc vocabularul. De asemenea, am făcut zece zile de voluntariat la sediul de campanie al lui McGovern din localitate, băgând pliante în cutii poștale și umplând plicuri la sediul de campanie Rhode Island din Providence.

— Să știi că muncești pentru o cauză pierdută, mi-a spus într-o zi

un poștaș vânjos, în timp ce îl urmam către o cutie poștală de pe un drum de la periferie.

— Dar asta-i cauza dreaptă, am ripostat.

— Învinsul e învins, a spus el. Eu îi votez numai pe câștigători.

— Chiar dacă sunt necinstiți?

— Toată lumea e necinstită, a spus și și-a văzut mai departe de drum.

Nu e adevărat! mi-a venit să strig după el. *În lume există multă integritate!* Dar știam că suna foarte neconvingător, deși voiam tare mult să cred că e adevărat.

— Ce mai avem în afară de integritate? m-am pomenit întrebând în acea seară, când i-am relatat lui Margy la telefon povestea asta.

— Conturile din bancă?

— Foarte amuzant.

— Hei, ce vină am eu că sunt o cinică fără remușcări?

— Cinismul e întotdeauna vulgar.

— Dar măcar e amuzant.

— Să nu-mi vorbești mie despre amuzament — locuiesc în Rhode Island.

— Ce-ar fi să sari în tren și să vii încoace pentru două zile?

— Sunt măritată doar de două luni.

— Mare brânză! Oricum, Dan lucrează tot timpul, nu-i așa?

— Nu e momentul potrivit.

— *Când* e momentul potrivit, Hannah?

— Să nu mai vorbim despre asta, te rog.

— Hei, e viața ta, iubito! Și nimeni nu pune pistolul la tâmpla unui cocker spaniel și spune: *dacă nu petreci o săptămână cu Margy în Manhattan, am să împușc câinele ăsta.*

Apoi a început în sfârșit cursul de master. Universitatea Rhode Island nu era un loc deosebit de bine-văzut, și toți care erau acolo păreau să înțeleagă că, în ceea ce privește universitățile, aceasta era într-o categorie foarte slabă… și nu Harvard School of Education, aflată doar la o oră distanță. Totuși, cursul acoperea toate materiile de bază, doi dintre profesori erau entuziaști, iar în șase luni de la începerea cursului, oficiul de plasare mi-a găsit o slujbă de weekend la o școală medicală din oraș, care aducea 50 de dolari pe săptămână — sumă numai bună la momentul respectiv.

Și timpul a trecut repede. Dintr-odată a venit noiembrie, și Nixon a câștigat alegerile în toate statele, în afară de Massachusetts. (Faptul că McGovern a pierdut în Vermont a fost oarecum o lovitură personală

pentru tata, care făcuse din campania lui în acel stat un fel de cruciadă personală). Cam tot pe atunci, mama s-a hotărât să-mi facă o vizită — în timpul căreia i-am dat în sfârșit vestea oficială că sunt însărcinată. Răspunsul ei a fost previzibil.

— La naiba, știu asta de câteva luni. Ai avut vreun motiv să aștepți atât de mult să îmi spui?

— Știam că ai să mă certi că fac un copil atât de repede.

Mama a schițat un zâmbet periculos. Și a spus:

— Ei bine, Hannah, acum ești mare, și dacă tu vrei să-ți limitezi viața la o vârstă atât de tânără, de ce te-aș împiedica eu? În orice caz, nu asculți niciodată o vorbă din ce spun eu.

A doua zi după ce mama s-a întors la Vermont, am ieșit cu Dan la cină la un mic restaurant italian din apropierea apartamentului nostru. După ce am comandat, el a întrebat:

— Ți-ar plăcea să plecăm din Providence la sfârșitul lui iunie?

— Mi-ar plăcea foarte mult, am spus. Dar nu suntem blocați aici pentru rezidențiatul tău de la anul?

— Azi a apărut ceva interesant, a spus el, apoi mi-a povestit că rezidentul-șef de la Pediatrie — un anume dr. Potholm, care îi devenise un fel de mentor lui Dan, întrucât acum se gândea să se facă pediatru — îi spusese că în Maine s-a eliberat un post.

— Potholm are un prieten la Maine Medical — ăsta-i cel mai mare spital din Portland — care l-a sunat zilele trecute ca să-l întrebe dacă știe vreun intern tânăr și deștept care vrea să petreacă un an ca generalist într-un loc numit Pelham…

— N-am auzit niciodată de el.

— Nici eu. Azi după-amiază l-am căutat pe hartă — e un orășel cu vreo trei mii de locuitori, cam la o oră distanță de Portland, mergând drept spre vest, undeva în apropiere de Bridgton…

— Nici de ăsta n-am auzit niciodată.

— Oricum, se pare că generalistul lor — un tip pe nume Bland — s-a hotărât să lucreze un an în străinătate în cadrul Peace Corps, așa că e o slujbă de douăsprezece luni.

— După care ne întoarcem în Providence?

S-a uitat la mine amuzat.

— Care e ideea ta de iad? a întrebat el.

— Să zicem că e o țară mare.

A râs și a spus:

— Îți spun eu cum facem. Weekendul ăsta ne ducem la Pelham, vedem cum e și pe urmă hotărâm care va fi următoarea noastră mișcare.

Așa am făcut, și la vreo jumătate de oră de la sosirea noastră în Pelham m-am pomenit gândind: *locul ăsta e promițător*. Gândurile lui Dan au fost asemănătoare și la trei zile după ce ne-am întors acasă, i-a telefonat funcționarului de la Maine Regional Health Authority, care îl intervievase, și i-a spus că, dacă erau interesați de el, el sigur era interesat să petreacă douăsprezece luni ca medic în Pelham, Maine.

Într-o săptămână, l-au sunat să-i spună că avea postul. După câteva zile, i-am dat mamei telefonul de care îmi era groază. Când i-am spus vestea, a zis:

— Întotdeauna am știut că ai să sfârșești într-un oraș cu adevărat mic. E stilul tău.

Cinci

Fiul meu, Jeffrey John Buchan, s-a născut pe 8 aprilie 1973. Conform obstetricianului, a fost „o naștere simplă“ — cu toate că mie paisprezece ore de travaliu nu mi s-au părut chiar simple. Dar nu mi-a păsat. Jeffrey era frumos — și, când asistenta mi l-a dat prima dată și el și-a lipit capul de al meu, m-am îndrăgostit brusc. Pe urmă, după ce Dan și-a scos Instamaticul și a făcut prima fotografie cu mama și copilul, asistenta mi-a luat fiul, spunându-mi că trebuie să mă odihnesc. Și m-am prăbușit în somnul pe care mi-l dorisem atât de mult.

Acela a fost ultimul somn ca lumea de care am avut parte în următoarele trei luni. Lui Jeffrey nu i-a scăpat nicio boală de care poate să sufere un prunc — colici, dermatită infantilă seboreică, intoleranță la lactoză. Dan a fost înțelegător — dar numai până la un punct. Și tata a fost înțelegător, amintindu-mi, la telefon, că și eu avusesem colici în primele opt săptămâni de viață. Apoi a schimbat subiectul cu singurul lucru despre care voia să discute permanent — scandalul Watergate. Apariția, în trecut, a tatei pe Lista Dușmanilor lui Nixon dusese la o nouă rundă de interviuri de presă pentru el și cuvântări la mitinguri, dar tot și-a găsit timp să se repeadă pentru o zi la Providence cu mama, să-și cunoască primul nepot. După aceea mama ne-a trimis un cărucior frumos, de modă veche, și m-a sunat din două în două zile ca să afle ce fac, deși ori de câte ori i-am spus că sunt al naibii de obosită și m-am întrebat cu glas tare dacă am să văd vreodată sfârșitul diverselor boli ale lui Jeffrey, n-a fost chiar grozav de compătimitoare.

— Bun venit în rândul mamelor. După experiența mea, maternitatea este o lungă *văicăreală*. Dar vestea bună e că, după ce vei fi petrecut douăzeci și unu de ani crescându-l, el pur și simplu nu va putea să te sufere.

Când i-am reprodus lui Margy această afirmație, ea a spus:

— Hei, acceptă odată faptul că mama ta e probabil, maniaco-depresivă, și n-o să te mai amărască nimic din ce îți spune ea.

Margy stătea în picioare în livingul meu, cu un pahar plin cu Smirnoff într-o mână. Venise în Providence la două săptămâni după ce s-a născut copilul. Eu eram acasă cu Jeffrey, suferind din cauza lipsei de somn.

— E chiar drăgălaș… a spus Margy, străduindu-se să pară convingătoare.

— Pentru cineva care zbiară tot timpul.

— Mă rog, tu mă cunoști. Pe mine întotdeauna mă cuceresc scandalagiii. Ți-au spus doctorii cam cât ar putea să țină asta?

— Până pleacă la colegiu.

În cele două zile cât a stat Margy la mine, Dan nu și-a făcut apariția — însă a sunat să spună că la spital se dezlănțuise iadul. Pe autostradă avusese loc un accident în lanț în care erau implicate mașini conduse de adolescenți, tocmai se ocupase de o fetiță de nouă luni, grav deshidratată, ai cărei părinți creștini scientiști îi trataseră cu rugăciuni diareea cronică ce ținea de șapte zile, și apoi mai era importantul consilier municipal care a făcut infarct pe terenul de golf și…

— Bine, am priceput cum stau lucrurile.

— Nu te supăra, scumpico.

— Nu sunt supărată… sunt doar frântă. Și nu pot să sufăr să-mi spui scumpico.

— Ce face Margy? a întrebat el, schimbând subiectul.

— E disperată să aibă un copil.

— Pe bune?

— Nu.

— Oh… e o glumă, așa-i?

— Da, Dan — e o glumă. Cât ai dormit noaptea trecută?

— Poate trei ore.

— Asta nu-i periculos… pentru pacienții tăi?

— N-am omorât încă pe nimeni. Ascultă, am să încerc să ajung mâine acasă…

— Margy va fi plecată atunci.

— Îmi pare rău.

Când am pus jos telefonul, Margy (care pe durata întregii conversații stătuse vizavi de mine în bucătărie) și-a aprins altă țigară și a spus:

— Mi s-a părut o discuție caldă și drăgăstoasă.

M-am mulțumit să dau din umeri și am mai pus niște cafea în filtru.

— În momentul de față, lucrurile dintre voi sunt cam dificile? a întrebat ea.

— Nu, totul e cald și drăgăstos…

— Hei, n-am vrut să-mi bag nasul.

— Iar eu n-am vrut să fiu răutăcioasă. Scuze…

— Jeffrey doarme acum, așa că ce-ar fi să tragi un pui de somn?

— Și dacă se trezește?

— Ai în frigider niște biberoane cu lapte?

Am dat din cap.

— Atunci am să încălzesc unul pe aragaz.

— Ai grijă să nu fie nici prea cald, nici prea rece… Și dacă are colici, cel mai bine e să-l freci pe spate până…

— Știu — până râgâie. Acum bagă-te în pat…

Am adormit în clipa în care am tras păturile pe mine. Următorul lucru pe care l-am știut a fost că Margy mă zgâlțâia. M-am uitat la ceas. Dormisem mai puțin de treizeci de minute și eram atât de capie, încât n-am înțeles primele ei propoziții. Dar m-am trezit de-a binelea când a spus:

— Tocmai a vomitat pe spatele meu.

Am fost în picioare în câteva secunde. Bine-nțeles că Jeffrey era isteric. În panica ei, Margy îl pusese la loc în pătuț, tot plin de vomă. El reușise cumva să se întoarcă pe burtă și e de înțeles că era îngrozit și panicat. L-am ridicat din pătuț. L-am pus pe umăr și am început să-l mângâi pe cap. Aproape instantaneu a vomitat pe mine, umplându-mă toată, apoi a început să zbiere ca cineva care hotărâse că viața e total lipsită de speranță. În acel moment și mie mi se părea așa.

După o jumătate de oră, în timp ce Jeffrey era iar în pătuț și dormea, stăteam cu Margy la masa din bucătărie, fumând.

— Dacă mă apucă vreodată dorința să am un copil, amintește-mi de dimineața asta, a spus ea.

— Așa am să fac, am zis. Iar dacă eu am să fiu vreodată destul de smintită ca să fac din nou asta…

— Am să vomit pe tine, bine?

Când a doua zi, dis-de-dimineață, Margy a plecat spre Manhattan, arăta mai mult decât obosită, după ce toată noaptea bătuse podelele cu mine și cu Jeffrey.

— Fii liniștită, am să dorm în tren, a spus ea. Și, spre deosebire de tine, eu chiar am să pot să dorm dusă opt ore la noapte. Există vreo șansă să poți angaja o bonă pentru câteva nopți, ca să poți să dormi și tu ca lumea?

— Nu-mi permit. Dar o să trebuiască să găsesc o creșă unde să stea cât timp fac bagajele pentru mutarea în Maine.

— Trebuie să fie plăcut să locuiești într-un oraș mic. Chiar… ăă… pitoresc.

Am râs.

— N-am cunoscut în viața mea pe cineva care să mintă mai prost ca tine.

— Hei, o să fie mai bine ca în Providence.

După două săptămâni, am încuiat apartamentul și am plecat în

nord — cu toate lucrurile noastre lumești încărcate într-o autodubă U-Haul condusă de Dan. Eu mergeam în urma lui cu Volvo, Jeffrey fiind așezat pe bancheta din spate. Minunea minunilor, a dormit în cea mai mare parte a călătoriei de șase ore — lucru deloc minor, ținând cont de faptul că New England era în toiul unui val de căldură și venerabilul nostru Volvo nu avea aer condiționat.

Dar imediat ce am ajuns la noul nostru cămin din Maine, Jeffrey a început iar să zbiere. Și eu la fel. În săptămâna care trecuse de la plecarea doctorului Bland, o țeavă din bucătărie se spărsese, inundând tot parterul casei. Când am intrat, am descoperit apă peste tot. Am clipit mărunt de șoc. Jeffrey — în acel moment lipit de umărul meu — trebuie să-mi fi simțit nefericirea, s-a pus pe zbierat. Dan a intrat în bucătărie, a slobozit un „Oh, rahat!“, și s-a întors cu pantalonii fleașcă. M-am îndreptat imediat spre ușa din față, m-am așezat pe trepte și am încercat să mă calmez și să-l liniștesc pe Jeffrey.

Dan a venit afară, arătând foarte nemulțumit.

— Nu cred asta, a spus el.

A dat din cap și s-a uitat la ceas. Era aproape șase. Într-o oră avea să se întunece.

În Pelham, Maine, posibilitățile de cazare nu erau chiar nenumărate. Exista doar o opțiune — un mic motel la marginea orașului. Era o adevărată mică afacere de familie: cămăruțe ca niște cabine, cu genul de pereți îmbrăcați cu lambriuri ieftine pe care îl văzusem în zeci de săli de recreere, și un covor înflorat, cu diverse arsuri de țigară și pete de cafea.

— Nu-ți face griji, a spus Dan. Mâine plecăm de aici.

În realitate, ne-a luat două săptămâni ca să părăsim în sfârșit acel motel mohorât. Asta nu din cauza lipsei de acțiune a lui Dan. Dimpotrivă, la cinci minute după ce ne-am cazat era la telefon și vorbea cu instalatori, asistenta rezidentă și singurul polițai din Pelham — care, după cum s-a dovedit, o cunoștea pe sora doctorului Bland. Nu numai atât, avea chiar și numărul ei de telefon din Lewiston, și a promis că o sună imediat.

— Cum de are numărul ei? am întrebat.

— Fratele lui a ieșit cu ea în liceu și, întâmplător, soția lui Farrell e cea mai bună prietenă a ei.

— Ăsta da, oraș mic, am spus.

După zece minute, a sunat telefonul. Am răspuns eu și m-am pomenit vorbind cu Delorea Bland. Fără să mă întrebe cum mă cheamă, a spus: „Ești soția noului doctor?“ și apoi s-a lansat într-un monolog, spunând că tocmai o sunase Joe Farrell, și era furioasă în numele nostru

fiindcă țeava aia avusese scurgeri iarna trecută și ea îi spusese fratelui ei să aducă un instalator să o repare, dar el era atât de zgârcit, încât a încercat să o repare singur, și acum era în Africa, și ea trebuia să sune mâine societatea de asigurări, iar instalatorul tocmai sunase și acum era în drum spre casă, și nu-i așa că motelul era oribil, dar ea se aștepta la asta de la tipul care îl administra — Chad Clark — care chiar era un tip sinistru, băiatul mamii, care în liceu nu se spăla niciodată pe dinți, și poate am putea lua micul apartament de lângă cabinetul doctorului, unde a locuit asistenta London până a lăsat-o gravidă Charlie Bass care conducea garajul auto din localitate și a trebuit să se mărite, și, *Doamne, ce greșeală mare*, și ea ar fi voit să vină la Pelham în seara asta, dar era profesoară la clasa a zecea la liceul Franklin Pierce din Auburn, și în seara asta școala prezenta musicalul *Li'l Abnes* la care pur și simplu trebuia să participe, dar mâine-dimineață la prima oră o să vorbească la telefon cu asistenta London — acum — Bass, și dacă voiam să mâncăm undeva în seara asta, cel mai bine era să ne ducem la Bridgton, care era la doar cincisprezece minute distanță pe Route 117, și când ajungeam la Bridgton acolo era un restaurant „cu adevărat drăguț" care se numea Goodwin's și care avea hamburgeri grozavi și cel mai bun milkshake din Maine, care se chema Strașnic Strașnic fiindcă era *Strașnic de Mare* și *Strașnic de Bun*, dar să avem grijă să cerem unul cu malț mai mult, că ăsta costa numai cu 5 cenți în plus și…

Pe la jumătatea acestui monolog a trebuit să îndepărtez telefonul de ureche. Dar i-am mulțumit lui Delores pentru ajutor și chiar i-am urmat sfatul și ne-am dus la Bridgton. Nu a fost greu să găsim Goodwin's, deoarece era singurul restaurant din oraș. N-aș fi putut să fac față unui hamburger din trei chifle sau unui Strașnic Strașnic de o mie trei sute de grame, însă până la micul dejun mai era mult, așa că am înghițit în silă un sendviș cu brânză făcut la grill și am încercat să-l tentez pe Jeff cu câteva linguri de înghețată. Dar el se pregătea de unul dintre țipetele lui prelungite — care, după cum bine știam, începeau întotdeauna cu o serie de scâncete înainte să se transforme repede într-un bocet care putea să țină ore întregi. Bine-nțeles că la zece minute după ce ne-am așezat, pe Jeff l-au apucat pandaliile.

— Grozav, a spus Dan în surdină.

— Cel puțin tu n-ai să stai treaz toată noaptea cu el, am spus, urând tonul strident pe care îl luase glasul meu.

— La noapte o să stăm amândoi treji cu el, a spus Dan.

— Mă rog, asta va fi o schimbare, m-am răstit eu.

— Eu lucrez numai șaisprezece ore pe zi…

— Iar eu lucrez numai douăzeci și două de ore pe zi…

Pe drumul de întoarcere la Pelham n-am vorbit deloc. N-am vorbit deloc nici când am ajuns la motel. L-am pus pe Jeffrey în pat lângă mine. Dan s-a așezat într-un fotoliu și a început să se uite la vechiul televizor alb-negru, care părea să fie de pe vremea lui Eisenhower. Fiul nostru trebuie să fi simțit tensiunea dintre noi, fiindcă refuza să se potolească. M-am plimbat cu el în toate colțurile camerei de cel puțin zece ori. L-am lăsat să sugă până n-am mai avut lapte. Dan a ațipit în fotoliu. În cele din urmă m-am băgat la loc în pat, cu Jeff, implorând să ne mai slăbească și să ne dea o mică pauză, dormind și el câteva ore. A refuzat să coopereze, până pe la vreo cinci și jumătate, când în sfârșit a închis ochii și a adormit. În câteva clipe am adormit și eu — trezindu-mă brusc atunci când și-a reînceput scânceala de dinainte de țipete. Eram în hainele din ajun, cu corpul lipicios și țeapăn de oboseală. M-am uitat la ceas — opt fără un sfert. Dormiserăm doar două ore și ceva. Dan nu era în cameră, dar lângă mine, pe pat era un bilet: *Am plecat. Ne întâlnim la micul dejun la Miss Pelham's*.

Miss Pelham's era unicul restaurant din oraș — mai mult o braserie, cu câteva separeuri și o tejghea. Dan era așezat într-un separeu, cu un carnet în față. Când m-am așezat, am observat că termina o listă cu lucruri de făcut. S-a ridicat și m-a scăpat de Jeffrey, punându-l pe genunchi.

— Ai dormit puțin? a întrebat el.

— Da. Tu?

— Am adormit în fotoliu.

A venit chelnerița. Era o femeie scundă și îndesată, de cincizeci de ani și ceva, cu un creion care îi ieșea din cocul blond-cărunt și o cafetieră în mâna stângă.

— Neața, drăguță. Sigur ți-ar prinde bine puțină cafea după mica surpriză pe care ai avut-o ieri. Și pot să încălzesc un biberon pentru juniorul de-aici? E Jeffrey, nu-i așa?

— Așa e, am spus.

— E drăgălaș foc, a spus ea, turnându-mi o cană de cafea. Ai biberonul, drăguță?

L-am scos din geanta de umăr.

— Mersi, am spus.

— Cu mare plăcere. Apropo, sunt Chrissy. Iar tu ești Hannah, așa-i?

— Îmi pare bine de cunoștință, am spus, încercând să zâmbesc în ciuda oboselii.

De îndată ce s-a îndepărtat cu biberonul, m-am întors spre Dan și

am spus:

— Pare prietenoasă.

Chrissy s-a întors cu biberonul.

— Ia de aici, doctore, a spus ea, întinzându-i lui Dan biberonul. E frumos să vezi un tip făcând o treabă de mămică așa, pentru variație. Aici ești o femeie norocoasă, Hannah. Și cum cred că o să trebuiască să vă mutați în apartamentul de deasupra cabinetului medical, chiar o să fie nevoie să-l zugrăviți — și repede. Fiindcă asistenta Bass nu l-a întreținut cum trebuie. Între noi fie vorba, Betty Bass e o asistentă grozavă, dar de-a dreptul neglijentă când vine vorba de, ăă, *toate celelalte*. Dar cred că până acum ați auzit, probabil, toate astea.

— Nu chiar, am spus, încercând să evit controversa locală.

— Ei bine, o să auziți. Oricum, Billy e zugravul local, și am vorbit aseară cu el după ce am auzit de inundația din casa doctorului Bland. Și cum ne-am imaginat că o să veniți în dimineața asta aici pentru micul dejun, a vrut să știți că poate să se apuce de treabă în după-amiaza asta… și vă așteaptă la apartament în dimineața asta la nouă. Ceea ce înseamnă că aveți timp să încercați specialitatea casei: trei ouă ochiuri, carne sărată de vită, tocată, patru cârnați, cartofi prăjiți, și dacă vă e cu adevărat foame, putem să adăugăm o clătită sau două.

Nu îmi era deloc foame și m-am limitat la pâine prăjită. La fel și Dan, care arăta absolut epuizat după noaptea petrecută în fotoliu. Am vorbit foarte puțin în timpul micului dejun, conversația noastră limitându-se la lista, întocmită de Dan, cu lucruri pe care trebuia să le facem imediat pentru a scăpa de afurisitul ăla de motel.

Totuși, radio-șanțul din Pelham era în plină activitate, deoarece când am ajuns la cabinetul medical, aflat la o distanță de doar trei minute de mers pe jos de braseria Miss Pelham’s, ne aștepta deja un mic grup de întâmpinare. Pe asistenta Bass o știam din vizita noastră precedentă — o femeie foarte înaltă, foarte slabă, care se apropia de patruzeci de ani, cu ochii permanent istoviți și unghii roase din carne. Dar celelalte două erau străine. Asistenta Bass a fost foarte practică; i-a spus lui Dan că îl auzise în trecut pe doctorul Bland plângându-se că țevile de acasă curgeau, că era dispusă să aibă grijă de Jeffrey în timpul zilei pe durata săptămânii viitoare, ca să putem să ne aranjăm, și când avea el un minut liber în dimineața asta, într-o comună apropiată era un băiat de zece ani care se plângea de dureri mari de stomac, ceea ce putea să fie apendicită, și dacă nu-l deranja să facă o vizită la domiciliu…

— S-ar părea că o să trebuiască să dormiți la etaj o vreme, a spus asistenta, întorcându-și atenția spre mine. Nu-i prea grozav și, recunosc,

n-am prea avut grijă de apartament când locuiam acolo. Totuși, nu era mare lucru de capu' lui nici înainte să mă mut eu în el. Iar Billy, aici de față…

Billy era un tip scund și îndesat, puțin trecut de treizeci de ani, cu un smoc de păr răvășit de culoarea morcovului, cu niște dinți mari ieșiți în afară și un rânjet tâmp pe față. Era îmbrăcat într-o salopetă pătată de vopsea și purta o șapcă cu Red Sax pe ea.

— Sigur că nu e grozav acolo sus, a întrerupt-o el. Sigur că trebuie cheltuiți niște bani.

— Banii sunt ceva ce nu prea avem, am spus.

Am simțit o lovitură ușoară, dar grăitoare pe picior din partea lui Dan, care s-a repezit și a spus:

— Hannah vrea să spună că…

— Nu e nevoie să explici, a spus femeia scundă, fiindcă știu cum e, când tocmai ai terminat medicina, trăiești dintr-un salariu de intern, ai un copil și încerci să începi de undeva. La naiba, asta a fost situația fratelui meu când s-a întors în Pelham pentru a-și deschide un cabinet aici.

Mi-a scuturat mâna în mod viguros, apoi a făcut la fel cu Dan.

— Delores Bland, apropo. Sunt sigură că ați dormit cu adevărat prost azi-noapte, fiindcă nimeni nu doarme bine la motelul ăla. Dar în viață mai sunt și zile ploioase, și vestea bună e că l-am pus pe omul nostru de la asigurări la treabă chiar acum în casă și tocmai i-am trimis lui Ben o telegramă în Africa și i-am spus ce s-a întâmplat, și știu că dacă trebuie să cheltuiți niște bani cu reparația apartamentului, cabinetul vi-i va rambursa, fiindcă apartamentul ăla o să fie o investiție bună, de închiriat, și dacă vreți puțină distracție diseară, spectacolul cu *Li'l Abner* pe care l-am văzut la școala mea… la fel de bun ca pe Broadway, credeți-mă pe cuvânt. Nu că aș fi văzut vreodată un spectacol pe Broadway, totuși…

Asistenta Bass și-a dat ochii peste cap și a spus:

— Scuză-mă că îți întrerup povestea vieții, Delores, dar trebuie să mă întorc la copii. Așa că dacă nu te superi…

Cabinetul se afla într-o casă urâtă cu un etaj și cu acoperiș de șindrilă. În spatele clădirii era o scară deschisă, în stil vechi. Am urcat toți până la o ușă care abia se ținea în balamale și o plasă de țânțari ruptă. Când am intrat, prima mea reacție a fost „Oh, Doamne…"

Apartamentul era foarte, *foarte* mic: un dormitor înghesuit, o cameră de zi de aproximativ doisprezece metri pătrați, o chicinetă cu aparatură casnică de stil vechi (care includea un frigider vechi de douăzeci de ani, cu elementul de răcire pe partea de sus a carcasei, la exterior) și o baie cu guri de scurgere ruginite. Tapetul se cojea pe alocuri,

toată mobila se îndoia sub greutatea proprie, tavanele erau joase, iar covorul ros complet emana un miros general de umezeală.

— Nu e grozav, a spus Dan.

— Nu pot să te contrazic, a spus Delores Bland. Problema e că trebuie să locuiți în oraș. Așa e înțelegerea…

— Știu, a spus încet Dan.

Autoritatea municipală din Pelham și doctorul rezident încheiaseră o înțelegere conform căreia el avea să locuiască în oraș, la o distanță de cinci minute de mers cu mașina de majoritatea locuitorilor, pentru a putea fi permanent gata să intervină.

— Să ne întoarcem la casă, am spus, să vedem dacă există vreo posibilitate ca stricăciunile să nu fie atât de mari…

Delores Bland a clătinat din cap.

— Arhitectul mi-a spus azi-dimineață că această casă nu va putea fi locuită luni întregi.

— De bună seamă că în oraș există și altceva care poate fi închiriat, am spus.

— Nu, a spus asistenta Bass.

— Ești absolut sigură? am întrebat.

— Pelham e un loc mic, a spus ea. Toată lumea știe când apare ceva de închiriat. Iar în prezent nu e nimic.

— Aș putea să vorbesc direct cu arhitectul? am întrebat.

— Da, dacă asta te face să te simți mai bine, doamnă Buchan, a spus Delores Bland.

Așa că ne-am dus la casa îmbibată de apă a doctorului Bland. Arhitectul era acolo. Îl chema Sims și era un bărbat slab, trecut de patruzeci și cinci de ani, cu ochelari cu ramă de os, o cămașă Tattershal și cravată prinsă cu ac.

— Am trecut pe aici cu câteva luni în urmă ca să fac o cercetare pentru o verandă nouă în spate, pe care o voia soția doctorului, și i-am spus pe loc că e nevoie de țevărie nouă. Aș vrea să mă fi ascultat.

— Domnule Sims, sunteți absolut sigur că nu putem să locuim aici?

— Stricăciunile provocate de apă sunt mari. Și dacă mai adaug și lemnul putrezit, pe care l-am găsit peste tot… ei bine, să mă exprim așa, sper ca doctorul Bland și doamna Bland să aibă o poliță de asigurare foarte cuprinzătoare. În mod sigur or să aibă nevoie de fiecare penny disponibil pentru a pune lucrurile la punct. Aș zice că lucrarea va lua trei luni. Poate mai mult.

În timp ce ne întorceam cu toții la apartament, ochii mei au scanat cele șase magazine și birouri înșirate pe Main Street. În Pelham nu există

niciun agent imobiliar.

— Ce se întâmplă când cineva vrea să vândă sau să închirieze aici o casă? am întrebat-o pe asistenta Bass.

— Pune un anunț.

Întoarsă în apartament, disperarea mea s-a întețit. Dar am ținut-o în frâu încercând să mă concentrez asupra sarcinilor imediate. Așa că l-am întrebat pe Billy dacă poate să zugrăvească tot apartamentul, să strângă covoarele, să șlefuiască și să băițuiască dușumelele, și să amenajeze o bucătărie nouă cu aparatură casnică nouă. Când am terminat lista cu ce trebuie făcut, rânjea cu gura până la urechi.

— Nicio problemă, doamnă, a spus el. Cu cât mai multă treabă, cu atât mai bine.

Delores Bland i s-a adresat direct lui Dan.

— Îți dai seama, doctore, că până nu se rezolvă cu banii de la asigurări, cabinetul nu va putea să plătească nimic din toate astea. Dar odată ce Billy ne dă o evaluare scrisă, și îi voi fi scris fratelui meu și voi fi primit acordul lui…

— Bine, i-a spus el lui Delores Bland. O să plătim noi pentru lucrările de început și cabinetul ne poate rambursa banii.

— Dan, asta ar putea să ia săptămâni… am spus.

Dan m-a prins de încheietura mâinii și l-a întrebat pe Billy:

— Cât crezi că o să-ți ia să termini treaba?

— Cam o săptămână.

— Bine. Și soția mea va vrea să discute despre lucruri precum culori și accesorii de bucătărie și altele de felul ăsta. Nu-i așa, Hannah?

Am dat din cap.

— Ar fi bine să faceți acum vizita aia la domiciliu, domnule doctor, a spus asistenta.

Dan s-a întors spre mine și a spus:

— Nu o să dureze mult. Ne întâlnim la motel.

A plecat, și Delores Bland la fel, promițând să revină de îndată ce are vești de la fratele ei. Billy s-a întors spre mine și a spus:

— În Bridgton e un tâmplar pe care îl cunosc, și tot acolo putem să luăm de la Sears toată aparatura casnică.

— Ai putea să-l suni pe tâmplar să vezi dacă după-amiază e liber?

— Sigur că pot.

— Atunci, de îndată ce ai vești de la el, te rog să vii la hotel și o să mergem să vorbim cu el. Vreau să vă apucați imediat de treabă.

— Mie îmi convine, a spus Billy, aruncându-mi încă un rânjet tâmp.

L-am dus pe Jeff înapoi la motel și am așteptat să se întoarcă Dan.

Am așteptat vești de la Billy. M-am tot uitat la camera asta mică de motel, gândindu-mă că *vreau să fug acum*.

Din fericire, Jeffrey nu s-a trezit. M-am plimbat prin cameră întrebându-mă ce puteam să fac, dar știam că, temporar, lucrurile mi-au scăpat de sub control. În cele din urmă, după două ore, a sunat Billy și a spus că tâmplarul era acasă, și că o să treacă să mă ia în treizeci de minute.

— O să trebuiască să-l iau și pe fiul meu, am spus.

— Foarte bine, a spus Billy. Îmi plac bebelușii.

Dar Dan a apărut după câteva minute, tras la față și obosit.

— Îmi pare rău că a durat așa de mult, dar băiatul chiar avea apendicită acută și l-am însoțit la spitalul din Bridgton, unde probabil e operat chiar acum.

Dan a spus că era dispus să-l ia pe Jeff la cabinet după-amiază, dacă voiam să dorm puțin. I-am spus că, dintr-o clipă în alta, plecam cu Billy.

— Lucrezi repede, a spus el.

— Ce alternativă avem aici?

— N-am vrut să sune ca o acuzație.

— Știu. Doar că azi simt nevoia să-ți sar în cap.

Dan a râs.

— Nu te condamn, a spus el.

S-a auzit o bătaie în ușă. Billy stătea afară.

— Sper că nu deranjez, a spus el.

Billy conducea un Plymouth break rablagit, care data încă din anii 1965 și semăna puțin cu o ladă de gunoi mobilă. Cele două locuri din față erau pătate de vopsea și alte lichide. Scaunele din spate și portbagajul erau încărcate până sus cu pensule murdare, cutii vechi de vopsea, sticle de terebentină, prelate jegoase, o scară, unelte împrăștiate, o scrumieră plină ochi cu mucuri strivite și, pe podea, vreo cinci ambalaje goale, uriașe, de Strașnic Strașnic.

— Pare-se că îți place Strașnic Strașnic, am spus, încercând să fac conversație.

— E cu adevărat bun, a spus el, apoi a amuțit.

— Care e aroma ta preferată?

— Caramel — cu o lingură în plus de malț.

Tăcere.

După cum am ajuns să descopăr, Billy era incapabil să inițieze o conversație. Răspundea la întrebări, apoi se cufunda iar în propriile gânduri, cu acel rânjet excentric și inofensiv la fel de permanent întipărit pe fața lui ca veșnic prezenta țigară L&M fixată între dinții lui pătați. Prin

întrebări insistente, am aflat că crescuse în Pelham, că fusese singur la părinți și că tatăl lui o părăsise pe mama lui când el era foarte mic. Fusese trimis la o școală „pentru copii ca mine“ când avea în jur de opt ani și, cu excepția vacanțelor, petrecuse următorii zece ani în diverse școli speciale de pe cuprinsul statului.

— Când aveam optsprezece ani, unchiul meu Roy mi-a dat o slujbă în Lewiston. Roy are acolo o companie de amenajări. Face și lucrări de instalații. Am muncit la el trei ani. M-a învățat o grămadă de lucruri.

— De ce te-ai întors în Pelham? am întrebat.

— Mama s-a îmbolnăvit, avea nevoie de mine aici. Iar Lewiston e un oraș… mă rog, ca să zic așa, un oraș mare. Prea mare pentru mine.

Mama lui a murit cam la un an după ce el se întorsese acasă — și în cei cinci ani care au trecut de atunci s-a decretat drept unicul și singurul decorator/instalator din Pelham.

— Prin oraș nu e prea mult de lucru — dar când o casă trebuie dichisită sau se sparge o țeavă, pe mine mă cheamă.

— Ai reparat vreodată țevile din casa familiei Bland?

— Nu mi s-a cerut niciodată. Doctorul Bland se cam ocupa singur de toate chestiile astea. Priceput la toate, doctorul.

— Și clar, nu cine știe ce instalator.

Billy a râs tare, lătrat.

— La întrebarea asta n-am să răspund, doamnă…

— Trebuie să-mi spui Hannah.

— Bine, doamnă Hannah…

N-o fi fost Billy mare expert în conversație, dar cu siguranță își cunoștea meseria când a fost vorba să trateze cu tâmplarul. Și a insistat — cu vorbă bună — să mi se facă o reducere la chiuveta și vasul de toaletă și faianța albe pe care le alesesem de la Sears. După ce a obținut reducerea și eu am plătit tot, am făcut o scurtă oprire la Goodwin’s. Billy a comandat două shakeuri Strașnic Strașnic foarte mari, bând unul acolo și pe celălalt dându-l pe gât pe drumul de întoarcere la Pelham, fumând țigară după țigară între sorbituri. Întoarsă la motel, n-am găsit pe nimeni în cameră, așa că m-am dus pe jos la cabinet și am fost surprinsă să descopăr că Dan era singur.

— Unde e Jeff? am întrebat.

— L-a luat asistenta Bass pe perioada după-amiezii, lăsându-mi șansa să pun la punct niște hârtii restante.

M-am lăsat pe scaunul din fața biroului lui Dan — pacientul față în față cu doctorul — simțindu-mă mai obosită decât mă simțeam în… ei bine, adevărul era că nu țineam minte să fi fost vreo clipă de la nașterea

lui Jeffrey în care să nu mă fi simțit complet secătuită. Dar în acest moment, tot ce voiam era ca soțul meu să se ridice de la birou, să vină la mine, să mă ia în brațe și să-mi spună că totul o să fie bine.

În loc de asta, el stătea acolo, bătând cu creionul în teancul de dosare de pe birou, așteptând să-l las în pace.

— Oare să fi făcut noi o greșeală uriașă aici? m-am pomenit întrebând brusc.

Dan a încetat să mai bată cu creionul.

— Ce vrei să spui cu asta?

Ce vreau să spun e: eu… tu… el… totul…

— Vorbesc aiurea.

— Sigur?

M-am ridicat.

— Poate că totul va arăta mai bine după o noapte de somn, am spus.

— Cum te-ai înțeles cu… cum îl cheamă?

L-am pus la curent cu situația cu Billy.

— În felul lui ciudat, pare să știe ce face. Mi-a promis că îmi dă diseară un deviz pentru lucrarea lui, dar cu bucătăria și baia, vorbim de cel puțin o mie de dolari, ceea ce sunt cam toți banii de rezervă pe care îi avem în prezent.

— Ai auzit ce-a spus Delores Bland: vor plăti ei.

— Și ce se întâmplă dacă nu se țin de cuvânt?

— Se vor ține.

— De ce ești așa de sigur?

— Fiindcă eu sunt doctorul de aici — și Pelham nu vrea să-și piardă doctorul.

Glasul lui era absolut calm și controlat, dar nota de inflexibilitate era inconfundabilă; un expert în diagnostic, liniștit, care acum s-a întors spre mine spunând:

— Lasă-mă o jumătate de oră ca să termin cu hârtiile astea, și pe urmă reluăm discuția. Și te așteaptă asistenta Bass să-l iei pe Jeff. Casa ei e a doua pe stânga, pe Longfellow Street.

Am plecat de la cabinet, enervată că se purtase cu mine ca și cu un pacient.

Longfellow Street era o mică alee dosnică, aflată departe de strada principală din Pelham. Casa asistentei Bass era o structură mică tip ranch. În timp ce urcam scările din față, am auzit un televizor urlând înăuntru — glasurile puternice, însuflețite ale lui Rocky și Bullwinkle. Am bătut la ușă. Mi-a deschis Betty Bass. Avea o țigară în gură și pe Jeffrey pe un braț,

acesta sugând de zor dintr-o suzetă pe care n-am recunoscut-o ca fiind a lui.

— Oh, bună, a zis ea.

— Mersi că ai avut grijă de el.

Doar a dat din umeri, apoi a adăugat:

— Mama are grijă de Tommy al meu cât sunt eu la muncă. Dacă vrei să-ți lași copilul la ea, nicio problemă.

— Ești foarte drăguță.

— Billy a aranjat totul cu tâmplarul?

— Sigur.

— O să-și facă bine treaba.

— Contăm pe el.

— Billy e de fapt băiat bun, mai ales ținând cont de... ăă... problema lui și toate prin câte a trecut.

Și mi-a explicat că Billy se născuse cu cordonul ombilical înfășurat în jurul gâtului, creierul fiindu-i afectat ca urmare.

— Sigur că mama lui n-a știut cum să se descurce cu el. Era o bețivă înrăită care se tot certa cu bărbați dubioși... dintre care unul s-a îmbătat atât de rău într-o noapte, când Billy avea vreo opt ani, și l-a bătut atât de rău, încât au trebuit să-l ducă în grabă la Maine Medical din Portland. Bietul băiat a fost conectat la aparate o săptămână și, când a ieșit din comă, statul l-a luat de la neisprăvita de maică-sa și l-a băgat în școli speciale unde a petrecut zece ani din viață. Singurul lucru bun din întreaga afacere a fost ce-a pățit tipul care l-a băgat pe Billy în spital. La trei nopți după ce l-au săltat polițaii, a fost găsit mort în celulă.

— S-a omorât?

— Asta a fost povestea oficială. Totuși, nimeni nu a pus întrebări, fiindcă pentru toată lumea din Pelham ăsta era sfârșitul corect al poveștii. Și treaba uimitoare e că, odată ce Billy a terminat școala și a învățat meseria de zugrav în Lewiston, a vrut să vină acasă la mama lui. Ia aminte, în acel moment ea era într-o stare proastă — ciroză la ficat și așa mai departe. Totuși, a fost încântată că el s-a întors, iar când doi ani mai târziu ea a murit, Billy a fost destul de amărât... sau atât de amărât cât se arată vreodată Billy. Asta-i treaba cu băiatul ăsta — n-are pic de răutate în el, n-are o părere proastă despre nimeni... ceea ce îl cam face să fie unic pe aici.

— Sunt sigură că asta nu e adevărat, am spus.

Asistenta Bass s-a mulțumit să zâmbească fără nuanță.

A doua zi, dimineață, m-am dus cu Jeffrey la magazinul alimentar Miller's. Miller's era singurul loc din oraș de unde se cumpărau alimente

— un magazin general de tip vechi. Pe lângă obișnuitele conserve și cutii cu diverse, servea și drept măcelărie, tutungerie și chioșc de ziare. Când am intrat, femeia de la tejghea — la cincizeci de ani și ceva, cu o față foarte ridată, purtând un șorț cu pieptar, cu părul pe bigudiuri și o țigară în gură — m-a salutat dând din cap și a spus:

— Ești conița doctorului Buchan.

— Ăă… așa e, am spus.

Trebuie să fi părut sincer surprinsă căci femeia a spus:

— Nu te mira. E un oraș mic. Aud că nu ești mulțumită la motel.

— Numele meu e Hannah, am spus, schimbând subiectul și întinzând mâna.

— Da, știu asta, a zis ea, strângându-mi cu reținere mâna.

— Iar acesta e fiul meu, Jeffrey.

— Drăgălaș copil, a spus ea, laconic.

Eu am rămas tot un zâmbet.

— Și dumneata ești…?

— Jesse Miller.

— Îmi pare foarte bine de cunoștință, doamnă…

Când am părăsit magazinul, douăzeci de minute mai târziu, Jesse Miller se purta civilizat cu mine. Nu, nu deveniserăm cele mai bune prietene, nici nu adoptase brusc o atitudine sociabilă, prietenoasă (puterea mea de convingere nu era chiar atât de mare!). Dar măcar era prevenitoare și amabilă — și asta m-a mulțumit.

În următoarele zile am continuat să duc o ofensivă de vrăjire. Am avut grijă să fiu prietenoasă și deschisă cu toată lumea cu care mă întâlneam. Am reacționat cuviincios și când a apărut o problemă — ca de pildă atunci când am aflat că tâmplarul nu avea să termine la timp, ci cu mai multe zile întârziere, dulapurile de bucătărie.

— Sper să nu vă supărați prea tare pe mine din cauza asta, a spus Billy când mi-a dat vestea.

— De ce să mă supăr pe tine? am întrebat. Nu e vina ta.

— Jesse Miller m-a făcut de trei parale când tâmplarul a întârziat să-i facă noile dulapuri pentru magazin.

— Eu nu sunt Jesse Miller.

Asta l-a făcut pe Billy să râdă din toată inima.

— Aici nu pot să vă contrazic.

Nu m-a contrazis nici privitor la insensibilitatea asistentei Bass, nici privitor la părerea mea că toți cei pe care îi întâlneam erau foarte circumspecți cu străinii.

— Păi… cred că lucrurile încep cam așa aici: până ajung să te

cunoască, sunt niţeluş bănuitori.

— Şi când ajung în cele din urmă să te cunoască?

— Sunt *cu adevărat* bănuitori.

Ori de câte ori Billy făcea un comentariu amuzant, nu numai că râsul lui ciudat devenea exploziv, ci se întorcea cu spatele la tine — de parcă nu suporta să fie văzut cum se zguduia de râs. În plus, lui Billy îi era greu să te privească în ochi. Ori de câte ori stăteam de vorbă, se întorcea într-o parte, se uita la pantofi, îşi concentra atenţia asupra celui mai apropiat zid… făcea orice ca să evite să se uite la tine. Dar nu era deloc greu de cap. De fapt, era mult mai receptiv la ce se petrecea în jurul lui decât majoritatea oamenilor. În ciuda sfielii lui, era limpede că avea empatie pentru problemele altora — şi chiar voia să ajute lucrurile să se îndrepte.

Într-o noapte, cam la o săptămână de la începerea lucrărilor de renovare a apartamentului, nu reuşeam să adorm, aşa că, pe la miezul nopţii, m-am sculat şi, după ce m-am asigurat că Jeff doarme dus, am lăsat un bilet pe perna de lângă Dan, în care îi spuneam că am ieşit la o plimbare. Am ieşit din motel şi am luat-o pe Maine Street. Era lună plină. În timp ce treceam pe lângă Miller's Grocers şi biblioteca municipală şi şcoala cu o singură clasă şi Biserica Baptistă şi Biserica Episcopală, şi A Treia Biserică a lui Hristos, Scientistă, nu m-am putut abţine să mă gândesc la ziua în care, cu şase luni în urmă, venisem cu Dan aici să-l cunoaştem pe Ben Bland şi să vedem oraşul. Doctorul Bland era un tip relaxat, şi deşi avea părul până la umeri şi o mustaţă mare, părea să fie un membru acceptat al comunităţii. Ne-a zugrăvit un tablou foarte viu al vieţii din Pelham — o comunitate mică, strâns unită, dar primitoare; genul de loc în care toată lumea îşi lăsa uşile deschise, unde toată lumea mergea la biserică (dar nimeni nu făcea mare tapaj pe tema asta), de unde făceai doar cincisprezece minute cu maşina până la Sebago Lake — una dintre cele mai frumoase căi navigabile din New England — şi mai puţin de jumătate de oră până la pârtiile de schi de pe Mount Bridgton. Mi-am amintit că stăteam în braseria Miss Pelham şi mă gândeam: *locul ăsta e atât de rustic, atât de neîmpodobit, adevărata Americă…*

Acum singurul lucru pe care îl aveam în minte era: *Puteam să fiu la Paris*.

Reveria mea anxioasă a fost întreruptă de vederea unei lumini în apropiere... şi anume, o lumină la fereastra apartamentului de deasupra cabinetului medical. Apropiindu-mă, am văzut conturul lui Billy cocoţat pe o scară, cu un trafalet într-o mână şi o ţigară între dinţi. M-am uitat la ceas: douăsprezece şi jumătate. Am simţit brusc un puternic val de

vinovăție când mi-am dat seama că muncea la ora aia târzie pentru noi… *pentru mine*. M-am dus în spatele cabinetului și am urcat scara, apoi am bătut încet în ușă. Auzeam un radio în fundal, care transmitea comentariul unui meci de baseball. Am deschis ușa. Billy era tot pe scară, cu spatele la mine. Mi-a fost teamă că, luându-l prin surprindere, o să se sperie, așa că l-am strigat încetișor. O clipă a părut năuc, apoi s-a întors și a zâmbit când m-a văzut.

— Bună, doamnă Buchan…

— Tu știi cât e ceasul, Billy?

— Nu. Dumneavoastră?

— E trecut de miezul nopții.

— Deci trebuie că Red Sox joacă cu Angels.

— Poftim?

— Red Sox e în seara asta în California — de asta meciul se joacă așa de târziu. Sunteți suporter Red Sox? Eu sunt un fan adevărat Red Sox. Și tata trebuie să fi fost un fan adevărat Red Sox.

— Nu l-ai cunoscut?

— Eu am apărut, el a dispărut.

Încă un zâmbet sfios.

— Fumați? a întrebat el, scoțând din salopeta pătată de vopsea un pachet mototolit de L&M.

— Mersi, am spus, luând o țigară.

A scos un chibrit-plic și a aprins un băț. După ce mi-a oferit un foc, și-a aprins țigara lui și a început să tragă cu poftă din ea.

— Chiar îți place să muncești atât de târziu?

— Nu prea am somn. Iar o treabă… e o ocupație, așa-i? Și trebuie să scăpați repede de motelul ăla, doamnă…

— Billy, după cum ți-am mai spus, numele meu nu e nici *doamnă Buchan*, nici *doamnă*… e Hannah, bine?

Când am spus asta, am întins mâna să-l ating pe braț, într-un simplu gest de liniștire. Dar de îndată ce degetele mele i-au atins încheietura mâinii, Billy a tresărit și s-a tras într-o parte.

Treaba asta m-a descumpănit.

— Scuză-mă dacă…

Mi-a făcut semn cu mâna să tac, apoi s-a plimbat în cerc prin cameră, pufăind la greu din țigară, încercând să se calmeze. Am vrut să spun ceva, dar am intuit că era mai bine să păstrez tăcerea. După câteva clipe, a aruncat pe podea țigara acum stinsă, a aprins alta și a spus:

— Acum trebuie să mă întorc la treabă.

— Billy, n-am vrut să…

Și-a agitat iarăși frenetic mâna dreaptă.

— Acum trebuie să mă întorc la treabă, a spus el.

— Bine, bine, am zis, deși nimic nu era bine, și nu știam ce să fac ca să îndrept lucrurile, decât doar să plec. Așa că asta am făcut.

— Ne vedem mâine, Billy.

Și-a ferit privirea și nu a spus nimic.

Dimineața următoare, l-am pus în cărucior pe Jeffrey și m-am întors la apartament. Era în jur de unsprezece și Billy muncea deja. Când am intrat, Billy m-a salutat timid dând din cap, a coborât de pe scară, și-a scos țigările și mi-a oferit una.

— Doar n-ai stat aici toată noaptea, nu-i așa? l-am întrebat în timp ce îmi aprindea țigara.

— Oh, drace, nu! a spus el. Am ajuns acasă pe la… nu știu… tocmai răsărea soarele.

— Dar asta a fost, probabil, pe la șase și jumătate. Sigur ai nevoie de mai mult de patru ore de somn.

— Ba nu, patru ore ajung. Oricum, trebuie să plecați din motelul ăla și, dacă toate merg bine, s-ar putea să vă mutați aici săptămâna viitoare.

— Ar fi grozav, dar nu dacă ai să mai pierzi nopțile muncind…

— Chiar ar trebui să vorbiți cu Estelle Verne, a spus el, întrerupându-mă.

— Cu cine? am întrebat.

— Cu Estelle Verne. E bibliotecara orașului, și are nevoie de o asistentă.

— Oh… bine, am spus, puțin derutată de schimbarea direcției conversației.

— I-am vorbit de dumneavoastră și i-am zis că vreți o slujbă.

— Ți-am spus eu vreodată asta?

— Ăă… nu știu… dar vreți o slujbă, așa-i?

— Nu știu… fiindcă trebuie să am grijă de Jeffrey în timpul zilei.

— Dar o să aibă grijă de el, cât o să fiți la bibliotecă, mama lui Betty Bass…

Doamne, toată lumea din Pelham chiar știa totul despre toți!

— … și zău că nu aveți de ce să vă faceți griji despre mama doamnei Bass. Știu că nu are cea mai îngrijită casă, dar e foarte bună cu copiii…

— Am să vorbesc azi cu mama asistentei Bass, bine?

— Și o să vorbiți și cu Estelle Verne?

— Billy, tu chiar îmi organizezi viața, am spus.

— Vreau doar să fiți mulțumită aici, doamnă.

— Dar sunt mulțumită aici.

— Ba nu, nu sunteți, a zis el, stingându-și țigara pe podea.

Apoi s-a îndepărtat de mine, a luat trafaletul și și-a reluat treaba, dându-mi de înțeles că discuția noastră s-a încheiat.

Am coborât la parter amorțită și derutată. Am intrat în cabinetul medical. Asistenta Bass era la ghișeul de recepție. M-a salutat scurt dând din cap, apoi s-a întors la niște hârtii pe care le completa și a spus:

— În momentul de față domnul doctor e ocupat.

— Bine, am zis. Spune-i că am trecut pe aici… și că nu e nimic important.

Am întors căruciorul. Când am dat să plec, asistenta Bass a întrebat:

— O să luați slujba de la bibliotecă?

Am zâmbit forțat.

— Mai vedem.

Șase

Se întâmplă adesea să dai de cineva care îți place pe loc, și tu lui — care, de la început, îți devine prieten. Așa s-a întâmplat cu Estelle Verne. Din clipa în care am intrat în Biblioteca Publică din Pelham, m-a făcut să mă simt în largul meu.

— Așadar, tu ești noua mea asistentă, a spus ea când m-am apropiat de biroul ei.

Asta m-a luat prin surprindere.

— Vin să lucrez aici? am întrebat.

— Mie așa mi se pare.

— Dar nu mă intervievați mai întâi?

— Nu e nevoie — chiar și înainte să intri aici am știut că ești persoana potrivită.

— De unde?

— Pelham e un oraș mic, și i-am tot auzit pe toți spunând că ești o tinerică atrăgătoare cu capul pe umeri, lucru care m-a făcut imediat să-mi spun: asta-i noua mea asistentă.

Estelle Verne avea în jur de cincizeci de ani. Era o femeie destul de scundă — nu putea să aibă mai mult de un metru cincizeci — cu trăsături bine conturate și o claie de păr scurt, grizonat. Dar după ochii ei mi-am dat seama că nu era genul de persoană insensibilă, întâlnită în orașele mici din New England. Ochii ei erau jucăuși, inteligenți și trădau o fire extrem de independentă.

Era o fată adevărată din Maine. Crescută în Farmington — unde tatăl ei predase la colegiul pedagogic din localitate — Estelle urmase Universitatea Maine din Drono, unde se specializase în engleză și bibliologie. Apoi își găsise un post la Biblioteca Carnegie din Portland — unde cunoscuse un bărbat la vreo treizeci și cinci de ani, care venise într-o zi și întrebase dacă biblioteca avea cartea *Babbitt* de Sinclair Lewis.

— Am considerat că asta dovedea bun gust — și tipul era destul de arătos, bine îmbrăcat, politicos și părea dornic de cunoaștere, fiindcă m-a rugat să-i recomand și alte cărți de citit. Așa l-am cunoscut pe George Verne. S-a dovedit că era bancher într-un oraș de care nu mai auzisem, Pelham, unde tatăl lui fusese bancher înaintea lui. Venea în Portland o dată pe săptămână cu treburi, și nu era căsătorit, și m-a întrebat dacă sunt liberă la prânz. M-a dus la un restaurant mic din apropierea bibliotecii și, deși îl găseam cam sec, mi-au plăcut inteligența lui și curiozitatea lui în privința cărților și evenimentelor importante în curs de desfășurare și a

ideilor. Era plin de istorioare despre cei trei ani în care slujise în armată în timpul războiului, ajutând la eliberarea Italiei, sub conducerea generalului Patton… Săptămâna următoare s-a întors la bibliotecă, a returnat cartea împrumutată, mi-a cerut *From Here to Eternity*, și m-a invitat din nou la același restaurant. Ăsta a fost începutul. Și eram mulțumită, fiindcă aveam treizeci de ani, locuiam încă în gazdă și aproape că renunțasem la ideea de a mă căsători și de a avea copii. Toți ceilalți bărbați pe care îi cunoscusem în Maine păruseră speriați de limba mea ascuțită, dar pe George Verne nu părea să-l deranjeze. Dimpotrivă, cred că, pe atunci, considera că sarcasmul meu era sofisticat. Ceea ce, pentru un bărbat din Pelham, probabil era.

Aceste prânzuri săptămânale s-au transformat în cine săptămânale. După trei luni, a invitat-o pe Estelle la Pelham, în weekend — în casa mare cu acoperiș de șindrilă roșie, situată departe de Main Street, în care locuia singurul bancher din Pelham cu mama lui, văduvă. La acea vreme doamna Verne era foarte plăpândă, dar tot mai administra viața fiului său.

— Cred că m-a plăcut, fiindcă gândeam cu mintea mea, în plus, știa că nu o s-o mai ducă mult — avea un cancer osos care progresa foarte repede — așa că trebuia să intervină altă femeie să aibă grijă de fiul ei. Sau, cel puțin, așa a văzut ea lucrurile… Crede-mă, dacă acum Pelham ți se pare un loc obscur, trebuia să-l fi văzut în 1953. Dar doamna Verne era o bătrână ageră. Și-a dat seama că, pentru mine, Pelham era cam tot atât de atrăgător ca și o condamnare pe viață. Dar în după-amiaza zilei în care George trebuia să mă ducă înapoi în Portland, i-a spus fiului ei să se evapore o oră, apoi m-a așezat în ceea ce numea ea „salon“ — era genul ăla de doamnă din New Englandul secolului al nouăsprezecelea — și mi-a propus un târg. Dacă mă măritam cu George și îi făceam copii și păstram viu numele Verne, ea îmi dăruia o bibliotecă. Chiar așa — propria mea bibliotecă. La acea vreme, Pelham avea doar trei stive de cărți în subsolul Bisericii Episcopale. Propunerea ei era să renoveze clădirea în care te afli acum — care era depozit de alimente — și să-mi dea 10 000 de dolari ca să cumpăr cărți. Avea niște bani pe care trebuia să-i cheltuiască, altfel ajungeau în buzunarul omului de la fisc — așa că biblioteca era o mare scutire de taxe. Și trebuia și să-și însoare fiul care înainta în vârstă. Iar eu m-am gândit: *El nu e de proastă calitate. O să am copii. Și mă aleg și cu o bibliotecă cu care să fac ce vreau. Și am să-l conving pe George să-mi cumpere o mașină la mâna a doua ca dar de nuntă, astfel încât să pot s-o întind la Portland ori de câte ori am să simt nevoia de o evadare*.

După cum s-a dovedit, Estelle a descoperit că viața de zi cu zi cu

George era cam plictisitoare. Era strâns la pungă și s-a dovedit a fi un băutor din aceia secreți, care termină o sticlă într-o zi. Copiii pe care îi voia ea nu au sosit („M-am întrebat deseori dacă nu cumva a fost de vină tot whisky-ul ăla pe care l-a băut“). S-au îndepărtat repede și, când a murit bătrâna doamnă Verne — la doi ani după căsătoria lor — au început să ducă vieți total separate.

— Totuși, asta chiar nu m-a deranjat. Pentru că doamna Verne s-a ținut de cuvânt în privința bibliotecii. Ba chiar și-a folosit influența pe lângă consiliul districtual local pentru a obține finanțarea neîntreruptă a întreținerii și personalului ei. Iar anul ăsta, când democrații au câștigat în sfârșit alegerile în consiliu pentru orașul Bridgton și împrejurimi — asta suntem noi considerați, *împrejurimi* — am reușit în sfârșit să-i conving pe ticăloșii ăia zgârciți să dea bani pentru salariul unei asistente. Și asta ești tu.

Estelle m-a chestionat cu privire la o gamă largă de subiecte, începând cu gustul meu în materie de cărți. A fost de acord cu iubirea mea pentru Flaubert și Edith Wharton, și m-a surprins spunând că, întotdeauna când cineva cerea „ceva despre Părinții Fondatori“, ea recomanda cartea tatei despre Jefferson. Mi-a destăinuit că și ei i-a fost greu să se integreze când s-a mutat în Pelham.

— Eram o intrusă care corupea mințile tinere din Pelham — nu că ar fi fost prea multe din astea — dotând biblioteca cu *The Naked and the Dead* a lui Norman Mailer. Probabil că mi-a luat aproape doi ani până când toată lumea de aici a început să mă considere o membră a comunității.

— Păi asta înseamnă că s-ar putea ca și eu să-mi accept statutul de outsider până vara viitoare, când plecăm.

— Acuma, nu vreau să par pesimistă în mod nejustificat, dar părerea mea e că e un mod prudent de a proceda. Fiindcă toată lumea din Pelham nu are încredere în nimeni care nu e din Pelham până nu trăiește suficient de mult aici, ca în cele din urmă să fie considerat *din Pelham*… dacă înțelegi logica mea. Dar măcar acum ai un aliat aici.

Slujba îmi convenea de minune — de la nouă treizeci până la două, cinci zile pe săptămână, pentru care aveam să primesc „exorbitanta“ sumă de 60 de dolari. Nu-mi păsa. O slujbă era un motiv de a mă scula dimineața, o sursă de concentrare a atenției și pe altceva decât tot ce înseamnă creșterea unui copil. Acum știam că nu eram făcută să fiu mamă și soție casnică și, fără slujbă, mă simțeam în voia sorții, legată de casă și plină de resentimente. Oh, ce-ar mai fi râs mama!

— Firește că o să ai nevoie de cineva care să aibă grijă de copil cât

ești la bibliotecă, a spus Estelle. Și cu toate că știu că nu e cea mai caldă persoană de pe fața planetei…

Am râs.

— Cum ai putut să spui așa ceva? am întrebat.

În acea dimineață, mai târziu, am trecut cu Jeffrey pe la cabinetul medical. Asistenta Bass era la ghișeul de recepție. Ca de obicei, a fost distantă.

— Am luat slujba de la bibliotecă, am spus.

— Aha! a spus ea, numai entuziasm.

— Acum aș vrea să vorbesc cu mama ta să aibă grijă de Jeffrey.

— Treceți diseară pe la noi, a spus ea.

Barbarei London îi plăcea să i se spună Babs. Spre deosebire de fiica ei, era o femeie sociabilă, prietenoasă, cu un râs plăcut. Avea în jur de șaizeci de ani, era înaltă, robustă și (după cum am ajuns să descopăr) îmbrăcată mereu cu un capot stropit cu mâncare pentru bebeluși și scrum de țigară. Deși acum fumam aproape un pachet pe zi, viciul meu mi s-a părut de-a dreptul moderat în comparație cu cel al Barbarei London. Părea să aibă aprinse în permanență trei țigări Tareyton.

Totuși, m-a cucerit de la început cu farmecul ei sincer.

— Ăsta-i ce numesc eu bebeluș *superb*, a spus ea întinzând mâinile să-l ia pe Jeffrey.

În mod surprinzător, fiul meu nu a părut deranjat de aceste mâini străine care îl apucau.

— Noi doi o să ne înțelegem foarte bine, i-a spus ea lui Jeff. Și o să te distrezi aici.

„Aici“ era camera de zi a casei pe care Babs o împărțea cu fata ei, cu nepotul ei și cu ginerele ei, Tony. El avea atelierul de întreținere și reparații auto din localitate și, la fel ca soția lui, era genul aspru, ursuz. În timp ce stăteam la palavre cu Babs, a intrat în cameră, îmbrăcat într-o salopetă și un tricou și ținând în mână o doză de Schlitz. Deși era slab — cu o mustață subțire și ochi ca de câine bătut — avea bicepși voluminoși. Pe brațul stâng avea un tatuaj de soldat în infanteria marină, pe care erau scrise cu vopsea roșie cuvintele *Semper Fidelis*.

— Bună, a spus el încet.

— Ea e nevasta doctorului, a spus Babs. Și ăsta-i băiețelul ei, Jeffy.

— Conduci un Volvo, nu-i așa? a întrebat el.

— Așa e, am spus.

— Trebuie să plec, a zis el și s-a îndreptat spre ieșire. Înainte să ajungă la ușă, soția lui a ieșit din bucătărie, cu fiul ei, Tom, în brațe.

— Unde te duci? l-a întrebat ea pe Tony.

— În oraș, a spus el și a plecat.

— A spus unde se duce? a întrebat-o ea pe mama ei.

— Da. În oraș, a spus Babs, apoi s-a întors spre mine și a întrebat: Să-ți aduc o bere, drăguță?

Am acceptat o doză de Schlitz și o țigară Tareyton. Betty și-a pus băiatul în țarc. Babs l-a luat pe Jeffrey și l-a așezat lângă Tom. Țarcul era plin de diverse jucării de lemn și părea să aibă nevoie să fie bine curățat, dar am încercat să nu mă uit prea mult la el.

— Acuma, drăguță, a spus Babs, cum tot am grijă de Tom cât e Betty plecată, aș fi încântată să-l adaug și pe Jeffy la familia noastră fericită.

I-a zâmbit larg lui Betty, cu gura ei știrbă. Fata ei s-a uitat urât la ea.

— Ar fi minunat, am spus, apoi i-am spus programul meu de lucru și am întrebat-o cât voia pe săptămână ca să aibă grijă de Jeffrey.

— Nu vreau nimic, a zis ea. Fiindcă, așa cum am spus, deja am grijă de nepotul meu…

— Trebuie să accepți ceva de la mine, am spus.

— Bine, cinci dolari.

— Pe zi?

— Când tu iei șaizeci de dolari pe săptămână? Cinci dolari pe săptămână o să-mi ajungă. O să am bani de țigări.

În seara aceea, când Dan a venit de la muncă, înfățișarea lui m-a lăsat mască. Se tunsese. Însă nu doar puțin. Părul lui lung până la umeri era acum scurt la spate și pe lateral.

— Dă-mi voie să ghicesc, am spus. Te-ai înrolat.

Încercarea mea de a fi spirituală a picat prost, deoarece Dan arăta obosit și încordat.

— Deci nu-ți place? a întrebat el, ursuz.

N-am înțeles aluzia de a schimba subiectul. În schimb, am spus:

— Nu, nu-mi place. Parc-ai fi un sergent de instrucție.

— M-am tuns doar fiindcă…

— Știu, știu. Așa e mai ușor să te integrezi aici.

— Ceva de genul ăsta, da. Și crezi că e o chestie *conformistă*, nu-i așa?

— Dan…

— Și îți ofensează sensibilitățile *nonconformiste*, așa-i?

— De ce dracu' ești așa de supărat?

— Sunt doar terminat, a spus el, aruncându-și pantofii și trântindu-se pe pat. A fost o zi deosebit de proastă.

— Și asta îți dă dreptul să-ți verși nervii pe mine?

— Nu mi-am vărsat nervii pe tine.

— Ba da.

— Nu ești fericită aici, nu-i așa?

— Nu sunt fericită în nenorocitul ăsta de motel.

— Nu despre asta vorbesc.

— Hei, am spus, căutând să ne îndepărtăm de subiectul ăsta, am luat slujba de la bibliotecă.

— Da, am auzit, a spus el.

— Nu ești mulțumit?

— Bine-nțeles că sunt mulțumit. Și asistenta Bass mi-a spus că ai acceptat să o lași pe mama ei să aibă grijă de Jeff. E o decizie corectă din punct de vedere politic.

— Mi-a plăcut Babs, deși…

— Da?

— E cam murdar acolo.

— Dar nu atât de murdar încât…

— Nici nu mi-ar fi trecut prin cap să-l las pe Jeff undeva unde să nu fie în siguranță.

— Știu.

— Mă bucur să aud asta, am spus.

— Vrei să ne certăm? a întrebat el.

— Nu, am spus, tu ești cel care a început.

A doua zi ne-am mutat din motel, după ce am achitat aproape 200 de dolari pentru cele două săptămâni cât am stat acolo. Luând în considerare faptul că Dan primea doar 600 de dolari pe lună și că una dintre clauzele contractului prevedea să locuim gratuit în casa lui Bland, a fost cam supărător să trebuiască să plătim pentru plăcerea de a ne caza la acel „fermecător“ motel.

— Nu-ți face griji, îi vom primi înapoi, a spus Dan.

— Știi, tocmai am completat un cec pentru 600 de dolari, pe care i l-am dat lui Billy pentru toate reparațiile… ceea ce, în esență, ne lasă fără economii.

— Am să iau mâine legătura cu Delores.

— Nu, *eu* am să iau legătura cu ea. Tu ocupă-te de pacienții tăi, lasă-mă pe mine să mă ocup de mutare.

De fapt, Billy a fost cel care s-a ocupat de mutare, punând mâna efectiv. Puțina mobilă pe care o aveam era depozitată într-o magazie pe care ne-o găsise el. Acum a scos totul afară, a cărat piesele dezasamblate pe îngusta scară din spate și le-a reasamblat în apartamentul proaspăt zugrăvit. Din cauză că era relativ înghesuit, am avut loc doar pentru patul dublu, o comodă, o canapea, un fotoliu mare și o masă simplă de pin, cu

scaune. Billy făcuse o treabă fantastică. Având în vedere în ce stare jalnică era apartamentul când sosiserăm, transformarea era uimitoare. Pereți proaspăt zugrăviți în alb, dușumele șlefuite și date cu ceară, o bucătărie renovată și o toaletă care nu mai părea o violare a sănătății publice. Am încercat să uit de dimensiunile mici ale spațiului. Era bine că eram într-un loc curat și relativ aerisit, cu propria noastră mobilă simplă. Și, mulțumită uimitoarei energii a lui Billy (care a început să mute mobila la șapte dimineața), seara, când Dan a venit acasă, toată mobila din apartament era montată.

Pentru el, „venirea acasă“ însemna să iasă din cabinet și să urce scara din spate. În acea seară, când a apărut, asistenta Bass era cu el. A clipit mărunt de uimire când a văzut renovările, dar și-a revenit repede și a spus:

— Am vrut doar să văd ce ați făcut aici.

— Billy a fost cel cu munca, am spus, arătând cu capul în direcția lui.

El a zâmbit timid și a continuat să potrivească un raft de bucătărie.

— Ai chef de-o bere? am întrebat-o pe asistenta Bass.

— Am treabă acasă, a spus ea.

— E fantastic, nu-i așa? a spus Dan, uitându-se în jur.

— E o schimbare, a spus ea, apoi s-a întors și a plecat.

— Ei bine, părerea mea e că e grozav, a zis Dan și m-a sărutat. Îți mulțumesc.

În acea noapte, am făcut dragoste. Oricât m-am străduit să mă implic, am fost ciudat de detașată. Nu era prima dată când am fost indiferentă în timpul actului sexual — mai ales că, de când se născuse Jeffrey, abia dacă mai făcuserăm sex.

— Te simți bine? a întrebat el după aceea.

— Da.

— Nu mi s-a părut…

— N-am vrut să-l trezesc pe Jeff, am spus.

— În regulă, a spus el, dar nu părea convins.

— Acum pot să dorm? am întrebat.

Din fericire, Dan nu a insistat, nici nu a dorit să știe de ce tocmai această parte a căsniciei noastre scârțâia. N-aș fi putut să explic. Îmi dădeam seama că era un comportament tâmpit. Și știam că nu mă purtam corect cu Dan. Dar, în acel moment, tot ce vedeam era un nesfârșit orizont pustiu de nopți nedormite și scutece murdare. Și de fiecare dată când dădeam drumul la televizor și vedeam un reportaj despre o demonstrație împotriva războiului sau secvențe din concertul dat de Allman Brothers la

Watkins Glen, sau citeam în *Time* despre noul roman al lui Vonnegut, mă simțeam de parcă fusesem înlăturată fizic din tot ce era interesant în 1973. În fiecare dimineață mă trezeam cu sentimentul cumplit că aterizasem în Permanenta Monotonie și nu puteam să fac nimic decât să îndur câinește. Eram prinsă în capcană. Și nu-mi plăcea deloc… mai ales că fundătura în care mă aflam acum era opera mea.

Dar, când după o săptămână, a apărut mama, ea și-a dat seama imediat că lucrurile dintre noi nu erau chiar stabile.

— Și de când nu mai faceți sex? m-a întrebat ea.

— Încă fac sex cu Dan, am spus.

— Vrei să spui că te regulezi cu el din datorie.

— Exprimarea ta e cam directă, mamă.

— Dar corectă. Și cine poate să te condamne, când trăiești în mizeria asta?

Nu știam dacă se referea la apartament sau la Pelham, și n-am ținut să aflu. În schimb, am spus:

— Nu toate căsniciile trec la început prin durerile primei dentiții?

— Nu mai umbla cu fofârlica, Hannah. Nu vă înțelegeți — și se vede.

— Totul e bine.

— Mincinoaso!

Spre marea mea uimire, mama nu a mai stăruit asupra situației căsniciei mele. Nici nu a făcut multe comentarii răutăcioase despre Pelham — a spus doar că îi place Estelle și că asistenta Bass (pe care a întâlnit-o în fața cabinetului lui Dan) e, după părerea ei, „un exemplu perfect de țopârlancă țâfnoasă“. Poate că nu a mai fost caustică non-stop fiindcă vizita ei era doar o scurtă escală în drum spre o conferință pe care o ținea la Bowdoin College despre munca ei. Cu câteva zile înainte de sosirea ei, m-a sunat să-mi spună că trecea prin Maine și nu avea mult timp, dar voia să treacă să ne vadă pe mine și nepotul ei.

— Ce înseamnă „puțin timp“? am întrebat.

— Cam șase ore.

Respectându-și cuvântul, a sosit în Pelham la unsprezece și a plecat la cinci. I-am arătat biblioteca și i-am prezentat-o lui Estelle. Apoi Dan ne-a scos la masă la braseria din localitate. A fost tot timpul preocupat, întinzând-o după patruzeci și cinci de minute când l-a sunat asistenta Bass ca să-i spună că nevestei nu știu cărui fermier tocmai i se rupsese apa. Atunci m-a întrebat mama de când nu mai făceam sex cu Dan. Și deși fusese pusă la curent cu dezastrul care era apartamentul nostru, singurul ei comentariu când l-a văzut a fost:

— Și unde fugi după ce te cerți cu Dan?

— Nu ne certăm, am spus, întrebându-mă dacă îmi creștea nasul, ca lui Pinocchio.

Mama doar și-a dat ochii peste cap și a schimbat subiectul, întrebându-mă cum mă distram aici.

— Păi, mergem la Sebago Lake și facem niște excursii grozave.

— Și unde ați fost în excursie?

— Nicăieri.

— Și de câte ori ați fost la lac?

— Avem de gând să mergem în weekendul viitor. Oricum, am avut atâtea probleme cu locuința…

— Cred că te uiți mult la televizor.

— Păi, televizorul nostru vechi, alb-negru, prinde numai două canale. Oricum, nu prea sunt genul care stă mult în fața televizorului. Iar între slujba de la bibliotecă și îngrijirea lui Jeff…

— Știu — ai o viață bogată și dătătoare de satisfacții.

Pauză lungă, în timpul căreia mi-am înfrânat lacrimile și dorința de a țipa și de a-i spune mamei exact ce credeam despre ea. Ea a văzut asta, și a reacționat contrar firii ei, venind la mine și strângându-mi brațul și spunând:

— Dacă situația devine prea critică, dacă simți că te îndrepți cu pași siguri către limita suportabilității, poți oricând să vii acasă.

M-am uitat la ea, stupefiată.

— Vorbești serios? am întrebat.

— Bine-nțeles că vorbesc serios. Și mă refer la tine *și* la Jeff.

— Nu ne-ai vrea.

Mi-a aruncat o privire dură, serioasă.

— De unde știi ce vreau eu?

A schimbat iar subiectul, spunând că tata tocmai scrisese o „plângere extinsă“ pentru *Harper's* cu privire la apariția pe lista Dușmanii Casei Albe și cerea cu insistență o anchetă judiciară întreprinsă de Congres, mai ales în urma demiterii Procurorului Special, Archibald Cox.

— Ai auzit de Masacrul de Sâmbătă seara, nu-i așa? a întrebat mama, referindu-se la evenimentul petrecut de curând când, într-o seară, Nixon a demis întreaga echipă de judecători care anchetau cazul Watergate.

— Am citit despre asta în *Time*.

— *Time* e *Pravda* americană.

— Nu crezi că e cam dur, mamă?

— Sigur că e… și ce dacă? Oricum, ar trebui să te abonezi la

Harper's, fiindcă atunci poți să citești că tatăl tău îi impresionează pe toți jeffersonienii și pretinde că are o influență asupra afacerilor de stat… pe când adevărul e că e doar un universitar neimportant dintr-o asociație neimportantă…

N-am vrut să aud asta, așa că am întrerupt-o, întrebând:

— Și unde e tata în prezent?

— S-a dus în Seattle la o conferință pe tema istoriei americane, apoi se duce peste graniță în Vancouver Island, chipurile să se ascundă zece zile într-un hotel ca să lucreze la noua lui carte. Dar ce nu știe el este că eu știu că e însoțit de noua lui iubită care…

— Mamă, aș prefera să nu știu.

— *Ce* ai prefera să nu știi? Identitatea celei mai noi cuceriri a tatălui tău, în vârstă de douăzeci și patru de ani, sau faptul că încă o dată tatăl tău își face de cap?

— Ambele.

— Dar de ce? Doar totul face parte din bogata suită de întâmplări a vieții. Și ca o tâmpită ce sunt, am acceptat că acum avem o căsnicie „deschisă", și tot ce trebuie să fac e să întorc și obrazul celălalt, să mă prefac că nu se întâmplă nimic…

Fața i s-a schimonosit și, preț de câteva clipe, am crezut că o să plângă. Dar când am vrut s-o cuprind cu brațul ca s-o consolez, a făcut un pas înapoi.

— N-am nimic, a spus ea, din nou stăpână pe glasul ei. Mă simt bine.

Restul după-amiezii l-am petrecut vizitând șantierul care era casa Bland („N-ar trebui să-i stoarceți de bani doar pentru renovările din apartament, ci și pentru toate problemele conjugale pe care vi le-au pricinuit", a spus mama), apoi ne-am dus la Sebago Lake. Asta a fost ideea mamei. Fusese de mai multe ori acolo în tabără de vară și nu mai venise de mulți ani.

— E timpul să vezi minunea naturală din vecinătate, a spus ea. E doar la cincisprezece minute distanță.

Mama a avut dreptate privitor la minunăția care era Sebago Lake — o întindere vastă de apă liniștită, așezată în mijlocul unui ținut cu păduri dese și dealuri mici. Deoarece era zi lucrătoare, lacul era pustiu, cu excepția unui canoist solitar care îi încrețea suprafața ca o oglindă. Am coborât până la apă. Jeffrey dormea în cărucior, așa că l-am lăsat pe un terasament și ne-am dus câțiva metri până la marginea lacului. Mama și-a scos pantofii și a băgat degetele în nămol, cutremurându-se la atingerea rece a apei.

— Uitasem ce rece e, a spus ea.

— Pe mine exclude-mă, am spus.

— Lașo!

Ne-am cufundat în tăcere, uitându-ne la apă. Din senin, mama m-a luat de mână. M-am uitat la ea. Nu m-a privit în ochi. A continuat să se uite la acel soare blând de toamnă, care tocmai începea să coboare și scălda lacul într-un rubiniu strălucitor. Preț de câteva clipe, a părut că zâmbește. Preț de câteva clipe a părut mulțumită — lucru pe care nu-mi aminteam să-l mai fi văzut. Am vrut să-i spun… *ce*? Că o iubeam mult și că îmi era frică de ea? Că am vrut mereu să mă laude și că nu a făcut-o niciodată? Că știam că viața ei era plină de înșelăciuni și dezamăgiri, dar că, *la naiba*, acum eram aici împreună și aveam șansa să…?

N-am încheiat acel gând fiindcă, aproape ca și cum mi-ar fi citit gândurile, mama și-a desprins mâna din a mea și și-a petrecut brațele în jurul ei.

— E frig… a spus ea.

— Da, am spus încet.

Clipa venise și plecase.

— Treizeci și patru de ani, a spus ea.

— Poftim?

— Am fost la lacul ăsta acum treizeci și patru de ani. În tabăra de vară. Doamne, cât uram peisajul rural — mai ales de când, în 1940, doar ca să mă chinuiască, mama a ales această tabără plină de neevreice sclifosite din Westchester County. Eu eram singura evreică de acolo, ceea ce toate jigodiile alea mici bigote conformiste considerau că e o inconștiență. Totuși, chiar am făcut o mare chestie inconștientă — mi-am pierdut virginitatea pe cealaltă parte a lacului. Și întrucât unul dintre supraveghetorii din tabără ne-a găsit pe mine și pe tip în plină acțiune…

— Chiar trebuie să știu asta, mamă?

— Sigur că trebuie. Și să știi că tipul cu pricina, Morris Pinsker — poți să-ți închipui că ești dezvirginată de cineva pe care îl cheamă Morris? — e acum un foarte stimat dentist în New Jersey.

— De unde știi?

— Am văzut acum vreo șase luni, în *New York Times*, un anunț matrimonial pentru fiica lui, Essie. Morris, Essie și nevastă-sa, pe nume Mildred. N-ai fi bănuit niciodată că sunt evrei.

— Parcă spuneai că ai fost într-o tabără pentru anglo-saxone protestante.

— În vecinătate era o tabără de băieți circumciși și, când și când, ne întâlneam la o serată sau un dans… cu toate că știu că unele dintre

mamele bigotelor protestante au obiectat împotriva faptului că fetele lor socializau cu jidanii…

— Și așa l-ai cunoscut pe viitorul dentist și ai ajuns cu el în pădure?

— Da, așa de prozaic a fost. Și treaba a fost că… *s-a întâmplat* pur și simplu. L-am cunoscut pe tip la dansul din jurul focului de tabără, el m-a întrebat dacă vreau să facem o plimbare pe lângă lac, și altceva n-am mai știut decât că o făceam sub un copac.

— Dar abia dacă-l cunoșteai pe… cum îl cheamă?

— Morris. Așa-i. Îl cunoscusem doar cu vreo zece minute înainte să-l las să mă reguleze.

— De ce consideri că e necesar să-mi povestești asta?

— Fiindcă e încă un exemplu de cât de idioată e de fapt viața. Și fiindcă e prima dată când ne-am întors aici de atunci.

— De asta ai vrut, de fapt, să îmi faci o vizită?

— Te-ai prins, a spus ea, zâmbindu-mi sardonic. Un romantic déjà-vu lângă lac.

— Incidentul ăsta a fost romantic?

— Glumești. Mai ales că Morris avea coșuri pe tot fundul.

N-am putut să nu râd.

— Și când supraveghetorul te-a găsit cu domnul Coșuri pe Fund…?

— Am fost dată afară din tabără, trimisă înapoi în Brooklyn, făcută de rușine. Bunicul tău n-a mai vorbit cu mine două luni, iar mama îmi tot spunea că sunt târfă.

— Trebuie să fi fost distractiv.

— Hei, întotdeauna relațiile dintre părinți și copii sunt complicate… după cum vei descoperi.

— Sunt sigură că voi descoperi.

Preț de o clipă n-am mai vorbit, apoi mama a întrebat:

— Cum pot să treacă atât de repede treizeci și patru de ani?

— Mie și un an mi se pare destul de lung.

— Stai să vezi când o să ai cincizeci de ani și timpul o să pară că se evaporă pur și simplu în jurul tău. Acum e Crăciunul și cât ai clipi e vară. Și îți dai seama că ți-au rămas — cât? — douăzeci, douăzeci și cinci de astfel de clipiri, și începi să te întrebi ce ai realizat, și faci pelerinaje tâmpite la nu știu ce lac dintr-o văgăună unde te-ai regulat cu un tip cu coșuri pe popou.

Jeffrey a început să se agite. Mama a spus:

— Cred că asta-i o aluzie să-mi tacă fleanca.

Ne-a dus înapoi la Pelham, lăsându-ne în fața apartamentului. A refuzat oferta mea de a bea o cafea, spunându-mi că era mai bine să

pornească spre Brunswick și conferința ei de la Bowdoin. Dar a coborât din mașină să-l sărute pe Jeffrey de rămas bun.

— Să n-o superi prea tare pe mama ta, i-a spus ea.

El doar a gângurit drept răspuns. Apoi ea s-a aplecat spre mine și a făcut ceva foarte neobișnuit — m-a îmbrățișat. Nu o îmbrățișare mare, atotcuprinzătoare tip *lasă-mă să te alint cu căldură maternă* — cu toate astea, *o îmbrățișare*. Era ceva foarte rar pentru mama.

— Știi unde mă găsești dacă ai nevoie de mine, a spus ea, apoi a plecat.

A doua zi, la bibliotecă, Estelle a spus:

— Chiar mi-a plăcut mama ta. E absolut originală.

— Categoric este, am spus. Dar, din păcate, nu cel mai fericit vilegiaturist de pe fața pământului.

— Hei, asta face parte din ocupație.

— Care ocupație?

— De a fi o originală… ceea ce e puțin mai ușor într-un loc ca New York. Dar în micul oraș Vermont? Este ca și cum ai fi un ciclon închis într-un puț. Combustie, nu glumă!

— E un mod politicos de a te exprima.

Sigur, eu nu aveam de gând să mă prefac într-un ciclon închis în Pelham. Mă străduiam din răsputeri să fiu optimistă în toate privințele. Slujba de la bibliotecă nu era chiar solicitantă — stivuiam cărți, verificam cărți, aranjam cărți, mă ocupam de puținii membri ai comunității care ne treceau pragul. Dacă aveam opt până la zece vizitatori pe zi, era un eveniment — deși, o dată pe săptămână, veneau toți cei doisprezece copii de la școala primară și, preț de vreo oră, provocau un haos plăcut. Altfel, nu prea aveam cu ce să-mi umplu cele cinci ore de lucru pe zi.

— Ești sigură că ai nevoie de o asistentă? am întrebat-o pe Estelle după a treia săptămână.

— Bine-nțeles că nu am, a spus ea. Dar vreau compania…

Estelle era chiar mișto — amuzantă, deșteaptă și permanent curioasă. În afară de tata, era cea mai citită persoană pe care o cunoscusem vreodată. Considera important să petreacă o săptămână pe lună în Boston ca să viziteze Muzeul Artelor Frumoase, să meargă la concertele de la Symphony Hall, să bântuie anticariatele de prin Harvard Square și să mănânce halibut cu sâmburi de vișine într-o braserie din port.

— Te-ai gândit vreodată să-ți iei o slujbă acolo? am întrebat.

— Sigur, mă gândeam la asta când lucram în Portland. Iar după ce a murit George, mi-am zis: *Acum e șansa ta*.

— Ce te-a oprit?

— Eu singură, cred, a spus ea, aprinzându-și o țigară. N-am niciun motiv să rămân aici, în afară de bibliotecă, care e copilul meu, dar care nu o să fie niciodată mai mult decât este acum. Dar… nu știu… mereu m-a împiedicat ceva să fac saltul. Frica, poate… deși știu că sună cam neconvingător.

— Ba nu, am spus, nu sună.

S-a uitat la mine și a zâmbit, apoi a spus:

— Mi-a zis cineva odată că cele mai mari obstacole pe care le întâlnești în viață sunt cele pe care ți le ridici singur.

— Mie-mi spui?

Mi-a oferit o țigară din pachetul ei.

— Ești încă tânără.

— Adevărat, dar deseori am impresia că într-adevăr m-am sabotat singură.

— Bun venit în viața de adult. Oricum, tu mai poți încă să faci ceva în privința asta.

— Ca de pildă? Să-l părăsesc pe Dan?

Pauză lungă.

— M-am gândit la asta, am spus.

— Chiar atât de prost stau lucrurile între voi?

— Nu chiar. Doar cam… statice, cred că ar fi cuvântul potrivit.

— În majoritatea căsniciilor, nu e ceva neobișnuit ca lucrurile să fie statice. Oricum, în ultimele luni am avut câteva mari schimbări pe aici, ca să nu mai spun de…

— Știu, știu — de imposibilitatea de a ne instala în casa lui Bland. Și da, știu că trebuie să am răbdare, și da, știu că trebuie să iau în calcul și toate răsturnările de situație, și da, știu că probabil sunt foarte aspră cu el…

Am stins țigara și am întins mâna să iau alta.

— De când sunteți împreună? a întrebat ea.

— De când eram eu în primul an de colegiu.

— Și n-a mai fost nimeni?

Am clătinat din cap.

— Ăsta-i un lucru admirabil, a spus ea.

— Dar și cam plictisitor?

— N-am spus asta.

— Nu — eu am spus.

Mi-am aprins țigara.

— N-ai auzit asta de la mine, am spus.

— Fii fără grijă — sunt singura persoană din Pelham care crede în păstrarea unei confidențe. Dar dacă mi-e permis să dau un mic sfat, acesta e următorul: rabdă. Mie Dan mi se pare un tip destul de bun și, după cum poate știi, a făcut o impresie foarte bună în oraș. Oamenii îl plac. Și deși s-ar putea ca acum să fie greu, de obicei în căsnicie se reinstalează un anumit echilibru dacă toate elementele de bază sunt în regulă… și dacă el nu face ceva extrem, precum să te înșele în mod repetat sau să te bată tot timpul.

— Să mă înșele *în mod repetat*? am întrebat.

— Toți bărbații înșală.

— Soțul tău te-a înșelat?

— Nu — George era prea plicticos pentru asta.

— Pari dezamăgită.

— Puțină dramă n-ar fi stricat. Dar George era paralel cu drama. De fapt, el nu făcea nimic ieșit din comun.

— Nici Dan n-a făcut.

— Cum poți să fii atât de sigură?

— Îl cunosc. Și chiar dacă a vrut să mă înșele, nu a făcut-o…

— De ce?

— Din cauză că, la fel ca majoritatea studenților mediciniști, a fost al naibii de ocupat în ultimii patru ani.

Deși știam că am o confidentă în Estelle, am luat hotărârea să nu o mai plictisesc cu problemele mele personale. Nu voiam să fiu definită de problemele mele și mai aveam și o chestie New England, adânc înrădăcinată, care considera că nu se făcea să vorbesc despre necazurile personale. Oricum, situația căsniciei mele nu era chiar atât de înspăimântătoare. Deși apartamentul era înghesuit, amândoi eram atât de ușurați că am scăpat de afurisitul ăla de motel, încât nu ne plângeam de spațiul restrâns în care trăiam. Dimpotrivă, de fiecare dată când îl vedeam pe Billy prin oraș, îi spuneam că suntem foarte mulțumiți de munca lui. Iar el ținea atât de mult să nu avem probleme în apartament, încât deseori apărea la ușă, cu trusa de scule în mână, întrebându-ne dacă era ceva de reparat.

— Cred că tipul a făcut o pasiune pentru tine, mi-a spus Dan într-o seară.

— Oh, te rog!

— Ar trebui să vezi cum se uită la tine.

— Păi, nu-i nimic rău în asta… decât dacă, firește, ești gelos.

— Asta-i o glumă, așa-i?

— Da, Dan. Asta e *clar* o glumă.

Am schimbat repede subiectul deoarece, conform noii mele strategii conjugale, încercam să evit orice conflict între noi. Zece luni și trei zile — atât eram condamnați să stăm în Pelham. Timpul avea să treacă, îmi spuneam.

— Există un singur mod de a trăi aici, mi-a spus Estelle într-o dimineață. Pleacă de aici cât mai des.

Dar cum noi „tocmai sosiserăm“ în Pelham, nu voiam să mă aventurez mult peste hotarele lui. Așa că programul meu zilnic era același. Mă sculam cu Jeff la șase și pregăteam micul dejun. Dan pleca la muncă la 7:30. Eu mă ocupam de treburile casnice până se făcea vremea să-l las pe Jeff acasă la Babs. După aceea, înghițeam la repezeală o brioșă și o cafea la braseria Miss Pelham's și mă duceam la Bibliotecă. La două, ziua mea de muncă se termina. Îl luam pe Jeff de la Babs, îl puneam în mașină și plecam la Bridgton, unde era un supermarket care avea toate chestiile pe care nu le puteai cumpăra de la Miller's — deși aveam grijă ca în fiecare săptămână să cumpăr lucruri de primă necesitate de cel puțin 5 dolari, altfel s-ar fi observat că nu sunt o clientă permanentă. În zilele în care nu trebuia să mă duc la supermarket — și dacă nu ploua — mă duceam cu Jeff la Sebago Lake și îl plimbam cu căruciorul o jumătate de milă pe cărarea de lângă marginea apei, minunându-mă întotdeauna de frumusețea ei, de întinderea ei aparent nesfârșită.

Apoi mă duceam acasă să-l hrănesc pe Jeff. După aceea pregăteam cina și terminam alte treburi casnice sau legate de copil. Dan se întorcea pe la șase, poate și mai târziu dacă avea de făcut o vizită la domiciliu sau de văzut un pacient aflat la Bridgton Hospital. Lui Dan îi plăceau tare mult spaghetele și lasagna, așa că îmi dădeam silința să-i fac plăcerea — deși trei zile pe săptămână mâncam cotlete de miel sau omletă sau sendviș cu carne tocată și ceapă.

Întotdeauna căutam să avem vin la cină, cu toate că Dan se limita la un pahar sau două. În majoritatea serilor, acum studia manuale groase de ortopedie, fiindcă soțul meu se hotărâse să devină „doctor de oase“ și să își facă rezidența în ortopedie la sfârșitul anului petrecut în Pelham.

Am descoperit că Dan luase această decizie abia într-o dimineață când Tom Killian, poștașul, a trecut pe la bibliotecă să întrebe dacă aveam vreun roman nou de Hornblower, și să spună în trecere că, probabil, Dan citea chiar acum foarte serios, deoarece tocmai îi lăsase la cabinet două cutii mari cu cărți. Când am ajuns acasă în acea după-amiază, cărțile erau deja stivuite lângă fotoliul din camera de zi, în care, de obicei, stătea Dan seara. În seara aceea, la cină, am spus:

— Sunt o grămadă de cărți…

— Da, m-am hotărât să pun osul la treabă și să învăț la ortopedie.

— Calamburul e intenționat?

— Da — calamburul e intenționat.

— Te-ai hotărât să te faci ortoped?

— Sigur, mă gândesc la asta.

— E clar că faci mai mult decât să te gândești la asta dacă tocmai ai comandat toate manualele alea. Trebuie să fi costat o avere.

— Două sute doisprezece dolari — în care intră și costul expedierii. Ai o problemă cu asta?

— Bineînțeles că nu. Ce s-a întâmplat cu pediatria?

— Nu exclud pediatria…

— Dar cum tocmai ai cheltuit o mică avere pe manualele de ortopedie…

— În regulă, ar fi trebuit să discut despre asta cu tine. Scuze. Doar că… m-am gândit că o să fii dezamăgită că nu mă țin de pediatrie.

— Sunt surprinsă, atâta tot. Ortopedia e o chestie cu secrete, nu-i așa?

— Într-un fel, îmi place aspectul ăsta al ei — și dimensiunea chirurgicală. În următorii zece, cincisprezece ani ar putea să apară multe descoperiri noi — înlocuiri de șold, articulații de plastic… E interesantă și probabil va fi foarte profitabilă.

— *Profitabilă*? am întrebat, repetând cuvântul cu multă uimire. De când te interesează pe tine *profitabilitatea*?

— Așa vrei să trăiești toată viața? a întrebat el, arătând apartamentul.

— Nu o să trăim veșnic așa. Asta-i o soluție provizorie…

— Știu, și mai știu că odată ce ne vom muta în casa lui Bland vom fi mult mai fericiți. Totuși, nu vreau să ajung la treizeci și cinci de ani și să trebuiască să întrețin o familie cu opt miare pe an.

— Ai putea totuși să fii un foarte bun pediatru, de mare succes…

— Și să mă ocup de pojar și iritații de la scutec și amigdale până la șaizeci și cinci de ani? Unde-i provocarea în asta?

— Aș vrea doar să-mi fi spus că gândești așa.

— Bine, Hannah. Am priceput. N-o să se mai întâmple.

Ce altceva puteam să spun în afară de „Bine“ și să mă întreb de ce trebuia ca Dan să fie mereu atât de secretos, de ce păstra pentru sine gânduri atât de importante și refuza să mă implice în procesul de luare a deciziilor. Dar nevrând să complic situația, m-am hotărât să-i accept scuzele și să-l las să-și continue studiul de noapte.

Așa că, cinci nopți pe săptămână, după cină, Dan se ghemuia în

fotoliu și se cufunda în manualele lui, făcând însemnări abundente pe carnete cu foi galbene, liniate. Apartamentul era atât de mic, încât îmi era cu neputință să fac ceva în afară de să citesc în timp ce el studia — deși am negociat o oră pe săptămână când întrerupea studiul și ne uitam împreună la reluări ale *Rowan and Martin's Laugh*. Altfel, în majoritatea serilor eu citeam romane și eram în pat la zece treizeci.

Programul meu era zi de zi cam același. De multe ori Dan lucra sâmbătă dimineața, dar întotdeauna, duminica, făceam o plimbare lungă undeva. Nu eram invitați niciodată la cineva, în mare parte fiindcă singurele cupluri tinere cu copii din Pelham erau oameni precum asistenta Bass și soțul ei, care ne considerau niște tipi cu facultate, cu care nu aveau nimic în comun. În ciuda atitudinii ei prietenoase la muncă, nici chiar Estelle nu voia să socializeze după program (cu mai multe prilejuri mi-a dat de înțeles că pentru ea casa era un refugiu și nu avea nevoie de prieteni în jur, mai ales că deseori fugea la Portland sau Boston). Așa că, pur și simplu, nu aveam pe nimeni cu care să ne petrecem timpul în afară de unul cu celălalt, și dat fiind faptul că Dan învăța aproape continuu…

Între timp, tata era iar la știri, după ce tocmai dăduse un interviu la ABC în care condamnase cu înverșunare decizia de a i se acorda lui Henry Kissinger Premiul Nobel pentru Pace pentru că a negociat cu Le Duc Tho încetarea focului în Vietnam. Era o „încetare a focului" — după cum a subliniat tata pe cel mai revoltat ton de patrician — care mai avea până să intre în vigoare.

După câteva zile, l-am sunat pe tata. Era, ca de obicei, afectuos și necăjit. Nu avea mult timp de vorbit fiindcă se grăbea la o conferință, dar se bucura că l-am văzut la televiziunea națională, și acum era sigur că era în fruntea Listei Dușmanilor lui Nixon, și i-am citit articolul din *Harper's* cu titlul foarte ingenios „Bani de dinamită", despre mașinațiunile care au dus la acordarea Nobelului lui Kissinger? Și cum stăteau lucrurile în Pelham? Și nepotul lui era bine? Și acum trebuia să închidă, dar o să sune peste câteva zile.

După estimarea mea, citeam cinci cărți pe săptămână, lucru care îmi ocupa serile. Între timp, la slujbă era monotonie. În afară de obișnuita conversație prietenoasă de zi cu zi cu Estelle, nimic nou. Jeff dormea tot mai mult. Eu și cu Dan continuam să facem dragoste de două ori pe săptămână, și deși mă străduiam să manifest un oarecare interes, continuam să fiu detașată în timpul actului sexual, simulând când și când orgasmul doar pentru a-l lăsa să creadă că eram implicată trup și suflet în eveniment. Continuam să ne comportăm ca și cum totul ar fi fost bine între noi.

— Sunt dăți când mă simt ca un paravan de carton mutat întruna din loc în loc, i-am spus lui Margy în timpul uneia dintre convorbirile noastre telefonice săptămânale. Și nu știu cum să scap de asta, în afară de a face ceva ieșit din comun, ceea ce ar însemna să stârnesc un dezastru. Și cum n-am de gând sub nicio formă să stârnesc un dezastru, n-am de ales decât să continui să interpretez afurisitul ăsta de rol în care sunt. La anul, în iunie, vom fi plecați din Pelham, și fie ne vom întoarce în Providence, fie în vreun oraș de mâna a treia precum Milwaukee sau Pittsburgh pentru rezidențiatul lui Dan în blestemata aia de ortopedie, fiindcă Dan chiar preferă orașe de mâna a treia, iar eu sunt prea bleagă ca să fac ceva în privința asta, și probabil am să rămân iar însărcinată, și s-ar putea și să-mi distrug toată viața, și chiar cred că încep să vorbesc ca o plicticoasă obsedată de sine, și poate am să las baltă subiectul ăsta ca să te întreb ce se petrece în viața ta.

Margy a râs.

— Măcar nu ți-ai pierdut de tot simțul umorului.

— Da, și pe mine mă miră asta. Dar, haide, stârnește-mi invidia și povestește-mi tot ce se petrece în marele oraș vicios.

— Păi, pe frontul tipilor, e obișnuitul club al Neisprăviților Lumii — ultimul ratat fiind un viitor dramaturg pe nume Mark care a avut o reprezentație a celei mai recente capodopere a lui într-un depozit aflat la mare depărtare de centrul orașului. Oricum, în piesă era vorba de persecutarea Sf. Sebastian din cauza predilecțiilor lui homosexuale, iar subiectul ar fi trebuit să-mi spună ceva, fiindcă la două zile după premieră, Mark a izbucnit în lacrimi și a mărturisit că, de fapt, este bisexual. Cum naiba dau numai de ăștia? Oricum, vestea oarecum mai bună este că se pare că zilele mele la magazinul de cadouri sunt numărate, pentru că am o slujbă nouă.

— E nemaipomenit, Margy!

— Nu, e vorba de Relații Publice — ceea ce nu e nemaipomenit, căci treaba ta e să convingi lumea că alții sunt nemaipomeniți. Totuși, o prietenă a unei prietene a mamei m-a recomandat uneia dintre cele mai mari firme de PR din New York, am fost la interviu și se pare că am făcut o impresie destul de bună fiindcă mi-au oferit un post de funcționar inferior la serviciul clienți.

— Și de ce nu pari entuziasmată?

— Oh, ascultă, nu asta mă deprimă. Doar că tâmpitul de Mark m-a sunat ieri să mă întrebe dacă pot să-i înapoiez albumul original *Company*, și când i-am spus că tocmai am primit această slujbă, știi ce mi-a zis? „Îți vine în minte cineva care să fi spus, când avea zece ani, «Când am să fiu

mare, vreau să fiu funcționar inferior la serviciul clienți»?“

— Sper că nu l-ai ascultat.

— Bine-nțeles că l-am ascultat și bine-nțeles că sunt de acord cu el și mă simt ca și cum aș fi o trădătoare, fiindcă Halderman și Erlichman și toți ceilalți acoliți ai lui Nixon au debutat în relații publice, nu-i așa?

— Da, și Hitler a fost zugrav… dar asta nu înseamnă că toți zugravii sunt fasciști.

— Proastă analogie, Hannah.

— Știi ce vreau să spun. Uite ce e, dacă nu vrei slujba, n-o lua. Șterge-o undeva.

— Adică, aș putea face ceva care să merite cu adevărat, ca de pildă să predau în Indonezia în cadrul Peace Corps și apoi, după doi ani, să mă întorc în New York și să descopăr că n-am nicio calificare și că toți cei care vânează posturile de funcționari inferiori sunt acum cu trei ani mai tineri ca mine și să mă întorc de unde am pornit? Nu — ăsta-i un început în *ceva*… și măcar în relații publice ajungi să bei mult, așa că asta-i o compensație. Ascultă, ce-ar fi să negociezi puțin timp liber pentru bună purtare și să vii aici în weekend?

În seara aceea, am discutat subiectul cu Dan. Acum că Jeff nu mai sugea la sân și dormea toată noaptea…

— Cred că ar trebui să te duci, a spus el, întrerupându-mă.

— Ești sigur?

— Babs poate să aibă grijă de junior toată ziua, eu pot să mă descurc cu el noaptea și, oricum, sunt sigur că ți-ar prinde bine o pauză.

Să declar că am fost mulțumită ar fi puțin spus. Am fost uimită și emoționată că Dan era așa de înțelegător să îmi ofere pauza de care aveam cu disperare nevoie. Mai mult, pentru prima dată după niște luni, m-am pomenit gândind: e de fapt, aliatul meu.

După-amiaza următoare, după ce l-am luat pe Jeffrey de la Babs, m-am dus la Bridgton la singura agenție de turism din zonă și am rezervat un loc peste zece zile la un avion de la Portland la La Guardia, în Eastern Airlines. Costul călătoriei m-a șocat — aproape o sută de dolari dus-întors. Dar apoi mi-am făcut socotelile și am constatat că, mulțumită puținului pe care îl economisisem din leafa mea de 60 de dolari pe săptămână, îmi permiteam să cheltuiesc încă o sută de dolari, cel mult, în cele patru zile și trei nopți cât stăteam acolo.

Patru zile întregi în New York! Părea o fantezie. Margy se ocupa de tot, de la bilete la noul spectacol al lui Sondheim, *A Little Night Music*, până la o seară în oraș cu un grup de prieteni de-ai ei.

Dar privindu-mă în oglinda din dormitor m-am pomenit față-n față

cu o gospodină de provincie. Toate cinele alea cu paste și lipsa mișcării mă îngrășaseră cu vreo trei kilograme. Am jurat că am să pierd două kilograme înainte să plec la New York.

— Ce-i cu dieta asta Bugs Bunny? m-a întrebat Dan când la cina din acea seară, lui i-am dat lasagna, iar eu m-am mulțumit cu morcovi rași și brânză dulce.

— Încerc să scap de câteva kilograme, atâta tot.

— Arăți bine.

— Mulțumesc, dar tot n-ar strica să slăbesc puțin.

— Ca Margy și prietenii ei să nu te considere o fată dolofană de la țară? Crede-mă, nimănui din New York n-o să-i pese cât de grasă ești… cu toate că nu ești chiar grasă.

Nu ești chiar grasă? Mulțumesc mult, doctore.

Totuși, nu îmi păsa că Dan considera că exageram puțin pe frontul dietei. Am continuat cu regimul Bugs Bunny, făcând totodată și toate aranjamentele pentru plecare, de la convingerea lui Babs de a-l ține pe Jeff toată ziua („Nu vreau niciun ban în plus, mi-a spus ea, doar un glob din ăla cu Empire State Building înăuntru, în care ninge când îl scuturi"), la negocierea cu Estelle a câtorva zile libere, până la apelarea companiei locale de taxi și solicitarea de a mi se trimite dis-de-dimineață un taxi care să mă ducă la aeroportul Portland.

Totul era stabilit, totul era pregătit — inclusiv unicul meu bagaj de weekend, pe care îl făcusem cu trei zile înainte de plecare. Margy aranjase să-și ia două zile libere, și mi-a spus chiar că o să mă aștepte lângă treptele dinspre est de la La Guardia.

Cu două zile înainte de plecare, eram la bibliotecă și stivuiam cărțile cât mai repede pentru a mă putea întoarce la *This is New York*, cartea scrisă de E.B. White, când a intrat Dan. M-am uitat la ceasul de perete. Era 11.05 a.m — și după oră și expresia feței soțului meu, mi-a fost clar că s-a întâmplat ceva îngrozitor.

— Ce s-a întâmplat?

— Tata a făcut o criză cardiacă.

Am închis ochii, și primul meu gând, deznădăjduit și egoist, a fost: *În weekendul ăsta nu plec nicăieri*.

— Cât de grav e?

— Foarte. Era la slujbă când s-a întâmplat. Până au sosit tipii de la ambulanță, toată lumea a crezut că a murit. Au reușit să-l resusciteze, dar…

Și-a mușcat buza, încercând să-și păstreze controlul. L-am luat în brațe. Și-a îngropat capul în umărul meu, înăbușindu-și un hohot de

plâns.

— Tocmai am vorbit cu spitalul din Glens Falls. Mi-au spus că-i o minune dacă mai trăiește o săptămână.

— Poți să te duci acolo?

— Am programări până la trei, dar asistenta Bass a sunat la Regional Health Authority din Lewiston ca să găsească un doctor care să îmi țină locul până mă întorc. Mai mult de o săptămână chiar nu pot să lipsesc, fiindcă nu are cine să rezolve urgențele…

Mi-am pus degetul pe buzele lui.

— În momentul de față, important e să fii lângă tatăl tău. E vreun avion până acolo?

— Asta ar însemna să mă duc la New York și să aștept patru ore un avion mic, cu multe opriri până la Syracuse, apoi am un autobuz care face două ore până în Glens Falls. În plus, asistenta Bass a aflat că un drum e peste două sute de dolari. Așa că am să iau autobuzul. După-amiază, la patru, din Lewiston pleacă un Trailways. O să fie o rută cam întortocheată…

— De ce nu iei mașina?

— Fiindcă vei avea nevoie de ea săptămâna asta. Oricum, odată ajuns acolo, pot folosi mașina tatei.

— Dan, e o nebunie să irosești douăsprezece, treisprezece ore cu autobuzul.

— Nu vreau să conduc. Nu pot să conduc. Sunt prea…

S-a desprins din îmbrățișarea mea, și-a șters ochii, s-a uitat la ceas și a spus:

— Am pacienți…

— Îmi pare nespus de rău, Dan.

A dat din umeri și a plecat.

În acea după-amiză, l-am dus pe soțul meu la Lewiston. Pe drum, nu a spus decât:

— Mă simt prost că nu mai pleci la New York.

— Nu ești tu de vină.

— Cum se termină toate astea, poți să te duci acolo.

— Când te duci la New York nu e ca și cum te duci undeva.

L-am lăsat la autogara din Lewiston. M-a pupat repede pe obraz și a spus:

— Te sun mâine, să-ți spun cum stă treaba.

Apoi a înșfăcat țigările mele de pe bord, și-a luat geanta de voiaj și a dispărut în autogara Trailways, pardosită cu linoleum gri.

Pe drumul de întoarcere la Pelham, m-am străduit să-mi țin în frâu

dezamăgirea. Margy a fost la fel de dezamăgită ca mine.

— Ăsta da ghinion — pentru amândouă. Chiar așteptam cu nerăbdare să mă destrăbălez în weekend cu tine.

— Păi, de îndată ce lucrurile se așază.

— Vrei să spui, de îndată ce bătrânul Buchan dă ortu' popii…

— Da, de îndată ce îl vom fi băgat în pământ, mă vei vedea în Manhattan.

— Cum a reacționat Dan?

— Într-un stil absolut propriu.

Margy a înțeles.

— E în stare de șoc, a spus ea.

— A fost cât pe ce să plângă, apoi s-a răzgândit.

— Mai slăbește-l și tu puțin. Nu e puțin lucru să-ți pierzi tatăl.

— Știu, și face față cât de bine poate. Dar, iarăși, m-a lăsat cu sentimentul că sunt total izolată și exclusă din viața lui.

— Ești doar dezamăgită de anularea călătoriei la New York.

— Nu e vorba doar de asta, Margy.

— O să treacă, iubito. Zău că o să treacă. Și, cât ai zice pește, o să fii aici la mine. Dar deocamdată…

Știu, știu. Fruntea sus. Caută partea bună. Fii soția iubitoare, încurajatoare.

După-amiaza următoare, când m-a sunat, Dan părea absolut epuizat. Drumul cu autobuzul durase paisprezece ore. Ajunsese în Glens Falls abia în acea dimineață, la șase, și se dusese direct la spital, unde tatăl său era la Secția de Terapie Intensivă.

— Din punct de vedere clinic, e ca și mort, a spus Dan cu un glas liniștit, indiferent. Are leziuni neurologice mari, ireparabile și traumatism cardio-vascular. Treaba e că în ciuda faptului că miocardul e total compromis — și se pare că nu există activitate cerebrală — inima îi bate încă puternic. Voința lui de a trăi e feroce. S-ar putea să treacă săptămâni, luni până să se stingă… Tu ce-ai făcut azi?

Îmi părea extrem de rău pentru Dan, și i-am spus-o.

— Dacă aș putea, aș sări chiar acum în autobuzul ăla și m-aș întoarce acasă, a spus el. Chestia asta o să fie un priveghi lung la căpătâiul mortului.

Mai târziu, pe la șase, am auzit o bătaie în ușă. Era Billy. Mi-a zâmbit timid, apoi s-a uitat la pantofii lui.

— Am auzit de tatăl domnului doctor. Îmi pare cu adevărat rău.

— Am să am grijă să-i spun.

— Bine, a spus el, dând din cap. Apoi a tăcut.

— Altceva, Billy?

— Mă întrebam doar dacă aveți nevoie să fac ceva prin casă.

— Totul e în regulă, mulțumesc.

A zâmbit iarăși tâmp, dar a continuat să-mi evite privirea.

— Azi am lucrat la casa Bland. Domnul Sims și-a pierdut noul instalator, așa că a trebuit să mă cheme pe mine, ha, ha.

— Nicio problemă acolo? am întrebat, străduindu-mă să par politicoasă.

— În cinci, șase săptămâni, totul ar trebui să fie gata.

— Asta-i grozav.

Încă o pauză stingheritoare. Apoi, binecuvântat fie el, Jeff a început să plângă.

— Ascultă, ar fi bine să mă duc, am spus.

— Oh… bine, a zis Billy.

— Mersi că ai trecut pe aici.

— Sigur nu aveți nevoie să vă repar ceva?

— Dacă se strică ceva, tu vei afla primul.

Am închis ușa și m-am dus la țarcul în care Jeff plângea de-i ieșeau ochii din cap. L-am luat, i-am mirosit scutecul și am strâmbat din nas. Apoi, când l-am întins pe podea să îl schimb, a sunat telefonul. Am întins mâna după el, desfăcând totodată unul dintre acele de siguranță ale scutecului, așteptându-mă pe jumătate ca pe fir să fie Billy și întrebându-mă cum ar trebui să tratez în continuare ciudata lui atitudine prietenoasă. Însă am auzit un glas masculin întrebând:

— Hannah Latham?

— Hannah Buchan, de fapt.

Un râs scurt, ușor.

— Oh, așa-i, am uitat că te-ai măritat.

— Cine-i la telefon?

— Toby Judson.

— Cine?

— Nu ții minte că ne-am cunoscut? Tobias Judson?

Mi-a picat fisa.

— Stai așa, tu ești renumitul Tobias Judson de la manifestația de la Columbia?

— Chiar el. Și ne-am cunoscut acum două luni în Boston, când erai cu tatăl tău. Îți amintești?

Bine-nțeles că mi-am amintit. A fost în seara în care l-am văzut pe tata cu *femeia aia*.

— De unde ai numărul meu, Toby?

— Mi l-a dat tatăl tău.

— Înțeleg, am spus.

— Și mi-a spus că dacă se întâmplă să trec prin Maine, să trec pe la tine.

— Acum ești în Maine? am întrebat.

— Ai auzit vreodată de un restaurant care se cheamă Goodwin's — patria shakeurilor Strașnic Strașnic?

— Ești în Bridgton?

— Te-ai prins — și mă întrebam dacă n-ai o podea pe care să dorm la noapte.

Șapte

Conversația mea de două minute cu Toby Judson mi-a produs o stare de surescitare. Nu că ar fi spus ceva ciudat sau neliniștitor. Adevărul e că tipul a fost farmecul personificat. Mi-a explicat, râzând ușurel, că făcea autostopul prin țară, după ce dăduse o fugă la Universitatea din Chicago pentru teza de doctorat (care era întârziată cu un an). A spus că înțelegea foarte bine că trebuia să mă consult cu soțul meu înainte de a hotărî dacă pot să-l găzduiesc peste noapte, și mi-a dat numărul de telefon de la Goodwin's ca să pot să-l anunț dacă să ia o mașină pentru a veni în Pelham. Scurta lui conversație inteligentă și spirituală nu a avut nimic sinistru — și, între noi fie vorba, să suni din senin prietenii prietenilor, să te prezinți și să ceri un locșor pe care să pui capul noaptea e ceva obișnuit. În plus, aici nu era vorba doar de un prieten al unui prieten, era vorba de un prieten al tatălui meu, un tip care fusese în centrul atenției întregii țări pentru faptul că a ajutat la transformarea Universității Columbia într-un câmp de luptă ideologică în timpul marii greve de acolo. Toby Judson era în campus un fel de legendă radicală, așa că sigur că știam cine este.

Nu, ce m-a deranjat a fost — cum să mă exprim? — tonul lui atotștiutor, aerul de familiaritate, râsul ușor, sarcastic ce i-a însoțit cuvintele atunci când mi-am folosit numele de familie după soț (nu încape îndoială că m-a catalogat imediat drept totalmente burgheză). Poate că neliniștea mea provenea din faptul că, la rândul meu, mă detestam că eram atât de ezitantă, atât de precaută, atât *de burgheză*. Totuși, eram femeie măritată și trăiam într-un oraș foarte mic, așa că... Am notat numărul de la Goodwin's, am închis și l-am sunat pe tata în Vermont.

Spre marea mea uimire, era acasă când am sunat. Ba mai mult, nu era absorbit de treburile lui ca de obicei. A părut sincer îngrijorat de starea tatălui lui Dan și a vrut să știe și ce progrese făcea Jeffrey.

— Știu că îți datorez o vizită, a spus el. Doar că am fost foarte ocupat.

— Apropo de vizite, am spus, apoi i-am povestit despre telefonul primit de la Toby Judson.

— E tipic pentru Toby să umble hai-hui, așa, a spus el. O fi el cel mai deștept puști pe care l-am întâlnit în treizeci de ani, dar nu poate să-și concentreze eforturile și energia când e vorba de o perioadă foarte dificilă și lungă. E unul dintre cei mai buni vorbitori în public pe care i-am auzit — articulat, amuzant, extrem de citit, și un scriitor cu adevărat bun, pe deasupra. Ar fi trebuit să vezi materialul pe care l-a publicat în *Ramparts*

și *The Nation*. Un stil grozav și o strălucitoare minte analitică.

— Pare un tip deștept, am spus, întrerupând caracterizarea excesiv de laudativă făcută de tata.

— Poți să-l găzduiești câteva nopți? a întrebat tata.

— Păi, după cum știi, Dan nu e acum aici.

— Și vecinii ar putea să vorbească?

— Ceva de genul ăsta.

— Spune-i lui Dan, și spune-le și vecinilor înainte să înceapă să bârfească. În New England ăsta-i modul tradițional de a dezamorsa zvonurile. Și fii fără grijă — nu o să te amețească de cap vorbind tot timpul despre politică.

După ce am închis, l-am sunat pe Dan în Glens Falls, dar nu mi-a răspuns nimeni. M-am uitat la ceas. Era aproape șapte și jumătate după-amiază, și nu puteam să-l fac pe tip să aștepte toată seara la Goodwin's. M-am gândit și că Dan o să fie de acord cu asta, așa că am sunat iar la Goodwin's. Probabil că Toby stătea lângă telefon, deoarece a răspuns imediat.

Am spus:

— Un salut călduros de la tata.

— Ți-a spus și că n-am colți și nu dorm în sicriu?

— Oh, a vorbit foarte frumos de tine.

Încă un râs sardonic de-al lui.

— Mă bucur să aud asta, a spus el. Și soțul tău nu se supără.

— Are alte treburi pe cap acum. Tatăl lui e pe moarte.

— Asta-i exasperant.

Halal exprimare, domnule!

Am tăcut.

— Scuze, a spus el. Nu mă prea pricep să-mi exprim compătimirea.

— Ascultă, pot să te găzduiesc doar o noapte sau două.

— Doar atât am de gând să stau.

I-am spus unde ne găsește în Pelham.

— N-ar trebui să fie dificil, a spus el. Ajung de îndată ce reușesc să prind o mașină care să mă aducă acolo.

Am închis, m-am uitat repede prin casă, am spălat vasele din chiuvetă, am strâns două scutece care se uscau lângă plită, am spălat vasul de toaletă și chiuveta din baie, și m-am gândit: chiar ești burgheză. Mi-am scos chiar și salopeta pătată de mâncare de bebeluși, pe care o purtasem toată ziua, și mi-am pus în loc o pereche de jeanși și o bluză mexicană pe care o cumpărasem cu câțiva ani în urmă de la un mic magazin nemaipomenit din Boston, și care încă mai arăta rezonabil… mă

rog, *nemaipomenit*, cred.

Apoi l-am sunat iar pe Dan. Niciun răspuns, așa că am format un număr local. Asistenta Bass a ridicat la al doilea apel. O auzeam prost deoarece, ca de obicei, televizorul bubuia în fundal.

— Dă-l mai încet, pentru Dumnezeu! a răcnit ea înainte de a reveni la mine și a întreba: M-ați sunat să-mi spuneți că a murit tatăl domnului doctor?

— Nu chiar. Am încercat să dau de el astă-seară, dar acasă la tatăl lui nu răspunde nimeni…

— Păi, probabil e la spital.

— Da, așa m-am gândit și eu. Dar știu că ia legătura cu tine ca să afle ce fac pacienții lui… și, în caz că sună la noapte și poate își face probleme să mă sune după aceea ca nu cumva să mă fi culcat, te rog să-i spui că a venit un prieten de-al nostru să stea la noi câteva zile și, probabil, n-o să ne culcăm până după miezul nopții.

Știam că toate astea sunau cam cusute cu ață albă, dar nu-mi păsa. Fiindcă dacă asistenta Bass ar fi văzut, mâine-dimineață, un bărbat străin ieșind pe ușa noastră aveam să-mi aud vorbe. Așa că — după cum s-ar fi exprimat Margy — îmi salvam fundul. Asistenta Bass a mușcat momeala.

— Cine-i prietenul? a întrebat ea.

— Cineva de la facultate, am spus, apoi i-am urat noapte bună și am închis.

După cum s-a dovedit, Dan a sunat-o după o jumătate de oră. Părea încordat.

— Inima tatei s-a oprit de două ori azi după-amiază, dar a fost resuscitat.

— A fost o idee bună?

— Bine-nțeles că nu. Dar medicii au obligația legală de a se strădui să țină în viață pacientul, chiar dacă e în moarte cerebrală, cum e tata acum.

— Pari distrus.

— *Sunt* distrus, și vreau să scap de aici. Repede. Dacă inima tatei se oprește iar, cred că s-a terminat.

— Ei bine, te vrem înapoi. Ai vorbit astă-seară cu asistenta ta?

— Încă nu.

Așa că i-am spus că i-am lăsat un mesaj — în eventualitatea că suna mai târziu — despre oaspetele nostru surpriză. Când l-am pus la curent, Dan a spus:

— N-am nimic împotrivă atâta timp cât nu-l găsesc acolo când mă întorc.

— Îi fac doar un serviciu tatei. Au fost „tovarăși de arme“ pe baricade.

— Păi, dacă-ți stă în drum, dă-l afară. Oh… ai fost isteață că i-ai spus lui Betty că vine tipul. Te-ai gândit bine, Batman.

— Culcă-te, iubire.

— Mi-e dor de tine.

După ce am închis, m-a străfulgerat gândul: asta era cam cea mai afectuoasă conversație pe care o aveam după săptămâni întregi, poate chiar luni.

A trecut o oră, și nici urmă de renumitul Tobias Judson. Apoi încă o oră. Tocmai mă pregăteam să-i las o cheie sub preș și un bilet pe el, în care îi spuneam că m-am culcat, când s-a auzit o bătaie în ușă.

Am deschis. Trecuseră în jur de trei ani de când îl cunoscusem, iar în acea seară se întâmplaseră atâtea, încât nu reținusem mare lucru despre el. Dar primul gând care mi-a venit în minte când l-am văzut pe Toby Judson în prag a fost: *E destul de frumușel*… dacă îți plăcea genul intelectual, bărbos.

De fapt, barba lui nu era chiar *barbă* — mai degrabă o mirișteasă care îi îmblânzea fața foarte ascuțită. Era înalt și slab, avea părul negru și des și purta ochelari mici și rotunzi gen John Lennon. Era într-o cămașă albastră deschisă la gât, uzată, un pulover bleumarin cu petice la coate, pantaloni de catifea gri cu turul lăsat și bocanci de drumeție. Deși arăta neîngrijit, buna creștere a ieșit imediat la suprafață. La fel și dinții perfecți, fără îndoială rezultatul a mii de dolari cheltuiți la dentist.

I-am văzut dinții perfecți când am deschis ușa și mi-a zâmbit.

— Scuze pentru întârziere, a spus el, dar după apusul soarelui nu sunt mașini între Bridgton și Pelham.

— Oh, Doamne, ar fi trebuit să-ți spun.

— De ce? Ai încercat vreodată să faci autostopul de la Bridgton la Pelham?

— Nu. Nici măcar înainte de apus.

— Așa că de ce te scuzi? Te superi dacă intru?

— Oh, scuze, sigur că nu.

A luat de jos rucsacul din pânză de camuflaj, care era stropit cu noroi, în vreme ce sacul de dormit, rulat și fixat în partea de sus a rucsacului, avea mare nevoie să fie spălat.

— S-ar părea că ești pe drum de ceva timp, am spus.

— Am plecat din Chicago exact acum trei zile.

— Nu te-ai oprit nicăieri să dormi?

— Nu, dar am prins vreo șase ore de somn alaltăieri noapte, în

partea din spate a unui camion care căra frigidere de la Pittsburgh la Albany.

Și-a lăsat rucsacul pe podea, lângă canapea și s-a uitat în jur.

— Intim, a spus el.

— Vrei să zici mic.

— Asta i se oferă pe aici doctorului în chip de locuință?

— Nu chiar, am spus și i-am povestit despre inundația de la Chez Bland.

— Ah, da, capcanele bricolajului… o obsesie în mare parte a celor din clasa de mijloc, care le permite să creadă că se pot descurca fără muncitori calificați din rândul proletariatului.

— Eu mă gândesc la bricolaj mai mult ca la un hobby de weekend, ca să nu mai spun o cale de a economisi bani.

— Exact ce spun eu: eliminarea proletariatului prin confiscarea muncii lui de către o elită educată care consideră că, să spunem, refacerea instalației electrice a unei case e un *hobby* pe care îl poate deprinde orice absolvent de colegiu. Știai că Marx are în *Das Kapital* un capitol întreg despre lucrări de instalație de apă și canal și redistribuirea bogăției?

— Glumești.

Și-a luat un glas de Groucho Marx și a scuturat un trabuc imaginar.

— Doamnă, dacă tu crezi asta, vei crede orice.

— Ei bine, n-o cred.

— Exact ca tatăl tău, care mi-a spus odată că secretul, pentru a fi un istoric bun, e să ai un detector excelent de prostii.

— Nu a împrumutat tata rândul ăsta de la Hemingway?

— „Poeții imaturi imită, poeții maturi fură“.

— T.S. Eliot? am întrebat.

— Sunt impresionat, a spus el.

— Oh, aici citesc mult. Ia loc, te rog, simte-te ca acasă.

— Mersi, a spus el, trântindu-se pe podea.

— Poți să stai pe canapea, să știi.

— Da, dar după trei zile pe drum jeanșii mei sunt așa de jegoși că s-ar putea să-ți murdăresc mobila.

— Deci faci parte din burghezie? am spus pe un ton glumeț.

— *Touché*. Dar, ca să fiu absolut riguros, fac parte din *la grande bourgeoisie* — Shaker Heights, circumscripția Cleveland unde fiecare fată evreică americană e o prințesă.

— Și unde fiecare băiat evreu american…?

— … e un vistiernic de la curte.

— Tu atunci unde te-ai abătut de la drumul cel bun?

— Am devenit dependent de politică și de tulburarea păcii.

— Ai chef de-o bere?

— Ar fi splendid.

M-am dus la frigider, am scos două doze și i-am întins una lui.

— Schaeffer, a spus el, studiind eticheta. O bere americană bună și veritabilă.

— Nu, nu e bună, e doar ieftină.

— Mă miră că un doctor și soția lui trebuie să se descurce cu bani puțini.

— Dan e încă intern și aici suntem într-o localitate obscură din Maine, unde nici chiar un doctor nu e plătit bine.

— Ei bine, cum spunea Unchiul Joe Stalin, un an în Siberia e bun pentru suflet.

— Stalin nu a spus niciodată asta.

— Ai un detector de prostii excelent.

— Da, mă prind când se spun prostii.

Jeffrey a început să plângă în dormitor.

— Nu știam că ai un copil.

— Ei bine, acum știi.

M-am dus în dormitor și l-am luat din pătuț, sărutându-l pe cap. Apoi l-am ridicat și i-am mirosit scutecul foarte murdar. M-am întors cu el în camera de zi.

— El e Jeffrey Buchan, am spus. Salută-l pe Toby, Jeffrey.

L-am întins pe Jeffrey pe mușamaua pentru schimbat pe care o țineam lângă televizor, am desfăcut acele de siguranță și am îndepărtat scutecul murdar. Toby a aruncat o privire în direcția noastră.

— Ești mai bună ca mine, a spus el.

— Hei, e doar rahat. Iar rahatul — cum s-a exprimat odată domnul Marx al tău — este esența vieții.

— Marx nu a spus niciodată asta.

— Știu, dar tot sună frumos. Și, apropo de mirosul de rahat, după cele trei zile pe drum cam puți.

— Scuze pentru asta, a spus el. Am vreo șansă să folosesc baia ta? Trebuie să stau mult la înmuiat.

— Nu doar că poți să folosești baia — *insist* să folosești baia. Și, după ce intri în baie, să-mi dai toate hainele tale murdare să le arunc în mașina de spălat.

— Hei, nu trebuie să fii menajera mea.

— Da, dar am eu o chestie cu mirosul corporal. Prin urmare, cu cât sunteți spălați mai repede, tu și hainele tale, cu atât mai iute o să miroasă

mai bine apartamentul ăsta.

Când am terminat cu schimbatul lui Jeffrey, Toby a început să-și desfacă rucsacul. M-am dus în dormitor, am luat din coșul de rufe o față de pernă murdară, m-am întors în camera de zi și i-am dat-o.

— Uite, pune totul în asta.

A făcut ce i-am spus, apoi a intrat în baie, a închis ușa, după câteva clipe a deschis-o pe jumătate și a scos brațul gol, pe care erau câteva haine.

A închis iar ușa și am auzit apa curgând. M-am întors la Jeffrey care, în mod uimitor adormise la loc. L-am pus înapoi în pătuț, am luat hainele murdare și m-am dus la parter, în spălătoria din spatele cabinetului medical. Am băgat în mașină hainele urât mirositoare ale lui Toby, după care am ieșit în stradă. Un glas a strigat în spatele meu.

— Bună, doamnă Buchan!

La naiba!

— Bună, Billy. Ce faci afară așa de târziu?

— Deseori mă plimb pe la ora asta. Totul merge bine în spălătorie?

Am înțepenit.

— De unde știi că am fost în spălătorie, Billy?

— Cine altcineva putea să fie acolo pe la unsprezece noaptea?

Bun raționament.

— Înțeleg că aveți un musafir, a spus el.

— De unde ai înțeles asta, Billy?

— L-am văzut intrând în oraș mai devreme și venind la ușa dumneavoastră.

— Credeam că ai ieșit la plimbare doar acum câteva minute.

Mi-a evitat privirea întrebătoare.

— În seara asta sunt de mult afară.

Evident.

— E un vechi prieten de-al nostru din colegiu.

— Nu e treaba mea, doamnă. Am făcut doar o observație, atâta tot. Sper că nu v-am supărat.

Păi, sincer, Billy, m-ai supărat. Fiindcă mă întreb dacă — și de ce — stai tot timpul cu ochii pe ușa mea.

— Fii fără grijă, Billy. Noapte bună.

— O noapte bună și dumneavoastră, doamnă.

Când m-am întors sus, mi-am propus să o întreb mâine pe Estelle dacă Billy avea antecedente de pândire a altora… sau dacă eu eram prima persoană pe care o onora cu interesul lui.

O dată în apartament, m-am dus să văd ce face Jeffrey. Dormea dus.

Ușa de la baie era tot închisă. A trecut o jumătate de oră, timp în care am încercat iarăși să înaintez în cartea lui Pynchon, *Gravity's Rainbow*, întrebându-mă dacă eu sau Pynchon eram de vină că avansam atât de greu. Apoi m-am dus la ușa de la baie și am ascultat. Nu se auzea nicio mișcare, așa că am bătut la ușă. Niciun răspuns. Am bătut iar. Tot niciun răspuns. L-am strigat pe Toby pe nume de două ori. M-am panicat. Am mai bătut o dată, tare, și am deschis larg ușa.

— Toby!

Era întins gol în cadă și dormea buștean, cu capul mult deasupra apei. Am aruncat o privire în direcția lui, mi-am întors ochii și am ieșit strigându-l iar pe nume. De data asta și-a venit în fire, arătând total dezorientat, întrebându-se în mod evident unde naiba se afla și cine era femeia asta care încerca să-l trezească.

— Ce dracu'... a spus el, uitându-se chiorâș.

— Și ție o foarte bună dimineață.

— E dimineață?

— Nu. Dar dormeai acolo de mai mult de jumătate de oră și m-am temut că te-ai înecat.

— Scuze, scuze...

— Mă bucur că mai ești cu noi. Acum ai vrea să mănânci?

— Ar fi grozav.

— Cum îți sună o omletă?

— Foarte comestibilă.

A ieșit după vreo zece minute, bărbierit, îmbrăcat cu un tricou curat și o pereche de jeanși.

— Mersi că m-ai salvat de la înec, a spus el. Ar fi fost un mod stupid de a muri.

— Păi, șase ore de somn în trei zile sunt, într-un fel, o rețetă pentru dezastru.

S-a așezat la masa din bucătărie. I-am dat încă o bere și am încins tigaia.

— De ce faci autostopul? N-ar fi mai simplu să-ți iei un abonament la liniile Greyhound?

— Sigur. Dar toată poanta e să ai o experiență *Pe drum*. Știi tu, să străbați țara cu autostopul și, poate, să scoți din asta câteva articole de revistă sau o carte.

— Și de ce te-ai hotărât să pornești din Maine?

— Primul camion care m-a luat m-a dus la Akron, Ohio. Al doilea drum a fost până la Pittsburg, apoi Albany, apoi Plattsburg, unde am petrecut jumătate de noapte într-o braserie non-stop, apoi un căpitan în

retragere, din infanteria marină, m-a dus tocmai până la Manchester, New Hampshire — care s-ar putea să fie cel mai fascist oraș din America…

— I-ai spus asta căpitanului din infanteria marină?

— Drace, nu! N-am discutat cu el despre politică — n-am vrut să mă lase în drum. Oricum, după Manchester m-am înțeles cu un camionagiu care mergea în nord, la Bangor. Avea în Lewiston o fată cu care se vedea, așa că a făcut un ocol din autostradă și m-a lăsat în Bridgton fiindcă…

— Ți-a spus tata: „Dacă ai nevoie vreodată de un pat pentru o noapte în Maine, sun-o pe Hannah“?

O ridicare din umeri.

— A zis că ești aici, când i-am spus că bat drumurile, și mi-a dat numărul tău. Am numere de telefon de la prieteni și prieteni ai prietenilor din toată țara. Oricum, dacă faci un autostop transamerican, Maine este un bun loc de pornire, din punct de vedere geografic.

— De bună seamă, îndrumătorul tău de doctorat nu e chiar încântat că te-ai hotărât să dispari un an.

— Așa vorbește o fată de profesor. Nu, a fost destul de înțelegător — și știe că dacă scot o carte din asta o să fiu un pic mai cunoscut, ceea ce o să mă ajute să obțin slujba potrivită când va veni vremea, bla, bla, bla, bla, bla… și da, caracterul meu are aceste fațete ascunse de carierist.

— Sau poate nu atât de ascunse. Despre ce e teza de doctorat?

— „Fă-ți singur lucrările de instalații apă-canal și redistribuirea marxistă a bogăției comune“.

— Foarte amuzant.

— Nu e departe — adevăratul subiect este soiul de marxism personal pe care a încercat să-l practice Allende în Chile.

— Ai fost în Chile?

— Vrei să spui că nu ai citit *uluitoarea* mea colecție de corespondențe din Santiago pentru *The Nation*?

— Nu, am citit numai *Playboy*, pentru interviuri. A râs.

— Am meritat-o.

— Da, ai meritat-o.

S-a uitat la mine.

— Chiar îmi place stilul tău.

M-am înroșit puțin.

— Așadar, am spus, după eșecul de a scăpa America de Vietnam și Chile de CIA, te-ai hotărât să fugi înapoi în brațele protectoare ale Turnului de Fildeș?

— Frate, ești brutală și pui degetul pe rană!

Am servit omleta, am mai luat două doze de bere din frigider și am

ascultat poveștile lui Toby despre timpul petrecut în Chile și cum a ajuns să fie cam prea prietenos cu o revoluționară mai în vârstă, pe nume Lucia, care s-a dovedit că lucra ca informatoare plătită pentru „nălucile noastre de la Washington“ și care a fost numită într-o funcție importantă în regimul Pinochet după lovitura de stat.

— Subsecretar de Stat adjunct pentru afacerile chiliano-americane, în care avea deja o experiență considerabilă, mulțumită subsemnatului.

— Ai noroc că nu a pus să fii spânzurat, tras pe roată și sfârtecat în patru.

— Aa, dar îndată ce Allende a fost „sinucis“, un tip binevoitor de la ambasada noastră mi-a trimis un mesaj în Santiago că am în jur de douăzeci și patru de ore să spăl putina, deoarece sunt pe o listă a detașamentului morții. Așa că i-am urmat sfatul, mi-am luat coada la spinare, am ajuns la aeroport și am reușit să obțin un bilet la ultimul zbor din acea seară, care întâmplător mergea la Miami. La vreo oră după ce am decolat, bătăușii lui Pinochet au dat buzna în camera mea.

— Am înțeles de ce după aceea ai vrut să faci ceva respectabil și silențios, precum un doctorat în filosofie.

— Da, nu poți să rămâi veșnic pe baricade… deși tatăl tău ar putea fi excepția de la regula asta.

Toby a început să-i înalțe osanale tatei, spunând că avea cea mai ascuțită minte de istoric pe care o întâlnise vreodată, că îl interesau cu adevărat tovarășii lui și nu încerca să adopte o atitudine părintească à la Jimmy Steward față de cei mai tineri ca el, și că, spre deosebire de foarte mulți oameni pe care îi cunoscuse în mișcarea antirăzboinică, pe el îl interesa mai puțin imaginea sa publică decât „să rămână credincios oamenilor“.

— Nu cred că tata se sinchisește de atenția publică.

— Nu a spus Lenin că toți liderii revoluționari au nevoie de Eu și de inconștient?

— Mie îmi sună mai mult a Freud.

— Probabil, fiindcă am scornit asta. Apropo, bună omletă!

— Păi, la asta suntem bune noi, gospodinele — să gătim și să facem copii.

— Nu-mi pot imagina că ești doar gospodină.

— Nu, lucrez și la biblioteca locală. Și dacă spui „Interesant!“, nu mai vorbesc cu tine.

— Interesant!

Tăcere lungă în timpul căreia m-a privit fix, provocându-mă să clipesc, să râd, să fac ceva. După un minut foarte lung, am cedat,

chicotind. A râs și el.

— Ești o mare figură, știai asta? am întrebat.

— Asta mi-a spus mereu tata: „Toby, de ce ești atât de tâmpit să vrei să fii Emma Goldman? Vine la ușa mea FBI-ul și spune: «Fiul tău vrea să rupă Constituția Statelor Unite și să instaleze un stat marxist». Eu spun: «Nuuu, crede doar că treburile astea revoluționare o să-i aducă femei în pat»“.

— Chiar așa vorbește tatăl tău?

— Aproximativ. A venit aici de la Wrocław în ’30, chiar înainte ca situația să se bulibășească de tot pentru evreii polonezi.

— Și chiar le-a spus asta agenților FBI?

— El așa mi-a spus.

— Și te-ai făcut mare revoluționar ca să ai multe femei în pat?

— Păi… ideile radicale sunt un afrodiziac.

— Cine a spus asta? Sonny Liston?

A râs, apoi a întrebat:

— Te mulțumește să fii bibliotecară?

— Nu, vreau să predau. Dar în Pelham nu prea plouă cu oportunități și, cum nu demult am născut…

— Scuze, scuze.

M-am încordat și n-am spus nimic.

— Am atins un punct dureros? a întrebat el.

— Da.

— Aș putea să spun că îmi pare rău, dar n-aș vorbi serios.

— Mă rog, măcar ești sincer. Încă o bere?

— De fapt, ce-aș vrea să fac acum, dacă nu te superi, e să mă culc.

— N-am nimic împotrivă — e târziu. Și sunt o mamă care lucrează, așa că mă scol devreme. Ce ai de gând să faci mâine?

— Păi, dacă te încurc, aș putea să o iau din loc.

— Nu mă încurci. Și nu vrei să te odihnești câteva zile după excursia maraton?

— Ar fi grozav.

— Dan se întoarce abia peste trei zile — adică, dacă tatăl lui moare până atunci, caz în care va trebui să plec cu Jeffrey la Glens Falls. Dar, zău, poți să mai rămâi câteva nopți dacă vrei.

A întins mâna și m-a atins pe braț.

— Mulțumesc, a spus.

Mi-am simțit obrajii înroșindu-se și am sperat că nu se observă, și m-am întrebat de ce naiba reacționasem așa la atingerea lui.

L-am ajutat să aranjeze pernele de pe canapea pe podea, ca să facă

un pat improvizat. Și-a desfăcut sacul de dormit, care întins arăta și mai murdar.

— Să mi-l dai mâine să ți-l spăl, am spus.

— Zău că nu trebuie să mă slujești așa.

— Nu te slujesc. Doar mă ofer să-ți bag sacul în mașina de spălat și s-o pornesc… ceea ce nu-i mare scofală, nu-i așa? Dar dă-mi voie să ghicesc: ai crescut într-o casă plină cu servitori și, din cauza asta, ai avut mereu un persistent sentiment de vinovăție.

A continuat să-și facă patul, fără să răspundă.

— Noi n-am avut servitori, a spus în cele din urmă. Doar o menajeră pe nume Geneva — ceea ce sună foarte à la mătușa Jemima, știu — dar, atenție, eram în Shaker Heights…

— Și, cu siguranță, asta ți-a oferit un motiv de răzvrătire!

Jeffrey a început să se foiască în dormitor — un plâns nesigur care știam că avea să se transforme treptat într-un urlet teribil dacă nu ajungeam la el în minutul următor.

— Ar fi bine să mă duc să-l rezolv pe monsieur, am zis.

— Chestia asta a fost haioasă.

S-a uitat la mine cu ochii ăia pofticioși ai lui — și m-am pomenit dorindu-mi să intru repede în dormitor.

— Culcă-te, am spus.

În două minute am reușit să-l potolesc pe Jeffrey. Apoi m-am dezbrăcat, m-am strecurat în pat și am încercat să mă concentrez asupra corpului meu. Dar tot reluam în minte conversația noastră și m-am pomenit gândind: *m-a făcut să vorbesc ca Dorothy Parker sau o adevărată femeiușcă în călduri din New York. M-a făcut să mă simt deșteaptă. Mai mult, m-a luat în serios*…

Am stins lumina. Am încercat să dorm. N-am putut. Tot revedeam acel moment când l-am găsit dormind în cadă…

Am aprins iar lumina. Am citit două ore, forțându-mă să înțeleg viziunea lui Pynchon despre America cea răvășită. O dată sau de două ori l-am auzit pe Toby foindu-se în camera de alături și am ascultat cu atenție ca să aud dacă s-a sculat. Dar până la urmă zgomotele au fost înlocuite de sforăitul lui ritmic. M-am blestemat că mă purtam ca o adolescentă îndrăgostită, am stins lumina și, în cele din urmă, m-a luat somnul.

Când, după vreo șase ore, Jeff m-a trezit, m-am dus tiptil în bucătărie să-i încălzesc un biberon și am văzut că Toby continua să doarmă dus pe podea, cu capul și umerii goi ieșind din sacul de dormit. Când, după o oră, m-am dus la baie, era tot adormit. M-am îmbrăcat, i-am dat lui Jeff puțin păsat cleios de ovăz, apoi i-am scris un bilet lui Toby,

spunându-i unde sunt cele necesare micului dejun și rugându-l să treacă pe la bibliotecă înainte de amiază „după ce vei fi explorat toate minunile din Pelham“.

Mi-am urmat programul obișnuit de dimineață, lăsându-l pe Jeff la Babs și oprindu-mă la Miller's să-mi iau țigări.

— Am auzit că ai musafiri, a spus Jesse.

Tonul ei era în întregime blajin și neamenințător — făcea doar un comentariu superficial — așa că i-am răspuns în același fel.

— Așa e — un vechi prieten de-al nostru din facultate a venit pentru câteva zile.

— Și ce face tatăl doctorului?

— Încă trăiește — dar abia, abia.

— Când mai vorbești cu el să-i spui că-mi pare rău.

— Am să-i spun.

Când am ajuns la bibliotecă, Estelle a spus:

— Am auzit că primești în vizită bărbați singuri.

— Oh, pentru Dumnezeu…

— Iubito, a spus ea, bun venit în Pelham.

La cafeaua de dimineață, i-am răspuns diverselor întrebări despre oaspetele meu — susținând pe mai departe că era un vechi prieten din facultate — apoi am căutat să-mi ocup timpul muncind. După vreo oră, în timp ce reașezam cărți, am auzit ușa deschizându-se și pe Toby întrebând-o pe Estelle dacă eram acolo.

— Aa, a spus ea, tu ești străinul înalt și brunet care a intrat aseară în oraș.

Toby a râs, iar eu am ieșit repede dintre rafturi, ștergându-mi pe drum mâinile de praf.

— Am o slăbiciune pentru agenții provocatori, a spus el, întinzând mâna.

Am văzut-o pe Estelle măsurându-l din ochi și încercând (fără succes) să-și reprime un zâmbet.

— Așadar ai fost la UVM cu Hannah și Dan? l-a întrebat ea.

L-am văzut pe Toby prins pe picior greșit și preț de o clipă cumplită, am crezut că o să zică „Cine ți-a spus asta?“

Dar, spre cinstea lui, s-a prins și a spus:

— Așa e. Tatăl lui Hannah mi-a fost îndrumător.

Estelle a părut să-l creadă, dar încă un gând neliniștitor mi-a umbrit mintea. *Să zicem că ea își dă seama cine e Toby. Sigur trebuie să fi citit despre toate grevele de la Columbia și că acest Toby Judson a fost provocatorul-șef. Atunci ea o să se gândească: De ce m-a mințit Hannah*?

Și ar fi avut dreptate să gândească asta fiindcă nu exista niciun motiv pentru care n-aș fi putut să-i spun adevărul. Asta-i problema cu minciunile — întotdeauna te împing într-un colț din care nu prea ai cum să scapi fără să pari un prost duplicitar.

— Cum ai dormit? l-am întrebat.

— Ca mortul, a spus el. Azi chiar mă simt vag om. Și tocmai am petrecut ultima jumătate de oră explorând minunile Pelhamului. E un loc foarte prietenos. De cum am pășit în braseria… cum îi zice?

— Miss Pelham's, am spus.

— Da, în fine, de cum am intrat acolo și m-am așezat, chelnerița a spus: „Tu oi fi prietenul din facultate, care stă la doctorul Buchan și soția lui?"

Mi-a făcut cu ochiul — și am fost convinsă că Estelle s-a prins că între noi exista o conspirație.

— Nouă, celor din Pelham, ne place să trăim în buzunarul de la spate al altuia, a spus Estelle. Ceea ce înseamnă că avem un serviciu secret de informații care ar stârni invidia celor de la CIA. Și nu ne place deloc când cineva face ceva care încalcă normele — ca de pildă să găzduiască un vechi prieten când soțul ei e plecat.

— Ei bine, a zis Toby, nu Conrad a spus: „Numai cei care nu fac nimic nu greșesc?"

— *Heart of Darkness*? a întrebat Estelle.

— *Outcast of the Islands*, a spus Toby.

— Și ce ai de gând să faci azi? l-am întrebat pe Toby, vrând să schimb subiectul.

— Nu prea știu. Aveți vreo idee?

— Dacă îți place peisajul rural, avem din belșug pe aici, a spus Estelle.

— Da, ai putea să te duci la Sebago Lake, poate să închiriezi o canoe, dacă știi să vâslești.

— Oh, am fost trimis în tabără de vară, ca orice copil din Shaker Heighs.

— Ai crescut în Shaker Heighs, Ohio? a întrebat Estelle.

— Din păcate.

— Ei bine, o mătușă de-a mea dinspre mamă s-a măritat cu cineva din Shaker Heighs, cu numele de Alisberg. Ai auzit vreodată de ei?

— Nu, a spus Toby.

— Mătușa mea încă trăiește… mă rog, *încă*. Și vorbesc cu ea o dată pe lună — și ea cunoaște toată lumea din Shaker Heighs — așa că trebuie să-i spun de tine data viitoare când vorbim. Care ai spus că e numele tău

de familie?

— N-am spus, dar e Mailman. Totuși, mă îndoiesc că mătușa ta o să-și amintească de ai mei fiindcă s-au mutat în Florida acum vreo cincisprezece ani.

— Oh, Ruthie e genul care îi ține minte pe toți pe care i-a cunoscut. Cu ce se ocupa tatăl tău?

— Era avocat.

— Ascultă, am intervenit eu, dacă vrei să te duci acum la Sebago Lake, pot să-ți împrumut mașina.

— Ar fi nemaipomenit, a spus Toby.

— Știi să conduci cu schimbător de viteze?

— Nicio problemă, a spus el, făcându-mi semn să-l urmez în stradă. Mi-a părut bine de cunoștință, i-a spus lui Estelle.

— Și mie, a spus ea.

Mi-am luat țigările de pe birou (Doamne, ce nevoie aveam acum de un fum!) și i-am spus lui Estelle că mă întorc într-un minut.

Ajunși în stradă, i-am oferit lui Toby o țigară. A clătinat din cap. Mi-am aprins una și am tras adânc un fum. Toby și-a arcuit sprâncenele și a spus:

— Ai vrea acum să-mi explici de ce ai făcut așa o tâmpenie spunându-le tuturor că sunt un vechi prieten din facultate?

— Fiindcă m-am gândit că ideea că ești prietenul lui Dan…

— Da, da, a spus el, întrerupându-mă. Așa m-am gândit și eu când m-a întrebat chelnerița. Doamne ferește să fie un tip care *nu îl cunoaște* pe bunul doctor și stă singur-singurel cu nevasta lui în vreme ce sărmanul doctor stă de veghe la căpătâiul tatălui său muribund.

— În regulă, am fost lașă, am spus.

— Nu, ai fost doar prudentă și te înțeleg. Și știu că, dacă spuneam numele meu adevărat, prietena ta bibliotecară și-ar fi dat seama cine sunt și că n-am fost toți prieteni la toartă la UVM… de parcă aș fi studiat și eu acolo.

— Hei, nu-i nevoie să te dai mare!

— Bine, sunt un snob. Dar, ascultă, nu-ți face griji dacă până la urmă își dă seama cine sunt. Poți oricând să spui ceva de genul: „*Din cauză că e renumit pentru radicalismul lui, preferă să călătorească sub un nume fals…*“ și da, știu că sună al naibii de pretențios. Dar mi se pare o femeie destul de deșteaptă pentru o bibliotecară de provincie, așa că își va da seama, cred, de ce nu spun exact cine sunt și ce-am făcut de-a lungul anilor.

— Vai ce îngâmfat ești!

— Fac totul ca să te impresionez, draga mea.

— Ai fi un Lup Mare și Rău de rahat.

— Am să iau asta drept un compliment. Sigur nu te deranjează să iau mașina?

— Atâta vreme cât n-o faci praf. Este Volvo-ul portocaliu parcat în spatele cabinetului medical. Iar Sebago Lake e doar la vreo cincisprezece minute de aici…

— Ce-ar fi să mergem după-amiază la Sebago Lake?

— Să *mergem*?

— Da — tu și cu mine și cu Jeffrey. Pot să iau acum mașina să mă duc la Bridgton ca să cumpăr cele necesare pentru cina pe care am să ți-o pregătesc diseară.

— Nu-i nevoie să prepari cina.

— Știu. Mi-ar plăcea să gătesc pentru tine. Și, înainte de asta, mi-ar plăcea să vă scot pe tine și pe Jeffrey la o plimbare cu canoea pe lac… mai ales că e o zi de toamnă absolut spectaculoasă.

A întins mâna să-i dau cheile.

— Ți se pare un plan bun? a întrebat.

I-am pus cheile în mână.

— Sigur, am spus.

M-a întrebat la ce oră plec de la muncă. I-am spus. El a zis:

— Atunci, o să avem două ore bune pe lac. Apropo, de ce n-ai încuiat ușa apartamentului la plecare?

— În Pelham nu există hoți. Numai curioși. Ne vedem la două și jumătate.

Când m-am întors în bibliotecă, Estelle mi-a aruncat un zâmbet foarte semnificativ.

— Ei bine, este cu adevărat de vis.

— Da, iar eu sunt cu adevărat măritată.

— Hei, fac doar o apreciere estetică… deși, dacă aș fi fost singură de tot cu el în apartamentul ăla mic al tău…

— Nu sunt singură de tot cu el. E și fiul meu acolo.

— N-ai de ce să fii așa de rigidă cu mine, Hannah. Glumesc și eu.

— Tu știi cum e aici, Estelle.

— Toată lumea știe că e prieten și cu Dan. Așa că ești acoperită dacă — în intimitatea casei tale — vrei să îl dezbraci cu dinții.

— Ha!

— Mai trebuie un „Ha!“ ca să râzi. Și, apropo de râs, ce naiba a căutat un băiat din Shaker Heighs la Universitatea Vermont? Numai cei din nord-est studiază acolo.

— Era mort după schiat.

— Da, are logică… deși n-am cunoscut niciodată pe cineva mort după schiat care să citeze din Joseph Conrad.

— Ei bine, ai cunoscut acum.

Când, după muncă, m-am întors cu Jeff în apartament, Toby era deja acolo, despachetând în bucătărie o gamă largă de produse italienești. M-am uitat cu uimire cum din punga de hârtie apăreau căpățâni de usturoi și ulei de măsline veritabil și cârnat italian adevărat și o bucată mare de parmezan și o sticlă de Chianti.

— De unde ai luat toate astea? am întrebat.

— Nu știai că în Pelham există un magazin de delicatese italienești?

— Fii serios, spune-mi cum ai găsit astea?

— Am întrebat în jur, atâta tot.

— Unde ai întrebat?

— La supermarketul din Bridgton — care, în afară de sos de roșii Chef Boyardee, nu are absolut niciun produs italienesc. Dar cineva mi-a spus despre locșorul ăsta din Portland, aflat chiar lângă Congres Street, care e singurul magazin de delicatese italienești din întregul stat Maine. Așa că m-am dus acolo și, *hey, presto*, am luat tot ce trebuie pentru un *rigatoni con salsiccia* grozav.

— Te-ai dus tocmai la Portland?

— E doar la o oră distanță, iar Volvo-ul tău pare să fie în stare să se descurce pe toate drumurile alea de țară, cu denivelări. Portland nu e cel mai drăguț oraș. Totuși, magazinul de delicatese a fost o adevărată descoperire. Pe patron îl cheamă Paolo, tatăl lui a venit de la Genoa, a muncit ca pescar pe coasta Maine, apoi a pus pe picioare afacerea asta mică pe care acum o conduce fiul lui… Am aflat întreaga poveste, ca să nu mai spun că m-am ales și cu o ceașcă de espresso foarte bun.

— Nu cred asta.

— Întreabă și ai să afli. Și nu te mira așa. Aveam chef să gătesc italienește.

— Sunt impresionată, atâta tot.

Eram și puțin rușinată că trebuise să vină un tip din alt stat ca să aflu că la o oră distanță de aici exista un magazin de delicatese italienești. Nu că zilele astea aș fi ajuns mai departe de Lewiston. *Întreabă și ai să afli*. Asta era problema — nu întrebam niciodată despre ceva.

Toby a pus bine ultimul produs italienesc, apoi s-a întors spre mine și a spus:

— Așadar, mergem la Sebago Lake cât mai avem două ore de lumină?

Toby a insistat să șofeze el până la lac — „N-am avut ocazia să conduc în Chicago.“ — doar că a luat-o pe o altă rută, care ne-a dus la o zonă de picnic de pe partea îndepărtată a lacului, unde, în plus, se puteau închiria canoe.

— Cum ai aflat de locul ăsta?

— Am întrebat la o benzinărie din Bridgton unde aș putea să închiriez o canoe la lac.

— Întreabă și vei afla.

— Cum i-a spus odată Isus lui Karl Marx.

— Amin.

Am luat-o pe jos din parcare, am trecut pe lângă mesele de picnic și în scurt timp am ajuns la o baracă mică de pe malul lacului, unde un tip trecut de cincizeci de ani închiria canoe și bărci cu vâsle.

— Sunteți singurii mei clienți de azi, a spus el. O să vină octombrie și n-o să mai fie nimeni pe lac.

Mă uitam la canoe și mă tot gândeam ce ușor se puteau răsturna.

— N-o fi mai sigur într-o barcă cu vâsle? l-am întrebat pe tip.

— Oh, fii serioasă, a spus Toby, pentru o experiență Maine autentică, trebuie să traversezi Sebago Lake cu canoea. Oricum, e o zi perfect de calmă. Nu bate deloc vântul.

— Soțul tău are dreptate, a spus tipul. Azi lacul e oglindă și ai tot atâtea șanse să te răstorni cu canoea câte ai cu barca. Oricum, o să vă echipăm cu veste de salvare.

Totuși, Toby a ales să nu o poarte pe a lui.

— Îmi place să trăiesc periculos.

— Scuză-mă, *bărbate*, că sunt prudentă, dar eu și cu Jeff o să ni le punem pe ale noastre.

— Mă rog, *nevastă*, nu toată lumea trebuie să fie înfumurată ca mine.

Măcar în privința calmului desăvârșit al lacului, Toby a avut dreptate. Era una dintre acele zile de toamnă rare, fără pereche, în care soarele era în plină putere, în aer plutea un miros de iarnă iminentă, iar vântul nu se simțea nicăieri. Stăteam la prora canoei ținându-mi strâns fiul la piept, în timp ce Toby, la pupa, ne scotea în largul acelei mări interioare liniștite. M-am uitat la nord, la sud, la est și la vest — toate orizonturile posibile, toate definite de apă și păduri cu frunziș arzând de nuanțe de roșu și galben din capătul incandescent al spectrului culorilor. M-am lăsat pe spate, lipindu-l pe Jeffrey și mai tare de mine, și m-am uitat la cer — o boltă de un albastru intens din care lipsea orice aluzie de întunecare imediată. Am inspirat adânc; aerul era atât de curat, atât de

tare, încât chiar am amețit. Și, pentru scurt timp, am pierdut de tot noțiunea lumii aflate dincolo de acel loc. Preț de câteva minute inegalabile, tot ce mă îngrijora, toate îndoielile cu privire la viața mea, tot bagajul emoțional pe care îl târam zi de zi după mine m-au părăsit. Nu exista trecut, nu exista viitor, nu existau complicații personale, nu exista sentiment de inadecvare sau regret, și nu exista vinovăție. Exista doar clipa: lacul, copacii, cerul nemărginit, copilul care dormea la pieptul meu, soarele încă incandescent pe fața mea. Și m-am pomenit gândind: *așadar, așa e fericirea... trecătoare, de scurtă durată, efemeră... și s-a dus. Într-o clipă.*

În celălalt capăt al canoei, și Toby se cufundase în tăcere. Nu mai vâslea și se uita la vidul acela mare și albastru.

— Ești religioasă? a întrebat el în cele din urmă, stricând momentul.

— Nu chiar, dar aș vrea să fi fost.

— De ce?

— Oh, pentru sentimentul de siguranță, presupun. Datorită ideii că nu ești întru totul răspunzător de tot ce ți se întâmplă. Și, desigur, pentru credința că dincolo de toate astea există ceva.

— Asta ar fi o descoperire destul de amuzantă, a spus Toby. Viață după moarte... deși, personal vorbind, din tot ce am citit despre asta, cred că raiul mi s-ar părea destul de plictisitor. N-ai nimic de făcut în afară de a contempla paradisul. Ce-aș face eu toată ziua? N-ar exista nimic de schimbat.

— De ce ești așa de sigur că ai să ajungi în rai?

— Bună întrebare — mai ales dacă și Dumnezeu este, întâmplător, absolvent al Universității Columbia.

— Chiar ai provocat puțin haos acolo.

— Au meritat-o.

— Cine?

— Conducerea universității și consiliul de administrație. Ei au lăsat CIA să opereze prin intermediul grupului de experți pe care l-au instalat în Columbia. Ei au acceptat donații mari de la companii care produc napalm. Ei au permis ca laboratoarele științifice să fie folosite de către armată pentru cercetare.

— Dar ați reușit să schimbați ceva în cele din urmă?

— Am făcut Universitatea Columbia să renunțe la banii, obținuți din napalm, ai marilor corporații și departamentul de chimie să accepte să nu mai lucreze la mai multe proiecte ale Pentagonului.

— Asta e ceva, cred.

— Nu pari impresionată.

— Trebuie să fiu impresionată? am întrebat.

— Schimbarea revoluționară nu se petrece peste noapte — mai ales într-un sistem capitalist atât de bine înrădăcinat ca al Statelor Unite. Spre deosebire de Rusia prebolșevică, aici problema e că proletariatul trăiește cu iluzia că își poate croi drum în burghezie prin muncă grea și obediență față de statul secular. Nu există același gen de clasă asuprită ca în Rusia țaristă. În schimb exploatarea este ascunsă sub paravanul consumului, clasa muncitoare fiind făcută să simtă nevoia unei mașini noi, a unei mașini noi de spălat, a unui televizor color cu telecomandă… te plictisesc?

— Nu, ascult, am spus.

— Dar stai cu capul rezemat de proră și te uiți la cer.

— Poți să mă condamni. Uită-te și tu unde suntem.

— Punct lovit.

— Nu caut să țintesc, Toby.

— Nu, dar sunt vinovat că mi-am dat drumul la gură, ca de obicei.

— Te pricepi la vorbit.

— Zău?

— Oh, să fim serioși, *știi* asta. Și e interesant ce spui.

— Dar nu în mijlocul unui lac într-o zi ca asta.

— Înveți, am spus.

Pauză lungă.

— De ce m-ai întrebat dacă sunt religioasă? am întrebat.

— Fiindcă am sentimentul că — cum să mă exprim ca să nu sune total stupid? — cauți un fel de sens.

— Nu caută toată lumea? Dar religia e prea simplă. „Dumnezeu te veghează… Dumnezeu te va ajuta să-ți învingi problemele… și, dacă pe pământ joci după reguli, după aceea vei avea viață veșnică“. Nu cred o clipă asta.

— Dar vrei să crezi în *ceva*, nu-i așa?

— Vrei să spui, așa cum crezi în politica revoluționară, sau așa cum tata crede în schimbarea politică nonviolentă?

— Poate.

— De fapt, eu vreau să cred cu adevărat în persoana mea și capacitatea mea de a face ceva bine.

— Ce înțelegi prin asta?

Nu-mi venea să pun pe tarabă lucrurile care mă sâcâiau cu privire la viața mea, nu doar din cauză că eram sigură că păreau foarte banale, în comparație cu „schimbarea revoluționară“ de care se ocupa Toby, ci și din cauză că mi se părea ciudat (și cam urât) să vorbesc despre faptul că mă

simțeam prinsă în capcană, în timp ce îmi țineam fiul în brațe.

Totuși, am spus:

— Ce vreau să spun e că știu că ceea ce mă face să stau la locul meu și mă împiedică să fac ceva ieșit din comun sunt „convențiile burgheze“. Dar sunt iremediabil legată de acele convenții. Deoarece ideea de a face ceva cu adevărat radical — ca de pildă să-mi părăsesc soțul și fiul — e pur și simplu imposibilă.

— Hei, nu toată lumea poate să joace rolul lui Troțki, a spus el. Și nu e ușor să încalci convențiile sociale, mai ales când la mijloc e un copil. Dar poți să faci mici acțiuni de protest împotriva tuturor chestiilor de zi cu zi pe care trebuie să le suporți…

— Cum ar fi?

Mi-a zâmbit.

— Cum ar fi tot ce contravine contractului marital, sau a ceea ce se așteaptă de la tine, sau a felului în care trebuie să te comporți.

Tăcere lungă.

— Nu cred că aș putea face asta.

— Ce anume?

— Ce propui tu.

— Eu nu propun nimic. Spun doar că, probabil, soțul tău nu își dă seama ce norocos e… și ce persoană deosebită ești tu.

— Asta-i măgulire.

— Poate — dar e și corect.

— Ce mă face deosebită?

— Felul în care vezi lucrurile… și faptul că ești frumoasă.

— Acum chiar vorbești prostii.

— Întotdeauna ai avut o imagine de sine atât de proastă?

— Da — și n-am mai roșit așa de…

— Aseară.

N-am spus nimic, doar am simțit că roșesc și mai mult.

— Să lăsăm subiectul ăsta, am spus.

— Tocmai la timp, fiindcă trebuie să părăsim și locul ăsta.

A luat vâsla, s-a așezat drept la pupa și a început să vâslească înapoi spre țărm, în timp ce soarele tocmai își începea lenta coborâre înspre amurg. Pe drumul de întoarcere n-am vorbit — deși m-a străfulgerat gândul că nimeni nu-mi mai spusese că sunt frumoasă. M-am tot gândit la ce îmi spusese despre căsnicie.

Nu e ușor să încalci convențiile sociale, mai ales când la mijloc e un copil. Dar poți să faci mici acțiuni de protest împotriva tuturor chestiilor de zi cu zi pe care trebuie să le suporți…

Dar singura mică acțiune de protest pe care aș fi putut să o fac mi se părea un pas uriaș — și o frontieră pe care n-aș fi putut să o trec fără să mă simt extrem de vinovată.

Am ajuns la mal, am predat canoea, ne-am suit în mașină. Toby a condus iar, deoarece Jeffrey se trezise și voia să mănânce. Așa că m-am așezat cu el pe bancheta din spate și i-am dat să mănânce din biberonul pe care îl luasem cu mine.

— Nu-l deranjează că e rece? a întrebat Toby.

— Când ți-e foame, ți-e foame. Oricum, de unde știi tu, tipul grozav *eu n-am să am niciodată copii*, despre biberoane cu lapte rece?

— Mi-am hrănit cele două nepoate când erau mici.

— Ai schimbat vreodată un scutec?

— Eu nu schimb scutece — cum bine știa sora mea.

— E singura ta soră?

— Era singura mea soră vitregă.

— *Era*?

— A murit acum câțiva ani.

— Oh, Doamne, e îngrozitor!

— Da, a spus el încet, a fost.

— Era bolnavă sau ceva?

— Ceva, a spus el într-un fel care dădea de înțeles că nu mai voia să vorbească despre asta.

Se întuneca atunci când am ajuns în Pelham. Toby a parcat mașina în fața cabinetului medical. Am văzut-o înăuntru pe asistenta Bass punând la punct niște hârtii la biroul de recepție. A privit afară când s-a oprit mașina, și am văzut-o că se uită la noi, reținând amănuntul că la volan era Toby, că mă ajuta să-l duc în casă pe Jeff, și că în mod evident ne petrecuserăm undeva după-amiaza împreună. I-am făcut cu mâna și i-am aruncat un mare zâmbet fals. Și-a mutat imediat privirea, uitându-se la teancul de hârtii de pe birou.

La etaj, l-am schimbat și l-am hrănit pe Jeffrey, apoi l-am pus în țarc. Toby și-a suflecat mânecile și a început să toace usturoi.

— Pot să te ajut cu ceva? am întrebat.

— Da, dispari o vreme și lasă-mă să-mi văd de gătit.

— Ești sigur?

— Absolut sigur.

— Atunci, te superi dacă fac o baie?

— De ce m-aș supăra? Iar dacă juniorul începe să facă pe nebunul, am să-i dau un pahar de Chianti ca să tacă.

Nu țineam minte de când nu mai gătise cineva pentru mine, sau de

când nu-mi mai permisesem luxul să stau într-o cadă cu apă foarte caldă mai bine de o oră. Chiar și noaptea, când Dan era acasă și Jeff dormea, ideea unei băi cu adevărat lungi mi s-a părut întotdeauna un răsfăț exagerat — iar Dan se pricepea mereu să-mi aducă aminte (cu blândețe, desigur) de toate treburile casnice care mai erau de făcut. Dar acum eram hotărâtă să stau întinsă în cadă fără întrerupere până când Jeff avea nevoie de mine sau Toby îmi spunea că cina este gata… deși am lăsat ușa întredeschisă, pentru eventualitatea în care oaspetele meu nu se putea descurca cu ocazionalele răbufniri de indisciplină ale fiului meu.

Dar, din ce auzeam prin ușă, Toby și Jeff se înțelegeau bine și, după vreo oră de îmbăiere prelungită, bucătarul m-a anunțat că cina o să fie gata în aproximativ douăzeci de minute. Așa că am ieșit din cadă, m-am șters bine cu prosopul, mi-am pus un halat și m-am dus săgeată în dormitor. Am intrat în debara și am ales o fustă lungă și înflorată și o cămașă albă din pânză topită care îmi plăcuse mereu, dar o purtam rar.

— Ești frumoasă, a spus Toby când am intrat în camera de zi.

— Oh, te rog… am spus.

— De ce roșești când spun asta?

— Fiindcă a) nu sunt obișnuită și b) nu ești soțul meu.

— Dar c) e doar o observație… și d) ar trebui luată ca atare. Bine?

— Bine.

— Un pahar de vin?

— Sigur — dar mai întâi lasă-mă să-l sun pe Dan.

M-am așezat pe canapea, am luat telefonul și am format Glens Falls. Dan a răspuns la al treilea țârâit. Părea aproape de disperare.

— Am primit un telefon azi-dimineață pe la șapte, în care îmi spuneau că ei cred că se stinge… așa că m-am dus repede acolo. Dar până să ajung la patul lui, își revenise. Doctorul mi-a spus că nu a văzut în viața lui pe cineva ca tata — este exact ca un boxer profesionist care e pe cale să fie declarat învins, dar mereu pare să-și revină când se ajunge cu numărătoarea la nouă. Pur și simplu nu vrea să renunțe — și cine îl poate învinui? Totuși, dacă mai stau mult aici, pe mine mă vor duce primul cu picioarele înainte.

— Atunci vino acasă, am spus scurt, chiar dacă era ultimul lucru pe care îl doream acum.

— Exact asta am de gând să fac în două sau trei zile. Cum mai stau lucrurile acolo?

I-am făcut un rezumat destul de liniștitor al evenimentelor zilei, lăsând la o parte plimbarea cu canoea pe Sebago Lake, dar menționând că „oaspetele“ nostru era încă aici.

— E în regulă? a întrebat Dan, nepărând teribil de interesat.

— Da.

— Scuze dacă par absent. Sunt. Trebuie să închid. Sărută-l pe Jeff din partea mea. Spune-i că tatălui său îi e dor de el.

Și, după o noapte bună rapid, a închis telefonul. Am pus receptorul în furcă, am întins mâna după țigări, mi-am aprins una. Am devenit brusc irascibilă.

— Totul e în regulă? a întrebat Toby, întinzându-mi un pahar cu vin.

— Da, e bine... am spus, luând o gură mare de vin și trăgând un fum din țigară. De fapt, nu, lucrurile nu stau bine.

— Totul are legătură cu tatăl lui?

— Și cu alte chestii. Dar, ca să spun adevărul, cina aia miroase al naibii de bine ca să o stric cu *alte chestii*.

Mi-a umplut paharul până sus.

— Atunci, să mâncăm.

L-am dus pe Jeff înapoi în pătuț, dar s-a împotrivit eforturilor mele de a-l culca și a început să plângă când m-am întors în camera de zi.

— Grozav! am spus.

— Este evident că nu vrea să te lase singură cu mine.

— Sau poate mai vrea un pahar de vin.

— Adu-l încoace și îți promit că discuția noastră îl va plictisi atât de tare, încât va adormi în cincisprezece minute.

Am făcut cum mi s-a spus, luându-l pe Jeff din pătuț și ținându-l pe genunchi în timp ce mâncam. Mâncarea era nemaipomenită. *Rigatoni con salsiccia* — paste rotunde preparate cu cârnat italienesc, sos de roșii de casă și o crustă subțire de parmezan — erau cea mai bună mâncare pe care o mâncasem în viața mea. Pâinea cu usturoi era perfectă. Toby nu folosise doar usturoi și oregano proaspete, ci reușise și să facă rost de pâine italienească adevărată. Și, când eram la jumătatea mesei, Jeff chiar s-a săturat de toată această pălăvrăgeală de adulți și a adormit.

— Unde ai învățat să gătești așa? am întrebat când Toby a desfăcut a doua sticlă de vin.

— În închisoare.

— Da, cum să nu!

— Ei bine, am fost de două ori în pușcărie.

— Cât timp?

— Vreo două nopți în ambele cazuri — și am fost eliberat fără acuzații. Agenților FBI chiar nu le place să-și piardă timpul cu procese pentru nesupunere civilă. Dar adevărul e că am învățat să gătesc

italienește mulțumită unei femei pe nume Francesca, pe care am cunoscut-o la Columbia.

— Era italo-americană sau italiancă-italiancă?

— Italiancă-italiancă. Milaneză — iar părinții ei erau comuniști veritabili. Gucci, ceea ce însemna că fiica lor îi citise pe Marcuse și Che Guevara, dar știa și să se îmbrace și să prepare *rigatoni con salsiccia* grozave.

— Așadar mâncăm după rețeta ei?

— Chiar așa.

— Și această comunistă italiancă era, fără îndoială, frumoasă și foarte mondenă?

Un zâmbet.

— Da, la ambele. Iar tu ești geloasă.

— Fiindcă aș fi vrut și eu să fiu frumoasă și mondenă.

— Ce ți-am spus la lac?

— Voiai doar sa mă faci să mă simt bine.

— Spuneam adevărul.

— Aș vrea să pot să cred asta.

— Soțul tău ți-a provocat complexe morale, nu-i așa?

— Nu în totalitate.

— Și mama ta?

— E o femeie destul de critică.

— Certăreață, dominatoare și pretențioasă — asta mi-a mărturisit de mai multe ori tatăl tău. Și sunt sigur că nu a fost ușor să crești cu un tată care era așa de mult în atenția publicului și atât de căutat.

— Mai ales de femeile disponibile.

— Și ce-i așa mare scofală?

— Nu-i mare scofală.

— În realitate nu crezi asta. Detești faptul că tatăl tău se culca cu cine nimerea. Deși tu n-ai avea niciodată curajul să-ți înșeli bărbatul.

— De unde știi?

— Fiindcă scrie pe tine, a spus el, zâmbind.

Tăcere. Am întins mâna după țigări, mi-am aprins una și am întrebat.

— Îmi mai dai un pahar cu vin, te rog?

Mi-a umplut iar paharul.

— Am vorbit prea pe șleau? a întrebat el. *Am spus-o răspicat*?

— Chiar nu-ți pasă dacă ai spus-o, nu-i așa?

— Cui îi place să audă adevărul?

— N-am nevoie să aud ce știu deja.

— Cum spui tu.

— Și *chiar crezi* că sunt o țărancă.

— Nu — tu crezi că ești o țărancă. Eu cred… în fine, îmi amintești mult de sora mea, Ellen.

— Ce s-a întâmplat cu ea?

— *Ellen* era o femeie foarte cumsecade. Poate prea cumsecade. Întotdeauna căuta să mulțumească pe toată lumea, întotdeauna îi punea pe primul loc pe alții, întotdeauna își minimaliza propriile nevoi și ambiții. O femeie incredibil de inteligentă — *magna cum laude* de la Oberlin — care s-a lăsat prinsă într-o căsnicie fără ieșire cu un contabil. În patru ani a făcut trei copii și s-a simțit legată de mâini și de picioare — soțul ei, Mel, s-a transformat într-un tâmpit din ăia care cred că locul femeii e la cratiță. Dar în loc să facă treaba periculoasă, dificilă, de a se elibera, ea a considerat că datoria o obliga să îndure căsnicia. Puțin câte puțin, a alunecat într-o mare depresie. Mel o tot ironiza că era deprimată. Ba chiar a amenințat-o că o bagă în ospiciu dacă nu își revine. Ea mi-a spus asta cu trei zile înainte ca mașina ei să iasă de pe șosea, într-un loc izolat de pe coasta Lake Erie. A intrat direct într-un copac. Și cum nu purta centură de siguranță…

S-a întrerupt o clipă, uitându-se lung în paharul cu vin.

— Polițaii au găsit pe bord un bilet cu scrisul ei foarte îngrijit. *Scuze că a trebuit să fac asta — dar mă doare capul tot timpul, și mi-e greu să trăiesc cu durerea de cap*…

Încă o pauză. Apoi:

— La o lună de la sinuciderea lui Ellen, am fost arestat pentru că am aruncat o grenadă cu gaze lacrimogene în timpul răzmeriților de la convenția din Chicago. La două luni după asta, eram înapoi la Columbia, conducând asediul asupra clădirii administrative. Și da, moartea surorii mele și acele alte evenimente sunt strâns legate. Ceea ce s-a întâmplat cu ea m-a radicalizat de tot — m-a făcut să vreau să mă dezlănțui împotriva tuturor cretinilor conformiști din țara asta. Așa e în America — dacă nu muncim pe rupte și nu ne acceptăm rolurile, societatea ne zdrobește. Împotriva acestui lucru luptă, de fapt, oamenii ca mine și ca tatăl tău. Ellen a încercat să se elibereze. Ellen a fost distrusă. Și asta e soarta ta dacă nu…

A întins mâna peste masă și și-a vârât degetele printre ale mele.

— Dacă nu, ce? am întrebat în șoaptă.

— Dacă nu te eliberezi, a spus el.

— Nu știu cum să mă eliberez.

— E ușor, a spus el. Trebuie doar…

Atunci m-a sărutat, gura lui acoperind-o pe a mea. Nu m-am împotrivit. Dimpotrivă. Ziua trecută dorisem cu atâta disperare să îl sărut, încât am fost grămadă pe el într-o clipă. Am alunecat de pe scaun pe canapeaua din apropiere. El era acum deasupra mea. Am desfăcut picioarele și m-am lipit de penisul tare din jeanșii lui. A început să-mi tragă în sus fusta. Mi-am înfipt unghiile în spatele lui și am băgat adânc limba în gura lui.

Apoi… Jeffrey a început să plângă.

La început am încercat să-i ignor scâncetele. Dar când ele s-au întețit transformându-se într-un urlet puternic, am înghețat.

— Oh, grozav! a spus Toby, rostogolindu-se de pe mine.

— Scuze, am spus, apoi am sărit, mi-am tras fusta în jos și am alergat în dormitor. Jeff s-a potolit de cum l-am luat în brațe. L-am lipit de mine și i-am băgat în gură suzeta. M-am așezat pe pat, legănându-mi fiul; capul mi se învârtea și simțeam cum mă cuprinde un sentiment de vinovăție. Când l-am lipit pe Jeffrey și mai tare de mine, am simțit ceva asemănător groazei.

— Ești bine? a strigat Toby din camera alăturată.

— Da, am spus. Lasă-mă o clipă.

Odată ce am fost sigură că Jeff era pe cale să adoarmă din nou, l-am pus ușurel în pătuț, l-am învelit cu păturica și, ținându-mă de marginea pătuțului, m-am uitat la el.

Nu pot să fac asta… pur și simplu nu pot să fac asta.

Ușa s-a deschis. A intrat Toby, cu câte un pahar de vin în fiecare mână.

— M-am gândit că ți-ar prinde bine ăsta, a șoptit el, întinzându-mi unul.

— Mersi, am spus, acceptându-l.

S-a aplecat și m-a sărutat. I-am răspuns oarecum, dar mi-a simțit imediat rezerva.

— Ești bine? a întrebat.

— Da.

— Bun, a spus el, sărutându-mă pe gât.

Dar mi-am băgat capul între umeri și am spus:

— Nu aici.

Ne-am întors în camera de zi. De cum a închis ușa dormitorului, mâinile lui au fost iarăși pe tot corpul meu. Totuși, de data asta, l-am împins cu blândețe.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el.

— Nu pot.

— Din cauza copilului?

— Asta și…

M-am întrerupt, m-am dus în celălalt capăt al camerei și m-am uitat pe fereastră.

— Vinovăție burgheză? a întrebat el.

— Mersi pentru asta, am spus, fără să mă întorc.

— Hei, a spus el venind la mine și luându-mă în brațe, doar nu iei în serios o glumă proastă?

M-am întors cu fața spre el.

— Vreau. Dar…

M-a sărutat.

— Nu-i mare scofală, a spus el.

— Eu…

Încă un sărut.

— Nu o să știe nimeni, a spus.

— Am să știu eu.

Încă un sărut.

— Și?

— Va trebui să trăiesc cu asta…

Încă un sărut.

— Vinovăția e pentru călugărițe.

Am râs. Și l-am sărutat. Și am spus:

— Atunci sunt o maică stareță.

A râs. Și m-a sărutat. Și a spus:

— Ești frumoasă.

— Termină!

— Ești frumoasă.

Încă un sărut.

— Nu acum, am spus.

— Atunci când? a întrebat el. Când?

Când? Întrebarea care mă chinuise toată viața. *Când Paris? Când New York? Când cariera? Când independența*? Și, ca întotdeauna, am avut un răspuns de-a gata, neriscant: nu acum. El avea dreptate. *Când? Când? Când aveam să risc*?

Încă un sărut.

Ești frumoasă.

Când mi-a spus Dan asta ultima dată?

Încă un sărut — și i-am simțit mâna ridicându-mi iar fusta la spate.

— Nu aici, am șoptit, amintindu-mi brusc că ne sărutăm lângă fereastră.

— Fii fără grijă, a spus el, întinzând mâna să tragă în jos jaluzelele. E noapte. Locul e pustiu.

În timp ce jaluzelele coborau m-am uitat pe fereastră și mi s-a părut că văd pe cineva care stătea în umbră și se uita la noi.

— Cine e? am șoptit.

Toby și-a întrerupt gestul de a coborî jaluzelele și s-a uitat pe fereastră.

— Vezi fantome, a spus el.

— Ești sigur?

Jaluzelele au coborât de tot. Toby m-a cules în brațele lui.

— N-ai de ce să-ți faci griji, a spus el.

Încă un sărut. Și încă un sărut. Și încă un sărut.

L-am luat de mână. L-am dus în dormitor. Jeff dormea dus. M-am întors spre Toby și l-am tras în jos cu mine pe pat. Mi-am spus: *N-am de ce să-mi fac griji. Deloc*.

Opt

În noaptea aceea am făcut dragoste de două ori. Când Toby a adormit, era aproape trei dimineața. Eu eram trează de-a binelea — frântă, epuizată, sleită, terminată, dar tulburată. Pentru că fiul meu dormea la doar un metru distanță de patul în care se consumase o astfel de pasiune nestăpânită… patul pe care îl împărțisem numai cu Dan până atunci.

Odată ce Toby a adormit, m-am desprins din strânsoarea lui (avea brațele petrecute în jurul meu și mă ținea strâns) și m-am dus iar să văd ce face Jeff. Continua să doarmă dus. În timp ce făceam dragoste, îmi venise în minte îngrozitorul gând că am să-l găsesc pe Jeff stând în capul oaselor în pătuț și uitându-se la toată această activitate fizică sălbatică ce se desfășura în fața lui. Și deși rațiunea îmi spunea că sigur creierul lui de șase luni n-ar fi înregistrat ce se petrecea dinaintea ochilor, chiar și ideea că mă gândisem să mă culc cu alt bărbat în fața fiului meu…

M-am îndepărtat de pătuț, m-am întors în pat și mi-am tras perna pe urechi ca să nu mai aud acel glas mânios, dojenitor care îmi spunea limpede că sunt un monstru imoral. La fel ca partea rațională, partea de fată rea a creierului meu striga: *Lasă vinovăția! Toby are dreptate: vinovăția e pentru carmelite. Oricum, de ce te autoflagelezi pentru cea mai tare partidă de sex a vieții tale*?

Asta mă făcea să fiu încă amețită: uimitoarea experiență «afară din corp» care fusese amorul cu Toby. Felul în care era el în stare să descătușeze…

M-am sculat și m-am dus în camera de zi. Mi-am luat țigările și am aprins una, apoi m-am dus ca o furtună la un dulap din bucătărie în care țineam singura sticlă de băutură pe care o aveam în casă — o cincime dintr-o sticlă de whisky Jim Beam. Am găsit un pahar, mi-am turnat o porție. Mi-a amorțit gâtlejul, dar nu mi-a domolit neliniștea. Așa că am recurs la tactici diversioniste și am spălat toate farfuriile de la cină, toate cratițele și tigăile pe care le folosise Toby. Apoi am observat că podeaua bucătăriei era destul de murdară, așa că am scos mopul și găleata și am frecat linoleumul. După aceea, am găsit un burete și o sticlă de Mr. Clean și am spălat toate suprafețele din bucătărie, ca să nu mai spun de baie. În timp ce frecam o pată de murdărie deosebit de urât din cadă, m-am gândit: *Așadar, așa sărbătorești cea mai grozavă partidă de sex din viața ta… Ești jalnică sau ce ai*?

M-am recunoscut vinovată.

După ce am terminat baia, m-a lovit un val de epuizare. Am pus la loc articolele pentru curățenie, m-am trântit pe canapea, mi-am aprins o țigară și m-am rugat la Dumnezeu să mă liniștesc. Vinovăția era atotpătrunzătoare și incontrolabilă, ca o febră care tot crește și nu răspunde la niciun medicament.

Dimineață el trebuie să plece. Trebuie să-și facă rucsacul și să o ia din loc înainte de răsăritul soarelui. Apoi eu trebuie să spăl așternuturile — de două ori, cel puțin — și să fac curățenie lună în dormitor ca să mă asigur că nu a rămas nicio dovadă a prezenței lui. Pe urmă voi încerca să uit tot ce s-a întâmplat. Voi pune totul în acea cutie marcată „Interzis“ și mi-l voi șterge din minte…

Pe dracu’!

Am bătut cu pumnul în măsuța de cafea, încercând să pun capăt acestei controverse prostești. M-am uitat la ceas. Cinci și un sfert. Mâine era aproape aici — iar ziua avea să fie un lung exercițiu de autoreproș. Încă o țigară și aveam să încerc să dorm măcar o oră… înainte ca Jeff să intre brusc în acțiune.

Dar în timp ce îmi aprindeam a patra țigară a acestei nopți dominate de mustrări de conștiință, ușa dormitorului s-a deschis. Toby a ieșit clătinându-se, gol complet și capiu de somn. S-a uitat la mine cu ochii întredeschiși, ca și cum i-ar fi fost greu să mă distingă în starea lui de semitrezie.

— Să nu-mi spui că te simți vinovată, a zis el, ducându-se la tejgheaua pe care lăsasem sticla de whisky.

— Ce te face să crezi asta?

— Oh, te rog! a spus el, turnându-și puțin whisky într-un pahar. Zăngănești pe aici ca stafia lui Bango, speli vase, faci *curățenie*… s-a auzit destul de bine în dormitor. Și m-a și trezit.

Și-a luat paharul cu whisky și s-a așezat lângă mine pe canapea.

— Îmi pare rău, am spus.

— Să nu-ți pară rău de nimic, a spus el, mângâindu-mă pe față. Mai ales de sex. Pentru că sexul e *doar sex*, și face bine la psihic. E un mod de a protesta împotriva convențiilor, a pierderii libertății, a morții.

— Da, ai dreptate, am spus.

— Nu pari deloc convinsă.

— Ba da, sunt.

— Atunci de ce nu poți să dormi?

— Fiindcă… toate astea sunt noi pentru mine.

— Să nu-mi spui că te îngrijorează că ți-ai „trădat“ soțul și toate chestiile alea convenționale.

— Încerc să nu mă îngrijoreze.

— E cam târziu pentru asta, nu-i așa? Dacă n-ai fi vrut să ți-o pui cu mine, n-ai fi făcut-o.

— Nu asta-i ideea, am spus încet.

— Atunci care-i ideea? Să urmărim argumentarea socratică? Ai vrut să ți-o pui cu mine, deși erai și îngrijorată că ai să te simți vinovată. Dar ai hotărât că merită, chiar dacă știai că ai să ai mustrări de conștiință după aceea. Cu alte cuvinte, te-ai angajat într-o activitate plăcută, știind foarte bine că te vei detesta că ai făcut asta — ceea ce e un fel de logică perversă, masochistă.

Am lăsat capul în jos. El a spus:

— Oh, pentru Dumnezeu, nu te purta ca o școlăriță care a fost aspru pedepsită…

— Tu nu mă pedepsești?

— Nu — ce fac eu este să încerc să te scot din acel exces de vinovăție. E fără rost și contrar propriilor interese.

— Ție ți-e ușor să spui asta, tu nu ești căsătorit.

— Totul se reduce la percepție — cum vrei să interpretezi un eveniment, cum vrei să-l colorezi, să-l transformi într-un comentariu despre tine… sau pur și simplu să-l vezi strict așa cum e.

— Poate că tu ești unul dintre tipii ăia norocoși care n-au mustrări de conștiință.

— Și poate că tu ești genul de persoană care trebuie întotdeauna să se pedepsească și nu poate trăi clipa.

Am lăsat iar capul în jos. Nimănui nu îi place să audă adevărul despre sine.

— „Mintea e propria-i casă, și în ea poate să facă rai din iad, iad din rai“. Știi asta?

— Da.

Mi-a ridicat cu blândețe bărbia cu degetul.

— Milton știa ce spune, nu-i așa?

Am dat din cap.

— Ei bine, nu mai face un iad din toate.

N-am spus nimic. M-a sărutat ușor pe buze, apoi a întrebat:

— Tot mizerabil te simți?

N-am spus nimic. M-a sărutat iar.

— Încetează, am spus încet, dar tot i-am acceptat următorul sărut.

— Uite ce e, dacă vrei să plec… a zis el și m-a sărutat iar… spune-mi și am plecat.

Încă un sărut. De data asta, am întins mâna și l-am tras spre mine.

— Nu pleca încă, am spus.

Am făcut dragoste pe canapea — încetișor, cu blândețe, fără nicio grabă de a termina, fără altă noțiune a timpului, dincolo de acum, de acest moment extraordinar. Când am terminat, l-am ținut strâns în brațe, nevrând să-i dau drumul. Mi-am reținut un suspin, dar el l-a auzit.

— Gata cu remușcările? a întrebat el.

Nu — mi-am dat seama cu tristețe și groază că eram îndrăgostită lulea de tipul ăsta… și că trebuia să-l las să plece.

— Te rog să mai rămâi câteva zile, am spus.

— Mi-ar plăcea, a spus el. Mi-ar plăcea mult.

— Bun.

În cele din urmă lumina zorilor s-a strecurat prin crăpăturile din jaluzele trimițând în cameră raze ciudate de toamnă. Îl auzeam pe Jeff foindu-se în dormitor. Toby s-a dus să facă o baie. M-am ocupat de diversele nevoi ale fiului meu și, după ce l-am schimbat și l-am hrănit, l-am pus în țarc și m-am dus să fac cafeaua. Toby a ieșit din baie. Ne-am așezat la masă și n-am spus nimic, poate fiindcă eram amândoi al naibii de obosiți după o noapte nedormită, dar și fiindcă pur și simplu nu era nevoie să spunem ceva acum.

Mi-am terminat cafeaua. Am făcut un duș și m-am îmbrăcat. Când m-am întors în camera de zi, Toby stătea pe vine lângă țarc, strâmbându-se caraghios ca să-l facă pe Jeff să râdă. Fiul meu chicotea de mama focului și singurul gând care mi-a venit în minte a fost: *de ce nu e bărbatul ăsta soțul meu*? Odată cu acest gând, am avut preț de o fracțiune de secundă imaginea de vis a unei vieți cu Toby… discuții extraordinare, sex extraordinar, respect reciproc, sentimentul de destin comun…

Acum chiar te porți ca o adolescentă îndrăgostită. Tipul e din naștere un spirit liber. Azi e aici, mâine s-a dus. Pentru el ești un rahat — încă o linie pe răboj — nimic mai mult.

Dar atunci el l-a ridicat pe Jeff și i-a împuns cu capul burtica scoțând tot felul de zgomote caraghioase, făcându-l pe fiul meu să râdă din toată inima — și am vrut imediat să am un copil cu el.

Hei, cucoană, ești o mare idioată!

L-a pus pe Jeff înapoi în țarc, apoi a venit la mine și m-a sărutat ușurel pe buze.

— Arăți fermecător, a spus el.

— Ba nu, arăt ca o epavă.

— Chiar îți place să-ți faci singură zile fripte.

L-am sărutat și eu și i-am spus:

— Mai rămâi aici și poate am să pierd obiceiul.

Mi-a întors sărutul.

— Invitația e acceptată.

— Și ce ai de gând să faci azi? am întrebat.

— Mai întâi să mă culc la loc.

— Norocosule!

— Când te întorci de la muncă, poți să tragi și tu un pui de somn.

L-am luat cu o mână de șezut și l-am tras spre mine.

— Numai dacă te culci și tu cu mine.

— S-a făcut, a spus el.

Un ultim sărut lung, după care m-am uitat la ceas și am spus:

— Chiar trebuie să plec.

— Pleacă, atunci, a spus el. Și să nu-ți petreci ziua gândindu-te că toată lumea știe că ai un mare secret rușinos.

Teama aceea era unul dintre gândurile paranoice care îmi alergaseră toată noaptea prin minte. Mă temeam că de îndată ce îmi arătam mutra în Pelham în dimineața asta, toată lumea avea să știe. Avea să se vadă de la distanță.

Poartă-te ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic — fiindcă, în ceea ce privește toată lumea, nu s-a întâmplat nimic… decât dacă trădezi tu contrariul.

Așa că atunci când l-am dus pe Jeff la Babs, am zâmbit ca de obicei și am căutat să mă port cu nonșalanță când ea a spus:

— S-ar părea că n-ai dormit toată noaptea, drăguță.

— Jeff a avut colici mari…

— Astea sunt un adevărat blestem. Când Betty avea șase luni, m-a ținut trează două săptămâni la rând cu afurisitele ei de colici. Simțeam că o s-o iau razna până se termină.

— Cam așa mă simt și eu acum, deși am avut numai o zi parte de asta.

— Azi-noapte nu l-a lăsat să doarmă pe musafirul tău?

— Ăă, nu…

— Atunci, trebuie că doarme adânc, de felul lui.

Îmi arunca o privire grăitoare sau, și mai rău, roșeam eu sau mă purtam suspect?

— Nu l-am auzit mișcându-se.

— Trebuie că tipul doarme ca mortul. O să-l vrei azi la aceeași oră?

— Pe cine să vreau?

— Pe băiețelul tău, firește. Despre cine ai crezut că vorbesc?

— Scuze, scuze. Sunt cam smucită din cauză că n-am dormit.

— Ascultă, ai nevoie de un pui de somn după-amiază, așa că pot să-

l țin până la patru sau cinci.

Mi-a plăcut cum suna asta. Îmi oferea câteva ore singură cu Toby.

— Sigur nu o să fie un deranj?

— Băiețelul tău nu e niciodată un deranj. Iar tu chiar arăți de parcă ți-ar prinde bine puțin timp singură în pat.

Adică…?

— Mersi, Babs, am spus. Îți sunt cu adevărat recunoscătoare.

— Stai cât vrei în pat, bine? a spus ea și mi-a făcut cu ochiul.

În timp ce mă duceam pe jos la Miss Pelham's, tot încercam să analizez acel afurisit făcut cu ochiul, întrebându-mă ce naiba însemna el, dacă mă citise ca pe-o carte deschisă sau dedusese din anumite fapte… sau dacă doar mă trăgea de limbă, să vadă dacă poate să scoată ceva de la mine. Dar de ce ar fi făcut Babs asta, în afară de cazul în care avea bănuieli clare…

Am intrat în Miller's Grocers ca să iau țigări și *Boston Globe*.

— Azi arăți obosită, mi-a spus Jesse Miller.

— Am avut o noapte rea din cauza copilului.

— Îhî, a spus ea, întinzându-mi ziarul și țigările. Când se întoarce doctorul?

— Din zi în zi, sper.

Îhî. Era asta doar o interjecție obișnuită de-a lui Jesse sau era un îhî *pe cine-vrei-să păcălești*? Și de ce a întrebat imediat după aceea de întoarcerea lui Dan?

Când, după o oră, am ajuns la bibliotecă, Estelle a spus:

— Ei bine, toată lumea se întreabă dacă ești în stare de orice.

— Fir-ar a naibii de treabă! am spus, sperând că păream suficient de revoltată.

— Hei, sunt doar obișnuitele speculații răutăcioase de oraș mic. În particular, toată lumea își dă seama că nu se petrece nimic. Trebuie să fii nebună să faci așa ceva într-un loc atotcunoscător și mizerabil ca Pelham. Oamenii au nevoie de ceva despre care să vorbească, iar faptul că stă la tine un prieten arătos din facultate, în timp ce doctorul e plecat din oraș… ei bine, asta le oferă tuturor șansa să se gândească preț de aproximativ o oră și la altceva decât problemele lor mărunte.

Nu i-am spus lui Toby despre remarca lui Estelle când am ajuns acasă. Poate din cauză că, de cum am intrat pe ușă — și el a văzut că eram fără copil — m-a tras direct în pat. Nu m-am împotrivit, dar am fost un picuț conștientă de faptul că făceam dragoste chiar deasupra cabinetului lui Dan. Știind că patul scârțâia tare, am insistat să punem salteaua pe podea. Lui Toby nu i-a plăcut această întrerupere, mai ales că eram pe

jumătate dezbrăcați și unul peste altul când bunul simț și instinctul de autoconservare au preluat controlul. Pe de altă parte, dacă aș fi avut puțin bun simț și spirit de autoconservare, n-aș fi vrut să pun o saltea pe podea în timp ce amantul meu îmi ținea sânii în căușul palmelor și mă săruta pe ceafă.

— Dă-mi o mână de ajutor, am chicotit.

— E mai distractiv așa, a spus el.

— Și muncesc eu mai mult.

— Ești paranoică în privința patului.

— Ai auzit azi-noapte că scârțâie.

— Nu — eram ocupat cu altceva.

— Foarte amuzant!

Și-a lipit iar fața de gâtul meu.

— Haide — trage o dată bine și gata, am spus, simțind că mă umezesc mai tare.

— Bine, bine, a spus el și a apucat marginea saltelei, a săltat-o și a tras-o cu putere jos.

Am căzut pe ea. El a făcut la fel, și l-am tras direct în mine, ținându-mă cu disperare de el, îngrozită că făceam prea mult zgomot, încercând să uit de tot ce se afla dincolo de camera asta, întrebându-mă dacă eram auziți la parter, nepăsându-mi câtuși de puțin dacă eram auziți la parter, dorind ca el să se ridice și să părăsească orașul imediat ce terminam, dorind să-l țin aici cât mai mult, întrebându-mă dacă asta era dragostea, spunându-mi că jucam un joc nebunesc, nevrând ca acest moment să ia sfârșit.

După aceea, am stat agățați unul de celălalt și n-am spus nimic foarte mult timp. El și-a trecut încet degetele pe fața mea și, în cele din urmă, a rupt tăcerea.

— Nasol, ghinion, nu-i așa?

— Care?

— Că ești măritată.

Am pus degetul pe buzele lui.

— Să nu vorbim despre asta. E prea frumos…

Dar m-am întrerupt.

— Și mâine sau poimâine când se întoarce soțul tău, cum ai să clasezi această mică aventură? *Une petite aventure*, cum spun francezii, *un rêve* care va semăna și mai mult cu un vis odată cu trecerea timpului?

— Toby, te rog să nu strici…

— Ce să stric? Iluzia că asta e ceva mai mult decât este?

— Asta poate fi numai ce este.

— „Și întotdeauna m-am bazat pe bunăvoința străinilor“, a spus el cu un accent sudist.

M-am simțit de parcă m-ar fi pălmuit.

— Ai spus un lucru dezgustător.

— Îmi pare rău.

— Ba nu, nu-ți pare rău.

— Ai dreptate — nu-mi pare rău. Sunt furios. Furios că te închizi într-o căsnicie-fundătură ca asta, într-un oraș-fundătură ca ăsta. Furios că nu poți să fugi cu mine…

— Vrei să fug cu tine?

— Bine-nțeles că vreau.

— Oh, Toby… am spus, cuprinzându-l iar în brațe.

— Lasă-mă cu *Oh, Toby*! Realitatea e că nu o să fugi cu mine pentru că n-ai putea să părăsești…

— Ce nu pot să părăsesc? „Confortul burghez“? „Subordonarea casnică“? „Nevoia de a susține valorile tradiționale americane“? Aș pleca pentru tine din acest oraș, din această *căsnicie* chiar acum… dacă n-ar fi fiul meu.

— N-ar trebui ca el să fie un pretext.

— Jeffrey nu e un pretext. Tu nu știi ce înseamnă să fii părinte. Indiferent de cât de legat de mâini și de picioare te fac să te simți copiii tăi, tot i-ai scoate ochii oricui ar încerca să ți-i ia. N-am înțeles asta până am devenit mamă…

— Mamă, a spus el, sarcastic. Așa te vezi — *mami*?

— Ești crud.

— Numai că vreau să te scot din automulțumirea ta…

— Nu sunt mulțumită de mine.

— Dacă rămâi aici, vei fi. În vreme ce eu pot să-ți ofer…

— Știu ce poți să-mi oferi. Romantism, pasiune, aventură — toate chestiile alea îmbătătoare. Nu crezi că vreau asta? Nu crezi că vreau să scap de toate astea? Dar pentru asta, ar trebui să-mi părăsesc fiul. Și nu pot — *nu vreau* — să fac asta.

— Atunci vei fi mereu captivă în această piesă de teatru de rahat. Soțioara doctorului.

M-am îmbățoșat.

— N-ai de unde să știi asta.

— Oamenii nu se schimbă chiar atât de mult, a spus el.

— Mereu ești așa de absolutist?

— Hei, de ce ești așa de țâfnoasă? Să nu-mi spui că am atins un nerv.

M-am ridicat și am întins mâna după haine.

— Mereu ești așa de ticălos?

— Mereu ești așa de sensibilă când ești față-n față cu adevărul?

— Tu nu spui adevărul — spui prostii și te porți de parcă ai zice adevărul.

— Percepția personală e totul.

— Da, ai dreptate, am spus, punându-mi jeanșii. Și știi ce *percep* eu acum? Faptul că am făcut o greșeală cumplită.

— Sigur nu suna așa când ne regulam.

M-am întors și l-am privit drept.

— Pentru tine exact asta a fost: un regulat.

— Ei bine, pentru tine ce-a fost? Iubire?

A rostit ultimul cuvânt cu atâta dispreț, încât a aterizat ca o palmă trasă peste față. N-am spus nimic. Am continuat să mă îmbrac, evitându-i privirea superioară. Apoi, când eram gata să plec, am spus:

— Acum trebuie să mă duc să-l iau pe Jeff.

— Și…

— Diseară te duc bucuroasă la Lewiston. E acolo o stație de autobuz Greyhound.

— Mă dai afară?

— Îți cer să pleci.

— Numai fiindcă ți-am cerut să fugi cu mine.

— Nu-i vorba de asta…

— Bine, pentru că am avut îndrăzneala să pun la îndoială imaginea ta despre tine însăți… să te consider destul de deosebită pentru a vrea să încerc să trăiesc alături de tine? Tu te înfurii brusc și îmi spui că sunt ticălos și îmi ceri să plec. Și poate că merit asta, fiindcă am un stil un pic conflictual. Dar dacă știu un lucru despre cum să determini pe cineva să adopte schimbarea revoluționară — fie ea politică sau personală — acesta e următorul: uneori trebuie să-l scuturi bine ca să-l trezești la realitate.

— N-am nevoie să fiu scuturată.

— Eu cred că ai. Dar, fii atentă, cred că îți spun chestii pe care ți le-ai spus singură de zeci de ori — de aceea te rățoiești la mesager. Și înainte să mă faci iar de trei parale, nu trebuie să mă duci la Lewiston. Am să-mi strâng lucrurile și am s-o întind. Când te întorci voi fi plecat.

— Bine, am spus și m-am îndreptat spre ușă.

Apoi, când am ajuns acolo, m-am întors brusc spre el.

— Rămâi până dimineață, am spus.

— De ce?

— Ca să mai reflectez la asta.

Când am coborât la parter, am trecut intenționat prin fața cabinetului medical, ca să înregistrez reacția asistentei Bass față de mine. A ridicat privirea, m-a salutat scurt din cap ca de obicei, apoi și-a întors privirea la *Reader's Digest*. Nimic pe fața ei nu lăsa să se înțeleagă că auzise ceva în timp ce eram sus cu Toby. M-am dus apoi acasă la ea, căutând să rămân calmă, încercând să fac ordine în învălmășeala de gânduri care îmi goneau prin minte. Fusese o prostie să mă înfurii pe Toby, fiindcă ce spusese el era esențialmente adevărat. Chiar mă simțeam în capcană. Chiar consideram că ambițiile și visurile mele erau zădărnicite. Chiar mă simțeam neiubită — și știam că aveam o mare vină că mă aflam într-un loc în care nu voiam să fiu. Totodată, eram măgulită, *orbită*, de faptul că Tobias Judson — formidabila vedetă radicală, un fotomodel pentru femeile de stânga — chiar voia să fugă cu mine. Și părea că dorea sincer să se certe cu mine pentru asta. Avea mare dreptate că alesesem varianta mulțumirii de sine. Și doream tare mult să ajung iarăși în pat cu el cât mai curând — de preferință de îndată ce Jeff adormea.

Dar. Dar. Dar. Glasul rațiunii — al plictisitorului conformism care excludea riscul — îmi tot șoptea la ureche. Să zicem că fugi cu tipul ăsta. Faci ceea ce e de neconceput — îți abandonezi fiul, îl lași cu tatăl lui — și o întinzi cu uimitorul domn Judson. Te duce peste tot. Îi cunoști toți prietenii renumiți. Te duci la Washington și iei masa cu senatorul McGovern. Te duci la Chicago și discuți politică cu Abbie Hoffman. Te duci la New York și vizitezi Universitatea Columbia, unde a fost tratat ca o zeitate radicală — John Reed-ul vremurilor noastre. Stai la hoteluri, moteluri și în paturile libere ale prietenilor. Faci dragoste în fiecare noapte și niciodată n-ai mai puțin de trei orgasme veritabile. Participi la ședințe în care el încearcă să-l convingă pe editorul lui *Ramparts* sau pe Victor Navatsky de la *The Nation* să-i publice un articol. Ești cu el la masa de prânz la care vorbește amănunțit despre ideea cărții lui cu un editor de la Grove Press. Părinții tăi aprobă faptul că l-ai ales pe el și nu sunt îngrijorați și neliniștiți că ți-ai părăsit soțul și copilul. („Era și timpul, ai făcut ceva ieșit din comun", îți spune mama ta. „Și, sincer ar fi trebuit și eu să vă părăsesc pe tine și pe profesor când aveai cinci ani și mi-am dat seama că o să-mi distrugeți viața"). Ești invidiată de toate femeile alea pe care le vezi la conferințele lui Toby (pe lângă toate celelalte, e și într-un circuit de conferințe). Încerci să te încălzești la gloria lui, dar, în secret, nu te simți decât un apendice. Și indiferent de cât de grozave sunt partidele de sex… indiferent cât de interesanți sunt oamenii pe care îi întâlnești… ești obsedată de un gând simplu, îngrozitor: nu doar ți-ai părăsit fiul, l-ai și trădat — și într-un fel care o să-i afecteze viața pe vecie. L-ai dezamăgit.

Și apoi, în toiul acestui cumplit dor de Jeff — acestei neîntrerupte suferințe secrete — Amantul te anunță într-o zi că se cam simte prins în capcană de faptul că are în viața lui o femeie cu normă întreagă, că a sosit momentul să experimentați și alte variante (sau alte gogoși de felul ăsta). Ești devastată. Ți-e groază că ai să fii abandonată. Te rogi de el să nu te părăsească, să-ți mai dea o șansă. Rugămințile tale stăruitoare se pierd în vânt. „Hei, totu-i efemer“ spune el. Așa că iei un autocar Greyhound care se îndreaptă spre nord și ajungi în Pelham unde toată lumea se uită la tine de parcă ai fi Femeia Păcătoasă și unde Dan îți trântește ușa-n nas după ce îți spune că e prea târziu pentru scuze sau a doua șansă. Nu va fi nicio împăcare — Dan a cunoscut la Bridgton Hospital o asistentă foarte cumsecade, foarte disponibilă care acum îl ajută să-l crească pe Jeff și pe care băiețelul tău o va considera mama lui… căci tatăl lui îi va spune (de îndată ce va fi în stare să înțeleagă astfel de lucruri) că mama lui l-a abandonat pentru nevoile ei egoiste, venale.

Când am ajuns acasă la Babs, eram speriată bine. Am bătut la ușă. Mi s-a deschis. Babs îl ținea pe Jeff în brațe. El mi-a zâmbit cu toată gura și, ca de obicei, m-am topit.

— N-am cuvinte să-ți mulțumesc pentru cele câteva ore în plus de azi.

— Nu m-a necăjit deloc, a spus ea. Ai reușit să dormi?

— Puțin.

— Arăți de parcă tocmai te-ai dat jos din pat, a spus ea. În locul tău, aș încerca să dorm mult la noapte. Nu te supăra că îți spun, dar ți-ar prinde bine.

— Slavă Domnului că e weekend.

— Da. Weekend plăcut, drăguță.

Când m-am întors în apartament, mirosul de roșii și usturoi prăjit mi-a umplut nările. Toby era în bucătărie, punând carne de vită într-o cratiță cu ulei de măsline.

— Nu trebuia să faci asta, am spus.

— De ce? a întrebat el. Îmi place să gătesc, trebuie să mâncăm și, oricum, m-am gândit că ar fi o ofertă de pace plăcută.

L-am pus pe Jeff în țarc și l-am cuprins în brațe pe Toby.

— Oferta de pace e acceptată, am spus, sărutându-l apăsat. Și îmi pare rău pentru…

A pus degetul pe buzele mele și a spus:

— Nu trebuie să explici nimic.

Încă un sărut lung amețitor. Apoi:

— A mai rămas o sticlă de Chianti, a spus el. Ce-ar fi s-o desfaci?

Am făcut cum mi s-a poruncit și, în timp ce scoteam dopul, m-am uitat în dormitor și am observat că nu doar că pusese saltea la loc pe pat, ci și că făcuse impecabil patul.

— Vai, ai fost bine crescut! am spus, făcând semn cu capul spre dormitor.

— Păi, mama mă amenință că îmi ia înapoi banii de Bar Mitzvah dacă nu fac patul în fiecare…

A sunat telefonul. Am ridicat receptorul, convinsă că am să aud glasul lui Dan. M-am pomenit vorbind cu un străin.

— Bună, pot să vorbesc cu Jack Daniels? a întrebat el, cu glas coborât și țâfnos.

— Cu cine? am întrebat.

Toby a încetat să amestece în sos și s-a uitat la mine.

— Jack Daniels, a spus glasul, părând că își pierde răbdarea.

— Nu e nimeni aici cu numele ăsta, am spus.

— Mi-a zis că o să fie acolo.

— Uite ce e, ai greșit numărul.

— Ba nu, ăsta e numărul.

— Iar eu îți spun că nu e niciun Jack Daniels aici.

— Ba este, a spus Toby, ieșind în grabă din bucătărie și luându-mi receptorul.

— Salut, eu sunt, a spus el în șoaptă.

— Ce se petrece, Toby? am întrebat.

Dar el mi-a făcut semn să tac și apoi mi-a arătat spatele. M-am uitat la el cu ochii mari, întrebându-mă de ce îl sunase cineva aici și de ce tipul cu glas sinistru de pe fir se referise la Toby cu un pseudonim. Nu puteam desluși nimic pe fața lui Toby fiindcă de fiecare dată când încercam să-l privesc direct, se întorcea într-o parte. Nu trăda nimic nici la telefon, deoarece răspundea monosilabic: *Da… bine… înțeleg… când?… bine, bine… am priceput… Da… Chiar acum… Da, diseară… S-a făcut*.

După ce a închis, mi-a evitat privirea. Dar vedeam că era alb la față și nervos.

— Oh, drace, sosul! a spus el, țâșnind spre tigaia de pe foc și amestecând în conținutul coagulat. Din felul în care ataca usuroiul, roșiile și carnea era evident că era nervos.

— Ce-a fost toată chestia asta? am întrebat.

Tăcere. A continuat să amestece în tigaie.

M-am dus direct la el, am stins focul și i-am tras lingura din mână.

— Spune-mi ce se petrece, am zis.

S-a dus la masa pe care lăsasem sticla de Chianti, și-a turnat un

pahar și l-a golit dintr-o înghițitură. Apoi a spus:

— *La noapte trebuie să mă duci cu mașina în Canada*.

Nouă

N-am înțeles din prima.

— Ce-ai spus? am întrebat încet.

Mi-a întâlnit privirea.

— La noapte trebuie să mă duci cu mașina în Canada.

Folosirea imperativului m-a revoltat. Fără *Ai putea, te rog*...? ci *Trebuie să*... de parcă n-aș fi avut de ales.

L-am studiat cu atenție și imediat ochii lui i-au trădat frica.

— *Nu trebuie* să fac nimic, Toby, am spus, cu glasul la fel de calm ca al lui.

— Ba trebuie. Altfel agenții FBI ar putea apărea aici în orice clipă...

Agenții FBI. Agenții Biroului Federal de Investigații. Am simțit un val de panică teribilă — dar m-am străduit să nu o arăt.

— Și de ce ar apărea aici agenții FBI? am întrebat, absolut rezonabil.

— Fiindcă mă caută pe mine.

— Și *de ce* te caută pe tine?

— Fiindcă...

S-a oprit.

— Fiindcă ce, domnule Jack Daniels? Ăsta-i numele tău de cod?

— Nu folosim niciodată la telefon numele adevărate, în eventualitatea că cineva ascultă convorbirea.

— Și de ce ar fi cineva interesat să-ți asculte convorbirile?

— Din cauza a cine sunt și a ceea ce fac.

— Da, dar ceea ce faci tu e să agiți gloatele și să ocupi clădiri ale administrației universităților și să scrii când și când un articol *j'accuse* în reviste stângiste de mică circulație.

— Adevărat — dar sunt și afiliat la o anumită grupare.

— *Care* anumită grupare?

Și-a mai turnat un pahar de vin și l-a golit dintr-o înghițitură.

— Weather Underground.

Oh, la dracu'! Weather Underground era aripa radicală, violentă a Student Protest Movement — o adunătură de „revoluționari" misterioși care nu pregetau să folosească dinamita pentru a-și atinge așa-zisele „țeluri politice".

— Ești weatherman?

— Nu chiar. Cum spuneam înainte, sunt afiliat la ei ...

— *Afiliat*? Ce înseamnă asta — ești *intermediar*?

— Când eram șeful organizației „Studenții pentru o societate democratică“ din Universitatea Columbia, eram în legătură cu o gamă largă de grupări radicale — de la Panthers, la Weather Underground. Și cum majoritatea celor din Weather proveneau din SSD, eram deosebit de apropiați de ei. Atât de apropiați, încât, când m-am mutat la Chicago, unii din gruparea de acolo au luat legătura cu mine. N-am sprijinit niciodată în mod deschis violența la care recurg ei în confruntări — cu toate că eu chiar cred că, pentru schimbarea revoluționară…

— De ce te urmăresc agenții FBI?

Tăcere. A dat să ia din nou sticla de vin.

— Nu e nevoie să mai bei ca să-mi spui.

Și-a retras mâna și, în schimb, a luat pachetul meu de țigări. Și-a aprins o țigară, a tras adânc două fumuri și a spus:

— Ai citit despre un atentat cu bombă în Chicago de acum câteva săptămâni?

— Un birou guvernamental sau așa ceva?

— Biroul regional al Departamentului Apărării, mai precis.

— Ai atacat cu bombă biroul ăla?

— Drace, nu! Cum spuneam, niciodată n-aș face ceva violent.

— Tu doar îi sprijini pe cei care o fac.

— Transformarea politică cere teroriști, activiști și anarhiști. Și, da, cei din Weather au aruncat în aer clădirea. Treaba a fost că… au pus ceasul să detoneze explozibilul la miezul nopții, gândindu-se că nu o să fie nimeni acolo. Dar n-au știut că Departamentul Apărării angajase o firmă de paznici ca să stea de veghe noaptea. La ora aceea în clădire erau doi paznici. Amândoi au murit în explozie.

— Hei, n-au fost decât doi angajați amărâți. În cartea ta, e un preț mic pentru transformarea politică.

— Nu așa gândesc.

— Pe naiba — dar asta-i irelevant. Paznicii aveau neveste și copii?

— Cred că da, a spus el.

— *Crezi*?

— Amândoi erau însurați. Cinci copii, în total.

— Trebuie să fi fost foarte mândru de prietenii tăi din Weather.

— Nu erau prietenii mei, a spus el supărat.

— Tovarăși, atunci?

— Contează?

— Dacă nu tu ai pus bomba, am spus, ignorându-i întrebarea, de ce ești fugar?

— Fiindcă după ce atentatul cu bombă a ieșit prost, cei doi

atentatori au stat la mine câteva zile.

— Cu alte cuvinte, ai adăpostit doi criminali.

— I-am lăsat „să se răcească“ la mine acasă, atâta tot.

— Dar nu e un delict să lași criminali „să se răcească“ *chez vous*?

— Nu sunt criminali.

— După părerea mea, dacă au ucis doi oameni, sunt criminali… și să nu-mi spui că, fiindcă a fost un act politic, nu e crimă.

— Crezi ce vrei, a spus el. Realitatea e că odată ce urmărirea s-a domolit, cei doi tipi care stăteau la mine au ieșit pe furiș din oraș, spre destinații necunoscute… moment în care unii oameni din organizație mi-au sugerat să dispar și eu din Dodge o vreme, în eventualitatea că agenții FBI pun lucrurile cap la cap și își dau seama că eu i-am ascuns pe atentatori. Ceea ce era corect.

— Cum și-au dat seama de asta?

— N-am primit toate detaliile la telefon, dar se pare că în organizație a existat un informator, deoarece noaptea trecută agenții FBI au făcut o descindere la apartamentul meu. Și, după spusele tipului care m-a sunat, au găsit pe un carnet, lângă telefon, numărul de telefon al Eastern Airlines. Și astfel au reușit să…

— Stai puțin, am zis. Mi-ai spus că ai ajuns aici cu autostopul.

Și-a stins țigara și a întins mâna după alta. După ce a aprins-o, a spus:

— Asta a fost o minciună. Am zburat de la O’Hare la LaGuardia, apoi am luat alt avion până la Portland.

— De ce Portland?

— Nu vrei să știi asta.

— Ba da, vreau.

— Fiindcă atunci când s-a aflat că fuseserăm infiltrați… și mi s-a spus că e mai bine să dispar o vreme… m-a cuprins panica și l-am sunat pe tatăl tău.

— *Ce-ai făcut*?

— Uite ce e, tatăl tău mi-a fost mereu un prieten grozav și întotdeauna i-am cerut sfatul.

Nu-mi venea să cred ce aud.

— Și el te-a sfătuit să folosești casa mea din Maine drept ascunzătoare?

Acum chiar mi-a evitat privirea furioasă.

— Nu chiar. Dar a spus că, dacă întâmplător ajung în Maine…

— Oh, pe dracu’! am urlat. Ți s-a spus să dispari, tu l-ai sunat pe John Winthrop Latham și i-ai cerut sfatul, iar el a spus…

M-am oprit pentru că mi-am amintit exact conversația pe care am avut-o în acea seară cu tata — că am spus că Toby a zis că vagabonda prin țară, după ce și-a pus în cui teza de doctorat de la Universitatea Chicago. Și care a fost răspunsul tatei?

E tipic pentru Toby să umble așa pe drumuri. O fi el cel mai deștept puști pe care l-am întâlnit în treizeci de ani, dar nu își poate concentra energia și eforturile când vine vorba de o perioadă lungă și foarte dificilă. Unul dintre cei mai buni vorbitori în public pe care i-am auzit în viața mea — articulat, amuzant, extrem de citit și chiar un scriitor bun, pe deasupra. Ar fi trebuit să vezi articolele pe care le-a publicat în Ramparts *și* The Nation. *Un stil grozav și o sclipitoare minte analitică…*

Și apoi: *Poți să-l găzduiești câteva nopți*?

Tata a știut tot timpul ce făcuse Toby, că de fapt fugea. Tata m-a tras pe sfoară.

—… iar el a spus: „Fata mea are un apartament în Maine. Oraș mic și liniștit, la doar două ore distanță de granița canadiană. Și, lucrul cel mai bun, soțul ei e plecat acum…“

— Nu chiar așa s-a exprimat.

— Dă-mi voie să te întreb ceva, am spus. Dacă fața ta era în toate ziarele ca persoană căutată…

— După spusele tipului de la telefon, agenții FBI n-au făcut încă publică treaba asta. Au făcut o descindere la apartamentul meu, au vrut să stea de vorbă cu mine, dar nu sunt pe lista „Cei mai căutați zece oameni“. Ei știu cine a pus bomba și au stabilit că eu doar „am ajutat și am fost complice“.

— Totuși, de ce n-ai luat-o la sănătoasa spre graniță?

— Mi-a trecut prin minte gândul ăsta și l-am împărtășit tovarășilor mei. Dar există îngrijorarea sinceră că, dacă agenții FBI erau deja pe urmele mele, păzeau deja granița. Oricum, chiar dacă atunci nu mă urmăreau, problema pentru cineva care are un dosar gros la FBI, pentru activități presupus subversive, e că, odată ce trece în Canada, nu se poate întoarce în State fără să fie interogat dur de autoritățile americane.

— Așa că te-ai hotărât — cu binecuvântarea tatălui meu — să folosești apartamentul ăsta de rahat drept ascunzătoare, în speranța că nu o să trebuiască să o întinzi în nord, în țara frunzei de arțar.

— Da, cam așa ceva.

— Și în timp ce te bucurai de ospitalitatea fiicei Marelui Profesor Radical, de ce să n-o fi regulat în același timp?

— Cred că asta a fost o decizie comună.

— Da, dar dacă n-ai fi tăbărât pe mine, n-aș fi îndrăznit niciodată să

fac prima mișcare. Și acum n-aș fi fost în încurcătura asta nenorocită.

Am strâns pumnii și m-am străduit să gândesc limpede. După o clipă, am spus:

— În ceea ce mă privește, dacă trebuie să fugi în Canada, poți să-ți strângi lucrurile și să-ți iei imediat tălpășița. Dar știind ce știu acum, nici vorbă să te duc până în capătul străzii principale din Pelham, darămite până la graniță.

— N-ai de ales.

— Oh, termină cu melodrama! Știm amândoi că, chiar dacă agenții FBI ți-au luat urma până în Maine, n-or să-și dea seama…

— Ce? Că sunt aici? Doamne, ce naivă ești! Odată ce vor fi aflat că sunt în Maine, vor căuta să găsească toate contactele mele cunoscute de aici. Și te asigur că, știind de relațiile mele cu tatăl tău, o să-i deschidă dosarul și or să vadă că are o fiică în Maine…

— De unde dracu' or să știe asta?

— Hannah, din punctul de vedere al agenților FBI, tatăl tău e un mare agitator, ca să nu mai spun că, după părerea lor, e un trădător din clasa influentă din est. Iar dacă există un lucru pe care Hoover îl urăște mai mult decât clasa influentă din est, acela e un radical din rândurile ei. Te asigur că dosarul pe care îl au despre John Winthrop Latham e atât de cuprinzător, încât nu cunosc doar numele fiecărei amante a lui, ci și ora, locul și poziția fiecărei partide de sex pe care a avut-o de când…

— Taci! am spus.

— Și ca să fie absolut siguri, au făcut nenumărate verificări ale trecutului tău și al soțului tău. Deci, crede-mă, agenții FBI știu că locuiești în Pelham și cum eu sunt acum în Maine, nu o să le ia prea mult să…

— Bine, bine, am spus, citindu-mi-se acum clar frica în glas.

Dar cu toate că mă convinsese de tot, tot nu aveam de gând să-l ajut și să fiu complice la fuga lui spre graniță.

— Uite ce e, am spus, căutând să par calmă și rațională. Dacă agenții FBI apar aici și tu ești plecat, tot am să dau de belea că te-am găzduit, corect? În vreme ce, dacă te ajut să fugi, am să mă fac vinovată de activitate infracțională.

A întins mâna după sticla cu vin, și-a mai turnat puțin Chianti în pahar, l-a dat pe gât, apoi m-a privit cu dispreț.

— Știam eu că ai să încerci să scapi de asta, dar n-ai să scapi — și iată de ce. Dacă nu mă duci în Canada și agenții FBI mă înhață înainte de graniță, am să le spun că m-ai adăpostit tot timpul în care ei mă căutau, și chiar am să las să-mi scape faptul că am fost amanți, doar ca să te înfund și mai mult. Și chiar dacă reușesc să ajung în Canada nedetectat, odată ce

voi fi acolo Weather Underground va da un comunicat de presă în care vor spune că am fugit și că, mulțumită „curajului fratern al unor anumiți tovarăși din Maine“ am reușit să ies din țară. Te asigur că odată ce agenții FBI vor citi asta, vor lua iar la puricat dosarul tatălui tău și te vei trezi cu o duzină de agenți care or să mișune prin Pelham cu fotografiile mele. Și când vor descoperi că am fost aici sub un nume fals și că tu ai știut adevărata mea identitate…

— Nemernicule! am spus.

— Poți să mă faci cum vrei, a spus el. Realitatea e că ăsta e un război. Iar la război trebuie uneori să interpretezi regulile cum îți convine ca să-ți atingi scopurile. Și nu-mi pasă ce crezi despre mine sau metodele mele. Tot ce știu e că, de cum se înnoptează, mă duci în Canada. Iar dacă refuzi, dacă mă forțezi să plec singur…

A întins mâna și a luat cheile de la mașină pe care le lăsasem mai devreme pe masa din bucătărie.

—… am să-ți iau mașina și am să trec singur granița cu ea. Dacă suni poliția să mă aresteze, am să vorbesc…

— Bine, am să te duc eu, am spus.

M-a cadorisit cu un mic zâmbet obscen.

— Bun, a spus el. Și îți promit că, dacă faci exact ce îți spun, urmezi tot ce îți spun, până mâine-dimineață vei fi înapoi în Pelham și nimeni nu va observa, măcar, că ai plecat.

Apoi m-a întrebat dacă am o hartă rutieră a statului Maine. Am spus că am una în mașină. Mi-a cerut să o aduc. Am ieșit din apartament și m-am dus afară la Volvo. Odată ajunsă acolo, m-am rezemat de portiera din partea locului pasagerului și mi-am stăpânit impulsul de a vomita. *Nu gândi. Nu gândi. Fă pur și simplu ce-ți cere. Termină cu asta și gata. Întoarce-te aici și speră din tot sufletul că atunci când vor sosi agenții FBI ai să poți să faci pe naiva și tâmpita.*

Am deschis portiera și am luat harta din torpedou. Pe urmă m-am întors sus.

Toby stătea pe vine lângă țarc, maimuțărindu-se la Jefrey.

— S-a cam supărat când și-a dat seama că ai ieșit. Așa că îl împiedicam să plângă.

L-am împins pe Toby la o parte și mi-am luat fiul din țarc.

— Nu vreau nici măcar să te mai uiți la el, am spus.

Toby a râs amuzat.

— Cum vrei, a spus el. Dar să știi că vine cu noi în Canada.

— Chiar credeai că l-aș fi lăsat aici?

— Nu, dar m-am gândit că s-ar putea să vrei să-l lași la femeia aia

la care îl lași de obicei — doar ca să-l ții la distanță de treaba asta.

— Și să stârnesc și mai multe bănuieli?

— Exact la asta m-am gândit și eu. Mă bucur să văd că suntem pe aceeași lungime de undă. Pot să văd harta?

I-am întins-o.

— Ce-ar fi să încălzești sosul ăla cât timp stabilesc eu ruta? Și ai putea să pui la fiert și niște spaghete?

— Nu mi-e foame.

— Păi, ai să conduci toată noaptea și n-ai să poți să te oprești nicăieri ca să înfuleci ceva, așa că ar fi bine să mănânci acum.

M-am dus în bucătărie și am pus sosul la încălzit. Apoi am scos o cratiță mare pe care o foloseam pentru paste, am umplut-o cu apă, am pus-o pe aragaz și am aprins ochiul respectiv. În timp ce așteptam să dea în clocot apa, l-am luat pe Jefrey din țarc, l-am pus în scaunul lui înalt și l-am hrănit cu gem de mere. Toby mi-a mai luat o țigară, apoi mi-a făcut semn să mă duc la masă.

— E un traseu destul de direct de aici, a spus el. Mergem până în Lewiston, o luăm pe autostrada interstatală până la Waterville, intrăm pe Rt 201 și mergem direct spre nord către Jackman și graniță. Încadrându-ne în limita de viteză, facem maximum cinci ore. Dacă plecăm într-o oră — pe la șapte și jumătate — și ținând cont de timpul pe care va trebui să-l petreci în Canada ca să treci granița înapoi prin alt punct de control, ar trebui să fii aici mâine dimineață, până la șapte. Și cum e sâmbătă, ai să poți să dormi după pofta inimii.

N-am spus nimic. Doar am dat din cap.

— Mă ocup eu de terminarea cinei, a spus el, ridicându-se. Tu strânge ce ai nevoie pentru călătorie și pe urmă poți să-l suni pe soțul tău.

M-am dus în baie, mi-am scos toate hainele și am făcut foarte repede un duș fierbinte — îndepărtând de pe corp orice amintea de Tobias Judson. De două ori în timpul dușului am fost gata să izbucnesc în plâns, dar am învins tentația de a începe să-mi plâng de milă. *Rezistă... rezistă.* Așa că am terminat dușul, m-am șters, m-am înfășurat într-un prosop și m-am dus în dormitor. Mi-am pus jeanșii, un tricou și un jerseu. Apoi am strâns de pe pat așternuturile pătate, am scos din debara un set de rezervă și am făcut patul. Am găsit o geantă de voiaj mică și am îndesat în ea câteva scutece curate, hăinuțe de copil și un flacon cu talc.

— Cina e gata! a strigat Toby din cealaltă cameră.

Am ieșit cu bocceaua de cearșafuri murdare și am spus:

— Mă întorc într-o clipă.

— Hei, chiar trebuie să speli rufe acum?

M-am întors spre el și am spus:

— Da, trebuie. Fiindcă simt nevoia să înlătur orice urmă a ta din casa asta.

Am coborât la parter. Am băgat cearșafurile în mașina de spălat, am turnat puțin detergent, apoi am pornit-o. Întoarsă sus, am acceptat o farfurie cu paste de la Toby, i-am întors spatele și am mâncat în picioare. Toby a râs iar în felul lui nesuferit.

— Dacă așa vrei tu… a spus el.

Am trântit farfuria pe tejghea. Și am spus:

— Să lămurim un lucru, domnule. Îți voi urma ordinele. Voi face exact ce spui ca să te scot din țară și din viața mea. Dar, dincolo de asta, nu mai vreau să am de a face cu tine. Și, mai ales, nu vreau să vorbesc cu tine — în afară de strictul necesar trecerii tale peste frontieră. E clar?

— Fă cum crezi, a spus el.

Am terminat spaghetele, am umplut filtrul cu cafea și l-am pus pe aragaz. În timp ce așteptam, am pregătit două biberoane cu lapte ca să le iau cu mine, și am aruncat în geantă două borcane cu hrană pentru bebeluși. Când capacul filtrului a început să se facă maro, am luat un termos și l-am umplut cu cafea, m-am dus în camera mică în care țineam un cartuș de țigări de rezervă și am trântit în geantă două pachete. Știam că la noapte am să fumez la greu.

— Un mic detaliu, crucial, a spus Toby. Ai pașaport?

Aveam, căci îmi făcusem cu trei ani în urmă, când mă gândeam că s-ar putea să plec la Paris. Am dat din cap.

— Bun — și fiindcă veni vorba, ia și certificatul de naștere al fiului tău. N-ai nevoie de chestiile astea ca să intri în Canada — de cele mai multe ori grănicerii îți fac semn cu mâna să treci —, ci doar în eventualitatea că dăm la graniță de un cretin…

— Bine, am spus țâfnoasă.

M-am întors în dormitor, am intrat în debara, am deschis cutia în care țineam toate actele și am scos pașaportul și certificatul de naștere. Apoi m-am întors în camera de zi și am ridicat receptorul.

— Îl suni pe soțul tău? a întrebat Toby.

Am dat din cap.

— Spune-i că…

— Lasă asta în seama mea, am spus tăios.

Am terminat de format numărul. Trei, patru, cinci, șase țârâituri și niciun răspuns. Probabil e plecat. Și dacă acum e plecat, o să sune el mai târziu. Și va trebui să așteptăm telefonul lui — fiindcă dacă sună pe la zece și nu sunt aici, o să se îngrijoreze și o să o sune pe asistenta Bass ca să

o roage să vadă ce e cu mine. Iar ea va găsi apartamentul gol și mașina plecată. Și atunci…

Sau dacă așteptăm până la zece și apoi plecăm, până mâine dimineață la 10, cel mai devreme, n-am să fiu înapoi. Și, când se vor scula dimineața, oamenii vor observa că mașina nu e aici (oamenii din Pelham observă *întotdeauna* astfel de lucruri). Și atunci…

Șapte țârâituri, opt țârâituri, nouă țârâituri…

— Nu-i nimeni acolo? a întrebat Toby.

Am dat din cap.

— Păi, închide și o să stăm până…

Brusc, cineva a ridicat receptorul. Era Dan, care gâfâia și părea obosit.

— Ești bine? am întrebat.

— Tocmai am picat de la spital. De ce mă suni?

— De ce te sun? Voiam doar să știu ce face tatăl tău.

— Scuze, scuze, a spus el. Doar că, de obicei, eu sunt cel care sună.

— Deci?

— Încă se ține bine. E tot în comă, dar inima lui e mai rezistentă ca niciodată. Și m-am hotărât să plec de aici mâine.

Oh, grozav!

— E nemaipomenit! am spus, încercând să par sincer entuziasmată. Ai să iei autobuzul?

— Nu, avionul.

Din rău în mai rău.

— Nu costă o avere?

— Un fost coleg de clasă din liceu, Marv English, conduce agenția de turism de aici și a reușit să-mi facă rost de un bilet de avion până la Portland via Syracuse și Boston cu cincizeci de dolari.

— Asta-i… grozav. La ce oră pleci?

— Plecarea-i devreme. Din Syracuse, avionul pleacă la șapte și cincisprezece, dar face o escală de două ore în Boston…

Slavă Domnului!

— Totuși, la zece treizeci ar trebui să aterizez în Portland… ceea ce este mult mai ușor decât paisprezece ore cu nenorocitul ăla de autobuz. Poți să vii să mă iei?

— Ăă… sigur.

— Și cum e cu musafirul nostru?

— După cum reiese, și el trebuie să plece mâine de aici.

— Bună sincronizare!

— Da.

— Ești bine?

— Ce vrei să spui?

— Pari cam încordată, atâta tot.

— Am avut o noapte proastă cu ăsta mic, am spus. Nu se liniștește.

— Asta o să treacă. Abia aștept să plec naibii de aici.

— O să fie grozav să fii iar cu noi, am mințit.

De îndată ce am pus receptorul în furcă, m-am întors spre Toby și am spus:

— Trebuie să plecăm acum.

— Mi-am dat seama.

M-am dus la fereastră și m-am uitat în stradă. Se înnoptase. M-am uitat la ceas. Șase treizeci și cinci. Toate magazinele de pe Maine Street închiseseră. Locul era pustiu.

— Drumul e liber? a întrebat Toby.

— Da.

— S-o luăm din loc.

Toby a coborât primul la mașină, cu rucsacul lui și geanta mea de voiaj. La etaj, i-am schimbat scutecul lui Jeff, l-am pus într-un port-bebe nou și mi-am adus aminte să iau două suzete și câteva jucării de cauciuc ca să aibă ocupație. Apoi, lăsând o lumină aprinsă în camera de zi (în eventualitatea că cineva ieșise la plimbare și își arunca întâmplător privirea spre apartamentul nostru), mi-am luat fiul și am coborât. Pe drum, a început să plângă — clar nemulțumit că era expus la un frig de mijloc de toamnă și la o seară foarte întunecoasă. Am închis portiera și am întins mâna după cheile de la mașină.

— Fără glumă acum, a spus Toby. Dacă mergi la poliție, îți promit că…

— Taci dracu' din gură și dă-mi cheile!

A râs și a lăsat cheile să cadă în palma mea întinsă. Am pornit motorul, am băgat mașina în viteză și am pornit spre Maine Street. Jeff tot mai plângea.

— Așa o s-o țină tot drumul până la graniță? a întrebat Toby.

— Dacă o ține, asta e!

Am cotit în Maine Street. Părea tot complet pustie. Până când…

— Drace! am spus.

— Mergi mai departe.

— E Billy, am spus recunoscându-i mersul aplecat și felul în care ținea capul în jos în timp ce mergea.

Dar când a auzit mașina noastră apropiindu-se, a ridicat privirea.

— Fă-i cu mâna, a spus Toby.

— Nu-mi spune tu ce să fac, am zis.

Dar când am trecut pe lângă el, am dat din cap în direcția lui Billy. El a zâmbit timid — și am văzut că a receptat faptul că în mașină erau și Toby, și Jeffrey.

— Dacă întrebă ceva, spune-i că mă duci la stația Greyhound din Lewiston.

— M-am gândit deja la asta.

— Bravo ție! Aici ia-o la dreapta.

— Știu drumul spre Lewiston.

În următoarele cinci ore n-am vorbit mai deloc. Înainte de a porni la drum, aruncasem pe bord un pachet de țigări, pe care încetul cu încetul îl dădeam gata în timp ce înaintam spre nord. Pe îngusta șosea laterală care ducea la Lewiston nu era trafic. Când am ajuns la autostrada interstatală, am rămas în limita de viteză, rezistând tentației de a câștiga puțin timp mergând cu cinci mile pe oră peste viteza legală. Mă tot uitam la ceasul de la bord. Când am ajuns la Waterville — și la deviația în Rt 201 — Jeff dormea dus. Am deschis radioul și am ascultat muzica pusă de Jose — DJ-ul de noapte care părea mereu că fumase două țigări cu marijuana în plus și avea printre preferințe Pink Floyd, Iron Butterfly și alte formații zăpăcite. Alături de mine, Toby părea cufundat într-un fel de reverie personală profundă — fumând țigară de la țigară, uitându-se pe geam, luând ca atare refuzul meu de a vorbi cu el, arătând gânditor și tras la față și mai mult decât ușor neliniștit. Și eu? În mintea mea se învârteau o sută de lucruri diferite, majoritatea concentrându-se asupra tatălui meu, a soțului meu, a jigodiei care stătea lângă mine; mă gândeam că tata mă trădase, că eu îl trădasem pe Dan, că individul ăsta îngrozitor se folosise de noi toți ca să-și atingă scopurile și că în ultimele patruzeci și opt de ore luasem cele mai proaste decizii imaginabile. Voiam tare mult să vorbesc acum cu Margy și să-i povestesc totul, însă nu puteam să nu mă gândesc că era posibil ca telefonul să fie ascultat și că la întoarcere am să-i găsesc pe agenții FBI așteptându-mă, mai ales dacă eram găsită vinovată de un delict penal, și că n-aș mai fi putut niciodată să îl privesc în ochi pe tata după ce mi-a făcut, și că eram mai speriată ca niciodată în viață, și…

— Să oprim aici o clipă, a spus Toby, arătând spre o benzinărie de la intersecția autostrăzii interstatale cu Rt 201. Trebuie să facem plinul și am nevoie să mă duc la toaletă.

Am intrat la benzinărie și am oprit în fața unei pompe. Când am oprit motorul, Toby a întins mâna și a scos cheile din contact, băgându-le în buzunar.

— Astea rămân la mine, a spus el.

Mi-a venit să-l fac albie de porci, dar eram prea obosită, prea încordată. Așa că am spus doar: „Bine“ și am ieșit din mașină să văd ce face Jeff. Era complet adormit. M-am uitat la ceas. Nouă și optsprezece. Dacă totul mergea bine, în trei ore eram la graniță. Până acum, ne încadram în program.

Un bărbat în vârstă — cu un băț de chibrit în colțul gurii — a ieșit și a alimentat mașina și a pulverizat puțină apă pe parbriz și l-a șters cu o unealtă cu muchie de cauciuc. Toby s-a întors cu încă trei pachete de țigări.

— M-am gândit că s-ar putea să avem nevoie de astea.

— Da, o să avem. Cheile, te rog. Acum e rândul meu să mă duc la toaletă.

— Chiar crezi că aș întinde-o cu fiul tău pe bancheta din spate?

Nu, nu credeam — dar voiam să subliniez că nu am deloc încredere în el. Așa că am întins mâna și am pocnit din degete. A zâmbit batjocoritor și a lăsat cheile să cadă în mâna mea.

Am intrat în toaleta murdară și mi-am ținut răsuflarea să nu simt duhoarea canalelor înfundate. După ce am terminat, mi-am dat cu puțină apă pe față și am evitat să mă uit în oglinda crăpată de deasupra chiuvetei. Ultimul lucru pe care îl voiam acum era să mă privesc îndeaproape.

Când m-am întors la mașină, Toby plătea benzina. Când m-am urcat la volan, omul de la pompă s-a întors spre Toby și a spus:

— O lași pe coniță să conducă? Ăsta da curaj!

— Eu trebuie să dorm, a spus Toby, împungându-l cu cotul.

A urcat lângă mine și a tras portiera.

— Un tâmpit sexist, a spus el.

— Exact ca tine.

Ăsta a fost ultimul schimb de cuvinte. Pe parcursul următoarelor o sută treizeci și cinci de mile n-am mai vorbit. Drumul spre nord era lung, împădurit, liniștit și plictisitor. Copacii formau o boltă care deseori bloca lumina lunii și mă obliga să-mi lungesc gâtul și să mă uit peste lumina reflectoarelor pe măsură ce șoseaua urca abrupt spre Canada. Am trecut prin două orășele obscure, dar acelea au fost singurele avanposturi de pe un drum altminteri pustiu. Asta mi-a amintit (dacă mai era nevoie) cât de pustiu și izolat putea să fie Maine. Mă neliniștea gândul că, dacă am fi făcut o pană aici, până dimineață nu avea cine să ne ajute. Iar până atunci…

Am întins mâna să mai iau o țigară și m-am uitat la ceas. Zece și douăzeci și trei. Când trecuse o oră?

— Vrei o cafea? a întrebat Toby.

— Da, am spus.

A luat termosul de jos, i-a deșurubat capacul și mi-a turnat o ceașcă. Am luat-o cu o mână și am sprijinit-o de volan, reușind să o beau încet în timp ce conduceam. După ce am terminat, i-am dat înapoi ceașca lui Toby fără să scot o vorbă. Apoi am mai luat o țigară, am aprins-o și am tras adânc un fum.

Postul FM pe care îl ascultam s-a pierdut, fiind înlocuit de paraziți. Am rotit de buton și am auzit un DJ vorbind foarte repede în franceză. Quebec era aproape. Am apăsat pe accelerator și am trecut pe lângă un indicator pe care scria: *Frontieră: 15 mile*.

După un sfert de oră, am intrat în orașul Jackman. Ceasul de la bord arăta douăsprezece și zece. Toby mi-a spus să trag pe dreapta. Am oprit în fața tribunalului din localitate.

— Conduc eu până trecem granița, a spus el. O să arate mai bine așa. Și vreau să stai pe bancheta din spate și să te prefaci că dormi lângă copilul nostru. Dacă grănicerul canadian o să vrea să-ți pună câteva întrebări, am să te trezesc. Dar bănuiala mea e că doar o să ne facă semn să trecem și, dacă tu ai să dormi în spate, n-o să poată să se uite bine la fața ta… ceea ce vrei și tu, așa-i?

— Da, asta vreau.

— Aa, și lasă la mine pașaportul și certificatul de naștere, în caz că vrea să le cerceteze.

Am scos actele. Le-am pus pe bord. Am deschis portiera, am ieșit, apoi m-am strecurat pe bancheta din spate. Jeff s-a mișcat ușor, scoțând câteva sunete nemulțumite. Dar pe urmă am observat că își scuipase suzeta. Am bâjbâit pe întuneric și am găsit-o pe jos, apoi am băgat-o repede în gura mea ca să o sterilizez cât de cât înainte de a o înfige între gingiile lui fără dinți. M-am întins pe banchetă, cu capul chiar lângă scaunul pentru bebeluși.

— Ești gata? a întrebat Toby.

— Da, am spus și am închis ochii.

Aveam de mers vreo cinci minute până la graniță. Am simțit mașina încetinind. Toby a închis radioul. Un minut nu ne-am mișcat, apoi mașina a mai înaintat puțin, după care s-a oprit. Am auzit un geam care era coborât și pe cineva spunând cu un accent de Quebec:

— Bun venit în Canada. Aș putea vedea un act de identitate, vă rog?

S-a auzit un foșnet de hârtii, o pauză, apoi:

— Și ce vă aduce în Canada, domnule Walker?

Domnule Walker?

— Mergem în weekend în vizită la niște prieteni din Quebec City.

Lumina unei lanterne s-a oprit pe fața mea. Am clipit mărunt și am decis că era mai bine să mă port ca și cum m-ar fi trezit. Așa că m-am mișcat, uitându-mă năucă la grănicer.

— *Désolé*... scuze, a îngânat el.

— Culcă-te la loc, scumpo, a spus Toby.

M-am întins iar pe banchetă, acoperindu-mi fața cu mâinile.

— Călătoriți noaptea, a spus grănicerul.

— Tocmai am plecat de la muncă, și numai noaptea putem călători pe distanțe mari cu juniorul aici de față, când doarme dus.

— Nu-mi mai aduceți aminte! a spus grănicerul. Cele două fete ale mele plângeau dacă stăteau mai mult de treizeci de minute în mașină. Aveți ceva de declarat?

— Nimic.

— Țigări, alcool, alimente?

— Nu.

— Și când vă întoarceți în Statele Unite?

— Duminică seara.

— Să aveți un weekend plăcut în Quebec.

— Mersi, a spus Toby, băgând mașina în viteză și înaintând foarte încet.

După aproximativ un minut, în timp ce prindeam viteză, a spus:

— Nu te ridica încă... pentru orice eventualitate.

— Nu mă ridic.

— Ei bine, a fost ușor. Nu că m-aș fi așteptat să fie deosebit de greu. Bărbaților cu familie li se face întotdeauna semn să treacă.

Așadar, ăsta era încă un motiv de ce a ținut să-l scot eu din țară. Fiindcă atunci când grănicerii canadieni îl vedeau cu presupusa lui soție și presupusul copil nu mai aveau să pună întrebări și se gândeau, pur și simplu, că venise în țară pentru o vizită de curtoazie.

— În regulă, a spus el după câteva mile. Acum poți să te ridici.

— Nu cobori aici? am întrebat când am trecut pe lângă un indicator care ne mulțumea că vizităm orașul Armstrong.

— Nu, a spus el.

— Atunci unde?

— La vreo patruzeci de mile la nord de aici. Un oraș mare care se cheamă St. Georges.

— Patruzeci de mile? Asta înseamnă că îmi prelungesc călătoria cu încă nouăzeci de minute.

— N-ai încotro. Acolo a fost aranjat *rendezvous*-ul meu.

— *Rendezvous*-ul tău? am spus, revoltată.

— Doar n-ai crezut că vin în Canada ca un tăntălău fără planuri, nu-i așa? Când e declanșată căutarea, avem aici oameni care au grijă de noi.

— Deci din clipa în care ai primit telefonul ăla ai știut că mergem la St. Georges?

— Mai contează asta acum? Încă patruzeci de mile și am ieșit din viața ta. Și, da, asta ar putea însemna că n-ai să ajungi înapoi în Pelham până la nouă — dar pagubă-n ciuperci. Dacă bărbățelul trebuie să aștepte puțin în aeroport…

Jeff s-a trezit și a început să plângă. L-am luat imediat din scaunul lui și l-am pus pe genunchi.

— Gata, gata, am spus, lipindu-l de mine și băgând mâna în geantă după un biberon. Dar el a împins biberonul la o parte și și-a întețit țipetele cu câțiva decibeli.

— O să trebuiască să tragi pe dreapta, am spus. Trebuie să-l schimb.

— Iar rendez-vous-ul meu e programat pentru douăsprezece treizeci și sunt în întârziere, așa că mă scuzi.

— Trage pe dreapta, am spus.

— Nu, a zis el și a accelerat.

Am reușit cumva să-l schimb pe Jeff pe bancheta din spate — deși de două ori am nimerit în gropile de pe drum și el era să zboare. Am lăsat scutecul murdar pe podea și am rezistat tentației de a i-l arunca în cap lui Toby Judson. Dar nu era momentul pentru gesturi spectaculoase. Cu cât ajungeam mai repede la St. Georges, cu atât mai bine.

La unu și zece am văzut în depărtare luminile unui oraș măricel. După câteva minute, eram la periferia lui. Chiar lângă marginea șoselei era o moară mică. Când ne-am apropiat de ea, Toby a semnalizat cu farurile Volvo-ului. Din întuneric, i-au răspuns niște lumini. Toby a cotit din șosea către moară, stingând luminile. Brusc, am fost orbiți de luminile puternice ale unei mașini care se apropia. Toby a oprit motorul.

— Ce naiba se petrece? am întrebat printre dinți.

— Vor doar să se asigure că noi suntem — și nu cineva care se dă drept noi… ca de pildă polițaii.

Am auzit o portieră deschizându-se și niște pași care se apropiau. O siluetă întunecată s-a apropiat de mașină. Acum am înțeles de ce fuseserăm orbiți cu farurile — ca să nu văd identitatea persoanei care venea spre noi. N-am putut să deslușesc decât o formă care s-a uitat prin geamul din dreptul șoferului, a bătut de două ori în geam și a primit un

salut cu pumnul strâns din partea lui Toby. Apoi silueta s-a retras și, după câteva secunde, luminile s-au stins și am fost aruncați în întuneric. Ochii mă dureau din cauza trecerii bruște de la lumină la întuneric. Jeff s-a pus pe urlat, dar i-am vârât un biberon în gură și s-a liniștit imediat.

— În regulă, a spus Toby. Aici cobor. Câteva lucruri foarte simple. Eu am să ies din mașină, am să-mi iau rucsacul din portbagaj, apoi am să mă îndrept spre cealaltă mașină. Tu stai cuminte pe bancheta din spate până pleacă cealaltă mașină — și aștepți aici până vor fi trecut cinci minute bune. Dacă nu, ai să ai necazuri.

— Altceva?

A băgat mâna în buzunar, a scos un teanc de bani și a pus o bancnotă pe scaunul pasagerului.

— Uite douăzeci de dolari canadieni ca să iei benzină înainte de punctul de frontieră Coburn Falls.

— N-am nevoie de banii tăi, am spus, gândindu-mă totodată că jigodia a sosit în Pelham având asupra lui un teanc de dolari canadieni, pentru orice eventualitate…

— Când pleci de aici, a spus el ignorându-mi vorbele, o iei pe Route 204 până la Lac Megantic. Acolo intri pe 161 care merge la Woburn. De acolo sunt doar cinci mile până la *frontière americaine*. Dacă totul merge bine, ar trebui să treci înapoi în Țara celor liberi, în jur de trei dimineață. Grănicerul american o să fie foarte curios de ce călătorești cu un bebeluș în toiul nopții. Să-i spui că ai fost la niște prieteni din Montreal și aseară, târziu, ai primit un telefon de la soțul tău care ți-a spus că tatăl lui e pe moarte și tu te grăbești să te întorci bla, bla, bla. Dacă are bănuieli, s-ar putea să percheziționeze mașina, dar, întrucât e curată, nu te poate reține doar pentru că îi torni o poveste pe care el o consideră dubioasă, așa că va trebui să te lase să treci. Apoi, mergi drept înainte până la Lewiston și Pelham.

— Și, când peste o zi sau două, agenții FBI fac o descindere la apartamentul meu, ce să le spun?

A râs.

— N-or să vină la tine, a spus el.

— Dacă află că ai luat avionul din Chicago până în Maine…

— N-am luat avionul din Chicago până la Portland. Am făcut autostopul, fiindcă mi s-a părut mai sigur așa, în eventualitatea că supravegheau autogările și aeroporturile…

— Stai puțin, mie mi-ai spus că au găsit în apartamentul tău, pe un carnet, un număr de Eastern Airlines și atunci și-au dat seama…

— Am mințit… ca să mă asigur că ești suficient de speriată ca să mă

aduci cu mașina aici. Și da, asta a fost o mică treabă mascată cu care te-am fraierit, dar, în numele Revoluției, îți mulțumesc pentru mica, dar vitala ta contribuție la…

— Ieși! am spus.

— Dorința ta e poruncă pentru mine. Încă o chestie: oricât de mult m-ai urî acum, sunt un om de cuvânt. Acum că m-ai adus aici întreg și nevătămat, îmi voi ține promisiunea că, dacă și când o să mă întrebe vreodată cineva cine m-a ajutat să trec granița, n-am să rostesc numele tău. Iar sfatul pe care ți-l dau acum e să uiți tot ce s-a întâmplat.

— Crede-mă că exact asta am de gând să fac. Acum, cară-te!

— Fă-ți o favoare, Hannah — nu te mai strădui să fii tot timpul bună.

— Am spus — cară-te!

El a râs flegmatic. Oare de ce întotdeauna tipii ca el se cred superiori? *Nu te mai strădui să fii tot timpul bună*. Dar dacă ultimele două zile dovediseră ceva, ele dovediseră că nu eram bună. Dimpotrivă, compromisesem tot ce era important în viața mea de dragul…

La volan, Toby a semnalizat de două ori cu farurile. I s-a răspuns tot cu farurile, în cod Morse.

— Bun, a spus el. Nu uita să stai pe loc cinci minute după ce pleacă mașina. Să ai o viață frumoasă… dacă e posibil.

Farurile s-au aprins brusc, învăluindu-ne într-o lumină albă, ametitoare. Toby a coborât din mașină și a trântit portiera. După o clipă, am auzit portbagajul deschizându-se și închizându-se, apoi pașii lui pe pietriș. După încă o clipă sau două, am auzit o mașină pornind, și farurile s-au îndepărtat brusc de noi bătând în altă direcție, apoi au dispărut.

Am făcut exact ce mi s-a spus. Am rămas pe bancheta din spate, strângându-l pe Jeff la piept, încercând să-mi păstrez calmul, încercând să nu las să răbufnească tot ce ținusem în frâu. Știam că dacă aș începe să plâng acum, nu m-aș mai fi putut opri, iar singurul lucru pe care trebuia să-l fac acum era să ajung înapoi acasă cu fiul meu.

Așa că după ce au trecut cele cinci minute, l-am pus iar pe Jeff în scaunul lui și l-am asigurat cu centura (lui nu i-a plăcut deloc asta și a început să zbiere ca să-mi dea de știre), am urcat la loc în față, mi-am aprins țigara după care tânjeam de douăzeci de minute, am dat repede pe gât o ceașcă de cafea, am băgat mașina în viteză și am luat-o din loc.

Tocmai trecuse de două. Am urmat instrucțiunile lui Toby — am trecut încet prin centrul adormit al St. Georges, apoi am luat-o pe 204 către Lac Megantic. Am rezistat tentației de a mări viteza — șoseaua asta cu două benzi era îngustă și plină de curbe neașteptate — și am fost

fericită când am ajuns la Lac Megantic și la deviația marcată *Rt 161: Woburn et la frontière americaine.* Șoseaua s-a dovedit a fi și mai îngustă decât cea precedentă și foarte întunecată. În timp ce mă apropiam de frontieră, îmi tot spuneam: *fii degajată cu tipul de la graniță… poartă-te ca o persoană normală… iar el o să creadă povestea ta și o să te lase să treci. Dacă arăți că ți-e frică, ai să ajungi într-o cameră mică unde ai să răspunzi la o mulțime de întrebări care chiar nu vrei să ți se pună.*

Din cinci în cinci kilometri era un indicator care mă informa că eram cu atâta mai aproape de graniță. Cu fiecare indicator pe lângă care treceam frica mea creștea și cu toate că încercam să mă conving singură că frica era exagerată, eram atât de nervoasă și obosită, încât am pierdut orice simț al realității. Oricum, cert era că ajutasem un infractor căutat să fugă peste graniță… și deși ajutorul meu fusese obținut prin constrângere, realitatea era că am ajutat și am fost complice… fiindcă mi-a fost groază că el ar putea da în vileag aventura pe care o avuseserăm. Și parcă auzeam un judecător bătrân și dur, care se uita sever la mine, informându-mă că, din cauză că lăsasem ca frica venală de dare în vileag a păcatului adulterului să-mi întunece noțiunea de bine și rău, nu avea de ales decât să mă condamne la…

La frontière americaine: 3 kilomètres.

O oprire scurtă pentru benzină și aveam să fiu acolo în mai puțin de zece minute. *Păstrează-ți calmul, păstrează-ți calmul.*

În timp ce mă apropiam tot mai mult, mi-am dorit dintr-odată să nu fi fost atât de necredincioasă, să fi crezut măcar puțin în Dumnezeu, Atotputernicul, Iehova, Alfa și Omega și cine mai știe ce. Fiindcă dacă am avut vreodată în viața mea un motiv să mă rog, acum îl aveam. Dar în ultimele zile mă făcusem vinovată de destulă ipocrizie. Nu aveam de gând să o sporesc implorând ajutorul unei Ființe Supreme care știam că nu există.

În loc să mă rog, m-am hotărât să pun rămășag cu mine însămi — să jur că, dacă scăpam cu bine din toată această experiență, dacă reușeam să trec granița fără incidente, dacă agenții FBI nu apăreau, dacă jigodia aia de Toby Judson nu divulga cine l-a dus în Canada, dacă Dan nu se prindea, aveam să-mi ispășesc toate păcatele fiind cât se poate de cuminte. Aveam să-mi accept destinul de soție a lui Dan. Aveam să-l însoțesc unde îi cerea cariera lui. Aveam să-l susțin întru totul și să renunț la toate visurile de evadare. Aveam să fac totul pentru Jeff și ceilalți copii pe care s-ar fi putut să-i avem. Nevoile lor — și cele ale soțului meu — aveau să fie întotdeauna pe primul loc. Și aveam să accept cu eleganță toate compromisurile și limitările din viața mea, știind că, dacă purtarea

mea egoistă, venală ar fi fost descoperită, aș fi pierdut totul. Nu poți să fugi de faptele tale, așa cum nu poți să fugi de tine. Totul se plătește. Iar dacă în viitor aveam să jelesc libertatea la care renunțasem, aveam să-mi amintesc întotdeauna că ăsta era prețul păcatelor mele — și că, poate, scăpasem ușor.

La frontière americaine: 1 kilomètre.

În față era o benzinărie. Am alimentat mașina. Am aruncat scutecul murdar. Am curățat scrumiera care era plină de mucuri de țigară. L-am eliberat pe Jeff pentru câteva minute din scaunul lui și l-am legănat în aerul nopții. Am intrat în clădirea benzinăriei și am plătit cei 11 dolari pentru plinul cu benzină (Doamne, ce scumpă era benzina aici!) Restul primit l-am dat pe cinci pachete de țigări, două sucuri și un pahar mare cu cafea. L-am așezat pe Jeff înapoi în scaunul lui și i-am pus în mână o zornăitoare de cauciuc pe care părea s-o prefere, în speranța că o să-și facă de lucru cu ea în timp ce trecem granița în State. M-am suit la volan, am inspirat adânc ca să mă liniștesc, am pornit motorul și am plecat.

Nu existau formalități de părăsire a Canadei — doar un panou care îți mulțumea că ai vizitat țara și îți ura *Bon Retour*. Am parcurs în jur de cinci sute de metri de zonă neutră înainte să ajung la o baracă unde era un drapel cu stele și dungi și un panou mare pe care scria *Bun venit în Statele Unite*.

Eram singurul călător la această oră din noapte. Grănicerul a ieșit încet din baracă. Era un bărbat bondoc de treizeci și ceva de ani, îmbrăcat într-o uniformă verde de grănicer și purtând o pălărie cu boruri largi stil Forest Ranger. A venit agale la mașină, m-a salutat dând din cap, apoi a cercetat permisul de conducere și a înconjurat o dată mașina înainte de a se opri în fața geamului acum coborât din dreptul scaunului pasagerului.

— Bună seara, doamnă, a spus el.

— Bună, am spus, zâmbind forțat.

— Călătoriți îngrozitor de târziu… sau poate îngrozitor de devreme.

— N-am de ales.

Și i-am explicat că eram în vizită la niște prieteni din Quebec și doar cu câteva ore în urmă am primit un telefon de la soțul meu care mi-a spus că tatăl lui e pe moarte.

— Aș fi putut să stau până dimineață, dar știam că nu m-aș fi iertat dacă n-aș fi ajuns înapoi…

— Da, înțeleg asta. Cât ați fost plecată din State?

— Doar două zile.

— Și aveți vreun act de identitate pentru dumneavoastră și fiul

dumneavoastră?

I-am întins pașaportul și certificatul de naștere.

— Asta sigur merge drept act de identitate, a spus el cu un zâmbet.

A cercetat atent documentele, apoi mi le-a înapoiat și m-a întrebat dacă aduceam ceva din Canada.

— Doar două pachete de țigări.

— Ei bine, sunteți liberă să plecați. Conduceți cu prudență.

Și mi-a făcut semn să trec.

I-am făcut și eu cu mâna când am pornit. *Primul hop trecut*. M-am uitat la ceasul de la bord. Trei și zece. Dacă păstram o viteză constantă, ajungeam în Pelham în jur de opt și jumătate — timp suficient să spăl vasele, să fac rapid o curățenie, să fac un duș scurt și să mă îndrept spre aeroportul din Portland.

Jeff s-a tânguit o mare parte din drumul spre sud. Am oprit de două ori ca să-l schimb, să-l hrănesc și să-l alint, dar n-a vrut să se liniștească. Totuși, n-am avut de ales decât să continui să conduc, să stau trează și să-mi tot spun că trebuia să scap cu bine de ziua foarte grea ce mă aștepta.

Soarele a răsărit pe la șapte și un sfert. Cincizeci de minute mai târziu, am intrat în Pelham. De cum l-am dus pe Jeff în casă și l-am pus în țarc, a și adormit. L-am invidiat. Eram trează de aproape patruzeci și opt de ore.

Totuși, nu aveam timp să mă gândesc la starea mea de epuizare. Trebuia să fac ordine în casă și să plec. Așa că am spălat toate vasele de la cina din seara precedentă, am frecat repede prin baie, am dat cu aspiratorul prin dormitor și m-am asigurat că lângă pat nu rămăsese nimic care să dea de gol (precum un muc de țigară sau o pereche de chiloți bărbătești). Apoi am făcut încă un ibric de cafea, m-am repezit sub duș și am deschis robinetele la maximum în încercarea de a rămâne trează. Am dat fuga la parter cu un braț de rufe de spălat și, spre uimirea mea, am observat că cearșafurile pătate pe care le pusesem la spălat cu o noapte în urmă erau întinse la uscat. Și tocmai când mă întrebam dacă îmi pierdusem rațiunea și uitasem că le atârnasem, am auzit un glas în spatele meu.

— Sper că nu v-ați supărat că v-am ajutat la rufe.

M-am răsucit. Era Billy, care stătea lângă mine cu o găleată într-o mână și o scară extensibilă sub celălalt braț.

— Tu ai atârnat cearșafurile la uscat?

— Da, a spus el, tot un zâmbet. Am văzut că le-ați băgat aseară înainte să plecați cu tipul ăla…

— M-ai văzut băgând cearșafurile la spălat?

— Păi, eram întâmplător pe aici când…

— Billy, am spus pe un ton calm, rezonabil, spălătoria e aici în spate… ceea ce înseamnă că nu puteai fi cu ochii pe ea decât dacă făceai un efort deliberat de a te plasa undeva de unde puteai…

— Nu spionam sau mai știu eu ce, a spus el, dintr-odată foarte defensiv. Doar *mă uitam*, atâta tot.

— Hei, nu sunt supărată pe tine, am spus, hotărând că nu era momentul potrivit să intru într-o discuție despre diferența dintre spionat și uitat.

— Sigur?

— Sigur.

— Bun, fiindcă aveam de gând să vă spăl geamurile în dimineața asta.

— Nu trebuie.

— I-am spus domnului doctor că le spăl acum o săptămână, înainte să plece din oraș.

— Păi atunci, sigur că da, spală geamurile.

— Sigur nu sunteți supărată pe mine?

— Suntem prieteni, Billy.

Asta l-a făcut să zâmbească.

— Sigur că suntem, a spus el, și n-aș zice niciodată ceva despre faptul că ați părăsit aseară orașul cu tipul ăla.

Oh, Doamne!

— Păi, doar l-am dus până la autogara din Lewiston.

— Dar ați fost toată noaptea plecată.

— De unde știi?

— Mașina dumneavoastră n-a fost aici până-n dimineața asta.

— Am făcut o pană și a trebuit să stau la un motel toată noaptea.

— Cu tipu'? a spus el, zâmbindu-mi pieziș.

— Câtuși de puțin. El a plecat cu autobuzul înainte să fac eu pană.

— L-ați sărutat de la revedere?

— Poftim?

— Am văzut că l-ați sărutat o dată.

— Unde ai văzut asta?

— Am văzut pe fereastra dumneavoastră.

— Când?

— Cu o noapte sau două în urmă.

— Pe la ce oră?

— Oh, era cu adevărat târziu. Mă plimbam, am văzut lumina aprinsă, am ridicat privirea și v-am văzut acolo, sărutându-l pe tip.

— Mai era cineva cu tine?

— Drace, nu! Maine Street era pustie. Eram singurul om care era afară.

— Și ai spus cuiva că m-ai văzut…?

— Drace, iarăși nu! Sunteți prietena mea. N-aș face asta.

Eram gata să-l ating pe braț, dar m-am răzgândit, aducându-mi aminte ce se întâmplase când mai făcusem greșeala asta.

— Apreciez sincer asta, Billy. Secretele sunt foarte importante între prieteni și îți sunt foarte, foarte recunoscătoare că îl păstrezi pe ăsta.

— O să-l părăsiți pe domnul doctor pentru tipul ăsta? a întrebat el, pe un ton la fel de nonșalant și neamenințător ca înainte.

— Bine-nțeles că nu. A fost doar un sărut de noapte bună, atâta tot.

— Un adevărat sărut *lung* de noapte bună, așa cum am văzut eu, a spus el, râzând cu râsul lui de nătâng.

Mă amenința în mod indirect… sau ăsta era pur și simplu modul lui de a raporta evenimentele?

— A fost doar un sărut, atâta tot. Dar dacă spui cuiva ceva despre sărutul ăla — sau despre faptul că n-am ajuns acasă azi-noapte — asta ar putea să-mi pricinuiască o mulțime de probleme.

— N-o să mai fiți prietena mea?

— Ei bine, ca să mă exprim așa — dacă tu m-ai ruga să păstrez un secret și pe urmă eu aș spune cuiva despre secretul tău, ce ai face?

— N-aș mai fi prieten cu dumneavoastră.

— Și bine ai face, am spus. Pentru că prietenii păstrează secretele, așa-i?

— Sigur că da.

— Așadar, pot să am încredere în tine cu privire la secretul meu, Billy?

— Sigur că puteți.

— Mulțumesc.

Mi-a zâmbit timid și a spus:

— Pot să vă spăl geamurile acum?

Tot drumul până la aeroportul din Portland m-am chinuit să nu vomit. Acum eram bolnavă de teama că Billy ar fi putut cumva să mă dea de gol fără să vrea și să-mi năruiască întreaga viață. Am desfăcut încă un pachet de țigări și am fumat trei în decurs de o oră, plămânii mei fiind deja îmbâcsiți, de cât fumasem în ultimele optsprezece ore.

Când Dan a coborât din avion ne-a făcut cu mâna, apoi m-a îmbrățișat obosit și m-a sărutat, după care l-a luat pe Jeff în brațe și a spus: „Salut, bărbate!“ și mi l-a dat înapoi.

Când am intrat în mașină, a adulmecat fumul de țigară acumulat și a spus:

— Doamne sfinte, te-ai transformat în horn!?

N-am spus nimic, dar i-am fost recunoscătoare că s-a oferit el să conducă până acasă. M-am așezat pe locul meu și i-am ascultat monologul plin de supărare și resentimente provocate de felul în care spitalul de mâna a doua din Glens Falls îl tratase pe tatăl lui și de indiferența unor prieteni foarte vechi…

— Te plictisesc? a întrebat el.

Mi-am dat seama că ațipisem.

— Scuze. Am avut o noapte îngrozitoare cu băiatul nostru. Nu știu dacă am dormit două ore.

— N-am vrut să pară că vorbesc ca un tâmpit arțăgos, a spus el. A fost o săptămână cumplită.

Am întins mâna și l-am mângâiat pe față.

— Ce bine că te-ai întors!

— Musafirul tău a plecat?

— Aseară.

— Ți-a stat în drum?

— Nițeluș — e unul dintre tipii ăia plictisitori de stânga, care vorbesc tot timpul despre politică.

— Sunt sigur că tatăl tău a fost mulțumit că l-ai găzduit.

— Da, sunt sigură că a fost.

În drum spre casă ne-am oprit în Bridgton să luăm mâncare. Când am ajuns în Pelham, mi l-am imaginat pe Billy așteptându-ne în fața cabinetului medical și spunând: „Încă n-am zis nimănui că l-ați sărutat pe tipul ăla!“ Dar Billy nu se zărea nicăieri. Dan a cercetat superficial apartamentul cu privirea și a spus ceva despre luarea legăturii cu „tipul ăla îngrozitor, Sims“ ca să aflăm când ne puteam muta în casa Blend. Am pregătit prânzul. După aceea, când Jeff a ațipit ca să-și facă somnul de după-amiază, Dan a pus mâna pe coapsa mea și mi-a făcut semn să mergem în dormitor. Deși îmi venea să țip de oboseală, l-am urmat, mi-am scos hainele, am desfăcut picioarele și m-am străduit să par pătimașă.

M-a furat somnul și, după o vreme, m-a trezit telefonul. M-am mișcat și am văzut că afară era întuneric. M-am uitat la ceasul de lângă pat. Cinci și patruzeci și două după-amiază. Dormisem în jur de trei ore. Dan a deschis ușa dormitorului.

— Te simți mai bine?

— Puțin, da. Îți mulțumesc că m-ai lăsat să dorm.

— Nicio problemă. Ascultă, e tatăl tău la telefon.

— Spune-i că-l sun eu mai târziu.

Dar nu l-am sunat în acea seară. Dimineața următoare, pe la opt și jumătate, a sunat telefonul. Dar nu era tata — era asistenta Bass, care dorea să vorbească cu Dan. După ce el a închis, și-a luat haina și trusa medicală și a spus:

— S-ar părea că fiul lui Josse Adams are amigdalită în stadiu avansat. Mă întorc în maximum o oră.

Cinci minute mai târziu, a sunat iar telefonul.

— Hannah, sunt tata.

N-am spus nimic.

— Hannah?

— Poftim?

— Ești bine?

N-am spus nimic.

— Hannah?

— Poftim?

— Te-a supărat ceva?

— De ce m-ar fi supărat ceva?

— Uite ce e, indiferent ce se petrece, am vrut doar să-ți spun că am primit vești de la prietenul nostru comun și mi-a spus ce mult l-ai ajutat. Sunt foarte mulțumit că ai…

Am închis — și m-am pomenit strângând cu putere marginea fotoliului, în încercarea de a mă calma. *Te-a supărat ceva*? Oare nu știa că și alții au sentimente? Era chiar atât de egoist? Dar trebuie să-și fi dat seama că, trimițând-o pe javra aia la mine, atrăsese asupra mea bănuielile autorităților federale. Altfel de ce ar fi vorbit în limbaj codat despre „prietenul nostru comun“?

Telefonul a sunat iar.

— Se pare că am fost întrerupți, a spus el.

— Nu, eu am închis.

— Hannah, n-am vrut să te pun în pericol.

— Dar m-ai pus, m-ai pus…

Am început să plâng în hohote. Tot ce ținusem sub control în ultimele zile a ieșit brusc la suprafață într-un torent de suferință. Am închis. Telefonul a început iar să sune. Am ieșit în fugă din camera de zi și am intrat în baie. Am umplut chiuveta cu apă rece și apoi m-am pomenit ținându-mă de marginea ei. Telefonul continua să sune. Mi-a luat un sfert de oră să-mi recapăt controlul. Mi-am dat cu puțină apă pe față, apoi mi-am zărit în oglindă ochii înroșiți, scoși în evidență de cearcănele negre, și n-am putut să nu mă gândesc că arătam dintr-odată mai în vârstă și mult

mai puțin înțeleaptă.

M-am șters pe față. M-am dus în bucătărie și am pus apă să fac cafea. Mi-am turnat o porție mică de whisky și am băut-o dintr-o înghițitură. Mi-am turnat încă o porție și m-am simțit considerabil mai bine când căldura ei anesteziantă și-a făcut efectul. Mi-am aprins o țigară. Mi-am turnat o ceașcă de cafea. Am tras adânc aer în piept. Telefonul a sunat iar. Am ridicat.

— Hannah?

— Nu vreau să vorbesc cu tine, am spus.

— Te rog să mă asculți până la capăt.

— Nu!

— Îmi pare rău.

— Bun. Așa și trebuie.

Am închis. Telefonul a sunat și a sunat. N-am răspuns.

După asta tata nu a mai sunat. Dar după trei zile, chiar după ce Dan a coborât în cabinetul lui, a sosit o scrisoare cu poșta rapidă, purtând ștampila Burlington, Vermont. Am recunoscut scrisul foarte îngrijit al tatei pe plic și, cu toate că am semnat pentru scrisoare, am rupt-o imediat și am aruncat-o. Pe urmă l-am pus pe Jeff în cărucior, l-am lăsat acasă la Babs și m-am dus la Miller's să-mi iau ziarul și țigările. Când am ajuns la bibliotecă mi-am făcut o cafea, apoi am deschis ziarul. În timp ce răsfoiam *Globe*, ochii mi-au căzut pe un mic articol de la pagina 7, preluat de la United Press International, cu titlul: *Știri naționale pe scurt.*

UN WEATHERMAN FUGE ÎN CANADA

Tobias Judson, 27 de ani, liderul de odinioară al asociației „Studenții pentru o Societate Democratică" ce a ajutat la închiderea Universității Columbia în timpul protestului studențesc din 1967, a fugit în Canada în urma presupusei sale implicări în atentatul cu bombă de la biroul Departamentului Apărării de la Chicago din 26 octombrie. Într-o declarație scrisă de Revolutionary Press Internațional — publicație internațională clandestină — Judson a declarat că, deși nu era membru al grupării Weather Undergroung, care a revendicat atentatul cu bombă din Chicago, și-a ajutat „tovarășii de luptă" și a fost silit să fugă în Canada ca să evite „persecuția" din partea autorităților federale. Conform Federal Bureau of Investigation, Judson avea o legătură veche cu Weather Underground, și i-a adăpostit pe cei doi presupuși atentatori din Chicago — James Joseph McNamee și Mustafa Idiong — după explozia de la clădirea federală, în care au fost uciși doi agenți de securitate. FBI a spus că lucrează cu poliția călare canadiană pentru prinderea lui Judson, care

a fost de curând zărit în Montreal.

Am citit de două ori articolul, ușurată enorm că nu exista o poză a lui Toby și că nu-i înșiraseră diversele pseudonime — dintre care unul ar fi putut să fie cel de Tobias Mailman, pe care îl folosise aici. Știam că Estelle citea *Globe* în fiecare dimineață, dar nu vedeam cum, fără o fotografie, ar fi putut să facă legătura dintre weatherman-ul acum fugar cu tipul după care salivase în timp ce el se afla în Pelham. De fapt, nu pomenise deloc de Toby de când se întorsese Dan — în afară de un singur comentariu: „Înapoi la corvoada conjugală, presupun“, făcut în lunea de după întoarcerea lui Dan.

În ziua aceea am răsfoit toate ziarele din Maine de la bibliotecă să văd dacă există vreo mențiune despre Judson, sau dacă scoseseră la iveală o fotografie a lui. *Portland Press Herald* preluase de la United Press International același articol ca *Globe*, redus la aproximativ trei rânduri și înghesuit într-un colț de pagină. În seara aceea, acasă, m-am uitat pe canalele de știri. Nimic pe niciunul dintre cele trei canale de știri, nimic la postul de radio All News/All The Time AM din Boston pe care micul meu radio cu tranzistori abia putea să-l prindă.

Zilele treceau și în fiecare dimineață mă trezeam cu spaima cumplită că azi o să fie ziua în care or să sosească agenții FBI, sau Judson o să facă încă o declarație cretină din Canada, care să mă implice, sau Billy o să-i spună asistentei Boss că m-a văzut îmbrățișându-mă cu Domnul Revoluție, sau că o să apară tata și-o să mă ia la întrebări că i-am închis telefonul și că întregul adevăr o să iasă la suprafață și o să mă distrugă.

Dar… nu s-a întâmplat nimic. Mă sculam. Îmi pregăteam fiul și soțul pentru ziua ce începuse. Îmi făceam programul de dimineață. Mă duceam la muncă. Îl luam pe Jeff. Mă duceam acasă. Dan venea acasă. Discutam puțin. Ne uitam la televizor sau citeam. Făceam dragoste indiferentă de două ori pe săptămână. Weekendurile veneau și plecau. Începea iar săptămâna de lucru. Și, în mijlocul tuturor lucrurilor ăstora…

Nu s-a întâmplat nimic.

Oh, s-au întâmplat niște lucruri. Tata mi-a mai scris o scrisoare pe care, de asemenea, am aruncat-o. Am primit un telefon de la mama care mi-a spus că a vrut doar să mă salute și mi-a pus tot felul de întrebări indirecte despre cum merg lucrurile și a vorbit puțin despre o expoziție nouă la care lucra, iar apoi, ca o digresiune prozaică, m-a întrebat:

— S-a întâmplat ceva între tine și taică-tău?

— Nu, am spus calmă. De ce?

— În ultima vreme, ori de câte ori ți-am vorbit de el, ai devenit foarte tăcută și chiar puțin tristă. Iar când l-am întrebat pe el dacă v-ați certat, a tăcut mâlc. Așa că, haide, Hannah, spune tot. De ce ruptura asta?

M-am mirat eu însămi că am rămas absolut calmă și detașată în fața interogatoriului dur.

— Nu-i nicio ruptură, am spus.

— Atunci, care-i problema?

— Nu-i nicio problemă.

— Ești o mincinoasă incurabilă.

— Ascultă, trebuie să închid…

— Hannah, nu face pe nebuna…

— Nu fac pe nebuna — și o știi.

— Vreau niște răspunsuri.

— Iar eu n-am niciunul de dat. La revedere.

În acea după-amiază m-a mai sunat de trei ori. Dar m-am ținut tare, refuzând să trădez ceva. Fiindcă mai ajunsesem și la concluzia că, întrucât n-aș fi putut niciodată să câștig aprecierea mamei, era inutil să mai încerc să o obțin. Și însuși faptul că nu mai alergam după iubirea ei făcea ca ea să nu aibă putere asupra mea.

— Spune-mi ce se petrece! a țipat ea până la urmă la telefon.

— Nu-i nimic de spus.

Am închis din nou și n-am mai răspuns la telefon când, în următoarea oră, a sunat iar și iar.

Bine-nțeles că era ceva de spus și, la fel ca oricine care are un secret teribil, voiam cu disperare să vorbesc despre el, să-l împărtășesc cuiva. Și astfel, când în după-amiaza următoare Margy a sunat și imediat s-a lansat în unul dintre minunatele ei monologuri turuite — „Stăteam la masa mea de rahat din biroul ăsta de rahat în care încă mai fac munca asta de rahat de PR și mă întrebam ce face acum cea mai bună prietenă a mea cu care n-am mai vorbit de o lună“ — am spus:

— Ascultă, nu pot să vorbesc acum.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu e momentul potrivit. Dar ești acolo mâine — la patru, să zicem?

— Sigur.

— Atunci fii la birou la patru și te sun eu.

Am închis, apoi am luat telefonul și am format numărul lui Babs și am întrebat-o dacă voia să aibă grijă de Jeff mâine până la șase și jumătate deoarece mă duceam la Portland într-o mică expediție de cumpărături. În seara aceea, la cină, i-am spus lui Dan că auzisem despre

magazinul grozav de delicatese din Portland și mă gândeam că mâine după-amiază să împrumut mașina și să mă duc acolo.

— Se poate cumpăra parmezan adevărat? a întrebat el.

— Așa scrie în *Press Herald*.

— Păi, atunci merită să faci drumul.

A doua zi, am plecat de la serviciu cu o oră mai devreme și am ajuns în Portland chiar după două. Am găsit micul magazin italienesc și am dat aproape treizeci de dolari pe vin, brânză, paste, roșii la conservă napoletane autentice, usturoi, pâine, fursecuri amarreto, espresso adevărat, chiar și un mic aparat de făcut espresso, cu capacitate de două cești, care se punea pe aragaz. Era suma pe care o cheltuiam săptămânal pentru produse de băcănie — dar nu mi-a păsat. Patronul a insistat să mă servească cu unul din „renumitele“ lui sendvișuri provolone, udate cu două pahare de Chianti „din partea casei“. Eram încă puțin amețită când am ajuns la centrala telefonică de la Oficiul Poștal Central din Portland și i-am spus operatoarei de serviciu că doresc să dau un telefon la New York City.

— Cabina patru, mi-a spus ea.

Am intrat în cabină. M-am așezat pe scaunul tare de lemn de lângă măsuța pe care stătea un telefon bătrâior. Acesta a sunat după o clipă.

— Aveți legătura, a spus operatoarea.

Apoi am auzit un ton de apel și un clic hotărât când operatoarea a ieșit de pe fir. Margy a răspuns după două țârâituri.

— Hannah? a întrebat ea imediat.

— De unde ai știut că sunt eu?

— E ora patru — și de douăzeci și patru de ore mă frământă ce naiba ți s-a întâmplat.

— O grămadă.

— De pildă…?

— De pildă: dau telefonul ăsta de la Oficiul Poștal din Portland, Maine, fiindcă mi-e teamă că s-ar putea ca Big Brother să-mi asculte telefonul.

Mi-a luat vreo douăzeci de minute să povestesc totul și trebuie să fi povestit al naibii de bine pentru că Margy, pe care nimeni nu o întrecea la întrerupt, n-a spus nimic pe parcursul povestirii.

Când în sfârșit am terminat, a urmat o tăcere lungă.

— Mai ești la telefon? am întrebat.

— Oh, sigur că sunt, a spus Margy.

— Scuze, dacă ți-am împuiat urechile cu asta.

— Nu. A fost… captivant.

— Deci, ce să fac acum?

Pauză lungă. Apoi a spus:

— Nimic.

— Nimic?

— Nu e nimic de făcut. El a plecat. Agenții FBI nu sunt pe urmele tale. Soțul tău nu știe — și mă îndoiesc și că amărâtul ăla de Billy va risca vreodată să te piardă de prietenă spunând ceva, iar tatăl tău clar își va ține gura… și, apropo, o să trebuiască să-l ierți, dar știi deja asta… așa că…

Altă pauză.

— Ai scăpat basma curată, a spus Margy.

— Oare? am întrebat, mirată.

— Știi că ai scăpat.

— Dar cum rămâne cu repercusiunile?

— Dacă ai scăpat basma curată din ceva, nu există repercusiuni, în afară de cele pe care le abați singură asupra capului tău.

— Despre asta vorbesc. Cum să trăiesc cu asta?

— E simplu: trăiești și gata!

— Nu știu dacă e cu putință.

— Vrei să spui că nu știi dacă poți să te ierți?

— *Nu pot* să mă iert, am spus.

— Trebuie să te ierți.

— De ce?

— Fiindcă n-ai comis o crimă…

— Ba da, am comis.

— O infracțiune, Hannah. Dar nu o crimă. Fii serioasă, iubito. Corpul tău te-a tras pe o cale greșită preț de câteva zile nebune, iar pe urmă nemernicul ăla nu ți-a dat de ales decât să faci ce ți-a spus el. După părerea mea, singura crimă de care chiar ești vinovată este că ești om și slabă ca noi toți.

— Aș vrea să văd și eu așa lucrurile.

— Ai să le vezi.

— De ce ești așa de sigură?

— Fiindcă asta se întâmplă. Ai un secret. În clipa de față, s-ar putea să pară un secret teribil. Dar, cu timpul, va fi doar o cămăruță de care numai tu știi și în care numai tu poți intra. Te asigur că, după un timp, n-ai să mai vrei deloc să intri în ea. Pentru că nu ți se va mai părea chiar atât de important. Și pentru că, în afară de tine și de mine, nimeni nu va ști vreodată că acest secret există. Și acum, iubito, sunt chemată la o conferință enervantă. Așa că…

Am încheiat convorbirea, promițând să vorbim iar săptămâna

viitoare. Am închis. M-am ridicat și am plătit convorbirea telefonică. Am ieșit. Am urcat în mașină și am pornit înapoi spre Pelham gândindu-mă: *Nimeni nu scapă cu adevărat basma curată din ceva. Sau așa ar trebui să fie, nimeni care are conștiință nu scapă cu adevărat basma curată*.

Nu m-am grăbit să ajung acasă, întârziindu-mi sosirea cât de mult am putut. Când în cele din urmă, pe la șapte, am intrat în oraș, Dan era deja acasă cu Jeff. Fiul meu a ridicat privirea când am intrat, apoi s-a întors la aruncarea cuburilor de lemn prin țarc. Soțul meu m-a pupat ușor pe creștet, apoi s-a uitat la pungile mele cu bunătăți italienești și a spus:

— Toate astea arată foarte frumos. Ai luat parmezan?

Am dat din cap și am început să scot pachetele. Factura a ieșit odată cu o cutie de paste. Dan a luat-o și a fluierat tare când a văzut suma totală.

— Doamne, ce scumpe sunt!

— Nu crezi că meritǎm și noi să ne răsfățăm când și când? am spus.

Deși n-am spus-o în chip de atitudine, ceva în tonul meu l-a făcut pe Dan să și-l schimbe pe al lui.

— Ai dreptate, a spus el. E bine să ne răsfățăm. Apropo, ce avem la cină?

I-am spus că o să fac o lasagna autentic italienească.

— Grozav! Crezi că ar trebui să deschidem o sticlă de Chianti din ăla pe care l-ai cumpărat?

Am aprobat dând din cap. În timp ce Dan cotrobăia după un tirbușon, m-am întors și m-am uitat lung la fiul meu atât de frumos — și m-am gândit la pactul pe care-l făcusem cu mine însămi și am fost sigură că, dacă Jeffrey n-ar fi fost aici, n-aș fi fost nici eu.

Dan s-a întors și probabil că mi-a sesizat îngândurarea deoarece a întrebat:

— Te simți bine?

Totul are un preț.

Am zâmbit. Mi-am sărutat soțul. Am spus:

— Totul e bine.

PARTEA A DOUA

2003

Unu

Începea să ningă tare când am urcat în mașină. Numai în Maine te trezeai cu un viscol mai mititel la începutul lui aprilie. Fiind născută în New England, mi-au plăcut întotdeauna aprigile noastre ierni de acolo. Totuși, în ultima vreme, toate ciudatele schimbări de climă făceau să existe câte un an în care nu vedeam niciun fulg de zăpadă. Pe de altă parte, în iarna asta mercurul a coborât sub minus 10 grade la începutul lui ianuarie și, deși mai este puțin până la Paște, încă refuză să urce peste punctul de îngheț. Și continuă să ningă.

Motorul Jeepului meu a pornit la primul contact, ca de obicei și, până am ieșit din parcare, sistemul de încălzire a intrat în funcțiune. Jeepul a fost cadoul pe care l-am primit când am împlinit cincizeci de ani. Chiar de curând, Dan a spus că poate e vremea să îl schimbăm cu cel mai recent model sau poate alt gen de autoturism de teren. Am refuzat categoric. E destul de rău să bântui prin Portland într-un vehicul atât de mare (deși e grozav, în seri cu ninsoare ca seara asta). Dar ideea de a arunca încă zece miare pe un Jeep Cherokee nou, când modelul meu actual încă merge foarte bine, mi se pare inutilă. Pe de altă parte, lui Dan i se pare firesc să-și schimbe Lexusul din doi în doi ani.

— Ne permitem, îmi amintește el cu blândețe ori de câte ori îmi exprim îngrijorarea.

Am deschis radioul pe NPR. Se transmitea în direct un concert al Orchestrei Simfonice din Boston. Levine dirija Simfonia a Doua de Sibelius: muzica perfectă pentru o seară întunecoasă, ca de iarnă.

Am ieșit din centrul Portlandului, trecând pe lângă o întreagă zonă cu clădiri de birouri vechi, din anii 1930, care fuseseră abandonate mulți ani și fuseseră cândva programate pentru demolare. Dar asta a fost înainte de marele boom de la mijlocul anilor nouăzeci, în timpul căruia sudul statului Maine a beneficiat de un val de tineri profesioniști modești, care au fugit din zonele metropolitane importante. Și, de fiecare dată când în *Town and Country* apărea un articol care spunea că Portland era unul dintre orașele mici cu cele mai acceptabile condiții de viață, prețul proprietăților părea să mai salte cu zece la sută. De aceea clădirile de birouri abandonate din centru fuseseră transformate în clădiri de apartamente elegante care acum se puteau ridica la 500 000 de dolari pentru 150 de metri pătrați… în vreme ce casa noastră din Falmouth…

Nu, n-am să intru iar în subiectul ăsta. În ziua de azi, în Portland, ori de câte ori iei cina acasă la cineva, proprietățile imobiliare devin un

punct central al conversației. În sensul ăsta, presupun că noi am reușit să prindem din urmă toate celelalte orașe. Dar asta îmi dă și de gândit: de ce în ziua de azi pierdem atâta timp vorbind despre bunuri pe care le deținem și bunuri pe care vrem să le deținem?

Din centrul Portlandului până în centrul orașului Falmouth Foreside, unde locuim noi, faci cu mașina doar cinci minute pe șoseaua interstatală de pe coastă. Maine Medical Center — cel mai bun spital din stat și locul în care lucrează Dan — se află pe un deal, la mijlocul distanței dintre oraș și casa noastră. Dan nu are mult de șofat, și îi place asta.

În timp ce semnalizam ieșirea din Falmouth Foreside, mi-a sunat mobilul.

— Hannah, sunt Sheila Platt.

— Bună! am spus, străduindu-mă să par entuziasmată.

Sheila era o membră veche a grupului de lectură din care făceam parte. Inițial fuseserăm doar un grup de lectură care dezbăteam cărțile citite. Chiar cu câteva luni înainte ne-am propus să începem să alternăm câte o piesă de teatru cu câte o carte — piesa ne oferea șansa să o citim cu glas tare, interpretând diversele roluri. Mai mult, Portland era plin de grupuri de dezbatere și le-am convins pe celelalte șase femei din „congregația“ noastră că avea să fie interesant să încercăm și altceva în afară de *Mândrie și Prejudecată*. Chiar în seara asta citiserăm primele două acte din *Măsură pentru măsură* — și, ca de obicei, discuțiile noastre de după aceea, pe tema piesei, se transformaseră într-o lungă dispută zgomotoasă și plină de răutăți între Sheila Platt și a ei *bête noire* din grup, Alice Armstrong.

Alice era asistent universitar la catedra de artă a unui colegiu de doi ani din localitate; era divorțată și hazliu de înverșunată cu privire la asta. Soțul ei — tot profesor de artă — o părăsise pentru o avocată de mare succes, care l-a ajutat s-o fraierească pe Alice la înțelegerea de divorț. („Eram așa de furioasă pe nemernic, încât i-am acceptat ca o proastă termenii de rahat, ca să-i arăt că nu mai am nevoie de el. Ascultă la mine, mândria te costă scump întotdeauna.“) Era foarte deșteaptă și foarte tenace — o graficiană talentată, care nu a putut să găsească în Maine o piață interesată de munca ei și a trebuit să trudească din greu ca profesoară, ca să-și întrețină cei doi copii. Se pricepea și la politică și avea o puternică înclinație spre zâzanie — de aceea ar fi trebuit să am destulă minte ca să n-o las să aleagă una dintre cele mai complicate piese ale lui Shakespeare drept următoarea noastră „lectură de grup“. *Măsură pentru măsură* este considerată astfel nu doar pe baza complexității ei etice, ci și prin faptul că lansează tot felul de întrebări despre interdependența

dintre puterea politică și cea sexuală, precum și prin faptul că explorează frontiera îngustă dintre evlavia religioasă și ipocrizie. Date fiind creștinismul evanghelic al Sheilei și pronunțata ei admirație pentru actualul nostru Comandant Suprem — și la fel de pronunțatul „laicism“ radical al lui Alice (cum spunea cu dispreț Sheila) și feminismul ei gălăgios — cu siguranță aveau să se zgândăre una pe cealaltă… ceea ce, am simțit eu, era exact intenția lui Alice.

— Toată piesa este despre ipocrizie, am spus la începutul discuției noastre de după lectură. Ipocrizia puritană.

— Când spui „ipocrizie“, te referi la evlavie prefăcută sau înșelăciune? a întrebat Alice.

— La ambele, cred. Angelo e un bărbat a cărui rigiditate morală este subminată de cea mai omenească nevoie de sex.

— Dar treaba cu sexul este de fapt un strigăt după iubire, a spus Sheila Platt.

— Nu, e sex și atât, am spus. E vorba despre putere.

— Dar, Hannah, el *îi spune* că o iubește, a spus Sheila.

— În ce mă privește, a spus Alice, Angelo e un politician tipic, nebun după putere, care joacă o carte a creștinismului cucernic, ținând predici despre slăbiciunea altora, în vreme ce, simultan, își folosește autoritatea pentru a forța o călugăriță să se culce cu el. Iar ceea ce face ca piesa să fie atât de al naibii de relevantă este faptul că Shakespeare a înțeles că genurile prefăcut evlavioase, care arată cu degetul, sunt de obicei oamenii cei mai compromiși din punct de vedere moral. Uitați-vă la ipocritul de Newt Gingrich care l-a făcut pe Clinton să pară cel mai mare păcătos imaginabil, după treaba aia tâmpită cu Lewinsky, în timp ce el însuși avea aventură…

— Diferența e că domnul Gingrich nu era președinte… a spus Sheila.

— Da, era doar purtătorul de cuvânt al corpului legislativ inferior, a spus Alice.

—… și nu a mințit sub jurământ, a spus Sheila.

— Nu — și-a mințit doar soția. În timp ce încerca să provoace căderea unui adversar politic, a cărui infracțiune sexuală nu era atât de gravă ca a lui.

— Oh, mă lași!? a spus supărată Sheila. Nu te gândești că profiți de o stagiară…

— Avea peste douăzeci și unu de ani, deci era un adult care consimte. Și nu, nu cred că o partidă de sex este similară cu părăsirea soției…

Sheila și câteva dintre celelalte femei din încăpere au scos un icnet.

— Chiar trebuie să suportăm o discuție atât de vulgară? a întrebat Sheila.

— Acum, întorcându-ne la text… am spus.

Detestam să fac pe „profesoara“. Dar deși în aceste dispute ajungeam întotdeauna să joc rolul moderatoarei — aducând facțiunile beligerante pe un teren clar neutru — în sinea mea mă bucuram că Alice nu avea niciun interes să-și păstreze părerile pentru ea. Dimpotrivă, ținea s-o înfrunte pe Sheila — pentru că (după cum a recunoscut în secret în fața mea Alice) Sheila reprezenta tot ce detesta ea la America lui George W. Bush. Tot așa cum Sheila mi-a spus odată că, pentru ea, Alice era „doar o hippiotă bătrână“.

Totuși, în seara asta, gâlceava lor a luat o turnură de luptă pe viață și pe moarte, fiecare dintre combatante sperând că un comentariu deosebit de vindicativ o să aibă efectul dorit, lăsând victima atât de amețită de pumni și stânjenită, încât nu va avea altă opțiune decât să părăsească grupul.

— E un moment bun să stăm de vorbă? a întrebat Sheila.

Sincer, niciodată nu era un moment bun să stau de vorbă cu Sheila Platt. Mă irita în mod constant. Nu-mi plăcea glăsciorul ei plângăreț, nici felul evlavios prefăcut în care o dădea întruna cu „găsirea binelui din fiecare“, chiar dacă era genul de ultraconservatoare care militase pentru reintroducerea pedepsei cu moartea în Maine și pentru interzicerea căsătoriilor gay. În oraș era cunoscută și ca o bârfitoare vicleană care îi vorbea de rău pe alții, în timp ce păstra pe față un zâmbet blajin, de sfântă.

Chiar nu puteam s-o sufăr — deși am avut grijă să nu știe ce mult o antipatizam. După treizeci de ani, mă învățasem să-mi țin părerile pentru mine.

E un moment bun să stăm de vorbă?

— Sigur că da, am spus.

— Voiam să schimbăm o vorbă după ce am terminat în seara asta, dar am văzut că erai adâncită în conversație cu *domnișoara* Armstrong.

A rostit *domnișoara* ca pe o invectivă. Am vrut să spun că nu eram *adâncite* în conversație, dar m-am hotărât să las lucrurile în voia lor.

— Despre ce ai vrut să vorbim, Sheila?

— Voiam doar să te anunț că am să supun la vot în grup să văd dacă mai are cineva aceeași părere ca mine despre Alice Armstrong.

— Și dacă are, ce se întâmplă?

— Îi vom cere să plece.

— Nu puteți să faceți asta, am spus.

— Ba putem. Are o influență distrugătoare…

— Eu n-am auzit asta.

— Ei bine, *eu* am auzit. Și deși s-ar putea să nu-ți placă convingerile politice ale lui Alice, *sunt* convingerile politice ale lui Alice și trebuie să le respectăm ca atare. Tot așa cum le respectăm pe ale tale.

— Chiar dacă nu ești de acord cu ele.

— Din câte știu, eu n-am avut niciodată o discuție pe teme politice cu tine. Sau, cel puțin, eu n-am spus niciodată nimic, în vreme ce tu ți-ai exprimat public punctele de vedere.

— Ei bine, este al naibii de clar că nu ești republicană — și toată lumea știe că ești prietenă bună cu Alice Armstrong. Iar ea e cumva la stânga…

— Prietenia mea cu Alice nu se bazează pe faptul că avem aceeași perspectivă politică. Dar chiar dacă s-ar fi bazat, asta n-are nicio legătură cu grupul de lectură. Și sunt sincer înfricoșată de aluzia că i-aș lua partea lui Alice pentru că s-ar putea să fim amândouă liberale…

— Uite! a spus ea pe un ton triumfător. Ai recunoscut.

— N-am recunoscut nimic. Îmi răsucești cuvintele și, foarte sincer, încep să nu mai înțeleg despre ce e de fapt discuția asta.

— Despre faptul că am să cer să votăm săptămâna viitoare pentru excluderea lui Alice Armstrong din grupul de lectură.

— Dacă faci asta, eu am să cer să votăm pentru excluderea ta și, crede-mă, va fi aprobată.

O mică pauză. Mi-am dat seama că nu i-a plăcut niciun pic asta. Fiindcă probabil știa ce mulți o antipatizau.

— Poate că am să plec și am să-mi formez propriul grup de lectură, a spus ea.

— E dreptul tău, Sheila, am spus. Noapte bună.

Și am întrerupt convorbirea.

Există foarte puține persoane care mă fac să vreau să îmi pierd încrederea în rasa umană. Dar Sheila Platt se numără printre ele pentru că, așa cum se întâmplă cu foarte mulți oameni zilele astea, la ea nu e loc pentru diferențe de opinii sau discuții aprinse, contradictorii. Punctul ei de vedere este *singurul* punct de vedere. Exact ca acei conservatori înverșunați pe care îi vezi la talk-show-uri, care închid prin strigăte gura oricui nu e de acord cu hiperpatriotismul lor.

Exact ca fiul meu, Jeff.

Lui Jeff i-ar fi plăcut la nebunie grupul nostru de lectură fiindcă i-ar fi permis să se ia în coarne cu Alice Armstrong — luatul în coarne cu un

liberal fiind una dintre distracțiile preferate ale fiului meu. Am descoperit asta de Ziua Recunoștinței, când Jeff și soția lui, Shannon, au venit de la Hartford în weekend cu fetița lor, Erin. Alice a trecut întâmplător pe la noi pentru un pahar cu vin. I-am făcut cunoștință cu fiul meu, avocat, și conversația a deviat cumva la renăscuta agendă politică a lui Bush. Uitând că îi spusesem că Jeff lucra pe post de consilier la StandardLife din Connecticut, că era foarte activ în Partidul Republican din Connecticut și că, spre marele meu șoc, devenise „creștin practicant", Alison s-a lansat într-una dintre tiradele ei spirituale spunând că nu o miră că partidul ei iubit este acum în mâinile dreptei religioase întrucât „mai multe dintre javrele corporatiste care conduc partidul au devenit și trâmbițașii Bibliei — ca să obțină susținerea în fața Oștii Domnului din statele sudice".

Spre cinstea lui, Jeff nu s-a înfuriat când Alice a făcut comentariul ăsta — „înfuriatul" fiind ceva caracteristic fiului meu, în vârstă de treizeci de ani, atunci când îl nemulțumește un lucru. Și când avea doi ani făcea crizele astea de furie. În adolescență, a fost mereu considerat un elev model și un adevărat jucător de echipă — dar unul pe care putea să-l apuce o furie scurtă, dar îngrozitoare, atunci când o dezamăgire sau un mic eșec personal îi întuneca drumul. În ultimul an de colegiu, a venit acasă de Paște cu mâna dreaptă bandajată. După ce Dan l-a îmboldit puțin, a recunoscut că a dat cu pumnul într-un geam din dormitor când a primit o scrisoare de respingere de la Facultatea de Drept de la Harvard (a intrat — și până la urmă a absolvit Dreptul la Universitatea din Pennsylvania, care nu este chiar de mâna a doua). Shannon părea să se descurce cu aceste schimbări de stare de spirit exteriorizate. Pe de altă parte, se distribuise în rolul soției perfecte care stă acasă și o dădea întruna cu cât e ea de încântată că îi schimbă scutecele micuței Erin și că îl sprijină pe Jeff în carieră și vorbea chiar cu dispreț despre babornițele alea de Femei care Muncesc — știind foarte bine că, după ce am plecat din Pelham și Dan și-a început rezidențiatul în Milwaukee, am găsit un post de profesoară, și de atunci, în afară de o pauză când s-a născut Lizzie, n-am încetat să muncesc. Păcat că nu o invitasem pe Sheila Platt în acea Zi a Recunoștinței. Nu i-ar fi plăcut la nebunie doar convingerile politice republicane ale fiului meu, ci și obsesiile împotriva avortului și eutanasiei ale lui Shannon — cum mi s-a lăudat odată Shannon că picketează clinicile de avorturi din mahalalele Hartfordului. M-am întrebat dacă ar fi făcut la fel cu o clinică similară din burgheza suburbie din vestul Hartfordului, unde locuiește ea, sau asta ar fi dus la genul nepotrivit de discuții între colegele ei casnice din clasa superioară, care probabil votează cu republicanii, dar cărora, lesne de înțeles, nu le place să le

amenințe cineva dreptul de reproducere… precum fățarnica mea noră.

Bine-nțeles că n-aș fi exprimat niciodată astfel de păreri în fața lui Jeff sau a lui Shannon. Nu e stilul meu. Nici al lui Dan. Pe de altă parte, Dan rareori își exprimă o părere riguroasă despre ceva care nu are legătură cu chirurgia ortopedică sau cu American Medical Association sau iubitul lui Lexus sau tenisul pe care îl joacă și la care se uită cu aviditate. Chiar și atunci când i-am atras atenția — după prima ei vizită la noi în calitate de prietenă „unică și constantă“ a lui Jeff — că Shannon o să-și asume din plin rolul de soție, Dan s-a mulțumit să dea din umeri și să spună:

— Par să se potrivească bine.

— Lucrul peste care nu pot să trec este că e al naibii de conservatoare, am spus.

— Nici Jeff nu e chiar un radical înflăcărat.

— Exact asta spun și eu. O să se atașeze de fata asta și o să se lege de mâini și de picioare în cea mai demodată căsnicie imaginabilă.

— Dar el asta vrea, a spus Dan întinzând mâna după paginile de sport ale *Boston Globe*, care includeau relatările despre meciurile din ziua precedentă de la Wimbledon.

— Știu că el asta vrea. Ce mă îngrijorează este că fiul nostru s-a transformat într-un republican ca Eisenhower.

— Cred că Eisenhower era puțin mai liberal decât Jeff, a spus Dan.

Am zâmbit. N-o fi soțul meu cel mai mucalit om din fire, dar are un umor ascuns care încă mă ia prin surprindere și îmi reamintește că acest doctor, altfel foarte convențional (și de succes), are o subtilă trăsătură subversivă.

Am ieșit din autostradă și am parcurs distanța de aproximativ o milă pe șoseaua îngustă, cu două benzi, care ducea acasă, la Chamberlain Drive. Când, în 1981, Dan a ocupat postul de rezident la secția de ortopedie de la Maine Medical, ne-am cumpărat o căsuță cu trei dormitoare pe o jumătate de acru de pământ în Freeport… pe vremea când Freeport era doar un orășel și nu devenise încă marea destinație de cumpărături. Eram pe un drum din pădure. Casa, deși mică și cu tavane destul de joase, era foarte confortabilă. Oricum, după apartamentul ăla mic și respingător din Pelham, orice era mai mare decât trei cutii de pantofi mi se părea somptuos. Și îmi plăcea tare mult faptul că, deși eram doar la o jumătate de milă de șoseaua principală, din casa noastră nu se zăreau alte case. Era ca și cum am fi fost rupți de lume… mai ales în acele sublime dimineți de ianuarie când te trezeai și vedeai soarele puternic și un lințoliu de zăpadă proaspăt căzută, iar priveliștea de la fereastra

bucătăriei era formată din fantastice păduri înghețate, rupte de orice aluzie de viață modernă.

Pe atunci era greu să găsești un post de profesoară — și am prins unul cu normă întreagă la liceul din Freeport, la patru luni de la mutarea acolo. Acum, privind în urmă, a fost o perioadă relativ necomplicată. Jeff și Lizzie aveau amândoi sub zece ani, Dan era ocupat (dar nu în mod fanatic). Nu ne scăldam în bani, dar cu siguranță aveam destui ca să trăim bine, și m-am apropiat de vârsta de treizeci de ani cu o anumită… nu, chiar nu vreau să folosesc aici cuvântul *nepăsare*, deși se potrivește. Să zicem așa: insatisfacția disperată pe care am simțit-o în acei ani de început ai căsniciei noastre — acel sentiment că mă privasem de ceea ce meritam — fusese înlocuită de acceptarea calmă că, în marea schemă a lucrurilor, viața mea nu era deloc rea. Îmi plăcea slujba mea. Îmi plăcea să fiu mamă. Mai presus de toate, îmi plăceau copiii mei și îmi făcea mare plăcere să urmăresc cum iau formă personalitățile lor și concepțiile despre lume. De la bun început, Jeff a fost responsabil, foarte focalizat — și oarecum un perfecționist („E un adevărat om războinic“, mi-a spus profesoara lui din clasa a cincea, dar Doamne, ce se mai necăjește când nu pricepe ceva“). Lizzie, pe de altă parte, avea o adevărată înclinație creatoare (și-a proiectat propriul teatru de păpuși la doar cinci ani, iar la opt m-a informat că scrie un roman). Dar părea și foarte vulnerabilă ori de câte ori o fată de la școală era rea cu ea, sau dacă nu era aleasă pentru o piesă. Îmi dădeam toată silința să o asigur că aceste dezamăgiri nu erau o critică la adresa ei, că nu puteai întotdeauna să fii ales pentru toate, că, în mod frecvent, viața e pur și simplu nedreaptă. „Ești prietena mea bună“, mi-a spus Lizzie după o astfel de conversație. A fost cam cel mai frumos lucru pe care ar fi putut să mi-l spună și m-am mândrit cu faptul că ambii copii ai mei mă socoteau mama și prietena lor.

Acei primi trei ani în Freeport au fost niște ani fericiți, fără evenimente deosebite. Dar apoi șeful lui Dan de la spital a ieșit la pensie, soțul meu a fost numit șeful secției de ortopedie și viața a început dintr-odată să prindă viteză. Nu numai că Dan lucra iar cincisprezece ore pe zi, ci și se ducea peste tot să participe la diverse conferințe pe tema chirurgiei, strângând mâini, făcându-și relații, câștigând experiență. Pentru că Dan era un bărbat care avea un plan: se hotărâse să transforme Secția de Ortopedie de la Maine Medical în cea mai bună din New England. În șase ani, și-a atins scopul. În acea perioadă abia dacă îl vedeam. Cincisprezece ore pe zi au devenit șaptesprezece ore pe zi. O călătorie de afaceri de două zile s-a transformat într-o serie de călătorii de documentare, de câte două săptămâni, prin țară. Weekendurile cu copiii

lui au devenit evenimente care aveau loc o dată pe lună — și chiar și atunci erau în mod frecvent întrerupte de operații de urgență la spital, sau de sosirea ștabilor din afara orașului, care (mă asigura Dan) aveau să-i promoveze cauza.

M-am împăcat, cumva, cu toată această activitate frenetică. Când Dan a început să câștige bani serioși — și a fost de părere că șeful ortopediei de la Maine Medical și soția lui ar trebui să trăiască într-o casă mai impunătoare decât căsuța noastră modestă — am găsit o casă atrăgătoare, cu adevărat modernă. Era o casă cu cinci dormitoare, cu tavane înalte, cu parchet din lemn de esență tare și multă lumină naturală — la doar trei minute pe un drum lateral din Freeport, cu vedere la Casco Bay. Dar Dan a considerat că un Doctor Foarte Important trebuia să trăiască într-o Casă Foarte Importantă din Cea Mai Bună Suburbie a Portlandului. Așa am ajuns într-o Foarte Mare Casă Colonială de pe un Teren Foarte Mare, de Trei Acri, din Foarte Exclusivistul District Falmouth Foreside.

Casa noastră nu este mare — poate de 350 de metri pătrați, incluzând subsolul. Dar ea reprezintă o declarație pentru Portland: Oamenii Care Locuiesc Aici Au Bani Dar În Autenticul Stil Maine Nu Sunt Ostentativi Din Pricina Asta. Casa este o structură simplă, albă, cu acoperiș de șindrilă — bine întreținută, spațioasă, dar neostentativă. Nu are piscină, nici teren de tenis, nu are eleștee ornamentale, nici statui pe pajiștea din față. Iar înăuntru... ei bine, n-am angajat niciodată un designer de interior, dar, de când copiii au plecat, am refăcut casa punând accent pe confort. Dan a refăcut subsolul ca să-i servească drept birou și teren de joacă — completate cu o masă de biliard, o gamă mare de aparate electronice și o mare combină stereo care e atât de high-tech și rafinată, încât cred că ai putea auzi la ea ventriculul stâng al inimii lui Pavarotti. E și un televizor mare cu plasmă — eu refuz să am la etaj un astfel de televizor deoarece (a) mi se pare urât și (b) dacă mă uit la televizor cinci ore pe săptămână, e un eveniment. Am și eu un birou la parter, dar e puțin mai simplu. O masă de lucru frumoasă, un scaun confortabil, un mic radio/CD player, un laptop, rafturi de cărți ticsite, o canapea mică, o veioză de lucru și cam atât. Au fost zile când am stat la birou și am corectat încă un eseu de clasa a unsprezecea despre *Litera Stacojie* sau *Franny și Zooey* și m-am întrebat: asta e suma totală a unei vieți de muncă? Însă acelea au fost doar niște zile proaste — în care mă pomeneam chinuindu-mă să-mi păstrez interesul pentru ceea ce făceam. Din fericire, n-au fost frecvente. Încă îmi place să stau în picioare în fața unui grup de adolescenți dificili, din care cei mai mulți sunt interesați

doar de ceea ce este material sau instant visceral, și să încerc să le stârnesc interesul pentru Hawthorne sau Hemingway, în speranța că s-ar putea să rămână cu ceva. Asta e cam tot ce își poate dori un profesor — ideea că ceva despre care vorbești ar putea să fie asimilat și să-l facă pe elev să-și reconsidere modul de a vedea lucrurile... măcar pentru câteva clipe.

Am intrat pe aleea noastră, am parcat Jeepul, am coborât și, preț de un minut bun, m-am uitat la zăpada învârtejită, dorindu-mi să mă calmez. Apoi, după ce m-am adunat, am intrat în casă.

Înăuntru era întuneric, dar auzeam televizorul mergând la subsol. Am coborât. Dan stătea cu picioarele ridicate pe canapea, cu paharul de vin roșu, pe care îl bea seara, pus pe o măsuță, și se uita pe Discovery Channel, ultima lui fixație de câteva luni. M-am dus la el și l-am sărutat pe frunte.

— Ai venit devreme, a spus el.

— Astă-seară n-am avut chef să beau un pahar cu Alice, am spus, ducându-mă la bărulețul din colțul camerei.

M-am întins după un pahar pentru vin și sticla deschisă de Washington State Pinot Noir, apoi am adăugat:

— Dar acum am mare chef de un pahar.

— S-a întâmplat ceva? a spus el, luându-și pentru o clipă ochii de la prădătorii scârboși de la televizor.

— Da — Sheila Platt și-a dat drumul la gură.

— Chiar ai o problemă cu femeia asta.

— Așa e. Poate fiindcă nu-i tolerez pe idioții care dau din gură și se cred inteligenți.

— Dacă într-adevăr nu i-ai fi tolerat pe idioții care dau din gură, n-ai fi predat niciodată la liceu. Cum merge grupul de lectură? Ce mai dezbateți?

I-am spus, apoi am luat o gură de vin.

— Ăsta sigur are efect, am spus.

— E o podgorie nouă de la granița cu British Columbia. Raban Estates. Soiuri de clasa întâi, iar acest Pinot Noir a primit calificative excelente în *Wine Gourmet*.

— La un preț pe măsură?

— Treizeci și cinci sticla.

Am mai luat o gură.

— La prețul ăsta, am hotărât că e minunat. Ai avut o zi aglomerată?

— Două înlocuiri de șold, o reconstituire de cartilagiu și un licean, jucător de hockey, care și-a zdrobit, practic, tibia și pelvisul în timp ce se

ducea la școală la volanul mașinii lui, Mazda Miata.

— Ce părinte îi dă copilului lui, elev de liceu, o Mazda Miata?

— Un părinte bogat.

— De unde ai știut ce fel de mașină era?

— L-am întrebat pe puști înainte să-l adoarmă anestezistul.

— O notă personală. Îmi place.

Dan a zâmbit.

— Dacă bei, e clar că mâine nu operezi, am spus.

— Nu — am doar niște programări, una după alta, de la șapte și jumătate în sus. La ce oră pleci la Burlington?

— Pe la nouă. Dar în seara asta am de corectat niște lucrări, așa că am să te las cu prădătorii… ce sunt animalele alea care arată scârbos? am întrebat, arătând spre ecran.

— Cuguari. E un documentar despre Stâncoșii canadieni.

— Pare nemaipomenit, am spus.

— Da, ar trebui să ne mai gândim la o vacanță prin Banff.

— Și să fiu mâncată de un cuguar? Las-o baltă.

— Șansele de a fi mâncată de un cuguar sunt egale cu cele de a fi lovită de un meteorit. Oricum, vorbim de ceva timp despre vacanța în Banff.

— Ba nu, *tu* vorbești de ceva timp despre asta. Tot așa cum vorbești despre Insulele Leeward, Marea Barieră de Corali, Belize și toate celelalte pe care le-ai văzut de curând pe Discovery Channel. Și, ca de obicei, vom sfârși prin a petrece o săptămână în Bermude, pentru că (a) e aproape și (b) nu-ți permiți un concediu mai lung.

— Sunt chiar atât de previzibil?

— Da, am spus ridicându-mă și sărutându-l iar pe cap. Și acum, am să-mi pun încă un pahar de vin și am să mă ocup de două duzini de lucrări trimestriale prost scrise despre *Evangeline* a lui Longfellow.

— Pare o sarcină care merită un pahar de vin.

— Nu cred că am să stau prea mult.

— Ei bine, eu am să mă duc la culcare de îndată ce cuguarii atacă turma de căprioare. Oh, vezi că ai pe robot un mesaj de la Lizzie. Nimic urgent, dar iar nu părea în apele ei. Necazuri neîntrerupte cu iubitul?

— Nu știu până nu vorbesc cu ea. Dar s-ar putea.

— Ar trebui să fie deșteaptă și să se mărite cu un doctor de treabă.

Nu mi-a picat fisa din prima, pe urmă însă am observat că soțul meu se uita la mine cu un zâmbet foarte poznaș.

— Da, am să-i transmit chiar acum sfatul tău, am spus râzând.

În timp ce urcam scările spre birou, am simțit că nivelul anxietății

mele începe să crească. De la cea mai recentă despărțire — a treia în aproximativ doi ani — Lizzie părea deprimată, dar cu o ușoară notă de nebunie pe care începeam să o găsesc îngrijorătoare. *Ar trebui să fie deșteaptă și să se mărite cu un doctor de treabă*. Dan fusese mucalit ca de obicei, dar, fără să știe, spusese adevărul. Până acum o săptămână, Lizzie ieșea cu un doctor — dermatolog (mă rog, cred că e mai bine decât proctolog). Îi ascunsese lui Dan această relație de șase luni deoarece doctorul cu pricina era însurat — și o mică celebritate în televiziune. Și deși am asigurat-o pe Lizzie că tatăl ei n-ar fi șocat de relația ei cu un tip însurat, ea a ținut morțiș să păstrez secretul.

Nu a fost prima dată când fiica mea mi-a făcut confidențe. N-a fost nici prima dată când a părut să aibă o relație și să nu-i împărtășească tatălui ei detalii ale vieții ei private. Nu că Lizzie ar avea o relație proastă cu el sau că el ar fi fost vreodată un tată sever, dogmatic, de genul *Să faci ce spun eu, nu ce fac eu!* Dimpotrivă, Dan fusese destul de îngăduitor cu copiii — adică, atunci când se întâmpla să fie acasă. În sinea mea m-am întrebat deseori dacă nu cumva faptul că Lizzie caută la nesfârșit un tip, iar Jeff îmbrățișează cu fervoare conservatorismul bazat pe valorile familiei are legătură directă cu absențele lui Dan în timpul copilăriei și adolescenței lor. În același timp, o altă parte din mine gândește: pe naiba, ambii copii au crescut într-o familie stabilă, au avut parte de multă atenție, au fost mereu iubiți necondiționat și nu le-a lipsit nimic. Și, dacă în douăzeci și cinci de ani de predat am învățat ceva, lucrul acela e că cei mai mulți copii sosesc pe lume cu un anumit bagaj propriu, pe care buna sau proasta creștere nu o să-l schimbe. Însă eu tot îmi fac griji în mod constant pentru ei — mai ales pentru Lizzie care pare îngrozitor de vulnerabilă și nemulțumită.

Dacă te-ai uita la viața ei ai zice: *n-are de ce să se plângă*. Are un curriculum vitae de invidiat: licențiată în arte *cum laude* la Darmouth. Penultimul an de studenție făcut în străinătate în Aix-en Provence (cât am invidiat-o pentru anul ăla în Franța!). Un iubit constant în toți acei ani (s-au despărțit când el s-a dus la Drept la Stanford și ea s-a hotărât să nu-l urmeze deoarece, cum mi-a mărturisit ea mai târziu, nu a vrut să repete modelul parental de a se căsători cu persoana pe care a cunoscut-o în primul an de colegiu. Un an ca profesoară în Peace Corps în Indonezia (în timpul căruia m-am frământat tot timpul că ar putea fi răpită de niște luptători nebuni). Apoi, când s-a întors în State, ne-a uimit pe mine și pe toți prietenii ei neintrând în învățământ — cum a jurat mereu că o să facă — alegând să se înscrie la un masterat în management, de un an, tot la Darmouth.

„Nu vreau să depind de un tip care să-mi ofere o viață bună“, a explicat ea la vremea respectivă. „Iar în ziua de azi, profesorii ajung să se lupte cu greutățile — *ceeace*, deși este nobil, mi se pare un bilet pentru disperare. Așa că aș putea la fel de bine să-mi iau licența în bani mulți, să încep să câștig bani serioși, să adun o sumă frumoasă și pe urmă, la treizeci și cinci de ani, am libertatea de a-mi alege următoarea mutare“.

Părea un obiectiv foarte simplu — și, cu toate că am avertizat-o că viața nu merge niciodată conform planului, ea s-a concentrat foarte tare asupra scopului ei. Și, cum Darmouth are una dintre cele mai bune facultăți de comerț din țară, imediat ce a absolvit a fost înhățată de o mare companie de fonduri mutuale de investiții din Boston. A început cu un salariu care te lăsa cu gura căscată — 150 000 de dolari pe an, deși ea m-a asigurat că în lumea fondurilor mutuale ăsta era un „mizilic“. În primul an, din prima ei de Crăciun, a dat acontul pentru un apartament în Leather District din Boston, pe care l-a mobilat minimalist cu mobilă de firmă. Anul trecut și-a cumpărat un elegant Mini Cooper, model nou, iar puținele săptămâni libere pe care le-a avut în fiecare an (două erau maximul acordat) le-a petrecut în stațiuni scumpe din Nevis sau în Baja California.

Pe hârtie, părea o existență strașnică. Exista un singur impediment: Lizzie își ura munca. Considera că e plictisitor și unidimensional să administrezi banii altora, dar ori de câte ori îi reaminteam că nu e obligată să rămână în profesia asta, dacă nu vrea, argumenta că intrase într-un fel de încurcătură financiară din cauza apartamentului și a stilului de viață pretențios și îi mai trebuiau doar șase sau șapte ani cu prime ca să-și achite apartamentul, după care „Am să fac ce o să-mi placă“.

Totuși, mă temeam că în următorii șase sau șapte ani o să-i fie foarte greu pe plan profesional, deoarece în fiecare convorbire telefonică (și vorbeam de cel puțin trei ori pe săptămână) îmi povestea ba că fusese tratată cu lipsă de respect la birou, ba că avusese o dispută cu un coleg nesuferit, sau recunoștea că de câteva săptămâni nu dormea bine.

Și apoi mai era viața ei sentimentală. Mai întâi un saxofonist de jazz și profesor de muzică pe nume Dennis de care s-a îndrăgostit nebunește, chiar dacă (după cum a recunoscut în fața mea mai târziu) el a avertizat-o de la bun început că nu era genul stabil și întotdeauna se ferea să se atașeze de o femeie. Când ea a început să fie ca un scai, el a părăsit-o — și ea a intrat în panică o vreme, sunându-l noaptea târziu, cerșind încă o șansă, telefonându-mi la toate orele, plângând la telefon, spunându-mi că nu mai cunoscuse un bărbat ca Dennis, că o dăduse în bară, și dacă el ar lua-o înapoi…

După o săptămână de astfel de telefoane, într-o după-amiază, după școală, am sărit în mașină și m-am dus direct la Boston și (norocul a fost de partea mea) am reușit să ajung la ea la birou tocmai când pleca de la serviciu. Arăta sfârșită, epuizată, pustiită — și nici măcar nu a părut surprinsă să mă vadă. Biroul ei era în Prudential Center și mi-a propus să mergem pe jos la Ritz și să ne tratăm cu un Martini. Chiar înainte să ajungem la ușa din față — chiar vizavi de vechea și frumoasa Biserică Unitariană din apropiere de Arlington Street — m-a luat de mână, a pus capul pe umărul meu și a început să plângă de mama focului. Am luat-o în brațe și, în timp ce trecătorii se uitau șocați la o astfel de răbufnire publică a emoțiilor, am trecut strada cu ea și am condus-o spre o bancă din parc. Am ținut-o în brațe zece minute bune, gândindu-mă: *ieșirea asta e foarte disproporționată pentru o idilă de șase luni, eșuată*. Când în cele din urmă s-a liniștit, am dus-o la Ritz pentru acel Martini. Nu mi-a fost greu să o conving să-l dea pe gât și pe al doilea și pe urmă am încercat să insinuez că toți reacționăm uneori exagerat la dezamăgiri și respingeri și că, de obicei, astfel de reacții indică alte îngrijorări și presiuni nespuse. Dar — și era un *dar* cu adevărat mare — e important să nu uităm că viața este dureros de scurtă, că totul e trecător și că inima este mușchiul cel mai elastic.

La sfârșitul serii părea ceva mai optimistă. În următoarele luni a fost în plină viteză, concentrată în totalitate asupra slujbei ei și lucrând două ore pe zi la sală. Și-a cumpărat o bicicletă de teren și s-a înscris într-un club cu care în fiecare weekend făcea o sută de mile pe bicicletă. Atunci a intrat în viața ei doctorul. Dr. Mark McQueen, un dermatolog din Brookline. Patruzeci și cinci de ani. Însurat, doi copii și, după spusele lui Lizzie, de foarte mare succes. „Un pionier important în domeniul cicatricilor lăsate de acnee“. Însuși faptul că Lizzie — cu splendidul ei sarcasm de a privi lucrurile — a spus-o fără ironie m-a făcut să-mi dau seama că de ăsta chiar era îndrăgostită lulea. Avea și propria emisiune la o stație locală de televiziune prin cablu — *Privește adevărul în față* — o emisiune „cum să-ți îngrijești pielea“ care avea în mod clar ca țintă femeile casnice. Emisiunea devenise un fel de poveste de succes regional, și fusese preluată de diverse alte canale prin cablu din țară. („Tocmai a semnat un contract pentru prima lui carte „*Privește adevărul în față*“, a spus Lizzie, foarte entuziasmată pentru el).

Oricum, McQueen venise însoțit de un amic în una din acele excursii pe bicicletă din weekend. Așa a cunoscut-o pe Lizzie. A fost un *coup de foudre* total și, după două luni, mi-a spus că e sigură că „el e alesul“.

Am sfătuit-o să fie prudentă, spunându-i că o aventură cu un bărbat însurat nu are niciodată un sfârșit fericit. Dar ea se îndrăgostise tare — și tot așa și bunul doctor (m-a asigurat ea). L-am întâlnit o dată — într-un weekend când am mers să o văd pe Lizzie. El ne-a dus la un restaurant minunat, foarte scump — Rialto de la Charles Hotel din Cambridge. A fost exagerat de mieros în atențiile lui față de Lizzie și scârbos de lingușitor cu privire la munca mea de profesoară și dorința de a-l cunoaște pe Dan.

— Când am auzit că tatăl lui Lizzie e tot doctor, am știut că întâlnirea noastră a fost predestinată.

Oh, scutește-mă!

Apoi am aflat că are un BMW Seria 7, că petrece vara la Vineyard, că are de gând să o ducă pe Lizzie săptămâna următoare la Veneția („Și să stăm la Cipriani, bine-nțeles“). A lăsat să-i scape (ca din întâmplare) numele marelui său editor din New York și mi-a spus că, de când emisiunea lui se difuza în California, primise o mulțime de oferte de la diverși actori de la Hollywood pentru a fi „consultantul lor personal în materie de epidermă“. După ce mi-a spus că a făcut tenis în studenție la Cornell și că acum era antrenat de Brooks Barker (care odinioară ajunsese în sferturi de finală la US Open 1980) la Brookline Lawn Tennis Club, chiar mi s-au înmuiat picioarele. Când Lizzie s-a scuzat și s-a dus la toaletă, el s-a aplecat spre mine și a spus:

— Să știți că fiica dumneavoastră e cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat în viața mea.

— Ce bine pentru tine! am spus cu prudență.

— Și deși în prezent situația mea conjugală e cam complicată…

— Lizzie spunea că locuiești tot acasă.

— Lucrul ăsta se va schimba curând.

— Soția ta știe despre Lizzie?

— Încă nu. Dar îi voi spune…

— Bănuiește?

S-a tras înapoi, părând stânjenit.

— Nu cred, a spus în cele din urmă.

— Probabil că îți acoperi foarte bine urmele, doctore.

— Nu vreau să fac pe nimeni să sufere.

— Dar vei face. Dacă îți părăsești soția și copiii… au nouă și unsprezece ani, mi-a spus Lizzie…

A dat din cap în semn de aprobare.

— Ei bine, dacă vei întoarce spatele familiei tale, vor fi grav afectați. Iar dacă te hotărăști să o rupi cu fiica mea…

— Nu voi face asta. E iubirea vieții mele. Am eu certitudinea asta cu privire la noi… același fel de certitudine pe care probabil ați avut-o și dumneavoastră când v-ați cunoscut soțul…

Eram pe cale să spun ceva destul de tăios — de genul „Când eu și soțul meu ne-am cunoscut, niciunul nu era căsătorit… și, apropo, nu pot să-i sufăr pe cei care vorbesc despre certitudine“ — dar am văzut-o pe Lizzie venind spre noi. Așa că doar m-am aplecat spre el și am șoptit:

— După cum cred că știi, e o femeie fragilă când e vorba de iubire și, dacă îi strici viața, o belești.

Chiar s-a albit la față. Sigur nu se aștepta la limbajul urât — sau la amenințarea stil Mafia — de la o profesoară cu pretenții ca mine.

Și, bine-nțeles, la șapte luni după aceea a rupt-o cu Lizzie.

— Te rog să nu-i spui tatei, a zis ea când a sunat să-mi dea vestea.

— Scumpo, nu i-am spus o vorbă despre asta tatălui tău și nici n-am să-i spun. Fiindcă m-ai rugat să păstrez secretul. Dar nu cred că ar trebui să te temi de tatăl tău, pentru că știi că nu e genul care să condamne…

— Dar tot m-ar crede o neisprăvită că am făcut iar asta.

Și apoi mi-a povestit toată saga — că în cele din urmă Mark cedase și îi spusese soției lui; că pe ea o apucase amocul și amenințase că se sinucide; că el s-a dus la Lizzie și i-a spus că „trebuise să facă asta“ chiar dacă tot pe ea o iubea; și că el nu a vrut să asculte rugămințile ei de a continua să se vadă în secret.

Am aflat toate astea acum o săptămână. De atunci, am vorbit zilnic cu ea. Ce mă alarma era faptul că Lizzie părea nefiresc de calmă. În ultimele zile insistase că totul e sub control; își păstra optimismul și avea *o abordare foarte zen* cu privire la asta. Dar glasul ei era stins, anormal de slab și începeam să pun la îndoială asigurările ei constante că era bine.

Așa că m-am așezat la birou, am ridicat receptorul, am dat pe robot și i-am ascultat mesajul.

„Bună, mamă, bună, tată… eu sunt. Mamă, sună-mă când ai o clipă liberă. Nu-ți face griji dacă e târziu. Am să fiu trează.“

Iarăși părea ca de pe altă lume, făcându-mă să mă întreb dacă suferă de insomnie sau ia antidepresive. M-am uitat la ceas. Nouă și jumătate seara. Devreme pentru Lizzie. Am luat o gură de vin să mă întăresc și am format numărul ei. A răspuns la primul țârâit.

— Mama? a întrebat ea.

— Ești bine, scumpo?

— Oh, da, sunt bine.

— Ești sigură?

— De ce? Ți se pare că nu mi-e bine?

Glasul ei era plat, apatic.

— Doar puțin obosită, am spus.

— N-am dormit. Dar eu deseori nu dorm. Așa că…

S-a întrerupt. Tăcere.

— La slujbă e bine? am întrebat, încercând să umplu golul.

Tot tăcere. Am întrebat:

— Insomnia asta… e în fiecare noapte?

— A fost. Dar acum, când nu pot să dorm, știi ce fac? Mă scol, mă sui în mașină și mă duc în Brookline.

— Ce e în Brookline, iubito?

— Casa lui Mark.

Oh, Doamne…

— Te duci acasă la Mark în toiul nopții?

— Hei, de ce ești așa de șocată? Nu intru. Nu sun la ușă. Aștept afară.

— Ce?

— Pe Mark.

— Dar dacă e miezul nopții, Mark nu doarme?

— Ba da, dar se scoală foarte devreme ca să facă jogging… cu toate că i-am spus de multe ori că așa o să-și distrugă genunchii.

— El te-a văzut în fața ușii lui?

— Oh, da.

— A spus ceva?

— Nu — doar se uită la mine, se întoarce și începe să alerge.

— Te-ai apropiat de el sau de casa lui?

— Încă nu.

— Adică…?

— Dacă nu vorbește cu mine curând, n-am să am de ales. Am să sun la ușă și o să am o discuție cu soția lui.

Iarăși calmul ei m-a speriat.

— Ai încercat să intri în contact cu el în altă parte?

— Oh, l-am sunat.

— Și ți-a răspuns?

— Încă nu. E mereu ocupat. Dar îmi va răspunde. În cele din urmă.

— Unde l-ai sunat? Acasă?

— Încă nu. Dar am să încep să-l sun acolo dacă nu vorbește curând cu mine.

— Așadar l-ai sunat la birou, da?

— Da — pe mobil.

— Și l-ai sunat des?

— Din oră-n oră.

Am tras un sertar de la birou și am luat pachetul de Marlboro Lights pe care îl țin acolo. Am redus de mult, în mod serios, numărul de țigări, dar tot mai fumez trei pe zi. E un răsfăț moderat și mult mai puțin toxic decât cele treizeci de țigări pe zi pe care le fumam odată. Aveam mare nevoie de o țigară. Am scos un Marlboro Lights, l-am aprins, am tras adânc, am suflat fumul și am spus:

— Să știi, iubito, că ce faci tu ar putea fi interpretat de unii oameni drept hărțuire.

Glasul ei a rămas plat.

— Dar nu mă apropii de el, a spus. Iar dacă îmi răspundea la telefon și accepta să vorbească cu mine…

— Ce te aștepți să obții de la el?

— Păi… Nu știu… Poate dacă ascultă ce am de spus, o să se răzgândească.

— Dar, Lizzie, însuși faptul că nu ți-a răspuns la telefon, că nu s-a apropiat de mașina ta…

— Trebuie să vorbească cu mine!

A rostit zbierând propoziția asta. Imediat după aceea, a tăcut iar. Stomacul meu făcea tumbe, în vreme ce creierul meu era istovit. M-am întrebat dacă să sar în mașină și să mă duc la Boston. Dar mâine trebuia să fiu în Burlington. Oricum, mă îndoiam că sosirea mea ar fi avut un efect stabilizator asupra ei. Brusc mi-a trecut un gând prin minte.

— Lizzie, iubito, vreau să-ți faci un mare serviciu. Vreau să te duci să faci o baie lungă și fierbinte, și să-ți pregătești un ceai de plante, și să te bagi în pat și să încerci să dormi până dimineață. Iar dacă te trezești în toiul nopții, vreau să-mi promiți că n-ai să ieși din apartament…

— Dar, de data asta, s-ar putea să vorbească cu mine.

— Tot ce îți cer este să stai pe loc în noaptea asta. Pentru că dacă nu te odihnești bine la noapte…

— Eu funcționez bine cu trei ore de somn.

— Ai ceva care să te ajute să dormi?

— Am niște Sominex.

— Acum mai iei ceva?

— Doctorul meu mi-a propus Prozac… dar știu că, odată ce Mark va vorbi cu mine…

— Poate ar trebui să vorbești iar cu medicul tău despre Prozac.

— Mamă, tot ce am nevoie este să vorbesc cu Mark. Bine?

Tonul ei era iar strident.

— Bine, am spus încet. Dar ai să stai acasă toată noaptea?

— Mamă…

— Te rog.

Tăcere.

— Dacă asta te face fericită…

— M-ar face foarte fericită, am spus.

— Bine. Dar dacă nu vorbește cu mine până mâine la ora asta, am să mă duc iar acasă la el. Și, de data asta, am să sun la ușă.

Înainte de a încheia convorbirea, am smuls de la ea promisiunea că o să mă sune în toiul nopții dacă simte nevoia să vorbească. De îndată ce am închis, am luat carnetul cu adrese și am găsit cartea de vizită pe care mi-o dăduse McQueen în toiul acelei îngrozitoare cine din Cambridge. Pe spate scrisese numărul de acasă și cel de mobil, spunându-mi că „acum că suntem rude“ sunt liberă să-l sun oricând.

„Oricând“ tocmai sosise. Așa că am format numărul lui de mobil și când a intrat mesageria vocală, l-am sunat acasă. La al patrulea sunet de apel a răspuns o femeie. Când am cerut să vorbesc cu dr. McQueen, m-a întrebat arțăgoasă cine sunt.

— Te rog să-i spui că sunt Hannah Buchan, am spus. O pacientă.

— Nu știi că e târziu? a spus ea.

Oh, mă lași? Și eu sunt soție de doctor și nouă patruzeci și cinci nu e chiar miezul nopții.

— Spune-i că e urgent, am zis.

A pus receptorul jos. Când, după câteva minute, l-a ridicat el, avea un ton teatral, de parcă juca teatru pentru un auditoriu.

— Ah, da, doamnă Buchan, a spus el. Hannah, nu-i așa? Cum vă merge cu noua rețetă?

— E important să vorbesc cu tine acum, am spus cu glasul foarte coborât.

— Vă înțeleg îngrijorarea, a spus el cu un glas optimist, de cadru medical, dar nu e o reacție neobișnuită. Am putea vorbi pe larg despre asta mâine!

— Să nu-mi închizi telefonul, altfel te sun iar.

— Chiar așa de rău e? Ascultați, mai bine vorbesc din biroul meu. Am să las jos telefonul o clipă, dar am să-l ridic iar într-o clipită. Să nu închideți.

Nicio șansă, amice.

După vreun minut a ridicat iar, părând încordat și vorbind aproape în șoaptă.

— Ești nebună de mă suni acasă? a spus el printre dinți.

— Chiar e o urgență.

— Ești la fel de nebună ca fiică-ta.

Am început și am simțit brusc că mă apucă furia.

— Ascultă-mă, *doctore*, am spus mânioasă. Lizzie e într-o situație îngrozitoare acum…

— Mie-mi spui? Mă sună dimineața, la prânz și noaptea. Mă pândește în fața casei…

—… și face asta fiindcă ai părăsit-o.

— N-am avut de ales. Soția și copiii mei…

— Te-am avertizat la cina aia…

— Nu m-am gândit că o să înnebunească așa.

— Niciodată nu poți să prevezi sentimentele altcuiva, mai ales când l-ai făcut să creadă că jocul pe care îl jucai era pentru totdeauna.

— Nu jucam un joc…

— Ești bărbat însurat, am spus. Bine-nțeles că jucai un joc.

— Am iubit-o sincer…

— *Ai iubit-o*? De când ai încetat să o iubești pe femeia despre care mi-ai spus că e destinul tău sau ceva de felul ăsta?

— De când a început să mă pândească, de-atunci.

— Tu ai pus-o în situația asta…

— Mă lași? Știa că sunt însurat când a început toată treaba asta…

— Nu fi neobrăzat! I-ai spus clar că e iubirea vieții tale.

— Dacă mai apare aici, am să chem poliția.

— Iar eu am să sun la Asociația Medicilor Americani și am să fac o plângere oficială împotriva ta.

— De ce? Că m-am culcat cu o lunatică?

— Că te-ai culcat cu o pacientă.

— N-a fost niciodată pacienta mea. M-a consultat o dată ca dermatolog — o programare de zece minute în timpul căreia am recomandat-o altui specialist…

— O dată e suficient, în ceea ce privește AMA.

— Joci murdar.

— Așa e. Joc — și știi de ce? Pentru că Lizzie e fiica mea.

— Plângerea o să fie respinsă.

— Poate — dar gândește-te câtă publicitate o să se facă în jurul tău. Cum crezi că ar afecta plângerea cariera ta de vedetă de televiziune?

Tăcere lungă.

— Și ce vrei? a întrebat el în cele din urmă.

— Vreau să o suni de îndată ce terminăm și să accepți să te întâlnești cu ea.

— Asta n-o să mă facă să mă răzgândesc.

— Iar dacă nu o suni, te încredințez că mâine-seară o să sune la ușa ta — fiindcă mi-a spus că ăsta e următorul ei pas.

— Ce-ar trebui să-i spun?

— Asta e la latitudinea ta.

— N-am să mă întorc la ea.

— Atunci spune-i asta — și într-un mod cât mai clar și mai prietenos.

— Și dacă nu are efect… dacă mă hărțuiește în continuare…?

— Atunci o s-o ducem la un medic specialist. Dar înainte de asta, trebuie să o suni și să-i spui că te întâlnești mâine cu ea.

— Mâine am o zi plină de programări.

— Fă-ți timp.

— Bine, a spus el încet.

— Și ai s-o suni acum acasă? E cu siguranță acolo, fiindcă tocmai am vorbit cu ea.

— Da, am să o sun acum.

Și a închis.

Am pus receptorul în furcă și mi-am luat capul în mâini. Mai mult ca orice, îmi era teamă și mă simțeam vinovată. Teamă fiindcă Lizzie era într-o stare primejdioasă… și vinovată fiindcă mă întrebam ce-om fi făcut în copilăria ei de am alimentat o așa nevoie disperată de a fi iubită, o așa frică de abandon. Fusese mereu un copil grozav, cu care am avut întotdeauna o relație apropiată și relativ lipsită de frecușuri. Eram gata să-mi aprind încă o țigară, dar în loc de asta m-am ridicat și am coborât să mă duc la subsol. Știam că, în situația prezentă, nu mai puteam să păstrez secretul lui Lizzie. Trebuia să vorbesc cu Dan despre asta și să ne sfătuim ce să facem mai departe.

Dar când am ajuns la subsol, am constatat că toate luminile erau stinse. Așa că m-am întors la etaj, în dormitor. Și luminile de aici erau stinse, în afară de o mică lampă de veghe pe care o țineam mereu într-un colț al camerei. Dan era deja în pat, învelit bine cu pilota, și dormea buștean. Deși îmi venea să îl trezesc și să-i spun ce se petrece, știam că pur și simplu n-ar fi fost corect să fac asta acum. Avea să trebuiască să aștept până dimineață… ba nu, la naiba, dimineață la prima oră trebuia să plec la Burlington… în regulă, puteam să-i las un bilet în care să-i spun să mă sune pe mobil și pe urmă aveam să-l pun la curent cu situația. Nu aveam să mă fofilez spunându-i că i-am ascuns povestea la cererea lui Lizzie. Aveam să mărturisesc totul și să suport consecințele.

Am coborât iar la subsol, am luat din bar sticla de vin și m-am dus

cu ea în biroul meu. Mi-am umplut paharul, am luat o țigară și am rezistat tentației de a o suna pe Margy în Manhattan. Doamne, ce mult voiam să vorbesc acum cu ea! După atâția ani, a rămas cea mai bună prietenă a mea, dar Margy era ea însăși într-o situație foarte dificilă — și, cu toate că știam că ar fi privit criza lui Lizzie ca pe un bine-venit respiro de la propriile griji, era greu de știut dacă era trează sau dormea la ora asta, dată fiind starea ei generală de acum. Așa că am aprins țigara (era clar că în seara asta aveam să depășesc rația de trei țigări pe zi), am mai băut puțin Pinot Noir și am încercat să mă concentrez asupra celor treizeci de lucrări pe care le aveam de notat până dimineață. Tocmai o terminasem pe a doua, când a sunat telefonul. L-am apucat imediat.

— Mamă, vești nemaipomenite! a spus direct Lizzie. M-a sunat.

Rămâi neutră, mi-am spus.

— Ei bine, e o veste bună, am zis.

— Și vrea să ne vedem și să discutăm lucrurile în amănunțime.

— Sunt foarte mulțumită.

— Și sunt sigură că, după ce o să audă ce am de spus, o să se întoarcă la mine. O știu. E o certitudine.

— Poate ar fi bine să nu-ți faci prea multe speranțe, am spus.

— Mă descurc, mamă. Bine?

— Bine. Ai să dormi la noapte?

— Oh, da!

— Vrei să mă suni mâine la Burlington ca să-mi spui cum a mers totul?

— Sigur, mamă.

Vorbea exact ca la cincisprezece ani, când se îmbufna toată când i se cerea să fie acasă până la unsprezece noaptea. Voiam să iau asta ca pe-un semn că era într-o stare mai bună decât cu jumătate de oră în urmă, dar știam că era doar o dorință deșartă. De îndată ce îmi terminam treaba la Burlington, aveam să plec direct la Boston.

— Știi că poți să mă suni la orice oră, scumpo, am zis.

— Mi-ai spus deja asta, mamă. Oricum, totul o să iasă bine.

Ba nu, n-o să iasă. Dar nu puteam să-i spun asta. Nu-mi rămânea decât să sper că, până mâine, McQueen avea să elaboreze o strategie de autoconservare care să-i permită să se elibereze de Lizzie restabilindu-i totodată echilibrul fragil. Personal, nu știam cum naiba avea să o scoată la capăt. Pentru că nu era în situația de a-i oferi ce dorea ea cu disperare. Asta era buba. În clipa de față, cea mai mare teamă a mea era că ea se convinsese singură atât de tare că putea să-l determine să se întoarcă, încât, dacă el refuza, ea avea să se scrântească de tot.

Dar asta era problema zilei de mâine. Acum era aproape zece și jumătate. Dimineață, mă aștepta un drum de patru ore, ca să nu mai spun de tot bagajul emoțional care avea să mă însoțească în orașul meu natal. Acum, voiam doar să beau un ultim pahar de vin și să iau o pilulă pentru dormit, din plante, cum iau ori de câte ori simt că urmează o noapte de insomnie. Dar mai era mica problemă cu cele douăzeci și opt de lucrări…

Am deschis-o pe prima, scrisă de Jamie Benjamin — un tâmpit care în cea mai mare parte din ora mea făcea schimb de bilete cu o fată pe nume Janet Craig, al cărei tată deținea o agenție autorizată de vânzare a mașinilor Toyota în apropiere de Maine Mall și care părea menită să fie lăsată gravidă înainte de absolvirea de anul următor de un neisprăvit ca Benjamin (juca pe post de atacant în echipa de fotbal a școlii — și deși se purta mereu ca un macho, în toate meciurile pe care le-am văzut eu era făcut zob de apărarea adversă).

Am citit prima propoziție scrisă de Benjamin.

„*Evangeline este o femeie foarte, foarte nefericită*“.

Nu știu de ce, dar am început să plâng. O fi fost din cauza orei târzii, a celor trei pahare de vin, a convorbirii telefonice cu Lizzie, a soțului meu care dormea dus în camera de alături, a cumplitei stupidități repetitive de a preda același lucru an de an unor copii care tot mai mult par să nu dea un ban pe orice propoziție articulată cu simplitate, care îmi iese din gură. Sau o fi fost din cauză că am cincizeci și trei de ani și încerc să alung gândul că, în cel mai bun caz, sunt în ultima treime a vieții mele, și ce înseamnă toate astea?

Indiferent de motiv, mi-am luat fața în mâini și am dat frâu liber plânsului. Trebuie să fi plâns cinci minute bune — prima dată când am plâns dezlănțuit de când… ei bine, de când mama a dispărut în infern.

Când plânsul mi s-a domolit, m-am ridicat și m-am dus în baia de pe coridor, mi-am dat cu apă rece pe față și am evitat să mă uit în oglindă (lucru pe care nu prea îmi place să-l fac în prezent). Apoi m-am întors în birou și m-am așezat la masa de lucru. Am luat țigările, mi-am aprins una și am tras adânc, cu sete un fum. Am slobozit fumul, apoi am tras iar în fața mea teancul de lucrări. Și m-am gândit că, în astfel de momente, nu există decât o soluție: să te apuci de treabă.

Doi

Drumul de la Portland la Vermont este lung și minunat. Ar fi trebuit să știu, îl făceam de mai multe decenii. Cum nu există rută directă pe autostrada interstatală, sunt numai drumuri laterale și cu două benzi — o cavalcadă înceată prin orașe mici și ținuturi cu multe lacuri și cea mai frumoasă zonă montană din nord-est. Trebuie să fi parcurs acest drum mai mult de o sută de ori de când ne-am întors în Maine, în 1980. Deși îi știu fiecare șerpuitură și curbă — prozaicele porțiuni întinse, ținuturile cu păduri dese, sublimele priveliști ale White Mountain, verdele tare care anunță sosirea Împărăției Vermont — nu mă plictisește niciodată. Ori de câte ori merg pe el descopăr ceva nou — o amintire care, privită mai bine, te ajută adesea să găsești neobișnuitul în sânul celor mai obișnuite lucruri.

Dar în dimineața asta nu eram deosebit de atentă la peisajul pe lângă care treceam. Mintea îmi era în altă parte. Terminasem în cele din urmă lucrările la două și jumătate, apoi îi scrisesem lui Dan un bilet în care îl rugam să reseteze alarma ceasului (după ce se scula) la opt și jumătate și să mă sune pe mobil când prindea ocazia. Am dormit prost din cauza unei combinații toxice de griji, nouă Marlboro Lights, prea mult Pinot Noir și gândul că Lizzie ar putea să mă sune în toiul nopții. Când m-am trezit, Dan plecase, și pe robot nu era niciun mesaj. Am făcut un duș și m-am îmbrăcat, mi-am făcut o cafea și am sunat la biroul lui Lizzie din Boston. Voiam să vorbesc direct cu ea ca să mă asigur că e bine, deși știam că probabil o să se supere pe mine că o verific. A răspuns unul dintre colegii ei și când am cerut cu „Domnișoara Buchan“, a spus că e în conferința de dimineață cu personalul. Vreun mesaj? „Niciunul“, am spus. „Am să revin“.

Am răsuflat ușurată că reușise să ajungă la serviciu și am știut că toată ziua aveam să mă gândesc la întâlnirea ei cu Mark McQueen — care, bănuiam, era programată la începutul serii, după ce amândoi ieșeau de la slujbă. Poate ar fi trebuit să-i las un mesaj, în care să-i spun să mă sune pe mobil de îndată ce…

Nu, ar fi putut să creadă că o bat la cap. Oricum, era posibil să nu se vadă cu el decât târziu. Era posibil să iasă amândoi la cină (nu, el o să vrea să termine cât mai repede cu asta) sau să stea de vorbă mult timp. Poate ea va fi aranjat să se vadă cu o prietenă după aceea (dorință deșartă — ea se așteaptă să cadă iar în brațele lui și să-l tragă în pat). Sau poate o să încerce să scape de supărare lucrând la sală. Oricum, dacă e foarte

supărată, sunt sigură că o să mă sune și…

Stop. Nu poți să faci nimic până nu ai vești de la ea. Faptul că s-a prezentat la serviciu e un semn bun. Nu poți să controlezi situația. Vezi-ți de ziua care te așteaptă și care, în situația dată, o să fie destul de grea.

Am băut două căni de cafea, apoi am început să tușesc tare. *Nouă țigări*. Am jurat să nu mai fumez azi sau mâine. Am umplut termosul cu cafea, mi-am luat geanta de voiaj și, la nouă, am ieșit pe ușă. M-am dus la școală, i-am dat secretarei notele de la lucrări, am citit două mailuri interne inutile și am luat-o din loc după zece minute de la sosirea mea acolo, mulțumind în gând că n-am să mă întorc încă zece zile, până după vacanța de Paște, când reîncepea școala.

Apoi am trecut prin amestecul confuz de zone rezidențiale ale Portlandului — un colț de arhitectură colonială pe Park Street, care ducea la niște blocuri de apartamente din era marii Crize (pe care înainte le catalogam drept kitschoase, dar acum admiteam că sunt retro-cool). Apoi obișnuitele case joase cu acoperiș de șindrilă cenușie, care par să caracterizeze vechea zonă industrială a fiecărui oraș modest din New England. Apoi zonele periferice de lângă autostradă. Apoi, în câteva minute, peisajul rural pustiu. Ăsta e unul dintre multele lucruri care îmi plac la Maine — senzația că întotdeauna peisajul domină populația, că pustietatea nu e decât la câteva mile distanță de ușa ta.

Am luat-o pe Route 25 îndreptându-mă spre vest. După câteva minute, am văzut indicatoarele pentru Sebago Lake, Bridgton și Pelham.

Pelham. Nu mai fusesem aici de când… ei bine, de când plecaserăm din afurisitul ăsta de loc în vara lui 1975. Chiar și după ce am plecat în cele din urmă din nenorocitul ăla de apartament și ne-am întors în casa doctorului… oare cum îl chema? (treizeci de ani e înspăimântător de mult) … *Bland!*… da, chiar și după ce ne-am mutat în casa doctorului Bland, Pelham ne-a convins pe amândoi să nu mai trăim niciodată în viața noastră într-un oraș mic. Bine-nțeles că eram atât de roasă de remușcări după afacerea aia cu… (chiar și acum, după atâta timp, nu-mi place să rostesc numele lui)… încât pur și simplu am ținut capul plecat și m-am străduit să fiu soția perfectă a doctorului și mamă perfectă, convingându-mă cumva singură că atâta timp cât îl făceam pe Dan fericit și nu pricinuiam necazuri, era posibil ca el să-mi fie alături când agenții FBI veneau în cele din urmă să mă ridice, iar ziarele conservatoare din Maine mă transformau în Madame LaFarge a Weather Underground, și mă așteptau doi până la cinci ani pentru că am ajutat un individ să fugă de justiție.

Dar agenții FBI nu au apărut, iar diversele scenarii catastrofale pe

care mi le-am făcut în minte nu s-au adeverit. Nimeni din oraș nu a mai pomenit vreodată de musafirul meu. Iar bietul Billy (oare o mai trăi?) s-a ținut de cuvânt și nu a vorbit niciodată despre ce a văzut în noaptea aia. Am avut mari mustrări de conștiință mult timp după aceea, spunându-mi că trebuia să existe o pedeapsă pentru ce făcusem și așteptând permanent să se abată asupra capului meu. Dar iarna i-a cedat locul primăverii și nu s-a întâmplat nimic — în afară de aceea că bietul tată al lui Dan a murit în cele din urmă, ceea ce, după mai bine de șase luni de comă, a fost o ușurare pentru noi amândoi. La scurt timp după aceea, am făcut în sfârșit prima mea vizită la New York. În acel weekend lung și nebun cu Margy (în decursul căruia mi-am dat palme că am așteptat atât de mult să ajung în acea minunăție de oraș care — chiar și în culmea mizeriei lui de la mijlocul anilor șaptezeci — mi se părea cea mai mare dovadă de dinamic și *deosebit* al vieții americane), într-o seară de beție, a apărut în cele din urmă întrebarea. Eram într-un club ieftin unde se cânta jazz și ascultam un pianist boogie-woogie pe nume Sammie Price. După ultimul număr — era în jur de unu jumătate dimineața și amândouă eram cam abțiguite — Margy m-a întrebat dacă am mai spus cuiva despre lucrurile care s-au întâmplat când Tobias Judson (iată, i-am rostit numele) a venit în oraș.

— Ești tot singura persoană care știe, am spus.

— Să rămână așa, a spus ea.

— Nicio grijă în privința asta.

— Tot te mai simți vinovată, nu-i așa?

— Aș vrea să pot să scap de asta ca de gripă.

— Gripa nu ține șase luni. Trebuie să încetezi să te mai pedepsești. Acum totul e trecut. Oricum — a coborât glasul până la un ton conspirativ — să zicem că a fost umflat cumva de poliția călare din Canada, de ce s-ar apuca imediat să te toarne? N-ar câștiga nimic. Probabil până acum a uitat de tot de tine. Ai fost doar o mică aventură — o persoană de care s-a folosit ca să iasă din țară. Crede-mă că acum se folosește de altcineva.

— Probabil ai dreptate.

— Încă îl tratezi cu răceală pe tatăl tău?

Am dat din cap.

— Trebuie să-l ierți.

— Nu, nu-l iert.

Am continuat să refuz să îl iert timp de aproape doi ani. A încercat să mă sune iar, de mai multe ori, dar mereu i-am retezat-o, mereu i-am spus că n-am să mai vorbesc niciodată cu el. În puținele ocazii când ne-am adunat în familie, am fost politicoasă, dar distantă cu el. Dan a observat această prăpastie dintre noi, dar nu a spus decât: „Totul e în regulă cu

voi?“ A acceptat vagul meu pretext că treceam doar printr-o fază de dezamăgire reciprocă.

Bine-nțeles că mama a încercat în mod constant să afle ce se petrecea, dar am refuzat să-i explic. Știu că l-a hărțuit și pe tata, fiindcă în cele din urmă el a cedat și a mărturisit ce făcuse. Dumnezeu știe ce focuri de artificii au urmat după mărturisirea asta. Ce știu e că mama m-a sunat într-o zi la bibliotecă și a spus:

— În regulă, mi s-a spus în sfârșit ce-i cu ruptura asta — și cred că acum taică-tu merge îndoit de spate fiindcă tocmai i-am mai făcut o gaură în fund.

Mama chiar știa să se exprime subtil. A continuat.

— În locul tău aș fi supărată, furioasă, turbată. Ar fi trebuit să-ți spună cel puțin că tipul era fugar…

— Mamă… am spus, nu știu despre ce vorbești.

— Dacă asta a fost pentru agenții FBI, fii fără grijă. Nu vorbesc la telefonul nostru de acasă și te-am sunat la serviciu ca să mă asigur că nu ne ascultă nimeni. Dar ce vreau eu să spun e următorul lucru: taică-tău a luat o decizie proastă…

— A luat o decizie cumplită, am spus.

— Bine, o decizie cumplită și te-a pus într-o situație în care n-ar fi trebuit să fii pusă. Totuși, treaba e că tu ai decis să-l duci pe tip cu mașina în Canada, ceea ce a fost și onorabil, și curajos… Ai fi putut ușor să-i spui să facă autostopul.

Ba nu, n-aș fi putut — fiindcă practic m-a șantajat ca să-l ajut să fugă. Dar dacă îi spuneam mamei asta, trebuia să-i explic și de ce el mă încolțise, or asta ar fi însemnat să-i încredințez un secret pe care, în afară de Margy, știam că n-am să-l împărtășesc niciodată nimănui. Oricum, ideea de a-i face confidențe mamei era un blestem pentru mine, deoarece știam că într-un fel sau altul avea să folosească această informație împotriva mea. Așa că am spus:

— Așa e — aș fi putut să-i spun să facă autostopul. Dar după ce m-am pomenit cu el pe cap și eram de față când a descoperit că FBI e pe urmele lui, ce opțiune aveam?

— O grămadă de oameni ar fi ales soluția ușoară și ar fi refuzat să aibă de a face cu asta. Tu n-ai făcut-o — și te admir sincer pentru asta.

Era prima dată când mama spunea că mă admiră pentru ceva.

— Dan nici n-a aflat, nu-i așa? a întrebat mama.

— Doamne, nu!

— Ei bine, las-o așa. Cu cât știu mai puțini oameni, cu atât mai bine. Dar o să trebuiască să-l ierți pe taică-tău…

— Ție ți-e ușor să vorbești.

— Ba nu, nu-mi e. De-a lungul acestei căsnicii aiurite a făcut o mulțime de lucruri pe care mi-a fost greu să le scuz, dar, până la urmă, l-am iertat. Fiindcă și el mi-a iertat hachițele. O fi el jigodie uneori, oi fi eu jigodie alteori — dar suntem două jigodii care trag împreună în jug. Taicătău a încercat să se scuze în fața ta — se simte prost pentru ce ți-a făcut —, dar tu refuzi să-l ierți. Și asta îl macină.

Am rezistat încă un an. Deja eram instalați în Madison — Dan făcându-și rezidența în ortopedie la spitalul universitar, în vreme ce eu eram suplinitoare la o școală particulară și gravidă în stadiu avansat cu Lizzie. Într-o după-amiază, în casa noastră închiriată (o clădire în stil gotic renascentist — foarte à la Familia Addams), a sunat telefonul și pe fir era tata.

— Am sunat doar să te salut.

Nu, scena asta nu a avut un deznodământ ca în filme. N-am cedat imediat la telefon, spunându-i ce dor îmi era de el (lucru foarte adevărat, de altfel) sau rostind cuvintele magice: *Te iert*. Nu ăsta era stilul nostru de yankei rezervați. În schimb, după prima lui propoziție a urmat o pauză lungă, în timpul căreia mi-am dat seama că voiam să vorbesc iar cu tata, că, deși ce făcuse el era rău, îl pedepseam și pentru faptul că nu avusesem eu minte.

Așa că am spus simplu:

— Ce bine că dai un semn de viață, tată!

Și am început să discutăm despre lucruri generale — precum șansele lui Jimmy Carter de a-l învinge pe Ford în noiembrie și recentele scuze ale lui Nixon și vestea că aveam să fiu iar mamă și munca mea de profesoară. Am conversat lejer, am râs la glumele celuilalt și am pus capăt rupturii dintre noi căzând de acord în tăcere să ocolim problema. La urma urmelor, ce-am mai fi putut spune? Așa că treptat, în timp, am reușit să găsim o cale de întoarcere la relația pe care am avut-o odată. Acum, privind în urmă — mai ales în lumina legăturilor mele noduroase cu copiii mei — îmi dau seama că, asemeni majorității oamenilor interesanți, tata e un tip foarte complex, contradictoriu, care atunci, în trecut, nu a reușit niciodată să pună în echilibru persoana publică și viața particulară. În felul lui încâlcit, a încercat să fie un tată cât mai bun, în timp ce avea o căsnicie extrem de complicată cu mama.

Totuși, n-am mai adus niciodată în discuție afacerea Toby Judson — nici după ce ziarele de peste tot au scris că, după cinci ani în care stătuse ascuns în Canada, făcuse o înțelegere cu procurorii federali. În schimbul mărturiei lui împotriva celor doi membri ai grupării Weather

Underground care puseseră bomba în Chicago (și pe care FBI îi prinsese în cele din urmă în New Mexico), Judson a putut să se întoarcă în State și a primit o sentință cu suspendare pentru faptul că i-a adăpostit pe fugari. Procesul — din 1981 — a fost catalogat în presă drept „Sărutul de adio dat radicalismului anilor șaizeci“. Niciunul dintre comentariile pe care le-am citit — chiar și în ce a rămas din presa clandestină — nu l-a criticat pe Judson că și-a turnat foștii tovarăși. Crima era crimă — și ambii ucigași au fost condamnați pe viață, grație mărturiei lui Judson. După aceea, când a fost întrebat ce părere are despre anii lui de radicalism, Judson a spus: „Aș vrea să pot să dau toată vina pe prostia tinereții, dar acum îmi dau seama că aveam convingeri politice greșite. Adăpostindu-i pe acei criminali, am împiedicat să li se facă dreptate familiilor oamenilor nevinovați uciși în atentatul cu bombă. Sper ca prin faptele mele de acum să le dau familiilor acestor bărbați curajoși sentimentul că s-a terminat, deși știu că voi avea toată viața pe conștiință moartea lor.

Oh, acum are conștiință, m-am gândit la vremea respectivă. Și pe urmă am decis să nu mă mai gândesc la asta. Viața a mers înainte și, după scurta lui reapariție la proces, Judson a dispărut în obscuritate.

Sebago Lake a devenit vizibil pe neașteptate. Deși apa nu înghețase, malurile și ținutul înconjurător erau înghețate de ninsoarea anormală de azi-noapte. Arătau sublim. Preț de o nanosecundă m-am văzut în urmă cu treizeci de ani într-o canoe pe lac — Judson vâslind, Jeff și cu mine stând la prova, dealurile înconjurătoare îmbrăcate în culorile toamnei, eu neputând rezista farmecului înșelător al Domnului Revoluționar. Doamne, ce naivă am fost, și cât de cumplit de vinovată m-am simțit după aceea! Vinovăție care în cele din urmă s-a domolit, dar care încă mă mai ia prin surprindere. Dar am reușit să respect târgul pe care l-am făcut cu mine însămi pe drumul de întoarcere din Canada, am rămas loială căsniciei, chiar și atunci când m-am simțit total frustrată de ea. Și nu i-am mai fost niciodată necredincioasă lui Dan. Iar profitul a fost…

Stabilitatea? Cred că da. *Evitarea acelui montagne russe al divorțului prin care au trecut foarte multe prietene ale mele?* Bun, ăsta-i un punct în plus, fiindcă nimeni dintre cei pe care îi cunosc nu are o vorbă bună de spus despre consecințele unei rupturi conjugale — nici chiar cei care au avut căsnicii mizerabile. *Un mediu familial sigur pentru copiii noștri în timp ce creșteau?* Absolut… dar uită-te la ei acum. *Siguranța faptului că Dan e acolo când ajung eu acasă?* Întotdeauna ajung acasă înaintea lui. *O viață fără mult pericol emoțional?* E asta o virtute?

Șoseaua a cotit, Sebago Lake a dispărut din vedere. Mobilul meu a început să sune. Am dat pe difuzor și am răspuns.

— Salut, a spus Dan. Cum merge?

— Nu grozav, am spus.

— Am văzut biletul tău. S-a întâmplat ceva?

— Trebuie să-ți fac o mărturisire, am spus. Ți-am ascuns ceva, ceva ce Lizzie m-a rugat să țin pentru mine.

Apoi, cât se poate de pe scurt, i-am relatat lui Dan povestea legăturii amoroase a lui Lizzie cu Mark McQueen. Spre cinstea soțului meu, nu a cerut cu insistență să știe de ce nu-l informasem despre asta mai înainte. În schimb, a întrebat:

— Crezi că ar putea să-și facă rău?

— S-a prezentat la serviciu azi-dimineață, ceea ce e ceva, bănuiesc.

— Și când se întâlnește cu doctorul?

— Cândva în timpul zilei de azi. Ascultă, îmi pare rău că nu ți-am spus până acum.

— Un secret e un secret, cred. Totuși…

— Ai dreptate. Și mă simt ca naiba din pricina asta.

— Sper că Lizzie să nu aibă impresia că aș putea să o judec. Pentru că știi că n-aș face niciodată asta.

— Bine-nțeles că știu. Și sunt foarte sigură că știe și ea. Dar nu despre asta e vorba aici. Cred că îi este rușine de comportamentul ei straniu și se teme că ai putea fi stânjenit de el. Între noi fie vorba, *eu* sunt stânjenită… și al naibii de îngrijorată.

— A zis că o să te sune azi?

— Eu am rugat-o, dar nu știu dacă o să mă sune sau nu. Cred că totul se reduce la cum tratează bunul doctor povestea…

— Când crezi că ajungi la Burlington?

— În aproximativ trei ore.

— Și te duci direct acasă?

— Da.

— Te așteaptă o zi încântătoare, nu-i așa?

— Am s-o scot la capăt. Și am să fiu mult mai liniștită după ce am să știu cum stau lucrurile cu Lizzie.

— Imediat ce vorbești cu ea…

— Fii fără grijă. Am să te sun în clipa în care închid.

— Iar eu pot să mă duc diseară la Boston dacă e într-o stare proastă.

— Să sperăm că nu va fi nevoie.

— Bine. Sună-mă după ce îți termini vizita.

— Roger Wilco.

— Te iubesc.

— Și eu pe tine.

M-am simțit mai bine după convorbire. Nu fiindcă s-ar fi schimbat ceva, ci fiindcă Dan era acum alături de mine în povestea asta și nu mai trebuia să păstrez secretul lui Lizzie.

Drumul a început să urce în timp ce mă apropiam de granița cu New Hampshire, iar în depărtare se zăreau piscurile White Mountains. Aici zăpada era mare și nu puteam să merg cu viteză. Dar nu îmi păsa, deoarece postul național de radio transmitea *Requiemul German* al lui Brahms. Cunoșteam bucata, dar mi s-a stârnit curiozitatea imediat ce crainicul a explicat că lucrarea se străduiește să redea cea mai profundă și dificilă constatare personală — faptul că omul e muritor și, ca atare, efemer. Uluitoarea forță a muzicii lui Brahms m-a lovit în plin cu profunda ei gravitate, cu extraordinara ei tristețe cu o nuanță de optimism solemn. Chiar și textele liturgice însoțitoare erau remarcabile prin refuzul lor de a vorbi despre un paradis de dincolo de acesta. Brahms a fost un om pe gustul meu. Vizavi de caracterul trecător al vieții, el a înțeles că, ne place sau nu, asta e.

Iar lucrul ăsta m-a făcut să mă gândesc că viața noastră, așa cum o trăim noi întotdeauna, pare eternă. Cu toate că în mod rațional s-ar putea să fim în stare să pricepem că vom muri, caracterul nostru muritor tot mai are ceva de neînțeles. M-am întrebat deseori dacă nu cumva toate necazurile pe care ni le pricinuim nouă și altora nu sunt decât un răspuns la înțelegerea faptului că tot ce facem, tot ce realizăm dispare în mare parte odată cu moartea noastră. Țin minte că Margy mi-a spus odată ceva — când, acum vreo patru ani, a plecat în vacanță în Africa de Sud cu Soțul Numărul Trei și au ajuns să stea câteva zile în orășelul „fabulos“ (cuvântul ei preferat) numit Arniston, chiar în capătul de jos al continentului african.

— Nu era mare lucru acolo, în afară de câteva case de vacanță pentru mahării din Cape Town, și niște case țărănești prăpădite pentru muncitori, și mile întregi de plaje pustii, și un hotel mic, cu adevărat fabulos, la care am stat eu și Charlie. Oricum, peste drum de hotel era un dig de mare; o placă de acolo comemora scufundarea unei nave de pasageri care se întorcea din India în Anglia în anii 1870, plină cu nevestele și copiii tuturor celor care conduceau imperiul. La vreo două mile depărtare de coasta Arnistonului, vaporul a avut necazuri și s-a scufundat, iar peste două sute de pasageri s-au înecat. Acum, în 1999, eram aici și mă uitam la placa asta, apoi la marea întindere de apă unde au murit toți cu aproximativ o sută treizeci de ani în urmă. Trebuie că, la vremea aceea, a fost o mare știre internațională. Acum e doar un

eveniment de mult uitat, comemorat pe o placă simplă dintr-un oraș sud-african izolat. Și mai rău a fost gândul la durerea și trauma pe care le-au cauzat aici toate acele morți. Gândește-te la soții, și părinții, și bunicii, și frații pe care i-au lăsat în urmă. Gândește-te că toate acele vieți au fost marcate de tragedia asta și că acum toate urmele au dispărut complet. Ce m-a impresionat cel mai mult a fost faptul că toată suferința aia, toată durerea aia care s-a perpetuat în două generații succesive, probabil, a dispărut complet. Pentru că toți cei care au fost atinși de tragedia aia au murit.

Margy. Ghinionistă la bărbați (trei soți răi unul după altul — chiar avea talent când era vorba să aleagă lepădături). Norocoasă în viața profesională (din 1990 conducea propria agenție PR, extrem de dinamică, din Manhattan, chiar dacă a regretat mereu că nu a intrat în jurnalism). Tot așa cum a regretat și că nu a făcut copii. (Când te măriți cu tăntălăi și mai ai și o afacere care te solicită șaisprezece ore pe zi, șase zile din săptămână, aducerea unui copil într-o lume atât de nebună ar fi pur și simplu nedreaptă.) După toți acești ani, după nenumărate piedici și schimbări de direcție și necazuri personale (și câteva succese profesionale mari), a reușit să-și păstreze concepția proprie, amuzată despre toate.

— Să știi că viața nu e decât o luptă mare, a spus ea după ce s-a debarasat de Soțul Numărul Trei fiindcă a descoperit că furase 50 000 de dolari de la ea ca să-i bage într-o investiție secretă într-o companie de doi bani. Dar ce altceva putem să facem decât să continuăm să luptăm? Altă variantă nu există.

Dar acum Margy era în toiul celei mai mari lupte din viața ei. În urmă cu patru luni a fost diagnosticată cu cancer la plămâni.

Mi-a dat această veste devastatoare într-o manieră caracteristică ei. Era cu câteva zile înainte de Crăciun. Eram la mijlocul convorbirii noastre telefonice săptămânale. Îi spuneam despre o conversație pe care tocmai o avusesem cu Shannon, în care mă informa că o să aducă propria umplutură specială cu nuci pentru curcan și că de două săptămâni își tot perfecționa rețeta înainte de a ne-o dezvălui de Crăciun. În timp ce făceam remarci spirituale și răutăcioase despre cât de deprimant e să ai o noră care depune atâta efort pentru închiderea clinicilor de avorturi și pentru prepararea umpluturii cu nuci perfecte, am bătut șaua să priceapă iapa cum că ar fi foarte bine-venită de Crăciun, știind foarte bine că, în urma divorțului și neavând vreo rudă în viață, probabilar fi petrecut sărbătorile singură.

— Mi-ar plăcea tare mult să vin în Maine și să cânt cu tine colinde de Crăciun, a spus ea. Dar se pare că de sărbători sunt ocupată.

— Ăsta e un eufemism pentru...?

— Așa e, a spus ea. În viața mea e un nou bărbat.

— Și vrei să fii drăguță să dezvălui cine-i norocosul?

— Sigur, a spus ea. E oncologul meu.

Era așa de nonșalantă, încât, la început, am crezut că a adoptat umorul negru.

— Nu e amuzant, am spus.

— Ai dreptate, a zis ea. Nu e deloc amuzant. Cancerul la plămâni niciodată nu e. Și lucrul cel mai diabolic e că este al naibii de pervers. Cum spunea dr. Walgreen... da, același nume ca al farmaciilor ieftine... cum spunea doctorul Walgreen, cancerul la plămâni e atât de diabolic fiindcă rămâne în mare măsură nedetectat până începe să afecteze altă parte a anatomiei... precum creierul.

— Oh, Iisuse, Margy...

— Da, probabil mi-ar prinde bine acum ajutorul Lui — adică, dacă mi-aș putea vârî în cap ideea că El și Tatăl Lui chiar conduc spectacolul din culise pe această planetă a noastră, nebună de-a binelea. În clipa de față îmi este destul de greu să-mi vâr în cap ideea că am cancer la plămâni... deși vestea bună e că nu mi s-a suit la cap, ca să spun așa.

Mi-a spus că boala a fost descoperită la o radiografie, când se căuta altceva.

— M-am întors dintr-o călătorie de afaceri din Honolulu, în care am încheiat un contract de promovare a turismului statului Hawaii. Orașul ăla își face reclamă că e capitala paradisului nostru din Pacific, dar întâmplător e și orașul smogului. Și când m-am întors în Manhattan după o săptămână acolo, aveam o tuse cumplită. Întrucât acum doi ani am avut o criză de pneumonie, m-am gândit că poate a recidivat... chiar dacă nu aveam febră sau alte semne de infecție. După câteva zile, l-am sunat pe medicul meu și el m-a trimis la New York Hospital pentru ce numea el „o mică poză“. Radiografia la piept a arătat un nor cenușiu și amenințător de *ceva* în locul în care bronhia se desparte în două ramuri, una care merge la lobul stâng superior al plămânului, cealaltă la lobul inferior. De fapt, au fost două radiografii — una din față și cealaltă din lateral, de aceea au putut localiza atât de precis tumora. Ce nu s-a putut vedea în radiografii este că lobul stâng superior al plămânului meu se aplatizase, fapt care provoca tusea, fiindcă lichidul vâscos se adună în lobul aplatizat și se prelinge întruna în tubul bronhial, pe care corpul tot încearcă să-l curețe prin tușit. Și, fii atentă, crezi că aș putea să scriu pentru *New England Journal of Medicine*? Fiindcă numai la o săptămână de când am intrat în „aventura“ asta, încep să vorbesc ca una dintre medicinistele alea ciudate,

care ajunge să știe tot ce e de știut despre boala care o s-o omoare.

— Nu spune asta.

— De ce? Pentru că îți insultă nevoia înnăscută de a fi optimistă cu privire la toate... chiar dacă eu — cea mai bună prietenă a ta – știu că, printre rânduri, ești o pesimistă înverșunată, ca mine?

— În mod egoist vorbind, nu vreau să mori, asta-i tot.

— Atunci suntem două — iar vestea bună este că am tipul de cancer la plămâni *mai moderat, mai blând,* tipul care nu înseamnă condamnarea automată la moarte.

Când a început să vorbească despre bronhoscopie, am luat un carnet și am început să iau notițe, știind că aveam să discut despre toate astea mai târziu cu Dan, dar și pentru că, instinctual, era mai ușor să mă concentrez asupra *faptelor*, decât asupra *realității* ascunse a ceea ce se abătuse asupra prietenei mele.

— Ei bine, ieri-seară am primit verdictul inițial, a spus Margy. Și prima descoperire importantă și rezonabilă e că am ceea ce se cunoaște drept tumoră cu „celule mari“ — fiindcă în lumea cancerului la plămâni, tumorile cu adevărat letale sunt cele cu „celule mici“. A doua e că tumora a blocat aproape de tot tubul bronhial superior și acum amenință să obtureze și tubul bronhial inferior. Dar cealaltă descoperire importantă e că tumora e chiar tumoră și nu leziune. Dr. Walgreen e chiar mulțumit de asta și trebuie să spun că, deși n-am mai cunoscut doctori de cancer, el e un oncolog care te binedispune. După cum mi-a explicat el, cu cât e mai tare tumora sau leziunea, cu atât e mai puțin probabil ca celulele din ea să fi ajuns în sistemul circulator și să fi pătruns în alte organe din corp.

Când am terminat de vorbit, îmi făceam deja planuri să plec la New York vineri, după ce încheiam orele — la o zi după operația lui Margy.

— Hei, ce rost are să bați atâta drum până aici? a întrebat Margy. N-am să fiu cea mai bună companie.

Dar eu tot m-am dus. Discutasem cu Dan tot ce mi-a spus Margy, iar el, la rândul lui, a vorbit cu un coleg internist, cardiolog la Maine Medical, care a confirmat că, deși tumora ei cu celule mari era tipul mai bun de cancer la plămâni, ea se putea dovedi totuși fatală.

— Odată ce vor fi scos tumora, mi-a explicat Dan, trebuie să-i determine stadiul, ca să-și dea seama cât a avansat. Margy va putea să trăiască cu un singur plămân. Dar dacă se descoperă că au fost atinși de cancer ambii plămâni… ei bine, s-ar putea să câștige ceva timp cu un transplant de plămâni. Dar…

Și-a desfăcut mâinile, ca să evite să rostească ce era de nerostit. Apoi, după o clipă, a spus:

— Unul dintre multele lucruri care îmi plac la ortopedie este că rareori ai de a face cu situații critice ca asta.

Când am ajuns la New York Hospital, vineri seara, mă așteptam ca Margy să fie într-o stare postoperatorie comatoasă. Dar deși era conectată la diverse tuburi și monitoare, stătea în pat în capul oaselor și se uita la CNN. Arăta extrem de palidă și obosită, dar a reușit să schițeze un zâmbet amar înainte de a spune:

— Sper că mi-ai adus niște țigări.

Am petrecut weekendul în rezerva ei, plecând doar ca să mă folosesc de patul din apartamentul ei. (Când i-am spus că am găsit un hotel, a insistat să stau la ea. „Fiindcă se pare că n-am să dorm în patul meu încă două săptămâni"). În weekendul ăla, Margy m-a uimit. A refuzat să-și plângă de milă și a spus răspicat că avea de gând să adopte tactica „pământului pârjolit" în lupta cu cancerul.

— După trei soți nepotriviți, sunt obișnuită să extirp răul din viața mea. Și când mă lupt, mă lupt *murdar*.

În acea seară, întoarsă în apartamentul ei, m-am gândit cu îngrijorare că această paradă de bărbăție era făcută pentru mine. Lui Margy nu i-a plăcut niciodată să-și arate vulnerabilitatea — nici chiar față de mine. Tot așa cum niciodată nu a vorbit clar despre singurătatea pe care știam că de multe ori o simțea, o singurătate care chiar a lovit în plin în cele două nopți pe care le-am petrecut singură în apartamentul ei. Mai stătusem la ea de multe ori, dar asta era prima vizită în care apartamentul nu era plin de personalitatea supradimensionată a lui Margy. Așa că în sfârșit am putut să mă uit pe îndelete la micul ei apartament anonim cu două camere, situat în unul din acele blocuri turn de cărămidă albă din anii 1960, care arată ca un frigider extrem de înalt. Mereu m-am mirat că locuia într-un apartament atât de micuț. La urma urmelor, nu conducea o firmă de PR importantă? Dar era o „firmă boutique" (ea și un personal alcătuit din trei angajați), și nu avea un venit uriaș din cauză că circuitul financiar era mereu o problemă, iar ea era plecată majoritatea serilor și petrecea cât mai multe weekenduri vizitându-și prietenii din Hamptons sau Western Connecticut. Așa că apartamentul ei era de fapt doar un loc în care dormea, își schimba hainele și tolera ocazionalii oaspeți de seară. Cumpărase apartamentul în urmă cu douăzeci și cinci de ani cu puținii bani rămași din averea mamei ei și, în timpul fiecărei căsnicii, îl închiriase. („Cred că în toate cele trei ocazii", mi-a spus ea odată, „am știut în inconștientul meu că iau o decizie proastă, așa că am insistat să mă mut eu la tip… fiindcă așa puteam să plec cu mai puține bătăi de cap, știind că am apartamentul ca loc de evadare"). Dar când m-am întors de la spital în

apartament, m-au izbit liniștea și pustietatea lui. Era mobilat simplu — o canapea și un fotoliu tapițate cu o țesătură uni de culoarea terciului de ovăz, o masă mică de sufragerie, un pat dublu, obișnuit. Era complet lipsit de înfloriturі decorative sau rafinament, ca să nu mai spun că nu avea niciun indiciu de viață personală. Nu existau fotografii de familie, nici artă echivocă sau interesantă pe pereți — doar două sau trei postere cu Whitney Museum. Era o combină stereo, dar numai douăzeci sau treizeci compact discuri — muzică clasică lejeră (Andrea Bocelli, Cei trei tenori) și cântece vechi. Erau un televizor și un DVD, și o etajeră pe care se aflau diverse bestselleruri broșate din ultimii cinci ani. Era un bar din anii 1970, în care am găsit o sticlă de J&B și mai multe pachete de Merits. Mi-am turnat un whisky și l-am băut, mulțumind în gând pentru plăcerile medicinale ale alcoolului. M-am uitat în jur și m-am întrebat de ce nu observasem înainte caracterul anonim al decorului, de ce îmi scăpase discrepanța dintre femeia publică șic, unsă cu toate alifiile și lumea impersonală și singuratică în care se retrăgea. Rareori zărim adevărata realitate privată a prietenilor noștri. Sau poate că filtrăm ce nu vrem să vedem, pentru că preferăm să acceptăm că viața lor e mai interesantă decât a noastră. Asta am făcut eu cu Margy ani întregi — i-am invidiat în secret existența metropolitană, libertatea de acțiune când era vorba să călătorească sau să se culce cu oricine și, mai ales, intimitatea și timpul rezervat în exclusivitate numai pentru ea, de care eu am fost lipsită până când copiii au crescut și și-au luat zborul. Ori de câte ori Margy venea în vizită la noi în Maine (mai ales când Jeff și Lizzie erau mici), îmi dădeam seama că privea haosul din familie, provocat de glasurile vehemente și cererile constante ale copiilor, cu o anumită invidie mută. Întotdeauna vrem ce nu avem. Regretăm, în parte, viața pe care ne-o facem — indiferent cât de reușită e ea — fiindcă în noi există o parte care nu e niciodată mulțumită de propria noastră realitate, de locul în care am ajuns. Uitându-mă la apartamentul gol al lui Margy, n-am simțit nevoia bruscă să fiu recunoascătoare pentru căsnicia mea lungă, pentru familia mea.

Însă mi-am pus și mai multe întrebări despre felul alegerii și incapacitatea de a fi cu adevărat mulțumiți. Apartamentul mi-a mai spus că femeia asta — prietena mea de peste treizeci și cinci de ani — ascundea multe aspecte pe care nu le cunoșteam.

A doua zi, la spital, Margy a spus:

— Pun pariu că apartamentul ți s-a părut deprimant aseară.

— Nu cine știe ce, am mințit.

— Nu trebuie să mă menajezi doar pentru că am cancer. Casa mea

n-are niciun haz — și e vina mea. E o dovadă a incapacității mele de a-mi cheltui energia pe tot ce nu e aici și acum — următoarea ședință, următorul contract, următorul pahar de vorbă cu un ziarist care scrie pentru o revistă care se distribuie în avion. Asta e suma totală a existenței mele — periferica, neimportanta mea…

Am pus mâna pe a ei și am spus:

— Nu face asta.

— De ce? Ador să mă autoflagelez. Mai la obiect, mă pricep la asta. Mama spunea mereu că cea mai mare problemă a mea este că văd mult prea clar lucrurile.

— Aș fi crezut că ăsta e un punct forte.

— Duce la continua groază de la ora patru dimineață.

— Toți avem de a face cu chestii de felul ăsta, din când în când.

— Da, dar eu o fac șase nopți pe săptămână.

— Și în a șaptea noapte?

— Mă doftoricesc cu suficient whisky ca să dorm opt ore la rând și, dimineața următoare, să mă trezesc cu mama mahmurelilor. Oh, Doamne, îmi mai și plâng de milă pe deasupra!

— Ținând seama de cele prin care tocmai ai trecut…

— Nu, scumpo, egocentrismul nu are nimic de a face cu cancerul. Eu pun treaba asta pe seama lipsei de nicotină. Crezi că ai putea să-mi aduci pe furiș un plasture cu nicotină din alea care se vând toxicomanilor ca să se lepede de obicei?

— Mă gândesc că oncologului tău s-ar putea să nu-i placă ideea.

— Dă-l naibii! Operația și porcăria de chimioterapie care o să urmeze sunt doar menținerea sub control a situației nasoale. Treaba asta o să-mi vină de hac.

— Ieri spuneai că o să învingi cancerul.

— Ei bine, azi sărbătoresc Puterea Gândirii Negative. E ciudat de reconfortant să te simți condamnat…

— Termină! am spus cu severitate. Ai tipul bun de cancer.

— Iar tu tocmai ai rostit cel mai mare oximoron.

A trebuit să mă întorc în Maine seara următoare, dar luni la amiază am sunat-o pe Margy la spital, după ce au venit rezultatele biopsiei.

— Ei bine, sunt destul de siguri că acest cancer nu s-a răspândit în alte părți ale corpului, a spus ea.

— Asta-i o veste fantastică!

— Ba nu, e proastă, dar putea să fie mai proastă și or să trebuiască să îmi mai facă șase analize ca să fie siguri că nu există vreo metastază

care le-a scăpat. Și rezultatul final e că voi începe și chimioterapia de îndată ce voi fi scăpat de tot de șocul postoperator. Și dacă tu îmi spui că toate astea sunt foarte încurajatoare, am să închid, înțelegi?

De fapt, veștile *erau* încurajatoare. Dan — binecuvântat fie el — l-a pus pe prietenul lui, chirurgul cardiolog de la Maine Medical să-l sune pe oncologul lui Margy (fuseseră colegi la Cornell Medical) să obțină informațiile complete despre cazul ei (trebuia să știu în amănunțime situația adevărată cu care se confrunta). Ei considerau că scoseseră toată tumora la operație și, cu toate că numai după teste aveau să știe dacă niște celule canceroase invadaseră și celălalt plămân, erau destul de încrezători că nu se produsese metastaza. Dar — oh, da, acel mare *dar* al medicinei — nu puteau să excludă complet metastaza și aveau de gând să facă multe analize ca să vadă dacă nu cumva cancerul ajunsese și în altă parte.

Și astfel, în următoarele câteva săptămâni, Margy a îndurat diverse proceduri, inclusiv o serie de ședințe de chimioterapie menite să distrugă orice celulă vagabondă. După cum a explicat Margy, în timpul unei astfel de ședințe a trebuit să stea pe un scaun cu spătarul înclinat, în timp ce i se picura otravă în braț. La o săptămână după prima serie de ședințe m-am dus să o văd. Se întorsese acasă, dar angajase o menajeră să vină zilnic să-i gătească și să-i facă piața, deoarece era incredibil de slăbită de la chimioterapie. Începuse să-i cadă părul, iar pielea ei avea o tentă gălbuie și se plângea că o dor aproape toate încheieturile.

— Altfel, mă simt fabulos.

În mod uimitor, începuse să lucreze iar. Pe patul ei erau împrăștiate dosare ale clienților. Când m-am întrebat cu glas tare dacă e o idee bună, a spus:

— N-am nimic mai bun de făcut și, oricum, ce altceva există în viața mea în afară de muncă?

Hotărârea ei era uluitoare. Deoarece prima serie de ședinte de chimioterapie a avut succes, i s-au prescris încă două serii consecutive. În acest punct se întorsese la birou și și-a luat doar două zile libere ca să treacă peste cumplitele efecte secundare. Exact acum o lună trebuise să se întoarcă la spital pentru o săptămână, ca să fie supusă unei proceduri chirurgicale cunoscută ca lobectomie, pentru înlăturarea țesutului vătămat din bronhia superioară a plămânului, care o făcuse să tușească îngrozitor.

— Totuși, după cum sunt sigură că ai văzut azi-dimineață la CNN, a spus Margy la câteva zile după operație, bronhia inferioară s-a dovedit a fi în perfectă stare, ceea ce înseamnă că rămân cu lobul inferior al plămânului. Parcă e un concurs de televiziune cu premii, nu-i așa? *Păcat*

că n-ai câștigat marele premiu ce constă într-o combină frigorifică cu aparat de făcut cuburi de gheață încorporat, dar ai reușit să-ți păstrezi lobul inferior al plămânului stâng!

Am râs. Dar înainte să apuc să zic ceva, Margy a spus:

— Și să nu-mi spui că e grozav că mi-am păstrat simțul umorului. Nimic din toate astea nu mi se pare amuzant, în afară de ironia faptului că m-am apucat de fumat la cincisprezece ani fiindcă mi s-a părut că e sexy. Dar sunt sigură că toți oncologii au auzit chestia asta de la o fraieră cu cancer la plămâni, care se văicărea că a luat primul ei Winston fiindcă era nesigură pe felul în care arată și spera că asta i-ar putea aduce un partener de sex. Oricum, treaba e că — și mărturisirea asta e chiar diabolică, după toată distracția prin care am trecut — tot aș da orice pentru o țigară.

Requiemul German s-a pierdut din cauza paraziților. Pătrunsesem adânc în White Mountains. Sus în față vedeam silueta gravă, severă a Mount Washington și mi-am amintit că îl urcasem odată cu Dan după ultimele noastre examene din… Doamne sfinte, cât timp a trecut din 1970! A fost ideea lui să urcăm pe munte. Prima parte a urcușului m-am plâns la tot pasul. Mergeam pe o cărare abruptă și plictisitoare care trecea printr-o zonă acoperită cu copaci. Dar apoi, tocmai când voiam să propun să ne întoarcem la poalele muntelui, am cotit, pădurea a dispărut, și ne-a apărut în față o râpă imensă. Avea forma unui castron, și era învăluită într-un nor subțire de ceață. În mijloc era un mic ghețar. În dreapta lui era o cărare stâncoasă, fără zăpadă. Deasupra, cât vedeai cu ochii, era o zonă cu bolovani, care ducea spre vârful ce se afla la 2 096 de metri. Am simțit un junghi de teamă când m-am uitat la râpă. Teamă amestecată cu o ciudată senzație de euforie — căci de câte ori în viață ajungi să faci ceva atât de provocator și extrem precum urcarea unui munte? Probabil că Dan mi-a citit gândurile, căci a spus:

— Fii fără grijă, vom reuși să ajungem în vârf.

Și chiar am ajuns — deși, la jumătatea peretelui râpei ne-a prins o ploaie cu grindină, însoțită de un vânt puternic de o jumătate de oră. La un moment dat am alunecat și cât pe ce să cad în gol o sută de metri, ceea ce fără doar și poate ar fi însemnat moartea. Dar m-au salvat instinctul și norocul. Când am alunecat, am întins mâna după ceva de care să mă agăț. În fața mea, lângă mâna stângă, ieșea din pământ un ciot subțire de stâncă. Dacă ar fi cedat la greutatea mea, aș fi căzut ca bolovanul în râpă. Dar a ținut — și mi-a salvat viața.

Întregul incident nu a durat mai mult de cinci secunde. Dan era mai sus, în fața mea, și nu a văzut nimic. Mi-a trebuit un minut să mă

adun, apoi am continuat ascensiunea. După vreo cincisprezece minute l-am ajuns din urmă pe Dan și, când m-a întrebat cum mă descurc, am tratat cu ușurință ce mi se întâmplase.

— Am alunecat și cât pe ce să mă duc de-a berbeleacul… dar în rest, nicio problemă.

— Bine. Ai grijă cum calci.

Ai grijă cum calci. Povestea vieții mele. Și, cu două excepții, exact asta am făcut. Dar pe câtă vreme afacerea cu Toby Judson a fost o rătăcire în care m-am lăsat condusă de impulsuri sentimentale tâmpite, pasul greșit de pe Mount Washington a fost un ghinion care se putea dovedi fatal dacă nu intervenea instinctul de conservare. Și mi-ar plăcea să cred că, așa grea cum e viața asta, cei mai mulți dintre noi vor să se agațe de ea. Cum am întins eu mâna după ciotul ăla de stâncă. Sau cum se luptă Margy cu ferocitate cu cancerul care o fi fost el autoprovocat, însă acum devenise un dușman ce trebuia înfrânt înainte să o înfrângă el pe ea. Sau mama…

Granița cu Vermont era în față. Aici stratul de zăpadă era mai mic, dealurile blânde, subtile. Statul meu natal nu are grandoarea decorului alpin al New Hampshire-ului sau a coastei zimțate din Maine. Frumusețea peisajului lui e senină, subtilă și întotdeauna îmi merge la suflet fiindcă, invariabil, mă anunță că sunt acasă.

Am apăsat butonul de căutare de la radio și am găsit postul Vermont NPR. Pe el era o dezbatere despre certurile din familie pe tema politicii și marea dihotomie care există între radicalii de șaizeci de ani și copiii lor mai conservatori.

Cu nepoții cum rămâne? m-am gândit, amintindu-mi ce îngrozit fusese tata când, într-un weekend, se dusese la Boston, își scosese nepoata la cină, iar ea ținuse morțiș să ia ea nota de plată. Iar atunci când cavalerul de școală veche din el i-a spus politicos că bunicii trebuie să plătească cina în oraș, ea a zis: „Dar eu câștig 150 000 de dolari pe an, așa că nu e ca și cum aș fi studentă“.

Tata a fost șocat de mărimea salariului ei. El nu câștigase în viața lui atât, iar lucrul ăsta intra în contradicție cu principiile lui egalitariste. Dar faptul că Lizzie a devenit genul corporatist a fost nimic în comparație cu faptul că Jeff a devenit un republican înfocat, iubitor de Bush. Asta era pur și simplu peste puterea de înțelegere a tatei. M-a întrebat o dată sau de două ori ce făcuserăm, Dan și cu mine, de devenise atât de conservator. Tot ce am putut să spun a fost:

— Nu s-a hotărât să fie răzvrătit din cauză că a fost crescut într-un ashram sau de doi consumatori de droguri înrăiți. Și nu l-am trimis în

fiecare vară în tabăra Emma Goldman la Tinerii troțkiști. La naiba, știi ce corect e Dan și cât e de temperat cu privire la chestiile politice. Jeff, pe de altă parte, pare să fie originalul Credincios Autentic. America e țara preferată a lui Dumnezeu, iar republicanii reprezintă toate valorile drepte și oneste. Personal, mă gândesc uneori că are răzvrătirea de adolescent, pe care ar fi trebuit să o aibă cu ani în urmă.

Tata chiar a luat personal conservatorismul lui Jeff. Îl considera o respingere totală a tot ce reprezenta el. Anul trecut, când a venit la noi de Crăciun — încă uimitor de energic și ager, la optzeci și doi de ani — a încercat să-l angajeze pe Jeff într-o discuție politică, fiindcă, dacă tatei îi place la nebunie un lucru, acela este o polemică bună. Dar Jeff a refuzat să se lase atras, schimbând subiectul ori de câte ori tata se lansa într-o tiradă anti-Bush, sau chiar ieșind din cameră.

— De ce nu vrei să vorbești cu bunicul tău? l-am întrebat după ce tata a încercat să pună o întrebare despre Legea rachetelor Patriot.

— Am vorbit cu el.

— Oh, te rog! În clipa în care l-a adus în discuție pe iubitul tău președinte, te-ai scuzat și te-ai dus sus.

— Voiam să văd ce face Erin. Și, apropo, Bush e și președintele tău.

— Există o școală de gândire care spune că Al Gore a fost de fapt președinte ales.

— Iar începi să-ți expui obișnuitele simpatii liberale!

Iar începi. Oare n-a izbutit Regan un knockout cu acel comentariu în timpul uneia dintre polemicile lui Carter?

— Nu știam că exprim simpatii liberale, Jeff.

— Toată lumea din familia asta o face. E în sânge.

— Cred că exagerezi…

— În regulă, știu că tata e un stângist înfocat…

— E republican declarat.

— Dar tot îi sprijină pe candidații care sunt pentru avort și eutanasie. Iar când e vorba de dragul bunicuț… ei bine, istoria lui și dosarul lui FBI vorbesc de la sine. Și am citit totul despre rolul său „eroic“ în „lupta“ cu instituțiile acestei țări în anii șaizeci.

— Dar asta a fost acum mai bine de treizeci și cinci de ani, înainte să te naști tu. Oricum, dacă atunci ai fi fost student, ai fi fost pe baricade cu el.

— Nu fi așa de sigură, a spus el. Vederile mele politice nu se bazează pe modă.

Păi, nu e la modă acum să fii conservator? mi-a venit să-i spun. *La naiba, tu și „prietenii“ tăi dominați mass media. Aveți propriul canal de știri*

care vă spune exact ce doriți să auziți. Aveți propriii comentatori foarte zgomotoși care le închid gura tuturor celor care nu sunt de acord cu ei. Iar țara e atât de irascibilă de la atentatele din 11 septembrie, încât, dacă îndrăznești măcar să pui la îndoială guvernul, anumiți oameni… ca tine, dragul meu fiu… îți vor pune imediat la îndoială patriotismul.

Patriotismul… ce obsesie extraordinară!

— Uite ce e, Jeff. E Crăciunul. Și ca un creștin practicant, sigur știi că este esențial să fii tolerant cu alții, mai ales…

— Te rog să nu-mi mai vorbești de parcă aș avea doisprezece ani, a spus el. Și chiar nu-mi place să mi se facă morală de către un ateu.

— Nu sunt atee. Sunt unitariană.

— E același lucru.

Mai târziu în acea seară, după ce Jeff și Shannon s-au dus la culcare, iar Lizzie a plecat cu niște prieteni la un bar din centrul Portlandului, foarte frecventat acum de tinerii școliți ai orașului, iar Dan s-a retras în camera noastră să se uite la *Nightline*, tata s-a așezat lângă foc în sufragerie, sorbind un whisky mic („Doctorul mi-a spus într-o zi că e bun pentru circulație“).

— Te gândești că marea tristețe a bătrâneții nu e doar că îți dai seama că sfârșitul poate să vină în orice clipă, ci și că lumea a trecut esențialmente pe lângă tine?

— Nu toți cei care au peste o anumită vârstă gândesc așa? am întrebat.

— Așa cred, a spus el, sorbind din J&B. Cred că toate viețile sunt precum carierele politice — în cel mai bun caz, se încheie cu regrete, în cel mai rău caz, cu eșec.

— În seara asta ești morbid, am spus.

— De vină e băiatul tău. Ce s-a întâmplat cu copilul ăsta?

— Copilul ăsta are aproape treizeci de ani și crede că le știe pe toate.

— Convingerea e un lucru îngrozitor.

— Dar tu ai avut întotdeauna convingeri puternice.

— Adevărat, dar n-am crezut niciodată că am răspunsurile. Oricum, pe vremea aia noi aveam o nemulțumire legitimă împotriva unei guvernări corupte care dirija un război corupt. Și acum avem o nemulțumire legitimă față de o guvernare coruptă, dar oamenii au rețineri să iasă pe baricade.

— Toată lumea e prea ocupată să facă și să cheltuiască bani, am spus.

— Aici ai dreptate. Shoppingul a devenit activitatea culturală

centrală a vremurilor noastre.

— Să nu-i spui asta lui Jeff. Compania lui e — cum să zic? — „cea mai mare corporație de asigurări a magazinelor din lume“. Și nu vrea să se spună o vorbă împotriva ei pentru că, în ceea ce îl privește, răspândește evanghelia bunului consumerism american, bla, bla, bla.

— Chiar mă disprețuiește, nu-i așa?

— Nu, tată. Îți disprețuiește convingerile politice. Dar nu o lua personal. El disprețuiește pe oricine nu vede lucrurile ca el. Și de multe ori mă întreb ce ar fi fost dacă l-am fi crescut ca pe un creștin sever din Oștile Domnului, am fi refuzat să-l lăsăm să aibă legătură cu oameni necredincioși și l-am fi trimis la o școală militară dură…

— Probabil că acum ar fi citit Naomi Klein și ar fi participat la marșuri antiglobalizare, a spus tata. Oh, apropo — nu există școală militară lejeră. Școala militară dură e tautologie.

— Veșnic pedant, am spus, zâmbind.

— Vorbești ca maică-ta.

— Ba nu — ea ar fi spus: „veșnic al dracului de pedant“.

— Adevărat.

— Ai fost să o vezi recent? am întrebat.

— Acum vreo două săptămâni. Nicio schimbare.

— Mă simt prost că n-am făcut efortul să o văd mai des.

— Nici n-ar fi știut cine ești, așa că ce rost are? Eu sunt la doar douăzeci de minute de spital și pot să mă confrunt cu asta din două în două săptămâni. Sincer, dacă în țara asta afurisită a noastră s-ar fi legalizat eutanasia, sunt convins că Dorothy ar fi fost mult mai fericită să nu mai fie aici acum. Alzheimerul e al naibii de crud.

Mi-am înghițit nodul din gât și am simțit că mă podidesc lacrimile. Am revăzut în gând ultima noastră vizită la sanatoriul particular în care locuia acum. O doamnă bătrână, fragilă și cocoșată, care ședea cea mai mare parte a zilei într-un scaun și se uita la vidul nemărginit, fără să fie conștientă de ceva din jurul ei, incapabilă să intre cât de cât în legătură cu cineva din cameră. O persoană a cărei minte fusese ștearsă și ale cărei amintiri despre tot ce făcuse în șaptezeci și nouă de ani de viață dispăruseră cu desăvârșire. În urmă cu cinci ani, când i-a apărut Alzheimerul, a fost ca și cum ai fi privit la o lumină care se micșorează treptat. Iar apoi, chiar cu două Crăciunuri în urmă, a venit amnezia finală. Într-o după-amiază, tata a venit acasă de la universitate — încă mai avea un post acolo — și a descoperit că mama dispăruse. Oh, era prezentă fizic în camera de zi, dar mintea ei își încetase activitatea. Nu vorbea, nu intra în contact vizual, nici măcar nu răspundea la stimuli precum atingerea

sau glasul cuiva.

M-a sunat imediat. Am rugat-o pe directoarea școlii mele să-mi găsească un înlocuitor pentru câteva zile și, în seara aia, am plecat direct la Burlington. Deși știam de ceva timp că o să vină până la urmă și ziua asta — Alzheimerul are întotdeauna același deznodământ îngrozitor — tot am cedat nervos când am ajuns acasă și am văzut-o pe mama stând la capătul canapelei din camera de zi, înfrântă mental de boala ei. În acele prime momente oribile, când m-am pomenit plângând necontrolat, nu m-am putut gândi decât că întotdeauna fusese forța esențială, învolburată și tulburătoare din viața mea și că fusese redusă la această cochilie goală care trebuia să fie hrănită și schimbată ca un copil mic, și că doream să fi putut să fim mai tolerante una cu cealaltă.

— Știi, a spus tata readucându-mă în prezent, unul dintre cele mai ciudate lucruri la căsnicia noastră a fost că au existat cel puțin zece, cincisprezece, *douăzeci* de momente când unul dintre noi a spus „Gata… m-am săturat!“ și a fost pe punctul de a pleca. Ne-am pricinuit reciproc multă suferință — în felul nostru diferit.

— Și de ce nu a plecat unul dintre voi?

— Păi, nu am stat împreună de convenienţă, sau fiindcă ne-a fost prea frică de schimbare. Bănuiesc că, până la urmă, nu-mi puteam închipui viața fără Dorothy. Tot așa cum ea nu își putea imagina viața fără mine.

— Iertarea e un lucru ciudat.

— Dacă în optzeci și doi de ani pe planeta asta afurisită am învățat ceva, acel lucru e că iertarea este cel mai hotărâtor lucru din viață. Toți greșim la nesfârșit față de cei care ne sunt cei mai apropiați.

Era numai a doua oară în atâția ani când s-a adus în discuție, voalat, ruptura dintre noi.

Telefonul de pe bord a început să sune. Am dat pe difuzor.

— Hannah?

Era tata.

— Tată? Ce s-a întâmplat?

— De ce să se fi întâmplat ceva? Te-am sunat doar ca să știu pe unde ești.

— Tocmai am trecut de St Johnsbury.

— Ei bine, dacă mă iei de la universitate, putem să servim prânzul la Oasis, a spus el, menționând un mic restaurant unde mânca el în majoritatea zilelor.

— Nicio problemă. Ar trebui să fiu acolo în aproximativ o oră și un sfert, am spus.

— Și în după-amiaza asta nu trebuie să stăm prea mult la sanatoriu, a adăugat el.

— Mie îmi convine, am spus.

Tata știa că, pentru mine, aceste vizite la mama erau dificile.

— Parcă nu ești în apele tale, a spus tata.

— N-am dormit azi-noapte, atâta tot.

— Sigur?

Tata nu suporta să-i ascund ceva. Așa că am spus:

— Lizzie e într-o situație proastă.

Când a vrut să știe amănunte, am ezitat, nevrând să-i relatez toată saga la mobil. Așa că i-am promis că o să-l pun la curent cu tot la masă.

Când am oprit, tata mă aștepta în fața History Building. Deși acum era puțin adus de umeri și nu mai avea părul argintiu, ci alb de tot, încă mai păstra ținuta de patrician și, ca întotdeauna, era îmbrăcat cu uniforma vieții lui profesionale: un sacou de tweed irlandez verde cu petice de piele de căprioară la coate, pantaloni gri, cămașă Oxford albastră, cravată tricotată și pantofi din piele de Cordoba lustruiți. Când am oprit a zâmbit și imediat m-am uitat la ochii lui ca să mă asigur (cum făceam acum când îl vizitam) că încă sunt foarte ageri. De când mintea mamei a dispărut, am devenit extrem de atentă la starea mentală a tatei, monitorizând fiecare conversație telefonică pe care o aveam, în căutarea unor semne de bâlbâială și folosind aceste vizite lunare la Burlington ca pe o ocazie de a mă asigura că se ține bine. Ce continuă să mă uimească este faptul că încă e al naibii de viguros — ca și cum și-ar fi propus să desfidă procesul îmbătrânirii. Dar când i-am întors zâmbetul și m-am aplecat să deschid portiera, m-am gândit că biologia omului este în mod îngrozitor inevitabilă și că îl voi pierde curând. Deși mă străduiesc constant să gândesc pozitiv, spunându-mi că sunt norocoasă că a trăit așa de mult și a rămas viguros și că s-ar putea să mai trăiască niște ani buni, tot nu pot să accept faptul că, într-o zi, nu peste foarte mult timp, s-ar putea să nu se mai trezească.

Tata parcă mi-a citit gândurile. După ce s-a așezat alături de mine în mașină și m-a sărutat repede pe obraz, a spus:

— Dacă am fi fost la Paris, aș fi zis că în clipa de față te-a cuprins îndoiala existențială.

— Și, cum suntem în Vermont?

— Probabil ai nevoie doar de un sendviș cu brânză la grill.

— Așadar, se dovedește că brânza la grill este soluția numeroaselor incertitudini ale vieții.

— Dacă e însoțită de murături cu mărar, a spus el.

Ne-am dus la braseria Oasis, unde am comandat sendvișuri cu brânză de Vermont la grill și murături cu mărar, însoțite de ceai cu gheață. De îndată ce am comandat, tata a spus „Lizzie“ și, în zece minute, i-am relatat întreaga poveste. După ce am terminat, tata a intrat în rolul de sfătuitor, un rol pe care îi plăcea mult să-l joace de pe vremea când preda.

— Acum trebuie să-l scoată pe ăsta din viața ei, a spus el.

— Ai dreptate. Și știu că nemernicului ăstuia tare i-ar plăcea să scape definitiv de Lizzie… mai ales că acum ea amenință să îi distrugă căsnicia, cariera, emisiunea de doi bani de la televiziune, *tot*. Nu că n-ar merita.

— Sper că nu te învinuiești.

— Bine-nțeles că mă învinuiesc. Ce mă roade cel mai tare este ideea că eu și Dan am făcut — sau *n-am făcut* — ceva care…

— A creat toată această nevoie de afecțiune, această căutare a iubirii?

— Îhî.

— Știi că niciunul dintre ei nu a dus lipsă de iubire.

— Atunci de ce e atât de sărită de pe fix când e vorba de iubire?

— Fiindcă așa este ea. Sau așa a ajuns să fie. Dar tu știi care e aici adevărata problemă — Lizzi nu poate să sufere ce face.

— Adevărat… dar îi plac banii.

— Ba nu-i plac — și amândoi știm asta. Banii, apartamentul elegant, mașina scumpă, vacanțele extravagante… mi-a povestit totul despre ele și ce am auzit de la ea e disperare pricinuită de târgul faustian. Și știu totul despre „planul ei“ — zece ani în domeniul banilor mulți, câștigă enorm și, la treizeci și cinci de ani, se retrage și face ce vrea. Însă a descoperit că domeniul financiar stoarce de puteri pe toată lumea. E darwinismul social în formă foarte clară — și dacă nu faci față selecției naturale…

— Treaba e că face față foarte bine. A fost avansată de două ori în ultimele optsprezece luni.

— Dar tot o roade. Pentru că, spre deosebire de oamenii care joacă jocul ăsta pentru totdeauna, Lizzie nu e superficială. Dimpotrivă, e foarte conștientă de sine, foarte conștientă de locul ei în lume și de limitele pe care și le-a impus.

— Așa mamă, așa fiică.

— Hannah, s-ar putea să nu-ți placă să recunoști, dar tu ești o femeie independentă. Și Lizzie e o femeie independentă, care a reușit să se convingă pe sine că va fi liberă câștigând atâția bani… ceea ce, în

adâncul sufletului ei, știe că e o prostie. Deci, așa cum văd eu treaba, această căutare disperată a iubirii — această nevoie de a pune mâna pe tipul ei, chiar dacă e un tâmpit însurat — e o manifestare a urii de sine cauzată de faptul că lucrează mai departe în lumea financiară pe care o detestă. În clipa în care va părăsi slujba și va găsi ceva ce chiar îi place să facă, se va lepăda de acest comportament maniacal, care mie mi se pare că este începutul unei depresii grave.

A trebuit să-i dau dreptate tatei. Analiza lui era pertinentă și avea genul de putere de convingere penetrantă care caracteriza munca lui de istoric.

— Ai vrea să vorbești cu ea? am întrebat.

— Am vorbit cu ea.

— Poftim? am spus, sincer șocată.

— Mă sună de două, trei ori pe săptămână.

— De când?

— De câteva săptămâni. Ultima dată m-a sunat într-o seară târziu — era trecut bine de miezul nopții — și a început să plângă la telefon. Trebuie să fi vorbit vreo două ore.

— Dar de ce te-a sunat?

— Asta trebuie să o întrebi pe Lizzie. Treaba a fost că, după ce am vorbit prima dată și, în esență, am convins-o să coboare de pe pervaz, fiindcă era chiar după despărțire și părea instabilă, a început să-mi dea telefon des. Apoi, după ce am ajutat-o să găsească un psihiatru…

— Merge la psihiatru?

— E un om foarte bun de la Facultatea de Medicină de la Harvard. Charles Thornton — fiul unui coleg de grupă de-al meu de la Princeton și unul dintre specialiștii de frunte în tulburări obsesiv-compulsive…

— Sunt sigură că e un geniu, tată. Tu îi cunoști numai pe cei mai buni. Ce mă uluiește e nu doar că mi-ai ascuns toate astea, ci și că azi te-ai purtat ca și cum n-ai fi știut nimic.

— Ai dreptate să fii supărată pe mine. Dar Lizzie m-a pus să jur că n-am să-ți spun că vorbim și, la fel ca tine, știu să păstrez un secret.

N-am spus nimic în replică, deși știam despre ce vorbea, dar n-am putut să nu mă întreb dacă nu cumva viața de familie e un lung talmeș-balmeș de *Să nu-i spui mamei/tatei… Păstrează asta pentru tine… El/ea nu trebuie să știe*.

— Atunci de ce ai dat în vileag azi secretul?

— Fiindcă și tu ți-ai încălcat promisiunea față de Lizzie că n-ai să vorbești.

— Dar eu am făcut asta numai din cauză că…

— Știu. În prezent e pe muchie de cuțit și știai că am să-mi dau seama că te roade ceva și nu-ți place să-mi ascunzi ceva — pentru că, spre deosebire de tatăl tău, niciodată n-ai avut talentul de a păstra secrete.

Când a spus asta s-a uitat în ochii mei și n-am știut dacă să strig la el sau să-i admir capacitatea de a-și împărți viața pe compartimente și de a trăi confortabil cu multiplele lui contradicții, precum faptul că recunoștea ceva numai după ce era descoperit — ca de pildă mica mea descoperire de vara trecută că, în cei doi ani de când mama trăia la sanatoriu sub „îngrijire agitată“, el se vedea cu o tânără pe nume Edith Jarvi. Prin tânără vreau să spun că are doar șaizeci și șapte de ani (minoră pentru un octogenar ca tata). La fel ca toate femeile lui trecute și prezente, e o intelectuală de superclasă (mă întreb dacă s-a culcat vreodată cu cineva care să nu fi fost abonat la *New York Review of Books*). E profesoară de rusă, de curând pensionată, încă măritată cu rectorul universității, dar își petrece mult timp cu tata de când…

Mă rog, când în sfârșit am descoperit asta, a fost destul de rezervat cu privire la perioada de când erau împreună, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă relația lor începuse înainte ca Alzheimerul să fi înfrânt în cele din urmă mintea mamei. În iunie, l-am sunat într-o seară să îl salut și a răspuns o femeie.

— Hannah, la telefon? a întrebat ea, descumpănindu-mă puțin.

— Ăă, da. Cu cine vorbesc?

— Sunt prietena tatălui tău, Edith. Aștept cu nerăbdare să te cunosc când mai vii pe la John.

John.

Când i-a dat receptorul tatei, el a părut cam fâstâcit.

— Ea a fost Edith, a spus el.

— Mi-a spus. E „prietena“ ta.

— Da, așa e.

— Doar „prietenă“?

Pauză. Apoi:

— Nu, puțin mai mult.

M-am abținut să chicotesc.

— Sunt impresionată, tată. La vârsta ta, cei mai mulți bărbați se întorc pe partea cealaltă și fac pe morții. Pe câtă vreme tu…

— Asta a început numai după ce maică-ta…

— Sigur că da. Oricum, chiar nu-mi pasă.

— Atunci nu ești supărată?

— Ei bine, ar fi fost frumos să spui ceva până acum.

— Totul e destul de recent.

Doamne, de ce trebuia el întotdeauna să denatureze adevărul? Această incapacitate a lui de a fi absolut sincer cu mine produsese scânteia rupturii de acum treizeci de ani. Și totuși, tocmai când eram pe cale să mă dezlănțui la telefon, m-am oprit dându-mi seama că, la vârsta de optzeci și doi de ani, defectele tatei în domeniul adevărului nu aveau să se corecteze brusc. Ăsta era el. Îl acceptam sau nu-l acceptam, altă soluție nu aveam.

— Când pot s-o cunosc pe prietena ta? am întrebat.

Când, după câteva zile am apărut în Burlington, Edith Jarvi a organizat o cină foarte civilizată acasă la tata. După cum mă așteptam, era o femeie extrem de cultă. Era fiica primei generații de imigranți letoni stabiliți în New York și era bilingvă. Își dăduse doctoratul în limba și literatura rusă la Columbia, fusese profesoară la UVM timp de treizeci de ani și (da!) era colaborator ocazional, pe probleme rusești, la *New York Review of Books*. În cursul serii, a aruncat faptul că soțul ei — rector pensionar — trăia acum o jumătate din timp la Boston (fără îndoială, cu o exotică amantă croată) și că aveau un fel de aranjament deschis când era vorba de căsnicia lor. Am interpretat că asta voia să însemne că pe rector nu îl deranja că soția lui se culca cu tatăl meu — ceea ce sigur au făcut în noaptea în care eram eu în vizită la ei. M-a cam deranjat faptul că, pe la zece, tata și Edith s-au scuzat și s-au dus sus. Știu că n-ar fi trebuit să mă supere, deoarece starea mamei însemna că tata era practic văduv și mai știam și că tata nu fusese un model de fidelitate în timpul căsniciei lor. Poate că de vină a fost ideea că Edith împărțea cu tata patul pe care el îl împărțise odinioară cu mama. Sau poate că pur și simplu nu mă împăcam cu ideea că eram sub același acoperiș în timp ce tatăl meu făcea sex cu Edith (dacă, de fapt, chiar făceau sex). Sau poate doar din cauză că tata mă trata ca pe-o adultă de cincizeci și ceva de ani, pe care n-ar trebui să o deranjeze astfel de lucruri.

Oricum, când m-am trezit dimineața, Edith era deja în picioare și a insistat să-mi pregătească micul dejun. În timp ce îmi turna o ceașcă de cafea foarte tare, mi-a studiat fața și a spus:

— Pot să fiu directă?

— Ăă… sigur, am spus, pregătindu-mă sufletește pentru dezvăluirea care urma (măcar *nu putea* să fie gravidă).

— Nu mă accepți, nu-i așa?

— De ce crezi asta?

— Hannah, mă pricep să citesc chipuri — iar pe al tău scrie: NU.

— Sunt foarte impresionată de tine, Edith.

— Poate — dar tot nu ești de acord cu idila noastră. Și asta e,

Hannah, *o idilă*... și încă una providențială pentru amândoi, pe deasupra.

— Păi atunci, mă bucur pentru amândoi, am spus, auzind răceala din glasul meu.

— Aș vrea să cred asta, Hannah. E oarecum inutil să fii puritan cu privire la astfel de lucruri, *n'est-ce pas*?

Din partea lui, tata nu m-a întrebat niciodată ce părere am despre Edith — deși, după ce am trecut peste stânjeneala de la început (cred că eu chiar sunt puritană când e vorba de astfel de lucruri), am acceptat-o și am ajuns repede să văd această *idilă* ca pe un lucru bun în viața tatălui meu... pentru că, printre toate celelalte beneficii evidente, însemna și că avea cine să aibă grijă de el acasă.

— Încearcă să nu fii supărată, a spus tata, aducându-mă înapoi în braseria Oasis și la sendvișul cu brânză la grill rămas neatins în fața mea.

— Nu sunt supărată. Sunt total derutată de comportamentul lui Lizzie și de faptul că ție ți-a spus să nu-mi spui nimic mie, iar mie mi-a spus să nu cumva să-i spun tatălui ei ce se petrece.

— E irațională — de aceea își țese propria pânză de intrigi ca să sporească melodrama pe care o creează pentru sine. Dan știe acum?

— Bine-nțeles — și nu s-a supărat că i-am ascuns totul. Ți-a spus că doarme în mașină în fața casei doctorului?

— Oh, da — iar vestea bună e că azi-noapte a stat acasă și a reușit să doarmă șase ceasuri — ceea ce nu e rău.

— De unde știi?

— M-a sunat azi-dimineață la prima oră.

— Cum părea?

— Disperat de optimistă — ceea ce ar putea să fie un oximoron, dar, în cazul lui Lizzie, pare o apreciere corectă a stării ei de spirit. Singurul lucru bun e că a reușit să obțină o programare de urgență la dr. Thornton în după-amiaza asta. E ceva, cred.

— I-am spus că am să-i dau telefon diseară.

— Și a spus că o să mă sune diseară, a adăugat tata. Știe că ești la mine?

— Nu, n-am pomenit de asta.

— Atunci sun-o tu mai întâi, iar eu am să aștept telefonul ei.

Tata avea dreptate: Lizzie era pe muchie de cuțit și, până când primeam vești de la ea, niciunul dintre noi nu putea să facă nimic.

Așa că am trecut la următorul subiect dificil: mama.

Sanatoriul se afla într-o clădire modernă situată într-o zonă rezidențială liniștită, aflată la aproximativ o milă depărtare de universitate. Personalul era extrem de profesionist și atent. Iar camera

mamei, pe care o ocupa numai ea, era aranjată cu gust. În ciuda faptului că era confortabilă, nu puteam să stau mai mult de treizeci de minute între pereții ei. Nu că pe mama ar fi deranjat-o lungimea vizitei mele. Când am intrat în camera ei, stătea într-un fotoliu și se uita în zare. M-am așezat lângă ea.

— Mamă, sunt Hannah, am spus.

S-a uitat la mine, dar nu a înregistrat prezența mea. Apoi și-a întors privirea, uitându-se la un perete din apropiere.

I-am luat mâna. Deși caldă, era moale în mâna mea. În trecut încercasem să vorbesc cu ea, punând-o la curent cu activitatea nepoților ei, dându-i vești despre cariera lui Dan și despre viața mea de profesoară. De vreo lună n-am mai făcut asta, fiindcă era foarte clar că nu ajungeam la ea și, prin urmare, o făceam pentru mine. Dar cum nu aveam absolut nimic de câștigat din aceste monologuri banale (care nu făceau decât să accentueze tragismul situației) le-am întrerupt. De atunci consideram aceste vizite ca pe un prilej de a-l sprijini pe tata, deoarece tensiunea la care era supus era enormă. Se străduia din greu să nu o arate, păstrând un calm stoic în timp ce stătea în fața ei. I-a luat o mână între ale lui și a păstrat contactul fizic cu ea în jur de zece minute. Apoi și-a retras cu grijă mâinile, s-a ridicat, s-a aplecat, i-a ridicat bărbia cu arătătorul și a sărutat-o ușurel pe buze. Nicio reacție din partea mamei. De îndată ce tata și-a retras arătătorul, mamei i-a căzut bărbia în piept și acolo a rămas. Tata și-a înăbușit un suspin, apoi s-a întors o clipă cu spatele la mine până s-a calmat. A băgat mâna în buzunarul de la pantaloni, a scos o batistă, și-a tamponat ochii, a tras adânc aer în piept ca să se liniștească și s-a întors iar spre mine. Deși mi-a venit să mă duc la el și să-l iau în brațe în timp ce plângea, știam din experiență că, în momente ca ăsta, tata avea nevoie să fie lăsat în pace. Nu plângea la fiecare vizită, dar, când o făcea, își pierdea calmul și nu voia să fie consolat. Tata se ferise întotdeauna de atingeri (vechea educație anglo-saxonă protestantă) și considera că plânsul în public este penibil, dacă nu chiar puțin degradant. Așa că i-am dat pace, i-am luat locul în scaunul din fața mamei și am ținut-o de mână până când tata și-a dres glasul, s-a întors iar spre mine și a spus:

— Ăă… mergem?

M-am aplecat și am sărutat-o pe mama de adio. M-am ridicat și l-am urmat pe tata la ușă. M-am uitat în spate pentru ultima dată. Ochii mamei deveniseră sticloși, făcând-o să pară și mai detașată. M-am abținut să mă cutremur.

— Să mergem, am spus și am plecat.

În mașină, tata a stat tăcut câteva clipe, cu ochii închiși. Când i-a

deschis iar, a spus:

— N-am cuvinte să-ți spun cât de mult urăsc vizitele astea.

— Știu că ce spun este îngrozitor, dar nu mă pot abține să mă întreb dacă n-ar putea să-i dea ceva ca să-i grăbească sfârșitul.

— Pe frontul ăsta, noi nu suntem atât de luminați ca olandezii. Prea mulți susținători ai dreptului la viață țipă că legalizezi omorul ori de câte ori murmuri cuvântul „eutanasie“. Aceiași apărători ai dreptului la viață care țipă „crimă!“ ori de câte ori cineva vorbește de cercetarea în domeniul celulelor-stem ca despre un posibil Alzheimer… pentru că asta înseamnă să fecundezi *in vitro* un ovul și un spermatozoid. Și, între timp, Dorothy stă acolo, moartă psihic.

S-a întrerupt și a oftat adânc.

— Și știi ce mă enervează cu adevărat? Faptul că cele două sute de mii pe care Dorothy le mai avea de la părinții ei — bani pe care plănuia să-i lase prin testament lui Jeff și Lizzie — sfârșesc pur și simplu în buzunarele nenorocitului ăluia de sanatoriu. Patruzeci de mii pe an ca să o țină în viață. În ce scop? Și sunt sigur că ea ar urî ideea că banii care dorea tare mult să meargă la nepoții ei…

— Jeff și cu Lizzie o duc foarte bine cu banii.

— Ei bine, tot mă enervează…

— Să bem un pahar, tată, ce zici?

— Să bem două, a spus el.

Ne-am dus la un bar vechi, fără pretenții, din centrul Burlingtonului, care îi plăcea tatei. Două pahare s-au făcut trei, însoțite de bolurile de modă veche cu alune nedecojite, care în ziua de azi nu se mai văd. Nu mai țin minte când am băut ultima oară trei Martini cu votcă — dar, Doamne, amândoi eram loviți când i-am spus barmanului să ne cheme un taxi. În ciuda vârstei lui, tata chiar ținea la băutură — prin asta vrând să spun că, deși clar torpilat, a reușit să rămână meșter la vorbă de la început până la sfârșit, mai ales când s-a lansat într-o tiradă împotriva actualului președinte al nostru și a „juntei“ lui.

— Știi, chiar începe să mă apuce nostalgia după Dick Nixon — ceea ce, crede-mă, n-am crezut că am să fac în viața mea.

Taxiul ne-a lăsat acasă la tata în jur de ora șase. M-am dus clătinându-mă în bucătărie, am cotrobăit prin cămară și prin frigider și am găsit ingredientele pentru spaghetti bolognese. În timp ce eu mă străduiam să încropesc cina, tata s-a dus în biroul lui, s-a așezat în balansoarul de lângă masa de lucru și a adormit imediat. L-am descoperit acolo când am intrat să-l anunț că cina va fi servită în aproximativ douăzeci de minute. Dar el era atât de dus, încât m-am hotărât să nu pun

spaghetele la fiert până se trezește.

Dar tocmai când dădeam să ies din biroul lui, mi-a sunat mobilul. Tata s-a trezit tresărind. Am tresărit și eu.

Lizzie.

Dar când m-am uitat pe telefon, numărul care a apărut avea codul de zonă 212.

Margy.

Am răspuns.

— Bună, am spus. Azi m-am gândit la tine.

— E un moment potrivit? a întrebat ea, părând serioasă.

— Sigur, am spus. Sunt în Burlington, la tata. S-a întâmplat ceva?

— Poți să găsești un loc fără să fii auzită?

— S-a întors cancerul?

— Nu, dar îți mulțumesc că te repezi să tragi concluzii îngrozitoare. Ascultă, pot să te sun mai târziu.

— Nu, nu închide…

Am luat mobilul de la ureche și i-am spus tatei că la telefon era Margy și că trebuia să dispar câteva clipe.

— Nu-ți face griji pentru mine, a spus el. Eu mai dorm până îmi trece beția.

M-am dus în bucătărie, m-am uitat la cratița cu sos bolognez, am luat o lingură de lemn și am început să amestec în timp ce am dus iar telefonul la ureche.

— Acum putem să vorbim, am spus. Te simți rău?

— Ei bine, întrucât ai întrebat, azi-dimineață am tușit cu puțin sânge, de aceea m-am dus ca fulgerul în celălalt capăt al orașului la oncologul meu prietenos, care m-a expediat imediat la un radiolog pentru o mică fotografie. S-a dovedit că nu e nimic, ceea ce a însemnat că mi-am pierdut toată dimineața și m-am mai și speriat de am făcut pe mine. Apoi, când m-am întors la birou, mă aștepta un colet. Știi că firma mea a început acum să se ocupe de scriitori — atât de prost stau lucrurile. Nu, glumesc… dar o grămadă de editori subcontractează anumite firme de PR pentru anumiți scriitori și am început să primim cărți pentru evaluare. Oricum — și ăsta este rostul acestui telefon — o editură conservatoare, Plymouth Rock Books… a ajuns destul de importantă în ultimii ani, m-a contactat acum două zile, spunând că se ocupă de un comentator de radio din Chicago care și-a făcut mulți adepți în jurul Lacului Michigan și pe care ei speră acum să-l promoveze la nivel național. Tipul a scris o carte despre care ei sunt convinși că o să fie un bestseller. E povestea etapei lui de radicalism din perioada anilor 1960 — toate activitățile lui subversive,

fuga lui în Canada și cum a ajuns să se lepede de trecutul lui radical și să devină Marele Patriot American — și Creștin Serios — care este astăzi.

N-am mai amestecat în sos.

— Tobias Judson? am întrebat.

— Da.

— Și i-ai citit cartea?

— Da, din păcate.

Am stins aragazul, m-am dus la un scaun și m-am așezat.

— Știi care o să fie următoarea mea întrebare, am spus.

— Da, știu, a zis Margy. Și da, ești în carte. De fapt, îți dedică un capitol întreg.

Trei

Margy a vrut să îmi spună tot ce se scria despre mine în cartea lui Tobias Judson. Dar eram atât de năucită de vestea asta, încât nu mai gândeam limpede. Acționând din instinct, n-am lăsat-o să-mi facă un rezumat.

— Nu vreau să aud ce mizerie a înșirat, am spus. Vreau să citesc cu ochii mei.

— Ești sigură, nu vrei un mic indiciu despre…?

— Or să mă apuce pandaliile și pe urmă am să-mi fac griji toată noaptea până sosește cartea.

— Oricum ai să-ți faci griji toată noaptea.

— Adevărat — dar măcar am să știu că nu mă enervez din cauza a ce ai spus tu că a zis *el*.

— Vestea bună e că nu folosește numele tău.

— Ceea ce înseamnă că, din perspectiva mea, sunt vești proaste din belșug.

Pauză lungă.

— Tăcerea ta e grăitoare, am spus.

— Nu spun nimic. Dar am să ți-o trimit cu poșta rapidă mâine la prima oră. Te întorci până atunci în Maine, nu-i așa?

— Îhî.

— Păi, va ajunge poimâine-dimineață.

Am tresărit. Dan își lua de obicei liber joia — și, deși nu mi-a deschis niciodată corespondența, dacă sosea cu poșta rapidă un colet pentru mine, avea să întrebe de la cine era și ce conținea. Iar atunci trebuia să mint…

— Trimite-mi-o la școală, am spus.

— Bine, a spus Margy. Ascultă, vreau să mă suni imediat după ce termini cartea. Fără să trădez prea multe, s-ar putea să ai nevoie de ceea ce în meseria mea e cunoscut drept „reprezentare profesionistă“ — și, mai cunoscut, drept o gură bogată care să dezmintă…

— Încetează, *te rog*. Îți promit că după ce o citesc te sun imediat — și o să vorbim. Până atunci, chiar nu pot să spun nimic…

— Privești toate astea cu destulă nepăsare. În locul tău, mă suiam pe pereți.

— Am griji mai mari acum.

— Pot să întreb…?

Așa că am pus-o la curent cu ce se întâmplase cu Lizzie, explicând

în detaliu, pentru a doua oară azi, toată povestea supărătoare, doar că acum am adăugat faptul că tatăl meu o povățuia de săptămâni întregi. Când am terminat, Margy nu a spus nimic un timp. Apoi a zis:

— Știi care e cel mai rău lucru în toată treaba asta… sau, cel puțin, din punctul meu de vedere? Faptul că tu și cu Dan ați fost niște părinți al naibii de serioși. Nu tu divorț, nu tu haos profesional sau conjugal. Și din ce mi-ai povestit de-a lungul anilor, ați fost aproape zi și noapte alături de ei când creșteau. Și, cu toată grija și iubirea…

— Nu așa merge treaba, Margy. Nu putem face decât să le dăm cât mai multe. După aceea, totul se reduce la… Doamne, nu știu. Toți sperăm să scape ușor copiii noștri din capcanele vieții… dar nu întotdeauna se dovedește a fi așa. Nu mă pot gândi decât la cât de îngrozitoare sunt lucrurile acum pentru Lizzie. Nefericirea a dezechilibrat-o…

— Nu spune asta, iubito.

— De ce? E adevărat.

— Are doar o perioadă proastă.

— Nu încerca să mă convingi cu binișorul de asta, Margy. Lizzie hărțuiește un bărbat însurat. Doarme în mașină în fața ușii lui, iar când vorbește despre ce se petrece, glasul ei ia o notă ciudată, falsă, supercalmă, ca și cum ce face ea este cel mai firesc, cel mai logic lucru din lume… pe câtă vreme adevărul e că se îndreaptă direct spre o cădere liberă în plan psihic.

— Măcar tatăl tău a convins-o să se ducă la un psihoterapeut.

— Dar, până acum, nu se vede nicio îndreptare miraculoasă.

— Hei, ascultă-mă pe mine că știu ce spun: terapia are nevoie de ani de zile ca să-și facă efectul… și nici chiar atunci nu schimbă în întregime totul.

— În starea în care este acum, Lizzie nu are mulți ani la dispoziție. Mi-e frică pentru ea, Margy. Sunt speriată.

— Iar eu sunt acum sincer îngrozită de ce moment prost am ales să-ți dau vestea cu cartea…

— Trebuia să știu despre asta. Oricum, e mai bine să aud de la tine decât să aflu prin alte mijloace.

— Dacă toate merg bine, nimic din ce a scris el despre tine n-ar trebui să transpire.

— Iar te ia gura pe dinainte.

— Scuze, scuze. Eu și gura mea spartă!

— Taci! Ești cea mai bună prietenă imaginabilă.

— Când te aștepți să primești vești de la Lizzie?

— Diseară, sper.

— Vrei să mă suni după aceea?

— Promit. Ești tot la birou?

— Din păcate.

— Oncologul tău nu te trage de urechi că muncești prea mult?

— Sunt reclama lui pentru cancerul la plămâni. Grozava care a învins cancerul… până acum, oricum.

— Dacă ei ți-au spus că l-au scos pe tot, ai scăpat.

— Acum tu ești cea care merită să fie luată la șuturi că îmbracă în roz o situație de rahat. Dr. Walgreen a spus că l-au scos în principiu pe tot, dar te rog să remarci că a folosit cuvântul *în principiu*. Oricum, am stat multe ore pe site-ul Clinicii Mayo, citind despre fermecătoarea mea boală autoprovocată. Adevărul brutal e că după toate scanările RMN și perfuziile cu zahăr radioactiv pe care le-am îndurat, nu pot fi sută la sută siguri că au găsit tot.

— L-ai învins, Margy.

— L-am învins *în principiu*.

După ce am închis, m-am pomenit plimbându-mă prin bucătărie, dorindu-mi să mă calmez, spunându-mi că nu aveam ce să fac în privința lui Tobias Judson (chiar și numele lui mă făcea să mă cutremur) și a blestematei lui cărți. Și cum nu aveam să intru în posesia numitei cărți până săptămâna viitoare — deoarece până atunci școala era închisă pentru vacanța de Paște — trebuia să-mi scot din minte toată povestea.

Da, cum să nu!

Bine, știam că săptămâna viitoare o să fiu bolnavă de griji din pricina asta, dar nu puteam să-i spun nimic tatălui meu. Fiindcă asta i-ar fi stârnit mari mustrări de conștiință și ar fi readus în discuție toată afacerea blestemată — și ultimul lucru pe care îl voiam era să-l mâhnesc… mai ales la vârsta lui și cu situația îngrozitoare a mamei, care îl apăsa tot timpul. Așa că…

— Hannah, ai terminat de vorbit la telefon?

Întrebarea a fost însoțită de o bătaie ușoară în ușă.

Am inspirat adânc, am încercat să-mi recompun fața, apoi am spus:

— Vin acum, tată.

Când am deschis ușa, tata se întorsese deja în bucătărie. Urmându-l acolo, l-am găsit lângă aragaz, amestecând în cratița cu sos, în timp ce alături fierbea oala cu spaghete.

— N-am vrut să te zoresc, a spus el, dar spaghetele sunt aproape fierte.

— Nicio problemă. Termin eu.

— Ești bine?

— Margy a avut de curând niște necazuri.

Știa despre cancerul ei — deoarece îi spusesem eu când fusese diagnosticată chiar înainte de Crăciun — și de atunci îl țineam la curent în mod regulat.

— Biata Margy! a spus el. În marea schemă a lucrurilor, cancerul la plămâni e cât se poate de rău.

— Adevărat. Și cred că atunci când îmbătrânești, începi să te târguiești tot timpul cu soarta.

— Ca, de pildă, „*Te rog să nu pui capăt vieții mele într-un mod nedemn, monstruos*“?

— Exact. Și, cred eu, una dintre marile probleme la faptul de a nu crede într-un Dumnezeu care controlează tot este că, atunci când se întâmplă lucruri îngrozitoare ție sau celor apropiați ție, nu te poți consola cu gândul că totul e conform unui plan divin.

— Religia, „acel brocart muzical mâncat de molii, creat pentru a pretinde că nu murim niciodată“.

— Ai citat din tine?

— Aș vrea eu. E un citat dintr-un poet englez — Philip Larkin. Un fel de mizantrop, dar și destul de deștept când e vorba de marile temeri nerostite ale vieții. Sau poate singura mare teamă nerostită care îi obsedează pe toți: moartea. „S-ar putea ca majoritatea lucrurilor să nu se întâmple niciodată: acesta se va întâmpla.“

— Spaghetele alea nu sunt gata? am întrebat.

Tata a zâmbit.

— Ăsta-i un răspuns foarte italienesc, a spus el.

— La ce?

— La moarte. Când ești cuprins de gânduri despre propria ta vremelnicie, singura soluție este: mănâncă.

La masă, am reușit să dăm gata o sticlă de vin pe care tata o găsise în dulap. Aș fi dat bucuroasă pe gât și alcool metilic, dacă mi-ar fi ținut la distanță toate angoasele. Amândoi ne-am uitat de câteva ori la ceasul de pe peretele din apropiere, întrebându-ne când și dacă aveam să primim vești de la Lizzie.

— La ce oră a spus că se întâlnește cu el? am întrebat.

— După serviciu. Asta ar putea însemna șapte, opt…

— Dacă nu sună până la zece, îi dau eu un bip… chiar dacă nu o să-i placă deloc ideea că o verific.

— În situația dată…

La nouă, sticla de vin era goală și tot nicio vorbă de la Lizzie. Puiul de somn post-Martini îl înviorase pe tata. Turuia întruna, povestindu-mi o

întâmplare lungă, dar destul de amuzantă din timpul războiului, când se îmbătase criță la Londra și găsise adresa lui T.S. Eliot și se dusese pe trei cărări acolo cu un prieten de la Harvard și bătuse la ușă.

— Era unsprezece și ceva noaptea, și el era în pijama și halat de baie. N-a fost cine știe ce uimit de cei doi americani care stăteau în fața ușii lui, clar torpilați. Destul de revoltat, a spus: „Ce vreți?“ Țin minte că avea un accent tăios și că, deși era în pijama, se purta ca un mare om. Oricum, pusese o întrebare care evident cerea un răspuns, iar eu eram așa de matol, încât n-am putut să spun decât: „Tu ești!“ Ne-a trântit ușa-n nas și amicul meu, Oscar Newton, s-a întors spre mine și a spus: „Ei bine, aprilie e cea mai nemiloasă lună“. Trei săptămâni mai târziu, Oscar a fost ucis în Franța…

A sunat telefonul. Amândoi am tresărit. A răspuns tata. Pe fața lui se citea dezamăgirea.

— Salut, Dan. Da, e aici. Și nu, încă n-am vești de la Lizzie.

Mi-a întins receptorul.

— Absolut nicio vorbă? a întrebat Dan.

— Încă mai așteptăm.

— L-ai pus pe tatăl tău la curent, evident.

— Nu, făcuse deja Lizzie asta, am spus și i-am explicat că îl suna de mai multe ori pe săptămână.

Mă așteptam ca Dan să fie rănit într-o măsură mai mare de această surpriză și să întrebe de ce nu apelase la propriul ei tată pentru sfaturi și sprijin. Dar în autenticul lui stil, nu a lăsat să se vadă nimic.

— E bine că vorbește cu bunicul ei. Am vrut doar să știu ce se petrece.

— Atunci suntem trei. Ascultă, de îndată ce sună…

Dar, pe la zece și jumătate, încă nu aveam niciun cuvânt de la ea, așa că am sunat-o pe mobil și a intrat mesageria vocală. I-am lăsat un mesaj, întrebând-o cum se simte și spunându-i să mă sune când poate… și că am să țin mobilul deschis toată noaptea în caz că avea nevoie să vorbească cu mine. M-am gândit să sun la apartamentul ei, dar m-am temut că ar putea interpreta prea multele mesaje drept băgărețe. Așa că m-am întors spre tata și am spus:

— Cred că ar trebui să închidem prăvălia.

— Uneori mă sună în toiul nopții, a spus el. Dacă sună…

— Să mă trezești.

— Îmi vine să sar în mașină, să mă duc la Boston, doar ca să mă asigur că e bine.

— Dacă nu primim vești de la ea până mâine la prânz…

— Pun pariu că primim, a spus tata.

M-am dus sus în camera de oaspeți, m-am dezbrăcat, mi-am pus cămașa de noapte pe care o adusesem cu mine, m-am suit în pat cu un volum de povestiri de Updike, pe care l-am găsit în biblioteca tatei, și am încercat să mă concentrez asupra descrierilor lui elegiace ale unei copilării în Shillington, Pennsylvania, sperând că lectura o să mă ajute să dorm și să uit de toate.

Dar somnul venea greu. Am stins lumina, am pus capul pe pernă, am simțit mirosul înțepător al înălbitorului pe care foarte demodata menajeră a tatei îl folosea la cearșafuri (cine mai folosește în ziua de azi înălbitor?) și am așteptat să mă cuprindă somnul. După o jumătate de oră m-am ridicat în capul oaselor, am aprins veioza de pe noptieră și m-am întors la cugetările neînzorzonate ale lui Updike despre năzuințele adolescentine în timpul sezonului de fotbal.

Au trecut două ore. M-am ridicat și am coborât la parter să-mi fac o ceașcă de ceai de plante, în speranța că ar putea acționa ca un somnifer, oferindu-mi câteva ore de odihnă. Când am ajuns în bucătărie, l-am găsit pe tata stând la masă și citind ediția de luna asta din *The Atlantic*.

— Mă întrebam dacă ai să reușești să scapi cu bine de noaptea asta, a spus el zâmbind, amintindu-și de celelalte nopți albe pe care le avusesem aici.

— Mă bucur să văd că mai am pe cineva cu care să împart îngrijorarea până în zori, am spus.

— Oh, eu nici chiar atunci când nu mă frământă ceva nu prea dorm în ultima vreme. Corpul nu mai are nevoie de atâta somn ca altădată, pentru că știe că o să moară.

— Ăsta e cu adevărat un gând optimist de ceas târziu din noapte.

— Ei bine, când ai intrat în al nouălea deceniu de viață, bla, bla, bla. E ciudat, nu-i așa, că toate gândurile importante despre viață și moarte sunt în esență banale. Treaba e că, cu toate că știu că mai devreme sau mai târziu o să vină, tot nu mă pot imagina mort. Să nu mai fiu aici sau oriunde — pur și simplu să nu mai exist.

— Să-mi aduci aminte să nu mai stau niciodată de vorbă cu tine la ora asta.

A zâmbit.

— Am să-ți spun un lucru — chiar îi invidiez pe creștinii precum nepotul meu… și știi de ce? Când unei persoane iubite îi vine sfârșitul, își găsesc alinarea în credință.

— Și, între timp, înainte să dea ortul popii, își umplu viața pe Planeta Pământ spunându-le altora cum să-și trăiască viața.

— Nu fi prea dură cu Jeff…

— Stai puțin — el e cel care e mereu dur cu tine.

— E foarte greu să înțelegi supărarea pe motive politice a altcuiva. De multe ori m-am întrebat ce i-am făcut băiatului ăstuia, în afară de faptul că am avut un trecut oarecum radical, de care lui pare să-i fie rușine.

— Aș vrea să spun ceva liniștitor și dulceag, de genul „Știu că totuși te iubește“, dar — și asta e cu adevărat o mărturisire de oră târzie din noapte — nu știu nici dacă *pe mine* mă mai iubește. Și știi ce mă dezamăgește mai mult ca orice? Faptul că intoleranța lui se învecinează cu răutatea. E îngrozitor de critic și nemilos. Totuși îl iubesc, bine-nțeles — dar chiar nu-l mai plac… oricât de greu îmi e să recunosc asta.

— Crezi că domnișoara Shannon e de vină pentru faptul că a devenit reacționar?

— Cu siguranță ea „l-a dus la Isus“ — ceea ce, după cum poate îți amintești, au fost exact cuvintele pe care le-a folosit el pentru a-și descrie trezirea religioasă. Și știi totul despre atitudinea ei împotriva avortului și eutanasiei, ca să nu mai spun că tatăl ei e mare știab evanghelist. Iar Jeff e atât de sedus de gândirea lor renăscută, încât presimt că nu o să se elibereze niciodată din ghearele lor.

— Poate aranjăm să fie prins cu o prostituată într-o călătorie de afaceri.

— Tată!

— Am putea găsi o prostituată foarte stilată, care să-i ofere clipe foarte plăcute și să-l facă să își dea seama ce pierde cu Shannon.

Nu-mi venea să cred ce aud și mă uitam cu ochi mari la tata. El a continuat:

— Acuma, n-am vrea să-și piardă slujba sau ceva de genul ăsta, așa că am pune-o pe prostituată să recunoască faptul că a fost plătită de o „parte necunoscută“ să îl seducă, să facă să pară că niște colegi s-au gândit să-i facă o farsă, și să-i mai spună și că i-a pus ceva în băutură ca să-și piardă de tot judecata și să cedeze farmecelor ei. Firma lui l-ar păstra în continuare — din ce mi-ai spus tu, le aduce prea mulți bani ca să fie concediat pentru o greșeală sexuală minoră. Dar, cu puțin noroc, Shannon îl va da afară. Și deși copiii vor resimți asta, Jeff își va veni în fire, va renunța la fundamentalismul lui nesăbuit, va renunța la jungla corporatistă, se va muta la Paris, își va închiria o mansardă într-un arondisment ca vai de lume și va începe să scrie romane pornografice ca să-și asigure existența…

— Vrei să taci, *te rog*? am spus, rezistând tentației de a râde.

— Să nu-mi spui că nu îți place imaginația mea bogată.

— Pur și simplu nu știu dacă să mă îngrozesc sau să mă amuz.

— Ți-am dat de gândit, nu-i așa?

Tata zâmbea foarte fericit. Și n-am putut să nu mă gândesc: binecuvântat fie el că e atât de profund subversiv și poznaș.

Ne-am dus fiecare în dormitorul lui chiar înainte de cinci. În cele din urmă, epuizarea și-a spus cuvântul și am adormit. După o vreme, m-a trezit un țârâit strident. Lumina se filtra prin perdelele subțiri ale dormitorului, iar telefonul meu suna. Am întins mâna după el.

— Alo, am spus somnoroasă.

— Te-am trezit, mamă?

Lizzie. Slavă Domnului!

— Nu, am mințit. Moțăiam, doar.

M-am uitat la ceas. Era șapte și douăzeci.

— Cum a mers cu Mark, scumpo?

— De asta te-am sunat, a spus ea, părând incredibil de optimistă. Am cea mai tare veste!

M-am încordat.

— Și care e asta?

— Mark mi-a cerut aseară să mă mărit cu el.

Acum m-am trezit de-a binelea.

— Asta da surpriză! am spus, pe un ton prudent.

— Nu pari că te bucuri pentru mine.

— Firește că mă bucur, Lizzie. Doar că sunt și puțin… uimită, cred, ținând cont de faptul că el voia ieri să pună capăt lucrurilor.

— Știam eu că o să se răzgândească după ce stau de vorbă cu el.

— Și, dacă nu te superi că întreb, ce i-ai spus lui Mark de l-ai făcut să se răzgândească?

A chicotit — genul de chicotit strident pe care de obicei îl asociam cu o adolescentă aflată în chinurile primei iubiri.

— Asta rămâne între noi doi, a spus ea, pe un ton sfios.

Când a chicotit iar, acul aparatului meu de măsurat minciunile a intrat mult în zona roșie și am simțit un fior rece pe șira spinării. Lizzie inventa toate astea.

— Lizzie, scumpo, tot nu pricep.

— Ce să pricepi?

— Cum ai reușit să-l convingi pe Mark să se răzgândească.

— Adică nu mă crezi?

— Bine-nțeles că te cred. Doar că… mă impresionează puterea ta de convingere și mă întreb cum ai reușit să…

— Mark nu mai e de ani întregi fericit cu soția lui. De fapt, a spus de multe ori că a făcut o imensă greșeală însurându-se cu ea. Dar se simțea vinovat că își abandonează copiii. Așa că… și chiar n-ar trebui să-ți spun, dar întrucât insiști… ce i-am spus eu aseară este că n-am nicio problemă ca puștii să locuiască la noi dacă vor, mai ales că Ruth, nevasta lui, tot spune că vrea să plece în Irlanda și să fie scriitoare. Așa că o să închiriem apartamentul meu, o să găsim o casă mare pentru toți patru și o să trăim fericiți până la adânci bătrâneți.

Apoi, după ce s-a gândit mai bine, a adăugat.

— Am glumit.

Am simțit repede o uriașă ușurare.

— Așadar, mă iei peste picior, am spus.

— Nu! a răspuns ea, iritată toată. Glumă a fost partea cu fericiți până la adânci bătrâneți. Nu sunt chiar atât de naivă să cred că viața cu doi copii mici, vitregi va fi ușoară. Totuși, știu că o să-mi dau toată silința cu Bobby și Ariel…

Are o fată pe care o cheamă Ariel?

—… și cu propriul meu copil pe drum…

Acum chiar am simțit că sunt în cădere liberă.

— Ce-ai spus?

— Da, sunt gravidă.

— De când?

— De azi-noapte. Totul a fost plănuit, bine-nțeles. Sunt chiar în perioada fertilă… și cum e ceva ce amândoi doream de multă vreme, ce moment mai bun de făcut un copil decât noaptea în care ne-am împăcat și ne-am dat seama că destinul nostru e să fim împreună…

Gândește-te. Gândește-te. Dar tot ce am putut să gândesc a fost: *încuviințează, menține conversația…*

— Toate astea sună minunat, iubito…

— Te bucuri pentru mine, mamă?

— Absolut. Dar de unde știi asta, fiindcă doar pentru că ești în perioada fertilă, șansele de a rămâne însărcinată… deși bune… nu sunt sută la sută?

— Oh, *știu* că sunt gravidă! Pentru că partida de sex pe care am avut-o azi-noapte…

S-a întrerupt o clipă, apoi a chicotit iar.

— Pot să te întreb ceva, mamă? Ai fost vreodată regulată cu atâta intensitate, încât chiar ai crezut că ai o experiență extracorporală? Ei bine, așa a fost azi-noapte cu Mark. A fost ca și cum ne-am fi contopit. A fost ceva foarte pur, dincolo de orice senzație pe care am trăit-o vreodată

cu el sau cu alt bărbat în trecut. De asta sunt atât de sigură că sunt gravidă. Fiindcă atunci când a ejaculat în mine, i-am simțit sperma…

— Iubito…

M-am întrerupt, incapabilă să termin fraza.

— Scuze, mamă — n-am vrut să vorbesc plastic, a spus ea cu un alt chicotit. Doar că n-am cuvinte să-ți spun ce fericită sunt în clipa de față. E un moment pe care îl trăiești o dată în viață. Și știu că, atunci când copilul pe care îl port în pântece o să fie destul de mare ca să înțeleagă lucrurile astea, am să-i spun că a fost făcut într-un moment de pasiune pură, de iubire pură…

Aveam lacrimi în ochi — și ele nu erau cauzate de prostiile romantice pe care le debita.

— Lizzie, iubito, unde ești acum?

— În drum spre serviciu.

— Te simți în stare să lucrezi azi?

— Vrei să spui, după fabuloasa partidă de sex de azi-noapte? a întrebat ea, chicotind din nou. N-am prea dormit, dar cu un copil pe drum, ar fi bine să continuu să câștig bani.

— Și ai ceva planificat pentru diseară?

— Chiar o să trebuiască să dorm.

— Păi, uite o idee. Acum sunt acasă la bunicul tău…

— Pot să vorbesc cu el? Nu ți-am spus asta, dar am vorbit destul de mult cu bunicul despre Mark și alte chestii — și știu că o să fie foarte mulțumit să audă că totul s-a rezolvat.

— Acum bunicul e încă în pat. Dar uite care-i treaba: ce-ar fi să vin la tine diseară, să te scot la o cină festivă?

— Cum am spus, mamă, sunt cam nedormită…

— Dar sunt sigură că poți să tragi un pui de somn după serviciu. Și, oricum, cât de des am șansa să închin un pahar în cinstea sosirii primului meu nepot?

— Adevărat, dar știi că n-am să pot să beau deloc alcool.

— Păi, am să beau eu pentru amândouă. Ce zici?

— Chiar vrei să bați atâta drum doar ca să închini un pahar în cinstea copilului meu?

— Ești fata mea, Lizzie…

Când am spus asta, am simțit o arsură în gât. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. A trebuit să îndepărtez telefonul de gură ca Lizzie să nu mă audă înăbușindu-mi un suspin. Sărmana mea fetiță!

— Și aș face orice pentru tine. Așa că… hai să luăm cina diseară.

— Păi… știu și eu… sunt cam…

S-a întrerupt. Apoi:

— Nu, mai bine nu, mamă.

— Atunci, aș putea veni mâine.

Încă o pauză… și mi-am dat seama că nu putea da ochii cu mine acum, că toată fanfaronada fantezistă despre miraculoasa ei împăcare cu doctorul era doar o pojghiță subțire care s-ar fi crăpat când am fi ajuns față în față.

— Mâine am multă treabă, mamă.

— Dacă te-aș suna azi, mai târziu?

Tăcere.

— Bine, a spus ea, părând că ezită. Am să fiu acasă după șapte.

— Iubito, chiar pari epuizată. De ce nu-ți iei azi concediu de boală, te duci acasă și…

— Mamă, am trei clienți importanți până la trei. Așa că sună-mă diseară, bine? Acum trebuie să închid.

Și a închis.

Am pus telefonul jos. Mi-am luat capul în mâini. Mintea mea era în tangaj. Am încercat să gândesc limpede. M-am uitat iar la ceas. Șapte douăzeci și opt. L-am sunat pe Dan acasă. Niciun răspuns. L-am sunat pe mobil. Niciun răspuns. Probabil că avea programată o operație dis-de-dimineață. I-am lăsat un mesaj, rugându-l să mă sune el. Apoi m-am dat jos din pat și am ieșit pe hol. Ușa dormitorului tatei era tot închisă. Nu avea rost să-l trezesc cu vestea tulburătoare care avea să fie mai bine rumegată după câteva ore de somn. Așa că am coborât în bucătărie, am umplut filtrul de modă veche cu cafea și l-am pus pe aragaz. În timp ce așteptam, am respins starea de panică ce îmi dădea târcoale, spunându-mi că tot ce îmi trebuia acum era un plan clar de acțiune care s-o împiedice pe Lizzie să…

Nu, nu voiam să merg până-ntr-acolo. Sau, cel puțin, nu până nu eram sigură că ce îmi spusese ea erau niște gogoși și atât. O parte din mine — o parte irațional de optimistă — voia să creadă că Lizzie spunea adevărul. Dar nu exista decât o singură cale de a verifica un astfel de lucru, așa că m-am dus iar sus, am luat din portofel o carte de vizită și l-am sunat pe dr. Mark McQueen pe mobil.

A răspuns aproape imediat — și tonul lui dădea de înțeles că nu era un bărbat aflat într-o poziție deosebit de fericită. După ce mi-a auzit glasul, a spus:

— Nu-i nici măcar opt și deja mă suni.

Am ignorat această remarcă și am spus:

— Tocmai am vorbit la telefon cu Lizzie și…

— Încerci să-i pledezi cauza, sau îmi spui că după ce a pus la cale aseară…?

— Ce-a pus la cale aseară?

— Vrei să zici că nu ți-a spus?

— Nu, nu mi-a spus.

— Păi, ce ți-a spus?

— Doar că v-ați întâlnit și…

— Și?

Mi-am ales cu grijă cuvintele.

— Că se pare că v-ați împăcat.

— A spus ea asta?

— Da, a spus.

— Altceva?

— Părea foarte fericită, atât.

— Fericită? Fericită?

Glasul lui era ridicat.

— Asta-i de necrezut! Depășește nebunia. Și dă-mi voie să-ți spun următorul lucru: nu știu ce i-ai făcut tu sau bărbatu-tău copilei ăsteia când era mică, dar s-a dovedit a fi o cățea nebună…

Am vrut să intru în el, dar m-am abținut, fiindcă aveam nevoie de informații.

— Ce a făcut aseară, doctore?

— Chiar vrei să știi? Am să-ți spun. Am acceptat să ne întâlnim în barul hotelului Four Seasons. Când a intrat, avea un zâmbet fericit, de nebună pe față și m-a sărutat lung și pătimaș în fața tuturor și a început să trăncăne că știe că lucrurile o să se rezolve între noi, că știe că sunt *singurul și unicul* ei bărbat, că vrea să rămână gravidă cu mine și a propus să mergem direct la recepție, să luăm o cameră în hotel și să facem pe loc un copil… Ei bine, după cum îți poți imagina — sau poate nu-ți poți imagina, fiindcă mă consideri ticălosul din povestea asta, bărbatul cel mare și rău care ți-a regulat fetița prețioasă…

— Vreau doar să aud povestea, doctore.

— Am încercat, cu multă răbdare, să-i explic lui Lizzie că sunt un bărbat cu responsabilități față de soția și copiii mei. Și da, știu că sună ca un clișeu, dar ăsta e adevărul. Și da, am spus odată că mă văd în viitor alături de ea — și poate asta a făcut-o să creadă că am să-mi părăsesc familia pentru a fi cu ea — dar acum am înțeles cu tristețe că am făcut ce trebuia, bla, bla, bla. Crede-mă că i-am spus toate astea într-un mod cât se poate de blajin. Ba chiar am repetat totul cu…

S-a întrerupt și am fost sigură că fraza urma să se termine cu

cuvintele *„psihologul meu“*. A continuat:

— Ei bine, lui Lizzie nu i-a picat deloc bine vestea asta. De fapt, a făcut o scenă absolut nebunească, în care a început să plângă, spunându-mi că trebuie să cumpănesc din nou. Am încercat încă o dată să-i explic cu răbdare că poziția mea e definitivă, că rămân lângă familia mea. A început să țipe, să urle, să mă amenințe. Am încercat să o liniștesc, dar asta nu a făcut decât să o înfurie. Mi-a aruncat un pahar de vin în față, a răsturnat masa și și-a pierdut de tot controlul. Treaba a devenit atât de urâtă, încât a fost chemată paza hotelului. Dar de îndată ce au apărut paznicii, s-a calmat de tot și a acceptat să fie escortată afară, spunându-mi printre dinți că am să plătesc zdravăn pentru…

S-a oprit, aproape ieșindu-și el însuși din fire.

— Știi ce a făcut pe urmă nebuna de fiică-ta? S-a dus direct în Brookline, la mine acasă, a bătut cu pumnul în ușă, a trecut pe lângă soția mea, s-a dus ca o furtună în camera în care copiii mei se uitau la televizor și a început să le spună că ea o să fie noua lor mămică… că tăticul lor o iubește pe ea, nu pe mama lor, și că se vor muta cu noi într-o altă casă care…

S-a oprit iar. Nu știam ce să spun, eram foarte uimită de ce îmi povestea.

— Ruth… soția mea… a abordat lucrurile cât a putut de bine — și i-a spus lui Lizzie să plece imediat, altfel cheamă poliția. Când ea a refuzat…

— A refuzat…?

— Da, cățeaua dementă a refuzat. Așa că Ruth chiar a chemat poliția. Chiar înainte de sosirea polițiștilor, Lizzie a încercat chiar să-i convingă pe copiii mei să plece cu ea. Logic că ei erau isterici — și Ruth a fost nevoită să o oprească fizic pe fata ta, ca să-i ducă pe cei mici în altă parte a casei, departe de ea. Chiar înainte să apară polițiștii a fugit și…

— Ai idee unde este acum?

— Doar nu vorbești serios…

— Are nevoie de ajutor!

— Sigur că are. Fiindcă acum o caută poliția. Și, în timp ce vorbim, avocatul meu lucrează la un ordin de restricție. Iar soția mea a jurat că dacă Lizzie se mai apropie vreodată de copiii noștri…

— Asta nu o să se întâmple. Ai cuvântul meu…

— Nu-mi trebuie cuvântul tău nenorocit. Vreau doar să nu o mai văd niciodată pe nebuna de fiică-ta. Și nu vreau să mai aud nici de tine. Pricepi?

Legătura s-a întrerupt. M-am ridicat. Am luat-o la fugă pe hol spre dormitorul tatei. Am bătut tare în ușă.

— Tati! am strigat.

Tati. Era un cuvânt pe care îl foloseam în copilărie numai când eram speriată.

— Ești bine, Hannah?

Ușa s-a deschis. Tata s-a uitat la mine. I-am spus repede toată povestea. Nici lui nu i-a venit să creadă ce auzea. Când am terminat, a spus:

— Sun-o pe Lizzie acum.

M-am întors în dormitor, am luat mobilul, am butonat numărul ei, dar pe fir a intrat mesageria vocală. Așa că am sunat la birou. A răspuns un coleg de-al ei.

— Nu e aici, a spus el. De fapt, nimeni nu știe unde este. Cine-i la telefon?

— Mama ei.

— Ei bine, nu vreau să vă sperii, doamnă Buchan, dar am primit două telefoane de la poliția din Brookline în dimineața asta. Și ei o caută.

I-am dat tipului numărul meu și l-am rugat să mă sune dacă avea vești de la ea, sau dacă afla dacă poliția o găsise. Mai era o ultimă posibilitate: apartamentul ei. Am sunat acolo pe mobil. Niciun răspuns. M-am întors spre tata și am spus:

— Mă duc la Boston.

— Vin cu tine, a spus el.

Treizeci de minute mai târziu eram în mașina mea, gonind pe Route 93. Când am trecut granița în New Hampshire, a sunat Dan. L-am pus la curent cu evenimentele. În situații de criză, Dan devine mereu foarte tăcut. Când am terminat de vorbit, a spus:

— Mă sui acum în mașină și ne întâlnim în Boston.

— Bine, am spus.

— Înainte să plec, am să sun la poliția din Brookline, să le spun că suntem amândoi în drum spre sud și vrem să-i ajutăm să o găsească pe Lizzie. Am să văd și dacă au aflat între timp cam pe unde este. Tatăl tău l-a sunat pe prietenul său psihiatru — dr. Thornton — cel care a preluat-o pe Lizzie ca pacientă?

— Am vorbit acum zece minute. Nu are încă vești de la ea, dar i-am povestit pe scurt ce se petrece și are numărul meu de mobil în caz că îl sună.

— Bine. Am să te sun de pe drum.

— Dan, crezi că ea ar…?

— Nu știu.

Caracteristic lui Dan. Nu încerca niciodată să îndulcească pilula, nu

încerca niciodată să pretindă că ceva era bine, când de fapt era foarte rău. Dar acum simțeam nevoia să aud minciuni și asigurări că totul o să fie bine, chiar dacă știam că nu o să fie așa.

După nouăzeci de minute, când mai aveam vreo cincizeci de mile până la Boston, a sunat mobilul. Era Dan. Vorbise cu poliția din Brookline. Tot niciun cuvânt despre locul în care era Lizzie. Fuseseră la apartamentul ei. Întrebaseră iar la ea la birou. Puseseră pe cineva de pază în fața casei lui McQueen. Obținuseră o fotografie de la angajatorii ei și o trimiseseră prin e-mail la toate secțiile de poliție din Boston și Cambridge. Erau foarte puși pe treabă.

— Detectivul cu care am vorbit a spus că ei în primul rând tratează asta ca pe un caz de persoană dispărută, că doctorul a recunoscut deschis legătura lor și că nu a vrut să se facă publicitate că a cerut protecția poliției pentru familia lui după ce fosta amantă…

— Nemernicul! am spus. Cariera lui e mai importantă decât unde e Lizzie.

— Am reușit să vorbesc și cu psihiatrul ei.

— Serios?

— Păi, mi-ai spus ieri cum îl cheamă și, după ce mi-ai dat telefon, am sunat la Informații în Cambridge și am obținut numărul lui. Norocul a fost de partea mea. Era acasă. În plus, a părut foarte de treabă și firește că a fost foarte îngrijorat. A avut și o părere optimistă. Din cele câteva ședințe pe care le-au avut până acum, nu crede că ea ar face un gest extrem precum să-și ia viața… că starea ei este maniacală, dar nu plină-ochi de genul îngrozitor de ură de sine sau depresie care ar determina-o să vadă sinuciderea drept singura cale de ieșire. În același timp, totuși, s-a temut că ea ar putea încerca ceva care să fie un ultim strigăt de ajutor.

— Cum ar fi?

— Păi… cum ar fi *încercarea* de a se sinucide, în speranța că bărbatul care a respins-o se va simți atât de vinovat, încât…

— Am priceput, am spus.

— Doctorul are mari speranțe că ea o să-l sune, a spus Dan. Ori de câte ori în ultima vreme lucrurile deveneau insuportabile pentru ea, punea mâna pe telefon și îl suna. Așa că…

— Să sperăm.

— Da. Să sperăm.

L-am pus la curent pe tata cu această nouă veste, nu deosebit de încurajatoare. A ascultat în tăcere. Apoi a spus:

— Consider că sunt vinovat de o mare parte din treaba asta.

— De ce?

— Fiindcă ar fi trebuit să iau legătura cu tine imediat ce a început să-mi povestească despre relația ei. Am fi putut măcar să schimbăm impresii despre starea ei psihică și poate…

— Termină cu asta!

— Hannah, treaba e că mi-a plăcut tare mult că mi se destăinuia… și îmi încredința marele ei secret.

— Așa și trebuia. Ești bunicul ei.

— Dar ar fi trebuit să-mi dau seama că începe să își piardă controlul.

— Dar n-ai stat cu brațele încrucișate. I-ai găsit un psihiatru. Ai făcut ce trebuia.

— N-am făcut destul.

— Tată…

— N-am făcut destul.

Când am ajuns în Boston, ne-am dus direct în Leather District, la apartamentul lui Lizzie. Tata s-a uitat la blocurile în construcție, la magazinele de mobilă ultimul răcnet, la cafenele și a spus:

— În anii șaizeci, planurile de urbanism aveau în vedere dezvoltarea cartierelor sărace din interiorul orașului. Acum sunt menite să-i determine pe tinerii specialiști cu bani să cumpere întregul lot de locuințe și să ridice valoarea proprietăților imobiliare.

Portarul blocului în care se afla apartamentul lui Lizzie era la datorie. O văzuse ultima oară pe Lizzie ieri-dimineață, când plecase la serviciu. De atunci…

— Știți, polițaii au apărut cu un mandat de percheziție și mi-au cerut să-i deschid apartamentul. S-au uitat în jur, dar n-au răsturnat casa cu susul în jos sau mai știu eu ce. Au spus că e un caz de persoană dispărută — de asta, cred eu, n-au vandalizat apartamentul. I-au găsit mașina în garajul de la subsol, unde are repartizat un loc de parcare… și avem acolo jos camere de supraveghere 24/7, ca să putem să vedem dacă se întoarce și revendică locul.

— Există vreo șansă să urcăm la apartamentul ei? am întrebat.

— Din păcate, n-am voie să las pe nimeni să intre fără permisiunea proprietarului. Și cum domnișoara Buchan nu e aici…

— Sunt mama ei, iar acesta e bunicul ei…

— Îmi pare bine de cunoștință. Și zău că aș vrea să vă pot ajuta — dar regulile sunt reguli…

— Te rog să ne lași să intrăm, a spus tata. S-ar putea să fie acolo ceva care să indice unde putea să dispară…

— Dacă era decizia mea, am fi fost sus. Dar șeful meu e sever și m-

ar da pe brânci afară dacă ar afla că v-am lăsat în apartament fără permisiunea proprietarei.

— N-am sta decât cinci, zece minute, nu mai mult, am spus.

— Zău că aș vrea să vă pot ajuta, doamnă. Pentru că, între noi fie vorba, fiica dumneavoastră e cam singura persoană politicoasă și cumsecade din clădirea asta. Restul sunt lepădături.

Am găsit un Starbucks în apropiere. În timp ce beam o ceașcă de cafea cu lapte, a sunat Dan. Tocmai ajunsese în Boston și se ducea direct la Poliția din Brookline. Când i-am spus că mi se refuzase accesul în apartamentul lui Lizzie, mi-a sugerat să sunăm la compania care administra clădirea și să ne pledăm cauza.

— Poți să-l contactezi și pe șeful ei și să stabilești cu el o întrevedere pentru mâine-dimineață? a întrebat el.

— O s-o găsim până atunci.

— Sunt sigur că o vom găsi, a spus el cu atâta indiferență, încât era limpede că nu credea asta, dar o spunea pentru mine.Acum am vorbit cu agenta noastră de turism din Portland — și ne-a găsit două camere la un hotel nou din apropiere de Gara de Nord, numit Onyx. Zona e cam nasoală, dar…

— Sunt sigură că e bine, am spus, gândindu-mă că în puținele dăți când îl văzusem pe Dan într-o situație critică, reușise să-i facă față găsindu-și de lucru, rămânând concentrat, *preluând comanda*. Așa că l-am lăsat să vorbească despre aranjamentul bun cu hotelul, care includea parcare gratuită, și despre faptul că era de părere să ne răspândim în evantai prin Boston ca să ajutăm la căutarea lui Lizzie.

Până la căderea nopții am rezolvat destul de multe. Dan avusese o lungă întrevedere cu un anume detectiv Leary de la Poliția din Brookline, care se ocupa de caz și care l-a impresionat pe Dan prin hotărârea lui de a-l soluționa repede. Verificase deja toate cărțile de credit ale lui Lizzie și conturile ei bancare, și aflase că ieri și azi retrăsese o sută de dolari de la două ATM-uri din zona Bostonului: unul din Central Square din Cambridge… celălalt din Brookline, amplasat într-un loc aflat la o distanță de vreo cinci minute de mers pe jos de casa doctorului.

— Leary crede că e posibil să-l hărțuiască încă, sau să îi pândească în secret pe copii, a spus Dan. Lucrul ăsta îl bucură — doar din punctul de vedere al investigației — deoarece înseamnă că ar trebui să apară în scurtă vreme în apropierea cabinetului sau casei lui. Și mulțumită retragerilor de la ATM-uri, știm că e tot în zona Bostonului.

Dan mi-a dat informația asta în barul hotelului Onyx. Era opt seara. Tocmai ne înregistraserăm. Tata se dusese deja în camera lui. Era epuizat

și stresul provocat de îngrijorare i se vedea atât de clar pe față, încât am insistat să se ducă la culcare. Dar cu câtă ardoare își asumase rolul de detectiv în acea după-amiază, plecând singur cu trenul la Cambridge să stea de vorbă cu psihiatrul lui Lizzie! Acesta nu avea nicio noutate, însă tata părea mulțumit că doctorul îi dăduse asigurări că Lizzie nu manifesta tendințe suicidale și își exprimase încrederea că, atunci când va fi găsită, existau șanse mari ca starea ei maniacală să dispară prin tratament. Tata sunase și la compania care administra clădirea și, după puțină muncă de convingere, primise de la șeful de acolo aprobarea să intrăm în apartamentul ei dimineața următoare.

Cât timp fusese tata în Cambridge, eu fusesem în districtul financiar din centru și vorbisem cu Peter Kirby. El era șeful de departament al firmei de fonduri mutuale unde lucra Lizzie. Nu putea să aibă mai mult de treizeci de ani, era bine făcut, rafinat, foarte manierat și plin de îngrijorare pentru Lizzie, dar și foarte dornic (am simțit eu) să termine cât mai repede întrevederea cu mine pentru a se întoarce la treabă.

Totuși, în cele cincisprezece minute cât am fost împreună, a fost sincer îngrijorat, spunându-mi că Lizzie era unul dintre cei mai buni membri ai echipei lui – „o persoană cu un randament de două sute la sută și incredibil de perseverentă“.

— Toți cei de aici sunt foarte motivați. Trebuie să supraviețuiești în acest mileniu. Dar Lizzie i-a întrecut mereu pe ceilalți, prin nevoia ei de a câștiga tot timpul. Pentru ea nu a fost destul doar să încheie un contract sau să-i obțină unui client un profit de șapte la sută din investiție. A încercat să-l ridice la nouă la sută, sau să încheie trei contracte odată. Și mi-au spus că două sâmbete și două duminici pe lună lucra de dimineața până seara. Niciun manager nu poate să ceară mai multă dăruire. Dar, dacă pot să vorbesc deschis…

— Vă rog.

— Întotdeauna m-am temut că Lizzie se îndreaptă spre un fel de epuizare totală. Nu poți să muncești tot timpul cu aceeași intensitate. Am tot încurajat-o să găsească niște activități relaxante… cum ar fi clubul de ciclism. Știu că s-a înscris în club, fiindcă acolo l-a cunoscut pe dr. McQueen.

— Știți de el?

— M-a pus în temă poliția. Dar, ca să fiu sincer cu dumneavoastră, la radio-șanțul de la serviciu am auzit că are o relație cu un bărbat însurat. Nu că ar fi treaba mea… sau a acestei companii, de altfel… decât dacă devine informație publică.

— Și dacă se întâmplă asta?

— Ca să fiu sincer cu dumneavoastră, doamnă Buchan — dacă apare în ziare că fiica dumneavoastră a dispărut după ce i-a amenințat pe dr. McQueen și familia lui, cred că nu o să mai lucreze în domeniul fondurilor mutuale, ceea ce ar fi tragic, întrucât este extrem de pricepută.

— Cu alte cuvinte, nu vreți să o reprimiți.

— N-am spus asta, doamnă Buchan. Dacă este găsită repede și dacă, după intervenția medicală corespunzătoare, primește un certificat care să ateste că nu suferă de nicio boală psihică, mă voi lupta din greu să fie reinstalată în funcție. Dar dacă toată afacerea asta devine publică… ei bine, sincer, va fi de neconceput să mai lucreze la noi. Suntem o companie foarte omenoasă, cred eu, când e vorba de angajații noștri… mai ales cei valoroși, ca fiica dumneavoastră. Dar consiliul de administrație este și foarte conservator în ceea ce privește imaginea publică a companiei. Și dat fiind faptul că trăim în vremuri destul de conservatoare, ar însemna să mă angajez într-o luptă extrem de grea cu superiorii mei ca să o păstrez. Îmi pare rău că sunt pesimist, dar prefer să spun adevărul, decât să pretind că va fi ușor să obțin reprimirea ei.

În timp ce îi relatam lui Dan conversația asta la un pahar de vin în barul hotelului Onyx, m-am pomenit gândind: *Lizzie, grozava jucătoare în echipă… Domnișoara Două Sute la Sută*? Nu semăna deloc cu tânăra care, în colegiu, râdea deseori de studenții tocilari care învățau opt ore pe zi și erau robii succesului.

— Nu știam că muncea atât, a spus el. Evident că erau foarte impresionați de ea.

— Nu mai vorbi de ea la trecut.

— Vorbesc de foștii ei angajatori. Să știi că o vor concedia.

— Ăsta nu e un lucru rău.

— Din punctul tău de vedere. Din punctul de vedere al lui Lizzie…

— Din cauza serviciului a ajuns unde este acum. Niciodată nu a putut să sufere munca asta.

— Mie nu mi-a spus niciodată asta.

— Asta din cauză că nu a vorbit niciodată cu adevărat cu tine despre toate astea.

— Ce vrea să însemne asta?

— Ce-ai auzit. Cu tine nu a ridicat niciodată problema asta.

— Pentru că…?

— Pentru că n-a ridicat-o.

— Insinuezi ceva aici, nu-i așa?

— Haide, Dan…

— Haide *ce*?

— Nu vreau să ne certăm pentru asta.

— Pentru ce, Hannah? Insinuezi că n-am fost alături de fiica mea când a avut nevoie de mine?

M-am încordat. Nu ne mai certaserăm de ani de zile din cauza copiilor. Și știam că, în puținele dăți când îl înfuriase ceva, îmi fusese cu neputință să-l abat de la subiect.

— Dan, amândoi suntem foarte obosiți și speriați… am spus.

— Dar tot crezi că n-am fost alături de fata mea și de asta a luat-o razna…

— Mă acuzi de ceva ce n-am spus…

— Nu e nevoie s-o spui. E clar că asta gândești…

— Ba nu, clar este că tu vorbești despre propria vinovăție cauzată de absențele tale în copilăria lui Lizzie și o transformi în…

— *Uite* — ai spus-o. *Absențele mele*. Am fost plecat, mi-am format clientela, am adus bani în casă pentru a avea viața pe care ne-am…

— Dan, de ce nu renunți…?

— Și fiindcă n-am fost prezent, ea nu a putut niciodată să mi se destăinuie…

Am pus mâna pe a lui. Și-a tras-o.

— N-am nevoie de consolarea ta. Am nevoie…

S-a întors într-o parte, și-a mușcat tare buza și ochii i s-au umezit.

— Am nevoie de Lizzie, a șoptit el.

L-am atins pe umăr. A tresărit.

— Danny, nu fi așa dur cu tine…

— Ție ți-e ușor să vorbești. Voi două ați avut o relație…

S-a ridicat în picioare.

— Mă duc să mă plimb, a spus el.

— Afară e frig.

— Și ce dacă.

Și-a luat paltonul și a ieșit ca o furtună pe ușa hotelului.

N-am fugit după el fiindcă știam că atunci când era supărat și avea mustrări de conștiință simțea nevoia să fie lăsat în pace. Dar — și era un *dar* mare — remușcările lui n-au putut să nu mă întristeze și descurajeze.

Și totuși, chiar i-a făcut rău lui Lizzie fiind plecat așa de mult? Lizzie și-a adorat mereu tatăl — chiar și în adolescență când, în ochii ei, eu eram Antihristul. Între ei nu a existat niciodată un conflict major. Așadar, de ce se considera el acum un tată rău și se învinuia pentru căderea psihică a lui Lizzie?

Pentru că asta fac părinții, cred. Se frământă în secret că n-au

înțeles — că, în adâncul sufletului lor, sunt de vină pentru… ei bine, pentru tot. În viață, ești foarte recunoscător că ai copii. Și totuși, ai un sentiment ascuns de ambivalență, sentimentul că, pentru a spune adevărul, viața ar fi mult mai puțin bogată… dar mult mai ușoară… fără ei. Iar lucrul ăsta, la rândul lui, ridică întrebarea: de ce ne încurcăm cu angajamente pe viață care aduc și atâta durere?

Mi-am terminat paharul de vin. Am semnat nota de plată. M-am dus sus în camera noastră, m-am dezbrăcat, m-am băgat în pat și, pentru a zecea oară în acea zi, am sunat-o pe Lizzie pe mobil și acasă. Niciun răspuns. După ce îi lăsasem deja cinci mesaje, am mai adăugat unul, în care i-am dat numărul de la hotelul Onyx și i-am spus să ne sune la orice oră, fie zi sau noapte.

Apoi am butonat absentă treizeci de canale cu prostii televizate. Mă uit atât de rar la televizor — știri, când și când un film vechi sau un serial pe HBO — încât uitasem ce pierdere de vreme poate să fie. În cele din urmă n-am mai suportat. Am închis televizorul, m-am dus în baie și am luat un somnifer din plante, din flaconul care mă însoțește mereu în călătorii, l-am înghițit și m-am întors în pat. M-am uitat un timp absentă pe un exemplar din *Boston Globe*, pe care îl luasem de la recepție, până când ceața provocată de somnifer a pus stăpânire pe creierul meu și am adormit.

M-a trezit lumina veiozei aprinse și l-am simțit pe Dan strecurându-se în pat lângă mine. M-am uitat chiorâș la ceasul deșteptător de pe noptieră. Unu și optsprezece minute.

— Ai fost afară până la ora asta?

— Aveam nevoie de aer.

— Dar patru ore?

— Am ajuns într-un bar din Back Bay.

— Chiar te-ai dus tocmai în Back Bay?

— Mă uitam după…

S-a întrerupt, s-a întors într-o parte…

— Te uitai după Lizzie?

A dat din cap.

— Cam pe unde?

— Prin Common, unde sunt o grămadă de oameni ai străzii. Am fost la toate hotelurile pe care le-am găsit și am întrebat dacă s-a cazat la ei o anume Lizzie Buchan. Apoi sunt atâtea baruri și restaurante pe Newbury Street, spre capătul de sus. Când în cele din urmă am ajuns în apropiere de Symphony Hall, am hotărât că, de fapt, ce îmi trebuia cu adevărat erau patru sau cinci pahare cu whisky…

L-am cuprins în brațe.

El s-a retras și a spus:

— Acum chiar n-am chef să fiu îmbrățișat, bine?

Și-a umflat perna, și-a pus capul în ea și a adormit. Am rămas în capul oaselor foarte mult timp, uitându-mă la soțul meu care dormea, gândindu-mă că uneori era ușor de citit, iar alteori al naibii de opac și că, după atâția ani, existau părți din viața lui, din mintea lui, care îmi erau total inaccesibile.

Ceasul a sunat la șapte treizeci, trezindu-ne. În ciuda mahmurelii, Dan a fost primul care s-a dat jos din pat. S-a dus împleticindu-se la baie. După câteva minute, când a ieșit însoțit de aburul apei foarte fierbinte, cu care făcea duș întotdeauna, s-a uitat la mine cu o privire abătută și a spus un singur cuvânt:

— Scuze.

— E în regulă, am spus.

— Pur și simplu n-am putut să fac față… m-au cam încălecat lucrurile… a fost aiurea să…

Am ridicat mâna.

— Cum am spus, e în regulă, Dan.

A zâmbit trist.

— Mersi.

Când am coborât la micul dejun, tata era deja acolo, cu un *New York Times* deschis în fața lui, alături de o foaie de carnet plină cu scrisul lui ilizibil.

— Ați dormit la fel de prost ca mine? a întrebat el.

Amândoi am dat din cap.

— Păi, băgați în voi niște cafea. Mi-am luat libertatea de a elabora un plan de acțiune pentru azi… dacă, adică, nu te superi că fac asta, Dan.

Știam că pe Dan îl supăra, fiindcă știam și că își zice că *e fata mea, așa că eu trebuie să mă ocup de asta. Pentru că atunci când conduc eu, simt că pot să exercit un oarecare control asupra chestiilor care în realitate scapă controlului meu*. Însă el și-a băut cafeaua și a spus:

— Nu mă supăr deloc. Ce vrei să facem?

Programul de acțiune al tatei necesita trei zile pentru a fi executat și, în esență, prevedea cercetarea fiecărui colțișor al vieții lui Lizzie. Era cuprinzător și foarte riguros — și tata încerca să-și țină sub control neliniștea făcând pe generalul și expunând un plan de luptă pentru a da de urma nepoatei lui. Bărbații chiar au nevoie să creadă că pot *să preia comanda* și *să rezolve* problema. Asta le permite să își mascheze teama disperată că sunt la fel de neajutorați ca toți ceilalți.

Totuși, în următoarele zile, toți am ajuns să descoperim foarte multe lucruri despre Lizzie. Proprietarul, care ne-a lăsat în cele din urmă să intrăm în apartamentul ei, ne-a spus că, aflând că unul dintre portari avea o fiică în vârstă de șase ani care avea leucemie și era înscrisă într-un program experimental de transplant de măduvă osoasă care nu era acoperit de asigurarea de sănătate, Lizzie a completat un cec de 2 500 de dolari drept contribuție la un fond instituit pentru plata tratamentului. Când am intrat în apartamentul ei, bunicul ei a fost șocat de lipsa cărților de pe rafturi.

— Înainte era o mare cititoare, a spus tata, uitându-se cu tristețe prin firava ei colecție de cărți cu coperți lucioase. Ce s-a întâmplat?

— A început să muncească cincisprezece ore pe zi, am spus.

Mai surprinzătoare a fost descoperirea pe care am făcut-o când am deschis unul dintre dulapuri și am dat de multe cutii cu pantofi și pungi cu haine, toate neatinse. Trebuie să fi fost nouă perechi de jeanși de firmă, patru cutii cu pantofi sport Nike (toți având încă îndesată înăuntru hârtia de ambalaj maro), aproximativ o duzină de pungi de la magazine de produse cosmetice precum MAC și Kiehl's, pline cu farduri și rujuri și nenumărate alte pungi de plastic inscripționate cu numele unor magazine ca Armani Jeans și Guess, Gap și…

Vederea tuturor acestor lucruri neatinse m-a îndurerat. Ele spuneau multe despre nefericirea ei. Chiar și Dan a fost șocat de această comoară „din fundul dulapului".

— Doamne sfinte! a murmurat el, uitându-se la toate pungile alea.

Tata a zis:

— Dr. Thornton a pomenit că Lizzie i-a spus că pentru ea cumpărăturile au devenit un viciu, că trebuie în mod constant să cumpere lucruri, chiar dacă pe cele mai multe nu le va folosi niciodată. Este același gen de tulburare obsesională care îi afectează pe jucătorii de jocuri de noroc sau chiar pe dependenții de droguri…

— Sunt sigură că ți-a spus că toată treaba asta reprezintă simptomele nefericirii profunde și respectului de sine scăzut, am spus.

Tata s-a uitat în acel dulap plin cu reziduuri lucitoare.

— Da, cam asta a spus.

Am reușit să obțin o întrevedere cu tipul de la First Boston, care se ocupa de situația financiară a lui Lizzie. Era un bărbat bondoc, tăcut, la patruzeci și ceva de ani și se numea Martell. Mi-a spus clar de la bun început că nu va putea să îmi dea datele și cifrele exacte cu privire la ce avea Lizzie în conturi și diverse planuri de economisire.

— Aș încălca mai multe legi dacă aș face asta, doamnă Buchan. Dar

am înțeles de la poliție că a dispărut, așa că dacă vă pot ajuta în alt fel…

— Fără să divulgați suma exactă din contul ei curent, ar avea destui bani ca să zicem, să se mențină la suprafață o vreme, sau chiar să-și întemeieze o nouă viață în altă parte?

S-a gândit o clipă, apoi s-a întors spre monitorul calculatorului, a tastat niște numere și s-a întors iar spre mine.

— Ca să zic așa, probabil că ar rezista cam trei sau patru luni, dacă ar trăi prudent.

— Doar atât? am întrebat, sincer surprinsă.

— Fără să vă dau cifre, doamnă Buchan, adevărul este că fiica dumneavoastră a avut mereu probleme cu banii.

— Dar cum a fost posibil? Avea un salariu uriaș și primea anual o primă mare.

— Păi, n-am discutat cu ea despre asta în mod regulat — că risipea banii, adică. Chiar și după ce plătea ipoteca și rata la mașină, tot îi rămânea o sumă considerabilă pe lună, însă ea exagera cu cheltuielile și nu economisea nimic.

— Nu avea investiții în fonduri mutuale sau conturi individuale de pensie sau ceva de genul ăsta?

— Avea, dar acum șase luni, când s-a confruntat cu o problemă de flux financiar, a lichidat majoritatea din ele. I-a rămas un cont individual pentru pensie, care i-ar oferi acea zonă de confort de trei sau patru luni de care ați întrebat. Altfel, singurele ei active sunt apartamentul și mașina.

— Pe ce naiba a cheltuit atâția bani?

Domnul Martell a ridicat din umeri.

— Am o mulțime de clienți ca fiica dumneavoastră. Au posturi importante în sectorul financiar, au salarii impresionante și deseori n-au cu ce să se mândrească în termeni de active financiare. Banii lor se duc pe mâncare, pe cumpărături, pe weekenduri scumpe, pe alte cumpărături, pe instructori personali, pe cluburi de sănătate, pe lucrări dentare cosmetice… pe chestii de divertisment, dacă vreți părerea mea. Măcar Lizzie a investit într-o proprietate imobiliară — ceea ce înseamnă că are la ce apela în caz de absolută nevoie.

Domnul Martell m-a asigurat că, dacă Lizzie încearcă să își lichideze contul individual de pensie, avea să informeze imediat poliția.

— Am o fată studentă în anul întâi la Boston College și alta care e în primul an de liceu, a spus el. Deci vreau să spun că înțeleg cu adevărat situația în care sunteți acum. E cel mai urât coșmar al oricărui părinte.

— Da, am spus, este.

În timp ce eram la bancă, tata îmbrobodise pe cineva să-l lase să intre în biroul lui Lizzie și reușise să stea de vorbă cu trei dintre colegii ei, printre care o femeie pe nume Joan Silverstein, care s-a dovedit a fi confidenta ei… chiar dacă Lizzie nu-mi vorbise niciodată de ea.

— Se pare că Lizzie a primit de la colegii ei referințe contradictorii, a spus tata. Putea să fie foarte săritoare și, totodată, rece și arogantă.

— Ăsta-i un lucru nou, am spus.

— Se pare că doi dintre oamenii care îi erau direct subordonați s-au plâns șefului ei, un anume domn…

— Kirby.

— Așa… oricum, ei au spus că Lizzie era extrem de pretențioasă și nu tolera greșelile. A concediat o stagiară care a dat peste cap o tranzacție care l-a costat pe client în jur de 10 000 de dolari — bani pe care Lizzie i-a făcut la loc pentru el, a doua zi. Și, odată, când a fost lăsată cu buza umflată într-un contract important, a azvârlit monitorul calculatorului în cealaltă parte a camerei. Pentru asta a fost dojenită de domnul Kirby și a dat bani din buzunar pentru unul nou. În plus, a oferit tuturor celor care au asistat la scenă o sticlă de șampanie de calitate superioară, în chip de scuză. A fost un mod destul de costisitor de a-ți cere scuze.

— Avea obiceiul să arunce cu banii, am spus și i-am povestit ce aflasem despre finanțele ei de la domnul Martell.

— Păi, asta nu mă miră deloc — toți colegii ei au spus că era foarte generoasă, că întotdeauna plătea ea, că împrumuta bani celor din birou, că dădea sume considerabile pentru acțiuni de caritate, mai ales acestui grup pro avort și eutanasie, Massachusetts Women's Health Organization.

— Ar fi bine ca lucrul ăsta să nu i-l spunem fratelui ei și cumnatei ei. Ai idee de ce a ales să facă donații acestui grup?

Tata m-a privit în ochi.

— A făcut un avort acum trei luni.

Mi-a trebuit o clipă ca să procesez informația. Eram uluită — nu de descoperirea că Lizzie făcuse întrerupere de sarcină, ci de faptul că eu nici nu știusem de asta.

— Cine ți-a spus asta?

— Prietena ei, Joan Silverstein.

— Ți-a dat așa, din senin, informația asta?

— După ce domnul Kirby mi-a permis să țin un mic seminar în birou cu colegii ei — în timpul căruia i-am convins să vorbească deschis cu mine — am întrebat-o pe Joan, care părea să o cunoască pe Lizzie cel mai bine, dacă ar vrea să ia o gustare cu mine. Joan e o domnișoară fermecătoare. Școlită la Harvard, un an de studii post-universitare la

Sorbona, vorbește fluent franceza și are un încântător simț al umorului.

M-am auzit spunând:

— Dă-mi voie să ghicesc. I-ai dat întâlnire diseară?

Tata a tresărit — și m-am simțit mizerabil.

— Scuze, am spus, nu se cuvenea să zic asta.

— Oricum, a spus el, am întrebat-o pe Joan dacă mai știe ceva despre Lizzie care ar putea indica unde se află. A fost nevoie de puțină muncă de convingere, dar pe urmă mi-a spus de avort. Lizzie i se destăinuise. S-a întâmplat acum trei luni, aproximativ. Tatăl era McQueen, iar el a insistat ca ea să întrerupă sarcina, dar i-a și jurat că, după ce își părăsește soția și copiii pentru ea, vor face un copil.

Am simțit că mi se face rău. Nemernicul de McQueen îi promisese un copil și o și convinsese să întrerupă sarcina. Probabil chiar pe atunci se gândea la o cale de a se descotorosi de ea, deși îi turna gogoașa asta despre un viitor împreună, ca să o ducă cu zăhărelul și să continue să se culce cu ea. Nu era de mirare că biata Lizzie a creat fantezia asta cu sarcina — fusese înșelată să creadă că în cărți exista un copil cu minunatul dr. McQueen.

— Ți-a spus femeia asta cum a rezolvat Lizzie treaba cu avortul?

— L-a făcut într-o pauză de prânz — și a rugat-o pe Joan să meargă cu ea să o susțină moral. De îndată ce a ieșit din sala postoperatorie, s-a purtat ca și cum nu se întâmplase nimic și a insistat să se întoarcă la serviciu… deși Joan a încercat să o convingă să se ducă acasă. Dar ea s-a întors la muncă și a lucrat încă opt ore. Iar în restul săptămânii a muncit pe brânci, ca o nebună. Apoi, chiar înainte ca toți să plece în weekend, Joan s-a dus la toaletă și a auzit o femeie plângând de mama focului într-o cabină. Era Lizzie. Joan a spus că i-au trebuit vreo douăzeci de minute să o liniștească — și atunci Lizzie a implorat-o să nu spună nimănui. Luni, când s-au întors toți la serviciu, Lizzie s-a purtat ca și cum nu se întâmplase nimic… Și mai e ceva ce ar trebui să știi, Hannah. După masa de prânz, am sunat la Massachusetts Women's Health Organization și am cerut să vorbesc cu o femeie pe nume Gifford, de la biroul de relații publice. La început nu m-a crezut când am spus că sunt bunicul lui Lizzie Buchan și mi-a pus o grămadă de întrebări despre ea — fiindcă, după cum mi-a explicat, organizația primește în mod constant amenințări de la lunatici care susțin interzicerea avortului și a eutanasiei. Dar când și-a dat seama că sunt cine spuneam că sunt, nu a pomenit nimic despre avortul lui Lizzie — confidențialitatea datorată pacientului și toate celelalte, slavă Domnului — dar mi-a spus că ea a făcut una dintre cele mai mari donații pe care le-a primit organizația.

— Cât, mai exact?

— Douăzeci de mii de dolari.

— Vorbești serios?

— Păi, a spus tata, susține o cauză foarte bună. Totuși… e o sumă care îți cam taie respirația. Probabil au ajutat-o enorm.

Conversația asta avea loc în barul de la Onyx. Era puțin trecut de ora șase, nu dormisem decât vreo cinci ore, eram cu nervii la pământ și fetița mea lipsea încă. În fața acestei noi dezvăluiri am simțit că îmi crapă capul. Nu voiam decât să dispar și să fiu singură.

— Tată, eu mă duc sus să mă întind puțin.

— Nu te simți bine?

— Nu, nu mă simt bine.

— Nu mă miră.

— Când apare Dan, te rog să-i spui tot ce mi-ai spus mie.

— Așa am să fac.

În cameră, mi-am scos pantofii, m-am întins pe pat și m-am uitat în tavan. Cred că ăsta a fost momentul în care ar fi trebuit să cedez nervos și să-mi plâng fiica pierdută. Dar n-am simțit decât o profundă și teribilă indiferență — același gen de indiferență care însoțea diagnosticul de Alzheimer al mamei. Dar măcar mama avusese o viață plină și complicată, până când boala a început să pună stăpânire pe mintea ei. Pe câtă vreme Lizzie… Lizzie era încă foarte tânără, încă încerca să-și găsească drumul. Povestea ei încă evolua. Dispariția ei mă descuraja fiindcă, dintr-un motiv anume, ea considera că acest dezastru cu doctorul era sfârșitul lucrurilor. În amăgirea ei, își miza întreaga fericire viitoare pe un rahat oportunist care profita de nevoia ei amețitoare de iubire.

Dar m-a mai străfulgerat un gând: gândul că nu știam multe despre Lizzie. Și nu, nu era același lucru cu înțelegerea faptului că în mintea soțului meu există compartimente ascunse la care n-am să am niciodată acces. Aici era vorba de *fiica mea* — cineva pe care l-am crescut; cineva care (până de curând) îmi povestea tot ce se petrecea în viața ei; cineva pe care credeam că îl înțeleg întru totul. Ca să descopăr niște lucruri noi și îngrozitoare despre ea… dependența de cumpărături, problemele cronice cu banii, generozitatea exagerată, răbufnirile de furie, pretențiile pe care le avea de la alții (și, cel mai grăitor, de la ea), avortul…

Asta chiar m-a făcut praf — faptul că ținuse pentru sine această decizie uriașă… sau, mai rău, că nu se putuse hotărî să-mi spună despre asta. Și nu fiindcă m-aș fi repezit să o critic. Știa că sunt pentru avort și eutanasie și că aș rămâne alături de ea în orice situație. Puteam doar să-mi închipui durerea pe care a suportat-o după aceea… mai ales când și-a

dat seama că McQueen o să-și încalce promisiunea de a avea un copil împreună, o viață împreună.

Oh, Doamne, de ce fusese atât de naivă? Și de ce risipise atâta iubire pe un bărbat însurat — un bărbat care era atât de limpede nedemn de ea?

Dar acum îmi era clar că Lizzie avea mai multe laturi care pur și simplu îmi scăpaseră… sau, poate, știam ca există, dar nu voiam să le văd.

M-am uitat în tavan vreme de… nu știu, am pierdut noțiunea timpului. Apoi ușa s-a deschis și a intrat Dan, arătând tras la față și vlăguit. O clipă nu a spus nimic, doar s-a trântit în fotoliul aflat vizavi de pat. M-am ridicat în capul oaselor.

— Ești bine? a întrebat el.

— Nu chiar. Te-ai întâlnit jos cu tata?

A dat din cap.

— Și ți-a povestit ce a aflat azi despre Lizzie?

Și-a mușcat buza și a dat iar din cap. Apoi, aproape în șoaptă, a spus:

— Am să i-o plătesc rahatului ăluia de McQueen.

— Totul e incredibil. Și acum e rândul meu să mă întreb de ce nu a putut să mă sune… de ce i-a fost frică să-mi împărtășească acest lucru important din viața ei.

— Poate că la început avortul nu a fost un lucru important. Poate a devenit important abia dupa ce McQueen i-a dat papucii.

— Dar faptul că a donat douăzeci de miare grupului ăluia? E o sumă uriașă — indiferent cât au ajutat-o cu avortul. Și toate lucrurile alea inutile pe care și le-a cumpărat…

— Oamenii triști, cu ceva bani, merg des la cumpărături, a spus Dan.

Și-a acoperit fața cu mâinile, a inspirat adânc, apoi și le-a coborât și a spus:

— Azi după-amiază, când eram în biroul lui Leary de la Departamentul de Poliție din Brookline, m-a străfulgerat gândul că, de fapt, acest coșmar nu se întâmplă, că mă aflu într-o realitate paralelă și că în orice clipă cineva va apăsa pe un comutator și mă voi întoarce în așa-zisa mea viață normală.

— Când o să apară Lizzie, acel comutator va fi apăsat.

Și-a luat privirea de la mine.

— Sunt câteva lucruri pe care trebuie să le știi, a spus el.

— Ascult.

— Primul e că, dacă Lizzie nu e găsită până duminică, vor începe să

dragheze râul Charles.

Tot ce am putut să spun a fost:

— Așa de repede?

— Leary spune că asta e procedura normală în cazul unei persoane dispărute. Al doilea lucru e că acum îl socotesc pe McQueen suspect în dispariția ei.

M-am simțit de parcă mi s-ar fi tras o palmă tare peste față.

— Ei cred că i-a făcut rău... că a omorât-o? am întrebat cu glas strident.

— N-am spus asta. Încă au motive temeinice să creadă că a dispărut din proprie voință. Dar nu pot exclude posibilitatea ca McQueen să se fi temut atât de tare că va fi dat în vileag de ea, încât...

S-a întrerupt și și-a mușcat tare buza.

— După cum mi-a spus Leary, nu-i deloc un scenariu nou: bărbatul însurat care își reduce la tăcere amanta când ea începe să-i amenințe familia. Dar ce îi îngrijorează este ce le-a spus tipul care lucrează la magazinul 7-Eleven de pe Caseway Street, aproape de Gara de Nord. Acolo s-a făcut prima retragere de la ATM — și deși nu își amintește perfect, e destul de sigur că nu a văzut o femeie intrând și folosind ATM-ul la ora la care banca a înregistrat o retragere din contul ei.

— I-au arătat fotografia lui McQueen?

— Bine-nțeles. Dar tipul nu a putut să spună cu certitudine că el a fost.

— De obicei, nu se folosesc camere de supraveghere pentru a înregistra toate retragerile de la ATM-uri?

— Ba da, dar nu la aparatele mici pe care le vezi în magazinele deschise non-stop. Și, din păcate, ambele retrageri s-au făcut în astfel de magazine.

— Caseway Street nu e în apropiere?

— E la o jumătate de minut de mers pe jos de la hotel. Am intrat în 7-Eleven înainte să mă întorc. I-am arătat femeii de la tejghea poza lui Lizzie. Nu a văzut-o — dar ea lucrase în mare parte din timp în spate, în seara când s-a făcut retragerea. Am dat și o tură pe acolo și am vorbit cu o mulțime de oameni ai străzii care se învârt pe lângă Gara de Nord. Niciunul nu a recunoscut-o, deși toți cei cu care am vorbit m-au tapat de doi dolari de căciulă.

— De ce un doctor bogat ca McQueen ar folosi cardul lui Lizzie ca să scoată bani de la ATM?

— Aceeași întrebare i-am pus-o eu lui Leary. A spus că e posibil ca McQueen să fi încercat să încurce urmele, să-i facă pe toți să creadă că

Lizzie e tot în viață, fiindcă a retras bani…

— Are logică. L-au interogat pe McQueen în legătură cu asta?

— N-au pomenit de ATM. Au vrut să vadă dacă mai e o retragere de numerar și dacă, de data asta, pot să-i dea de urmă. Sau poate speră că persoana care scoate bani ar putea să facă o greșeală folosind un ATM dotat cu cameră video.

— McQueen ar fi prea deștept ca să facă asta.

— Încă n-au stabilit că e vorba de McQueen și, deși se află sub supraveghere, nici măcar n-au lăsat să se înțeleagă că e suspect, în eventualitatea că îl lasă nervii și încearcă să fugă.

Lizzie omorâtă? Nu, nu puteam să accept asta, nu puteam să cred asta. Oricât de mult îl uram pe McQueen, îi țineam minte supărarea și mânia din timpul conversației noastre telefonice. Dacă ar fi omorât-o pe Lizzie, sigur ar fi fost mai rezervat, ar fi făcut pe prostul. Însă era posibil și să se fi arătat revoltat doar de ochii mei, să abată și mai mult atenția de la el ca prim suspect. La urma urmelor, dacă putea să convingă poliția că ultima dată când a văzut-o pe Lizzie a fost în barul de la Four Seasons când pe ea au apucat-o pandaliile, cum puteau să-l înlănțuie de dispariția ei ulterioară?

I-am expus lui Dan această teorie. El a dat din umeri și a spus că, în esență, Leary formulase aceeași idee. Detectivul voia acum să se întâlnească față în față cu mine ca să audă conținutul discuției mele telefonice cu McQueen și să stea de vorbă și cu tata.

— S-a gândit că unul dintre voi ar putea să-i spună ceva ce vouă nu vi s-a părut important, dar care pe el l-ar putea ajuta. A propus ca întrevederea să aibă loc mâine, la nouă și jumătate.

— În regulă. Chiar vreau să mă întâlnesc cu el.

— E un tip bun. Dar mi-a dat și o altă veste proastă. Nu știu care jurnalist de la *Boston Herald* se ocupă de caz și, deși până acum Leary a reușit să-l oprească să-l dea în ziar, e doar o chestiune de zile până să îl publice. Iar când o s-o facă…

Oh, acum înțelegeam totul. Fiindcă povestea asta avea toate ingredientele după care se dădeau în vânt tabloidele — doctorul bogat, foarte respectat; tânăra femeie de carieră, școlită, cu salariu mare; sex ilicit; întrerupere de sarcină; promisiunile unei viitoare vieți împreună, încălcate; felul în care ea îl hărțuia, marea scenă făcută în fața soției și copiilor doctorului; și — ingredientul cel mai bun — faptul că dispăruse. *Ar putea fi vorba de crimă? Ar fi posibil ca acest binecunoscut dermatolog* (le-ar plăcea tare mult faptul că e dermatolog și că are propria emisiune TV) *să fi cedat și, într-un moment de furie dementă*…?

Parcă și vedeam un instantaneu al sărmanei mele fiice tipărit la scară mare pe o pagină din *Herald* cu subtitlul: *Tânăra femeie de carieră Elizabeth Buchan avea tot… în afară de celebrul doctor al visurilor ei*.

— Dan, crezi că a omorât-o? Și să nu spui „nu“ doar ca să fiu liniștită. Crezi că a mers atât de departe?

— Nu, nu cred. Nu are logică, iar Leary spune că poate McQueen să justifice unde s-a aflat în orele de după dispariția lui Lizzie.

— Atunci de ce îl consideră pe McQueen suspect?

— Fiindcă e polițai și cred că polițaii nu exclud niciodată pe nimeni, până poate să fie exclus… și fiindcă dacă există cineva care ar dori ca Lizzie să dispară, acela e McQueen.

— Trebuie să-l sunăm pe Jeff, am spus.

— Mi-a trecut și mie prin minte gândul ăsta… mai ales că povestea poate să explodeze în ziare în orice cipă. Dacă el primește vestea la mâna a doua…

O să-l apuce dracii. Și ar avea dreptate să se înfurie. E o veste pe care trebuie să o afle.

— Îl sun eu, dacă vrei, a spus Dan.

— Nu, îl sun eu.

De fapt, nu voiam să îl sun pe Jeff deoarece, la fel ca Dan, mă cam temeam de el. Mă temeam de mânia lui, de tonul lui aspru dojenitor. Dar știam și că, spre deosebire de tatăl lui, aveam să abat mai bine asupra mea eventualele mizerii pe care le-ar fi debitat.

Asa că am ridicat receptorul și am format numărul de acasă a lui Jeff, din West Hartford. A răspuns Shannon. Auzeam în fundal desenele animate de la televizorul dat tare.

— Oh, bună, Hannah! a spus ea cu acel glas veșnic voios al ei, care încheia fiecare propoziție cu un semn de exclamare. M-ai prins într-un moment cam aiurea…

— Pot să sun din nou când vine Jeff acasă.

— Nu, e aici. Tocmai ne-am întors de la biserică.

— Vinerea?

— Azi e Vinerea Mare, a spus ea cu răceală.

— Așa e, am zis.

— Ți-l dau pe Jeff.

Am auzit-o strigându-l… apoi l-am auzit și pe el strigând „Am să vorbesc din birou“, după care el a ridicat receptorul, iar Shannon a închis și tot haosul ambiental a dispărut brusc de pe fir.

— Bună, mamă, a spus el pe un ton plăcut. Cum merg lucrurile în Maine?

— Sunt în Boston. Și sunt aici cu tatăl tău și cu bunicul tău.

— Nu știam că petreceți împreună Paștele în Boston.

— Nici noi n-am știut.

Pauză.

— Asta ce vrea să însemne? a spus el.

— Jeff — am o veste neplăcută. Lizzie a dispărut.

Și pe urmă i-am povestit tot. Nu m-a întrerupt deloc. Doar a ascultat. Când am terminat, a spus:

— Vin la Boston.

— Nu e nevoie să vii, am zis. Poliția pare să se ocupe de caz în detaliu și mâine plecăm.

— Crezi că e un lucru înțelept?

— Nu — eu aș prefera să colind toate străzile și să bat la fiecare ușă, dacă asta ar însemna să o găsesc pe Lizzie. Dar tatăl tău are trei operații programate pentru duminică.

— Operează în Duminica Paștelui?

— Nu toată lumea este evanghelistă…

— De ce trebuie să faci tu o astfel de remarcă într-un astfel de moment?

— Fiindcă sunt stresată peste poate, de asta. Bine?

Ceva în glasul meu i-a spus să dea înapoi. A dat.

— Bine, a spus el.

— Deci poimâine tatăl tău trebuie să opereze, iar eu trebuie să-l duc pe bunicul înapoi în Burlington și pe urmă să mă întorc în Portland… așa că, dacă vrei să vii la Boston, bine. Dar noi nu o să fim aici. Fiindcă nu vrem să fim aici când apare povestea în *Boston Herald* — chiar dacă detectivul Leary ne-a spus că, fără doar și poate, ziarul va trimite un reporter în Maine să-și vâre nasul peste tot și să încerce să ne convingă să dăm un interviu lacrimogen despre Lizzie și, probabil, să-i facă pe prietenii ei din liceu să spună că era o puștoaică de treabă, că era… *este*…

Glasul mi s-a sugrumat și, ca să nu plâng, am tăcut.

— Ești bine, mamă?

— De ce toată lumea mă tot întreabă asta? am strigat. Cum aș putea să fiu bine?

— Care e numele complet al doctorului ăstuia? a întrebat el foarte serios.

I-am spus.

— Și al detectivului din Brookline, care se ocupă de caz?

I-am dat numele lui Leary și numărul de telefon.

— Am să văd ce pot face ca să împiedic să apară în ziare afacerea

asta. Nu vrem publicitate.

— *Vrem?*

— Familia… și mai ales Lizzie. Când oamenii vor afla de aventura asta a ei și de scena cu copiii și de avort, cariera ei se va sfârși.

— S-ar putea ca viața ei să se fi sfârșit deja, Jeff.

— Nu se poate să gândești așa.

— De ce mama dracului nu? am strigat.

— Tata e acolo?

— Ți-l dau acum.

Am aruncat receptorul pe pat.

— Fiul tău cel prefăcut evlavios, i-am spus lui Dan.

El a luat telefonul și s-a dus la fereastră și a vorbit cu Jeff încet câteva minute. Apoi s-a întors iar spre mine și a spus în receptor:

— Bine-nțeles că am să-i spun… da… bine… sună-mă oricând.

A pus receptorul la loc în furcă.

— În regulă, am zis, spune-mi că am dat cu bățu-n baltă.

— Ai dat cu bățu-n baltă — dar Jeff vrea să știi că înțelege de ce.

— Ce să spun, nu mai pot de bucurie!

— Hannah, știu că ai probleme cu Jeff, dar…

— Știi de ce vrea de fapt să împiedice să apară în ziare toate astea? Fiindcă asta înseamnă că nu va fi făcut de rușine, în mod public, de faptul că sora lui a făcut un avort în timp ce și-o trăgea cu un bărbat însurat…

— E foarte zguduit, la fel ca noi. Și foarte îngrijorat pentru Lizzie.

— Și pentru cariera *lui*, desigur.

— Dacă poate, cumva, să țină departe de ziare povestea asta, mie îmi convine. Niciunul dintre noi nu are nevoie de vâlva pe care o va stârni. Iar tu trebuie să încerci să dormi la noapte.

— Cum am să fac asta?

— Am în bagaj un carnet de rețete. Sunt sigur că undeva în Boston există o farmacie care e deschisă până târziu. Aș putea să-l rog pe portar să dea o fugă până acolo și să-ți ia ceva, după care să nu fii prea buimacă dimineață.

— Deci crezi că am nevoie să fiu făcută knock out, nu-i așa?

— Da, cred și, foarte sincer, vreau să iau și eu două.

A chemat portarul. Acesta a venit sus după rețetă. După o oră, s-a întors de la farmacie cu o punguță. Dan i-a mulțumit și i-a dat bacșiș 20 de dolari. Eu eram deja în pat. Am acceptat două pilule de la soțul meu și le-am înghițit cu un pahar cu apă.

— Vii în pat? am întrebat.

— Puțin mai târziu.

A început să se încalțe.

— Unde te duci? am întrebat.

— Am nevoie de o plimbare, a spus el.

— Iar te duci să o cauți?

— Ai o problemă cu asta?

— Nu vreau să rătăcești pe străzi toată noaptea, făcându-ți și mai mult sânge rău. Oricum, nu era vorba că luăm amândoi somnifere și dormim duși?

— Lasă-mă doar o oră.

— Am să adorm până atunci. Oricum, n-ai s-o găsești.

— Să nu spui asta.

— Dar e adevărat.

— Merită să încerc, a spus el.

— Dacă asta te face fericit…

— Nu e vorba să mă facă *pe mine* fericit. Trebuie să o găsim pe Lizzie.

— Nu vreau să mă cert cu tine.

— Atunci să nu mai spui prostii, a zis el, luându-și paltonul. Sper să dormi. Ai nevoie.

Și tu la fel, am vrut să spun, dar m-am oprit. De îndată ce a ieșit pe ușă, m-am simțit extrem de vinovată. *Dacă asta te face fericit*. N-am vrut să fiu răutăcioasă, și totuși exact așa a sunat. Dan avea dreptate: am spus o prostie. Și dacă, rătăcind pe străzi, simțea că face ceva pentru Lizzie, așa să fie.

Pilulele și-au făcut efectul dorit și, după câteva minute, am adormit. Când m-am trezit era dimineață — șapte și zece, conform ceasului de pe noptieră. Aveam creierul încețoșat de la somnifere. Mi-au trebuit câteva clipe să mă limpezesc. Dar măcar dormisem.

Dan era treaz deja. Era în baie, sub duș. După câteva minute, când a ieșit, a spus:

— Azi-noapte nu te-ai mișcat.

— N-ai luat și tu două pilule?

— Am băut câteva pahare în oraș. Alcoolul și somniferele nu fac casă bună.

— La ce oră te-ai întors?

— Târziu.

Iarăși? mi-a venit să întreb, dar m-am abținut.

— Unde ai ajuns, de data asta?

— În Theater District, Chinatown, Gara de Sud… apoi am luat un taxi până în Cambridge și m-am plimbat prin Harvard Yard. O mulțime de

oameni dorm noaptea acolo. Tot acolo am găsit barul ăsta…

— Încă o noapte de Scotch?

— Bourbon.

— Aș vrea să pot să beau și eu whisky. Mie nu-mi face bine.

— E bun și el la ceva.

Pauză.

— Îmi pare rău, am spus.

— Pentru ce?

— Pentru că am făcut aseară remarca aia prostească.

— Nu contează.

— Nu trebuia să spun ce am spus.

— Nu aveți întâlnire la nouă treizeci cu detectivul Leary?

Am plecat cu tata în Brookline.

— S-ar părea că azi-noapte ai dormit mai bine, a spus tata.

— Am luat somnifere. Tu ai dormit?

— Cu intermitențe. Dar asta poate și din cauză că aseară, pe la zece, am primit un telefon de la nepotul meu.

— Te-a sunat Jeff? A fost prietenos?

— Nu a fost prietenos — dar m-a luat la întrebări cam ca un procuror. Totuși, mi-a părut bine că m-a sunat. E îngrijorat, și, presupun, a vrut să știe părerea mea despre ce s-a întâmplat. O să ajungă aici luni…

Dacă asta îl face să se simtă mai bine…

Detectivul Patrick Leary avea până în patruzeci de ani și era un bărbat masiv, ușor neglijent, îmbrăcat cu un costum căruia nu i-ar fi stricat să fie călcat. Dar avea ochi ageri și foarte pătrunzători și, deși purtarea lui a fost cam neceremonioasă, mi-au plăcut profesionalismul și decența lui. Nu s-a repezit să ne compătimească pentru situația prin care treceam. Nu a făcut promisiuni pripite, cum că nu o să lase nicio piatră nerăsturnată. Mi-a făcut impresia unui om care, prin însăși firea lui, avea să facă tot ce era nevoie pentru a-mi găsi fata, fără să se bată cu pumnul în piept pentru asta. Am avut pe loc încredere în el și mi-am păstrat încrederea chiar și după ce a început să-mi pună niște întrebări foarte stânjenitoare.

Când am ajuns la secția din Brookline, ne-a ieșit în întâmpinare și ne-a întrebat dacă nu ne deranjează să fim intervievați separat.

— Am constatat că oamenii vorbesc ceva mai ușor când în cameră nu mai e și un alt membru al familiei.

Noi am fost de acord și, pe principiul doamnele mai întâi, m-a condus pe un coridor și, de acolo, într-o sală de interogatoriu, lipsită de personalitate: pereți de un crem murdar, lumini fluorescente, tavan din

plăci de ceramică albă, o masă de oțel, două scaune tari. Mi-a oferit o cafea. Am acceptat. În timp ce se făcea cafeaua, mi-a pus o mulțime de întrebări generale despre copilăria și adolescența lui Lizzie — dacă a mai dat semne de instabilitate („nu, până a venit în Boston și a început să lucreze la fonduri mutuale — deși, pe la cincisprezece ani, când au început să o intereseze băieții, a fost destul de romantică“) și dacă avea mulți prieteni („nu era deosebit de sociabilă și nu putea să sufere găștile, dar a avut mereu amici la școală și în cartier“).

Apoi, din senin, a întrebat:

— Ați spune că dumneavoastră și domnul doctor Buchan aveți o căsnicie fericită?

— Chiar nu văd ce legătură are asta cu dispariția lui Lizzie, am spus.

— Încerc doar să întocmesc un profil psihologic — să văd dacă a existat ceva în trecutul ei care ar fi putut declanșa o reacție în timpul despărțirii și s-o trimită… știu și eu… înapoi într-un loc în care obișnuia să-și petreacă timpul în copilărie. De multe ori când oamenii se dau dispăruți, ei acționează în mod irațional. Totodată, se întorc în mod frecvent în locuri care, pentru ei, au anumite asocieri cu trecutul…

— Tot nu înțeleg ce legătură are asta cu căsnicia mea.

— Vă este teamă să vorbiți despre căsnicia dumneavoastră?

— Nu — deloc. În același timp, însă…

— Este o invadare a intimității dumneavoastră?

— N-aș folosi cuvinte așa de tari.

— Aceeași întrebare i-am pus-o soțului dumneavoastră.

— Și ce-a spus?

— Nu pot să dezvălui asta. E strict confidențial. Dumneavoastră ce credeți că a spus?

— Cunoscându-l pe Dan, consideră, probabil, că avem o căsnicie foarte bună.

— Sunteți de acord cu părerea lui?

Pauză.

— Da, cred că, în comparație cu multe cupluri pe care le cunosc, avem o căsnicie bună.

— Dar nu o căsnicie *foarte* bună?

— O căsnicie bună e o căsnicie bună.

— Adică?

— A supraviețuit. Ambele părți și-au ținut firea, am rămas împreună, în ciuda…

— În ciuda?

— Sunteți căsătorit, domnule detectiv?

— Divorțat.

— Atunci înțelegeți ce înseamnă „în ciuda“.

A zâmbit slab.

— Așadar Lizzie a crescut într-o familie stabilă? Fără războieli continue, fără scandaluri mari, fără dezgroparea publică a scheletelor din dulap?

— Nu, nimic din toate astea.

— Și ați fost amândoi părinți iubitori, care ați susținut-o?

— Așa cred, da. Dar unde vreți să ajungeți, domnule detectiv?

A luat un dosar din servieta pe care o adusese pentru interviu și l-a deschis.

— Îmi pare rău că trebuie, și trebuie, să aduc în discuție asta, însă e relevant. Una dintre colegele ei de muncă mi-a spus că Lizzie i-a mărturisit odată că nu a considerat niciodată că părinții ei sunt un cuplu fericit. Politicoși unul cu celălalt. Îndatoritori. Deloc războinici și absolut stabili. Dar, în mintea ei, niciodată fericiți unul cu celălalt. Și colega ei își făcea griji că motivul pentru care nu s-a simțit niciodată împăcată cu sine și căuta mereu cu disperare fericirea poate să fie faptul că nu provenea dintr-o familie deosebit de fericită.

— O prostie mai mare ca asta nu se poate, am spus.

— Eu nu fac decât să reproduc…

— Dar *de ce* reproduceți asta? Nu văd ce relevanță are.

— Îmi cer scuze dacă întrebările astea sunt cam prea personale, doamnă Buchan. Nu încerc decât să îmi dau seama dacă dispariția ei este o simplă fugă sau un suicid. De asta este atât de important mediul familial — mai ales că acum a depășit limita crucială de șaptezeci și două de ore.

— Ce este asta?

— În majoritatea cazurilor de persoane dispărute, persoana fie este găsită, fie apare din senin după trei zile. Dar dacă până atunci nu se întoarce acasă, dispariția e cauzată de obicei — și trebuie să subliniez că aici nu există reguli bătute-n cuie — de faptul că persoana vrea cu adevărat să dispară, fie fugind de acasă și ascunzându-se, fie sinucigându-se. Totuși, de obicei, cei care se sinucid nu caută decât să pună capăt suferinței lor. În cazul lui Lizzie, ea încă este în căutarea unui prinț fermecător care să o ducă departe de tot ce e urât în viață. Faptul că McQueen a părăsit-o — și faptul că, chiar și după marea scenă din barul de la Four Seasons, ea a continuat să spună că el o să-și părăsească soția și copiii și o va lăsa iarăși gravidă — înseamnă că încă mai e optimistă. Iar faptul că, în mintea ei, părinții ei n-au avut cea mai fericită căsnicie

înseamnă că, în felul ei nevrotic, îl caută, probabil, pe tipul care, crede ea, va îndrepta lucrurile. Dacă ați fi avut o căsnicie dezastruoasă sau extrem de fericită, ar fi putut avea motiv să dispară, gândindu-se că ea nu o să aibă niciodată parte de o astfel de fericire, sau că toate relațiile intime sunt toxice. Cum căsnicia dumneavoastră a fost funcțională, lucrul ăsta îi oferă o miză — o șansă de a găsi dragostea de poveste la care încă visează… Sau, cel puțin, așa văd eu lucrurile… și s-ar putea să mă înșel.

Pauză.

— Sunteți psiholog, domnule detectiv?

— Am studiat psihologia… înainte de a intra în poliție.

— Se vede. Iar teoria dumneavoastră despre Lizzie este foarte convingătoare, cu toate că n-am știut…

— Ce?

— Că eu și cu Dan emanăm atâta… *funcționalitate* ca și cuplu.

— Cum spuneam, e doar o relatare la mâna a doua, a celor spuse de ea. Și aveți dreptate — chiar și la douăzeci de ani, copiii vor ca părinții lor să fie fericiți și nu pot să priceapă că realitatea e puțin mai cenușie. Nu vă învinuiți prea mult pentru asta — și îmi cer iar scuze dacă stilul meu cam personal de a pune întrebări v-a deranjat...

— Așadar, nu credeți că ar fi putut s-o omoare McQueen?

— N-am exclus de tot ipoteza asta — deși am verificat tot ce a făcut în zilele de după scena de la Four Seasons și pare curat. Dar cine poate să spună, de exemplu, că nu a angajat pe cineva să facă treaba asta în locul lui? Însă astea sunt doar ipoteze judiciare. Pentru că, între noi fie vorba, părerea mea e că o fi Mark McQueen o jigodie, dar nu e criminal.

Interviul s-a terminat, am ieșit și am așteptat cât timp detectivul Leary l-a intervievat pe tata. Acea propoziție — *părinții ei nu au fost un cuplu fericit* — nu-mi dădea pace. Așadar, așa ne-a văzut ea. Și dacă asta era părerea lui Lizzie despre căsnicia noastră, și Jeff trebuie să fi crezut asta. Și mai erau prietenii noștri, vecinii noștri, colegii de muncă — oare și ei gândeau: *Hannah și Dan au o căsnicie lipsită de iubire*?

Discuția tatei cu Leary a durat patruzeci și cinci de minute — aproape de trei ori mai mult decât interogarea mea. Au ieșit împreună, buni amici.

— Bănuiesc că acum îl duceți pe tatăl dumneavoastră înapoi în Vermont, a spus Leary. Iar dumneavoastră vă întoarceți mâine în Maine?

— Da.

— Ei bine, am toate numerele dumneavoastră de telefon și imediat ce aud ceva, am să vă sun.

Mi-a întins o carte de vizită cu un număr scris pe spate.

— Și iată numărul meu de mobil în caz că nu mă găsiți aici. Puteți să sunați oricând. Știu cât de neliniștiți sunteți. Și să-l duceți cu bine pe tatăl dumneavoastră în Burlington. Avem nevoie de mai mulți tipi ca el… chiar dacă nu sunt deloc de acord cu cea mai mare parte din ce spune.

— Numai cu jumătate, a spus tata, întinzându-i mâna lui Leary, care i-a strâns-o cu căldură. Și, nu uitați — în Burlington avem o echipă grozavă de liga a doua, așa că vă așteptăm la un meci vara ce vine.

În mașină, am spus:

— Se pare că ești bun prieten cu Leary.

— E un tânăr impresionant.

— Ce e povestea asta cu echipa de liga a doua?

— Nu mai ții minte Vermont Expos — echipa de baseball?

— Oh, da.

— Leary e pasionat de baseball și îi plac tare mult meciurile din liga inferioară. Le consideră mai curate decât ce se joacă în liga superioară și asta e și părerea mea. Oricum, i-am povestit de Expos, i-am spus că este echipa fermierilor din Montreal și joacă pe micul și frumosul stadion din Burlington… și l-am invitat să vadă un meci.

— Despre ce ați mai vorbit?

— Despre Lizzie, desigur.

— Și?

— Despre chestii din trecut, în general, deși părea deosebit de interesat să știe dacă, după părerea mea, a avut o supărare mare pe părinții ei.

— Ce i-ai spus?

— Că toți copiii sunt ținuți în frâu de părinții lor, ceea ce îi supără, dar că tu și cu Dan ați fost mai îngăduitori cu ea decât majoritatea.

— Îți mulțumesc pentru laude, tată.

— E chiar un polițist extrem de interesant, a zis tata.

— Mi-a spus că are formare de psiholog.

— Oh, și mie mi-a zis asta. Dar ți-a spus că înainte de a studia psihologia a stat un an într-un seminar iezuit?

— Asta explică multe, am spus.

După cum stabiliserăm, eu și tata am plecat de la secția de poliție din Brookline direct la Vermont — Dan întorcându-se deja în Portland. Plecarea din Boston a fost dureroasă, căci era o acceptare a eșecului nostru de a o găsi pe Lizzie, dar a fost și o ușurare, deoarece părăseam locul în care dispăruse ea. În general, Boston e un oraș discret, fără pretenții, nu are nimic din vâltoarea emoțională a marilor orașe precum New York sau Chicago. Dar, de acum înainte, eu aveam să-l văd drept locul

din care fiica mea a dispărut în neant — și eram sigură că din motivul ăsta îl voi urî mereu.

În afara orașului, traficul era lejer. Am trecut Tobin Bridge și am ajuns pe șoseaua Interstate 93 în timp record. Am mers în linie dreaptă până la New Hampshire și, imediat după Concord, am cotit pe I-89. Apoi am făcut nouăzeci de minute până în Burlington. Drumul de la Boston la Lake Champlain îmi era întipărit în minte la fel ca drumul de la Portland la orașul meu natal, căci era o porțiune de autostradă pe care o parcursesem foarte des în anii de studenție și în verile în care Dan lucra în Boston. În timp ce ne îndreptam spre nord, mi-am adus aminte că, în ’69, am tras o fugă în sud, să petrec un weekend cu Margy; amândouă am dormit pe podeaua dormitorului micuț al uneia dintre prietenele ei din anul I, aflată acum în Radcliffe, și am fumat cu ea o țigară cu marijuana în apropierea statuii lui John Harvard, și am cumpărat o bluză caraghioasă din pânză topită de la un boutique hippie din Cambridge, și am ajuns la o petrecere dată într-un dormitor, și am stat de vorbă cu un tip de la Harvard, destul de sensibil, pe nume Stan, care era student în anul doi și mi-a spus că scrisese deja un roman și a vrut să se culce cu mine în noaptea aia, dar eu n-am avut chef, chiar dacă îl găseam destul de interesant, și pe drumul de întoarcere la Burlington am regretat mult că nu m-am culcat cu el, iar după zece zile l-am cunoscut pe Dan Buchan și a început toată povestea noastră, deși la acea vreme niciunul dintre noi nu s-a gândit că ăsta era începutul unui destin comun.

Acum, treizeci de ani mai târziu, iată-mă străduindu-mă să fiu cât mai curajoasă și optimistă în toiul dispariției copilului meu și, din senin, gândindu-mă la acel weekend din primul an de studenție, din Boston, și întrebându-mă cum mi s-ar fi schimbat viața dacă mă culcam cu acel viitor scriitor. Nu, nu sunt destul de naivă să cred că aș mai fi cu el acum, dar, mă întreb, dacă, să zicem, m-aș fi culcat cu el, aș mai fi fost deosebit de receptivă sau interesată când acest student medicinist din Glens Falls, New York, mi-a ieșit în cale? Oare l-aș fi refuzat când a propus să bem o bere într-o bombă frecventată de studenți? Iar dacă s-ar fi întâmplat asta, sigur n-aș mai fi fost acum în mașina asta, încercând să îmi spun că detectivul Leary are dreptate (la urma urmelor, e un fost iezuit) — Lizzie nu se încadrează în profilul sinucigașului.

— La ce te gândești? a întrebat tata.

Am dat din umeri, nevrând să-i împărtășesc comentariile lui Lizzie, cu toate că mă întrebam dacă Lizzie a văzut ce eu nu puteam — nu voiam — să accept: faptul că mariajul meu era o minciună enormă. Dacă mi-aș fi deschis sufletul în fața lui, tata m-ar fi liniștit, desigur, spunându-mi că

nimeni în afară de cei doi participanți principali nu poate înțelege cu adevărat complexa geografie internă a unei căsnicii. Dar acum eram atât de șubredă emoțional, încât nu suportam ideea confidențelor fiică–tată. Așa că, pe drumul de întoarcere la Burlington, n-am prea vorbit. Radioul public din Vermont transmitea un concert de Haydn și Schubert — iar buletinele de știri din oră în oră veneau și plecau fără să le comentăm.

Când am ajuns la periferia orașului Burlington, tata a spus:

— Înainte să plecăm de la hotel, am vorbit cu Edith. A spus că o să ne pregătească cina.

— Foarte drăguț din partea ei.

— E foarte îngrijorată din cauza lui Lizzie.

— Știi, tată, cred că am să plec direct la Portland după ce te las acasă.

— Înțeleg, a spus el, părând deranjat. Asta nu are legătură cu faptul că Edith e acolo, nu-i așa?

— Nu, chiar nu are.

— Dar nu îți place.

— Nu vreau să mai povestesc altcuiva totul despre Lizzie.

— Edith nu ți-ar cere asta. Nu e genul iscoditor.

— Nu asta e problema, tată — și, de fapt, în niciun caz Edith nu e problema. Treaba e că simt nevoia să fiu singură. Nu te supăra.

— Am înțeles, a spus el, însă am fost foarte sigură că a luat personal hotărârea mea de a fi singură.

Ca să fiu corectă cu Edith, când am ajuns acasă la tata, am descoperit că făcuse curățenie peste tot cât am fost noi plecați, umpluse frigiderul și ne aștepta cu o carafă cu un cocteil alcoolic și un platou cu brânzeturi.

— Hannah nu rămâne, i-a spus tata.

— Chiar trebuie să mă întorc în Maine, am spus.

— Am încercat să o conving să rămână, dar…

— Dacă Hannah simte că trebuie să plece, să plece, a spus Edith. Și eu aș vrea să fiu singură într-un moment ca ăsta.

Binecuvântată să fii, Edith.

— Tot nu-mi place ideea că ai să conduci noaptea pe șoseaua aia, a spus tata.

— E adultă, John, a spus Edith.

— Iar părintele e mereu părinte, a spus tata.

Înainte să plec, tata a făcut ceva ieșit din comun. În loc să mă pupe pe obraz, ca de obicei, m-a îmbrățișat. Nu mi-a spus vorbe de consolare, nici nu a rostit vreo predicție de tipul *Sunt sigur că o să apară*. Doar m-a

ținut în brațe câteva clipe.

Imediat după aceea am plecat. Am luat-o spre est în lumina care scădea, părăsind autostrada interstatală pentru o splendidă șosea cu două benzi, care se strecura printr-un șir de orășele neatinse. M-am concentrat asupra drumului, a coastelor de deal înghețate, a caselor pe lângă care treceam. Am deschis radioul. Când s-a lăsat întunericul și NPR a trecut de la *All Things Considered* la jazz, am dat volumul mai tare și am lăsat saxofonul melancolic al lui Dexter Gordon să mă poarte spre est. Când și când, îmi aruncam ochii spre mobilul de pe bord, dorindu-mi să sune și să aud glasul lui Lizzie. Dar, ori de câte ori îmi treceau prin minte astfel de gânduri chinuitoare, le alungam, repetând ca pe o mantra gândul: *nu pot să fac nimic… nu pot să fac nimic… nu pot să…*

La St. Johnsbury, am luat-o pe Route 302. Am ajuns în New Hampshire. O oră mai târziu, eram la granița cu Maine. Când mai aveam douăzeci de mile până în Portland, am sunat acasă, dar nu a răspuns nimeni. Așa că l-am sunat pe Dan pe mobil, însă când și aici a intrat mesageria vocală, am lăsat încă un mesaj, în care îi spuneam că ajung în scurt timp. M-am uitat la ceasul de la bord. Opt și șaptesprezece. Probabil că Dan a plecat la sala de sport de la Woodlands Club. Când 302 s-a unit cu 295, am luat-o spre nord și am ieșit în Bucknam Road ca să fac niște cumpărături de la marele supermarket Shaw.

Am dat peste o sută de dolari pe produse de băcănie. Puștiul care a pus produsele în pungi a dus căruciorul până la mașină. Nu putea să aibă mai mult de șaptesprezece ani și, în timp ce mă uitam cum pune totul în portbagaj, mi-am adus aminte că între anul doi și anul trei de liceu, Lizzie a lucrat două săptămâni într-o vară ca supraveghetoare la casă, la un Rite-Aids Drugs din același mall.

— Nu-mi place să iau fiecare produs la mână, a spus ea într-o după-amiază când a venit acasă și m-a anunțat că părăsise slujba.

Țin minte că mi-a plăcut că a refuzat să suporte o situație insuportabilă. Atunci de ce a suportat atâta timp slujba aia insuportabilă de la fondurile mutuale? Și de ce rămăsese lângă un insuportabil bărbat însurat și nu văzuse că promisiunile lui erau deșarte? Când își pierduse acel talent de a se despărți de ceva ce nu-i plăcea?

— Vă simțiți bine, doamnă? m-a întrebat băiatul.

Mi-am atins obrazul drept. Era ud.

— Nu chiar, am spus.

Apoi am băgat mâna în geantă, am scos cinci dolari și i-am mulțumit pentru că m-a ajutat.

Casa avea obloanele închise și era cufundată în întuneric. Nouă și

douăsprezece minute. Foarte târziu pentru exerciții la sală, după standardele lui Dan. Înainte să despachetez cumpărăturile, am verificat mesageria vocală. Nimic important cu privire la Lizzie — doar Jeff care confirma că luni pleca la Boston și aranjase o întâlnire cu detectivul Leary.

— M-a asigurat că poate să mai întârzie câteva zile apariția poveștii în *Boston Herald*. Am să discut în weekend cu câțiva colegi să vedem dacă există vreo cale legală de a opri publicarea.

Slabe șanse. Și, deși o parte din mine aprecia eforturile lui Jeff de a limita drepturile oferite de Primul Amendament în acest caz, exista și o parte urâcioasă din mine care considera că adevărata lui motivație era nevoia disperată de a ascunde faptul că sora lui făcuse un avort — ceea ce nu le-ar fi convenit deloc amicelor lui Shannon, care militau împotriva avortului și eutanasiei.

Mi-am citit e-mailurile. Bune de aruncat, cele mai multe, dar era și o depeșă Salutări din Țara Chimioterapiei de la Margy:

> Bună, iubito,
>
> Tocmai am venit acasă de la încă o ședință de chimioterapie. Se pare că dr. Walgreen a găsit ceva gri și amorf în lobul inferior la ultimul RMN pe care l-am făcut acum câteva zile și vrea să-l distrugă. Nimic prea sinistru, consideră el, dar, în adevăratul stil al oncologilor, este ultraprudent. Așa că, după ce mi-am petrecut după-amiaza cu un tub care mi-a picurat otravă în organism, acum sunt acasă și mă uit la prostiile de la televizor — un reality show cretin cu șase cupluri care sunt încuiate într-o închisoare de maximă securitate, acum nefolosită — și mă întreb de ce nu mai dai niciun semn de viață. Ai citit cartea îngrozitoare? Dacă da, te rog să mă suni cât mai repede, ca să punem la cale strategia.
>
> Mi-e dor de tine și tare aș vrea să putem da pe gât acum două Martini — cel mai bun anestezic existent.
>
> M xxx

Iarăși chimioterapie… și *ceva gri și amorf în lobul inferior*. Oh, Doamne, asta nu suna deloc bine! Și la naiba cu cartea deocamdată. În comparație cu toate celelalte, era un fleac… sau, cel puțin, asta aveam să-mi spun în seara aceasta.

În timp ce îi trimiteam un e-mail de răspuns lui Margy, am auzit o

mașină oprind pe alee. Am terminat e-mailul și am coborât la parter. Dan tocmai intra pe ușă. A părut surprins să mă găsească acasă.

— Nu trebuia să te întorci mâine? a întrebat el.

— Bună și ție.

— Scuze, nu mă așteptam…

— N-ai primit mesajul?

— Am uitat să-mi deschid mobilul după sală.

— Ai lucrat în sală până acum?

— M-am întâlnit la club cu Elliot Bixby. Am băut o bere după aceea.

Elliot Bixby era șeful secției de dermatologie de la Maine Medical și un caraghios îngâmfat.

— În clipa de față n-aș suporta să fiu în preajma unui dermatolog, am spus.

— Da, și mie mi-a trecut prin minte gândul ăsta, dar l-am întâlnit în vestiar și când a propus să bem ceva… nu eram pregătit să mă întorc într-o casă goală. Vreo veste de la Boston?

Am clătinat din cap.

— Cum a mers întrevederea cu Leary?

— Mi-a pus niște întrebări dure.

— Ca de pildă?

— Dacă eu cred că avem o căsnicie fericită.

— Și pe mine m-a întrebat asta, a spus Dan.

— Mi-a spus. Și ce ai răspuns?

— Am spus adevărul.

— Adică?

— Păi, tu ce crezi?

— Tu să-mi spui.

Și-a privit pantofii.

— Am spus că suntem foarte fericiți. Tu?

Pauză. A continuat să-și ferească privirea. Am spus:

— I-am zis același lucru. E o căsnicie fericită.

Patru

În weekend n-am primit nicio veste de la Boston. Am continuat să sun pe mobilul lui Lizzie și am continuat să-i las mesaje vocale. Apoi, duminică după-amiază, a răspuns cineva.

— Da, cine-i?

Era un bărbat de o vârstă nedefinită. Nu părea treaz.

— Aș vrea să vorbesc cu Lizzie Buchan, te rog, am spus.

— Cine dracu' ești?

— Mama ei. Tu cine ești?

— Nu contează.

— Unde e fiica mea?

— De unde dracu' să știu eu!

— E la tine!

— Asta-i bună!

— O ții undeva?

— Ești nebună, cucoană?

— Unde e?

— Hei, nu mai urla!

— Unde e? am strigat. Ce-ai făcut cu ea?

— Ești sonată. N-am făcut nimic…

— Atunci de ce telefonul ei e la tine?

— L-am găsit.

— Unde?

— Pe stradă.

— Unde pe stradă?

— În Boston.

— Unde în Boston?

— Ce-i cu interogatoriul ăsta, cucoană?

— Fiica mea a dispărut. Ăsta e telefonul ei.

— Iar eu l-am găsit în Gardens.

— Public Gardens?

— Te-ai prins.

— Și ai văzut o femeie în jur de douăzeci și cinci de ani, cu părul șaten, scurt, de statură medie…

— Am găsit doar telefonul, cucoană. Bine?

Mi-a închis. Am format din nou, dar era ocupat. L-am sunat imediat pe mobil pe detectivul Leary, cerându-mi scuze că îl sun duminică. Când i-am povestit ce se întâmplase, a spus:

— Lăsați-mă câteva minute să iau legătura cu echipa.

M-a sunat după o oră și mi-a spus că verificarea convorbirii telefonice îi dusese la un tip care trăia sub cerul liber în Boston Gardens. Fusese ridicat de o mașină de patrulare și deja se jura pe ochii lui că el doar găsise mobilul lui Lizzie, aruncat aproape de locul în care dormea.

— Dacă asta se confirmă, s-ar putea să avem noroc să aflăm că și ea doarme în Boston Gardens. În timp ce vorbim, oamenii noștri fac o razie la fața locului.

Dar razia nu a scos la iveală nimic, iar bărbatul pe care îl ridicaseră le era bine cunoscut polițiștilor locali. În plus, era considerat inofensiv și, în majoritatea timpului, era beat.

— Am arătat fotografia lui Lizzie tuturor celor care dorm în Gardens, mi-a spus Leary. Nu a recunoscut-o nimeni… dar faptul că telefonul ei a fost recuperat azi înseamnă că e posibil ca în ultimele două zile ea să fi fost prin preajmă. Nu e ceva stabilit, dar aș paria bani frumoși că a aruncat telefonul acum mai puțin de douăzeci și patru de ore. Vagabondul ăsta jură că l-a găsit sub o bancă în parc… și oricât mi-ar plăcea să-l scarmăn pe netrebnic, cred că spune adevărul.

În dimineața următoare, telefonul a sunat la opt. Am răspuns. Era detectivul Leary.

— Am prins pe cineva care folosea codul bancar al lui Lizzie.

Mi s-a tăiat răsuflarea.

— Cine e? am întrebat.

— De fapt, a fost o femeie — tot un om al străzii. Polițiștii din zona Common o cunosc bine. Au prins-o retrăgând două sute de dolari de pe cardul lui Lizzie la un ATM din apropiere de stația de metrou Haymarket.

— De unde avea cardul?

— Tocmai am ieșit dintr-un interogatoriu de o oră — și se jură pe ochii ei că Lizzie i l-a dat.

— Glumiți.

— Aș vrea eu. După spusele acestei femei, în ultimele două nopți Lizzie a dormit sub cerul liber alături de ea în Common, iar când s-a plâns că nu are ce să mănânce, fiica dumneavoastră i-a dat cardul, pretinde ea, și i-a scris chiar și PIN-ul. Treaba e că femeia mi-a arătat bucata de hârtie pe care chipurile scrisese Lizzie PIN-ul. Am pus să fie comparată cu o mostră a scrisului ei pe care o avem la dosar. S-a potrivit.

— Poate i l-a luat cu forța.

— Așa m-am gândit și eu până când o femeie pe nume Josiane Thierry — sunt sigur că îl pronunț greșit — oricum, această turistă franțuzoaică a fost abordată în dimineața asta de o femeie a cărei

descriere se potrivește foarte bine cu cea a lui Lizzie, în apropierea Gării de Sud. A spus că femeia asta — care arăta destul de murdară și trasă la față — a venit la ea și, când a aflat că e franțuzoiacă, a început să vorbească cu ea în limba ei natală. Lizzie vorbește o franceză destul de bună, nu-i așa?

— A studiat un an în Franța.

— Ei bine, această Thierry a fost cu siguranță impresionată de franceza ei — mai ales că venea de la cineva pe care ea l-a descris translatorului nostru drept… cum a zis? O *clocharde*… așa se zice în franceză la…

— Vagabondă, haimana.

— Așa e, din păcate. Oricum, a spus că femeia asta era destul de incoerentă și i-a întins pur și simplu un portofel și i-a spus că poate să ia tot ce e în el. Înainte ca franțuzoaica să apuce să spună ceva, a coborât în stația de metrou și a dispărut. Oricum, franțuzoaica a fost o bună cetățeancă și a dus portofelul la cea mai apropiată secție de poliție. Tuturor secțiilor din oraș le-a fost transmisă prin fax poza lui Lizzie — toți polițiștii știu că ea e marele caz de persoană dispărută. Iar sergentul de la ghișeu a aruncat o privire pe permisul de conducere din portofel și m-a sunat.

Am căzut pe gânduri, încercând să asimilez toate astea.

— Mai sunteți la telefon, doamnă Buchan?

— Da.

— Știu că vă este destul de greu, dar măcar acum avem dovada sigură că Lizzie trăiește și în dimineața asta era în Boston.

— Da, dar dacă a dat tot de pomană… ar putea însemna asta că s-a hotărât să se omoare?

— N-aș exclude posibilitatea asta. Dar de ce și-a dat de pomană cardurile și banii înainte să o facă? Știm de la colegii ei de serviciu că e generoasă în mod impulsiv. Dar faptul că de o vreme doarme sub cerul liber… de cel puțin două zile, am verificat noi… și, după spusele franțuzoaicei, e foarte preocupată, absentă, mă convinge că e într-o stare de prăbușire nervoasă. Înseamnă asta că e candidată la sinucidere? Poate. Dar ceea ce știu eu despre acest soi de depresie e că în clipa de față nu știe exact ce face… de aceea face lucruri la care nu te aștepți, cum ar fi dormitul în Boston Common, când apartamentul ei e doar la o milă depărtare, sau faptul că i-a dat cardul și PIN-ul acelei bețive.

Am încercat să mi-o închipui pe Lizzie a mea printre acei proscriși amărâți care bântuiau parcurile. Și acum eram îngrijorată de ce se făcea ea dacă nu mai avea bani. Oh, Lizzie, găsește un telefon, sună-mă și lasă-

ne să te salvăm!

— Mai e ceva ce trebuie să știți, a spus detectivul Leary.

— Alte vești proaste?

— Din păcate. Oricât am încercat să-i țin la distanță — și cred că și fiul dumneavoastră, avocatul, s-a ocupat de asta — din păcate, tocmai am primit un telefon de la reporterul de la *Boston Herald*, care se interesează de cazul ăsta. Îl cheamă Joe O'Toole și redactorul-șef i-a spus să nu o mai lălăie cu articolul despre Lizzie. Așa că s-au gândit să-l publice mâine și, într-o oră, trebuie să vă așteptați la un telefon de la el. Când m-a sunat să mă întrebe dacă s-a mai întâmplat ceva, a spus că o să vrea un comentariu fie de la dumneavoastră, fie de la domnul dr. Buchan. I-am cerut să-mi dea voie să vă spun că o să vă sune…

— Și dacă, să spunem, refuz să-i răspund la întrebări?

— E dreptul dumneavoastră. Totuși, din experiența mea, cred că e mai bine să colaborați cu presa, mai ales că vor publica fotografia lui Lizzie și s-ar putea ca cineva să o vadă pe stradă. Așa că tipul de la *Herald* se poate dovedi util…

După ce am terminat convorbirea, am coborât la subsol, unde Dan își întinsese pe birou toată colecția de ceasuri vechi. Lustruia fiecare piesă în parte — o treabă casnică minoră pe care o folosea ca mod de a face față unei situații imposibil de făcut față.

— La telefon era detectivul Leary, am spus și i-am relatat convorbirea.

Dan a pus jos cârpa de lustruit și s-a uitat cu ochi goi la furnirul de stejar al biroului său. Când i-am spus că în scurtă vreme o să ne sune un jurnalist de la *Herald*, tot ce a spus a fost:

— Te superi dacă vorbești tu cu el? Eu trebuie să mă duc după-amiază la spital.

— Păi, nici eu nu vreau să vorbesc cu el.

— Răspunde-i la întrebări și gata.

— Dan, chiar aș vrea să te ocupi tu de asta.

Și-a ferit privirea și a spus:

— Nu cred că mă pot descurca.

— Bine, am spus. Am să vorbesc eu cu el.

Joe O'Toole a sunat după aproximativ o jumătate de oră. Mă așteptam la un ziarist care vorbește repede — poate că am văzut prea multe filme — dar s-a dovedit a fi un bărbat ușor ezitant care, în ciuda stilului șovăitor de a vorbi, a reușit să fie înspăimântător de direct. Nu m-a compătimit, nici nu a rostit cuvinte de consolare cu privire la absența lui Lizzie. În schimb, prima lui întrebare pentru mine a fost:

— Credeți că asta a fost prima dată când fiica dumneavoastră a avut o aventură cu un bărbat însurat?

Am simțit un val de panică, dar mi-am spus că trebuie să-i răspund direct la întrebări.

— Da, chiar cred asta.

— Ăă… de ce sunteți așa de sigură?

— Fiindcă întotdeauna a fost foarte deschisă cu mine în privința vieții ei private.

— Deci erați prietene bune?

— Foarte.

— Așadar știați că anul trecut a fost mustrată de angajatorii ei când a hărțuit un partener dintr-o bancă asociată?

— Nu știu despre ce vorbiți, am spus și am fost sigură că glasul meu a sunat speriat.

— Domnul se numea Kleinsdorf. Fiica dumneavoastră negocia cu el un contract de finanțare. Au avut o relație extraconjugală scurtă, iar când, după aproximativ o lună, el i-a pus capăt, ea l-a sunat zi și noapte și chiar a apărut de două ori la biroul lui din New York.

— N-am știut…

— Dar… ăă… ați spus că era… ăă… foarte deschisă cu dumneavoastră în privința vieții ei private.

Mi-am ales cu mare grijă cuvintele.

— Este evident că fiica mea are niște probleme foarte mari.

— Vă simțiți… ăă… vinovată pentru aceste probleme?

— Aveți copii, domnule O'Toole?

— Da.

— Ei bine, atunci știți că toți părinții se simt vinovați într-un anumit grad dacă copilul lor are probleme psihologice. Lizzie a crescut într-o familie relativ stabilă, fericită. Dar depresia este o boală și această boală a făcut-o pe fiica mea să se poarte obsesional și…

— Să facă întrerupere de sarcină?

— Asta a fost o decizie pe care a luat-o cu dr. McQueen…

— Conform spuselor lui McQueen, singurul motiv pentru care a încurajat-o să facă avort a fost că a considerat că nu era suficient de stabilă psihologic pentru a… ăă… „rezista solicitărilor maternității"… și ăsta e un citat…

— Asta e o minciună. McQueen nu a vrut să-și părăsească soția și copiii. De asta a silit-o să facă avortul.

— Oh, așadar credeți că a fost vorba de constrângere? a întrebat O'Toole.

Treaba o lua pe o cale foarte greșită.

— Cred că fiica mea a făcut întrerupere de sarcină doar pentru că i-a cerut-o McQueen… promițându-i că vor face un copil împreună după divorțul lui.

— Fiica dumneavoastră v-a spus asta?

— Presupun, doar… m-am auzit spunând.

— Înțeleg…

— Dar știu că Lizzie își dorea atât de mult copii, încât n-ar fi făcut niciodată întrerupere de sarcină…

— Dar, în situația dată, încuviințați ca fiica dumneavoastră să facă avort?

— Dacă pentru ea a fost decizia corectă la vremea respectivă — și dacă a luat-o fără presiuni din afară — atunci da, încuviințez.

— Totuși, nu v-a spus de ce făcea întrerupere de sarcină?

— Am aflat de avort abia după dispariția ei.

— Prin urmare, v-a… ăă… ascuns multe secrete.

— Numai de când s-a îmbolnăvit.

A tăcut câteva clipe. Îl auzeam scriind de zor într-un carnet, transcriindu-mi cuvintele. Îmi era groază să mă gândesc cum aveau să fie ele manipulate.

— Ei bine… ăă… vă mulțumesc pentru timpul acordat, doamnă Buchan. Dacă o să mai am întrebări, am să revin cu un telefon.

Mi-a venit să-i spun „Te rog să nu-i faci vreun rău…“, dar m-am abținut să formulez o astfel de rugăminte, știind că putea să fie înregistrată și folosită împotriva noastră. Oricum, până să apuc să răspund, O'Toole a închis.

Panică, panică și iar panică. Am vrut să iau telefonul și să-i povestesc lui Dan cât de prost răspunsesem la întrebările lui O'Toole, că mă luase total prin surprindere și că mi-aș fi dorit ca soțul meu să nu se fi fofilat lăsându-mă pe mine să mă descurc cu interviul. Dar, înainte de asta, am simțit nevoia să încerc să țin puțin situația sub control. Așa că l-am sunat pe Leary pe mobil și i-am povestit ce dezastruos decursese interviul.

— Nu vreau să par crud, a spus el, dar cum am zis mai devreme, într-un caz de persoană dispărută, cu cât e mai senzațional articolul, cu atât avem șanse mai mari să găsim pe cineva care a zărit persoana care s-a evaporat…

— Dar dacă, să zicem, Lizzie chiar suferă o cădere nervoasă când citește asta?

— *Dacă* citește asta. Dat fiind comportamentul ei anormal de până

acum, e puțin probabil să acorde atenție presei. Asta-i doar o supoziție, desigur.

— Din felul în care m-a chestionat, sunt aproape sigură că O'Toole o să denatureze povestea pentru a o zugrăvi pe Lizzie ca pe o japiță.

— Vă înțeleg, dar în ciuda eforturilor unora dintre politicienii noștri republicani, încă avem o presă liberă în țara asta și nu pot să fac nimic cu privire la ce scrie O'Toole. Mai la obiect, dacă îi dau telefon și îl întreb cum prezintă povestea, ar putea să se ducă la redactorul-șef, care ar putea să se ducă la șeful meu ca să-i ceară să fiu aspru pedepsit că am încercat să influențez presa. Așa că să sperăm că articolul va avea efectul dorit și Lizzie va fi găsită repede și presa își va pierde imediat interesul și totul va trece.

Voiam tare mult să cred asta, cu toate că mă îndoiam că lucrurile au să iasă așa.

— Fiul dumneavoastră vine mâine la mine, a spus Leary. Nu o să fie mulțumit de chestia cu avortul, nu-i așa?

— De unde știți asta?

— Sunt detectiv. Și știu să caut pe Google pe cineva. Jeffrey Buchan — președintele Coaliției împotriva avortului și eutanasiei din Connecticut, un adevărat călăuzitor la Biserica Evanghelică Liberă, tată a doi copii, căsătorit cu Shannon Buchan, fostă Moran, copreședintă a coaliției mai sus pomenite, persoană care a fost arestată și eliberată, fără a fi pusă sub acuzare, anul trecut, în timpul unui marș de protest împotriva unei clinici de avorturi din New London.

— Nici n-am știut asta.

— A apărut doar în ziarele din Connecticut și a fost un subiect destul de neimportant.

Totuși, Jeff ar fi trebuit să spună ceva. Știam foarte puține lucruri despre copiii mei pe care credeam că îi cunosc foarte bine.

— Oricum, nu vreau să mă amestec în probleme de familie, dar dacă ar fi mai ușor pentru dumneavoastră, îl sun bucuros acum pe fiul dumneavoastră și îl anunț că *Herald* publică mâine articolul.

— V-aș fi recunoscătoare.

— Atunci, e ca și făcut.

— Un ultim lucru, domnule detectiv. O'Toole mi-a spus de celălalt caz de hărțuire. Este evident că știați despre asta.

— Da.

— Atunci de ce nu mi-ați spus?

— M-am gândit că v-ați confruntat cu destule probleme în ultima vreme…

După ce convorbirea s-a terminat, am trecut la calculator și i-am trimis un e-mail lui Margy:

> Iubito,
> Ești acasă?
> H xxx

De îndată ce l-am trimis, de pe serverul lui Margy s-a întors altul, care îi informa pe toți corespondenții:

> Weekendul ăsta voi fi plecată să mă ascund într-un loc bucolic și rural și mă voi întoarce la birou abia marți dimineață. Dacă e o urgență de prim ordin, sun-o pe asistenta mea, Kate Shapiro, la (212)555-0264.

Era o urgență de prim ordin, dar tot nu m-am putut hotărî să o găsesc pe asistenta ei și pe urmă să o pun să strice weekendul pe care Margy îl petrecea departe de muncă, de chimioterapie și de toate traumele care însoțesc cancerul la plămâni. O parte din mine voia să sune o prietenă din localitate — Alice Armstrong, de pildă — și să-i povestească întreaga saga și să plângă pe umărul ei. Dar, deși doream cu disperare să vorbesc despre asta, o altă parte din mine voia doar să fugă, să evite toate discuțiile și problemele și presiunile care știam că aveau să apară de îndată ce ziarele de mâine publicau povestea. Așa că m-am ridicat, i-am scris lui Dan un bilet în care îi spuneam că după-amiază voi fi plecată și mă voi întoarce, probabil, la începutul serii. Apoi mi-am lăsat mobilul pe tejgheaua din bucătărie (voiam câteva ore în care să nu pot fi contactată), am luat cheile de la mașină și *New York Times* de duminică, am ieșit din casă, m-am suit în mașină și am pornit spre nord.

Peste o oră — mulțumită autostrăzii interstatale de coastă și a diverselor drumuri laterale — am intrat în parcarea de la Popham Beach State Park. Era în jur de trei după-amiază și, deoarece era o zi rece de aprilie, în parcarea mare nu erau decât două mașini. Mi-am ridicat gulerul de la jachetă și am pornit pe cărare către plajă, nisipul scârțâind sub tălpile bocancilor mei de drumeție. Cerul avea culoarea scrumului de țigară — un petic mic de albastru ivindu-se de după bolta de nori. Dar nu mă deranja vremea mohorâtă. Popham Beach — trei mile neîntrerupte de nisip la țărmul Atlanticului — era a mea. Eram singură și aveam la dispoziție două ore și jumătate de lumină ca să hoinăresc fără țintă și fără să mă gândesc la ceva. Era ora refluxului și, mulțumită temperaturii scăzute, nisipul era suficient de tare ca să merg chiar pe lângă apă. Așa că

am cotit la stânga și am pornit spre nord-est. Aerul mirosea a sare, din spate bătea un vânticel, iar orizontul, deși întunecat, părea nesfârșit. Mama spunea mereu că apa este cel mai bun psihoterapeut. Ori de câte ori era deprimată sau doar suferea de melancolia de fiecare zi (melancolie care, în cazul mamei, era un eveniment care se petrecea de trei ori pe săptămână, în cel mai bun caz) se ducea pe malul Lacului Champlain și se uita la suprafața întinsă a apei până se simțea mai liniștită. Țin minte că acum câțiva ani, în ajunul Crăciunului, a intrat într-o stare de spirit neagră, în timp ce toca ceapă pentru umplutura pentru curcan. Eu sosisem cu o zi înainte. Dan trebuia să vină în acea seară. La fel și copiii noștri, iar tata se ascundea în biroul lui din campus, așa că eu și cu mama eram singure în casă. Brusc, a început să toace atât de repede, încât am spus:

— Hei, ia-o mai ușor!

Fără nicio avertizare, a împins tocătorul de pe tejgheaua din bucătărie. Ceapa tocată s-a împrăștiat peste tot.

— Să nu-mi spui mie s-o iau mai ușor! Să nu…

S-a întrerupt și a înțepenit, apoi a părut să aibă un moment de absență mentală însoțită de o mișcare spasmodică, rapidă a capului. Treaba a durat doar câteva secunde și, când s-a sfârșit, i-au trebuit câteva clipe să-și dea seama unde se afla. După ce episodul a trecut, s-a uitat la mine ca o persoană încă ametită de la o palmă primită din senin și a zis:

— Ce-ai spus?

— Nu contează, mamă. Ești bine?

— Pe podea e ceapă.

— Nu-ți face griji, o adun eu.

A dat din cap și a ieșit din bucătărie. După câteva minute, când s-a întors, era în palton și avea pălăria pe cap.

— Mă duc la lac, a spus ea. Vrei să vii și tu?

Ne-am suit în mașina mea și am pornit pe străzile cenușii, înghețate.

— Mai ții minte când aveam ierni adevărate în Vermont? a întrebat ea încet. Acum ninge atât de sporadic, încât avem patru luni doar de vreme rece și mohorâtă.

— Vorbești ca un personaj dintr-un roman rusesc.

— Sunt rusoaică, a spus ea țâfnoasă. Și în romanele rusești întotdeauna e zăpadă.

Am zâmbit, ușurată să o aud pe mama iar arțăgoasă, ca de obicei. Am mers până la o plajă mică de pe malul lacului. Am parcat mașina și am pășit pe fâșia îngustă de nisip. Mama s-a așezat imediat, și-a strâns

genunchii la piept și s-a uitat în zare, peste lac, la muntele Adirondack profilat pe cer, din statul New York. Deși părul ei era încărunțit în întregime și avea nevoie de lentile cu dioptrii mari ca să vadă lumea, postura ei pe plajă era a unei fete care se uită la apă, întrebându-se ce o să-i aducă viitorul. Până când a spus:

— Știi ce regret cel mai mult în viață? Faptul că nu sunt fericită.

— E cineva?

— Da, cred că există pe lume o mulțime de oameni rezonabil de mulțumiți. Sau, cel puțin, vreau să cred asta. Pentru că eu n-am fost niciodată mulțumită, n-am fost niciodată…

S-a întrerupt iar, pierzând șirul gândurilor, clipind mărunt în soarele slab de iarnă care îmbrăca lacul. Trei luni mai târziu, a fost diagnosticată cu Alzheimer și a început lunga și lenta coborâre în tăcere.

Nu sunt fericită.

Uitându-mă la Atlantic de pe o dună de nisip de pe Popham Beach, mi-am amintit cuvintele mamei și n-am putut să nu mă gândesc că nici eu nu sunt fericită. Nu că m-ar nemulțumi totul… doar că n-am simțit niciodată cu adevărat acea bucurie continuă care speri că îți va însoți viața. Oh, au existat momente de plăcere, de distracție, de senzația că totul e bine și frumos. Dar acestea au fost în mare parte ocazionale; străfulgerări episodice în toiul fleacurilor de zi cu zi, care alcătuiesc viața. Și nu, nu sunt o băbătie posomorâtă care crede că a avut o viață nefericită. Și totuși… ideea de a te trezi entuziasmat, de a te lupta cu toate fleacurile cotidiene, de a vedea puținul timp pe care îl petreci aici ca pe o aventură grozavă…

Nu, eu nu sunt tocmai așa. Bine, mi-am păstrat o anumită curiozitate, mă străduiesc să rămân optimistă, dar…

Nu sunt fericită.

Dan este? El nu pare niciodată posomorât, dar nici foarte entuziasmat. Nu e felul lui. El e foarte *egal*, foarte controlat. Nici el nu e fericit.

Și Jeff? Bărbatul furios, care critică veșnic tot ce nu se potrivește cu rigidul lui punct de vedere, preocupat atât de nebunește să pară soțul și tatăl grozav, bărbatul care apără valorile familiei și reprezintă America corporatistă. *El este fericit*?

Și mai e Lizzie — biata mea fiică dispărută care părea odată că deține în mod minunat controlul asupra vieții ei, care părea atât de hotărâtă să evite toate capcanele care împing atâția oameni în fundături profesionale și personale din care e foarte greu de ieșit.

Iar acum…

Oh, Doamne, o luăm de la capăt!

Ochii mă usturau de lacrimi și am încercat să-mi spun că era o reacție la aerul sărat. M-am forțat să continui să merg, să ridic ochii din nisip și să-i ațintesc asupra neîncetatei tălăzuiri a Atlanticului. Gata cu golirea minții de tot, ce mă sfâșia. Dar cum m-aș fi putut aștepta să evit toate gândurile despre Lizzie într-un astfel de moment de incertitudine disperată, când nu știam dacă trăiește sau e moartă sau doarme într-un șanț sau…

Am mers mai departe pe plajă, pe lângă cabanele de vară oblonite și casele în stil colonial care caracterizau cel mai îndepărtat colț al Pophamului, păstrând un ritm alert până am ajuns în dreptul unui far impunător, aflat la câteva sute de metri în larg. M-am uitat la ceas. Patru și patruzeci de minute. Era timpul să mă întorc în parcare.

Am ajuns la mașină tocmai când s-a întunecat. O ceață joasă venea în valuri dinspre mare, reducând vizibilitatea. Când am ajuns la I-295, era trecut bine de șase. Dar în loc să mă îndrept spre casă, m-am hotărât să o iau spre nord, mergând încă treizeci de minute pe coastă până la Wiscasset — unul dintre acele orășele perfecte, de ilustrată din New England, având biserici cu acoperiș din șindrilă albă și case de căpitani de navă, cu alei tăinuite. Vara era ticsit de turiști și minunat de pustiu în această perioadă a anului. Dar pe strada principală era un mic restaurant care eram sigură că este deschis. Am avut dreptate. Chelnerul mi-a dat un separeu, astfel că am avut mult loc să întind nenumăratele secțiuni ale *New York Times* de duminică, peste care m-am uitat în timp ce mâncam ghiveci cu moluște și saramură de țipar, beam două pahare de Sauvignon Blanc și mă bucuram în liniște de simpla plăcere de a mânca și a citi pe îndelete, singură.

Când am ajuns în Falmouth, era trecut de nouă. În timp ce mă apropiam de ieșirea din Bucknam Road, am fost tentată să merg mai departe. Nu voiam să mă duc acasă, nu voiam să-i spun lui Dan despre interviul care mersese prost, nu voiam să aud vești proaste de la detectivul Leary. Voiam doar să rămân pe șoseaua asta.

Dar era deja un fugar în familie și știam că, îți place sau nu, întotdeauna trebuie să privești în față lucrurile neplăcute. Așa că am ieșit din șosea și, după zece minute, am intrat pe aleea noastră.

La parter luminile erau stinse, dar auzeam televizorul din dormitor. Am urcat la etaj. Dan era deja în pat și se uita pe History Channel la un documentar despre Stalin. Oare de ce toți bărbații între două vârste pe care îi cunoșteam erau dependenți de History Channel? Nu era vorba de sete de cunoaștere, consideram eu, ci, mai degrabă de nevoia

unui fel de experiență viscerală dincolo de corvoada vieții lor cotidiene. Când am intrat, Dan a ridicat ochii, a luat telecomanda și a dat volumul mai încet.

— Unde ai dispărut? a întrebat el încet.

I-am spus.

— Sună frumos, a zis el, îndreptându-și iar atenția spre ecran. Am primit două telefoane cât ai fost plecată.

— Detectivul Leary?

A clătinat din cap.

— Tatăl tău, care voia să știe ultimele vești, și Jeff, care părea al naibii de supărat că *Herald* publică articolul mâine.

— Sigur nu va fi mulțumit de ce dezvăluiesc ei despre sora lui.

Dan nu a spus nimic. A continuat să se uite la ecran.

— Și sunt cam îngrijorată că ce i-am spus eu jurnalistului ar putea fi scos din context.

Tot nu s-a uitat la mine.

— Sunt sigur că nu o să fie prea rău.

— Zău că nu mi-a plăcut cum a decurs interviul.

— Ți-a pus niște întrebări dure?

— Da.

— Păi, dacă ai răspuns la ele în mod rezonabil…

— Nu asta e ideea, Dan. Tipul e jurnalist de tabloid și o să trateze totul ca pe ceva senzațional. Iar din felul în care m-a chestionat, sunt destul de sigură că o să denatureze totul…

— Păi, dacă știai că e jurnalist de tabloid, de ce n-ai fost mai prudentă?

— Îți bați joc de mine? am spus, străduindu-mă să-mi țin supărarea în frâu.

Ochii lui au rămas fixați pe secvențele alb-negru cu gulagurile rusești.

— Spun doar că…

— Ai amnezie? am întrebat.

— Asta ce vrea să însemne?

— M-ai rugat să mă ocup eu de interviu, ai uitat?

— Nu, dar nu te supăra pe mine că a mers prost.

— Oh, mulțumesc mult…

— Hei, lasă tonul ăsta!

— Nu vreau să las tonul ăsta și chiar aș aprecia dacă te-ai uita la mine în timp ce ne certăm.

A stins televizorul, a împins plapuma și s-a dat jos din pat,

înșfăcând halatul pe care îl lăsase pe un scaun din apropiere.

— Tu ești cea care se ceartă, nu eu.

— Lasă jocul ăsta obișnuit al tău pasiv-agresiv.

S-a oprit și s-a uitat cu răceală la mine, dar glasul lui a fost sec, lipsit de emoție.

— Pasiv-agresiv? De când ai început să vorbești în termeni de psihologie?

— Vezi?! Tu te cerți!

S-a îndreptat spre ușă. Am spus:

— N-am să te las să pleci fără…

— Ei bine, nu mă cert cu tine pentru nimic.

— Ce se petrece acum nu e deloc *nimic*. Fiica noastră a dispărut.

— Și ești pe bună dreptate înnebunită. Iar eu am să mă țin la distanță și am să mă culc la parter.

A închis ușa în urma lui. Primul meu impuls a fost să mă duc după el și să-i cer socoteală. Dar eram atât de înfuriată de comentariile lui de fofilare și de obișnuitul lui mod de a evita să dea cărțile pe față, încât mi-am impus să rămân pe loc, știind că teama și durerea pe care le simțeam acum ar fi putut răbufni într-un potop răzbunător. Și mai era o parte însemnată din mine care întotdeauna s-a temut de ceea ce s-ar fi putut întâmpla între mine și Dan, dacă i-aș fi spus ce credeam cu adevărat despre tot ce avea legătură cu noi.

Așa că nu puteam să-l înfrunt pe Dan acum. Tot așa cum nu puteam face față unei convorbiri telefonice cu Jeff (oricum, Shannon se plângea dacă sunam vreodată după nouă). Și, sincer, nu voiam să încerc să liniștesc temerile tatei când nu eram în stare să le liniștesc pe ale mele. Nu voiam decât să dorm.

Dar n-am dormit bine. M-am trezit de două ori peste noapte și n-am îndrăznit să iau un al doilea somnifer de teamă că dimineață am să fiu buimacă, lucru pe care elevii mei aveau să-l vadă și să-l ridiculizeze.

La șase, am renunțat, am aruncat cartea pe care o citeam și am început să mă pregătesc de plecare.

După douăzeci de minute, când am coborât la parter, am văzut că mașina lui Dan nu mai era pe alee. N-am găsit niciun bilet în care să-mi spună că pleacă devreme și m-a mirat faptul că nu l-am auzit plecând în ultimele două ore ale acestei *nuit blanche*. Poate o întinsese într-un moment de-al meu de moțăială. Mi s-a strâns stomacul. Nu puteam să sufăr certurile care se încheiau neconcludent, fără vreun fel de armistițiu.

Am ridicat telefonul și am format numărul lui. Niciun răspuns — doar mesageria vocală. Era ciudat că a uitat să-și deschidă telefonul, mai

ales că spitalul avea mereu nevoie să ia legătura cu el. Fără îndoială că stresul îl făcea și pe el să fie neglijent.

Am luat geanta pentru sport și servieta, și am ieșit din casă. Cerul era tot negru, iar aerul foarte rece. M-am dus în centrul orașului și am parcat în fața sălii de sport. Deși la Woodlands Golf Club, unde Dan este membru, există o sală de sport excelentă, n-am putut niciodată să înghit atmosfera de club exclusivist a locului. Când copiii erau încă acasă, chiar nu puteam să le suport pe mamele parvenite care foloseau sala de acolo, în mare parte fiindcă se uitau de sus la mine că nu eram genul de mamă care stătea acasă, ca ele. Așa că am găsit această sală în centrul comercial, acum câțiva ani, și mă străduiesc să fac exerciții de cel puțin patru ori pe săptămână. E un regim pe care îl consider plictisitor, dar eficient când e vorba să-ți păstrezi greutatea și să-ți spui că blochezi ravagiile timpului (cum a spus odată Margy după ce am împlinit amândouă cincizeci de ani: „De acum înainte, totul se reduce la limitarea efectelor negative“).

Astăzi, totuși, în jumătatea de oră pe care o aveam la dispoziție, n-am încercat decât să atenuez efectele insomniei și stresului. Dar în timp ce mă chinuiam să țin pasul pe banda rulantă, singurul gând pe care îl aveam în minte era: *Cum poți să te angajezi în ceva atât de banal și egoist când fiica ta e tot dispărută*?

Știam că sentimentul de neajutorare care mă copleșea izvora din faptul că, fără să cutreier toate parcurile și să cercetez toate dormitoarele sordide pentru vagabonzi migratori din Boston, nu mai puteam face nimic ca s-o găsesc pe Lizzie. Iar în toiul valului de endorfine care a urmat exercițiilor fizice, am hotărât și să nu citesc *Boston Herald* până la sfârșitul zilei de lucru. La urma urmelor, veștile proaste nu trebuie ingerate imediat.

Așa că, în drum spre școală, m-am oprit la un 7-Eleven și am cumpărat tabloidul de care îmi era groază, refuzând să mă uit la pagina întâi și îndoindu-l imediat și băgându-l în servietă. M-am suit iar în mașină și am pornit spre școală. Acum era șapte și jumătate. Mai aveam o oră și un pic până la începerea cursurilor. În cutia mea poștală nu se adunase multă corespondență, dar coletul de la Margy, pe care îl așteptam, era acolo. L-am luat și m-am retras în biroul meu micuț. Am închis ușa, mi-am scos paltonul, m-am așezat la masa de lucru, metalică, și am desfăcut coletul. Înăuntru era o carte cartonată, cu aproximativ trei sute de pagini. Pe copertă, era lipit un bilet cu un mesaj simplu: *Citește capitolul 4, apoi sună-mă*.

Am înlăturat biletul și m-am pomenit uitându-mă la titlu:

Nu mai sunt protestatar:
Memoriile unui radical reformat

Dedesubt era ilustrația copertei, alcătuită în două imagini. Una era fotografia autorului, la douăzeci și doi de ani, pe atunci cu părul lung, vorbind furios și amenințător unui grup de tovarăși radicali cu părul lung, în timp ce, în fundal, cineva incendia un steag american. Cealaltă îl înfățișa pe autor — acum trecut de cincizeci de ani, cu ochelari cu ramă de os și părul rărit, îmbrăcat cu un costum sobru și cravată — dând mâna în Biroul Oval cu un anume George W. Bush. Nu știu care versiune a lui Tobias Judson m-a îngrozit mai tare.

M-am luptat cu dorința de a fuma o țigară. Am pierdut. M-am ridicat și am deschis larg fereastra din spatele meu. Apoi, scoțând capul afară, am băgat în gură un Marlboro Light și l-am aprins. Am fumat repede țigara, sperând că o rafală de vânt să nu trimită fumul în biroul meu (fumatul în școală este o infracțiune gravă, mai ales pentru corpul didactic). După ce am fumat țigara până la filtru, am stins-o pe pervaz și am aruncat-o într-o rigolă.

Am revenit în încăpere. Am închis fereastra. M-am așezat iar la masa de lucru. Am inspirat adânc, amețită de prima doză de nicotină din acea zi. Ea mi-a dat destul curaj să trag iar cartea spre mine. Am început să bat nervos cu degetele pe copertă.

Haide, isprăvește odată cu asta!

Am luat-o, am deschis-o la Capitolul 4 și am început să citesc.

Cinci

Capitolul 4
Iubire pe fugă

Când am primit apelul telefonic, stăteam pe podea, în apartamentul meu, cu George Jefferson, „Linxul“, „Secretarul de la Informații“ al The Black Panther, pentru zona Chicago. Era pe la zece dimineața. George trecuse pe la mine pentru o șuetă de dis-de-dimineață — dar, pe atunci, după obișnuita cafea cu fursecuri daneze, între tovarăși nicio zi nu putea începe fără puțin tras pe nas din țeavă. Așa că stăteam pe podea, cu picioarele încrucișate, ascultând ciudatele sincope de jazz ale lui Ornette Coleman, în timp ce George umplea țeava cu Panama Red — cea mai bună iarbă de pe piață pe atunci. Discutam despre recenta „Activitate a polițailor“ din zona Chicago, care tocmai îl umflaseră pe Fratele Ahmal Mingus pentru încercarea de a sabota întreaga corespondență care părăsea sediul FBI din zona Chicago, când telefonul a prins brusc viață. Am slobozit un fum de Panama Red și am răspuns.

— Da, am zis.

— Groucho? a întrebat glasul de la capătul firului.

— Hei, dacă eram Harpo, nu vorbeam, am spus.

— Aici Jack Daniels. Ce zici să ridici un ziar pentru mine? Dar să vii pregătit.

În câteva clipe, am înhățat haina și am ieșit pe ușă. Vedeți voi, „Groucho“ era numele meu de cod din Weather Underground, pentru că întotdeauna fusesem cel mai fățiș susținător al economiei marxiste. „Hei, dacă eram Harpo“ era răspunsul codat pe care îl foloseam ori de câte ori „Jack Daniels“ — șeful celulei mele — voia să verifice dacă vorbea cu mine. „Ce zici să ridici un ziar pentru mine“ însemna un singur lucru — era un ordin să mă duc la un telefon public de pe stradă, unde trebuia să aștept un telefon care nu putea fi interceptat. „Dar să vii pregătit“ era limbajul codat pentru: „fă-ți bagajul și fii gata să te roiești“.

Așa că am făcut cum mi s-a ordonat: am aruncat câteva haine într-un rucsac, am luat 300 de dolari, bani lichizi, și cartea de identitate falsă pe care o țineam ascunsă tocmai pentru un moment ca ăsta și i-am spus lui George că și el trebuia să se roiască acum. Fără măcar să mă uit în jur să văd dacă lăsasem aragazul aprins sau frigiderul deschis, ne-am furișat amândoi pe o ușă din spate, scanând strada pentru a verifica dacă eram sub supravegherea polițailor. Drumul fiind liber, ne-am îmbrățișat strâns

— ăsta era salutul revoluționar — și am pornit în direcții diferite.

Telefonul era la doar trei străzi depărtare de porțile principale ale Universității din Chicago — acum, ca și atunci, genul de institut de învățământ superior care manifestă un dispreț stil Left Bank pentru valorile americane.

Am ajuns la el exact când a început să sune.

— Groucho? a întrebat Jack Daniels.

— Hei, dacă eram Harpo…

— Afirmativ, a spus el. Am să fiu scurt. Șeful e pe urmele colegilor tăi de cameră de două zile.

— Care-i treaba pe mai departe?

— Aș zice să părăsești zona acum.

— Vorbești de un hop și un salt? am întrebat, asta însemnând să sar granița în Canada.

— Să nu luăm încă măsuri extreme — mai ales că s-ar putea ca toate punctele de ieșire să fie supravegheate. Ce-ar fi să-ți iei tălpășița o vreme? Șterge-o într-un loc liniștit, unde să nu fii în atenția presei. Iar când vei fi găsit un adăpost sigur, sună-mă și dă-mi de știre unde te afli. Drum bun, tovarășe!

Ce se întâmplase? După ce altă celulă Weatherman pusese o bombă în Departamentul Apărării, Jack Daniels a luat legătura cu mine și mi-a spus că, deoarece poliția și FBI instituiseră, practic, o blocadă în jurul orașului, trebuia să-i las pe acești tovarăși să se ascundă la mine până înceta urmărirea. Acuma, mulțumită îndoctrinării mele radicale, nici nu m-am gândit să contest ideea de a adăposti doi criminali — oameni care, prin acțiunile lor violente, egocentrice, erau răspunzători de moartea a doi cetățeni onești: Wendall Thomas III și Dwight Cassell, amândoi afro-americani, amândoi veterani ai războiului din Coreea, amândoi bărbați cu familie, cinci copii în total. Dar m-am gândit oare la moartea acestor bărbați nevinovați care păzeau un departament guvernamental însărcinat cu securitatea națiunii noastre? Pentru mine — marele marxist — ei erau doar pagube colaterale ale luptei pentru schimbarea revoluționară.

Totuși, acum, Șeful — mai cunoscut drept Federal Bureau of Investigation — își dăduse seama că cei doi atentatori stătuseră la subsemnatul după atac, și eram căutat pentru sprijinire și complicitate, un delict federal pedepsit cu douăzeci de ani de închisoare, pedeapsa maximă. Nu aveam de ales decât să ies din ascunzătoare — și s-o fac imediat. Așa că, gândindu-mă că ținea sub supraveghere toate autogările și aeroporturile, am plecat cu Green Line până la Oak Park. De ce Oak

Park? Fiindcă era locul natal al lui Ernest Hemingway și, în plus, fiindcă am decis că singurul loc în care nu aveau să mă caute era în suburbii. Am găsit un hotel mic la marginea orașului și m-am înregistrat.

După ce s-a înnoptat, am ieșit la adăpostul întunericului și am găsit o cabină telefonică. Am sunat dispecera și i-am cerut să-mi facă legătura cu un număr din Burlington, Vermont. Ea mi-a cerut să depun 2,25 dolari pentru trei minute. Mi-am ținut respirația și — chiar dacă asta era cu mulți ani înainte de a înțelege adevăratul sens al rugăciunii sau al spovedaniei creștine — am spus o mică rugăciune fierbinte, ca James Windsor Longley să răspundă la telefon.

James Windsor Longley (la fel ca în cazul multor oameni din această autobiografie, folosesc un pseudonim pentru a-i proteja adevărata identitate). Vă puteți imagina un nume cu rezonanță mai patriciană? James Windsor Longley exact asta era: un veritabil brahmin din Boston care, în anii șaizeci, trecea printr-un fel de răzvrătire adolescentină mult întârziată când a descoperit politica radicală.

A-l descrie pe James Windsor Longley ca pe un simplu radical chiar nu ar fi corect față de el. Era o rasă de revoluționar mult mai dură: ideologul intelectual care făcea pe Johnny Reb împotriva clasei lui și a tuturor privilegiilor pe care i le-a acordat țara lui.

L-am cunoscut pe profesorul Longley în mișcarea antirăzboinică. La vremea aceea abia trecuse de cincizeci de ani și era o mare atracție la orice întrunire sau demonstrație, pentru că producea o impresie deosebită: profesorul din lumea bună, între două vârste care, cu toate astea, vorbea limbajul schimbării politice radicale. Tinerii îl adorau. Pentru ei, el era tatăl lor devenit revoluționar. Femeile, mai ales, îl adorau. Și la fel ca toți ceilalți din mișcare, el considera cuceririle sexuale fără consecințe ca fiind una dintre recompensele pentru adoptarea retoricii antiorânduire (și trebuie să subliniez aici că, pe atunci, când era vorba de amorul liber eu eram la fel de vagabond ca oricare alt stângist. În vremea respectivă, diferența dintre mine și James Windsor Longley era că el era căsătorit).

Oricum, îl consideram pe James Windsor Longley un fel de mentor, căruia îi ceream sfatul ori de câte ori lucrurile se încingeau prea tare. Iar acum chiar eram la ananghie. Așa că am răsuflat ușurat când a răspuns. Fără să ofer amănunte — intuiam că și telefonul lui era ascultat — i-am dat de înțeles că aveam nevoie de un loc liniștit în care să mă dau la fund o vreme. Mi-a pus câteva întrebări indirecte — „Are asta legătură cu recentele știri din Chicago?“ — care dovedeau clar că știa că era posibil să fiu cumva implicat în recentul atentat cu bombă de la Departamentul

Apărării de acolo. Apoi a lăsat să se înțeleagă că n-ar fi deloc o idee bună să mă duc acasă la el, în Burlington, mai ales că bănuia că agenții FBI erau cu ochii pe el.

Dar pe urmă a spus:

— Știi că fiica mea, Alison [tot un pseudonim] locuiește în Croydon, Maine [nu e numele adevărat al localității]. Și știu că, în prezent, soțul ei e plecat din oraș, așa că sunt sigur că o să te găzduiască o zi sau două. Din ce am înțeles, Croydon e un loc destul de liniștit…

Și cum din orice oraș din Maine sunt doar câteva ore până la granița cu Canada, a fost un atu în plus.

— Mersi, tovarășe, am spus, după ce am luat numărul de telefon.

— Mult noroc, a fost răspunsul lui.

Am dat telefon și la Greyhound și am aflat că aveam un autobuz care mergea în est. Trei zile mai târziu — urmând o rută obscură prin orașe de mică importanță și dormind în fiecare noapte în hoteluri proaste — am fost lăsat în Bridgton, Maine.

Era în jur de cinci după-amiază. M-am dus la singura cabină telefonică din Bridgton și am sunat la numărul pe care mi-l dăduse James Windsor Longley. Fiica lui, Alison, a răspuns la al doilea apel. A părut amabilă, prietenoasă — până i-am turnat niște aiureli cum că fac autostopul prin țară, documentându-mă pentru o carte pe care s-ar putea să o scriu despre Statele Unite Radicale ale Americii (pe vremea aceea eram mai mult decât arogant) și că am nevoie de un loc în care să dorm câteva zile. A părut că șovăie și mi-a spus că trebuie mai întâi să-l sune pe tatăl ei și pe soțul ei. „Ce încuiată!“ mi-am zis în sinea mea, dar n-am spus nimic. Trebuia să mă ascund repede, până primeam iarăși vești de la Jack Daniels cu privire la următoarea mea mișcare.

Au trecut douăzeci de minute foarte lungi până când telefonul public a început să sune. Era Alison.

— Tata a spus că ești de treabă, iar socrul meu e pe moarte, așa că soțul meu e plecat din oraș și are alte lucruri pe cap. Și, sincer, în orașul ăsta mic mă simt destul de singură, așa că mi-ar prinde bine compania ta.

Croydon e la o distanță de doar șapte mile de Bridgton. Am găsit singura companie de taxi din oraș și am dat cinci dolari pe transport. Pe drum, șoferul m-a întrebat ce vânt mă aduce în Croydon. „Vizitez o veche prietenă din facultate“, am răspuns.

Alison mi-a spus că locuiau temporar într-un apartament aflat deasupra cabinetului medical deoarece casa în care trebuiau să stea era în reparații în urma spargerii unei țevi. Apartamentul nu a fost greu de găsit. Croydon, Maine, e un oraș cu o singură stradă, genul de loc pe care,

dacă ai clipit o dată, l-ai ratat.

Dar eu am făcut mai mult decât doar să clipesc când Alison a deschis ușa. Ați auzit vreodată expresia franțuzească *coup de foudre*? Înseamnă „dragoste la prima vedere“ — și un adevărat *coup de foudre* te lovește ca o palmă peste obraz. M-am uitat la ea, ea s-a uitat la mine — și cu toate că singurele cuvinte pe care le-am schimbat au fost saluturi stângace, mi-am dat seama imediat că atracția era reciprocă.

Bineînțeles că am observat imediat că ținea în brațe un bebeluș. Nu că un astfel de detaliu m-ar fi deranjat. Eram Marele Revoluționar — adeptul amorului liber. Și, din clipa în care ochii ni s-au întâlnit, am știut că eu și cu Alison eram meniți să fim amanți. Pentru că ce am văzut în privirea ei tristă era dorință — dorința de a scăpa din fundătura care era orașul mic în care se afla.

Apartamentul era ca vai de lume — trei camere mici, înțesat cu mobilă prea mare pentru dimensiunile lui. Alison s-a scuzat pentru înghesuială.

— Ascultă, nu mă lua cu chestiile astea burgheze! am zis.

A râs și a spus:

— Asta e prima dată când cineva a folosit un cuvânt de două silabe în prezența mea de când ne-am mutat în târgul ăsta!

Ne-am plăcut imediat. Într-o oră, am dat gata cea mai mare parte dintr-o sticlă cu vin și mai aveam puțin să terminăm cina grozavă compusă din spaghete cu chifteluțe, pregătită de ea. Băiețelul ei, Baby Jeff, s-a jucat în țarcul său cât timp noi am mâncat, am băut și am purtat o conversație serioasă despre lucruri politice și sensul vieții.

— N-am mai vorbit din facultate despre chestii de felul ăsta, a recunoscut Alison. Soțul meu e un om bun, dar nu stă prea bine la capitolul idei importante.

Când a spus asta, s-a uitat cu dorință la mine, cu ochii ei mari și umezi. Deși eram foarte atras de ea — și pe atunci eram de părere că monogamia este pentru încuiați — o mică parte din mine (partea, cred, care mulți ani mai târziu, mi-a permis să fiu deschis la iubirea lui Isus și la mâna Lui călăuzitoare) m-a oprit să merg mai departe. Am simțit și că Alison era împărțită între dorință și responsabilitate… și, cel puțin în seara asta, am decis că e mai bine să fiu prudent și să nu duc lucrurile mai departe. Așa că ea a așezat pe podea câteva perne de pe canapea, m-a ajutat să-mi întind sacul de dormit și mi-a urat noapte bună. Lucrul de care nu și-a dat seama a fost că, după trei nopți de călătorie cu frica în suflet, căldura ei m-a făcut să mă simt în siguranță pentru prima dată după multe zile. Nu eram doar un radical care se ascundea. Eram un

bărbat îndrăgostit.

A doua zi Alison mi-a arătat Croydonul. Deși la început îmi spusesem cu aroganță că locul ăsta era un orășel cum nu se poate mai plictisitor, acum am văzut că era un loc unic, adânc înrădăcinat în marea tradiție americană a spiritului comunitar, propriu orașelor mici și păstrător al valorilor familiei. Alison lucra la bibliotecă — un loc drăguț, bine aprovizionat, plin de copii care învățau de timpuriu iubirea de cărți. Și m-am îndrăgostit și de braseria din localitate și de marele magazin general, în care toate personajele importante ale orașului se întâlnesc și pentru a discuta evenimentele zilei. Iar când în acea după-amiază Alison a terminat programul, l-am luat pe Baby Jeff de la bătrânica adorabilă care avea grijă de el cât era Alison la bibliotecă și ne-am dus la una dintre minunile naturale ale New Englandului, Sebago Lake.

Era o zi perfectă de toamnă, iar frunzele copacilor prezentau un spectacol cromatic incredibil. Am închiriat o canoe și, cu Baby Jeff ținut strâns în brațe de Alison, am vâslit până în mijlocul lacului. Dacă l-aș fi cunoscut atunci pe Dumnezeu, mi-aș fi dat seama că El revărsa asupra noastră lumina Lui și ne dădea de înțeles că, într-o lume atât de frumoasă, atât de generoasă ca a noastră, nu trebuie să depășim acea mare barieră morală pe care amândoi doream așa de mult să o trecem.

— Știi, Toby, a spus Alison când eram în mijlocul lacului, Gerry e un soț foarte bun: blând, decent, loial. Dar — și urăsc să recunosc asta — între noi nu există pasiune, romantism, sentimente puternice. Iar eu sunt încă foarte tânără, foarte plină de posibilități. Sigur există ceva dincolo de toate astea.

Există dăți când te ia gura pe dinainte. Asta a fost una dintre ele.

— Ce-ar fi să fugi cu mine? am spus.

Ea s-a albit.

— Vorbești serios?

— Niciodată în viața mea n-am vorbit mai serios, am spus.

— Dar abia ne-am cunoscut…

— Știu — de mai puțin de douăzeci și patru de ore. Și totuși…

M-am întrerupt, fiindu-mi greu să transpun în cuvinte ce spunea inima.

— Spune-mi… a zis ea. Încearcă.

— O convingere fermă că asta vine doar o dată în viață, am spus.

— E frumos, a zis ea.

— E adevărat, am spus eu.

— Dar sunt măritată.

— Știu… Tot așa cum știu că sentimentul pe care îl am acum nu mă

va părăsi niciodată.

— Oh, Toby… a spus ea încet. De ce ai intrat în viața mea?

— Îmi pare rău…

— Mie nu. Și totuși, viața ar fi fost mult mai ușoară dacă…

Acum a fost rândul ei să se întrerupă și să-și întoarcă fața de la mine.

— Spune, iubirea mea, am zis.

—… dacă n-aș fi dat ochii cu tine și n-aș fi știut imediat că tu ești cel care mi-a fost sortit.

Mult timp după aceea n-am spus niciunul nimic. Alison și-a rezemat capul de capul lui Baby Jeff. Apoi, s-a uitat la mine și a spus:

— Cred că ar trebui să pleci diseară.

Vestea asta m-a zdrobit în secret. În plus, nu știam nici încotro să o iau ca să evit să fiu detectat. Dar deși știam că, plecând, îmi riscam libertatea, am făcut brusc ceva total neobișnuit pentru mine: am luat o decizie altruistă, spunându-mi că, dacă prin plecarea mea îi ușuram situația lui Alison, aveam să plec… chiar dacă asta însemna să mă despart de femeia pe care o iubeam.

Ne-am întors la mal. L-am urcat pe Baby Jeff în mașină și apoi am pornit spre Croydon în tăcere. Am ajuns acolo chiar după apus. Alison l-a îmbăiat și l-a hrănit pe Baby Jeff în timp ce eu mi-am pus la loc lucrurile în rucsac și am sunat la Greyhound din Bridgton, să aflu următorul autobuz spre…

Ei bine, sincer să fiu, habar n-aveam încotro să o iau.

În timp ce eram la telefon, Alison l-a dus pe Jeff în dormitor și l-a culcat în pătuțul lui. Când s-a întors a spus:

— Este un autobuz care pleacă din Bridgton spre Lewiston la ora opt.

— Cred că am să încerc să-l prind pe ăsta, am spus.

— Dar unde ai să te duci? a întrebat ea.

— Nu contează. Ai dreptate — trebuie să plec. Trebuie să…

N-am mai terminat fraza, deoarece ne-am trezit dintr-odată unul în brațele celuilalt, strânși în cea mai pătimașă îmbrățișare. Niciunul nu putea să-și ia mâinile de pe trupul celuilalt și, în câteva clipe, am ajuns împleticindu-ne în dormitor.

După vreo oră, în timp ce eram amândoi goi, încolăciți unul în brațele celuilalt, m-am gândit: „Am făcut de atâtea ori sex cu atâtea femei… dar asta a fost prima dată când am făcut cu adevărat dragoste. La căpătâiul patului nostru, Baby Jeff dormea dus, absent la tot ce se întâmplase chiar în fața lui. Eu și cu Alison nu ne-am spus nimic, doar am

continuat să ne privim în ochi. Apoi, din senin, telefonul a început să sune. Alison s-a încordat și s-a ridicat, aruncându-și pe ea un halat de baie. S-a dus în camera de alături și a răspuns.

— Cu cine vreți să vorbiți? am auzit-o întrebând, apoi rostind: Îmi pare rău, dar nu e niciun Glenn Walker la numărul ăsta… trebuie să fi greșit…

Am sărit din pat, mi-am pus jeanșii și am spus:

— E pentru mine.

Alison a luat receptorul de la ureche și s-a uitat la mine cu ceva care semăna cu șocul — genul de șoc pe care îl ai atunci când descoperi că cineva ți-a trădat total încrederea.

Am luat receptorul de la ea. Am auzit imediat la celălalt capăt un glas pe care îl cunoșteam foarte bine.

— Groucho?

— Hei, dacă aș fi fost Harpo… am spus.

Nedumerirea lui Alison s-a accentuat.

— Afirmativ, a spus Jack Daniels. Și, ca întotdeauna, voi fi scurt. Prietenii noștri par să știe că ești undeva în New England — deoarece un tip care vinde bilete la Greyhound, în Albany, ți-a văzut moaca în fițuica locală, i-a sunat pe prietenii noștri și le-a spus că ține minte că ți-a vândut un bilet pentru Maine chiar acum două zile. Așa că ți-aș propune să-ți iei tălpășița în seara asta. S-a înțeles?

— Afirmativ, am spus.

— Bun. Și adevărații noștri prieteni de sus se vor întâlni cu tine în orașul St. Georges. M-am documentat cu privire la locul în care te afli și de la tine până acolo sunt cam șapte ore de mers cu mașina… Crezi că poți să faci rost de o mașină?

— Nu în seara asta. Mâine poate reușesc să închiriez o mașină…

— Mâine s-ar putea să fie târziu. Vorbește cu gazda ta. După cincisprezece minute te sun din nou.

S-a întrerupt. Am pus receptorul în furcă. Alison a venit la mine și mi-a luat mâinile.

— Alison, dragostea mea… am început eu, dar cuvintele mi s-au oprit în gât.

— Trebuie să-mi spui, a zis ea.

— Nu vreau să te implic…

— Sunt deja implicată, fiindcă te iubesc.

— N-am vrut să-ți fac rău.

— Te rog, Toby, spune-mi adevărul… indiferent cât de cumplit este.

M-a dus la canapea. M-a pus să stau jos. S-a uitat adânc în ochii

mei… și i-am povestit totul. N-am omis niciun amănunt. N-am inventat scuze. I-am spus și faptul că a existat o fracțiune de secundă, după ce Jack Daniels mi-a spus să-i adăpostesc pe atentatori, în care a fost cât pe ce să-i zic „Nu e bine. Nu pot s-o fac“.

— Dar, i-am explicat lui Alison, dacă i-aș fi spus asta, poate m-ar fi omorât. Odată ce ești într-o celulă Weatherman, nu mai poți să ieși și trădarea poate fi pedepsită cu moartea.

— Oh, scumpul meu! a spus Alison. Ce alegere cumplită a trebuit să faci!

— Iar acum îmi dau seama că am făcut alegerea proastă. Și chiar vreau să mă duc la autorități să mă predau. Dar știu că, dacă fac asta, mă așteaptă douăzeci de ani într-un penitenciar federal. În vreme ce, dacă reușesc să trec granița în Canada, voi avea mai multe pârghii când o fi vorba să închei un târg cu FBI. Știu că sună cinic, dar…

— Înțeleg. Pentru că, după cum știi, tata a fost hărțuit mulți ani de agenții FBI. Iar dacă pun mâna pe tine de partea asta a graniței, vor fi fără milă. Așa că, da, trebuie să fugi în noaptea asta.

— Dar cum? N-am mașină.

Fără să ezite, a spus:

— Am să te duc eu.

— Nu se poate, am spus. Vei fi imediat implicată. Dacă ne prind, ai putea să mergi la pușcărie. Ai fi despărțită de Baby Jeff. Nu te las…

— Ai vreun act pe numele… cum ți-a zis tipul ăla?

— Glenn Walker. Da, am carte de identitate pe numele ăsta.

— Ei bine, dacă plecăm acum, în câteva ore ajungem la graniță, iar grănicerii nu vor opri un bărbat pe nume Walker, care călătorește cu soția și copilul.

— Ai de gând să-l iei și pe Baby Jeff?

— Nu va observa. Și, oricum, nu pot să-l las aici.

— Și dacă soțul tău sună în timp ce ești plecată?

— Dacă îl sun eu acum, nu mă va suna el în noaptea asta. Nu e stilul lui să mă verifice.

— Tot nu pot să te las…

— Trebuie s-o fac.

— De ce?

Mi-a strâns mâinile mai tare.

— Cu toate că detest violența — mai ales îndreptată împotriva civililor nevinovați — urăsc și mai mult acest război îngrozitor pe care îl ducem în sud-estul Asiei. Întotdeauna am stat pe margine — de teamă, poate… sau poate din incapacitatea de a-mi arăta atașamentul. Dar știi ce

am învățat în ultimele douăzeci și patru de ore de la tine? Faptul că iubirea profundă și trainică este cel mai important angajament. Și pentru că știu că și tu ești un activist pașnic, constrâns să adăpostească oameni violenți, trebuie să te ajut să fugi.

— Nu știu ce să spun, Alison.

S-a aplecat și m-a sărutat pătimaș.

— Nu e nimic de spus. Fii gata de plecare într-o jumătate de oră.

M-am dus glonț în dormitor, am făcut repede un duș, m-am îmbrăcat și am făcut patul. Între timp, Alison a pus într-o geantă mică niște chestii pentru copil — scutece, biberoane cu lapte, haine de schimb și suzete. A luat și pașaportul și certificatul de naștere al lui Baby Jeff. A sunat telefonul. A răspuns ea și mi l-a întins mie. Era Jack Daniels.

— Groucho?

— Hei, dacă eram Harpo…

— Afirmativ, a spus el. Cum stă treaba?

— Sunt gata să-mi iau tălpășița.

— Cu sau fără ajutor?

— Cu.

— Ajutor în silă?

— Dimpotrivă. Așa tată, așa fiică…

— Grozav! Bun, iată punctul de întâlnire…

Mi-a dat indicații precise unde să mă întâlnesc cu omul meu de legătură din St. Georges, Quebec, și mi-a amintit că, dacă o să fie probleme la frontieră și am să fiu prins, nu trebuie să încalc codul Weatherman, colaborând.

— Dacă se va întâmpla asta ne vom supăra rău și te vom găsi oriunde te-ai afla.

Pentru prima dată, am văzut clar că Jack Daniels doar poza în radical. În realitate, el nu activa politic pentru schimbare. Era un gangster. Și uitându-mă în ochii înlăcrimați ai lui Alison — ochi care îmi spuneau: „Te voi ajuta să ieși cu bine din asta… chiar dacă plecarea ta mă va ucide“ — mi-am dat seama dintr-odată că iubirea unei femei bune mă făcuse să-mi schimb modul de a vedea, înlăturase pânzele de păianjen revoluționare și mă făcuse să înțeleg că viața însemna mai mult decât periculoasele jocuri antisistem pe care le jucam.

Dar, deocamdată, nu aveam de ales decât să fug peste graniță. Alison l-a sunat pe soțul ei, Gerry. Au vorbit în jur de cinci minute. Ea a închis spunând simplu: „Vorbim mâine“. Fără cuvinte de dezmierdare, fără declarații de dragoste. Din asta mi-am dat seama că avea o căsnicie sterilă și lucrul ăsta m-a devastat. Fiindcă eram conștient că în câteva ore

aveam să fiu despărțit pe vecie de femeia care știam acum că se născuse pentru mine.

Când a închis, și-a mușcat buza și a spus:

— Dacă n-ar fi Baby Jeff, aș dispărea chiar acum cu tine.

Ne-am suit în mașină și am pornit la drum. Până la graniță erau în jur de cinci ore. Baby Jeff dormea bușteau. Tot drumul spre nord am vorbit întruna cu Alison, povestindu-ne unul celuilalt viața, dorind cu disperare să aflăm cât mai multe despre celălalt înainte de a ne despărți.

Ne-am oprit doar o dată să alimentăm cu benzină. Nici nu ne-am dat seama cum trecuse timpul. Eram în orașul Jackman, Maine. În față era frontiera. Am schimbat locurile, apoi, eu fiind la volan, am trecut încet pe lângă Postul Vamal din SUA, ținându-mi respirația, așteptându-mă ca, în orice clipă, o mașină de poliție să oprească în fața noastră. Dar șoseaua a rămas liberă și, în câteva clipe, am intrat pe o porțiune îngustă de teren neutru, care despărțea SUA de Canada.

— *Bonsoir*, a spus vameșul franco-canadian. Ce vă aduce în Quebec?

— Mergem în weekend la niște prieteni din Quebec City, am spus.

— Călătoriți la oră târzie.

— Păi, tocmai am ieșit de la muncă, iar copilul doarme cel mai bine noaptea.

— Oh, Doamne, știu cum e! Aș putea să văd o legitimație?

Am întins pașaportul meu fals. L-a studiat câteva clipe, apoi m-a întrebat dacă aduceam în Canada mâncare sau băutură. Când i-am răspuns nu, mi-a înapoiat pașaportul și a spus:

— Domnule Walker, sper ca dumneavoastră și familia dumneavoastră să aveți un weekend plăcut în Canada.

Am plecat.

— Dumneavoastră și familia dumneavoastră, a spus Alison încet, după ce am trecut de graniță. Dacă ar fi așa... dacă ar fi așa.

Douăzeci de minute mai târziu, eram în orașul St. Georges. Conform instrucțiunilor lui Jack Daniels, m-am dus la o mică benzinărie închisă, de la marginea orașului. Când am oprit, am văzut altă mașină parcată acolo, cu farurile stinse. Am oprit motorul și am semnalizat de două ori cu farurile. Cealaltă mașină mi-a răspuns semnalizând o dată cu farurile — semnalul convenit. M-am întors spre Alison și i-am luat mâna.

— A sosit timpul, am spus.

— Ia-mă... ia-ne cu tine, a spus ea.

— Nu pot. Pentru că voi fi fugar multe luni, poate chiar ani...

— Nu contează. Vom fi împreună. Asta e tot ce contează.

— Alison, dragostea mea, inima mea vrea să spună da, însă mintea îmi spune nu. Pentru că asta nu va fi viață pentru tine sau Baby Jeff.

A început să plângă, îngropându-și capul în umărul meu. Ne țineam unul de celălalt, ca niște naufragiați pe o plută de salvare aflată pe marea dezlănțuită. Când în cele din urmă s-a oprit din plâns, m-a sărutat lung și pătimaș și a șoptit un singur cuvânt:

— Pleacă.

M-am întors și l-am mângâiat pe cap pe Baby Jeff, care dormea. Am coborât din mașină și mi-am luat rucsacul din portbagaj. M-am întors și m-am uitat pentru ultima dată la Alison.

— N-am să te uit niciodată, Tobias Judson, a spus ea, cu fața udă de lacrimi.

— N-am să te uit niciodată, Alison Longley, am răspuns în șoaptă.

Apoi m-am întors și am pornit spre vehiculul parcat în fața mea. Anii mei de exil erau pe cale să înceapă — ani în care fiecare mișcare a mea a fost bântuită de pierderea lui Alison. Mai târziu, după ce am fost mântuit de Domnul Nostru Isus Hristos, tot mă mai urmărea un sentiment de rușine pentru faptul că păcătuisem comițând adulter cu o femeie măritată. Și, totuși, lucrul de care îmi dau seama acum este că dragostea lui Alison m-a adus pe drumul transformării fundamentale personale și spirituale. Și nu am uitat-o — căci cum ai putea uita vreodată persoana care ți-a schimbat viața?

Șase

Am închis cartea cu zgomot și am împins-o cu atâta forță, încât a aterizat pe podea. N-am ridicat-o. Dacă cineva m-ar fi bătut lăsându-mă lată, tot nu m-aș fi simțit mai zob ca acum. Eram țeapănă din cauza șocului.

Nu mă înspăimântau doar minciunile lui dezgustătoare, felul în care inventase aproape tot, în afară de partidele de sex, ci și faptul că m-a făcut să par și eu o conspiratoare, o persoană care l-a trecut granița de bună voie. Și felul în care a transformat mica noastră aventură tâmpită într-o ficțiune grețos de romantică… plină-ochi cu comentarii inventate despre Dan, despre starea căsniciei noastre de atunci. Mă rog… nu mai țin minte exact, treizeci de ani șterg multe din memorie… dar sunt destul de sigură că am vorbit doar despre faptul că mă simțeam respinsă în Pelham și poate că m-am măritat prea de tânără. Dar toată aiureala aia cum că m-am îndrăgostit la prima vedere de Toby Judson… și lacrimile mele când mi-am dat seama că n-am să-l mai văd! Nemernicul m-a constrâns să-l duc în Canada. De fapt, constrâns e un cuvânt mult prea frumos. M-a șantajat, pur și simplu. Iar acum încerca să rescrie istoria pentru propriul său câștig necinstit. Dar cine ar fi crezut versiunea mea și nu pe a lui? Mai ales că acum era radicalul reformat care îl acceptase pe marele lui prieten Iisus Hristos și era un conservator atât de zelos, încât era fotografiat dând bucuros mâna cu George W., pe coperta cărții lui afurisite. Și, conform versiunii lui, eram atât de topită după el, încât am fost dispusă să încalc legea ca să-mi ajut iubitul. Și apoi, mai erau toate chestiile alea oribile despre tata…

Mobilul meu a început să sune. M-am uitat la ceas. Era în jur de opt și douăzeci. Prima mea oră începea peste douăzeci și cinci de minute și m-am întrebat cum am să pot să o duc la bun sfârșit fără să vărs brusc în fața tuturor elevilor mei… care probabil vor considera că e foarte mișto să mă vadă borând: *Profa trebuie să fi tras o băută pe cinste aseară… și eu o credeam cam încuiată…*

Mobilul continua să sune. Am răspuns. Până să apuc să vorbesc, Margy a spus:

— Tocmai am văzut articolul din *Boston Herald*. La naiba, Hannah, nici nu pot să-mi imaginez îngrijorarea…

— Tocmai am citit cartea jigodiei ăleia, am spus.

— Dă-l naibii! Lizzie e mai importantă. Și după ce a scris ziaristul ăla în *Herald* despre tine și Dan…

— Ce-a spus?
— Vrei să zici că n-ai citit încă?
— Nu m-am putut hotărî să citesc…
— Ai ziarul la îndemână?
— Da, din păcate.
— Citește-l acum.
— Chiar atât de rău e?
— Citește-l.
— Nu vreau să…
— Hannah, trebuie să privești lucrurile în față…
— Bine, bine, am spus, băgând mâna în servietă și scoțând ziarul. Vrei să te sun după aceea?
— Am să rămân pe fir. Articolul e pe pagina trei.

Am deschis ziarul și m-am simțit ca și cum aș fi primit un picior în stomac. Articolul ocupa *toată* pagina trei. Era acolo o fotografie oribilă, granulată a lui Lizzie, făcută de un coleg de birou la o petrecere de Crăciun, care o făcea să pară vag dereglată. Alături era o poză a lui McQueen în halat alb de doctor. Titlul articolului era:

O FEMEIE BANCHER DIN BOSTON DISPARE
DUPĂ O AVENTURĂ AMOROASĂ CU UN DOCTOR
IMPORTANT DIN BROOKLINE.

Articolul era extrem de sinistru. Lizzie era înfățișată ca o tânără cu salariu mare, care a făcut rapid carieră în fondurile mutuale (descrisă de un asociat drept „foarte sârguincioasă și foarte țâfnoasă“), care trăia pe picior mare într-un apartament de lux din centru, cu un șir de idile urâte în urma ei (hărțuirea acelui bancher Kleinsdorf era amintită în mod deosebit). McQueen, pe de altă parte, era descris drept „un stâlp al comunității medicale“ și „dermatologul vedetelor“ care — deși a furnizat un alibi credibil — „nu a fost exclus complet din anchetă“. Apoi articolul descria în amănunțime prima întâlnire a lui Lizzie cu McQueen în excursia pe bicicletă, arătând că scurta aventură s-a transformat curând în „principala ei obsesie“ (citatul îi aparținea lui McQueen).

> A devenit cel mai urât coșmar al meu; îmi telefona zi și noapte, apărea la cabinetul meu, dormea în mașină, în fața casei mele. Apoi, din senin, m-a informat că e însărcinată și că vrea să păstreze copilul. Când mi-am exprimat îndoiala că o să poată să se descurce ca mamă, dată fiind instabilitatea ei emoțională, a apucat-o nebunia, a zbierat la

mine și a dispărut trei zile. Când a reapărut, mi-a spus că făcuse întrerupere de sarcină. Am fost șocat peste măsură.

Oh, mincinos mizerabil! Biata Lizzie nu e nicăieri de găsit, așa că poți să spui ce vrei — să spui verzi și uscate ca să pari tu rezonabil — și nimeni nu va dezminți ce spui.

Am trecut la următorul pasaj.

Mama domnișoarei Buchan, Hannah, profesoară la Liceul Nathaniel Hawthorne din Portland, Maine, a spus: „Cred că fiica mea a întrerupt sarcina numai fiindcă i-a cerut-o McQueen ... care i-a promis că, după divorțul său, vor face un copil împreună".

Dar dr. McQueen respinge cu tărie această acuzație, arătând că, de peste zece ani, este un susținător activ al campaniei antiavort, precum și consultant medical al Arhiepiscopiei Bostonului.

„I-am mărturisit tot soției mele, care a fost mult mai înțelegătoare decât meritam, și am cerut iertare și de la biserica mea.

Cât despre ideea absurdă că m-aș fi gândit măcar vreodată să accept un avort... asta arată că domnișoara Buchan era tulburată psihic".

Totuși, Hannah Buchan declară că nu a știut de avortul fiicei ei până după ce aceasta a dispărut. Însă acceptă decizia ei: „Dacă, la vremea respectivă, asta a fost pentru ea decizia corectă — și dacă a luat-o fără presiuni din afară — atunci... da, sunt de acord".

Hannah Buchan mai recunoaște și că, deși în copilărie și adolescență fiica ei era „relativ stabilă", pune dispariția acesteia pe seama unor greșeli înfăptuite de părinți, afirmând că: „Toți părinții au un anumit grad de vinovăție dacă copilul lor are probleme psihice".

Greșeli înfăptuite de părinți? N-am spus niciodată asta. Niciodată.

Restul articolului relata scena din barul de la Four Season, când pe Lizzie au apucat-o pandaliile, adăugând că, de atunci, fusese zărită dormind alături de oameni ai străzii. Se pomenea și despre emisiunea lui McQueen de la televiziune, și era dat un citat din detectivul Leary, care spunea că poliția încă spera să o găsească în zona Bostonului, deși recunoștea că nu avea de a face cu o persoană zdravănă la cap.

Nu e un pericol pentru public, a spus el, *dar e în mod clar un pericol pentru ea însăși.*

Herald a ajuns pe podea, lângă afurisita aia de carte. Mi-am luat fața în mâini, apăsând tare ochii cu degetele din dorința de a-mi șterge totul din minte. Dar atunci am auzit glasul lui Margy la mobil.

— Hannah, scumpo, mai ești pe fir?

Am luat telefonul.

— Din păcate, da, am spus.

— Ai terminat?

— N-am spus niciodată că am fost părinți răi și a denaturat din cale afară și tot citatul despre avort. O prezintă pe Lizzie ca având tulburări psihice.

— Iubito, de ce nu m-ai sunat acum câteva zile, când a dispărut?

— Fiindcă mi-am închipuit că, după ce ți-au mai găsit ceva la plămâni, ai alte lucruri pe cap.

— Treaba asta e importantă, Hannah. Și prietenul la nevoie se cunoaște.

— Pe Jeff or să-l apuce pandaliile când o să citească articolul. Și pe Dan.

— Dan va înțelege. Iar Jeff nu va avea încotro, va trebui să-l înghită.

— Jeff nu înghite niciodată nimic. Când ceva îi jignește concepția morală despre lume, îl ia foarte personal. Dar ce mă sperie de moarte acum este efectul pe care o să-l aibă când oamenii își vor da seama că femeia din carte sunt eu.

— Când ai citit-o?

— Acum zece minute.

— Măcar nu ai fiert în suc propriu în ultimele două zile. Dar uite care-i treaba: sunt al naibii de sigură că radarul nimănui nu o să depisteze cartea nemernicului.

— Cum poți să fii așa de sigură?

— În primul rând, e publicată de Plymouth Rock Books, care aparține presei de dreapta. Ei fac ca John Birch Society[3] să pară o ceată de democrați ai lui Ted Kennedy. E drept că au forța să-și publice bine cărțile, dar rahatul ăsta e scris atât de infect și e atât de siropos — mai ales când e vorba de relația lui Judson cu Iisus Hristos — încât nu cred că va atrage atenția publicului. Cât despre aiurelile pe care le-a scris despre tine…

— Nu le crezi, nu-i așa?

— Drept cine mă iei? Cum spuneam, ce mă supără cu adevărat la cartea asta — pe lângă toate minciunile cu privire la mica voastră aventură — e tâmpenia aia că s-a născut din nou. Ascultă ce-ți spune un

semit — nimic nu e mai îngrozitor decât un evreu care s-a dat de partea lui Iisus.

— Și dacă, să spunem, treaba devine publică...?

— Acum am să intru în pielea de PR profesionist și am să-ți spun că, din punctul meu de vedere, clovnul ăsta e o nulitate. Am ajuns la concluzia asta după ce i-am verificat trecutul. După ce Judson a făcut o înțelegere cu Departamentul Justiției și s-a întors în Statele Unite la sfârșitul anilor șaptezeci — înțelegerea a fost să depună mărturie împotriva foștilor săi tovarăși — timp de vreo douăzeci de ani a fost cadru didactic la o serie de colegii de doi ani din zona Chicago. De cincisprezece ani e însurat cu o femeie pe nume Kitty, care a fost mare *scul*ă într-un grup de presiune pentru valorile familiei, „Fără obscenități la TV“. În plus, e dintr-o familie serioasă și foarte credincioasă din Oklahoma — care nu e chiar cel mai luminat stat din uniune. Numai Dumnezeu știe cum — sau de ce — s-a însurat Judson cu ea. Am găsit o fotografie a ei pe pagina lui de internet...

— Are pagină de internet? am întrebat, îngrozită.

— Iubito, în ziua de azi toți idioții au pagină de Internet. Pe a lui o poți găsi la www.tobiasjudson.com. și pe lângă faptul că afli totul despre mântuirea lui Judson prin Hristos și lepădarea lui de trecutul de băiat rău, poți să verifici și galeria portretelor de familie. Au doi copii — Missy și Bobby, nu-i grozav? — care, ca să mă exprim frumos, ar putea fi descriși cu bunăvoință ca având probleme cu circumferința. Dar soția... mă rog, scuză-mi lipsa de subtilitate, dar ea e ceea ce în Brooklyn se cunoaște drept „o pizdă obeză“. În fine, treaba e că Judson încearcă de doi ani să iasă din purgatoriul lui de profesor de colegiu de doi ani, dându-se drept comentator conservator al Talmudului. Abia de curând a început să aibă un pic de succes, dacă nu e prea mult spus: o rubrică într-o fițuică ce se distribuie gratuit în Lake Shore și o slujbă temporară la un post de radio care intră în direct cu ascultătorii, post care transmite pentru țopârlanii din Illinois. Cartea e marea lui încercare de a atrage atenția națiunii — ceea ce nu o să se întâmple, din cauză că (a) e o prostie și (b) o prostie fără target... și dacă americanii au o regulă grozavă în viață, aceasta e următoarea: poți să vinzi prostii atâta vreme cât ai un target. Adaugă asta la faptul că v-a dat ție și tatălui tău un pseudonim și a ascuns și numele orașului; să ne rugăm ca nimeni să nu facă legătura cu tine. Eu cu siguranță n-am să-i spun lui Dan sau tatălui tău despre carte. De fapt, când mi-a fost pasată, nu prea am vrut să-ți spun de ea.

— Trebuia să știu.

— Mi-am imaginat eu că așa ai să gândești și de asta ți-am trimis-o.

Dar acum, când te confrunți cu un coșmar adevărat, aș vrea să nu ți-o fi trimis.

Clopoțelul școlii a început să sune, anunțând prima oră a zilei.

— Trebuie să închid, dar ce crezi că ar trebui să fac în privința articolului?

— Deocamdată nu poți să faci nimic. Să vedem mai întâi ce vâlvă stârnește articolul.

— Dar o să stârnească „vâlvă"?

— Iubito, am să fiu directă. Presei nimic nu îi place mai mult ca o poveste cu sex ilicit între niște oameni de carieră, în care femeia dispare și în aer plutește un damf de crimă, și dacă principalul suspect e un doctor cu o emisiune TV pe deasupra. O să se repeadă la asta cât ai zice pește. Îmi pare rău…

— N-ai de ce, așa mi-am imaginat și eu…

Clopoțelul a sunat iar.

— Ăsta e ultimul apel.

— Am să-mi pun oamenii de la birou să monitorizeze cum decurg lucrurile în dimineața asta. Te sun de îndată ce aud ceva.

— Nu-mi vine să cred că am intrat în povestea asta.

— *Singurul* lucru la care trebuie să ne gândim este găsirea lui Lizzie și să sperăm că articolul ăsta o să o facă să iasă din ascunzătoare, sau că cineva o va localiza datorită marii publicități.

— Adevărat…

— Curaj, iubito. Și nu uita — mă ocup eu de limitarea pagubelor.

Pe la amiază — am reușit cumva să-mi duc orele la capăt pe pilot automat — aveam mare nevoie de limitarea pagubelor. La prânz, când mi-am deschis mobilul, aveam șase mesaje. Dan: „Sună-mă, cât poți de repede". Margy: „Poți să mă suni cât mai repede?" Un reporter pe nume Holmes, de la *Portland Press Herald*: „Mă puteți suna cât mai repede?" Un reporter de la *Boston Globe*: „Mă puteți suna cât mai repede?" Un reporter de la filiala locală Fox News: „Mă puteți suna cât mai repede?" Și, în sfârșit, fiul meu, Jeff, care părea furios: „Mamă, sunt în Boston la detectivul Leary. Tocmai mi-a arătat articolul din Herald și, foarte sincer, sunt îngrozit că ai făcut comentariul ăla în care aprobai hotărârea lui Lizzie de a întrerupe sarcina. Tocmai am vorbit cu tata și am hotărât să vin la Portland diseară. Ne vedem atunci".

Oh, Doamne, nu se poate!

Mobilul a început să sune. Era Dan. Părea extrem de iritat.

— Bună, sunt eu. Jeff a luat legătura cu tine?

— Dan, iubitule, m-au citat total greșit în articolul ăla. Te asigur că

n-am spus că am fost părinți răi. Și jurnalistul ăla de rahat mi-a denaturat complet vorbele cu privire la avortul făcut de Lizzie…

— Acum nu mai contează, a spus el, plat.

— Adică?

— Răul a fost făcut.

— Dan, el a luat ce am spus și…

— În dimineața asta cabinetul meu a fost inundat de apeluri telefonice — în mare parte de la agenții de știri și posturi de televiziune, toate cerând un citat, un interviu. Și pe robotul de acasă trebuie să fie în jur de cincisprezece mesaje de la aceiași jurnaliști afurisiți, toți dorind să ne invadeze viața și să vorbească despre biata noastră fiică nebună care poate a fost sau n-a fost omorâtă de amantul ei doctor și a cărei mamă a dat cu bățu'-n baltă și a acuzat-o că a făcut avort și a mai recunoscut că a crescut-o prost.

Când a ajuns la capătul frazei, Dan era foarte supărat. N-am spus nimic o clipă, dar telefonul îmi tremura în mână.

— Mai ești acolo, Hannah? a întrebat el.

— Da — și n-am de gând să fiu țap ispășitor.

— De ce naiba nu mi-ai spus de comentariul ăla despre avort?

— Am încercat, dar nu te interesa…

— Să nu-mi spui că iar dai vina pe mine…

— *Iar*? Cum adică, *iar*? Nu mi-am făcut un obicei de a da vina pe tine…

— Nu, dar refuzi să-ți asumi responsabilitatea faptelor tale.

— De pildă, când?

— De pildă, acum.

— Îți spun din nou, Dan: *Am încercat să-ți spun* că interviul a mers foarte prost. Ție nu ți-a păsat…

— Nu căuta să te eschivezi, Hannah…

— Dacă n-ai fi fost atât de laș și ai fi dat tu interviul…

— Du-te dracului! a spus și a închis.

M-am așezat la birou și mi-am luat capul în mâini. Nu știam ce să fac. Mobilul a început iar să sune.

— Doamnă Buchan, sunt Rudy Warren de la *National Enquirer*…

— N-am nimic de spus la ora asta, am zis și am închis telefonul. Acum a prins viață telefonul de pe birou. Am răspuns, zicând imediat:

— Poți să suni mai târziu?

— Ăă, pleci, speram să te văd acum, Hannah, a spus un glas pe care îl cunoșteam foarte bine.

Era directorul, domnul Andrews.

— Scuzați-mă, domnule Andrews — am o dimineață cumplită.

— Îmi imaginez. E un moment prost…?

— Nu, domnule, sunt liberă.

— Vrei să treci, te rog, pe la biroul meu câteva clipe?

Carl Andrews era un bărbat care făcea pe toată lumea să se simtă prost. Fost infanterist marin, era cunoscut ca având una dintre cele mai stricte școli publice din Maine. Nesupunerea adolescenților nu era tolerată — deși izbucnea în mod regulat — și Andrews încuraja o relație distantă între el și personalul didactic. El era ofițerul care comanda, noi eram trupele terestre și ne-a făcut cunoscut că, pentru noi, el era „Domnul Andrews“ sau „Domnule“. În școala lui, nici vorbă de colegialitatea numelui mic. Totuși, această atitudine distantă era compensată de faptul că era absolut corect în relația cu noi toți (în mai multe cazuri, chiar apărându-și personalul).

Am pornit pe coridor spre biroul lui, sperând că o să manifeste față de mine obișnuita lui corectitudine. Fiindcă știam cu certitudine de ce voia să mă vadă.

Stătea la biroul său mare, metalic, din încăperea care era foarte simplă — un steag american într-un colț, licența de infanterist marin și diploma de absolvire a Universității din Maine înrămate pe perete și o fotografie care îl înfățișa primind diploma Pedagogul Anului în Maine de la guvernator, în urmă cu câțiva ani.

M-a salutat cu o mișcare a capului și mi-a făcut semn să stau jos.

— În primul rând, vreau să îți spun că îmi pare nespus de rău de dispariția fiicei tale. Indiferent câți ani are, e tot copilul tău și trebuie să fii extrem de îngrijorată. Și vreau să știi că în această perioadă dificilă ai toată susținerea școlii. Dacă ai nevoie de câteva zile libere…

— Sunteți foarte amabil, domnule, am spus, dar prefer să continui să lucrez.

— Am înțeles, a spus el. Acum trebuie să discut cu tine câteva lucruri. Primul este atenția presei. Școala a primit deja în dimineața asta șapte telefoane de la diverși jurnaliști care au cerut un comentariu despre dumneata, au vrut să știe dacă ești profesoară bună și dacă noi credem că ți-ai crescut bine copiii, deoarece unii jurnaliști de televiziune și din presa scrisă au descoperit că au urmat școala asta. Am emis o declarație — foarte simplă, foarte directă — și sunt pe cale să trimit întregului personal o notă prin care îi informez că nu au voie să stea de vorbă cu presa și că trebuie să o informeze pe doamna Ivens de orice abordare din partea media. În fine, iată declarația.

Mi-a întins o fotocopie a unei foi cu antetul Liceul Nathaniel

Hawthorne, pe care era un singur paragraf dactilografiat îngrijit, în care domnul Andrews spunea că sunt profesoară la școala asta de peste cincisprezece ani — „o membră respectată a școlii noastre“ — și că școala mă sprijină pe deplin în această perioadă grea. Declara și că Jeff și Lizzie au învățat la Nathaniel Hawthorne, unde s-au distins la învățătură și au fost cunoscuți ca niște copii stabili, bine crescuți. În încheiere, cerea să fie respectate atât intimitatea mea, cât și cea a școlii — spunând că școala nu va intra într-o dezbatere despre declarațiile mele privitoare la viața privată a fiicei mele.

— Cred că ar fi bine să-ți explic ultima frază, a spus Carl Andrews. După cum poate știi, avem mai mulți părinți care sunt foarte evlavioși. O ții minte, probabil, pe Trisha Cooper, care a încercat să ne convingă să nu mai predăm teoria evoluției la ora de științele naturii. N-am nicio îndoială că, după ce va citi că ți-ai exprimat aprobarea referitor la întreruperea de sarcină făcută de fiica dumitale, va organiza o campanie împotriva dumitale. Nu îți spun asta ca să te sperii, ci doar ca să știi cu ce te-ai putea confrunta. Pentru că există cel puțin două duzini de Trisha Cooper, care sunt părinți în școala asta. În ce mă privește, au tot dreptul să aibă păreri, tot așa cum și dumneata ai tot dreptul să le ai pe ale dumitale. Dar dacă se apucă să-mi spună că n-ar trebui să angajez o profesoară care nu împărtășește concepțiile lor cu privire la anumite lucruri, atunci scot artileria grea.

— Vă mulțumesc, domnule Andrews.

— Dă-mi voie să-ți dau un sfat, Hannah — oricât te-ar bate la cap pentru un interviu, emite o declarație simplă și spune-le că nu mai ai comentarii. Dacă le dai apă la moară, sigur te vor mânca de vie.

Margy mi-a spus același lucru când am vorbit cu ea imediat după această întâlnire. Ceva din asigurările lui Carl Andrews — hotărârea lui de a mă apăra în cazul în care anumite bigote o să-mi ceară capul — m-a mai liniștit.

— În regulă, iată vestea proastă, a spus Margy. În momentul de față, pentru media e o perioadă de stagnare, drept pentru care canalele de știri și presa tabloidă au hotărât că dispariția lui Lizzie are toate ingredientele potrivite pentru un mare subiect. O mai ții minte pe gospodina aia gravidă din California care a dispărut cam acum un an, iar soțul ei sus-pus o ținea una și bună că nu avea nicio legătură cu asta, până când cadavrul ei a fost pescuit din lac și s-a dovedit că soțul și-o trăgea cu un agent imobiliar? Ei bine, scuză-mi francheța, cei de la *Fox News* și *Enquirer* și *People* și toate celelalte bastioane ale libertății de exprimare sunt de părere că subiectul ăsta este tabloul perfect pe termen lung — mai

ales că McQueen și-a angajat azi-dimineață un avocat…

— Recunoaște că el…?

— Nu te repezi să tragi concluzii greșite. Cu atâtea acuzații care se învârtejesc acum în jurul lui, s-a gândit că poate are nevoie de avocat. Și știi ce? Are dreptate.

— Doamne sfinte…

— Conform declarației emise de avocatul lui McQueen care tocmai mi-a fost trimisă acasă prin e-mail…

— Margy, acum ar trebui să te odihnești, nu să-ți faci griji pentru toate astea…

— Du-te-n mă-ta! a spus ea, râzând. Cum a spus odată nenea Sigmund Freud, „În viață, munca e cel mai apropiat lucru de echilibrul mintal“, mai ales când faci chimioterapie.

— Asta-i a doua oară într-o singură oră când cineva mă repede, i-am spus, povestindu-i accesul de furie al lui Dan la telefon.

— E de înțeles ca e irascibil, a spus Margy. Și probabil se simte vinovat că s-a fofilat și te-a lăsat pe tine să dai interviul…

— Nu, caută un țap ispășitor… și eu sunt ăla.

— Dacă vrei să vorbesc cu el…

— Pot să duc singură bătălia asta… dar mersi că te-ai oferit. Totuși, când e vorba de presă…

— Vreau să te duci acasă și să lași un mesaj pe căsuța vocală, în care să spui că de toate întrebările presei se ocupă Margy Sinclair Associates — și să lași în mesaj numărul nostru de telefon din New York. Și vreau să selectezi toate apelurile și *să nu răspunzi* la telefon dacă sună vreun jurnalist. Spune-i lui Dan să facă la fel și să-și pună secretara să ne trimită nouă toate solicitările de interviu. Voi dați-vă la fund și lăsați-ne pe noi să ne descurcăm cu presa. Și am să-ți trimit prin e-mail o declarație pe care am redactat-o în numele tău. Cum îl cheamă pe psihiatrul la care mergea ea în Boston?

I-am dat numărul dr. Thornton din Cambridge și i-am spus că am să-l sun imediat ca să-l rog să-i acorde tot ajutorul.

— Va trebui să stau de vorbă și cu detectivul care se ocupă de caz. Poți să-i spui că te reprezint în relația cu media?

— Desigur.

— Treaba importantă e că nu trebuie să uiți un lucru crucial cu privire la toată afacerea asta nasoală. Odată ce presa își va fi dat seama că nici tu, nici Dan nu vreți să stați de vorbă cu ei, vor înceta cu hărțuitul. Să sperăm că ne vom putea retrage cât mai bine.

La sfârșitul zilei, ținutul în frâu părea o fantezie. Când am sosit

acasă de la școală, la intrare mă aștepta o echipă de televiziune de la Fox. De îndată ce am ieșit din mașină o tânără agresivă mi-a vârât un microfon în față în timp ce un cameraman o urma îndeaproape.

— Doamnă Buchan, aveți un comentariu despre dispariția fiicei dumneavoastră?

Mi-am acoperit din instinct fața cu mâna și am spus:

— N-am nimic de afirmat la această…

Jurnalista s-a întrerupt.

— Credeți că e posibil s-o fi omorât doctorul McQueen?

— N-am nimic de spus…

— Și câte avorturi înainte de ăsta ați aprobat?

Fără să mă gândesc, am strigat:

— Cum mă-ta îndrăznești…

Apoi am împins-o la o parte din calea mea. Dar s-a ținut după mine, spunând:

— Și e adevărat că vă considerați o mamă rea care…

M-am întors și am urlat „Lasă-mă în pace!“, apoi m-am repezit spre ușă, reușind să i-o trântesc în nas tocmai când mă întreba dacă știam că alți trei foști iubiți ai lui Lizzie tocmai declaraseră că i-a hărțuit. De îndată ce m-am văzut în siguranță în spatele ușii, a început să sune telefonul. Am răspuns de la aparatul aflat în apropierea ușii din față.

— Doamnă Buchan, sunt Dan Buford de la *New York Post*…

— Te rog să o suni pe Margy Sinclair de la Margy Sinclair Associates. Ea e…

— Dar Margy mi-a spus că pot să vorbesc direct cu dumneavoatră.

— Mie nu mi-a spus nimic.

— Știați că dr. McQueen a trebuit să-și predea pașaportul azi după-amiază și că în prezent poliția draghează râul Charles…

— Sper ca nemernicul să primească ce merită…

— Așadar credeți că el se află în spatele dispariției fiicei dumneavoastră?

— Te rog să o suni pe Margy Sinclair de la…

— De ce ați angajat un agent PR, doamnă Buchan? E destul de neobișnuit pentru o profesoară din Maine, nu-i așa? În afară de cazul în care aveți ceva de ascuns…

Am închis. Cineva bătea cu pumnul în ușă și striga: „Doamnă Buchan!… Hannah Buchan!…“

M-am uitat printre jaluzele și l-am văzut pe același cameraman de la Fox cu camera lipită de geam. Mi-am simțit fața schimonosindu-se înainte de a închide cu zgomot jaluzelele. Apoi mobilul meu a început să

sune.

— Te rog să mă lași în pace… am urlat eu.

— Sunt tata.

— Oh, Doamne, scuză-mă, am…

— Tocmai am văzut articolul din *Herald* și tocmai m-a sunat Margy să mă anunțe că vulturii din presă dau târcoale și aș putea să primesc un telefon sau două…

— Aici e îngrozitor, am spus și l-am pus la curent cu tot ce se întâmplase până acum.

— Nu-ți face griji pentru treaba cu avortul, a spus el. O mulțime de oameni te va aplauda în secret că ai adoptat poziția asta.

— Din păcate, oamenii ăia nu lucrează la ziare de scandal și omoloagele lor de la televiziune.

— Directorul tău pare un om bun.

— Da, foștii infanteriști marini pot să te surprindă câteodată. Soțul meu, pe de altă parte…

— Lasă-l puțin să se liniștească…

Acum se bătea cu pumnul în ușa din spate.

— Hannah Buchan!… Hannah Buchan!… Doar câteva întrebări…

— Aici sunt sub asediu, i-am spus tatei.

— Margy mi-a spus să nu răspund la nicio întrebare.

— Păi, dacă o ține tot așa, am să intru într-o ascunzătoare…

— Nicio veste de la detectiv?

— Un reporter mi-a spus că se draghează Charles-ul și că McQueen a trebuit să renunțe la pașaport.

L-am auzit pe tata icnind.

— Asta nu înseamnă nimic, a spus el în cele din urmă.

— Să ne rugăm.

Am închis și m-am dus în bucătărie și m-am uitat pe robotul telefonic. Erau înregistrate douăzeci și patru de mesaje vocale, aproape toate de la mass media, cu excepția unuia de la Alice Armstrong care mă suna să-mi spună că e solidară cu mine și mă întreba dacă poate să mă ajute cu ceva…

Ce zici să aduni toți câinii de atac din Portland și să-i plasezi pe peluza din fața casei mele ca să țină la distanță jurnaliștii?

Am înregistrat pe mesageria vocală mesajul care îi informa pe toți jurnaliștii să contacteze Margy Sinclair Associates…

Apoi am sunat la cabinetul lui Dan. A răspuns secretara lui.

— Oh, Hannah, Dumnezeule… ce afacere! a spus ea imediat. Avem aici o echipă de filmare și trebuie să fi primit peste douăzeci de

telefoane…

— Dan a vorbit cu vreun jurnalist?

— Toată după-amiaza a fost cu pacienții. Iar acum e într-o operație. Oricum, am primit un telefon de la Margy Sinclair care a spus că se ocupă ea de presă în locul tău…

Binecuvântată fie Margy pentru supereficiența ei!

— Așa e, am spus.

— Și a mai spus că doctorul nu trebuie să discute cu presa.

— Corect. Iar când soțul meu iese din operație, vrei să-i spui și să nu vină acasă, deoarece afară e o echipă de televiziune?

Pe fereastra bucătăriei am văzut oprind o dubiță a filialei locale NBC.

— Și spune-i să mă sune de îndată ce e liber.

Știam că trebuie să părăsesc casa, dar îmi dădeam seama că pentru asta era nevoie să recurg la un subterfugiu. Așa că am sunat la compania locală de taxi și am întrebat dacă pot să-mi trimită acasă un taxi. I-am spus dispecerului că voiam ca șoferul să vină pe o stradă laterală alăturată și să mă aștepte în fața unei case mari, în stil colonial, pe a cărei căsuță poștală era trecut numele Connolly.

— Dar dumneavoastră sunteți doamna Buchan care locuiește la numărul 88, a spus el.

— Așa e.

— Atunci de ce să nu trimit taximetristul la ușa dumneavoastră?

— Am să-ți explic mai târziu.

— Bine, la ce oră vreți să fie acolo?

M-am uitat pe fereastră la întunericul ce se lăsa.

— Să zicem, într-o jumătate de oră.

Am închis. Am sunat la Hilton Garden Inn din centru și am rezervat două camere pentru la noapte, una pe numele meu, cealaltă pe numele lui Jeff. Apoi am sunat-o pe secretara lui Dan și am rugat-o să-i spună „doctorului“ să se întâlnească cu soția lui la Hilton Garden Inn și că am să-i explic tot când ajung acolo. După aceea, am tras adânc aer în piept și l-am sunat pe fiul meu pe mobil.

— Sunt într-o mașină închiriată, dincolo de Wells, a spus el, menționând numele orașului de la granița Maine/New Hampshire. În aproximativ patruzeci de minute sunt la tine.

— Păi, vreau să ne întâlnim în centru, am spus, dându-i numele hotelului și explicându-i de ce nu putea să vină acasă.

— Cum s-a transformat treaba asta într-un circ? a întrebat el supărat.

— Dă vina pe *Boston Herald*, Jeff.

— Nici comentariul tău despre avort n-a ajutat lucrurile.

Am simțit că mă apucă furia, dar m-am stăpânit și am spus:

— O să vorbim despre asta mai târziu, la hotel.

Apoi am închis.

M-am dus sus și am împachetat destule haine pentru mai multe nopți. Apoi m-am dus în birou și am băgat laptopul în geanta de voiaj. Margy a sunat chiar când am terminat.

— N-o să-ți vină să crezi ce se petrece aici, am spus, uitându-mă pe fereastră. E o întreagă nebunie…

— Știu totul despre asta — ai fost la Fox News acum vreo cinci minute.

— Dar am refuzat să le dau un interviu! am spus, șocată.

— Da, au arătat asta.

Oh, Doamne!…

— Au arătat și când…

— Te-ai rățoit la reportera lor și ai spus „Du-te-n mă-ta“? Bineînțeles că au arătat. E vorba de Fox News — ăștia adoră să se amestece în viața oamenilor.

— Păream dementă, nu-i așa? Complet sărită de pe fix.

— Fii pe pace.

— Asta înseamnă că și ție ți s-a părut că sunt un dezastru.

— Arătai istovită și supărată și enervată de amestecul presei — dar cui îi pasă? Copilul tău e dispărut — ai tot dreptul să fii și să arăți tulburată.

I-am povestit despre planul meu de evadare.

— Bună idee! Am să te sun în două ore, să discutăm pe îndelete niște chestii. La birou, telefonul a zbârnâit toată ziua.

— Nu-mi place cum sună asta.

— Asta-i cea mai rea parte a chinului. În câteva zile, atenția se va muta de tot de la tine și Dan. Baftă la evadare!

M-am uitat la ceas. Era cinci și jumătate. Am stins toate luminile, în afară de cea din dormitor, am luat cele două genți și am coborât la subsol. În spatele camerei hobby a lui Dan era un coridor care ducea într-o pivniță veche, pentru mere, din grădină. O renovaserăm, făcuserăm un coridor de legătură cu casa și instalaserăm lumini ca să o putem folosi ca zonă de depozitare. Era ticsită cu cutii și biciclete vechi, dar avea și ușile originale care dădeau în grădină. Am găsit cheia de la lacătul din interior, pe raftul de deasupra tabloului de siguranță. Ușile erau chiar deasupra capului, dar țineam o scară mică la îndemână pentru acele ocazii rare

când le deschideam. M-am suit pe scară, am descuiat lacătul și, folosindu-mi toată greutatea, am împins una dintre uși, deschizând-o. Ea a aterizat cu o bufnitură pe pământ. O rafală de aer rece m-a lovit. Am așteptat o clipă să văd dacă ușa deschisă a atras atenția sau dacă vreun jurnalist fusese suficient de mizerabil ca să stea la pândă în grădină. Dar, în ceea ce îi privea, eu eram tot la etaj, în dormitorul luminat. Așa că am coborât de pe scară, am stins luminile din magazie, am ridicat genții, m-am suit iar pe scară, le-am pus pe pământ, apoi am ieșit și eu. Odată afară, am închis ușa, uitându-mă nervoasă în jur să văd dacă am fost zărită. Drumul era liber. Am ridicat genții și am intrat repede între copacii din capătul grădinii, apoi am ieșit în spatele unei case deținute de un cuplu pe nume Bauer, cu care nu aveam niciun contact, în afara unei felicitări de Crăciun, o dată pe an. Am răsuflat ușurată când am văzut că ambele mașini ale lor erau plecate de pe alee și că toate luminile din casă erau stinse. Am trecut în pas vioi pe lângă piscina lor, am ocolit casa ieșind pe peluza lor și am ajuns în fundătura în care locuiau ei. În față, mai sus, era un taxi. M-am dus la el și am bătut în geam. Șoferul a ieșit, mi-a luat genții și le-a pus în portbagaj. Am urcat în spate. El s-a așezat la volan, s-a uitat la mine în oglinda retrovizoare și a spus:

— Nu locuiți pe Chamberlain Drive?

— Am fugit.

— De toate dubele alea de televiziune din fața casei dumneavoastră?

— Din păcate.

— Ce-ați făcut, ați omorât pe cineva?

— N-am eu norocul ăla, am spus, gândindu-mă la McQueen.

După douăzeci de minute, eram în camera mea de la Hilton Garden Inn. Avea — după cum cerusem — dimensiuni decente, întrucât nu știam cât o să stăm aici. După ce am despachetat, am auzit o bătaie în ușă. Era Jeff. Nu-l mai văzusem de câteva luni și am încercat să-mi maschez șocul produs de înfățișarea lui. De Crăciun mi se păruse cam rotofei, dar de atunci se mai îngrășase și n-am putut să nu mă gândesc că arăta cu zece ani mai în vârstă. Ca întotdeauna, părea iritat. Chiar dacă n-ar fi fost o perioadă extrem de dificilă, Jeff tot ar fi părut stresat. Să fie stresat devenise starea lui naturală.

— Mamă, a spus el încet, sărutându-mă pe obraz.

— Te-ai cazat? am întrebat.

— Da, a spus el, intrând. Unde e tata?

— O să vină curând.

— Tocmai am primit un telefon de la Shannon. A spus că te-a văzut

la Fox News. Era destul de supărată.

— Din cauză că soacra ei a zbierat la un reporter și a folosit un cuvânt urât?

— A spus că păreai nebună.

— Așa mă simțeam.

— Nu știu de ce ați permis ca toate astea să ia amploare. Și dacă tu n-ai fi făcut comentariul ăla despre întreruperea de sarcină a lui Lizzie…

Am încercat din nou să mă stăpânesc. De data asta n-am reușit.

— Singurul motiv pentru care în fața casei mele stau mai multe echipe de televiziune e că biata soră-ta a dispărut și jigodia aia de doctoraș e suspect. Dacă tu zici că toate astea au legătură cu comentariile mele despre avort…

— Bine, bine, a spus el. Treaba e că sunt cam iritat de toate astea.

— Nu ești singurul…

— Iar Shannon s-a supărat foarte tare de când a citit în după-amiaza asta articolul din *Herald*. E cu adevărat furioasă pe tine, mamă.

— E dreptul ei.

— Da, dar e furioasă și pe mine.

— Și asta-i vina mea?

— Uite ce e, știi care e părerea noastră despre dreptul la viață al unui copil nenăscut…

— Un jurnalist care scrie la comandă mi-a pus niște întrebări abile, printre care dacă susțin decizia lui Lizzie de a face întrerupere de sarcină — și tot ce am spus a fost: „Dacă pentru ea a fost decizia potrivită la momentul respectiv — și dacă a luat-o fără presiuni din afară — atunci… da, o aprob“. Ce-i așa de diabolic în treaba asta? Tu știi — și eu știu — ce mult iubește Lizzie copiii. Cum spuneam mai înainte, sunt absolut sigură că McQueen a luat-o cu zăhărelul și a convins-o să facă avort promițându-i că după ce își lasă soția vor face un copil. Asta i-a spus Lizzie bunicului tău…

— De ce a vorbit cu el?

— Fiindcă sunt apropiați… și ce e rău în asta?

— Nu e chiar persoana căreia i-aș cere sfatul.

— Știi ce, băiete? Nici tu nu ești persoana căreia i-aș cere eu sfatul. Nici sora ta nu ți l-ar cere, fiindcă știm amândouă cât de rigid și dogmatic și nesimțitor ai devenit…

— Nu arunca pisica moartă în curtea mea doar pentru că tu ai fost un părinte delăsător…

Am simțit vorbele astea ca pe o palmă trasă peste față… deși în parte le așteptam.

— Nu accept asta de la tine, am spus.

— Păcat.

— Ce naiba e cu tine, Jeff? Când ai devenit atât de josnic? Și de ce?

A tresărit puternic. Dar înainte să apuce să răspundă, s-a auzit o bătaie în ușă. A deschis Jeff. Dan a intrat. A dat mâna cu Jeff, care, în plus, a pus mâna pe umărul lui și a dat din cap împăciuitor. Apoi s-a întors spre mine.

— Nu înțeleg de ce trebuie să ne ascundem aici, a spus el.

— Fiindcă acasă eram sub asediu. Și fiindcă a fost propunerea lui Margy…

— De când conduce Margy povestea asta?

— De azi după-amiază, când s-a oferit să o conducă…

— Puteai să mă întrebi și pe mine, a spus el.

— La ora aceea erai în operație — și întrucât am devenit dintr-odată obiectul atenției media, am fost mai mult decât bucuroasă să o las să-și asume rolul de purtător de cuvânt și agent de presă pentru noi… E unul dintre cei mai buni agenți PR din New York…

— S-ar putea să nu fie persoana potrivită să se ocupe de asta, a spus Jeff.

— Și de ce, mă rog?

— Fiindcă eu cred că avem nevoie de cineva care să poată trata cu cei ca Fox News…

— Margy e perfect capabilă să…

— Există o declarație care să anuleze comentariile tale despre avort?

M-am întors într-o parte, cu pumnii strânși. Apoi, am revenit cu fața la fiul meu și am spus:

— Dacă aș vrea să anulez comentariul ăla, Margy ar da o declarație în acest sens. Ea nu s-ar opune — cum cred că insinuezi — pe motive politice.

— Margy e o liberală vopsită din New York.

— E și evreică.

— Asta nu are nicio legătură cu…

— Da, corect. Oricum, treaba e că nu vreau să anulez acea declarație, fiindcă (a) ar fi neloial față de fiica mea și (b) mențin ce am spus… chiar dacă…

— Știu, știu, a spus Jeff, jurnalistul a interpretat greșit vorbele tale. Ei bine, o declarație de la tine va rezolva problema.

— Ai auzit ce am spus: nu retractez comentariul făcut.

— Ce părere ai despre asta, tată? a întrebat Jeff.

— Părerea tatei nu contează, am spus mânioasă, fiindcă e declarația *mea*, fiica *mea*…

— Lizzie e și fiica mea, a spus Dan, iar eu sunt de acord cu Jeff, dar poate din motive diferite. Un comentariu ca ăla le servește de minune moraliștilor din media care adoră să calce în picioare o liberală din est care consideră că e în regulă ca fiica ei…

— La naiba cu ce cred ei! Nu retractez ce am spus.

— *Te rog* să te gândești la Lizzie, a spus Dan.

— Ce crezi că fac în fiecare clipă a fiecărei zile? Oricum, părerile mele despre avortul ei nu o să pună deloc bețe în roate poliției în efortul de a o găsi pe Lizzie. Dar părerea mea e că, dacă ea vede că am retractat declarația, asta ar putea să o îndepărteze și mai mult de noi… și sunt sigură că detectivul Leary ar fi de acord cu mine. Ai vorbit azi cu el?

Jeff a dat din cap.

— E de treabă, cred, am spus.

— Nu obține rezultate, a spus Jeff.

— Face tot ce poate, am spus.

— Vreau să angajez un detectiv privat, a spus Jeff.

— Nu e nevoie — și asta ar putea influența ancheta lui Leary.

— La firmă avem mai mulți investigatori superprofesioniști, care nu se calcă în picioare cu polițaii.

— Îl avem pe Leary de partea noastră, am spus.

— Mare scofală.

— Dă-mi voie să te întreb ceva. Dacă Leary ar fi „un creștin devotat cu trup și suflet“, ai avea altă părere?

— Lasă, Hannah, a spus Dan.

— Da, dar e absolut previzibil, a spus Jeff. Întotdeauna trebuie tu să înțepi, întotdeauna trebuie tu să faci un comentariu meschin de ateu…

— Unicul și singurul motiv din care fac comentariul ăsta este faptul că te folosești de creștinism ca de o armură și că te porți de parcă ai deține toate răspunsurile vieții.

— Gata, Hannah, a spus Dan, ajunge…

— Ba nu ajunge — pentru că, încă o dată, în loc să fim uniți ca o familie, sărim la gâtul celuilalt. Și asta din cauză că pioșenia ta absurdă…

— Eu nu mai ascult, a spus Jeff. Fiindcă ai încurcat rău de tot situația asta cu comentariile tale deplasate și azi Shannon mi-a spus că, dacă nu retractezi ce ai spus, poți să-ți iei adio să-ți mai vezi nepoții în viitorul apropiat.

M-am uitat șocată la el.

— N-ai face tu asta.

— Ba aș face.

— Ți-ai ține părinții departe de nepoții lor din cauză că nu ești de acord cu o declarație despre avort?

— Pe tata n-am să-l împiedic să-i vadă, a spus Jeff.

M-am uitat la el cu un amestec de neîncredere și dispreț, apoi am întrebat:

— Tu asculți ce spui, Jeff?

— Shannon e de părere că ai o influență proastă.

— Asupra unor copii de doi ani și patru ani? De parcă mi-ar da vreodată prin gând să le spun nepoților mei ceva despre *asta*…

— Alegerea e a ta, a spus Jeff.

— Ba nu, Jeff, de fapt alegerea e a ta.

Mi-a sunat mobilul. Era Margy.

— E un moment nepotrivit?

— Da.

— Ești cu Dan și…?

— Jeff, am spus.

— Cine e? a întrebat Jeff.

— Margy.

— Spune-i că aș vrea să văd declarația familială, pe care o pregătește, a spus el.

— Ai auzit? am întrebat-o pe Margy.

— Da. Și poți să-i spui fermecătorului tău fiu că am trimis-o prin e-mail și e pe computerul tău. Dar, uite ce e… trebuie să vorbesc cu tine în particular. Poți să inventezi un pretext și să mă suni tu, dar departe de ei?

— Bine, am spus.

Am închis.

— Trebuie să cobor la parter să iau un fax.

— Nu poate să-l aducă sus portarul?

— Simt nevoia să fumez o țigară, am spus.

— Nu-mi vine să cred că încă mai consumi drogul ăla, a spus Jeff.

— Consumul e absolut ocazional, am spus, și tutunul e un prieten foarte bun.

Apoi mi-am luat paltonul și am spus că mă întorc în zece minute.

Odată la parter, m-am oprit la recepție și am întrebat care este numărul de fax al hotelului. Apoi am ieșit din hotel, am aprins o țigară, am tras un fum, după care am sunat-o pe Margy. A răspuns imediat.

— Ești tot acasă? am întrebat-o.

— Da. Toată ziua dormitorul meu a fost centrul general de comandă.

— Ai cumva un fax acolo?

— Bine-nțeles că am. De ce?

— Vreau să-mi trimiți prin fax declarația familiei, pe care am aprobat-o azi — ăsta a fost pretextul pe care l-am folosit să cobor la parter.

— Nicio problemă. Dar, ascultă, iubito — în momentul de față, declarația familiei e un lucru lipsit de importanță.

— De ce?

— Ai auzit vreodată de cineva pe nume Chuck Cann?

— Nu e tipul ăla de dreapta care are pe Internet o pagină de știri?

— Ai nimerit la fix. Pagina se cheamă *Canned News*. Cel mai mare propagandist conservator defăimător și, crede-mă, în prezent are multă concurență în domeniul ăsta. Ții minte cum s-a ținut după Clinton? Tipul e încă un revoluționar reformat care urăște tot ce are legătură cu anii șaizeci. Și al treilea articol de fond pe care l-a postat azi pe pagina lui de internet e despre cartea lui Tobias Judson — pe care, fără îndoială, un publicist ca mine a pus-o în mâinile lui de republican scârbos. Și, iubito, nu mi-e ușor să-ți spun, dar teamă mi-e că acest Cann sau un acolit de-al lui s-a documentat și a descoperit că…

Am luat telefonul de la ureche. Fiindcă știam ce urma.

---

[3] Grup de propagandă politică, de extremă dreapta, înființat în 1958 în SUA. (*N. red.*)

Șapte

E o senzație ciudată să stai pe o bombă cu ceas. Întotdeauna m-am întrebat ce e în mintea unui kamikaze care se suie într-un autobuz în Tel Aviv sau Bagdad, cu haina plină de explozibili și un detonator la îndemână. Se uită la ceilalți pasageri, își vede de treburile de zi cu zi, cu obiectivitatea rece, nemiloasă a unui fanatic, și e atât de convins de justețea cauzei lui și de destinul său divin, încât nu se gândește o clipă la viețile pe care e pe cale să le distrugă? Sau există o clipă cumplită de groază psihică, în care își dă seama de nebunia faptei pe care este pe punctul de a o comite? Oare gândește el: pot să duc până la capăt treaba asta numai fiindcă știu că după aceea n-am să mai fiu aici, ca să văd ce grozăvie am făcut?

În acea seară, în timp ce luam cina într-un restaurant din apropierea hotelului, a fost o clipă în care n-am putut să nu mă gândesc: *viața noastră este pe cale să explodeze*. Și numai din vina mea. O greșeală de demult e scoasă brusc la suprafață și e pe cale să fie făcută publică. Și cum viața noastră este deja știre publică din cauza dispariției bietei Lizzie, interesul față de această noutate picantă din trecut va fi (după cum mi-a explicat Margy) de zece ori mai mare.

— Singurul lucru bun la o chestie de genul ăsta, a spus Margy când mi-a dat vestea la telefon, este că durata de viață a atenției publice este foarte scurtă. Va fi un interes de moment — pe care ne vom da toată silința să-l controlăm — apoi se va stinge. Trebuie să-ți spui mereu că nu va fi o stare permanentă… că, asemenea tuturor coșmarurilor, în cele din urmă te vei trezi din el.

— Cu alte cuvinte, sunt pe cale să intru într-un coșmar, am spus.

Pauză. Apoi:

— N-am să te mint, iubito. Părerea mea e că totul arată destul de rău. Pot face multe ca să limitez pagubele, dar problema cu adevărat importantă este…

Bărbatul care stătea acum în fața mea în restaurant. Soțul meu, de peste treizeci de ani. Tipul cu care am hotărât să-mi petrec viața. Și acum, în geanta de sub acest scaun de restaurant, era o copie printată a unui articol care avea să fie postat online mâine-dimineață și care avea să necesite niște explicații serioase. Dar ăsta era scenariul „cel mai bun caz“. Cealaltă problemă era al doilea bărbat care stătea în fața mea: fiul meu capsoman care acum vedea lumea în termeni strict alb și negru. E groaznic să-ți dai seama că tu și copilul pe care l-ai crescut — și căruia i-ai

dorit mereu numai binele — nu vă mai înțelegeți. Cum poate eșua o relație atât de strânsă, de o viață… mai ales că nu a existat niciun incident care să ducă la o astfel de răcire între noi?

Asta mă uimea la situația prezentă dintre Jeff și mine. În ziua de azi, nu stăm împreună mai mult de jumătate de oră fără să ne certăm.

M-am uitat la fiul meu, adâncit în conversație cu tatăl lui. Discutau despre prețurile proprietăților din Portland și dacă Jeff ar trebui să investească într-o bucată de pământ de la nord de Damriscotta. Jeff mi-a întâlnit o clipă privirea, apoi a întors repede capul, cu buzele strânse de dezgust. A trebuit să fac eforturi să nu izbucnesc în lacrimi. Nu doar fiica mea dispăruse, ci și fiul meu, care acum mă amenința că îmi va interzice să-mi văd nepoții din cauza unei păreri scoase din context. Dar, chiar dacă aș fi putut cumva să-l conving să se răzgândească și să restabilim într-un fel relațiile bune dintre noi — totul s-ar fi năruit într-o clipă, odată ce afla de cartea lui Tobias Judson. Nici nu puteam să-mi imaginez cum avea să reacționeze la faptul că mama lui făcuse pe Madame Bovary *și* pe Emma Goldman pentru un radical de odinioară… ca să nu mai spun de faptul că îl luase cu ea pe „Baby Jeff“ în timp ce își transporta bucuroasă pretinsa „iubire a vieții“ în exil politic în Canada… încălcând în acest fel vreo cinci legi federale.

Apoi mai era Dan. Cum avea el să reacționeze la vestea că l-am trădat cu mulți ani în urmă, culcându-mă cu alt bărbat în timp ce el era plecat din oraș la tatăl lui, care trăgea să moară? Dacă trădarea asta nu era de ajuns, atunci cum avea să primească minciunile lui Judson cum că m-aș fi îndrăgostit nebunește de acest tânăr iacobin neînfricat, în vreme ce mă plângeam că mă legasem la cap cu un soț încuiat?

Și era imposibil ca Dan și Jeff să nu afle de asta. Era singurul lucru de care Margy a vorbit foarte clar.

— Partea nasoală e că te-a descoperit rahatul ăsta de Chuck Cann. Imediat ce terminăm convorbirea, intră pe pagina lui de Internet și citește articolul. Și deși putem să contraatacăm spunând că ai fost citată greșit și că Judson a fabricat întru totul povestea, nu putem să facem absolut nimic, din punct de vedere legal. Dacă am fi fost în Anglia, unde legile calomniei înclină greu în favoarea victimei, am fi putut să obținem într-un minut un ordin de suspendare a lui Cann… și l-am fi putut crucifica pe Judson pentru că te-a defăimat, chiar dacă a folosit un pseudonim. Dar suntem în SUA, unde poți să împroști cu noroi fără să te coste nimic… chiar dacă o mare parte din ce ai spus e fabricat. Așadar, va trebui să facem față consecințelor.

— Ce naiba am să-i spun lui Dan?

— Spune-i că cea mai mare parte a poveștii e o minciună…

— Chiar m-am culcat cu tipul ăsta, Margy. Asta nu-i o minciună.

— Bun, dar asta s-a întâmplat acum treizeci de ani.

— Pur și simplu nu știu cum o să reacționeze…

— Nu vrea să te piardă, iubito. Ați făcut față. V-ați descurcat bine. Nu aveți niciun motiv să vă despărțiți. Mai ales că — îndrăznesc să o spun — amândoi aveți peste cincizeci de ani. Oricum, aventura asta a fost o treabă care s-a întâmplat o singură dată. Nu s-a repetat, așa-i?

— Știi că i-am fost total credincioasă de atunci. Ți-aș fi spus, dacă era altfel.

— Atunci cred sincer că Dan, în felul lui flegmatic, o să aibă o abordare filosofică…

— Nu mă lua cu aiureli, Margy…

— În regulă, s-ar putea să îl supere afirmația lui Judson cum că te-ai îndrăgostit nebunește de el, dar odată ce ieșim cu o declarație contradictorie și odată ce îl atacăm pe Cann că ți-a invadat intimitatea…

— Dan tot mă va urî!

— Eu n-aș merge încă până-ntr-acolo. S-ar putea să te surprindă. Și el are multe în joc și va trebui să te susțină. Mai mult, *va dori* să te susțină — să arate lumii că sunteți uniți.

— Cum am să-i spun?

— E o treabă cu adevărat grea, iubito — și nu te invidiez deloc. Dar trebuie să rezolvi problema în seara asta… fiindcă mâine dimineață povestea asta va fi peste tot. El trebuie să o audă mai întâi de la tine. Trebuie să știe versiunea ta înainte de a citi gunoiul lui Cann și înainte de a pune mâna pe afurisita aia de carte.

După ce am închis, mi-am aprins încă o țigară. Frica e un sentiment tare ciudat. E strâns legată de groaza de a fi descoperit, dat în vileag, arătat așa cum ești în realitate. O mare parte din viață am trăit conform decretelor fricii. Ea m-a împiedicat să plec în Franța (frica de a-l pierde pe Dan). M-a împiedicat să divorțez (frica de a fi singură). M-a împiedicat să spun ce gândesc la serviciu sau în situații sociale (frica de a fi ostracizată). M-a împiedicat să răstorn echilibrul stabil al vieții mele mărunte. Iar acum…

Acum știam că totul era pe cale să fie întors cu susul în jos. Ăsta era cel mai rău soi de frică — groaza de a pierde… și de a intra pe un tărâm necunoscut unde tot ce îți este drag e dintr-odată în pericol.

Am terminat țigara, ignorând o privire urâtă pe care mi-a aruncat-o o femeie care a trecut pe lângă mine — ca și cum aș fi fost o adolescentă de treisprezece ani destul de proastă ca să fumeze în public. Am intrat

înapoi în hotel și l-am întrebat pe portar dacă exista vreun loc unde clienții puteau să-și citească e-mailurile. M-a îndrumat spre centrul de afaceri de la primul etaj. Acolo, femeia de la recepție m-a condus la un separeu mic în care se afla un calculator și m-a întrebat dacă vreau ceai, cafea sau apă. Mai potrivită pentru mine ar fi fost niște votcă.

De îndată ce ea a plecat, m-am așezat și am tastat www.cannednews.com.

Am apăsat pe Enter. În câteva secunde, am fost conectată la pagina respectivă. *Canned News: Adevărurile din spatele minciunilor*. Sub acest titlu era un citat din *The New York Times*: „Fie că îți place sau nu politica ei extremă, realitatea e că pagina de Internet a lui Chuck Cann prezintă mai multe știri decât oricare altă organizație de profil din țară și a devenit pagina pe care toată lumea din media o citește zilnic“. Grozav!

Am trecut la index. După toate știrile importante ale zilei, am văzut următorul titlu:

UN TIP DE LA O EMISIUNE DE RADIO DIN CHICAGO
SPUNE O POVESTE CU MADAME BOVARY DIN
TRECUTUL LUI REVOLUȚIONAR

Am dat click pe articol. Am închis ochii. I-am deschis. Am citit:

> Îi acord tipului 10+ pentru ambiție. Tobias Judson își dă toată silința să devină Rush Limbaugh al Vestului Mijlociu.
>
> Judson — care are influență asupra WBDT din zona Lake Michigan — a fost „cândva un progresist de dreapta“ (cum se descrie singur), care a apărut chiar și pe Lista celor căutați de FBI când a adăpostit doi tovarăși de-ai lui din Weather Underground după fatalul atentat cu bombă de la Biroul din Chicago al Departamentului Apărării. Acum, republican înrăit și creștin evanghelist, a scris o carte mare în care spune tot — *Nu mai sunt protestatar* — în care povestește amănunțit anii nebuni și răi pe care i-a petrecut în Weather Underground. Deși nu e tocmai Hemingway — și relatarea lui despre cum a renăscut ca familist serios și cu frica lui Dumnezeu e superzaharisită — cartea conține destule informații dezgustătoare de culise despre periculoasele jocuri revoluționare jucate de membrii grupării Weather și alți furnizori de antiamericanism din anii șaizeci ca să te facă să continui să dai pagina. Dar, fără îndoială, cel mai captivant capitol al cărții — „Iubire pe

fugă“ — descrie scurta, dar pătimașa aventură a lui Judson cu soția unui doctor dintr-un orășel din New England, o femeie tânără, frustrată că e casnică și dornică să se angajeze în aceeași politică de stânga practicată de renumitul ei tată, un profesor care militează împotriva războiului.

În carte, Judson folosește cu tact pseudonime pentru femeie și tatăl ei stângist — numindu-i profesorul James Windsor Longley și fiica lui, Alison. Dă un alt nume și orașului în care se desfășoară excitanta lor poveste de dragoste — spunându-i Croydon, Maine. Dar după cum ne asigură Judson în introducerea acestei cărți, tot ce descrie el s-a întâmplat cu adevărat — inclusiv declarația de dragoste a lui Alison pentru Judson după două zile de hârjoană sexuală toridă și faptul că l-a dus cu mașina în Canada ca să scape de urmărirea inițiată de autoritățile federale.

Acum, după puțină documentare pe teren, Canned News poate dezvălui identitatea principalilor actori ai acestei mici drame. Profesorul radical nu era nimeni altul decât istoricul John Winthrop Latham de la Universitatea Vermont, acum pensionar, dar pe atunci, în floarea vieții, un inflexibil activist antirăzboi, deși provenea dintr-o familie aristocrată. În urma verificărilor am aflat și că fiica lui Winthrop, Hannah, chiar a locuit cu soțul ei, doctorul Daniel Buchan, într-un orășel din Maine — Pelham — în 1973, când Judson a trecut ca vântul prin oraș.

Hannah Buchan este în prezent profesoară în Portland, Maine, unde soțul ei este șeful secției de ortopedie de la Maine Medical Center. Oare doamna Buchan e pasibilă acum de punere sub urmărire pentru faptul că l-a ajutat și a fost complicea unui om urmărit de autorități? Fiți cu ochii pe acest site.

Cel mai ciudat lucru când am citit asta a fost că n-am fost extrem de șocată, nici furioasă. Am fost doar năucită.

Am printat articolul, l-am împăturit și l-am pus în geantă. Am coborât la parter, am ieșit din hotel, am aprins a șaptea țigară din acea zi, am sunat-o pe Margy și i-am spus versiunea mea de la început până la sfârșit, demontând punct cu punct minciunile din cartea lui Judson. Ea a spus că în următoarea oră o să redacteze un comunicat de presă pe care o

să mi-l trimită prin e-mail ca să pot să i-l arăt lui Dan mai târziu, după ce îi dau vestea.

Apoi m-am dus sus și i-am găsit pe Dan și Jeff adânciți în conversație. Când am intrat în cameră, Dan mi-a aruncat discret o privire vinovată — ceea ce indica faptul că vorbeau despre mine.

— Unde ai fost? a întrebat el.

— Am făcut o plimbare, am spus. Am simțit nevoia să iau aer.

Jeff a pufnit pe nas.

— Câte țigări, mamă?

După zece minute eram într-un restaurant din apropiere. Îngrozitorul meu sentiment de vinovăție lua amploare ori de câte ori Jeff îmi întâlnea privirea, apoi întorcea capul cu dezgust. Dan și Jeff discutau între ei, în vreme ce eu ciuguleam dintr-o salată cu crevete, udată cu trei pahare de Sauvignon Blanc. Când am comandat al treilea pahar, Jeff a catadicsit să mi se adreseze.

— Tragi tare în seara asta, mamă.

— Trei pahare de vin nu mă califică deloc pentru un program în doisprezece pași, Jeff.

A ridicat mâinile.

— Hei, a fost doar o remarcă.

— Ba n-a fost.

— Uite ce e, dacă vrei să fii bolnavă de ficat la șaizeci de ani…

— Beau trei pahare de vin în încercarea de a-mi mai ostoi supărarea legată de sora ta. Și dacă începi să-mi faci morală că recurg la băutură ca la un sprijin…

— Nu e nevoie să-ți fac morală, mamă… întrucât e clar că știi deja, că alcoolul omoară simțirea…

— Știi ce? am spus, ridicându-mă. Mă duc afară să fumez o țigară.

Apoi, întorcându-mă spre Dan, i-am spus că ne vedem în cameră.

M-am dus pe jos până la docuri și m-am așezat pe o bancă și am fumat și m-am simțit îngrozitor că fumam și am privit la apa din Casco Bay și am încercat să mă concentrez asupra valurilor ce ondulau blând suprafața, dar asediul gândurilor era prea puternic pentru a găsi acel «mic moment de calm» despre care vorbesc toate cărțile de autoperfecționare. Am strivit țigara și m-am îndreptat spre hotel, fiindu-mi groază de ce eram pe cale să dezvălui… totuși hotărâtă să termin cu asta.

Când am intrat în cameră, Dan stătea în fotoliu și privea pe fereastră. La intrarea mea, s-a uitat la mine, apoi și-a întors iar privirea.

— De ce a trebuit să faci o scenă? a întrebat el încet.

— N-am făcut o scenă, am spus, cu glas temperat. Am plecat pur și simplu.

— Cauți ceartă cu Jeff ori de câte ori vă întâlniți.

— Ciudat, eu credeam că e invers!

— Ești al naibii de intolerantă.

— Eu intolerantă? Să nu-mi spui că n-ai observat că fiul nostru s-a transformat într-un creștin bigot — ca să mă exprim politicos.

— Tocmai mi-ai confirmat spusele.

— Aș prefera să lăsăm subiectul ăsta.

— De ce? Fiindcă nu vrei să recunoști că am dreptate?

— Nu — fiindcă nu are rost să ne certăm pentru asta. Și fiindcă…

— Preferi să eviți subiectul.

— Dan, te rog…

— Bine. Evită subiectul.

— Trebuie să vorbesc cu tine, am spus.

— Acum chiar n-am chef să vorbim. A fost o zi grea, istovitoare.

— Știu, dar…

— Și casa e tot înconjurată de reporteri.

— De unde știi?

— Am sunat un vecin, a spus el, uitându-se iar pe fereastră.

— Pe cine?

— Soții Coleman, a spus el, menționând cuplul care locuia mai jos de noi și cu care nu prea aveam relații.

— Pe bune?

— De ce te miri?

— Fiindcă noi nu vorbim mai deloc cu ei.

— Sunt singurii din vecini de care am reușit să dau.

— Ai încercat la toată lumea de pe stradă?

— La familiile Bremmer, McCluskey, Monroe, a spus el, menționând vecinii cei mai apropiați. Niciun răspuns.

— Păi, e zece seara. Colemanii nu s-au supărat că ai sunat așa de târziu?

— N-au fost deranjați de asta. Dar au spus că suntem încă sub asediu.

— Mâine am s-o pun pe Alice să dea o fugă până acasă la noi, dacă e liberă, și să-mi spună care-i situația.

— Nu e oarecum sub presiune cu noul spectacol?

— De unde știi?

— De la tine. Tu mi-ai spus.

— Zău? am întrebat, derutată.

— Da, săptămâna trecută. Mi-ai amintit că spectacolul ei va avea premiera luna viitoare, pe 22…

— Nu-mi amintesc deloc să fi spus asta.

— Ei bine, ai spus.

— Dacă spui tu…

— Și ce vrei să vorbești cu mine? a întrebat el.

— Am putea să facem asta mâine, am spus, nervoasă.

— S-o facem acum, a zis el. Nu mi-e somn deloc.

— Eu sunt cam obosită…

— Dacă ai spus că e atât de important…

Am căutat în geantă și am scos pachetul de țigări.

— În camera și la etajul ăsta fumatul e interzis, a spus Dan.

— Am să deschid fereastra.

— Hannah…

M-am dus la fereastra din spatele fotoliului în care stătea Dan și am deschis-o, apoi m-am așezat în fotoliul opus și mi-am aprins o țigară.

— Nu pot să fac asta fără țigări, am spus.

— Ce anume nu poți? a întrebat el, privindu-mă în ochi.

— Trebuie să-ți spun ceva neplăcut.

— Ceva despre Lizzie…?

— Dan…

— Ai primit un telefon de la Leary?

— Nu are nicio veste despre Lizzie.

— Atunci despre ce e vorba?

Am tras adânc din țigară.

— Ții minte o persoană pe nume Tobias Judson?

— Tobias și mai cum?

— Judson, am spus. Acum mulți ani — în 1973 — când tatăl tău era pe moarte, el era prietenul tatei care a stat la noi în timp ce tu erai plecat din oraș. Mai ții minte?

— Vag. Și?

Am tras din nou adânc din țigară.

— Am avut cu el o aventură de două zile.

Tăcere lungă. Pe fața lui Dan s-a citit o clipă uluiala, apoi și-a reluat masca impasibilă — deși îmi dădeam seama că făcea eforturi să pară calm și stăpânit.

— De ce îmi spui asta acum? a întrebat el încet.

— Trebuie mai întâi să-ți povestesc ce s-a întâmplat și de ce, am spus.

Apoi, cu multă grijă, i-am povestit ce se întâmplase în acele două

zile din urmă cu mulți ani: că mă aflam într-un moment al vieții mele în care mă simțeam prinsă în capcană și îngrădită, că Judson a flirtat cu mine și m-a făcut să mă simt interesantă și dorită, că amândoi am băut prea mult și am ajuns în pat.

— Ar fi trebuit să pun punct imediat, însă lucrurile astea au o inerție ciudată și am vrut să continue atâta timp cât era el acolo. Era ceva periculos și excitant și amețitor — mă îmbăta acest joc riscant pe care îl jucam. Dar apoi, Judson a primit din senin un telefon…

I-am povestit punct cu punct ce s-a întâmplat apoi: că mi-a explicat că era fugar, că a stăruit să-l duc cu mașina în Canada, că am refuzat și el m-a amenințat că mă dă în vileag dacă nu fac ce îmi cere și că n-am avut de ales decât să-l iau cu mine pe Jeff și să-l duc pe Judson în nord.

Dan m-a întrerupt.

— L-ai băgat pe Jeff în asta? a întrebat el șoptit.

— Nu puteam să-l las acolo. Cum am spus, Judson mă șantaja — și a trebuit să mă gândesc repede.

— Deci l-ai dus în Canada?

Am dat din cap.

— Cu fiul tău pe bancheta din spate?

— Avea doar șase luni.

— Țin minte ce mic era la vremea aceea. Avea pătuțul în dormitorul nostru. Era în aceeași cameră cu tine în timp ce tu și tipul ăla…?

Am dat iar din cap.

— Ți-ai pus-o cu el în patul nostru?

Am dat iar din cap.

Tăcere lungă. Am strivit țigara și mi-am aprins alta. Apoi am spus:

— L-am dus în Quebec într-un loc în care mi-a cerut să îl las. Am întors mașina. M-am întors acasă. Și m-am jurat că n-am să-ți mai fiu niciodată necredincioasă. Și nu am mai fost. Niciodată.

— Felicitări, a spus el încet.

— Sunt sigură că sună neconvingător, dar de atunci n-a fost zi în care să nu simt o undă de vinovăție…

— Și asta schimbă lucrurile?

— Nu, nu le schimbă. Am luat o decizie foarte proastă. Dar asta s-a întâmplat acum trei decenii.

— Ai simțit dintr-odată nevoia să-ți iei o povară de pe suflet, să azvârli asupra mea toată vinovăția pe care ai simțit-o în ultimii treizeci de ani. Asta e?

— Nu ți-aș fi spus *niciodată*, dacă n-aș fi aflat că…

— Ce ai aflat?

— Că Judson a publicat o carte despre anii lui de radicalism. Și în ea e un capitol despre…

Dan și-a luat fața în mâini.

— Să nu-mi spui că…

— Ba da. Din nefericire.

Acum am avut plăcuta sarcină de a-i detalia, punct cu punct, cum înfrumusețase Judson povestea și născocise lucruri pe care le-aș fi spus, mai ales cu privire la Dan… și că afirmația lui cum că m-aș fi îndrăgostit nebunește de el era total neadevărată.

— Transformă toată treaba într-o idilă ieftină, înflorită. E de la cap la coadă o aiureală… mai ales partea în care spune că mă simțeam îngrădită și că aveam un soț plicticos.

— Dar tocmai ce mi-ai spus că te simțeai *îngrădită* la acea vreme.

— Mă rog, asta-i adevărat. Dar lui nu i-am spus asta.

— Oh, te rog, dacă *ai simțit* asta, trebuie să-i fi spus *ceva*. Tot așa cum trebuie să-i fi spus că ești măritată cu o pacoste.

— N-am spus asta.

— Nu, asta-i încă o scorneală de-a lui, nu-i așa? Ce altceva a mai scornit? Partidele de sex? Să nu-mi spui că n-ai făcut sex cu el, chiar dacă el scrie că ai făcut…

— Nu, am făcut sex.

— A fost bine?

— Dan…

— *A fost bine*?

— Da, a fost bine.

— Și în cartea asta a lui scrie că a fost bine?

Am dat din cap.

— Și în cartea asta îmi spune pe nume?

— Nu, toate numele noastre sunt inventate. Și Pelhamului îi spune altfel.

— Mă rog, asta e ceva, cred.

— Aș vrea să fi fost, am spus, apoi i-am spus despre editorialul lui Chuck Cann.

De data asta Dan s-a albit la față.

— Nu vorbești serios, a zis el.

Am deschis geanta și i-am întins articolul pe care îl printasem la parter.

— De asta m-am întors mai târziu de la plimbare, am spus.

L-a luat, și-a pus ochelarii și l-a citit pe îndelete. Când a terminat, l-

a aruncat pe masa din fața noastră. Câteva clipe nu a spus nimic. Apoi:

— Știi ce gravă e treaba asta?

— Da.

— Povestea asta o să ajungă peste tot. *Peste tot*. Mai ales că se leagă perfect cu dispariția lui Lizzie. Tabloidelor o să le placă la nebunie. O să le pice cum nu se poate mai bine. Parcă văd titlurile: *Mama ei a fost o hippiotă libertină — nu-i de mirare că ea a ieșit o stricată*... De cât timp știi de articolul ăsta?

— De două ore. Am aflat când am coborât la parter, înainte de cină.

— Trebuia să-mi fi spus imediat.

— Cu Jeff de față? L-ar fi apucat nebunia.

— Îl va apuca nebunia. Va înnebuni și consiliul de administrație al liceului Nathaniel Hawthorne. Ca să nu mai spun de conducerea de la Maine Medical. Și apoi mai sunt FBI și Departamentul de Justiție. Ai ajutat și...

— Știu ce am făcut, dar am fost constrânsă. Iar declarația pe care Margy o redactează chiar acum...

— Vreau să văd declarația aia.

— Bine, bine, am spus, foarte nervoasă. Trebuie să mi-o fi trimis până acum. Pot să bag laptopul în priză și să o descarc.

— Atunci, fă-o.

— Dan, înainte de asta, vreau să-ți spun...

L-am atins pe umăr. M-a respins.

— Chiar n-am chef să vorbesc cu tine acum.

— Dar pot să-ți explic...

— Ba nu poți. Aș vrea să văd cartea, te rog.

— E târziu. Și o să te supere și mai mult. De ce nu aștepți până...

— Chiar crezi că acum aș putea să dorm? Adu cartea, te rog.

— Vrei să citești mai întâi declarația lui Margy?

— Nu văd de ce ar conta asta.

— Te rog să citești mai întâi declarația.

— Fie, a spus el.

Am scos laptopul, l-am adus pe măsuța din cameră și l-am conectat la rețeaua electrică. Mi-am verificat e-mailurile. Aveam mai multe mesaje de la prietene care văzuseră articolul din *Boston Herald* — chiar și unul de la Sheila Platt care scria: „Ca mamă, nu-mi imaginez un coșmar mai urât decât cel pe care îl trăiești acum. Să știi că mă rog pentru tine și Dan, și mai ales pentru întoarcerea în siguranță a lui Lizzie. Și deși nu sunt deloc de acord cu folosirea acelei înjurături, îți înțeleg reacția față de acel îngrozitor reporter de televiziune“.

Oamenii chiar te surprind uneori. Mi-am propus să-i trimit Sheilei mâine un e-mail de mulțumire. Apoi am dat click pe e-mailul lui Margy:

> Iată-l, iubito. Sper să fii de acord. Sună-mă cât mai repede. Mâine dimineață, la prima oră, vreau să îmi folosesc influența pentru a face ca acest răspuns să apară în cât mai multe locuri.
>
> Curaj!
>
> Cu dragoste,
>
> Margy.

Comunicatul de presă ocupa două pagini și făcea praf în mod sistematic tot ce scrisese Judson. Îl ataca pe Chuck Cann pentru că ne-a invadat intimitatea, arătând că am fi oamenii din spatele pseudonimelor. Recunoștea că eu și cu Judson făcuserăm sex în două rânduri și că încă mă mai simțeam îngrozitor de vinovată că îmi înșelasem soțul, dar că vedeam aventura doar ca pe o relație extraconjugală prostească de două zile și că în mod sigur nu l-am considerat pe Tobias Judson iubirea vieții mele, nici nu am spus vreodată ceva de genul „N-am să te uit niciodată“.

Margy a lovit cu adevărat tare în capitolul despre fuga lui în Canada, spunând că afirmația lui că eu m-am oferit să-l duc cu mașina în Quebec este o invenție.

> Hannah Buchan respinge afirmația domnului Judson cum că ea s-a oferit în mod voluntar să-l ajute să fugă din țară. Ea dorește să se înțeleagă foarte clar că domnul Judson a scornit aproape tot dialogul din capitolul în care ea apare sub pseudonimul Alison. Dorește să declare că domnul Judson a constrâns-o să-l ducă în Canada, spunând că, dacă nu îl ajută să fugă, va da în vileag aventura lor și, dacă FBI îl prinde în Statele Unite, o va implica și pe ea.
>
> Nu încerc nicicum să găsesc scuze pentru că mi-am înșelat soțul. Nici nu caut să îmi justific faptele de atunci. Am luat o serie de decizii proaste și îmi asum întreaga responsabilitate pentru ele. Totuși, afirmația că iubirea pentru domnul Judson sau crezul politic m-a motivat să-l ajut să fugă e o minciună sfruntată. Mi-a spus clar — ori îl duc în Canada, ori dă în vileag aventura noastră. Eram tânără și aveam un copil mic și mă simțeam vinovată pentru ce făcusem și eram tare speriată. A fost un șantaj și, în situația dată, n-am avut de ales decât să fac ce îmi cerea. A

fost o decizie pe care o regret și astăzi.

Urma o paranteză destinată mie.

(Iubito, știu că asta e în întregime o *mea culpa,* dar consider că e necesară. În plus, am vorbit cu avocații și n-au nicio obiecție să-l numești pe Judson mincinos înrăit și șantajist. Consideră că el nu are nicio cale de atac legală — când a făcut afirmații atât de absurde despre rolul tău în povestea asta. Nu te supăra, nici nu te înfuria pe mine când vei citi următorul paragraf, dar a trebuit să obțin o declarație de la tatăl tău și m-am gândit că, în situația dată, e mai simplu să-l abordez direct. În plus, am mers mai departe și i-am explicat situația de rahat în care te-ai pomenit și i-am spus că și el este implicat în cartea lui Judson… iar tu acum trebuie să-i dai lui Dan niște explicații dificile despre acele evenimente din trecut. Am reușit și să dau la scanat capitolul supărător și să i-l trimit prin e-mail — astfel încât să-l poată citi imediat și să răspundă. Știu că mi-am permis cam multe fără să am consimțământul tău, dar cum timpul este esențial în emiterea acestui comunicat de presă, iar ție ți-e groază să vorbești cu tatăl tău despre toate astea, m-am decis să-ți înfrunt cu curaj mânia și să-i spun eu. Cred că vreau să fug cu tatăl tău — dacă nu mă consideră prea bătrână. A fost extrem de înțelegător și oripilat de ceea ce ți se întâmplă. A vrut să te sune imediat, dar când i-am spus că trebuie să discuți pe îndelete cu Dan, a zis că o să te sune mâine).

Nu eram câtuși de puțin supărată pe Margy. Dimpotrivă, am răsuflat ușurată că nu trebuia să-i explic totul tatei. În ultima vreme nu făcusem decât să explic totul altora… și, mai ales, mie însămi.

Am citit mai departe.

Tatăl lui Hannah Buchan — distinsul istoric John Winthrop Latham (care, în cartea domnului Judson, poartă numele James Windsor Longley) — comentează: „Am citit capitolul cu pricina din cartea domnului Judson și sunt șocat de felul mincinos în care a manipulat evenimente din trecut în scopuri proprii și de cruzimea lui nerușinată”.

În continuare, tata a dezmințit tot ce scria despre noi în capitolul

cărții lui Judson. A declarat că pe vremea aceea îl cunoștea bine pe Judson, dar nu i-a împărtășit niciodată convingerile politice revoluționare coercitive.

> „Afirma mereu că era în organizația Studenții pentru o Societate Democratică — aceasta era aripa politică a mișcării antirăzboinice — în vreme ce, după cum recunoaște clar acum, era de partea celor din Weather Underground și politica lor de protest violent".

A recunoscut și că știa că Judson era într-o „mică încurcătură", dar că nu a știut că fugea de FBI. Așa că, da, el l-a trimis pe Judson la mine:

> „O decizie pe care am regretat-o mereu și care ulterior a produs o ruptură între mine și fiica mea, ruptură care, mulțumită decenței și firii ei iertătoare, a fost reparată cu mulți ani în urmă. Dacă aș fi știut în ce era implicat, nu i-aș fi propus niciodată să stea la Hannah".

Tata și-a mărturisit chiar și infidelitatea.

> „Soția mea — care în prezent suferă de o boală degenerativă — știa de comportamentul meu adulterin și în cele din urmă a reușit să mă ierte. Căsnicia noastră a durat cincizeci și trei de ani și cred că asta spune multe. Deși insensibilitatea cu care domnul Judson dă în vileag aspecte din viata mea privată mă îngrozește, nu voi încerca să mușamalizez faptele mele din trecut. Am greșit. Aș vrea să spun că mă înspăimântă faptul că domnul Judson a găsit o cale să detalieze o scurtă legătură sentimentală de acum treizeci de ani, pe care a avut-o cu Hannah — știind foarte bine că lucrul ăsta le-ar putea pricinui multă durere ei și soțului ei, chiar dacă acum trebuie considerată doar o poveste veche. Să-ți împroști cu noroi trecutul din motive de câștig personal nu e cel mai atrăgător spectacol — dar e o decizie personală. Însă când îi implici și pe alții în povestea ta — știind foarte bine că, în acest fel, le distrugi reputația, după câteva decenii de la evenimentele în cauză — te dovedești cel mai rău soi de oportunist imoral."

Comunicatul se încheia cu specificarea că, dat fiind stresul cumplit în care trăiam în prezent eu și Dan din cauza dispariției fiicei noastre,

ceream ca media să ne respecte intimitatea în acest moment dificil din viața noastră. La urmă, era un comentariu în paranteză din partea lui Margy:

> (Șansele ca vreo organizație media să țină seama de acest paragraf final sunt undeva între absurd și ridicol. Dar tot am considerat că trebuie spus. Șterge toate digresiunile mele înainte de a-i arăta asta lui Dan — și sună-mă de îndată ce poți să vorbești. Fii tare!)

Am făcut cum mi s-a spus, ștergând toate pasajele editoriale ale lui Margy. Apoi m-am întors spre Dan — care stătea în picioare la fereastră uitându-se în noaptea neagră — și am spus:

— Acum poți să citești.

— Adică, acum că ai tăiat.

— Dan…

— Mă rog, te-am auzit folosind în mod repetat o tastă. *Delete*, fără îndoială.

— Am șters doar câteva comentarii editoriale făcute de ea, atâta tot.

— Fiindcă n-ai vrut să le văd. Fiindcă ascunzi ceva, exact cum ai ascuns ceva timp de treizeci de ani.

— Uite ce e, știu că ești foarte supărat pe mine. Și ai tot dreptul să fii. Dar te rog să nu uiți…

— Ce? Că toate astea s-au întâmplat acum trei decenii, iar eu ar trebui să mă port ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic?

— Nu spun asta…

— Dacă vrei să te iert pe loc, îmi pare rău… nu pot.

S-a dus la dulap, l-a deschis și și-a scos paltonul.

— Unde te duci?

— Afară.

— Unde afară? am întrebat.

— Are importanță?

— Nu, dar…

— Vreau să ies, Hannah, fiindcă nu vreau să fiu în momentul ăsta în aceeași cameră cu tine.

Fără să mă gândesc, am lăsat capul jos.

— Bine, am spus încet. Dar nu vrei să citești…?

Am arătat spre calculator.

— Trimite-mi-l prin e-mail, a spus el.

A luat cartea lui Judson și a vârât-o sub braț.

— Când te întorci? am întrebat.

— Nu știu, a spus el, îndreptându-se spre ușă.

— Margy are nevoie de aprobare pentru comunicatul de presă.

— Ți-am spus: dă-mi-l prin e-mail și am să-ți trimit un răspuns.

M-am întors și am întins mâna spre el.

— Dan, iubitule, sunt…

S-a ferit de mâna mea.

— Nu vreau să vorbesc, Hannah.

— Îmi pare rău. Îmi pare sincer rău.

Am simțit că ochii mi se umplu de lacrimi.

— Dan, nu vreau să te pierd…

— Noapte bună, a spus el încet și a ieșit pe ușă.

N-am început să plâng dezlănțuit. Nu m-am prăbușit. Am rămas lângă ușă un moment foarte lung, neștiind ce să fac.

În cele din urmă m-am așezat la birou. Am copiat comunicatul de presă și l-am trimis prin e-mail lui Dan. Apoi am închis calculatorul. M-am gândit iar: ce urmează?

Opt

Dan nu s-a întors în acea noapte. L-am așteptat până la trei și l-am sunat de două ori pe mobil. Niciun răspuns. La miezul nopții, când am vorbit cu Margy — a doua noastră conversație în decurs de câteva ore — m-a sfătuit să am răbdare.

— Tipul e în stare de șoc, cum ai fi și tu dacă ai primi o astfel de veste, a spus ea. O să-i ia ceva timp să asimileze povestea și să-și dea seama că s-a întâmplat demult și că nu meriți să fii trasă pe roată pentru asta. În același timp, tu trebuie să înțelegi că probabil e îngrozit de felul în care va reacționa conducerea spitalului la mizeriile scornite de Judson, ca să nu mai spun de pacienții lui și de partenerii de golf de la clubul select…

— Dar el o să iasă din asta drept Bărbatul Nedreptățit — pe câtă vreme eu am să par scorpia, târfa… și pe drept.

— Nu începe încă să te autoflagelezi. Dacă toate merg bine, o să întoarcem povestea asta în favoarea noastră și vom arăta că ești un cetățean model cu o căsnicie solidă, foarte respectată în comunitatea ta ca profesor, și toate celelalte aiureli după care se dau în vânt americanii. Vei fi văzută ca o persoană care a făcut în tinerețe o greșeală pe care acum o recunoaște și regretă durerea pe care le-a pricinuit-o celor dragi, bla, bla, bla.

— După cum vorbești, pare foarte simplu.

— Trebuie să înțelegi că, în ochii mass media, singurul motiv pentru care meriți interes este că fiica ta a dispărut și amantul ei doctor are o emisiune TV și e încă bănuit că ar fi cauza numitei dispariții. Asta e. Dacă Lizzie ar fi fost găsită până acum — dacă n-ar fi dispărut deloc — n-ai fi avut parte nici de o cincime din atenția de acum. Au prins o idee — *Mama fetei dispărute a fost odată amanta unui radical căutat de FBI* — și au de gând să o dea înainte cu ea. Dar, crede-mă, nu e o poveste pe picioarele ei. E o notă de subsol, pe care tâmpitul ăla de McQueen o va aprecia, fiindcă preț de câteva zile va mai abate puțin atenția de la el… deși, până Lizzie va fi găsită, circul media va continua să se învârtă în jurul lui. Ai vorbit cu tatăl tău?

Vorbisem și, ca de obicei, a fost minunat.

— Dintre toate greșelile mari pe care le-am făcut în viața mea — și au fost o mulțime — una dintre cele mai grave a fost să-l trimit la tine pe omul ăla îngrozitor, a spus el.

— Nu te învinui, tată, căci a fost decizia mea să mă culc cu el. Și tot decizia mea a fost să cedez în fața amenințărilor lui și să-l trec granița cu

mașina.

— Ești prea iertătoare.

— Ba nu sunt. Dar asta e o chestie care s-a întâmplat demult. Oricum, ți-ai ispășit pedeapsa — cum am ispășit-o și eu pe a mea. Sau, cel puțin, am crezut că am ispășit-o.

— Cartea e doar o înșiruire de minciuni, ca să nu mai spun că e scrisă execrabil.

— Nu cred că pe oamenii ăia „corecți și echilibrați“ de la Fox News o să-i deranjeze prea mult stilul ei literar. Tot ce or să vadă în ea este că un radical de odinioară a devenit cățelul de salon al lui George Bush, o legătură amoroasă ilicită, politica radicală a disprețuiților ani 1960 și — mai ales — legătura grăitoare dintre adulterina de altădată și fiica ei dispărută, care e posibil să fi fost omorâtă de amantul ei, un doctor căsătorit și celebru. Istoria se repetă…

— I-am spus lui Margy că am să fac tot ce îmi cere când o veni timpul — și aș fi bucuros chiar să accept presa de dreapta pentru interviuri sau articole. Nu o să stăm cu mâinile în sân, lăsându-i să ne facă albie de porci.

— Trebuia să-ți spun de mult de aventură.

— La ce bun? Oricum, viața ta privată e viața ta privată.

— Acum e o viață al naibii de *publică*.

I-am repetat lui Margy ce a spus el.

— Păi, era de așteptat — și printre multele lucruri uimitoare la tatăl tău e că recunoaște repede când a făcut ceva greșit. Știi ce rară e calitatea asta… mai ales la un bărbat? Apropo, să nu te mire dacă n-ai să-ți vezi soțul toată noaptea.

— De ce?

— Deoarece, chiar în timp ce vorbim, am primit prin e-mail acceptul lui pentru comunicatul de presă.

— Ce a scris, mai precis?

— Ți-l voi citi: *Dragă Margy — sunt de acord cu comunicatul de presă… Dan*. Scurt și la obiect.

— A spus de unde a trimis e-mailul?

— Bine-nțeles că nu — și de ce mi-ar fi spus? Probabil e la cabinet sau poate s-a întors pe furiș acasă. Sfatul meu e să-i lași puțin timp. Dacă începi să-l suni acum, implorându-l să se întoarcă și să te ierte, n-ai să faci decât să-l scoți din sărite. O să treacă el peste asta… dar s-ar putea să-i ia ceva timp.

Totuși, după ce am vorbit cu Margy, l-am sunat încă o dată pe mobil. Când a intrat mesageria vocală, am spus: „Eu sunt. Și vreau doar

să-ți spun că mi-e dor de tine și că te-am iubit mereu și voi continua să te iubesc mereu și îmi pare nespus de rău pentru toate astea. Te rog să mă suni“.

O parte din mine considera că prea mă milogeam, iar altă parte considera că nu mă milogeam îndeajuns. Voiam mai mult ca orice să fie aici cu mine, în patul ăsta, în siguranță, voiam toate acele lucruri pe care cei căsătoriți de multă vreme le consideră firești, indiscutabile până când le sunt luate brusc și spectrul pierderii iminente întunecă orizontul și se pomenesc gândindu-se: *doar nu o să ne despărțim acum, după atâția ani*.

Am încercat să dorm. A fost imposibil. Am atacat minibarul și am băut două sticle de votcă scumpă, de mărimea celor care se dau în avion. Apoi am făcut greșeala să butonez televizorul și m-am pomenit față-n față cu mine însămi pe Fox News. Subiectul ocupa locul trei în ordinea titlurilor de la unu noaptea. Mai întâi a apărut o fotografie a lui Lizzie proiectată în spatele blondei care prezenta știrile. Apoi, cu un glas grăbit și șuierat, ea a spus:

> Niciun element nou în dispariția tinerei din Boston, Elizabeth Buchan, văzută ultima dată pe 4 aprilie, când a ieșit ca o furtună dintr-un hotel din centru după o ceartă cu amantul ei căsătorit, celebrul dermatolog Mark McQueen. Ieri, poliția din Boston i-a cerut lui McQueen să predea pașaportul, deoarece rămâne primul suspect în acest caz, chiar dacă el își declară în mod constant nevinovăția.

Camera de filmat a focalizat asupra unui bărbat bondoc, bine îmbrăcat, la cincizeci și ceva de ani, care vorbea cu un grup de reporteri. Sub imaginea lui scria: *Bernard Canton, avocatul lui McQueen*. Fragmentul din interviul lui a durat treizeci de secunde.

> Pentru a-și dovedi întreaga disponibilitate de a coopera cu poliția, clientul meu a fost de acord să-și predea pașaportul. A declarat în mod clar că va continua să ofere tot ajutorul care i se cere de către cei care o caută pe Elizabeth Buchan. Pentru seara în cauză, dr. McQueen are martori care pot garanta pentru locul în care se afla la ora dispariției domnișoarei Buchan, prin urmare părerea mea este că poliția din Boston nu are nicio bază să dea măcar de înțeles că dr. McQueen, clientul meu, e cercetat.

Pe ecran a revenit știrista.

Astăzi, în Portland, Maine, mama lui Lizzie Buchan a reacționat cu mânie când reporterii au încercat să-i ia un interviu în pragul locuinței sale.

Cadrul s-a schimbat iar și am apărut eu, coborând din mașină, arătând frământată și înspăimântată și foarte enervată, iar apoi acea tânără agresivă care îmi vâra un microfon în față în timp ce cameramanul se ținea aproape. Iar când ea mi-a pus întrebarea „Cu câte avorturi ați mai fost de acord înainte de ăsta?“, am strigat: „Cum xxxx (aici au băgat beepuri) îndrăznești…!“, arătând oarecum nebună.

Am văzut aceleași lucruri și la știrile de la orele două, trei și patru. După știrile de la ora cinci trebuie să fi adormit la un moment dat pentru că n-am mai știut nimic până la șase patruzeci și opt, când m-a trezit mobilul care suna. Am răspuns buimacă.

— E un moment prost? a întrebat Margy.

— Am adormit complet îmbrăcată, am spus.

— Măcar ai dormit puțin… ceea ce e bine. Fiindcă tot rahatul s-a dezlănțuit. Deschide televizorul pe Fox News la ora de vârf. Apoi dă drumul la radio pe postul local Clear Channel — știi tu, postul pe care transmite Ross Wallace, a spus ea, referindu-se la un idiot de dreapta care era foarte popular printre țopârlanii de pe coasta de nord-est.

— Cred că e vorba de WHLM. Mi-am impus *să nu-l ascult* pe Ross Wallace.

— Păi, dă-i drumul după ce te uiți la știri…

— Trebuie să mă duc la serviciu.

— Atunci ascultă-l la radioul din mașină. Eu am auzit deja fragmentul — și cum el repetă de obicei lucrurile, n-am nicio îndoială că o să-l folosească iar pe la șapte și douăzeci și cinci… într-atât de previzibil este.

Am sărit din pat, mi-am scos toate hainele în care dormisem, am făcut în grabă un duș și m-am șters cu prosopul în timp ce stăteam în fața televizorului.

Subiectul pe care îl așteptam începuse de zece minute, timp în care mă îmbrăcasem și mă pieptănasem, după ce îl sunasem deja pe portar și îl rugasem să spună să mi se aducă mașina din garajul de la subsolul hotelului. Mi-a trebuit un minut să-mi dau seama că știrista de noaptea trecută se schimbase.

Un eveniment nou și contrariant din cazul Elizabeth Buchan, o carte publicată recent de moderatorul unui talk show la un post de radio din Chicago, Tobias Judson,

dezvăluie faptul că, în 1974, pe vremea când era un student radical și fugea de FBI, a avut o scurtă aventură cu mama lui Elizabeth Buchan, Hannah, soția unui medic din Maine, care era plecat din oraș când a avut loc povestea de dragoste. Mai mult, Judson susține în cartea sa că Hannah Buchan l-a dus cu mașina în Canada pentru a-l ajuta să scape de arestare.

Pe ecran a apărut un cadru cu Tobias Judson, șezând în fața unui microfon în studioul de radio din care transmitea. Deși văzusem o poză recentă pe coperta cărții lui, înfățișarea lui de bărbat între două vârste, rotofei și cu un început de chelie m-a șocat. Și am simțit pe loc atâta repulsie, încât a trebuit să fac un efort să mă uit la el. Vorbea cu un glas coborât, liniștitor, mieros și care mustea de o falsă decență.

Sunt foarte supărat că Chuck Cann a decis să dezvăluie identitatea lui Hannah Buchan. Nu a fost intenția mea ca identitatea ei să devină informație publică… și îmi pare sincer rău pentru publicitatea de care are parte, mai ales ținând cont de suferința pricinuită de dispariția fiicei ei. La fel ca toată lumea, mă rog să se întoarcă acasă cu bine…

Cum să nu, nenorocitule!

Pe ecran a apărut alt cadru, care m-a făcut să tresar… Margy, tocmai ea, stând în picioare sub copertina blocului ei din Manhattan, arătând foarte palidă și trasă la față, deși în lumina orbitoare a reflectoarelor de televiziune ochii ei erau ultrapătrunzători. Sub ea era scris: *Margy Sinclair, purtătoarea de cuvânt a lui Hannah Buchan*. Patru microfoane stereo atârnau deasupra capului ei în timp ce citea, cu obișnuitul ei glas puternic, nemâțâit: „Aceasta e o declarație din partea lui Hannah Buchan. «Am citit cu uimire și dezgust cartea domnului Judson, pentru că e plină de minciuni și denaturări…»“

Apoi a prezentat scurta versiune a declarației mele din comunicatul de presă, în care recunoșteam aventura, dar și negam cu vehemență că l-am dus în Canada de bună voie. *„Domnul Judson m-a șantajat, nelăsându-mi de ales decât să fac ce îmi cerea…“*

A încheiat cu declarația mea cum că regret durerea pricinuită familiei mele și, din cauza tensiunii provocate de dispariția fiicei mele nu vreau să mai fac la acest moment o declarație publică.

Pe ecran a reapărut cadrul cu Judson, arătând plin de el în fața microfonului din studio. Reporterul, care nu apărea în cadru, l-a întrebat: „Și cum răspundeți acuzațiilor lui Hannah Buchan că ați șantajat-o pentru

a vă duce cu mașina în Canada?“

Înțeleg supărarea lui Hannah că a fost dată în vileag în felul ăsta nedrept, tot așa cum îi apreciez mustrările de conștiință. Pentru că numai Dumnezeu știe ce mustrări cumplite de conștiință am avut eu din cauza faptelor pe care le-am săvârșit de-a lungul anilor, până am fost în stare să-mi recunosc greșelile și să merg mai departe. Dar ca Hannah să nege faptul că s-a oferit să mă ducă în Canada cu mașina… mă rog, negarea este o emoție omenească și de înțeles. Dar adevărul nu poate fi negat sau ocolit.

Am comis o infracțiune. Am fugit din țară — dar mi-a fost atât de dor de țara mea și m-am simțit atât de vinovat, încât m-am întors și am înfruntat furtuna. O îndemn pe Hannah să recunoască deschis rolul pe care l-a jucat în acest incident, așa cum am făcut eu.

Pe ecran a apărut iar știrista.

Un purtător de cuvânt al Departamentului Justiției a spus că în prezent se investighează rolul pe care l-a avut Hannah Buchan în fuga lui Tobias Judson de justiție, în 1974. Judson s-a întors în Statele Unite în 1980 și a furnizat statului dovezi împotriva altor membri ai organizației Weatherman.

A primit o sentință de trei ani cu suspendare pentru că a adăpostit criminali căutați de FBI. Pe lângă faptul că este moderatorul unei emisiuni de radio din Chicago, domnul Judson a fost numit recent de președintele Bush în comisia națională pentru Inițiative caritabile bazate pe credință.

Mi-a venit să țip și să dau cu pumnul în televizor. Dar nu aveam timp pentru astfel de acțiuni, deoarece în mai puțin de douăzeci de minute trebuia să fiu la catedră. Mi-am luat servieta și am ieșit în fugă pe ușă. Am alergat la tipul de la recepție și i-am spus:

— Aș vrea să păstrez camera încă o zi, și vrei te rog să-i spui cameristei să adune hainele pe care le-am lăsat pe podea și să le dea la curățat pentru diseară?

M-am suit în mașină, am pornit motorul și am demarat în viteză, apăsând butonul căutare de la radio până am găsit WHLM. Acum era șapte și douăzeci și două. După cum prezisese Margy, subiectul a apărut

după trei minute. Îl mai auzisem pe Ross Wallace o singură dată și știam că e un fost pompier din Boston, care dădea vești șocante în fiecare dimineață la un mare post de radio care transmitea din Washington până în cele mai nordice cotloane ale statului Maine. Se declara „Un conservator cu gură mare dintr-un stat liberal nerod“. Acest slogan a bubuit din radioul din mașină când pauza publicitară s-a sfârșit și el a revenit la microfon.

> Și acum iată un element dezgustător al acelei povești dezgustătoare din Boston cu superprofesionista Elizabeth Buchan, care nu a putut accepta un refuz când amantul ei, un doctor însurat, s-a descotorosit de ea.
>
> Această povestioară abjectă devine acum și mai abjectă. Fiindcă se dovedește că mămițica domnișoarei Buchan a fost în anii șaizeci o radicală care l-a ajutat pe amantul ei revoluționar să-și ia tălpășița peste granițăă… deși la acea vreme era căsătorită.

A continuat apoi cu un număr vioi și sarcastic, marca Ross Wallace, al întregii povești. Când a ajuns la sfârșit, a spus:

> Ei bine, oameni buni, morala acestei povești ar putea fi rezumată cel mai bine astfel: așa mamă, așa fiică… deoarece aventurile cu bărbați însurați par să fie procedura standard care operează în familia Buchan. Dar, în ceea ce mă privește, lucrul cel mai uimitor la această poveste este că, în celălalt colț îl avem pe Toby Judson — care, în acei ani nebuni și imorali ai amorului liber și ai arderii drapelului american, credea în răsturnarea violentă a modului nostru de viață. Dar ce se întâmplă? El fuge în Canada și, după câțiva ani petrecuți pe acel teren de joacă socialist, vorbitor de franceză, care îndrăznește să se numească bunul nostru vecin de la nord, suferă o puternică criză de conștiință. Are ceea ce în Cartea Sfântă se cunoaște drept conversația lui Paul pe drumul Damascului și își dă seama nu doar că s-a înșelat profund cu privire la genul lui de politică revoluționară, ci și că a greșit față de țara lui. Așa că face ceea ce trebuie.
>
> Ia legătura cu FBI și spune că vrea să se predea — și se întoarce în SUA și suportă consecințele. Este arestat și pus sub acuzare. Pentru a-i dovedi că vrea să-și răscumpere pe

deplin greșeala, spune Departamentului de Justiție că va depune mărturie împotriva celor doi tovarăși ai lui care i-au omorât pe acei paznici nevinovați în timp ce atacau Modul Nostru de Viață. Și, mulțumită mărturiei lui Tobias Judson — de fapt, datorită în exclusivitate lui, deoarece a fost singurul martor al acuzării — acei doi radicali periculoși sunt închiși pe viață într-un penitenciar american.

Ei bine, nu știu ce credeți voi, oameni buni, dar, după mine, bărbat e cel care poate să-și asume greșelile — care poate să spună: „Am înțeles greșit!... Îmi iubesc țara, am înțeles foarte *greșit*!“ Exact asta a făcut Toby Judson. Și de când s-a întors în această țară măreață a noastră și și-a acceptat pedeapsa ca un bărbat, Toby Judson a înflorit. Prietenii noștri din Chicago îi aud vocea la microfon în fiecare dimineață. Prietenii lui din Biserica lui Hristos îl cunosc ca pe un creștin foarte devotat, care a făcut o treabă foarte dificilă antrenând echipa din Liga Mică Creștină. Iar George W. Bush îl cunoaște ca fiind un membru plin de râvnă al echipei lui, care smulge operele de caritate din mâinile slinoase ale organizațiilor filantropice liberale și le dă bisericilor... unde le este locul.

Acum să comparăm disponibilitatea lui Toby Judson da a înfrunta furtuna, cu faptele lui Hannah Buchan. Ia gândiți-vă, oameni buni — ai douăzeci și trei de ani și ești soție de doctor într-un orășel din Maine. Soțul tău trebuie să plece în grabă din oraș ca să aibă grijă de tatăl lui muribund — și ce se întâmplă apoi? Tatăl tău ultrastângist — tatăl doamnei Buchan a fost unul dintre cei mai renumiți profesori radicali ai anilor șaizeci — îți trimite pe unul dintre tovarășii lui revoluționari, spunând că are nevoie de un loc în care să stea cât timp e în Maine. Nu-i oferi doar un pat, îi oferi patul tău conjugal — și, după două zile, îi spui că e iubirea vieții tale. Apoi — și, oameni buni, aici povestea devine cu adevărat scârboasă — când amantul tău te anunță că e fugar din cauză că este implicat într-o crimă politică, tu ce faci? Te oferi să-l duci cu mașina în paradisul socialist vorbitor de franceză din nord — și, doar pentru a submina tot ce ți-e drag, îți iei și pruncul cu tine.

Ei bine, dacă mai era nevoie și de alte dovezi că anii șaizeci și șaptezeci ai secolului trecut au fost cât pe ce să

asiste la prăbușirea civilizației americane, această poveste e o dovadă. Hannah Buchan nu a încălcat doar jurămintele matrimoniale, ci și legea. Nu doar orice lege veche. O lege federală. Mai mult, i-a transmis fiicei sale moralitatea ei îndoielnică. Când e vorba să vă creșteți copiii în spiritul valorilor adevărate, să țineți minte următorul lucru, oameni buni: ei repetă de multe ori greșelile voastre. Asta e în mod sigur situația cu Elizabeth Buchan. Chiar dacă nu a știut de aventura mamei ei, ceva din felul în care a fost crescută i-a spus: "E bine să fac asta. Fiindcă mama a făcut-o". Iar dacă acum aș fi fost soțul lui Hannah Buchan… ei bine, ca să zic așa, sunt al naibii de bucuros că nu sunt soțul ei.

Dar aș vrea să știu următorul lucru: tu, Hannah Buchan, ai de gând să urmezi exemplul lui Toby Judson și să-ți asumi ce ai făcut? Ai de gând să-ți ceri iertare? Nu doar față de soțul tău, că l-ai trădat, ci și față de țara ta? Pentru că și pe ea ai trădat-o.

Apoi a întrerupt emisiunea pentru o reclamă.

Tocmai ajunsesem în parcarea școlii când Ross Wallace și-a încheiat tirada împotriva mea. Să asculți pe cineva făcându-te praf în direct, la radio, a fost o experiență supranaturală. A fost ca și cum l-aș fi auzit vorbind despre altcineva — un fel de abstracțiune care nu avea nicio legătură cu mine.

Și totuși, la sfârșitul tiradei lui, strângeam atât de tare volanul, încât credeam că articulațiile degetelor o să-mi iasă prin piele. *Așa mamă, așa fiică… E bine să fac asta. Fiindcă mama a făcut-o*. Dacă Lizzie era undeva aproape de un radio și auzea asta, era posibil să o doboare. Mobilul a început să sune. Era Margy. Părea hiperemoționată, hiperstresată.

— Ai văzut treaba de pe Fox News?

— Da.

— Și l-ai auzit pe Ross Wallace?

— Da.

— Uite ce e, acum n-am timp de compătimire, fiindcă toată treaba asta a luat-o razna, dar să știi următorul lucru: există o mulțime de moduri în care putem să răspundem — și *o vom face*. Mai presant e să te ducem imediat într-un loc sigur…

— Nu înțeleg.

— Unde ești acum?

— În fața școlii.

— Bun, uite ce vreau să faci. Sună-l acum pe director și informează-l că nu te simți bine și că n-ai să vii azi la ore. Apoi întoarce-te la hotel și spune la recepție că ai nevoie de anonimat și că vrei ca ei să nu spună nimănui că stai acolo, și rămâi în cameră până primești vești de la mine…

— Margy, am oră acum…

— Ascultă-mă, iubito. Tocmai am primit un telefon de la Dan. A încercat să ajungă acasă azi-dimineață și a găsit-o iar asediată. Apoi s-a dus la cabinet și a descoperit că și acolo îl așteptau câteva echipe de televiziune. Acum e la spital — și e foarte sâcâit și supărat, fiindcă cineva din conducerea spitalului a auzit materialul lui Ross Wallace, când a ieșit prima dată la șase douăzeci și cinci, și cere o explicație…

Fără să mă gândesc, am bâjbâit prin poșetă, am găsit țigările și mi-am aprins una.

— În fine, a continuat Margy, Dan voia să știe ce trebuie să facă vizavi de presă. I-am spus ce îți spun și ție: stați înăuntru și nu luați legătura cu nimeni. Treaba cu Dan e că în dimineața asta are trei operații. O fi presa o ceată de vulturi, dar nu va da buzna într-un spital. Totuși, școala ta o va înconjura…

— Mă duc la oră, Margy.

— Înainte să faci pe Ioana d'Arc cu mine, te asigur că, într-o oră, același grup de reporteri care sunt acum în jurul casei tale își va fi dat seama că nu ești acolo și se va fi mutat la școala ta. Așa că fă-ți un serviciu și…

— Ți-a spus Dan unde a fost noaptea trecută? am întrebat, întrerupând-o.

— Chiar n-am avut timp să intrăm în asta. Dar, iubito, te implor…

— Am să te sun după ce termin ora, am spus, apoi am închis telefonul.

Mi-am luat paltonul și servieta, m-am dat jos din mașină și m-am îndreptat în mare grabă spre intrarea principală a școlii, uitându-mă nervoasă la ceas. Întârziasem cinci minute. Am deschis ușa. Coridorul principal era pustiu. Am luat-o la fugă, tocurile mele lovind sonor linoleumul. Când am ajuns în clasa mea, am auzit larma obișnuită făcută de elevii mei. La intrarea mea, s-au potolit. Mi-am aruncat paltonul pe speteaza scaunului, am deschis servieta și am scotocit dupa cartea *Babbitt*, a lui Sinclair Lewis, despre care trebuia să predau. Printre elevii mei s-a auzit un murmur. M-am uitat la ei.

— S-a întâmplat ceva? am întrebat.

Jamie Benjamin — băiatul dur al clasei — a ridicat mâna. Am dat

din cap.

— E vreo șansă să putem fuma și noi, profa?

Atunci mi-am dat seama că aveam încă în gură o țigară aprinsă.

Am încercat să nu tresar. N-am reușit. M-am dus la fereastră, am strivit țigara de pervaz și apoi am aruncat mucul afară.

— Asta nu înseamnă că faceți mizerie? a întrebat Jamie Benjamin.

Un val de râsete slabe s-a propagat prin clasă.

— Touché, Jamie. Și întrucât m-ai prins, dă-mi voie să-ți întorc complimentul cerându-ți să explici clasei importanța contemporană a lui *Babbitt*.

— Dar nu-i o carte contemporană. Toată acțiunea are loc în anii 1920.

— Adevărat — dar sigur poți să găsești anumite paralele între situația lui Babbitt și America de azi.

— Ca de pildă?

— Păi... de exemplu, dacă Babbitt ar trăi acum, cine l-ar fi votat la ultimele alegeri?

— George W. Bush, cred.

— Crezi? am întrebat.

— Nu, sunt sigur.

— Și de ce ești sigur?

— Fiindcă Babbitt era un rahat conservator.

Râsete puternice în clasă.

— Cred că Sinclair Lewis ar fi fost de acord cu tine în privința asta. Mai crede cineva că Babbitt era un rahat conservator?

Clasa a început să ia avânt după acest schimb de replici, copiii, relaxați, lansându-se într-o discuție acceptabil de animată despre rigidele valori tradiționale, americane ale lui Babbitt, arătând că patriotul afacerist din Vestul Mijlociu pe care Lewis îl satiriza în romanul lui avea o mulțime de corespondențe în 2003. Asta îmi plăcea cel mai mult la activitatea pedagogică — atunci când elevii se antrenau în conversație și păreau sincer prinși de subiectul în discuție. Dintr-odată, nu mai încercam să le bag pe gât materia școlară pe care ei o catalogau *Plictisitoare*. Dintr-odată, păreau interesați să dezbată o idee, să aibă un punct de vedere, să vadă că în literatură se găsesc lucruri importante. Dintr-odată, eram departe de tot ce se întâmpla cu viața mea în lumea de dincolo de această sală de clasă.

Dar apoi s-a auzit o bătaie în ușă. Era directorul, domnul Andrews. Extrem de rar întrerupea o oră, dar de îndată ce a intrat mi-am dat seama că știa tot ce se difuzase la radio în dimineața asta. La vederea lui, toți

elevii au fost imediat în picioare.

— Stați jos, le-a spus el elevilor.

Apoi, făcându-mi semn cu capul să mă duc la el, a spus:

— Trebuie să avem o discuție, Hannah.

— Mai am doar vreo cinci minute până sună de ieșire.

— *Acum*, te rog, a spus el.

Apoi, îndepărtându-se de mine, s-a întors către elevi și a spus:

— Vă rog să continuați între voi subiectul pe care îl discutați. Domnul Reed va fi aici în zece minute pentru ora de Studii Sociale — și dacă aflu că în aceste zece minute chiulește cineva, acela va avea necazuri.

S-a întors spre ușă. În timp ce îl urmam, a spus:

— Ia-ți paltonul și servieta, te rog.

Toată lumea din clasă a auzit asta. A fost un lung moment de liniște, în care toți s-au uitat lung la mine în timp ce îmi strângeam lucrurile. Am ridicat ochii spre ei. Mi-au susținut privirea toți dintr-odată nervoși, neliniștiți. Niciunul dintre ei nu știa exact ce se petrece, deși știau că sunt într-un mare bucluc de vreun fel. Am terminat de strâns lucrurile. Am ridicat capul iar și m-am uitat la marea de chipuri. Am încercat să am un ultim contact vizual cu fiecare dintre elevii mei. Apoi am spus „La revedere“ și l-am urmat afară pe domnul Andrews.

Odată ieșiți din clasă, el a spus:

— Vom face asta în biroul meu.

Ce să facem? mi-a venit să-l întreb. Dar știam deja răspunsul la întrebarea asta.

L-am urmat pe coridor, am urcat un grup de trepte și am intrat în anticamera biroului său, unde lucra secretara lui. Ea m-a salutat cu o mișcare nervoasă a capului când am pășit în urma lui Andrews în sanctuarul lui. Odată înăuntru, mi-a făcut semn să stau jos.

— Tocmai am primit trei telefoane de la trei directori de școală, precum și mai multe mesaje de la părinți îngrijorați. Toți au văzut materialul de pe Fox News, sau au auzit materialul lui Ross Wallace. Și se pare că toate filialele locale ale rețelelor de televiziune importante au un material despre tine la știrile de la ora opt.

Am dat să vorbesc, dar Andrews a ridicat mâna, ca un polițai de la circulație care îmi spunea să mă opresc.

— Lasă-mă pe mine mai întâi să spun ce am de spus. Personal vorbind, deoarece te cunosc și lucrez cu tine de mai mult de cincisprezece ani, dacă mai spui că tipul ăla, Judson, te-a constrâns să-l duci cu mașina în Canada, am să te cred. Personal vorbind, dacă i-ai fost necredincioasă

soțului tău acum treizeci de ani, poziția mea e următoarea: asta e între tine și el și nu e treaba mea. Și, personal vorbind, cred că felul în care gură-mare ăla de Ross Wallace a făcut legătura între ce s-a întâmplat acum treizeci de ani și problemele actuale ale fiicei tale e dezgustător. Și oi fi eu fost pușcaș marin și i-oi vota eu pe republicani, dar nu-i suport pe conservatorii care se dau în spectacol precum Wallace și clovnul ăla de Rush Limbaugh fiindcă sunt al naibii de răi și meschini. Totuși, sentimentele mele personale nu prea au legătură cu faptul că încurcătura în care te-ai aflat acum treizeci de ani e acum publică. Asta înseamnă că…

— Acum aveți o mulțime de părinți și directori de școală care protestează zgomotos că lăsați să predea aici o persoană care a recunoscut că a comis un adulter?

— Nu de adulter ne împiedicăm noi. Dacă asta ar fi fost tot, aș fi putut să pun piciorul în prag și să le spun tuturor să-și vadă de treaba lor. Nu, Hannah, aici problema e că ai ajutat un infractor căutat să treacă o frontieră internațională pentru a scăpa de urmărire. Poate ai fost forțată să faci asta. Totuși, ai făcut-o… și pe paginile de Internet ale CNN și Fox News se discută că Departamentul de Justiție cercetează dacă poți fi pusă sub urmărire că l-ai ajutat pe Judson să fugă. Și, iartă-mă, dar ideea că cineva care e anchetat pentru un delict federal e lăsat să predea aici…

— Vreți să-mi dau demisia? am întrebat cu un glas ciudat de calm.

— Să nu ne grăbim.

— Dacă demisia mea v-ar ușura situația, puteți să o aveți acum.

— Vorbești serios? a întrebat el.

— Cât se poate de serios, am spus.

S-a uitat la mine îngrijorat.

— Nu vrei să-ți păstrezi slujba? a întrebat.

— Bine-nțeles că vreau. Știți asta. Dar mai știți și că aș putea să fiu pusă sub urmărire pentru faptul că am ajutat și am fost complicea unui infractor de odinioară. Și să mai știți că voi striga în gura mare în toate afurisitele de tribunale în care va fi târât acest caz că am fost intimidată și constrânsă. Am conștiința curată cu privire la acest subiect, domnule Andrews. Tot ce mă preocupă acum este să aflu dacă fiica mea trăiește sau a murit. Așa că, dacă o să fie o luptă mare și urâtă referitoare la faptul dacă pot sau nu să continuu să predau aici, prefer să vă ușurez situația și să plec acum.

Andrews nu a spus nimic câteva clipe, bătând cu degetele în birou. În cele din urmă a zis:

— Nu e nevoie să-ți dai demisia. Totuși, va trebui să-ți cer să-ți iei un concediu. Plătit în întregime, desigur — și, crede-mă, am să fac mare

tărăboi în consiliul directorilor dacă obiectează la asta. Voi emite o declarație pentru presă, în care am să spun că tu ai solicitat concediul și că nu e vorba de o suspendare. Și dacă voi fi întrebat, voi spune că ești o membră foarte admirată și respectată a personalului didactic. Dar consiliul directorilor e o ceată ultraconservatoare — și dacă Departamentul de Justiție chiar decide să te pună sub urmărire sau dacă toată afacerea scapă de sub control, sincer nu știu cât am să pot să-i fac să se poarte rezonabil.

— Sunt convinsă că veți face tot ce puteți, domnule Andrews.

— Probabil ar fi mai bine dacă ai pleca imediat. Am să pun secretara să-ți strângă lucrurile din birou diseară. Un ultim lucru — în fața școlii sunt adunați vreo zece reporteri. Vrei să te conduc să ieși pe ușa din spate?

— M-ar ajuta.

— Mașina ta e în parcare?

Am dat din cap.

— Un Jeep Cherokee bleumarin? a întrebat el.

Am dat iar din cap.

— Vrei, te rog, să-mi dai cheile?

I le-am dat. S-a dus în anticameră și s-a întors după o clipă.

— O să o aducă Jane în spate.

Am așteptat două minute în tăcere, apoi domnul Andrews mi-a făcut semn să-l urmez. Am coborât un grup de trepte și am ieșit pe ușa din spate. Mașina era deja acolo. Jane stând în picioare lângă ea. Dar tocmai când eram gata să intru în mașină, de după clădire a năvălit o întreagă falangă de reporteri și cameramani. Ne-au înconjurat imediat și au început tirul întrebărilor. Domnul Andrews a încercat să-i reducă la tăcere spunându-le că la ora asta nu am nimic de declarat. Dar strigătele lor l-au acoperit, întrebările lor contopindu-se într-o mare hărmălaie.

> Doamnă Buchan, e adevărat că l-ați ajutat pe Toby Judson să fugă în Canada? Știați că încălcați legea? Ați vrut să vă părăsiți soțul pentru el? Mai sunteți membră a vreunei organizații subversive? Vă considerați vinovată pentru ce i s-a întâmplat fiicei dumneavoastră? I-ați spus să facă avort? Ați spus că e în regulă să se culce cu un bărbat însurat?

Ultimele trei întrebări m-au scos din fire și, pierzându-mi calmul, i-am spus printre dinți jurnalistului:

— Cum îndrăznești să vorbești asemenea prostii!?

— Hannah… a spus Carl Andrews, dar l-am ignorat, strigând:

— Fiica mea e dispărută… poate moartă… și tu vii cu insinuările astea răutăcioase…

Un jurnalist mi-a strigat:

— Așadar, nu aveți de gând să vă cereți scuze pentru ce ați făcut?

— Nici vorbă! am țipat și am reușit să mă urc la volan.

Mai mulți reporteri au bătut cu pumnul în geam, continuând să mă bombardeze cu întrebări, în timp ce reflectoarele de televiziune mă orbeau. Am ambalat motorul, toată lumea a sărit în spate și am demarat în viteză, ca un șofer nebun.

La două străzi de școală am tras pe dreapta, am oprit motorul și am început să bat nebunește cu pumnii în volan. Eram furioasă — nu doar pe acei reporteri lipsiți de milă, ci și pe mine. Mușcasem momeala lor.

— *Așadar, nu aveți de gând să vă cereți scuze pentru ce ați făcut*?

— *Nici vorbă.*

Cum am putut să fiu așa de proastă? Am stat țeapănă în mașină câteva minute, ametită și năucă. Apoi am făcut un efort și m-am întors la hotel. De îndată ce am intrat în cameră, a sunat mobilul. Margy.

— Tocmai am văzut scena, a spus ea.

— Margy, iubito. Îmi pare tare rău. Eu…

— Nu ți-am spus să te ascunzi? a spus ea încet. N-am spus…

— Știu, știu, am dat-o-n bară…

— Nu e bine, iubito. Nu de asta avem nevoie acum. Tocmai m-a sunat Dan. Spumega.

— Pe mine de ce nu m-a sunat? am întrebat, gândind cu glas tare.

— Asta va trebui să-l întrebi pe el. Dar s-a supărat rău pe mine și mi-a spus că nu trebuia să-ți dau drumul din lesă.

— Astea au fost exact cuvintele lui?

— Uite ce e, și el e foarte stresat. I s-a cerut să se ducă după-amiază la conducerea spitalului pentru a explica situația și e îngrijorat și de impactul pe care o să-l aibă treaba asta asupra pacienților săi.

— Iar acum presa o să folosească la nesfârșit împotriva mea vorbele pe care le-am spus.

— Ne vom da toată silința să răspundem. S-ar putea să trebuiască să aranjez un interviu cu tine și cu un jurnalist prietenos, în încercarea de a controla puțin daunele. În următoarele treizeci și șase de ore trebuie să facem cunoscută și versiunea ta, altfel versiunea lui Judson va rămâne în picioare. Așa merge acum în media — ai o fereastră de o zi și jumătate să ripostezi.

— Am să fac tot ce-mi ceri.

— Ei bine, trebuie să-mi promiți că nu părăsești hotelul. Și dacă te

sună vreun jurnalist, să închizi imediat. Am să revin mai târziu cu un telefon.

Imediat după convorbirea cu Margy l-am sunat pe Dan.

— Ai dat un mare spectacol în dimineața asta, a spus el pe un ton glacial.

— Îmi pare rău. Mi-am pierdut cumpătul. Eu…

— Nu contează, a spus într-un fel care arăta foarte clar că nu conta.

— Margy mi-a spus că ai trecut pe acasă azi-dimineață.

— Da, mulțumită ție, era înconjurată de jurnaliști.

— Unde ai dormit azi-noapte?

— La cabinet, a spus el.

— Înțeleg.

— Păi, nu puteam să mă duc acasă cu atâția jurnaliști instalați acolo, afară.

— Dan, există vreo șansă să ne întâlnim acum și să încercăm să…

— Am o zi foarte plină. Și, în clipa de față, chiar n-am nimic să vreau să-ți spun.

— Uite ce e, știu că ești furios pe mine. Și ai dreptate să fii. Dar…

— Ne vedem diseară. Am să trec pe la hotel pe la șapte.

Și a închis.

Am să trec pe la hotel pe la șapte. Suna atât de formal — ceea ce, desigur, a și fost intenția lui.

Am făcut greșeala să dau drumul la televizor. În topul știrilor orei, de pe Fox, eu eram al treilea subiect.

> Încă un element nou în cazul Elizabeth Buchan — mama ei, Hannah, și-a luat concediu din motive personale de la Liceul Nathaniel Hawthorne din Portland, Maine, unde predă, după ce dezvăluirile dintr-o carte de curând publicată au scos la lumină faptul ca l-a ajutat pe fostul terorist Weatherman, Tobias Judson, să fugă în Canada. Doamna Buchan nu s-a căit cu privire la faptele ei din trecut.

Apoi au arătat cadrul în care m-am înfuriat în timp ce urcam în mașină și m-am năpustit asupra reporterului și apoi am țipat că nici vorbă să-mi cer scuze, după care am demarat în trombă fără să-mi pese câtuși de puțin de cei care erau în calea mea. Privit la rece, aveai tot dreptul să crezi că femeia asta era o viperă în toată regula — evident dementă și suspectă moralicește.

La final, știrista le-a amintit telespectatorilor că Departamentul de

Justiție încă se gândește dacă pot fi pusă sub urmărire și că poliția din Boston nu are noi amănunte despre locul în care se află Elizabeth Buchan — deși spitalul Brigham din Boston a anunțat că dr. Mark McQueen o să-și ia concediu pentru „a petrece mai mult timp cu familia sa“. Iar Choice Communications — compania de producție care realizează emisiunea lui, *Face It* — a anunțat că emisiunea va fi suspendată pe o perioadă nedeterminată.

Măcar McQueen a pus spitalul să spună că e în concediu.

După cincisprezece minute, Margy m-a sunat iar.

— Vreau să dai un interviu în după-amiaza asta unei jurnaliste de la *Boston Globe*. Mi-am permis să-i dau undă verde înainte de a vorbi cu tine pentru că a luat legătura cu biroul imediat după ce a izbucnit scandalul azi-dimineață și a spus că, dacă ar putea să discute azi cu tine, până mâine ar face articolul. O cheamă Paula Houston. Nu o cunosc personal, dar i-am pus pe unul dintre oamenii mei să culeagă date despre ea. Școlită la Vassar, foarte feministă și tare intrigată de faptul că versiunea ta o contrazice total pe a lui Judson. Acum e în drum spre tine. Dacă traficul îi permite, ar trebui să fie la hotel până la amiază.

— Margy, n-am dormit mai deloc și arăt ca o epavă…

— După ce s-a întâmplat azi-dimineață, suntem pe programul de limitare a daunelor. Paula Houston poate îndrepta câteva nedreptăți. Nu poți s-o trimiți la plimbare când apare. Trebuie să dai azi interviul, iubito.

— Bine, bine… îl dau.

— Deșteaptă fată! Iar eu lucrez și la un punct de vedere al Național Public Radio[4] pentru mâine… deși ce mi-ar plăcea cu adevărat să fac e să găsesc niște jurnaliști conservatori, mai mult sau mai puțin înțelegători, care să-i ceară socoteală lui Judson că a dezgropat chestii personale abjecte din trecutul lui, în avantaj profesional…

Era clar că Margy funcționa din plin pe programul PR, iar eu eram acum tratată ca o clientă năbădăioasă care trebuia strunită. Tot ce voiam era să fug să mă ascund și să ies iar la lumină numai după ce tot circul va fi trecut.

— Cum poate interesa pe cineva viața mea neînsemnată?

Asta a fost singura întrebare pe care am pus-o în ora pe care am petrecut-o în acea dimineață cu Paula Houston. Margy a avut dreptate — Houston era superinteligentă și foarte înțelegătoare, deși nu într-un mod sentimental. Era scundă, vânoasă, nervoasă. Își rosese unghiile și luase notițe cu un creion care și el avea urme de dinți. Avusesem și eu de-a lungul anilor câte un elev ca ea — studios și sârguincios. Era o persoană care învățase din vreme că singura cale de a supraviețui pe perioada

liceului era să fie mai deșteaptă decât toți ceilalți… și care acum, la maturitate, își folosea inteligența ca pe un scut împotriva propriei stângăcii.

— Cum e să ai o fiică dispărută? a întrebat ea.

Nu era o întrebare agresivă — mai degrabă una care i-a scăpat și, pentru a îndulci pilula, a continuat:

— Eu n-am copii încă, așa că nici nu-mi pot imagina ce trebuie să simți acum.

Stăteam față în față, în cele două fotolii mici de lângă fereastra camerei mele de la hotel. Margy insistase să facem interviul în cameră („Portland e un oraș mic și, dacă cineva te vede în holul sau barul hotelului, se poate duce vestea și ai să te trezești la ușă cu televiziunile locale“). Imediat ce primisem vestea că Houston sosea într-o oră, chemasem camerista și o pusesem să facă ordine în cameră și să facă din nou patul. Am făcut și un duș și, ca să-mi maschez lipsa de somn, mi-am dat cu mai multe straturi de fond de ten. Uitându-mă în oglinda din baie, m-am gândit: timpul nu e doar implacabil — e și crud.

Și acum iată-mă — stând în fața acestei tinere nervoase, foarte inteligente — încercând să vorbesc despre Lizzie. Și da, eram foarte apropiate. Și da, pur și simplu trebuie să continuu să cred că e în viață. Și nu, nu am același fel de relație cu fiul meu. Păi, el e un ins destul de conservator, iar soția lui nu-mi împărtășește deloc punctele de vedere referitoare la avort. Și da, chiar cred că eu și Dan avem o căsnicie stabilă — dar, firește, acum lucrurile sunt dificile.

— Ai fost îndrăgostită de Tobias Judson? a întrebat ea brusc.

— Categoric nu.

— Dar trebuie să fi simțit ceva pentru el…

— Eram tânără, locuiam într-un oraș mic, eram tânără mamă la douăzeci și trei de ani și socoteam că îmi refuzasem genul de libertate pe care majoritatea oamenilor o are la vârsta aceea. Iar eu și Dan treceam prin una dintre acele perioade de început de căsnicie, în care lucrurile nu sunt atât de stabile pe cât ar trebui să fie și eram stăpânită de o mulțime de îndoieli și uite că apare tipul ăsta — foarte sigur pe el, foarte versat, priceput la politică și foarte bun de gură.

— Te-a sedus? a întrebat ea fără să-și ridice privirea din notițe.

— Nu — a fost ceva reciproc.

— Sexul a fost grozav?

— Trebuie să răspund la asta?

— Atunci, să reformulez: sexul a fost jalnic?

— Nu.

— Și știu că în declarația de presă ai spus că nici vorbă să te oferi să-l duci cu mașina peste graniță…

— M-a forțat, am spus.

— Vrei să-mi spui întreaga poveste a drumului până în Canada, așa cum ți-o amintești?

I-am povestit totul: amenințările, cinismul lui cras în fața nefericirii mele și faptul că, odată ajunși în Canada, mi-a spus să uit tot ce s-a întâmplat.

— Așadar crezi că varianta lui…

— Nu e decât o înșiruire de minciuni, o încercare de a reinventa trecutul pentru a-și vinde noua imagine de mare patriot și om renăscut.

— Ai fi putut să-l refuzi atunci pe Judson — ai fi putut să te ții tare pe poziție.

— Eram speriată.

— Dar, în ultimă instanță, e cuvântul tău împotriva cuvântului lui, nu-i așa?

— Așa e. Dar eu nu îmi comercializez povestea ca el.

Am stat de vorbă o oră întreagă. Când s-a făcut unu s-a uitat la ceas și a spus că trebuie să încheiem deoarece la patru trebuia să predea interviul și acum se ducea direct într-un birou închiriat cu ora din centrul de afaceri al hotelului ca să-l scrie pentru a fi gata la timp.

— Încă ceva — în afară de a-l face pe Judson să recunoască faptul că ce spui tu e adevărat, ce ai vrea de la toată povestea asta?

— În afară ca Lizzie să vadă articolul ăsta și să pună mâna pe telefon să mă sune? Îmi vreau viața înapoi așa cum era. În marea schemă a lucrurilor, nu e o viață importantă — dar e *viața mea*. Și cu certitudine nu eram nemulțumită de ea.

N-a spus nimic când a plecat — nici „Doamne, ce poveste îngrozitoare!“, nici „Îți urez noroc“, nici „Am să fac tot ce-mi stă în putință ca adevărul să triumfe“, nici vreun alt clișeu reconfortant pe care îl doream. Doar mi-a strâns mâna și mi-a mulțumit pentru timpul acordat. După plecarea ei, m-am plimbat prin cameră, întrebându-mă dacă spusesem exact ce trebuia, dacă fusesem excesiv de convingătoare sau spusesem ce nu trebuia.

Restul după-amiezii am rămas în cameră încercând să-mi omor timpul cu un roman de Caril Shields, care trata viața foarte obișnuită a unei femei foarte obișnuite — o viață cu puține momente dramatice, dar pe care Shields a reușit cumva s-o facă remarcabilă. *Neobișnuitul din obișnuit*. Era o temă pe care am discutat-o deseori cu elevii mei, arătându-le că nu putem considera viața nimănui ca fiind «obișnuită», că fiecare

existență umană este un roman fascinant. Chiar dacă, la suprafață, pare prozaică, cert e că fiecare viață e plină de contradicții și complicații. Și oricât ne dorim ca lucrurile să rămână simple și tihnite, nu putem evita ciocnirea cu harababura. Ăsta-i destinul nostru — pentru că harababura, drama pe care ne-o creăm, face parte din viață. E cam ca tragedia — niciunul dintre noi nu o poate evita, oricât s-ar strădui. Poate totul e o reacție împotriva caracterului muritor al omului — înțelegerea rece, descurajantă din miez de noapte a faptului că totul are un sfârșit, că toate eforturile și durerile și lipsurile și plăcerile și dezamăgirile vieții dispar odată cu noi, când murim. Poate cineva să-și imagineze cu adevărat propria moarte? Nu mai exiști pe planeta asta, iar absența ta e remarcată de foarte puțini oameni. Care e rostul tuturor străduințelor și suferinței noastre cât timp suntem aici...?

Dar asta e perpetua întrebare imponderabilă, nu-i așa? *Care-i nenorocitul de rost*? Cât îi invidiez pe oamenii, mulți la număr, care au o credință religioasă! Eu n-am fost în stare să fac saltul ăla — să accept existența unui Dumnezeu și a unui paradis etern pentru cei care cred în El. Dar, cu toate că părerea mea e că totul nu e decât un basm pe care adulții și-l spun pentru a atenua ideea dispariției absolute care vine odată cu moartea, trebuie să fie minunat să spui: *Da, la urma urmelor există un rost! Da, am să-mi petrec restul veșniciei cu toți cei pe care îi iubesc...*

Dar vei da și de acei pe care nu îi iubești... de acei care te-au nedreptățit în viața vremelnică... deși își spun creștini?

Nu-i de mirare că nu vei fi niciodată credincioasă: nu poți să fii sarcastic cu Dulcea Viață de Apoi.

N-am putut să mă concentrez asupra narațiunii meșteșugit țesute a lui Carol Shields. Nu mai suportam să fiu închisă în camera asta. Voiam s-o șterg cu mașina și să-mi petrec după-amiaza plimbându-mă pe Popham Beach. Dar m-a copleșit brusc un val de oboseală. Așa că am închis mobilul, mi-am scos hainele, m-am băgat în așternutul curat și am capitulat în fața plăcerii vidului.

M-a trezit sunetul telefonului de pe noptieră. Preț de câteva clipe am fost complet dezorientată, neștiind unde mă aflu sau cât e ceasul. Apoi ochii mi-au căzut pe ceasul de pe noptieră. Șapte și treisprezece seara. *Fir-ar să fie*! Dormisem toată după-amiaza, iar acum se făcuse noapte și aveam creierul îmbâcsit de amorțeală.

— Bună, eu sunt, a spus Dan cu un glas încordat și distant. Am încercat să dau de tine pe mobil.

I-am spus că un pui de somn se transformase într-un somn de cinci ore.

— Acum o să mergem să bem ceva, a spus el.

— Unde ești?

— În holul hotelului.

— Păi, vino sus, am spus.

— Te aștept aici.

— E absurd. Poți să mă aștepți în cameră.

— Am să fiu la bar, a spus el și a închis.

M-am îmbrăcat repede și am dat fuga în baie în încercarea de a mai masca ravagiile de pe fața mea cu fond de ten. Dacă mă voia speriată și vulnerabilă, reușise de minune. *Am să fiu la bar*. La care mi-a venit să strig: *Ești soțul meu… de ce nu poți să vii sus*? Dar până să apuc eu să pun întrebarea, el a închis… pentru că de ce s-ar fi purtat frumos cu o femeie care îi trădase încrederea?

În cinci minute am fost jos. Dan era într-un separeu dintr-un colț al barului, unde nu era văzut. Avea deja o băutură în față și bătea absent în peretele paharului cu bețigașul pentru mixat băuturi. Când m-am apropiat, a ridicat privirea, dar apoi s-a uitat iar la pahar.

— Îmi pare rău că dormeam când ai sunat, am spus.

A dat din umeri.

— Vrei să-ți comand ceva?

— O votcă cu gheață, te rog.

A chemat chelnerul și i-a dat comanda.

— Chiar n-ar trebui să fim aici, jos, am spus pe un ton ușuratic. Margy vrea să stau departe de ochii lumii.

— Adică, să nu te faci iar de rușine, ca azi-dimineață?

— Nu a fost cel mai bun moment al meu, am spus. Și îmi pare rău dacă te-am făcut de râs.

A dat iar din umeri.

— Nu contează, a spus încet.

A ridicat paharul cu whisky și l-a golit, apoi s-a uitat după chelner și i-a făcut semn că mai vrea unul.

— Ba contează, am spus. Mă simt îngrozitor că…

— Azi după-amiază m-am dus acasă, a spus el, întrerupându-mă.

— Serios? Dar parcă…

— Echipele de filmat plecaseră. E clar că au obținut de la tine ce-au vrut.

— Da, așa cred și eu.

Au sosit băuturile. Dan a dat pe gât imediat o jumătate din a lui.

— Da’ le sugi în seara asta! am spus.

— Și ce?

— A fost doar o remarcă. Oricum, am camera pentru încă o noapte, așa că am putea să stăm foarte bine aici.

— Eu nu stau aici.

— Dan…

— Eu nu stau aici! a șoptit el cu vehemență.

Pauză.

— Bine, am spus, încercând să-mi păstrez calmul. Nu trebuie să stai aici dacă nu vrei. Dar te rog să mă lași să-ți chem un taxi când pleci acasă.

— Nu mă duc acasă.

— Înțeleg.

— Am fost acasă. Am luat ce mi-a trebuit. N-am de gând să mă întorc acasă.

Pauză lungă.

— Nu înțeleg… m-am auzit spunând, deși înțelegeam.

A golit paharul.

— Te părăsesc, a spus.

Au trecut câteva clipe până să pot vorbi.

— Așa, pur și simplu? am întrebat.

— Nu — *nu* pur și simplu. Dar…

— Uite ce e, știu că acum ești foarte supărat. Ai dreptate să fii. Dacă tu ai fi fost cel dat în vileag…

— Mi-ai mai spus toate astea. Nu înseamnă nimic. Te părăsesc. Gata.

— Dan, te rog! Totul s-a întâmplat în 1973. Știu că atunci te-am înșelat, dar nu s-a mai repetat.

— Da, și asta mi-ai mai spus.

— Trebuie să mă crezi.

— Nu, nu te cred. De ce aș crede pe cineva care anunță public că „nici vorbă“ să-și ceară scuze pentru ce a făcut…

— Treaba asta a fost scoasă din context…

— Numai tu știi asta. Toți ceilalți care ne cunosc — colegii mei, toți prietenii noștri — te-au auzit azi-dimineață la televizor și, pentru ei, „nici vorbă“ a fost foarte *în context*. Și, în timp ce tu dormeai, grozavul tău amfitrion de la radio era difuzat pe toate posturile de știri locale, ca să nu mai spun că, din oră în oră, era pe Fox News. Acum două ore am primit un telefon de la Tom Gucker. Știi ce mi-a spus? Citez exact: „Vreau să știi de la președintele consiliului de administrație că ai tot sprijinul spitalului. Nu-mi imaginez cum e să auzi pe toate posturile vorbindu-se de infidelitatea soției și pe ea apărând astfel de fapte, deși pare clar instabilă“.

— Nu înțelegi de ce am reacționat așa de exagerat? Nu vezi că…

— Că ce? Că ai nervii întinși la maximum din cauza dispariției lui Lizzie? Știi ce? Și eu îi am. Dar eu nu mă fac de râs în fața camerelor de televiziune.

— Asta va trece, Dan. În câteva săptămâni lumea va uita…

— Nu și lumea din Portland.

Tăcere.

— Dacă mă ierți, am spus încet. Dacă rămânem împreună și nu lăsăm ca dezvăluirea unui fapt de acum treizeci de ani să strice o căsnicie foarte lungă și bună…

— Chiar crezi că e bună?

— Da, cred.

— În ciuda faptului că mă consideri cam prostănac, sub nivelul tău când e vorba de intelect, o persoană care te-a tras înapoi în ultimele trei decenii…

— Doar nu crezi cu adevărat aiurelile din cartea acelui om?

— Nu e nevoie să le cred. Ele există — și nu doar în cartea lui. Au existat de la început.

— Dan, din 1969…

— Știu de când suntem împreună…

— Și, da, bine-nțeles, am fost mereu oameni diferiți, cu interese diferite. Dar asta nu înseamnă…

— Știu că mama ta nu m-a acceptat niciodată cu adevărat. Doctorașul de țară. Plicticosul *aflat mereu la cârmă* care nu a putut niciodată să fie la fel de erudit ca marele John Winthrop Latham sau la fel de versat ca Dorothy…

— Crezi că îmi păsa ce gândea mama? am spus. Te-am ales *pe tine* fiindcă te iubeam…

— Da, poate, cândva. Dar știu de mult că, pentru tine, n-am fost niciodată chiar atât de satisfăcător.

— Atunci de ce naiba am rămas cu tine? *De ce*? Chiar crezi că aș fi mers înainte într-o căsnicie fără viitor?

— Cred că ai rămas din același motiv pentru care n-ai plecat la Paris în anul trei de facultate. De frică și din incapacitatea de a formula clar ce vrei cu adevărat…

— Da, exact de asta am rămas. Recunosc. Dar anul trei de facultate a fost acum treizeci de ani… și celălalt motiv pentru care am rămas a fost că nu voiam să te pierd. Tot așa cum nu vreau să te pierd acum…

— Dacă nu voiai să mă pierzi, nu trebuia să ți-o tragi cu tipul ăla…

— Bine, bine, mă declar vinovată. Totuși, *totuși*, de ce nu înțelegi că aventura aia scurtă și stupidă nu a fost decât o greșeală făcută de o femeie

de douăzeci și trei de ani care de atunci trăiește cu vinovăția acelei trădări? Dar să spui că am rămas cu tine doar din complezență…

— Dă-mi voie să te întreb ceva. Crezi că am fost nătângul fericit, mulțumit cu căsnicia mea bună cu drăguța mea soție profesoară? Nu crezi că am visat la altă viață, dincolo de proteze de șold și vacanțe cu familia în Florida și sex mai puțin decât pasional cu aceeași femeie de…

— Bun venit în căsnicie, am spus.

— Ăsta e stilul tău — faci comentarii condescendente în momentul nepotrivit…

— Oh, ăsta e încă un defect mare de-al meu?

— Da, este. Când ești nesigură, devii caustică.

— Dan, eu niciodată, *niciodată* n-am fost așa de furioasă pe tine cum ești tu acum pe mine.

— Poate fiindcă n-ai fost niciodată făcută de râs în public cum am fost eu acum.

— Dar chestiile astea pe care mi le arunci există de…

— Așa e, *de mulți ani*. Dar le-am ținut ascunse fiindcă m-am gândit…

— Că ce? Că am să mă înfurii la fel de tare?

— Ceva de genul ăsta.

— Să te ia dracu', deși poate uneori m-am gândit că viața putea să fie altfel, tot am ajuns să înțeleg că una dintre marile virtuți ale unei căsnicii lungi — pe lângă continuitate și stabilitate și toate chestiile astea — este un trecut comun. Iar sentimentele pe care oricare dintre noi le poate avea în legătură cu lipsurile celuilalt pot fi anihilate de trei decenii împreună. Și, să te ia dracu' din nou, nu ne-a fost foarte rău în ultimii treizeci de ani. Dimpotrivă, am…

— Am avut mereu secrete… am evitat mereu subiectele importante…

— Tu auzi ce spui? am zis. Aveam impresia că ne-am descurcat destul de bine împreună, că suntem un cuplu care a știut să-și armonizeze temperamentele total diferite, care a coabitat bine mereu, care nu a avut niciodată neînțelegeri majore cu privire la copii și, în general, a avut ceva să-și spună unul altuia. Iar acum tu îmi spui că, pentru tine, totul a fost o prefăcătorie… că ai trăit cu această furie mută, crescândă că, de fapt, nu te apreciez, că mă simt captivă de multă vreme, dar am fost prea lașă ca să mă eliberez? Asta mă cam face să cred că te folosești de aceste evenimente mizerabile din prezent ca un mod de a…

— Să nu încerci să arunci vina în cârca mea! Nu doar pe mine m-ai înșelat, ai înșelat toată familia asta. Și în loc să te porți onorabil și să

recunoști…

— Am recunoscut în fața ta. Recunosc din nou: *Am greșit*. Îmi pare nespus de rău pentru durerea pe care v-am pricinuit-o ție și lui Jeff. Și aș vrea să mă fi descurcat mai bine cu presa. Dar nu m-am descurcat, iar acum…

— Te aștepți să te iert și să mă prefac că nu s-a întâmplat nimic?

— Mă aștept să fii supărat și rănit și revoltat și îndoit… dar, cu toate astea, mă aștept să fii de partea mea.

— Îmi ceri mult.

— După treizeci de ani împreună? Care-i trădarea aici? Nu m-am îndrăgostit de altcineva — în ciuda a ceea ce spune mincinosul ăla. Nu mi-am părăsit soțul și fiul. A fost doar sex — două nopți de sex pe vremea administrației Ford. Iar acum avem o «problemă de relații publice», cum ar zice Margy, o problemă care n-ar exista dacă biata noastră fiică…

— Crezi că e doar o problemă de PR? a spus el supărat.

— Cred că dacă afacerea asta n-ar fi devenit publică, n-ar fi fost atât de importantă cum e acum…

— Ei bine, îți e caracteristic să eviți să-ți asumi responsabilitatea.

— *Niciodată* n-am evitat să-mi asum responsabilitatea.

— Da, dă-i înainte, mai găsește-ți o scuză…

M-am uitat la el cu ochii mari.

— Dan, am spus, coborând glasul, îți dai seama ce faci?

— Da — te părăsesc.

— Dar e mai mult de atât. Îmi spui că toată căsnicia noastră a fost o minciună…

— Aș fi plecat de mulți ani, dacă aș fi știut ce crezi cu adevărat despre mine.

— Dar, cum am mai spus, am ales să rămân cu tine fiindcă *am vrut* să rămân cu tine.

— *Ai ales* să rămâi cu mine. Oh, mulțumesc mult. Sunt flatat, onorat, *înduioșat*. Sunt foarte emoționat că, după ce ți-ai tras-o cu altul și l-ai ajutat să scape de urmărire, te-ai hotărât să rămâi cu mine. Ce final afectuos și încurajator al micului tău episod de înșelătorie! Poți să spui asta la tribunal când procurorii federali te vor interoga.

— S-ar putea să nu se întâmple asta.

— Vrei să zici că nu ți-a spus nimeni…?

— Am dormit toată după-amiaza cu mobilul închis.

— Ei bine, ar trebui să-l deschizi, pentru că sunt sigur că te așteaptă o grămadă de mesaje. Toate emisiunile de știri din Maine au transmis asta la ora cinci.

— Ce anume?

— Departamentul de Justiție a anunțat că echipa lor juridică a hotărât că este un caz care trebuie rezolvat și primul pas este să te pună sub urmărire. În locul tău, mi-aș lua un avocat.

Am golit paharul cu votcă.

— Mersi pentru sfat, am spus.

— Iar tu crezi că e doar o problemă de PR. Doamne, Hannah, îți dai seama cât mi-a dăunat pe plan profesional povestea asta? Iar Jeff e devastat — partenerii l-au luat la întrebări, îngrijorați de impactul pe care faptul că el are ca mamă o infractoare îl va avea asupra firmei.

Am lăsat capul în jos. N-am spus nimic.

— Ți-a mâncat pisica limba? a întrebat el.

— Te bucuri de povestea asta, nu-i așa?

— Dacă vrei să crezi asta, n-ai decât. Acum am să plec. Am aranjat cu o firmă de mutări să vină vineri să-mi ia restul hainelor și al lucrurilor. Am vorbit și cu o avocată care să se ocupe de divorț. O cheamă Carole Shipley, de la firma de avocatură Shipley, Morgan și Reilly.

— Dan, te rog, nu te pripi să arunci totul în aer. Nu putem încerca să...?

— Tu ai fost cea care a aruncat totul în aer, nu eu. Cum spuneam, avocata mea va lua legătura cu tine... și vom putea să începem să împărțim bunurile comune de îndată ce îți vei angaja și tu un avocat.

— Unde vei locui? am întrebat.

Mi-a evitat privirea.

— Am un loc.

— Cum o cheamă?

— Nu se putea să nu întrebi asta.

— Unde ai dormit noaptea trecută?

— La cabinet.

— Nu te cred.

A aruncat niște bani pe masă și s-a ridicat.

— Să nu-mi ții predici despre fidelitate, Hannah.

Am simțit lacrimile șiroindu-mi pe obraji.

— Cum o cheamă? am întrebat din nou.

— Cum spuneam, așteaptă-te la un telefon de la avocata mea.

— Dan...

— La revedere, a spus el, plat.

— Nu poți să întorci spatele așa la treizeci de ani de căsnicie.

— Ba pot, a spus el. Fii atentă!

Și s-a întors și a ieșit din bar.

[4] NPR — organizație media non-profit care funcționează ca un sindicat național al unei rețele de 500 de posturi publice de radio din SUA. (*N. red.*)

Nouă

Dimineața următoare, când m-am trezit, Ross Wallace mă făcea iarăși praf.

Ei bine, oameni buni, unii chiar nu știu să-și țină gura. O țineți minte pe Hannah Buchan, mama adulterină a lui Elizabeth Buchan? După cum toți cei care au ascultat emisiunea de ieri vor fi auzit, Hannah Buchan tocmai a fost dată în vileag într-o carte scrisă de Toby Judson, tipul din Chicago care are o emisiune la radio, că a avut o aventură cu el pe vremea când acesta era un radical nepatriot, care fugea de autorități. Ba chiar l-a ajutat să fugă în Canada. Ce a făcut ieri virtuoasa Hannah Buchan când a fost întrebată de un reporter de la Fox News dacă își regretă infidelitatea și gestul infracțional, nepatriotic? A spus — fiți atenți, oameni buni — „Nici vorbă!“ Am citat exact: „Nici vorbă!“ Notă către marii noștri protectori din Departamentul de Justiție: Băgați-o cât mai repede după gratii pe femeia asta, ca să n-o mai auzim spunând prostii.

Asta m-a trezit de-a binelea — nu că aș fi dormit mult. După plecarea lui Dan, am stat în bar și am mai băut trei pahare cu votcă. Apoi, simțindu-mă cam matoală, m-am dus în port și am găsit o bancă unde m-am așezat și am fumat cinci țigări la rând, uitându-mă la apele învolburate din Casco Bay.

Lacrimile care înainte îmi scăldaseră fața erau acum uscate. Șocul inițial se atenuase, transformându-se într-o traumă mută, profundă. O parte din mine voia să-l sune pe Dan și să-l implore *să se întoarcă*. Dar o altă parte a minții mele respingea orice rugăminți de felul ăsta. Partea care era atât de lovită cu bâta de ceea ce tocmai se întâmplase și de tot ce spusese Dan, încât încă nu reușeam să înțeleg totul. Voiam să cred că și el suferea din cauza a tot ce se abătuse asupra noastră în ultima vreme, că răbufnirea lui din bar fusese un fel de reacție întârziată, o furie care, acum vărsată, avea să se transforme în înțelegerea matură a faptului că aruncarea în aer a căsniciei noastre ar fi o greșeală îngrozitoare.

Dar această speranță a fost acoperită de altă speculație, profund descurajatoare: tot ce a rostit el aseară era adevărat; chestiile pe care le ținuse ascunse ani întregi (poate chiar ascunse și de el însuși) și care țâșniseră brusc, ca un gheizer, la suprafață. Dar nu, ideea că totul răbufnise brusc încerca să atenueze lovitura, să mă convingă din nou că totul fusese spus la supărare… în timp ce adevărul era că nu răbufnise în timpul unui scandal violent. Avusese mai mult de o zi să se gândească la toate astea. Își luase destule haine ca să-i ajungă o săptămână și aranjase

cu firma de mutări să-i ia restul lucrurilor. Și fie închiriase o locuință, fie…

Iar acum eram al naibii de sigură că „fie“ era o femeie. Dar cine? Și când începuse povestea? Și de ce nu mă prinsesem?

Un polițist a trecut pe lângă mine, apoi s-a întors și m-a măsurat din priviri.

— Vă simțiți bine, doamnă?

M-am îndreptat de spate și am stins țigara care arsese până la filtru.

— Da, sigur, domnule ofițer, n-am nimic, am spus ușor nedeslușit.

— Ați băut, doamnă?

— Puțin, da, am răspuns rușinoasă.

— Puțin? S-ar părea că mai mult decât „puțin“. Sunteți cu mașina?

— Nu, domnule.

— Atunci, cum aveți de gând să ajungeți acasă?

— Stau la Hilton Garden Inn.

— Ei bine, doamnă, cred că n-ar fi rău să…

S-a aplecat și s-a uitat atent la mine.

— Ia stați, nu sunteți doamna Buchan care predă engleza la Liceul Nathaniel Hawthorne?

Oh, grozav…!

— Ba da, domnule ofițer, eu sunt, am spus.

— Ați fost profesoara fiului meu, Jim Parker.

— Îl țin minte pe Jim, am spus, deși numele lui plutea în fața mea. Bun băiat. Promoția…

— Nouăzeci și șapte. A urmat Universitatea Maine din Farmington. Acum e profesor la Houlton.

— Vă rog să-i transmiteți din partea mea toate cele bune.

— M-a sunat ieri ca să mă întrebe dacă am văzut toate chestiile despre dumneavoastră din ziar.

— Și povestea asta o să ajungă în ziarul de mâine?

Nu a părut încântat de întrebarea asta. Am spus imediat:

— Scuzați-mă, domnule ofițer. A fost o prostie…

— V-aș putea întocmi cazier pentru stare de ebrietate în public, sporindu-vă necazurile, dacă la asta vă gândiți.

— Vă rog să nu-mi întocmiți cazier, domnule ofițer. Lucrurile sunt și-așa foarte rele…

Mi-am acoperit fața, gata să răbufnesc, dar m-am stăpânit. Când am coborât mâinile, l-am văzut uitându-se la mine imperturbabil, gândindu-se ce să facă.

— Vă rog să vă ridicați, doamnă Buchan, a spus în cele din urmă.

Oh, Doamne, asta mai lipsea! M-am ridicat.

— Puteți să mergeți? a întrebat el.

Am dat din cap. Mi-a cerut să-l urmez. Ne-am îndreptat spre drumul principal. Mașina de patrulare era parcată lângă bordură. Însă el m-a atins pe braț și mi-a făcut semn să trec strada. După două minute, ne aflam în fața la Hilton Garden Inn.

— Vreau să-mi promiteți că vă duceți în camera dumneavoastră și vă culcați și că nu veți părăsi hotelul până mâine dimineață, a spus el.

— Promit, am spus.

— Și, dacă până să se facă dimineață, vă găsesc aici afară, vă voi întocmi cazier. S-a înțeles?

Am dat din cap și am spus:

— Vă mulțumesc, domnule ofițer.

— Vă dau un sfat, doamnă Buchan, un sfat care probabil nu e treaba mea, dar pe care am să vi-l dau oricum. Nu contează dacă sunt numai minciuni. Ar trebui să vă cereți scuze. Toată lumea crede acum că ați procedat greșit — și până nu spuneți în mod public că vă pare rău, lumea vă va evita.

Ajunsă în camera mea, am făcut cum mi s-a poruncit. M-am dezbrăcat. M-am băgat în pat. Am ignorat beculețul de mesaje de la telefon, scoțându-l din priză. Somnul indus de votcă a venit repede. După șapte ore m-am trezit tresărind, auzind glasul lui Ross Wallace vărsându-și supărarea pe mine. De îndată ce a terminat, am băgat iar telefonul în priză și am apăsat pe butonul pentru mesaje. Erau cinci — toate de la Margy, din ce în ce mai neliniștite că nu știa ce-i cu mine și cerându-mi să o sun urgent. Înainte să o sun, am sunat la recepție și am rugat să mi se trimită sus *Boston Globe* din aceea dimineață. Interviul se întindea pe o pagină întreagă și includea fotografia care mi se făcuse ieri. Arătam groaznic. Articolul Paulei Houston era scris în această notă, spunând că mă ascundeam într-un hotel din centrul Portlandului de presa care mă vâna, că arătam de parcă nu dormisem de o săptămână, că se vedea că îmi rosesem unghiile (cei ce își rod unghiile se recunosc între ei) și că într-adevăr păream o femeie a cărei lume se prăbușise peste ea.

Era un articol bine scris care păstra un ton voit neutru, deși era presărat pe alocuri cu străfulgerări de partizanat față de mine. „Este extraordinar de directă și sinceră“, scria ea, „într-atât, încât a recunoscut că între ea și fiul ei s-a produs o ruptură din cauza puternicelor concepții antiavort și antieutanasie pe care le au el și soția lui, Shannon. «Deși le respect atitudinea morală», a spus doamna Buchan, «nu pot să fiu de

acord cu caracterul strident al mișcării antiavort și cu faptul că ești făcut criminal dacă ai păreri diferite»“.

A ținut să sublinieze și că par mult mai îngrijorată de situația fiicei mele dispărute decât de reputația mea, acum deteriorată.

Imediat ce am terminat de citit articolul, am sunat-o pe Margy. Înainte să apuce să vorbească, a început să tușească violent.

— Asta sună rău, am spus.

— Păi, vorbesc din eleganta incintă a New York Hospital. Ieri după-amiază am reînceput să scuip sânge.

— Oh, Doamne, Margy…!

— Hei, nu mă declara încă moartă! Mi-au făcut un RMN și au decis, în esență, că de vină e țesutul cicatrizat de la tumoră. Dar au hotărât să mă țină aici peste noapte, sub observație, pentru orice eventualitate. Dar, crede-mă, orice îngrijorare cauzată de puțină flegmă cu sânge a fost umbrită de gândul că ai făcut ceva extrem. În toiul nopții, am fost de două ori pe punctul de a-l suna pe portarul de noapte de la hotel ca să-l rog să bată în ușa ta și să vadă dacă mai trăiești.

— Am primit o veste proastă aseară, am spus, povestindu-i apoi mica bombă pe care o aruncase Dan.

A fost unul dintre puținele momente din viața ei când Margy a rămas fără glas. În cele din urmă, a spus:

— Nu-mi vine să cred că a spus toate astea.

— Nu există o vorbă care spune că niciodată nu îi cunoști cu adevărat pe cei care îți sunt cei mai apropiați?

— Dar Dan a fost întotdeauna loial, de nădejde, sigur.

— Iar acum am făcut ceva care i-a oferit pretextul să se răzvrătească împotriva tuturor acelor etichete — ceea ce, a insinuat el, de mulți ani voia să facă.

— Cine-i femeia?

— Nu a vrut să spună și mai că a negat că există altcineva.

— Există clar altcineva, a spus Margy. Pentru că, cu toată răzvrătirea lui, Dan nu te-ar părăsi ca să trăiască singur.

— Știu asta mai bine ca oricine, crede-mă. Dan nu e genul de tip independent. Are nevoie de cineva la care să vină acasă.

— Vreo candidată?

— Sunt sigură că e o afurisită de asistentă de la spital, sau poate una dintre femeile care fac radiografii. E una la Medical Maine care de mulți ani a pus ochii pe el. Era o glumă între noi — că într-o zi o să fugă cu Shirley-Rose Hoggard…

— Chiar o cheamă Shirley-Rose?

— Da. Dar el spunea mereu că e aproape plicticoasă. Sigur nu putea să se fi hotărât…

— Poate o să-i vină mintea la cap…

— După ce a spus ieri, cred că îi va fi foarte greu să se întoarcă. A aruncat la gunoi căsnicia noastră.

— Cum reziști?

— Minunat — mai ales că Dan mi-a mai spus ieri și că ar trebui să mă aștept să fiu arestată în orice clipă.

— Asta era o altă parte a mesajului meu. Un purtător de cuvânt de la Departamentul de Justiție a anunțat ieri că acum înclină spre ideea punerii sub urmărire, dar nici vorbă să fi spus că te vor aresta.

— Nu mi se oferă șansa să fug din țară?

— Avocatul meu crede că ei reacționează la toată această publicitate. Apoi mi-a mai spus să te sfătuiesc să îți iei repede un avocat specializat în codul penal. Cunoști vreunul în Portland?

— Nu, dar am să întreb.

— Am să vorbesc iar cu tipul meu din New York să văd dacă are câteva propuneri. Ce faci în dimineața asta?

— Iubito, dacă îmi ceri să dau iar un interviu azi, am să te refuz.

— N-am să-ți cer să mai dai un interviu. De fapt, după articolul de azi-dimineață din *Globe* — pe care tocmai l-am citit online și mi se pare nemaipomenit — am să te țin ascunsă, în ceea ce privește PR-ul. Ce vreau eu acum e o treabă importantă la televiziune.

— Te rog, Margy, nu cred că m-aș descurca…

— Ascultă-mă până la capăt. Singurul mod în care vei putea să câștigi partea de relații publice a acestei afaceri de rahat e să continui să-ți faci cunoscută versiunea. Mai ales că Judson este programat să apară azi la emisiunea lui Rush Limbaugh și la *All Things Considered* de pe NPR. Îi place la nebunie atenția care i se acordă și care face minuni pentru cartea lui. Deja ocupă locul treizeci pe lista celor mai vândute cărți — listă publicată de *New York Times* — și nu, nu cred că o să-ți dea o parte din drepturile lui de autor.

Nu m-am putut abține să râd. Era o tactică tipic Margy — o glumă menită să spulbere tristețea momentului.

— Fă-mi o favoare. Du-te acasă și încearcă să te odihnești și lasă mobilul deschis, pentru că sigur voi avea nevoie de tine. Oricui din presă care sună, spune-i să sune la biroul meu. Să nu te lași înșelată de trucul arhicunoscut „Nu vrem decât o declarație simplă, de un rând“. S-a înțeles?

— Înțeles.

— Și încă ceva — să nu citești *Portland Press Herald* de azi. Are un

editorial în care se cere să fii concediată de către școală.

— Ce mai spune?

— Ce era de așteptat să spună. „Reprezintă un exemplu prost pentru tinerii buni din Maine… și-a înșelat nu doar soțul, ci și comunitatea… faptul că a refuzat să-și ceară scuze dovedește o mare aroganță…“ genul ăsta de rahaturi de oraș mic, previzibile, de altfel.

— Poate ar trebui să-mi cer scuze, am zis și i-am povestit incidentul de seara trecută cu polițistul.

— Poate n-ar mai trebui să apari beată pe străzi, a spus Margy.

— Au fost circumstanțe atenuante.

— Hei, nu spun că nu înțeleg de ce te-ai machit. Spun doar: slavă Domnului că polițaiul ăla a fost tare de treabă. Și îți mai spun: acum, dă-te la fund. În cursul zilei de azi o să ne gândim dacă niște scuze *nuanțate* ar putea fi de folos.

Aveam pe mobil vreo nouă mesaje — în mare parte de la Margy, dar și de la diverși jurnaliști care cereau interviuri și unul de la tata, în care îmi spunea că citise articolul din *Globe* și era foarte mândru de „modul meu demn de a sfida“.

L-am sunat pe tata, dar nu a răspuns nimeni. Așa că am lăsat un mesaj simplu — „Bună, eu sunt. Trebuie să știi că Dan a întors spatele aseară căsniciei noastre. Te rog să mă suni cât mai repede.“ Apoi am făcut repede un duș, mi-am făcut bagajul și (nevrând să mă arăt în fața celor de la recepție — mai ales după editorialul din ziarul local de azi) am achitat factura prin Internet. După aceea, am coborât cu ascensorul în parcarea de la subsol, mi-am luat mașina și am plecat acasă.

Când am ajuns în Falmouth, m-am oprit la magazinul general aflat chiar lângă casa noastră. Am intrat. Domnul Ames — patronul magazinului, a ridicat privirea când am intrat. Dar în loc de obișnuitul salut „Bună, Hannah!“, a întors ochii în altă parte. Am luat un coș și l-am umplut cu niște produse de primă necesitate. Când am ajuns la tejghea și am pus coșul lângă casa de marcat, el l-a luat și l-a pus în spatele tejghelei.

— De acum înainte, o să trebuiască să-ți faci cumpărăturile în altă parte.

— Dar de ce? am întrebat.

— Mai și întrebi…?

— Domnule Ames, există două variante ale…

— În ce mă privește, nu vreau să am de clientă o infractoare.

— Nu sunt „infractoare“.

— Asta-i părerea ta. Poți să-ți cumperi cele trebuincioase din altă parte.

— Domnule Ames, vă sunt clientă din…

— Știu de câtă vreme cumperi de aici. În locul soțului tău, te-aș fi pus să fugi din oraș. Acum, dacă nu te superi…

A făcut un semn cu capul spre ușă.

— Nu sunteți corect, am zis.

— Asta e! a spus el și s-a întors cu spatele la mine.

M-am dus acasă, trecând o dată pe lângă casă fără să mă opresc, pentru a mă asigura că nu stătea la pândă niciun jurnalist. Dar, în timp ce intram pe aleea de acces, am văzut ceva care m-a făcut să frânez — o reacție instinctuală care nu avea legătură cu nimic din imediata mea apropiere. Vederea ușii din față a casei mă făcuse să opresc brusc. Fusese atacată de cineva cu o pensulă și o cutie de vopsea roșie. Pe toată lățimea ușii fusese scris un singur cuvânt: TRĂDĂTOARE.

Am rămas în mașină, clipind mărunt din cauza șocului. Preț de câteva clipe am crezut că mintea îmi joacă feste — că asta era o prelungire fantasmagonică a unui coșmar neîntrerupt. Apoi m-am dat jos din mașină și am observat că una dintre ferestrele de lângă ușă fusese făcută țăndări. M-am dus în grabă la ușă și am deschis-o, așteptându-mă să găsesc casa devastată. Dar tot ce am găsit în camera de zi a fost o cărămidă pe care era prins, cu un elastic, un bilet. L-am luat. El conținea un mesaj scris cu creion colorat negru.

Dacă nu-ți place aici, de ce nu te duci iar în Canada și rămâi acolo de data asta?

Eram gata să mă duc la telefon și să sun la poliție — dar m-am răzgândit. Dacă implicam poliția, acest incident avea să ajungă în ziare. Dacă ajungea în ziare, reputația mea, și-așa șifonată în ultima vreme, avea să fie făcută praf. Așa că am inspectat fiecare cameră din casă (doar ca să mă asigur că nu mai exista vreo fereastră spartă) și m-am oprit brusc când am ajuns în dormitor și am găsit ușa de la dulapul lui Dan deschisă și jumătate din hainele lui dispărute. Își luase și lenjeria de corp din comodă, precum și majoritatea încălțărilor. Am coborât imediat la subsol. Calculatorul lui dispăruse. La fel și DVD-urile și prețioasele lui crose de golf din titan. Restul lucrurilor lui erau deja puse în cutii, așteptând să fie transportate.

Plecarea de acasă nu era o simplă reacție impulsivă la supărare. O plănuia de câtăva vreme și, judecând după câte lucruri luase, nu se cazase la un hotel până găsea o locuință. Avusese o destinație prestabilită — un loc destul de mare ca să-i încapă toate lucrurile…

Am luat telefonul de pe biroul lui Dan și am accesat mesageria vocală. Erau peste douăzeci de mesaje, din care marea majoritate erau de

la jurnaliști care solicitau interviuri (și ignorau în mod clar mesajul pe care îl lăsasem spunându-le să sune la biroul lui Margy). Am derulat banda, oprindu-mă când am auzit glasul nervos și aspru al nurorii mele.

„Sunt Shannon. Jeff m-a rugat să te sun și să-ți spun că — date fiind comentariile tale înspăimântătoare despre noi din *Boston Globe* de azi și, faptul că ai explicat foarte clar că, pentru tine, suntem niște fanatici, din cauza atitudinii noastre antiavort — nu mai vrem să avem de a face cu tine. Nici nu mai vreau să discut despre repulsia pe care mi-a stârnit-o ceea ce i-ai făcut soțului tău, ca să nu mai spun de faptele tale infracționale, sau că acum refuzi să-ți ceri scuze pentru astfel de fapte nelegiuite. Îți spun doar atât: să nu mai încerci să iei legătura cu noi sau cu copiii noștri. Să nu mai suni. Să nu scrii. Dacă o vei face, îți vom închide telefonul în nas, sau îți vom șterge e-mailurile, sau îți vom rupe scrisorile. Decizia asta am luat-o de comun acord cu Jeff. Pentru noi ești moartă de acum“.

Am șters acest mesaj și am trecut la următorul — de la Carl Andrews de la Liceul Nathaniel Hawthorne.

„Consiliul de conducere al școlii s-a întrunit aseară și a votat în unanimitate excluderea ta din rândul personalului didactic. Eu unul am încercat să argumentez că n-ar trebui să fii concediată până când Departamentul de Justiție nu va hotărî dacă te acuză sau nu de un delict. Dar spiritele în consiliu s-au încins și teamă mi-e că n-am să mai pot opri atmosfera de vânătoare de vrăjitoare. Indiferent de faptele tale din trecut — sau dacă ai comis sau nu o infracțiune — eu te consider nevinovată până la proba contrarie. Singura veste bună pe care ți-o pot da este că am forțat consiliul să fie de acord să te lase să-ți păstrezi pensia — ceea ce, știu, nu e mare lucru după cincisprezece ani de serviciu, dar tot e mai bine decât nimic“.

În mod ciudat, niciunul dintre aceste mesaje nu m-a derutat, fiindcă mă așteptam la vești proaste.

Totuși, amploarea reacției pe care o stârnisem pe plan local mi s-a dezvăluit la adevăratele ei proporții când l-am sunat pe geamgiul nostru din Falmouth ca să îl rog să înlocuiască geamul spart. Phil Post era și tâmplarul localității și lucra de mulți ani pentru noi. Dar, când mi-a auzit glasul la telefon, a devenit distant, spunând că azi era mult prea ocupat și nu avea timp să rezolve problema.

— Dar mâine? am întrebat.

— Și mâine sunt ocupat, a spus el.

— Poimâine?

— Adevărul e, doamnă Buchan, că acum chiar n-am nevoie de

lucru.

— Vrei să spui că n-ai nevoie de lucru de la mine.

— Ceva de genul ăsta, da, a spus el, apoi a adăugat. Trebuie să închid.

Am căutat în Pagini Aurii și am sunat un geamgiu din localitatea vecină. Era liber în dimineața asta și nu a părut să ezite când i-am dat numele și adresa. Poate nu citea ziarele sau asculta doar posturi care difuzau rock clasic și nu transmiteau știri. Când l-am întrebat dacă cunoaște vreun zugrav-vopsitor — căci și ușa din față trebuia vopsită din nou — a spus că face și genul ăsta de muncă.

— Mă opresc să fac niște cumpărături, a spus el râzând. Ne vedem în vreo două ore.

Acum am simțit nevoia să vorbesc cu cineva din apropiere, pe care să pot conta ca prieten. Așa că am sunat-o pe mobil pe Alice Armstrong.

— Oh, bună! a spus ea, părând foarte agitată.

— Îmi face mare plăcere să-ți aud glasul. Nu știi nici jumătate din ce se petrece acum.

— Păi, citesc ziarele, a spus ea. Și te-am văzut la televizor, la știri.

— Ai auzit și că Dan m-a părăsit? Și că am fost dată afară de la Liceul Nathaniel Hawthorne? Sau tobele junglei n-au început să răpăie…?

— Știi, Hannah — chiar e un moment nepotrivit. Pot să te sun eu mai târziu?

— Ăă, sigur. Doar că mă simt cam izolată. Și dacă ai fi liberă diseară să luăm cina…

— Nu sunt, a spus ea. Ascultă, trebuie să închid.

Și mi-a închis.

Lucrul ăsta era absolut ciudat. Alice era probabil persoana cea mai de stânga pe care o cunoșteam, o persoană care m-ar fi sunat în clipa în care Tobias Judson și-a îndreptat arma neoconservatoare spre mine. Poate am prins-o într-un moment nepotrivit, atâta tot. Sau poate era cu niște oameni și nu a putut să-și exprime sprijinul cu ei în apropiere.

Voisem să-i cer lui Alice numele unor avocați din oraș care se ocupau de cazuri penale (ea cunoștea pe toată lumea din Portland). Însă cel care m-a scos din încurcătură în privința asta a fost tata. L-am sunat după scurta convorbire cu Alice și i-am povestit tot. A fost foarte revoltat — mai ales din pricina lui Dan.

— Una e să mai calci strâmb și alta e să-ți părăsești nevasta când e atacată din toate părțile. E o lașitate — dar, în adâncul inimii lui, el știe asta.

— Nu mă încălzește deloc.

— După cum se poartă toată lumea, ai zice că l-ai ajutat pe Osama bin Laden să scape.

— Acum totul se rezumă la secvența aia de la televizor în care am refuzat să-mi cer scuze. Dar după cum am explicat în *Globe*…

— Am văzut că ai spus că trebuie să ceri scuze doar familiei tale și sunt total de acord. A fost un interviu bun. Ai ieșit bine din el.

— Mă bucur că ai părerea asta. Deoarece, conform fiului meu și nurorii mele…

Și i-am spus că mi se interzisese să-mi văd nepoții.

— Situația asta nu va fi permanentă.

— Nu conta pe asta, am spus. Jeff e foarte neîndurător — mai ales față de mama lui.

— Aș putea să încerc să vorbesc cu el, dar cred că mă consideră un Troțky al familiei.

— Shannon e mai rea. Pentru ea, toți suntem niște ucigași turbați de fetuși. Iar acum, după toate dezvăluirile despre trecutul meu năbădăios și după toate chestiile alea din carte despre tine…

— „Chestiile“ alea încă te deranjează?

— Au fost demult…

— Răspunde la întrebare, a spus el cu blândețe.

— M-au deranjat atunci, sigur. Nu mi-a plăcut ideea că îi erai necredincios mamei — chiar dacă am înțeles că așa funcționau lucrurile între voi. În adâncul inimii mele, cred că mama a avut dreptate în privinta mea — în esență, am fost întotdeauna o conservatoare cu „c“ mic. Și, cu excepția singurei dăți cu Judson…

— Nu vreau să știu asta, Hannah. Pentru mine oricum nu contează. Dacă ai fi avut un amant în ultimii treizeci de ani…

— Aș vrea eu să fi avut…

A râs.

— Ei bine, nici atunci sentimentele mele pentru tine nu s-ar fi schimbat și te-aș fi văzut tot ca pe-o persoană deosebită.

— Nu sunt deloc deosebită, tată. N-am scris cărți, nici n-am devenit faimoasă fiindcă am luat poziție împotriva guvernului. Am dus o viață neînsemnată. Nu rea până acum, totuși banală. Și peste douăzeci sau treizeci de ani, cine își va mai aminti de mine? Tu te vei fi dus. Dan mă va fi șters de mult din mintea lui. La fel și Jeff. La fel și copiii lui — care nici nu vor fi ajuns să mă cunoască. Iar Lizzie…

Ochii mi s-au umplut de lacrimi și glasul mi s-a frânt. M-am simțit dintr-odată mai obosită ca niciodată în viața mea și la un pas de a pierde lupta pe care o duceam de multe zile — aceea de a nu mă nărui.

— Încetează, Hannah, a spus tata. Și-așa sunt destui oameni care dau în tine acum. În ce mă privește, n-ai făcut nimic rău…

— Oh, te rog…

— *Nimic*… și, crede-mă, altfel aș fi fost primul care ți-ar fi spus-o.

Ba nu mi-ar fi spus-o. Tata nu m-a mustrat niciodată pentru nimic. Asta era unul dintre multele lucruri deosebite la el. Și, auzindu-l acum, m-am gândit că aveam mare noroc că încă îl mai aveam în preajmă… că avea să mă apere mereu, indiferent de situație.

— Dacă nu te superi, îți dau un sfat părintesc: indiferent ce interviuri mai dai, cred că e mai bine să rămâi la ideea că le-ai cerut deja iertare oamenilor care contează și că nu accepți să te scuzi în fața națiunii doar fiindcă te forțează alții. Și cunosc un avocat din zona Portland, care ar putea fi interesat să se ocupe de cazul tău. Ai auzit vreodată de Greg Tolland?

— Toată lumea din Portland a auzit de Greg Tolland, am spus.

Era un avocat radical care se apropia de șaizeci de ani și care fusese un ghimpe în coasta cârmuitorilor statului când era vorba de dreptul la pământ al băștinașilor și poluarea produsă de marile companii care tăiau suprafețe întinse de pădure din uriașele rezerve forestiere din nordul statului Maine. Să spui că Greg Tolland diviza opinia locală era eufemismul noului secol. Pentru acea mică gașcă de ecologi și activiști politici de stânga de pe plan local, el era un erou. Pentru restul statului, era un agitator în vechiul stil al anilor șaizeci.

— Ei bine, dacă ar lua cazul meu, asta ar face să se vorbească mult în oraș. Dar întrucât sunt deja subiect de bârfă…

— Am să-l sun acum. Și oricât mi-ar plăcea să-ți ofer un adăpost sigur aici în Burlington, chiar sunt de părere că trebuie să rămâi în Portland, doar ca să le arăți nemernicilor că nu te lași intimidată de ei.

După o oră a apărut geamgiul — un tip liniștit laconic pe nume Brendan Foreman, care s-a uitat la cuvântul TRĂDĂTOARE scris pe ușa din față și a spus:

— Mă bucur că n-am vecinii dumneavoastră.

Până la amiază a înlăturat toate urmele de graffiti și a înlocuit geamul spart. Când i-am scris un cec de 300 de dolari și i-am mulțumit că a venit așa de repede, a spus:

— Dacă se vor întoarce și vor scrie iarăși ceva urât pe ușă, chemați-mă și am să fac treaba la jumătate de preț. Eu nu cred în intimidare… mai ales când e vorba de chestii care s-au întâmplat cu mult în urmă.

Apoi, făcându-mi șmecherește cu ochiul, a plecat.

Acea întâlnire m-a încurajat. La fel și telefonul de la Greg Tolland.

Suna din capitala statului, Augusta, unde pleda într-un caz în fața Curții Supreme din Maine, și a spus:

— Mințile mari gândesc la fel. Am urmărit tot ce ești nevoită să înghiți și mă întreb dacă ai vrea să te reprezint legal. Știi, am fost student la UVM la mijlocul anilor șaizeci, iar tatăl tău mi-a fost îndrumător… așa că am avut multe amintiri de depănat. Până mâine la prânz sunt blocat în Augusta, dar mâine după-amiază ne-am putea vedea la cabinetul meu? La patru, să zicem? Dar uite numărul meu de mobil și, dacă până atunci se întâmplă ceva… dacă agenții federali vin la ușa ta cu mandat de arestare, sau altă aiureală de felul ăsta… sună-mă și voi veni imediat. Altfel, ne vedem mâine.

În acea după-amiază m-am dus la supermarketul din localitate, unde nu m-a oprit nimeni la ușă pentru a-mi spune că nu eram dorită de clientă. Când m-am întors acasă, m-am așteptat să găsesc iar o mostră de graffiti pe ușă, dar apoi m-am gândit: nimeni nu mi-ar ataca ușa în plină zi. Și am avut dreptate. Totul era în regulă acasă. Și liniște.

Până când a început să sune telefonul.

— Hannah, iubito, eu sunt, a spus Margy. Și am vești pentru tine.

— Vești bune? am întrebat.

— *Vești interesante*. Ai auzit vreodată de Jose Julia?

— Sigur! — tipul de dreapta care mediază un talk-show.

— De dreapta e cam mult spus. Este un partizan adevărat al libertății absolute — *afară cu guvernul din viața noastră, n-am nimic cu țigările atâta vreme cât nu sufli fumul în direcția mea* — ceea ce face din el un fel de republican. Dar e și foarte antipuritan și a recunoscut adesea că e ateu… și, după cum probabil știi, are o mare audiență, în general ca bârfitor.

— A făcut un material despre dispariția lui Lizzie, nu-i așa?

— Sigur. Și știi de ce?

— *Un celebru doctor însurat este posibil să fie implicat în dispariția amantei lui, expertă în investiții bancare*.

— Ăsta-i domeniul lui jegos, din păcate. Dar ratingurile tipului sunt uriașe și nu-i plac creștinii habotnici, ceea ce e în favoarea noastră. Și are ceva și cu cei care se dau drept persoane morale, ceea ce înseamnă că ar putea să-i facă zile fripte lui Tobias Judson…

— Îmi amintesc și că am citit într-o revistă de rahat că e fanatic atunci când e vorba de adulter, deoarece și-a prins prima soție în flagrant cu altul — și, cum s-a dovedit ulterior, ea îl înșela de mulți ani…

— Unde ai văzut asta?

— În *People*, parcă — și, da, eu citesc *People* numai la coafor.

— Și eu — dar eu sunt o mare mincinoasă. Uite care-i treaba: indiferent cum a fost cu fosta soție a lui Jose Julia, realitatea e că tipul e colosal, e influent, toată lumea se uită la el și vrea să te întâlnească față în față cu Judson la emisiunea lui.

— Nici vorbă.

— Știu că sună vulgar și de scandal… dar gândește-te la posibilități. Trebuie să prezinți versiunea ta. Trebuie să accepți confruntarea cu Judson, să-l faci mincinos, trebuie să…

— Nu vreau.

— Ascultă, înțeleg că numai ideea de a fi în aceeași încăpere cu el…

— Nu vreau.

— Și mai știu și cât urăști genul de televiziune cretină pe care îl reprezintă Jose Julia. Dar dacă dai un pumn de knockout…

— Margy, i-am văzut emisiunea o dată sau de două ori. Își terorizează invitații, le face morală, îi atenționează cu un deget acuzator, le spune că sunt niște oameni răi. Iar eu am trecut prin destule în ultima vreme și fără să mă supun la…

— Bine, bine, am înțeles. Dar nu trebuie să-mi spui un „da“ sau un „nu“ categoric până…

— E un „nu“ categoric.

— Lasă-mă să termin. Oamenii lui Jose Julia au nevoie de un răspuns până mâine seară. Gândește-te bine — și gândește-te ce bine ar fi să-l demaști pe nemernicul ăla în public, să-i legi tinicheaua de coadă. Oricum, avem mai mult de douăzeci și patru de ore până să vorbim cu el, așa că…

— Bine, bine, am să mă mai gândesc. Pe mine mă interesează mai mult dacă ești tot în spital.

— Da, dar mâine mă vor trimite acasă.

— N-ar trebui să te agiți atât…

— Și ce să fac? Să stau și să-mi fac griji de fiecare dată când tușesc că am să scuip sânge? Așa am o preocupare, nu mă mai gândesc întruna că aș putea să mor.

— Nu vorbi așa. Doctorii ți-au spus că au scos toată…

— Acum încep să se întrebe dacă nu cumva a existat o tumoră de gradul al doilea sau al treilea pe care n-au depistat-o.

— Sunt sigură că ai să te faci bine.

— Eu nu sunt — dar mersi pentru încurajare. În clipa de față îmi prinde bine. Te rog să-mi spui că te vei gândi serios la propunerea cu Jose Julia — mai ales acum, că te-am șantajat emoțional cu cancerul meu de plămâni care recidivează.

Am râs.

— Am să mă gândesc.

Planul meu pentru acea seară era simplu. Aveam să-mi prepar o cină ușoară, să mă ghemuiesc în fața televizorului și să mă uit la un film vechi. Am văzut că pe unul dintre canale se transmitea filmul lui Billy Wilder, *Ace in the Hole*, acea poveste minunat de sulfuroasă despre gazetăria de senzație în stil american. Părea un film potrivit pentru a fi văzut acum. Dar până să apuc să mă pregătesc pentru această seară liniștită mult dorită, a sunat iar telefonul. M-am gândit să-l ignor. Totuși, am răspuns — o decizie pe care am regretat-o imediat.

— Hannah, sunt Sheila Platt.

Exact ce-mi lipsea!

— Bună, Sheila și îți mulțumesc pentru mesajul de susținere pe care mi l-ai trimis zilele trecute. A fost foarte bine-venit.

— Păi, din păcate eu…

— Poate vorbim mâine, Sheila. Sunt îngrozitor de obosită…

— Nu te țin mult, a spus ea. Aseară am avut o ședință a grupului de lectură — și s-a votat zdrobitor pentru excluderea ta. Îmi pare foarte rău că trebuie să fiu purtătoarea acestei vești…

Am început să râd. Tare.

— Ba nu-ți pare rău, am spus. De fapt, sunt convinsă că nu doar ai inițiat excluderea mea, ci și te-ai oferit să fii mesagerul.

O mică pauză.

— Nici eu nu te-am plăcut niciodată, a spus ea.

— Sunt devastată, am spus, chiar dacă te-am considerat o actriță excelentă când ai sunat săptămâna trecută ca să-ți oferi sprijinul.

— Asta a fost înainte să aflu că ți-ai trădat soțul și țara.

— Îți mulțumesc că tu crezi doar un creștin ca tine. Și, apropo de credință, *nu cred* că a fost un vot unanim, mai ales dacă a fost și Alice Armstrong acolo.

Sheila Platt a râs pe înfundate.

— Doar nu vorbești serios în privința lui Alice, a spus ea.

— De ce?

— Vrei să spui că nu știi?

— Ce nu știu?

— Chiar nu știi că soțul tău s-a mutat la ea?

Mi-a trebuit o clipă să procesez informația.

— Minți! am spus.

— *Ai vrea* tu să mint, a spus ea.

Tot nu-mi venea să cred ce spusese.

— De când…? am început, dar m-am oprit.

—… durează? a răspuns ea. Habar n-am. De ce nu-l întrebi pe Dan?

A râs lătrat. Am închis.

Fără să stau pe gânduri, am pus iar mâna pe telefon și am format numărul de acasă al lui Alice.

— Alo? a spus Dan după al cincilea apel.

Receptorul a început să îmi tremure în mână.

— Ești un nemernic laș! am spus cu glas tremurător, pe punctul de a țipa. Mi-ai făcut vânt din căsnicie într-un bar de hotel, dar n-ai curajul să-mi spui adevărul.

Liniște, apoi un click hotărât. Legătura s-a întrerupt. Am apăsat imediat pe reapelare — dar linia era ocupată. Am mai apăsat de trei ori pe tasta de reapelare. Tot ocupat. Era clar — lăsase în mod deliberat telefonul scos din furcă. M-am pomenit brusc luându-mi paltonul și cheile de la mașină și ieșind ca o furtună pe ușă. În câteva clipe, mă îndreptam spre centrul Portlandului, hotărâtă să intru cu mașina în ușa din față a casei lui Alice Armstrong…

Dar un alt glas din mintea mea mi-a șoptit: „Dacă faci asta, vei fi închisă la psihiatrie și atunci toată lumea va crede că ești cu adevărat sărită de pe fix și greu de controlat. *Întoarce-te acasă*!“

Am ignorat mesajul. Mi-am continuat drumul. Am trecut prin centru, îndreptându-mă spre intersecția cu I-95. Nu aveam niciun plan. Mergeam pur și simplu înainte.

Am ajuns în autostrada interstatală. Am luat-o spre sud. În patruzeci și cinci de minute eram la granița statului. O oră mai târziu, eram la periferia Bostonului. Am trecut podul. Am luat-o pe ieșirea din apropiere de Fleet Center. Am oprit în fața hotelului Onyx. I-am dat portarului cheile de la mașină. Am intrat în hotel, m-am dus la recepție și am spus că aș vrea o cameră pentru la noapte. Recepționerul m-a privit cu o oarecare suspiciune când i-am spus că nu am bagaj. Era o călătorie de ultim moment, am spus. L-am văzut studiindu-mi fața. Nu-mi dădeam seama dacă se întreba dacă sunt o posibilă sinucigașă sau dacă îmi mai văzuse fața undeva (în ziare sau la televizor sau poate când mai stătusem aici). Ca să nu mă mai cerceteze i-am întins cardul de credit Amex. L-a trecut prin aparat, a primit aprobare și mi l-a înapoiat împreună cu o cheie.

— Rămâneți aici doar la noapte? a întrebat el.

— Nu știu, am spus.

M-am dus sus. Am deschis ușa camerei mele. Am intrat. M-am uitat la patul mare și m-am gândit că nu mai aveam un soț cu care să-l împart.

M-am așezat în fotoliul de lângă pat. M-am întrebat ce naiba caut aici. M-am uitat la ceas. Tocmai trecuse de nouă jumătate. M-am gândit ce să mai fac mai departe. Să bat iarăși orașul în căutarea lui Lizzie… sau să mă furișez în apartamentul ei și să stau ascunsă acolo, trăind cu mâncare comandată prin telefon? Sau poate…

Am scos deodată mobilul și am format numărul lui Lizzie. A răspuns un bărbat. Un glas pe care îl cunoșteam.

— Cine-i la telefon? a întrebat detectivul Leary.

I-am spus cine sunt.

— Aveți vreun motiv să sunați? a întrebat el.

— Disperarea, am spus. Aveți vreo veste, domnule detectiv?

— Ați fi prima care să știți.

— De ce răspundeți la numărul ăsta? Sunteți în apartamentul lui Lizzie?

— Nici vorbă — dar am aranjat ca toate apelurile către numărul lui Lizzie să fie redirecționate aici. Întâmplător, lucrez până târziu, de aceea am răspuns. Sunteți acasă în Maine?

— Nu, sunt în Boston.

— Daa? De ce?

— Nu știu, am spus și am început să plâng, dând brusc frâu liber furiei și amărăciunii acumulate în ultima vreme. Trebuie să fi plâns un minut întreg — neputând să mă opresc. Când în sfârșit am reușit să mă stăpânesc, am luat iar receptorul, aproape sigură că Leary închisese.

— Vă simțiți bine? a întrebat el.

— Nu, am răspuns cu un glas sfârșit.

— Unde sunteți acum?

I-am spus.

— Uitați ce e, termin aici și, peste jumătate de oră, ne întâlnim în holul hotelului.

— Chiar nu trebuie să veniți… am spus.

— Știu că nu, dar voi veni, a spus el.

Și, așa cum a promis, în jumătate de oră a fost acolo. S-a uitat prin holul supersic și a spus:

— Alături e un bar irlandez, care se apropie mai mult de genul meu de local.

Am ajuns într-un separeu amplasat într-un colț. Patronul a venit la noi, a dat mâna cu Leary și i-a spus că primul rând este din partea casei. Ne-a comandat amândurora câte un whisky Bushmill dublu și sec, cu o bere alături.

— Nu prea beau whisky, am spus.

— Credeți-mă pe cuvânt, Bushmill este cel mai bun anestezic existent, iar dumneavoastră aveți nevoie de un anestezic astă-seară.

Au sosit băuturile. Am ciocnit. Am sorbit din whisky. Arsura inițială din fundul gâtului s-a transformat repede într-o amorțeală plăcută.

— Nu e rău, am spus.

— O soluție irlandeză la toate problemele vieții — dar, hei, asta e o discuție de irlandezi din Boston.

A dat whisky-ul pe gât, a întins mâna după doza de bere și aproape a golit-o și pe ea. Apoi i-a făcut semn barmanului să-i mai aducă un rând.

— A fost o zi grea, a spus. Dar probabil, pentru dumneavoastră, au fost câteva zile grele. V-am urmărit în toată media.

— Atunci mă miră că ați fost de acord să beți câteva pahare cu o viitoare infractoare condamnată, ca să nu mai spun și o adulterină lipsită de patriotism.

A împins paharul cu whisky în direcția mea.

— Beți, a spus el.

Am luat o gură mică de whisky.

— Pe tot, a spus el.

L-am dat pe gât dintr-o înghițitură.

— Bun, a spus el și i-a făcut semn barmanului să mai aducă un whisky.

Am simțit brusc că îmi pierd echilibrul, însă pe urmă mi-am revenit, deși amețeala plăcută persista.

— Acum, a spus Leary, povestiți-mi tot ce s-a întâmplat.

I-am povestit, deși mi-a luat în jur de douăzeci de minute. În timpul monologului meu Leary a rămas impasibil, studiindu-mi fața cu o anumită detașare profesională. Când am terminat, câteva clipe nu a spus nimic. Apoi i-a făcut iarăși semn barmanului să ne mai aducă un rând.

— Se pare că ați avut o săptămână de coșmar, a spus el, băgând mâna în buzunar și scoțând un carnețel și un pix.

— Da, se poate spune asta.

— Și spuneți că oamenii lui Jose Julia vor un răspuns până mâine seară?

— N-am de gând să mă duc la emisiune.

— Cred că n-ar trebui să luați încă decizia asta.

— De ce?

— Am o presimțire. Dar, mai întâi, spuneți-mi cum se numea orașul în care locuiați când a venit Judson la dumneavoastră.

— Pelham, Maine.

Și-a notat asta.

— Și pe cine cunoșteați în Pelham?

I-am dat câteva nume — dar, firește, cum nu mai fusesem în Pelham de când îl părăsisem, nu știam dacă mai trăia vreuna dintre persoanele respective.

— Asta trebuie să aflu eu, a spus el.

— Dar când?

— Mâine am zi liberă — și mă gândeam să respir puțin aer de țară. Așa că s-ar putea ca dimineață să plec la Pelham și să văd dacă cineva de acolo vă mai ține minte.

Zece

Greg Tolland semăna cu o sperietoare de ciori. O sperietoare de ciori în pragul bătrâneții, care, fără doar și poate, a fost asamblată în anii 1960. Avea în jur de un metru nouăzeci, era deșirat și avea părul lung și cărunt legat la spate într-o coadă de cal. Purta blugi strâmți și decolorați, cizme de cowboy și (asta era o notă interesantă) un sacou sport albastru, o cămașă albastră cu guler răsfrânt și o cravată în stilul Facultății de Drept de la Harvard. Vestimentația și pieptănătura transmiteau un mesaj amestecat — un hipiot tomnatic care încă mai apărea din grupul celor puternici și influenți și știa să-i bată cu propriile lor arme.

Cabinetul lui — de pe Congress Street din centrul Portlandului — era un labirint de încăperi mici. Pereții acestuia erau acoperiți cu diverse postere — de la o veche fotografie mărită a lui Martin Luther King, până la o reclamă a unui grup ecologist, care îl înfățișa pe George W. Bush gata să apese pe un detonator și să arunce lumea în aer, de la avertismentele istorice *Afară cu trupele din Vietnam*, la sloganurile mai recente *Fără trupe în Irak*. Nu avea mulți angajați — doar patru asistente tinerele, care păreau foarte implicate în diverse sarcini administrative. Una dintre ele lucra la o masă de recepție pe care erau teancuri mari de dosare și corespondență nouă. Avea până în douăzeci și cinci de ani, era îmbrăcată în salopetă și avea un păr mare, încrețit. Am simțit o undă de nostalgie după diverse prietene din colegiu din anii șaizeci, care adoptau același stil splendid lipsit de stil.

— Tu trebuie să fii Hannah, a spus ea când am intrat pe ușă. Greg te așteaptă — te rog să intri direct.

Biroul lui Greg nu avea ușă — încă o declarație politică — așa că n-am avut în ce să bat. Dar, când m-am oprit în cadrul ușii fără ușă, s-a ridicat și a venit spre mine.

— Bună, Hannah, a spus el, întinzând o mână lungă și scheletică. Sunt încântat să te cunosc — nu doar pentru că, așa cum am spus la telefon, tatăl tău este ultimul mare progresist, ci și pentru că respect felul în care te-ai descurcat în timpul acestei afaceri murdare.

— Chiar dacă am refuzat să-mi cer scuze?

Mi-a făcut semn să iau loc în scaunul din împletitură de răchită din fața biroului său — birou care părea inundat de hârțoage. Arhivarea nu era o prioritate în acest cabinet de avocatură.

— Ăla a fost cel mai inteligent lucru pe care l-ai făcut — și nu doar din punct de vedere pur etic. Dacă ți-ai fi cerut scuze, ai fi oferit temei

argumentării juridice faptul că ți-ai recunoscut vinovăția. Însă așa, suntem în situația clasică *el a spus/ea a spus*. Asta nu înseamnă că agenții federali nu te vor urmări — mai ales că procurorul general are predilecția de a urmări pe oricine are un trecut radical chiar și extrem de vag. Dar, când e vorba să întocmească un dosar împotriva ta, e mai greu… Ieri am fost în oraș și am cumpărat cartea lui Tobias Judson — ceea ce, crede-mă, nu voiam să fac, fiindcă asta însemna să bag bani în buzunarul ipocritului. Dar firește că trebuia să văd cu ce ne confruntăm… în afară de proză proastă. Nu mă miră că a reușit să-i fie publicată prostia asta doar de un jeg de editură de dreapta.

— Totuși, se vinde — ieri era numărul douăzeci și opt în topul Amazon al celor mai vândute o sută de cărți… nu că aș fi verificat chestiile astea.

— Păi, are parte de multă publicitate — și totul din cauza dispariției fiicei tale, de pe urma căreia Judson a beneficiat enorm… firește, nu că s-ar gândi vreodată să profite cu cinism de nenorocirea altuia.

A ridicat din sprâncene ca Groucho Marx. Am hotărât că o să-mi placă Greg Tolland.

— Sunt sigur că ți s-a luat să faci asta, dar chiar mi-ar fi de folos să-mi spui toată povestea — începând cu clipa în care Judson a apărut în viața ta, cu mulți ani în urmă.

Greg Tolland era foarte priceput la interogatoriul contradictoriu — mai ales când a fost vorba să scoată la lumină conflictele ascunse sub învelișul poveștii mele.

— După ce ai făcut dragoste cu Judson prima dată, i-ai spus că te simți vinovată?

— Desigur.

— Și care a fost răspunsul lui?

— M-a acuzat că am „valori burgheze“.

Greg Tolland a zâmbit slab.

— Asta trebuie aruncată într-o confruntare față în față.

— Încă nu m-am hotărât în privința asta.

Greg Tolland a schițat un zâmbet crispat.

— Chiar dacă știi că e singura ta șansă adevărată să-l pui cu botul pe labe?

N-am răspuns.

— Ai făcut vreodată avort? a întrebat el.

— Nu.

— Crezi că Jeff și-a convins vreodată o iubită să facă avort?

Întrebarea m-a cam iritat și i-am spus-o.

— Scuză-mi francheța, a spus Tolland, dar, din experiența mea, adevărații militanți turbați antiavort au un schelet în dulap și au adoptat o poziție extremă fiindcă au făcut ceva de care le este foarte rușine.

— Mă rog, eu nu știu de niciun astfel de schelet în trecutul lui Jeff, dar chiar și dacă aș ști, nu te-aș lăsa să folosești asta împotriva lui.

— Chiar dacă Judson l-ar atrage de partea lui și l-ar folosi împotriva ta? Nu pot să cred că Jeff i-ar lua partea în mod public.

De fapt, *puteam* să cred — mai ales după discuția pe care o avuseserăm de dimineață. Era în jur de opt și jumătate, iar eu mă trezeam în camera mea de hotel din Boston, singură, din fericire. Mă rog, ca să fiu sinceră, nu prea era o „fericire“. După trei pahare de whisky și trei beri, am plecat pe jos spre hotel la brațul detectivului Leary, care mi-a promis că nu o să se întoarcă acasă cu mașina (avea trei pahare avans față de mine), ci o să ia un taxi până la apartamentul lui din Brookline. De îndată ce am ajuns în fața hotelului Onyx, am făcut ceva extracorporal și indus de alcool. M-am aplecat spre el și l-am sărutat. Nu un pupic pe obraz, ci un sărut adevărat, apăsat. El a răspuns cu mult entuziasm, dar apoi, după câteva clipe, s-a desprins cu blândețe din îmbrățișare.

— E o idee bună care *nu e* o idee bună, a spus el încet.

L-am tras iar spre mine.

— Nu te gândi, doar…

M-a apucat de umeri.

— Vreau să o fac. Dar — și e un *dar* mare — avem reguli foarte stricte în privința relațiilor cu cineva care e parte a unui caz…

L-am sărutat.

— N-am să spun, am șoptit.

— Hannah…

L-am sărutat iar.

— Va fi doar o noapte…

— Hannah…

— Iar dimineață tot te voi respecta.

Și-a stăpânit râsul.

— Eu unul n-am folosit *niciodată* formula asta, a spus el.

L-am sărutat iar.

— Nu pleca…

Mi-a luat mâinile, le-a ținut o clipă, apoi le-a dat drumul.

— Am să te sun dimineață să văd dacă te-ai ales cu o mahmureală pe cinste, a spus el.

Apoi, cu un sărut ușor în vârful capului, m-a condus spre ușile

rotative ale hotelului. Când am început să mă învârtesc în cerc, și-a luat la revedere făcându-mi cu mâna și a plecat.

Am reușit să găsesc camera, am reușit să descui ușa, mi-am scos hainele, m-am băgat în așternuturi și am adormit imediat. Când m-am trezit, era dimineață. O lumină slabă se infiltra în cameră. Ceasul de pe noptieră arăta șase cinzeci și două. Capul îmi crăpa de durere. Dar sentimentul de vinovăție era mult mai puternic decât durerea indusă de alcool.

Nu te gândi, doar…

Mi-am tras perna pe față. Nu se putea să nu mă îmbăt eu și să mă dau la un fost iezuit care, întâmplător, anchetează dispariția fiicei mele! Nota zece pentru prostie — mai ales că totul se năruia în jurul meu.

M-am întors pe o parte, sperând să mai dorm câteva ore. N-am avut norocul ăsta! Plecasem din Portland în mare grabă și nu luasem nicio carte cu mine. Așa că am deschis televizorul, închizându-l imediat când am dat pe Fox News și am văzut fotografia lui Lizzie umplând ecranul. *Poți să fugi, dar nu poți să te ascunzi*. Margy avea dreptate: treaba asta avea să continue să atragă interesul presei până când Lizzie era găsită.

M-am sculat, am dat drumul robinetelor de la cadă și m-am băgat în ea. În timp ce zăceam în apă, mi-am dat seama de un lucru ciudat: azi nu aveam nimic de făcut. Serviciu nu, soț de sunat nu, comentarii nu — doar întâlnirea de după-amiază cu Greg Tolland. Dar în afară de vizita la cabinetul avocatului care avea să încerce să mă scape de pușcărie, aveam toată ziua la dispoziție — o placă goală, pe care urma să se scrie…?

Ce? Era un sentiment ciudat — mai ales după multe decenii în care *întotdeauna* am avut o sarcină de îndeplinit, în care *întotdeauna* m-am văitat în sinea mea că n-am destul timp. Chiar și după ce copiii au plecat de acasă, timpul părea tot supraaglomerat. Pregătirea pentru ore, activitatea didactică, îndrumarea elevilor, participarea la ședințele de comitet, gospodăria, menținerea în formă, participarea la grupul de lectură. Citit, citit, citit, implicarea în diverse programe sociale și culturale, mersul o dată pe lună la Boston pentru a asculta un concert la Symphony Hall, grija de a fi în pas cu toate evenimentele la zi, grija de… a-mi umple timpul.

E ciudat, nu-i așa, ce mult din acel timp era umplut *fără* Dan. Și totuși, el era întotdeauna *prezent* — tipul care mă aștepta când ajungeam acasă… care mă suna în mijlocul zilei să mă salute… căruia îi plăcea să-mi facă surpriză o seară în oraș la un restaurant de fițe din centru… care părea întotdeauna mulțumit de cum mergeau lucrurile între noi… bărbatul care mă așteptam să fie alături de mine… pentru că, la naiba,

reușiserăm să trecem cu bine prin toate situațiile delicate. Noi eram excepția de la regula modernă: soții cu vechime mare în căsnicie, care nu rămăseseră împreună din vreo obligație foarte serioasă sau dintr-o necesitate psihologică perversă. Noi eram tot împreună fiindcă încă voiam să fim, în ciuda obișnuitelor neajunsuri. Și câte cupluri pot spune asta după…

Noi eram tot împreună fiindcă…

Nu, lucrul ăsta nu mai era valabil. Propoziția trebuia pusă la trecut: *fuseserăm împreună fiindcă…*

Timpul trecut. Cum am putut să ajungem la timpul trecut? Și cum a putut Alice să…?

Nu, stop! Deoarece chiar și numai încercarea de a desluși mecanica poveștii lor amoroase — cum s-au combinat, începutul șovăitor, primul prânz sau cină clandestină, acea clipă când el și-a pus mâna pe a ei, primul lor sărut, clipa în care el a început să-i scoată hainele…

Gata! Nu are niciun rost să te mai gândești, nu faci decât să-ți sporești deznădejdea. Mergi mai departe, acum…

Am ieșit din cadă. M-am șters, m-am îmbrăcat și am coborât la parter la micul dejun, ascunzându-mă în spatele unei reviste și fără să privesc măcar o dată la știrile ce se transmiteau pe plasma de vizavi de mine. La opt m-am întors în cameră, m-am așezat în fotoliul de lângă pat și am dat telefonul de care îmi era groază.

— Nu vreau să vorbesc cu tine, a spus Jeff de îndată ce a răspuns pe mobil.

— Chiar ai de gând să mă îndepărtezi așa? am întrebat.

— Te porți de parcă ar fi vina mea că s-a întâmplat asta.

— N-am spus deloc asta. Îți cer doar să discuți cu mine și să te gândești…

— *Să mă gândesc? Să mă gândesc?* Îmi ceri mie să mă gândesc la situația asta când e clar că tu nu te-ai gândit deloc la efectul pe care o să-l aibă comentariile tale asupra fiului tău și nurorii tale când ai dat interviul ăla pentru *Boston Globe?*

— N-am spus decât…

— Știu exact ce-ai spus. *Știu* să citesc. Și știi ce am citit aseară? Relatarea cumplită a lui Tobias Judson despre cum făcea sex mama mea cu un bărbat care nu era tatăl meu în timp ce eu dormeam în aceeași cameră. Cum crezi că m-am simțit citind asta, mamă?

— Știu, știu. Ți-am spus ce prost mă simt…

— Cum crezi că arată asta pentru mine? Ai făcut de trei ori dragoste cu el în timp ce eu eram acolo. Iar apoi nu te-a reținut nimic să

mă iei cu tine când ți-ai scos amantul din țară…

— Jeff, scumpule, trebuie să înțelegi că…

— Nu, mamă, nu trebuie să înțeleg *nimic*. Și dacă începi cu chestii de genul „M-a constrâns… n-am avut încotro“ am să închid. Pentru că în ultimele zile au ieșit la iveală atâtea secrete și minciuni, încât nu știu dacă granița dintre închipuirile tale și ce s-a întâmplat de fapt mai există.

— Dar indiferent de ce crezi tu despre purtarea mea din acea vreme, nu înțelegi că Judson își vinde varianta doar ca să facă un ban și, în plus, să atragă mai mult atenția publicului? Și nu înțelegi că singurul mod în care poate să vândă povestea este s-o înfrumusețeze…

— Răspunde-mi la întrebarea asta: te-ai culcat cu Tobias Judson în timp ce erai măritată cu tata?

— Da, dar…

— Și l-ai dus pe Tobias Judson în Canada când fugea de FBI?

— Da, dar…

— Și ai fumat tot drumul până în Canada și înapoi în timp ce eu eram pe bancheta din spate?

— Ce contează asta?

— Răspunde la întrebare, a spus el, pe un ton de procuror public, ceea ce a și fost cândva pentru scurtă vreme.

— Da, dar…

— Știi că în dimineața asta l-am sunat pe medicul meu cu privire la asta și m-a programat pentru luni la o radiografie la plămâni…

— Nu crezi că exagerezi puțin cu prudența?

— Era de așteptat să spui asta. Tot așa cum negi efectele nocive ale fumatului pasiv…

— Jeff, asta a fost acum treizeci de ani! Sigur…

— *Sigur* ce? *Sigur* nu contează? Asta e scuza ta neîntemeiată? Sau poate *Sigur, Jeff, ești moralist ca de obicei*. Sau ce zici de *Sigur, Jeff, nu crezi un idiot ca Tobias Judson*. Știi ce, mamă? Sunt fericit că sunt moralist, la fel cum sunt fericit cu credința mea creștină. Și acum am să închid, înainte să izbucnesc și să spun niște lucruri foarte *necreștinești*. Dar să știi următorul lucru: sunt total de acord cu Shannon când e vorba să te ținem departe de copiii noștri. Și nimic din ce poți să spui sau să faci nu va schimba decizia asta.

Până să apuc să răspund, s-a întrerupt. Când l-am sunat din nou, a intrat mesageria vocală. N-am lăsat un mesaj.

Când m-am dus la Greg Tolland la cabinet, i-am relatat această conversație. El a spus:

— Pot să-ți dau un sfat? Oricât de mult ai vrea să vorbești cu fiul

tău, lasă-l în pace acum. Din ce înțeleg, e destul de dogmatic și, din experiența mea, odată ce o persoană dogmatică adoptă o atitudine intransigentă, ține cu dinții de ea, pentru că altfel ar însemna să admită că a greșit. Dacă ești într-atât de îndoctrinat, n-ai să dai înapoi — mai ales dacă, asemeni fiului tău, ai o nevastă care face parte din aripa fanatică a Bisericii Evanghelice Libere. Am căutat-o pe Google azi-dimineață — este adevărata reprezentantă a mișcării antiavort din Connecticut.

— Ar fi ușor să dau vina pe ea pentru atitudinea lui Jeff față de mine. Dar realitatea e că e bărbat în toată firea, și nu unul prost. Știe ce face.

— De asta cealaltă parte l-ar putea folosi împotriva ta.

— Dacă se întâmplă asta, așa să fie, am spus încet.

Atunci mi-a spus că vrea să-mi propună o strategie care „să bage în sperieți“ partea adversă. Voia să anunțe public că aveam de gând să-i dăm în judecată pe Judson și editorii lui pentru o sumă exorbitantă, pe motiv că m-a defăimat.

— Crede-mă pe cuvânt, a spus el, șansele să câștigăm ceva la tribunal sunt practic inexistente — pentru că, așa cum am mai spus, e cuvântul tău împotriva cuvântului lui. Totuși, doar anunțând că o să-i dăm în judecată pentru, să zicem, 20 de milioane de dolari…

— Doamne sfinte!

— E o cifră caraghioasă, știu. Dar asta-i ideea — să-i speriem că vorbim serios. Își vor da seama că e doar o strategie din partea noastră, dar impactul public va fi realizat. Și astfel vom trimite și un mesaj Departamentului de Justiție că plănuim să construim o apărare foarte solidă…

Mobilul meu a început să sune. Mi-am cerut scuze pentru întrerupere și am răspuns.

— Cum stai cu mahmureala? a întrebat detectivul Leary.

— Am avut și începuturi de zi mai limpezi, am spus.

— Și eu — și sper că nu te-ai învinovățit prea mult azi-dimineață.

— Întotdeauna mă învinovățesc, am spus.

— Bănuiam eu.

— Și am făcut o treabă deosebit de bună azi pe la șase dimineață. Dar, ascultă, pot să te sun eu mai târziu? Acum sunt cu avocatul meu…

— Atunci am sunat la fix, deoarece întâmplător acum sunt în Pelham, Maine.

— Glumești?

— Aș vrea eu. Ce loc respingător! Totuși, să vii în Maine când ești mahmur și ai o zi liberă nu e cel mai rău lucru pe care poți să-l faci. Și, în

timp ce spionam, am dat întâmplător de ceva destul de interesant.

Apoi mi-a povestit ce dezgropase din trecutul îndepărtat. L-am ascultat din ce în ce mai uimită.

— Chiar s-a întâmplat asta? am spus în cele din urmă.

— Așa se pare.

Capul îmi vâjâia. Nu-mi venea să cred ce auzeam.

— Asta schimbă totul, nu-i așa? am spus.

— Cu certitudine.

— Ascultă, dacă ți-l dau la telefon pe Greg Tolland, care a acceptat să mă ia de clientă, vrei să-i povestești și lui ce mi-ai spus mie? Trebuie să audă și el.

— Păi, dacă cere cât cere majoritatea avocaților, explicația mea de cinci minute te va costa cincizeci de dolari.

— Nu e un avocat de genul ăsta, am spus. Stai o secundă…

Am acoperit receptorul cu mâna și i-am spus lui Tolland cine era pe fir. I-am întins telefonul.

— Bună ziua, domnule detectiv… a spus el, rotindu-se cu scaunul cu spatele la mine și adâncindu-se în conversație. A întins mâna după un carnet și a scris întruna pe el în timp ce vorbea. Pe măsură ce convorbirea avansa, era tot mai însuflețit, punctându-și întrebările cu exclamații de genul „Vorbești serios?“ sau „Asta e tare!“ sau „Nemaipomenit!“

Când a terminat convorbirea, mi-a înapoiat telefonul, mi-a zâmbit larg și a spus:

— O să le luăm și pielea fraierilor ăstora.

Și apoi a început să-și prezinte strategia.

Imediat ce am plecat de la cabinetul lui Tolland am sunat-o pe Margy la New York și i-am povestit amănunțit descoperirea pe care o făcuse Leary în Pelham.

— Măiculiță! a spus ea. Celor de la emisiunea lui Jose Julia o să le placă la nebunie asta.

— Crezi că o vor accepta? am întrebat.

— Glumești? O vor înghiți pe nerăsuflate. Este exact genul de mizerie care face să le circule sângele prin venele scârboase. Am să iau imediat legătura cu ei, să le spun că suntem gata să acționăm când sunt și ei gata, și să văd când pot să ne programeze săptămâna viitoare.

— Tot mi-e cam frică de cum am să mă descurc într-o confruntare cu tipul.

— Când te vor aduce la New York, am să aranjez să ajungi aici cu o zi înainte ca să avem timp să exersăm puțin, astfel încât să fii pregătită să-i iei capul nemernicului.

Și pe urmă a început să-mi prezinte strategia *ei*.

M-am dus acasă. Imediat ce am ajuns pe alee, am apăsat brusc pedala de frână. Cineva atacase iar ușa din față cu o cutie cu vopsea roșie și o pensulă. Numai că de data asta mesajul era oarecum modificat. Cuvântul TRĂDĂTOARE revenise… dar sub el era adăugat: CARĂ-TE ACUM!

De data asta n-am mai fost paralizată de șoc. Fierbeam pur și simplu… mai ales când am văzut că toate ferestrele fuseseră sparte. Am parcat mașina. Am intrat în casă pe ușa din spate. M-am străduit să-mi păstrez calmul. Am luat telefonul și l-am sunat pe geamgiu. A răspuns imediat și a spus că vine numaidecât. În timp ce îl așteptam, am simțit brusc dorința imperioasă de a-mi lua lumea în cap, de a fi departe de tot ce avea legătură cu situația în care eram.

Așa că l-am sunat pe tata și i-am spus că am să dispar câteva zile.

— De ce nu dispari în Burlington? a întrebat el.

— Trebuie să fiu singură o vreme, am spus.

— Înțeleg, a spus el încet.

— Te rog să nu o iei personal.

— Nu o iau personal. Vreau doar să mă asigur că știi că ușa mea e deschisă zi și noapte pentru tine…

— Știu, tată. Ai fost nemaipomenit în toată această…

— De fiecare dată când văd un articol despre tine și omul ăla îngrozitor, sau aud glasul prefăcut evlavios al lui Judson spunând, în cadrul unui interviu, că Iisus l-a iertat că și-a trădat țara, nu mă gândesc decât: dacă nu i-aș fi spus eu…

— Tată, nu are rost — și nu ne ajută cu nimic…

— Unde ai să pleci?

— Undeva unde nu pot fi găsită.

Geamgiul a apărut după vreo jumătate de oră.

— Nu câștigați concursul de popularitate locală, nu-i așa? a spus el.

— Cred că nu.

— Aveți de gând să rămâneți aici?

— Cred că am să cedez în fața intimidării și am să mă evaporez o vreme.

— Atunci, dacă îmi permiteți să vă sugerez ceva care să vă dea siguranța că nimeni nu va mai ataca ușa din față cu graffiti…

Mi-a spus ideea lui. Am zâmbit cu cruzime și am spus:

— Fă-o!

În timp ce el lucra, mi-am făcut geamantanul, punând hainele care aveau să-mi trebuiască pentru interviul de la New York de peste câteva

zile. În timp ce mă ocupam cu asta, a sunat telefonul. Am răspuns.

— E un moment nepotrivit să stăm de vorbă? m-a întrebat Alice Armstrong.

— Da, este, am spus. N-am nimic să-ți spun.

— Nu vreau *să mă explic*, sau să-ți cer iertare, a spus Alice. Vreau doar să încerc să lămuresc de ce s-a întâmplat asta.

— Mie asta-mi sună a explicație.

— Niciunul dintre noi nu s-a gândit vreodată că asta se va transforma în ceva. Dar…

— Dă-mi voie să ghicesc. Dintr-un bun început, te-ai gândit că e doar o prietenie. Sau poate l-ai considerat pe Dan doar un partener de sex?

— Am luat masa de prânz câteva luni…

— Doar prânzul?

— Inițial, da.

— Dacă la început ar fi fost doar prânzul, Dan mi-ar fi spus. Ce mare lucru e să iei prânzul cu o prietenă comună, așa-i?

— Bine, după a doua oară nu a fost doar prânzul…

— Cum a început?

— Hannah, nu vrei să știi asta…

— Am pus o întrebare, deci e clar că vreau să știu. Cum a început?

— M-am dus la Dan pentru o problemă la încheietura mâinii, care nu-mi dădea pace.

— Problemă la încheietura mâinii? Serios?

— Mulți graficieni au problema asta.

— Și mulți graficieni se culcă cu medicul lor ortoped — sau asta se întâmplă numai atunci când medicul ortoped este soțul celei mai bune prietene?

— N-am vrut să mă îndrăgostesc. Niciunul dintre noi nu a vrut.

— Oh, e vorba de iubire, nu-i așa?

— Chiar crezi că Dan te-ar fi părăsit așa, pur și simplu?

— Ce înduioșător să știu că a făcut-o pentru iubire!

— Uite ce e, nu-ți cer să înțelegi. Vreau doar să explic…

— Vrei să te iert, nu-i așa?

— N-am spus asta.

— Atunci, care-i adevăratul rost al acestui telefon?

— Mă simt prost… îmi pare rău… sunt…

— Scuzele nu-ți sunt acceptate, am spus și am pus receptorul în furcă.

M-am așezat pe pat și mi-am mușcat tare arătătorul ca să nu țip sau

să întind mâna după primul obiect și să-l arunc pe fereastră. Dar dorința de a țipa și a plânge a fost înlocuită imediat de o furie rece, amorțită.

M-am ridicat de pe pat. Am terminat de făcut bagajul. Am verificat că toate ferestrele casei erau închise. Le-am scris un bilet lăptarului și băiatului care aducea ziarele, spunându-le că până la mijlocul săptămânii viitoare n-o să am nevoie de serviciile lor. Am sunat-o pe Margy și i-am spus că în scurt timp plec într-o direcție necunoscută.

— Dar o să ajungi luni la New York? a întrebat ea.

— Voi fi acolo.

— Să nu fugi prea departe. Emisiunea e programată să fie înregistrată în seara de marți, devreme, ceea ce înseamnă că o să avem în jur de treizeci și șase de ore să te pregătim să te confrunți cu Judson.

— Voi fi pregătită, am spus.

— Vorbești de parcă iarăși n-ai fi dormit.

I-am spus de telefonul de la Alice Armstrong.

— Nu mă miră, a spus ea.

— De ce?

— Fiindcă e clar că se simte teribil de vinovată — mai ales că era prietenă cu tine. Cum ea însăși a fost părăsită de soț, știe prin ce treci.

— Asta nu mă încălzește cu nimic.

— Iubito, nimic din ce poate să spună sau să facă cineva nu va ușura situația. Dar tu știi asta, nu-i așa?

— Da, din păcate.

— Du-te și ascunde-te în weekend, dar să iei telefonul cu tine ca să pot să dau de tine la orice oră. Știi ce obsedată de control sunt.

Mi-am dus bagajul la mașină. În timp ce făceam asta, am văzut că Brendan înlocuise toate geamurile sparte și acoperise graffiti-ul cu vopsea albă. În locul lui, așa cum căzuserăm de acord, scrisese cu vopsea roșie cuvintele: AȚI CÂȘTIGAT… AM PLECAT.

— Asta în mod clar îi va ține la distanță, a spus Brendan.

— Cât îți datorez? am întrebat.

— Patruzeci de dolari ajung.

— Dar ultima dată mi-ai luat 300 de dolari.

— De data asta, truda e din partea casei.

— Ești foarte generos — dar nu e nevoie.

— Ba da, e nevoie.

N-am fugit departe de casă — doar până la un mic hotel de pe Mount Desert Island, aflat la o distanță de câteva ore. Cum era începutul lui mai, era încă extrasezon, așa că n-am avut probleme să-mi iau o cameră.

Hotelul era cam degradat, aspectul camerelor ponosit, însă era curat, existau în apropiere o plajă și multe cărări pe care să te plimbi, iar camera mea avea un minunat fotoliu vechi cu o băncuță pe care să-ți rezemi picioarele, ceea ce îl făcea un loc perfect în care să te prăbușești cu o carte. M-am cazat și m-am dus pe plajă și am stat în picioare pe nisip, uitându-mă la Atlantic, spunându-mi că, indiferent ce avea să se întâmple săptămâna viitoare, eu tot am să merg mai departe, tot am să găsesc ceva productiv cu care să-mi umplu ziua. Și totuși, deși mă convingeam singură că *lucrurile au să se rezolve*, cuvintele sunau fals. Aveam să perseverez. Dar fără nimeni acasă, fără copiii de sunat, fără prieteni apropiați alături, fără…

Gata!

M-am plimbat pe plajă. M-am întors la hotel, hotărâtă să nu mă gândesc la nimic și să consider următoarele două zile „pauză de joc“.

Slabe speranțe. Dar tot am încercat. Cu un efort perseverent, am terminat trei romane. Am făcut plimbări lungi, ba chiar am urcat până în vârful muntelui Desert, urmând un traseu ușor înclinat, dar lunguț. N-am dat drumul la televizor, n-am deschis un ziar sau o revistă, iar la micul meu radio portabil n-am ascultat decât postul de muzică clasică, care își făcea o virtute din a nu transmite știri. Am găsit un mic local specializat în fructe de mare, unde am mâncat în fiecare dintre cele trei seri, cu o carte proptită de un pahar cu vin, patronul neîntrebându-mă ce caut aici singură la sfârșitul primăverii, dar insistând să-mi ofere un pahar din partea casei în fiecare seară.

Am ținut mobilul închis majoritatea timpului, verificând mesageria vocală de două ori pe zi. Un ziarist deosebit de stăruitor de la *Portland Press Herald* insista să-i acord un interviu. „Sunteți datoare față de oamenii din Portland să lămuriți lucrurile“ (*Ba nu le datorez nimic*, m-am gândit). Era un telefon răutăcios de la o femeie isterică ce a refuzat să-și dea numele, dar a șuierat: „*Mă bucur că te-au dat afară de la școală. Nu vrem ca târfe ca tine să le predea copiilor noștri*“. (Din fericire, era singurul mesaj urât, totuși m-a tulburat și n-am putut să nu mă întreb de unde avea numărul meu). Erau mai multe mesaje îngrijorate de la tata, dar când l-am sunat sâmbătă seara a părut să mă creadă când i-am spus că sunt bine și că, odată ce totul se rezolvă, am să vin să-i văd pe el și pe Edith.

Margy m-a sunat doar de două ori — o dată doar ca să mă salute, a doua oară să mă pună la curent cu aranjamentele de călătorie pe care le făcuseră pentru mine oamenii lui Jose Julia.

— Or să-ți dea și o sută cincizeci de dolari pe noapte pentru hotel,

masă și alte chestii, deși luni ai să mănânci cu mine, în apartamentul meu.

— De ce nu mă lași să te scot în oraș?

— Ar fi mai ușor dacă mâncăm aici, a spus ea.

— Adică? am întrebat, bănuitoare.

— Vreau să mănânc acasă, bine?

Tonul ei era categoric. Am decis să nu insist.

— Cum vrei, am spus.

— Ben, asistentul meu, te va lua de la hotel și te va aduce la birou ca să fii instruită. O s-o ajute pe Rita — care e numărul doi aici. O să-ți placă de ea. E o negresă bătăioasă de pe Insulă, care nu poate să sufere idioții religioși și vrea cu adevărat să-l înfunzi pe Judson. Așa că fii pregătită pentru un interogatoriu sever din partea domnișoarei Rita… Oh, încă ceva. Am vorbit iar cu oamenii lui Jose Julia despre cum va ieși totul. Au făcut toate aranjamentele, au obținut toate aprobările…

— Și crezi…?

— L-am sunat iar pe detectivul tău, Leary. Părea destul de încrezător că vom avea succes. Sigur, lucrurile de genul ăsta sunt… riscante. Dacă merge prost, toată treaba ne va exploda în față. Dar dacă merge bine…

— Mă apucă emoțiile, am spus.

— E de înțeles, deoarece următoarele zile vor fi sigur agitate.

Totuși, am reușit să dorm bine în ultima mea noapte la hotel. M-am trezit la șapte, am făcut o ultimă plimbare pe plajă, apoi am pornit spre Portland. Când am intrat pe aleea casei mele, am văzut cu surprindere că tactica aplicată la plecare avusese efect. Toate ferestrele erau intacte, iar la cuvintele AȚI CÂȘTIGAT… AM PLECAT nimeni nu adăugase nimic. Casa fusese lăsată în pace.

Nu m-am oprit să mă uit în cutia poștală. Am dat cu spatele și am pornit direct spre aeroport. Ajunsă acolo, am lăsat mașina în parcare, mi-am luat bagajul și m-am dus la terminal, unde m-am prezentat pentru zborul de New York.

Nu mi-e frică să merg cu avionul, însă azi, la fiecare gol de aer când aparatul țopăia, mâinile îmi transpirau și stomacul mi se strângea. Am închis ochii și mi-am spus că sunt caraghioasă. Avioanele astea sunt conduse de calculatoare și sunt construite să reziste la turbulențe mari. Dar nu eram nervoasă din cauza vântului slab, ci a zilelor pe care le aveam în față.

Pe LaGuardia, la poarta de sosiri, mă aștepta un bărbat în costum și șapcă neagră de șofer care ținea o pancartă cu numele meu. Am trecut 59th Street Bridge și am plonjat în Manhattan, într-o mare de clădiri

uriașe. Mă tot uitam la străzi, dorind să fiu entuziasmată că mă aflu la New York. Dar tot ce simțeam era groază.

Când am ajuns la hotel, Ben Chambers mă aștepta în hol. Era un tip scund, voinic, între douăzeci și cinci și treizeci de ani — care totuși radia un anumit farmec protector.

— Iată-te, asta-i grozav, grozav! Și toți te așteptăm la birou. Așa că ne întâlnim aici în treizeci de minute. În treizeci de minute să fii gata de plecare, bine?

Camera mea era spațioasă și anonimă, dar cu o priveliște grozavă înspre zona semi-centrală și East River în depărtare. Am despachetat repede și am fost la parter cu mult înainte de termenul limită de jumătate de oră. Ben a fost mulțumit că am coborât mai devreme.

— E bine, e bine, avem multe de rezolvat. Și nu avem decât două ore la dispoziție, fiindcă Margy te așteaptă la cină la șapte.

— Ce face? am întrebat.

Ben Chambers a ridicat scurt din umeri, neliniștit.

— Să zicem așa: e o luptătoare dată naibii.

Asta suna amenințător.

Biroul lui Margy era la doar două străzi depărtare și, cum era o zi minunată de sfârșit de primăvară, am mers pe jos. Sau, cel puțin, eu am încercat să merg în timp ce Ben și-a croit drum prin traficul uman într-un ritm care putea fi descris drept un mic galop. Am traversat 6th Avenue, apoi am intrat într-o clădire de birouri pătrățoasă, din anii 1940 de pe West 47th Street. *Margy Sinclair Associates* era o mică anfiladă de birouri de la etajul unsprezece — patru încăperi cu postere și fotografii înrămate cu campanii de PR trecute și diverși clienți; decor simplu, elegant, plin de încredere în sine.

Am fost condusă într-o sală de ședințe și m-am pomenit față în față cu Rita. Spre deosebire de Ben, era mare în toate privințele: o femeie masivă care părea să-și poarte cu ușurință greutatea substanțială. Avea un glas precum sirena de ceață și un cap cu multe bucle negre de Matusalem. Strângerea ei de mână era ca o menghină, privirea ei, inchizitorială.

— Știi ce am gândit după ce am citit cartea nemernicului ăla? a spus ea, făcându-mi semn să mă așez pe unul dintre scaunele din jurul mesei lungi. Că nimic nu e mai rău decât un creștin renăscut care se joacă cu scheletele din dulapurile altora.

A apărut cafeaua și, după vreo trei sorbituri, Rita a spus:

— Bine, să trecem la treabă.

În următoarele două ore am fost supusă unui interogatoriu, după care m-am simțit ca și cum aș fi fost lovită peste față cu pistolul. Cu Rita în

rol de procuror și Ben intervenind în mod regulat cu întrebări suplimentare, am fost iscodită, cercetată, luată cu binișorul, ispitită și strânsă cu ușa. La început, asaltul verbal a fost descurajant. Într-atât, încât chiar am crezut că îi luau partea lui Judson. Asta era ideea, firește. În timp ce mă țineau tot într-un șoc — descumpănindu-mă continuu în vreme ce îmi demontau toate argumentele și scuzele — mă și întăreau, pregătindu-mă pentru mizeriile cu care puteau să mă împroașteJose Julia și Judson. Interogatoriul agresiv la maximum m-a amețit. După nouăzeci de minute de tactică inchizitorială, Rita a întrerupt interogarea și a întrebat:

— Te distrezi?

— M-ați speriat.

— Asta e și intenția. Să te speriem în ultimul hal acum, astfel încât nimic din lucrurile cu care or să atace mâine să pară atât de surprinzător.

— Crezi că el chiar o să-mi pună astfel de întrebări?

— Mă iei peste picior? a spus Rita. Jose Julia este regele întrebărilor scârboase. Există doar două motive pentru care te vrea în emisiunea lui — (1) fiica ta dispărută și faptul că s-ar putea să fi fost omorâtă de amantul ei, medicul însurat și (2) să vă facă pe tine și pe fostul tău amant să vă împroșcați cu noroi referitor la cine ce a făcut. Dacă i-ar permite legile audiovizualului, probabil te-ar întreba dacă ai făcut sex oral cu tipul. Așa însă, își va da toată silința *să insinueze* asta.

— Oh, grozav! am spus încet.

— Acu' nu te speria, a spus Rita, nu te-ai descurcat rău, ținând seamă de rahatul cu care te-am împroșcat. Treaba e să nu uiți următorul lucru: cele cincisprezece minute de faimă ale tale vor dura numai zece minute și, atâta vreme cât respecți strategia pe care o elaborăm, vei reuși să cucerești publicul cu versiunea ta… Ești gata s-o luăm de la capăt?

Am parcurs încă o dată întregul simulacru de interviu, elaborând în amănunțime întrebări de contraatac și cu boltă, Ben ocupându-se acum de probleme precum limbajul corpului meu, ținuta mea, prostul meu obicei de a-mi ronțăi buza când sunt neliniștită.

— În niciun caz nu poți să faci asta în timpul interviului, a spus el. Ai să pari tematoare, ceea ce va face mulți oameni să se întrebe dacă ai ceva de ascuns. Să-l privești mereu pe Judson drept în ochi. Să nu-i eviți niciodată privirea — *să i-o susții*. Iar cu Jose să fii cât mai relaxată — chiar și atunci când te pune la grea încercare. Fiindcă *te va pune* la grea încercare. Pentru asta e plătit.

La șase și jumătate Rita s-a uitat la ceas și a spus:

— Timpul zboară când te distrezi. Trebuie să fugim, altfel Alteța Sa Regală se va supăra pe mine că te-am dus târziu la ea. Alteța Sa Regală se

așteaptă ca slugile ei să aibă grijă ca oaspeții ei să ajungă la timp.

— O să reluăm asta mâine la zece, a spus Ben. Și o să mai facem două ședințe de instruire până la înregistrarea de la cinci. Vrei să te iau de la hotel în jur de zece fără un sfert?

— Cred că mă descurc să ajung singură aici, am spus, zâmbind slab.

— Hei, ea e din Maine, a spus Rita, așa că probabil are în bagaj o busolă…

În taxi, în drum spre periferia orașului, Rita a spus:

— Alteța Sa Regală mi-a zis că ești cea mai veche prietenă a ei.

— De treizeci și șase de ani și numărătoarea continuă.

— E impresionant! E drept însă că ea e nemaipomenit de loială.

— Chiar dacă e „Alteța Sa Regală“?

— Oh, știe că-i spunem așa. Ba chiar ne încurajează s-o facem.

— Sunt convinsă.

— Treaba la Margy e că, din punct de vedere profesional, pocnește din bici și bagă groaza în toată lumea, în timp ce pe plan personal este absolut o bleagă… dar tu știi deja asta.

— Prea bine. Pot să-ți pun o întrebare directă?

— Despre sănătatea ei?

— Ai ghicit.

Am văzut-o ezitând — ronțăindu-și buza în același fel neliniștit cum făceam eu.

— Ne-a spus foarte ferm să nu scoatem o vorbă despre asta.

— Acum nu mai poate părăsi apartamentul, nu-i așa?

A dat din cap.

— Cât de rău a revenit cancerul? am întrebat.

— Rău.

— Cât de rău?

S-a întors într-o parte și s-a uitat pe geam.

— Chiar n-ar trebui să…

— E prietena mea cea mai bună și promit că n-am să spun nimic.

— Crede-mă, se poartă ca de obicei, dar ea știe…

— Ce știe?

— Șase luni maximum.

Am închis ochii și n-am spus nimic o vreme. Apoi am întrebat:

— Ea personal ți-a spus asta?

Rita a dat din cap.

— Mi-a încredințat secretul. Treaba e că toată lumea știe, fiindcă în puținele ocazii când a venit la birou s-a văzut foarte clar cât e de bolnavă. Iar noi suntem o firmă mică — așa că facem toți naveta la apartamentul ei

cu dosare și decupaje din ziare și reviste, deoarece a refuzat categoric să lase munca.

— E tot ce are.

— Când ai s-o vezi în seara asta, ai să te sperii un pic. Dar trebuie să cauți să nu o arăți. Refuză să recunoască public ce se petrece — chiar dacă îți dai seama că, în sinea ei, e îngrozită. Cine n-ar fi? În locul ei, nu cred că aș putea să fac față.

N-ai de unde să știi asta, mi-a venit să-i spun. *Pentru că niciunul dintre noi nu știe cum se va purta dacă s-ar confrunta cu diagnosticul ăsta și în șase luni, poate un an, nu va mai exista*.

Când am oprit în fața clădirii lui Margy de pe East 72nd Street, Rita m-a strâns de braț și a spus:

— Ai să te descurci bine mâine, zău.

— Nu fi prea sigură de asta.

În timp ce urcam cu ascensorul, îmi tot spuneam: *poartă-te firesc… prefă-te că totul e normal… nu tresări*.

Am ezitat o clipă în fața ușii ei, inspirând adânc înainte să sun. I-am auzit glasul strigând: „E deschis!“

Forța glasului ei m-a liniștit — părea tot vechea Margy. Dar imediat ce am deschis ușa, mi-a fost greu să-mi ascund șocul.

Prietena mea stătea pe o canapea în apropiere de ușă — o femeie mică, împuținată la trup, ușor cocoșată, cu fața suptă, aproape cheală, cu ochii și pielea având o tentă galbenă ca de icter. O butelie de oxigen stătea alături de un stativ portabil de spital. De asta era suspendată o pungă cu lichid medicinal, al cărei tub avea la capăt un ac înfipt într-o venă a uneia dintre mâinile ei.

Dar în timp ce mă uitam cum cancerul îmi distrusese complet prietena, am zărit o scrumieră murdară pe masa de lângă canapea. În ea era o țigară fumegândă. Margy m-a văzut tresărind la vederea țigării. Și a zis:

— Dacă spui un cuvânt despre țigări, te dau afară.

— În regulă. N-am să spun niciun cuvânt.

Margy a zâmbit slab.

— Am început-o bine. Dar dacă vii să mă îmbrățișezi consolator, am să mă supăr. Fără sentimentalisme în seara asta. Du-te și adu-mi o votcă și ia-ți și tu ceva dacă tot te duci.

M-am dus în chicinetă și am descoperit votca lângă frigider.

— Gheață? am strigat din bucătărie.

— Cine naiba o bea caldă?

Când m-am întors cu cele două băuturi, Margy avea pe față masca

de oxigen și șuiera destul de tare în timp ce inspira aerul pur. Apoi a întins mâna, a închis robinetul buteliei și a luat țigara.

— Acum pot iar să fumez.

I-am întins votca. A tras un fum mic. Nu pot spune că l-a suflat. Mai degrabă, fumul a părut să i se scurgă din gură, aproape ca și cum i-ar fi curs bale de fum.

— Hai, ia, a spus ea, împingând spre mine pachetul de Marlboro Lights. Știu că vrei una.

Am scos o țigară, am luat bricheta de pe masă și am aprins-o.

— O mare plăcere vinovată, a spus ea, citindu-mi gândurile. Și nu ești optimistă ca de obicei.

— Am multe pe suflet, am spus, sorbind din votcă.

— Legat de ziua de mâine, adică?

— Nu e doar asta.

A hârâit și a tușit și a potolit hârâiala cu o gură mare de votcă, urmată de o sorbitură lungă de oxigen proaspăt. Când în cele din urmă a dat masca la o parte, mi-a văzut expresia îngrozită și a spus:

— Sigur Rita ți-a spus regulile de bază: nu te arăți îngrijorată, nu îți manifești groaza…

— Nu mi-a spus nimic…

— Nu vinde castraveți la grădinari! Rita e un copil grozav, un copil fantastic, dar ia mult prea în serios toată treaba asta. Înainte să dăm în tragedie și văicăreală, să știi următorul lucru: eu nu vorbesc despre asta. Până trecem de ziua de mâine, nu există. Oricum, nici chiar după aceea n-ar fi multe de spus despre asta… fiindcă nu prea e nimic de spus. Ne-am înțeles?

Am dat din cap.

— Bun. Să trecem la alte lucruri. Am comandat sushi pentru seara asta, fiindcă m-am gândit că nu prea ai parte de mâncare japoneză în statul ăla de țopârlani din care vii. Ai ceva împotriva peștelui crud?

— În mod bizar, chiar și o fată dintr-o văgăună, ca mine, a mâncat sushi.

— Măi să fie, în țara asta s-au făcut progrese!

A mai luat o gură de votcă. Apoi a spus:

— Bun, următorul lucru. Vezi dosarul ăla de pe masa de acolo?

A arătat un plic galben, voluminos, de pe masa de lângă bucătărie.

— E dosarul tău cu tăieturi din ziare. Conține tot ce s-a scris despre tine în ultimele două săptămâni. Probabil că majoritatea articolelor nu le-ai văzut, întrucât mi-ai spus că, din nu știu ce motiv ciudat, în ultima vreme, în mod înțelept, ai lăsat-o moartă cu mass media și internetul.

— E adevărat. E clar că mi-au scăpat multe.

— Oh, toată povestea asta a devenit mai mult decât stupidă. Chuck Cann a scos din ea încă cel puțin patru editoriale și toate somitățile presei de dreapta din țară au dat pe rând de toți pereții cu tine și, în plus, au subliniat că reprezinți tot ce a fost imoral și hedonist în anii șaizeci. Au fost și articole care te-au criticat sever că ai refuzat să-ți ceri scuze, analizând dacă generația noastră refuză să-și asume responsabilitatea faptelor ei și, în mod uimitor, au fost chiar câteva articole care te-au susținut… dar ele au fost în publicații neînsemnate, de stânga, precum *The Nation* și *Mother Jones*, care, în esență, vorbesc pentru cei convertiți. Oricum, aș vrea să le citești pe toate…

— Nu e nevoie. Cam știu deja ce spun. Și nu mai vreau să citesc despre păcatele mele.

— Fie ca tine. Vreau doar să fii la curent cu tot ce s-a scris despre tine, în caz că Julia sau Judson apare cu un citat…

— M-am hotărât cum să rezolv asta.

— Spune-mi și mie.

— Au dreptul să scrie ce vor despre mine. Și deși s-ar putea să nu fiu de acord cu ce scriu ei, accept. Dar am conștiința curată în ceea ce privește legalitatea faptelor mele.

S-a gândit o clipă la asta.

— Nu e rău — dar asta e o televiziune de scandal, nu Convenția Constituțională din 1787, iar dacă începi să faci pe Thomas Jefferson, n-o să meargă. Așa că uite ce propun eu…

Am trecut iarăși prin întregul interviu simulat — perfecționându-l, identificând potențialele puncte slabe, punând la punct ripostele și răspunsurile mele. A sosit mâncarea. La masă, am vorbit despre nimicuri. O singură dată Margy m-a întrebat dacă mă simt mai bine după weekendul din Maine și s-a întrebat cu glas tare dacă nu cumva Dan și-a schimbat brusc poziția și s-a întors acasă.

— E „îndrăgostit“, am spus. De ce s-ar întoarce la cineva care nu numai că l-a înșelat, ci l-a făcut și subiect de batjocură la club?

— Nu poate să-și fi îmbunătățit prea mult imaginea locală, fugind cu prietena ta cea mai bună.

— Dimpotrivă, asta arată că poate să agațe și că e dorit de două femei. Asta va face minuni pentru orgoliul lui.

— Știi, întotdeauna am crezut că Dan face parte din acei bărbați rari care nu prea au orgoliu.

— E chirurg — așa că sigur are orgoliu. Treaba e că mereu l-a ținut ascuns. Până acum, când în sfârșit i-am oferit pretextul să-l folosească

împotriva mea.

— Iarăși ești dură cu tine.

— Mai e ceva nou?

Am terminat sushi-ul — după ce l-am udat cu încă două pahare de votcă — apoi am mai discutat puțin despre interviu. Pe la nouă, pe Margy au început să o lase puterile — bruma de energie care îi mai rămăsese părăsind-o brusc.

— Cred că trebuie să mă bag în pat, a spus ea, sprijinindu-și capul de o mână și arătând deodată și mai împuținată la trup ca înainte.

— Dă-mi voie să te ajut, am spus.

— Nici gând! Lasă-mă să mai am o brumă de demnitate. Dar înainte să pleci, să ții minte două lucruri mâine când înregistrezi emisiunea. Primul — tu ești aici victima, dar trebuie să mergi pe sârmă între a face pe nedreptățita și a fi indignată. Al doilea — ăsta e în desfășurare și se pare că o să iasă.

— Adică nu e sigur?

— Au fost câteva piedici de ultim moment, a spus ea și mi le-a explicat. Mâine vom ști sigur.

— Și dacă nu iese?

— Va trebui să sperăm că Tribunalul Opiniei Publice e de partea ta.

Când am plecat, am vrut să o îmbrățișez pe Margy. Dar ea a ridicat mâna ca un polițist care oprește circulația și a spus:

— Dacă mă îmbrățișezi, am să devin sentimentală. Și nu pot să devin sentimentală acum.

În taxi, pe drumul de întoarcere la hotel, m-am pomenit încercând să-mi imaginez viața fără Margy; am încercat să mă gândesc cum o să fie când, într-o dimineață din viitorul foarte apropiat, am să mă trezesc știind că ea nu o să mai fie la celălalt capăt al firului telefonic, știind că acea parte din viața mea s-a terminat. Oare asta înseamnă cu adevărat să îmbătrânești — să vezi că oamenii la care ții dispar unul câte unul, până vine și rândul tău să părăsești scena?

Lacrimile care credeam că vor veni după întâlnirea cu Margy nu au venit — deși știam că tot vor sosi mai târziu. În timp ce taxiul gonea prin oraș, oboseala care dispăruse în cele trei zile petrecute la malul mării s-a întors brusc, însoțită de genul de buimăceală care deseori însoțește confruntarea cu realitățile mai puțin suportabile ale vieții. Când am ajuns la hotel, m-am dus direct în camera mea și, în câteva minute, am adormit. M-am trezit chiar înainte să se crape de ziuă. Am dat la o parte draperiile și m-am uitat cum lumina se revarsă treptat peste Manhattan — un punct mic în întuneric, care în cele din urmă s-a lungit și lățit înainte de a se

desface ca o cortină pentru a da la iveală noua zi... o zi de care îmi era groază.

La zece eram iar la biroul lui Margy pentru o ultimă repetiție de două ore. Rita și Ben s-au declarat destul de mulțumiți de progresele mele, dar tot mi-au amintit să răspund scurt și simplu și, foarte important, să nu-mi feresc niciodată privirea, indiferent cât de dezgustătoare devine direcția interogatoriului.

La amiază mi-au spus să dispar câteva ceasuri — și exact asta am făcut, omorându-mi timpul la Metropolitan Museum, privind vechii maeștri și vestigiile egiptene și delicatețea blândă, eterică a impresioniștilor francezi și încercând să nu mă gândesc la lucrurile care vor veni.

La două și jumătate am luat un taxi și m-am întors la hotel. M-am dus în camera mea și m-am schimbat în costumul negru, simplu, pe care Margy îmi spusese săptămâna trecută să-l pun în bagaj. Am rezistat dorinței de a fuma o țigară și am coborât cu ascensorul în hol. Rita mă aștepta deja.

— În mașină te așteaptă o surpriză, m-a avertizat ea. Să nu te sperii.

Am urcat în Lincolnul Town și am găsit-o acolo pe Margy. Era îmbrăcată elegant, cu cel mai bun costum al ei. Atârna lălâu pe corpul ei împuținat. Și se fardase cam prea mult, pentru a compensa nuanța cenușie a pielii ei.

— Ți-ai pierdut mințile? am spus.

— De tot — și, da, oncologul meu mi-a tras o săpuneală. Dar dă-l naibii de împuțit! Pentru nimic în lume nu voiam să pierd asta. Am primit niște vești bune azi-dimineață.

— Despre...?

— Exact. E stabilit.

— Sigur?

— Hei, eu merg doar pe ce mi-au spus oamenii lui Jose Julia. Dar ei au spus că e o mare lovitură.

Rita a urcat pe locul din față de lângă șofer și am pornit spre vest.

— Chiar crezi că poți să stai departe câteva ore de butelia cu oxigen? am întrebat-o pe Margy.

— I-auzi ce spune prietena mea, cercetașa, i-a spus Margy Ritei.

— Avem butelia în portbagaj, a spus Rita.

— Dar dacă mă prăbușesc în studio, tâmpitul de Judson poate să facă aiureala aia cu pusul mâinilor pe mine și să mă readucă la viață, și pe urmă să se dea drept mare tămăduitor.

— Ești o figură! a spus Rita, râzând.

— Mai încape vorbă? a replicat Margy.

Am luat-o prin Lincoln Tunnel și am ieșit iar la suprafață undeva în New Jersey. Studiourile Jose Julia Show erau într-un parc industrial de la periferia Secaucusului.

— Ăsta trebuie să fie locul în care Dumnezeu a hotărât să dea lumii o jigodie, a spus Margy când am oprit la intrarea personalului. Rita dragă, dacă o să cad lată aici, trebuie să-mi promiți că mă duci înapoi peste râu înainte să-mi dau duhul. Nici vorbă să mor în Jersey.

O femeie hiperenergică, înarmată cu un clipboard, ne aștepta la intrarea personalului.

— Tu trebuie să fii Hannah, a spus ea, scuturându-mi viguros mâna. Jackie Newton! Coordonator de producție al lui Jose!

I-a scuturat și Ritei mâna („Tu trebuie să fii agenta de publicitate!“) și s-a uitat cam neliniștită la Margy, care se rezema de brațul șoferului… cu butelia de oxigen sub celălalt braț.

— Eu sunt mama ei, a spus Margy.

Am fost dusă repede la machiaj, unde m-a luat în primire o femeie masivă cu pantaloni mulați.

— Ești emoționată? m-a întrebat ea în timp ce a început să-mi dea cu fond de ten pe față.

— E chiar atât de evident?

— Televiziunea e întotdeauna un pic enervantă. Dar, sincer, Jose e un băiat de zahăr. E tare dulce! Am impresia că nu prea folosești tuș de ochi sau rimel…

Zece minute mai târziu stăteam într-un colț al foaierului artiștilor cu Rita și Margy, străduindu-mă să rămân calmă. Jackie Newton a năvălit în foaier, cu clipboardul în mână.

— Bun, mai sunt vreo zece minute până începe emisiunea! Iar celălalt invitat al nostru e deja aici, așa că…

— Nu intră aici, nu-i așa? am întrebat speriată.

Jackie m-a bătut ușurel pe braț.

— Cum se spune în Jersey — oi fi eu bătută în cap, dar nu sunt o proastă. Și, ținând seama de „trecutul comun“ al vostru, ne-am gândit că e mai bine să nu vă întâlniți până ajungeți în platou. Așa că nu te teme, Hannah. Oricum, doar ca să parcurgi niște chestii pe care le știi deja, segmentul tău va fi de fix zece minute. Și vestea bună pentru tine e că ne-am hotărât să vă băgăm în prima parte a emisiunii, așa că n-ai să ai mult de așteptat. Iar Jose va trece pe aici într-o clipă, doar ca să te salute și să te facă să te simți ca acasă. Așa că relaxează-te!

De îndată ce ea a plecat, Margy a spus:

— Știi, niciodată n-am avut încredere în cineva care vorbește cu semne de exclamare.

Ușa foaierului s-a dat de perete și Jose Julia a intrat grațios. Firește, îl mai văzusem la televizor — activa de pe la mijlocul anilor șaptezeci, când era corespondent special al NBC și purta părul lung și o jachetă de piele, și își expunea ostentativ vederile largi. De atunci se reinventase de mai multe ori — ca prezentator la diverse posturi de televiziune prin cablu, apoi ca prezentator al unui magazin de știri nereușit de la ABC, apoi ca jurnalist migrator, până pe la sfârșitul anilor nouăzeci când și-a găsit nișa de incitator la scandaluri de televiziune. Și deși se declara mereu „apolitic“, faptul că stătuse multicel la Fox News, înainte de a se muta la New America Cable News, indica foarte clar că îmbrățișase convingerile patronilor săi conservatori. La fel și fanfaronada patriotardă la care apelase după 11 septembrie — captând atenția întregii prese din țară după ce terorizase un cleric musulman în emisiunea lui și îi spusese: „Voi detestați modul nostru de viață“, un comentariu aplaudat în cercurile de dreapta. Asta mă îngrozea cel mai mult la Julia — faptul că avea să bată monedă pe patriotism și să-mi pună la îndoială loialitatea față de țara mea.

— Hei, salut, Hannah Buchan! a spus el, îndreptându-se direct spre mine.

Nu-mi place deloc să o recunosc, dar pentru un bărbat care se apropia de șaizeci de ani, arăta foarte în formă. Îmbrăcat cu un costum negru, foarte bine croit, cu o cămașă englezească cu guler răsfrânt și cravată cu buline, avea un păr negru și des, ușor ciufulit, o mustață mare, stil Zapata și un zâmbet de o mie de wați. Radia bun gust vestimentar și întreținere cu gimnastică aerobică.

— E grozav să te avem aici, a spus el, strângându-mi mâna. Absolut grozav! Te simți bine aici?

— Păi, ca să fiu sinceră…

— Știu! Știu! *Omul ăla*! Nu pot spune că te condamn — dar odată în studio, vei avea șansa să clarifici lucrurile… și asta la televiziunea națională! Iar treaba e, Hannah, că adevăratul obiectiv al emisiunii e… să ne distrăm.

Să ne distrăm? Chiar a zis *să ne distrăm*?

— Exact, să ne distrăm, a spus el, citindu-mi gândurile. Deoarece, chiar dacă vom atinge niște chestii personale destul de neplăcute, confruntarea și descărcarea sunt foarte mișto, nu? Iar unul dintre motivele pentru care vreau ca această emisiune să fie întotdeauna

înregistrată fără public e pentru că întotdeauna confruntarea are mai multă forță fără mulțimea din Coloseum, care să-i încurajeze pe luptători, corect?

Am dat din cap.

— Așa că dacă vrei să te înfurii acolo, înfurie-te! Dacă vrei să-i spui ce crezi despre el, spune-i! Bine?

— Bine, am spus.

— Ai să te descurci grozav. Pur și simplu grozav. Ne vedem în cinci minute.

Și a ieșit grațios.

M-am întors spre Margy și am spus printre dinți:

— Eu plec.

— Ba nu pleci, mi-a spus ea, tot printre dinți.

— O să fie o emisiune de groază. Mai ales că, probabil, și lui i-a spus ce mi-a spus mie. *„Dacă vrei să te înfurii acolo, înfurie-te! Pune-o la punct! Fă-o boarfă*!“ Am să par o idioată…

— Acum nu mai poți să ieși din asta, a spus Rita, luându-mi încheieturile mâinilor în mâinile ei mari și strângându-mă foarte tare. Zarurile sunt aruncate. Și ai să…

M-am ridicat. Rita m-a împins înapoi pe scaun. Și a spus:

— Hannah, asta e singura ta ocazie să îndrepți lucrurile. Dacă pleci acum, *cazul celebru* va lua o amploare de zece ori mai mare. Dacă iei parte la emisiune, ai șansa să pui punct afacerii și să-ți recapeți viața. Care-i opțiunea mai bună?

Margy a intervenit.

— Iar dacă îndrăznești să pleci acum, am să mor pe loc și am să te bântui toată viața.

— Nu e deloc amuzant, am spus.

— Nici n-a vrut să fie.

Jackie s-a întors, cu clipboardul în mână, făcând clăbuci de semne de exclamație la gură.

— Momentul adevărului, Hannah! Gata de dans?

M-am ridicat, ametită. Dacă simulam un colaps, dacă leșinam…

Nu m-aș fi iertat niciodată că n-am mers până la capăt.

Am închis ochii. Am încercat să mă liniștesc. I-am deschis iar.

— Sunt gata, am spus.

Margy m-a luat de mână.

— O să fie bine.

Am urmat-o pe Jackie în studio. Pe drum, a spus:

— Nu putem să invităm aici echipa care te susține, deoarece Jose

interzice accesul tuturor persoanelor în afară de personalul care se ocupă de emisiune și de participanți. Totuși, vor putea să urmărească totul pe un monitor în foaier.

Decorul era simplu. Un scaun mare, ca un tron, pentru gazda emisiunii și, de-o parte și de alta câte un fotoliu îngust, cu o măsuță în față. Logo-ul *JOSE*! acoperea fundalul albastru uni. Un tehnician de sunet s-a apropiat de mine cu o lavalieră pe care mi-a prins-o de reverul taiorului, apoi mi-a spus să ascund bateria într-un buzunar interior. Am fost condusă la locul meu, unde m-am așezat picior peste picior, schimbându-mi de mai multe ori poziția în încercarea de a sta confortabil. O femeie a venit să-mi refacă machiajul. Am închis ochii când mi-a pudrat obrajii și nasul. Când i-am deschis, Tobias Judson stătea vizavi de mine. Am încercat să nu tresar. N-am reușit. De aproape, arăta și mai îndesat decât îl văzusem eu de curând la televizor. Machioza s-a mutat la el și a început să-i pudreze scăfârlia cheală. Ochelarii lui fără ramă reflectau lumina. Ochii ni s-au întâlnit o clipă. M-a salutat dând scurt din cap. Am dat și eu din cap și amândoi ne-am uitat în altă parte. Pe măsuța din fața lui Judson erau două cărți — autobiografia lui și Biblia.

Jose Julia a ieșit, urmat de machioza lui și de un producător care îi șoptea la ureche ultimele instrucțiuni.

— Am priceput, am priceput, a spus Julia în timp ce se așeza în scaunul lui.

Și-a studiat însemnările, a făcut o probă de sunet cu tehnicienii, a cerut ca prompterul să fie adus o jumătate de metru mai în față, s-a uitat la ceas și i-a ignorat total pe cei doi invitați ai săi.

Apoi, când producătorul a strigat treizeci de secunde, s-a uitat la fiecare dintre noi, a zâmbit larg și a spus:

— Începe emisiunea!

— Douăzeci de secunde, zece secunde, cinci, patru, trei, două…

Lumina reflectoarelor a inundat studioul, producătorul i-a făcut semn lui Julia, care s-a uitat direct la camera de filmat și a început să citească de pe prompter.

— Bună seara, America! În seara asta — blestemul unei femei supraponderale a cărei aventură amoroasă cu instructorul ei personal s-a transformat în omucidere. Și ce se întâmplă când fiicele vitrege se mărită cu tații lor vitregi? Dar, înainte de asta… să zicem că ați avut o relație ilicită cu un bărbat acum treizeci de ani — un bărbat pe care l-ați și ajutat să fugă din țară, în timp ce el era căutat de FBI. Și să zicem că bărbatul care acum și-a schimbat felul de a fi scrie o carte despre viața lui din trecut și spune totul despre acel „mic“ schelet din dulapul dumneavoastră.

Cum ați reacționa? Asta e dilema cu care se confruntă Hannah Buchan, o profesoară căsătorită, din Maine, a cărei viață din trecut a fost dezvăluită într-o carte scrisă de mediatorul unui talk-show de radio din Chicago, Tobias Judson. Iar Hannah contestă cu tărie povestea lui Toby, spunând că el a forțat-o... în vreme ce el spune că, la acea vreme, ea era atât de îndrăgostită de el, încât l-a ajutat cu dragă inimă să fugă de brațul puternic al legii. Oameni buni, e o situație clasică el a spus/ea a spus, și imediat după acest mesaj ne vom întoarce să aflăm cine spune adevărul. Rămâneți pe recepție!

Luminile s-au micșorat iar.

— Treizeci de secunde! a strigat producătorul.

Julia a evitat iar să se uite la noi în timp ce lua o gură de apă. M-am uitat în direcția lui Judson. L-am văzut urmărindu-mă atent, observându-mi nervozitatea. Mi-a aruncat un mic zâmbet sardonic, ca pentru a spune: *Am să-ți vin de hac*!

Reflectoarele s-au reaprins.

— Bine te-am regăsit, America! În colțul din dreapta, Toby Judson, binecunoscutul moderator de radio din Chicago și autorul unei cărți noi, *Nu mai sunt protestatar*. În colțul din stânga, Hannah Buchan, profesoară din Maine, căsătorită și mamă a doi copii adulți, a cărei relație extraconjugală cu Judson a devenit știre națională în lumina aventurii fiicei ei cu celebrul medic Mark McQueen și a dispariției ulterioare a acesteia. Am mai vorbit în această emisiune despre cazul Elizabeth Buchan. Hannah, înainte să începem, pot să te întreb dacă tu crezi că e posibil ca doctorul McQueen să-i fi făcut rău fiicei tale?

Rita îmi spusese că sigur avea să mi se pună întrebarea asta, așa că știam să mă descurc cu ea.

— Ei bine, Jose, am spus, realizând foarte importantul contact vizual, așa cum știu toți părinții care ne urmăresc, nu există coșmar mai urât decât să-ți dispară copilul. Și, până când fiica mea va fi găsită vie și nevătămată, absența ei îmi va bântui viața. Trebuie să cred că trăiește și că nu a pățit nimic.

— Dar crezi că doctorul McQueen ar putea fi implicat în dispariția ei?

— Asta e treaba poliției, Jose.

— Iar poliția încă îl mai consideră pe McQueen principalul suspect în acest caz. Toby Judson, ținând seama de durerea pe care o simte acum Hannah Buchan din cauza dispariției fiicei ei, crezi că a fost momentul potrivit să publici această carte?

Judson i-a zâmbit larg lui Julia.

— Jose, dă-mi voie să spun de la început că sunt alături cu inima de Hannah Buchan pentru pierderea suferită și că m-am rugat zilnic ca Elizabeth să se întoarcă acasă cu bine. Dar trebuie să subliniez și că n-am avut nicio clipă intenția să o demasc pe doamna Buchan ca fiind femeia care m-a ajutat să fug în Canada. În carte am folosit un pseudonim…

— Dar sigur știai că cineva o să-și dea seama că femeia cu pricina e Hannah Buchan…

— Pseudonimul era menit să-i protejeze identitatea. Dacă vrei să arăți cu degetul, Jose, ar trebui să începem cu Chuck Cann, care a dezvăluit totul pe pagina lui de internet.

— În anii șaizeci ai fost un radical înrăit, corect?

Încă un zâmbet relaxat din partea lui Judson.

— Cel mai înrăit din aripa dură a stângii, a spus el, apoi a început să explice repede cum a ajuns în Maine, faptul că tata îl trimisese la mine, *coupe de foudre*, cum făceam dragoste în timp ce copilul era cu noi în dormitor (lui Jose i-a plăcut tare mult amănuntul ăsta) și faptul că eu am insistat să-l duc cu mașina în Canada.

— O poveste cu adevărat excitantă, Toby, a spus Julia. Sex extraconjugal. Politica radicală a anilor șaizeci. O complice la o infracțiune gravă. Dragoste la prima vedere. Și o fugă în miez de noapte peste graniță. Nu-i de mirare că autobiografia ta a ajuns deja un bestseller! Hannah Buchan, ce părere are soțul tău despre toate astea?

— E supărat, ceea ce e de înțeles, am spus, uitându-mă direct la el.

— Atât de supărat încât te-a părăsit după treizeci de ani de căsnicie.

A fost cât pe ce să încep să-mi rontăi buza.

— Din păcate, așa e, Jose.

— Și nu există nicio șansă de împăcare, deoarece acum trăiește cu cea mai bună prietenă a ta. Sau ar trebui să spun cea mai bună prietenă a ta *de odinioară*. Dar, serios, Hannah, ce părere ai despre cum a relatat Judson aventura voastră?

— E plină de minciuni și răstălmăciri. Dar cea mai mare răstălmăcire…

Julia m-a întrerupt.

— Stai puțin, tatăl tău l-a trimis la tine, corect?

— Da.

— Te-ai îndrăgostit de el, corect?

— A fost o pasiune trecătoare…

— Care te-a făcut să împarți patul cu el, corect?

— Ăă… da.

— Cu fiul tău în aceeași cameră?

— Așa e, dar…

— Și l-ai dus cu mașina în Canada, corect?

— Toate astea sunt corecte, Jose — n-am negat niciodată niciuna dintre aceste fapte…

— Doar ai refuzat să-ți ceri scuze pentru ele. Spre deosebire de Toby, care a scris o carte întreagă în care își cere iertare pentru isprăvile lui din trecut și își declară patriotismul și credința creștină recent descoperită.

— Mi-am cerut scuze față de oamenii care contează în viața mea: soțul meu…

— Păi, e clar că soțul tău nu ți-a acceptat scuzele.

— Pot să-i pun lui Hannah o întrebare? a întrebat Judson.

— Ești invitatul meu, a spus Julia.

— Ți-ai cerut scuze în fața lui Dumnezeu?

— Spre deosebire de tine, eu nu vorbesc cu Dumnezeu, am spus.

— Poate ar trebui să începi, a spus Judson.

— Poate ar trebui să încetezi să scrii minciuni, m-am auzit spunând.

— Tocmai l-ai făcut mincinos pe Tobias Judson, a spus Julia, încântat de turnura pe care o lua conversația.

— Așa e — chestiile pe care le-a scris despre mine în legătură cu Canada sunt o minciună gogonată.

— Dar tocmai ai recunoscut că l-ai dus cu mașina în Canada, a spus Julia.

— Constrânsă. M-a amenințat că dă în vileag aventura noastră, m-a amenințat că, dacă e prins, o să le spună celor de la FBI că i-am fost complice, m-a amenințat…

Judson m-a întrerupt.

— Nu vreau să aud cum sunt făcut mincinos de o femeie care a refuzat să-și recunoască vinovăția…

— Să-mi recunosc vinovăția?! Să-mi recunosc vinovăția!? am răcnit. Tu și cărțulia ta mizerabilă mi-ați distrus viața, m-ați defăimat, m-ați…

— Vezi cum își pierde controlul când e luată la întrebări? i-a spus Judson lui Julia. Și totuși, din punct de vedere creștinesc, a-ți cere iertare e calea spre mântuire.

— Tu nu ești creștin! am spus. Ești…

— Nici nu vreau să am de a face cu limbajul tău blasfemiator! Cât despre relația mea cu Iisus Hristos și cum am reușit să-mi schimb viața prin puterile lui izbăvitoare…

— Ți-ai schimbat viața? am spus, acum chiar dezlănțuindu-mă. Ești doar un falsificator, un șarlatan, te folosești de povestea cu „mântuirea“ ca să promovezi în carieră…

— Cred că felul ăsta de a vorbi a depășit orice limită, i-a spus Judson lui Julia.

— Ești în mod cert o doamnă supărată, Hannah, a spus Jose.

Am strâns pumnii și am început să-mi rod buza. M-am străduit să cobor glasul, dar tot tremuram când am vorbit.

— Aveam o viață absolut normală, liniștită, o viață banală până când a reintrat în ea omul ăsta cu acuzațiile lui ieftine, cu…

— Nu era deloc o viață *normală,* Hannah, a spus Julia, dacă dispariția fiicei tale era știrea de pe prima pagină a ziarelor din toată țara. Și nu crezi că trebuie să ne asumăm responsabilitatea pentru faptele noastre… chiar dacă s-au întâmplat demult?

— Bine-nțeles, dar…

— Bun, să trecem la problema de fond. Tu, Hannah, recunoști că te-ai culcat cu tipul ăsta în urmă cu mulți ani. Recunoști că l-ai dus cu mașina în Canada, însă susții cu fermitate că el te-a forțat să o faci. Pe câtă vreme tu, Tobias, susții că a făcut-o din dragoste pentru tine… că s-a oferit în mod voluntar să te ducă. Deci cine are dreptate aici, oameni buni? Rămâneți pe recepție după pauză — și veți afla. Pentru că echipa de investigații a lui Jose Julia a găsit un martor surpriză care a fost acolo și care știe cine spune adevărul! Nu plecați!

Luminile s-au micșorat. S-a produs o oarecare agitație când doi bărbați responsabili cu decorul au mai adus un fotoliu și l-au așezat lângă tronul lui Julia.

— Ce martor surpriză? a întrebat supărat Judson.

— Ai să afli, a spus cu răceală Julia.

— Mie nu mi s-a spus despre asta, a zis Judson.

— Păi, surpriza e surpriză.

— Nu poți să…

— Treizeci de secunde! a strigat producătorul și Jackie a ieșit pe neașteptate din culise ținându-l de braț pe Billy Preston. Deși era cărunt și avea ochelari cu lentile mai groase, nu se schimbase foarte mult în ultimii treizeci de ani. Aceiași ochi sperioși, același rânjet nătâng. Era îmbrăcat cu un costum strâmt din serj albastru care era o relicvă din anii șaizeci și îl făcea să arate ca un predicator de pe vremuri de la o biserică baptistă din pustietate. Ochii i s-au luminat când m-a văzut.

— Bună, Hannah! a spus el.

— Bună, Billy. E grozav că ai reușit să vii, am spus.

— Păi, e tare să fii la televizor…

În partea opusă a scenei, Judson a spus printre dinți:

— *El? El?* El nu e martor. E…

— Cincisprezece secunde! a strigat producătorul.

— Nu vreau să stau aici și…

Judson a dat să se ridice, ducându-și mâna la rever să-și scoată lavaliera.

— Dacă pleci acum, a spus rece Julia, voi anunța că ai plecat valvârtej în loc să înfrunți martorul surpriză. Asta vrei?

Judson s-a așezat la loc, foindu-se nervos în scaunul lui.

— Cinci secunde. Patru, trei, două…

Reflectoare. Cameră. Acțiune.

— Bine te-am regăsit, America! Așadar, cine spune adevărul aici? Toby Judson — care susține că Hannah l-a dus cu mașina în Canada în mod voluntar ca să scape de urmărire? Sau Hannah Buchan — care susține că Toby a constrâns-o amenințând-o că o să dea în vileag aventura lor? Ei bine, iată martorul nostru surpriză — Billy Preston, care era acolo acum mai bine de treizeci de ani, când s-au întâmplat toate astea. Bun venit în emisiune, Billy.

— Sunt încântat că sunt aici, Jose, a spus el, dând repede din cap.

— Acuma, Billy, trăiești de-o viață în Pelham, Maine, corect?

— Da.

— Și suferi de o dificultate în dezvoltare numită autism, e corect?

— Nu m-am considerat niciodată altfel decât ceilalți.

— Și, slavă Domnului, Billy, nu ești. Am menționat asta doar ca să nu poată fi contestată credibilitatea ta de martor. Pentru că, deși suferi de autism, ai o slujbă, nu-i așa?

— Sunt Meșterul Repară Tot din Pelham, Maine. Aveți o problemă cu țevile, vreți să vă zugrăviți casa, chemați-mă pe mine.

— E grozav, Billy! Pur și simplu grozav! Ești un exemplu pentru toți oamenii care au un handicap. Dar treaba e, Billy, că ai și o memorie nemaipomenită, nu-i așa?

— Așa spunea mama.

— Ei bine, să testăm memoria asta. Cine a adus avantajul pentru Boston Red Sox în al doilea meci cu Met în competiția anuală de baschet din 1986?

— Roger Clement.

— Corect. Și cine a fost al paisprezecelea președinte al Statelor Unite?

— Franklin Pierce.

— Ce ziceți de asta, oameni buni?! Ei bine, Billy, dacă ai o memorie atât de grozavă, e clar că îți vei putea aminti o conversație pe care ai surprins-o acum vreo treizeci de ani… deși va trebui să fii sincer cu noi, să nu ne ascunzi nimic, Billy. De fapt, ai auzit conversația asta ascultând la ușă?

Billy a roșit și s-a rușinat tot.

— Ei bine, cum a spus odată George Washington, «Nu știu să mint», a zis el, râzând ușurel. Așa că, da, ascultam la ușă când am auzit…

— Stai puțin, Billy! a spus Judson. Să nu ne grăbim. O cunoșteai pe Hannah Buchan în 1970, când locuia în Pelham.

— Așa e. O cunoșteam pe ea și pe doctorul Dan…

— Soțul ei.

— Da, soțul ei. Eu și Hannah eram prieteni.

— Îți plăcea mult de ea.

Billy a roșit iar și a chicotit.

— Foarte mult. Cred că eram cam topit după ea.

— Așa că atunci când acest străin înalt și brunet pe nume Tobias Judson a venit în oraș în timp ce soțul lui Hannah era în altă parte…

— Nu mi-a plăcut că, într-o noapte, i-am văzut sărutându-se.

— Serios? I-ai văzut sărutându-se?

— Da — la fereastra apartamentului în care locuia ea la acea vreme.

— Și nu ți-a plăcut asta?

— Nu mi-a plăcut deloc.

— I-ai mai văzut sărutându-se?

— Nu — dar în noaptea următoare m-am dus iar în stradă în fața apartamentului și m-am uitat la fereastră și i-am văzut pe cei doi certându-se.

— Pe cei doi care sunt aici, cu tine, în seara asta?

— Nu mai era altcineva în apartamentul ăla.

— Și, când i-ai văzut certându-se, ce ai făcut?

— Păi, apartamentul avea o intrare în spate, la care ajungeai urcând niște scări. Și le-am urcat foarte încet și fără zgomot și m-am oprit la ușa din spate și am putut să aud tot ce se spunea.

— Și ce se spunea, Billy?

— L-am auzit pe bărbat…

— Tobias Judson?

— Da, *pe el*, a spus Billy, arătând spre Judson. L-am auzit spunând: „Ai face bine să mă duci în Canada, altfel am să-i spun soțului tău“. Și pe urmă am auzit-o pe Hannah spunând: „Nu pot să te duc, e împotriva

legii“. Și atunci el a spus: „Dacă apare aici FBI-ul, am să le spun că mi-ai fost complice“. Și apoi ea a spus: „N-ai decât să le spui“. Și atunci el a spus: „Vrei să-ți ia băiețelul? Fiindcă asta o să se întâmple după ce am să le spun că mi-ai fost complice“. Și atunci ea a început să plângă și să se roage de el s-o lase în pace, spunându-i că băiețelul ei e cel mai important lucru din viața ei, că n-ar suporta să fie departe de el. Iar el a spus: „Atunci ai face bine să mă duci în Canada, că de nu…“

— Nu-mi vine să cred rahatul ăsta! a tunat Judson.

— Rahat e un cuvânt urât, a spus Billy.

— Te aștepți ca publicul american să creadă minciunile astea? a spus Judson.

— Nu sunt minciuni, a spus Billy. Ăsta e adevărul. Eram acolo. Te-am auzit spunând…

— E revoltător, Jose! a spus Judson.

— Mie mi se pare destul de plauzibil, a spus Julia. Așa a decurs conversația, Hannah?

Fără o clipă de ezitare, am spus:

— Exact așa. Billy chiar are o memorie fantastică.

— Mersi, Hannah! a spus Billy.

— Oh, pentru Dumnezeu! a răcnit Judson. Nu vezi că s-au înțeles dinainte ce să spună?

— N-am mai văzut-o pe Hannah din 1974, a spus Billy, total indignat. Și n-ar trebui să iei în deșert numele Domnului…

— Cum poți să crezi pe cuvânt un om cu un defect mintal? a țipat Judson.

— Nu e corect! a spus Billy, înroșindu-se tot. Nu sunt retardat. Sunt doar altfel, atâta tot. Dar știu să spun adevărul, Jose. Iar acum spun adevărul.

— Iar noi te credem, Billy. *Sincer* te credem. Așa că asta e, oameni buni — încă o nedreptate reparată la Jose Julia Show! Dar nu plecați — mai urmează multe altele!

Reflectoarele s-au stins. Judson a sărit în picioare, smulgându-și microfonul de la rever.

— Dacă voi credeți că există o fărâmă de șansă ca emisiunea asta să fie dată pe post…

— Uite că tremur de frică! a spus Julia. Dar dacă vrei să te răfuiești cu noi, n-ai decât! Avem o armată de avocați cărora le va face mare plăcere să te aducă în sapă de lemn, mincinosule. Mersi că ai venit la emisiune, Toby.

Judson a ieșit ca o furtună.

Julia s-a întors spre Billy și a spus:

— Te-ai descurcat grozav.

— Crezi?

— Mai mult decât grozav. Și, în plus, ai scos-o pe prietena ta dintr-o mare belea.

— Nu ești supărată pe mine, Hannah, nu-i așa?

— Sigur că nu.

— Chiar dacă le-am spus tuturor ce s-a întâmplat după ce m-ai pus să jur…

— E în regulă, Billy.

Jackie a venit și ne-a condus pe amândoi în culise. Când m-am dus să dau mâna cu Julia, acesta mi-a strâns-o scurt și s-a întors la însemnările lui pentru următorul invitat. Pentru el, eu eram acum istorie.

După treizeci de minute, eram pe bancheta din spate a unui Lincoln Town cu Margy și Billy (în vreme ce Rita stătea pe locul mortului, lângă șofer). Billy stătea la același hotel ca mine și m-am oferit să am grijă de el în seara asta în oraș și, în plus, să-i arăt câteva locuri turistice de atracție înainte de întoarcerea lui în Maine mâine seară. În față, s-a profilat pe cer Manhattanul. Părea incandescent.

— Uau, ce frumusețe, nu-i așa? a spus Billy.

— Nouă ne place, a răspuns sec Margy.

— N-am mai fost niciodată cu avionul, a spus el. N-am prea ieșit din Maine, decât până în New Hampshire și o dată la Fenway Park, când eram la școală. Nu-ți pot mulțumi îndeajuns, Hannah.

— Nu-mi mulțumi mie, Billy. Mulțumește-i detectivului Leary. El a fost cel care te-a găsit, nu-i așa?

— Sigur.

A roșit iar, clipind des. A întrebat:

— Nu ești supărată că am ascultat la ușă în timp ce tu și tipul ăla…?

— Nu, nu sunt supărată, am spus.

— Sigur?

— Sigur.

— După cum știi, n-am citat exact, sută la sută, ce ați spus tu și Judson, dar toată lumea a priceput esențialul, nu-i așa?

Aici a intervenit Margy.

— Puștiule, ne-ai scos din rahat.

Pe fața lui Billy a apărut un zâmbet larg și nătâng. Apoi a întrebat:

— Așadar, suntem tot prieteni, Hannah?

— Da, Billy, suntem tot prieteni.

Unsprezece

Apelul telefonic a venit pe la zece seara. Era cu câteva zile înainte de Ziua Recunoștinței. Eram acasă. Tocmai îmi rezervasem un bilet pentru Paris și întocmeam o listă cu lucrurile pe care le aveam de făcut înainte să-mi iau zborul, peste doar trei săptămâni. În timp ce scriam — clătinând din cap la gândul că sunt genul de persoană care trebuie să întocmească liste — telefonul a prins brusc viață. Am întins mâna după receptor.

— Hannah, sunt Patrick Leary.

Trecuseră vreo cinci luni de când nu mai vorbisem cu detectivul Leary. Mă sunase la câteva zile după apariția mea în emisiunea lui Jose Julia, ca să vadă ce fac. La vremea aceea încă eram nehotărâtă în privința lui — încă îmi era rușine că mă dădusem la el; încă eram atrasă de el; încă voiam să facă o minune și s-o găsească pe Lizzie. Când m-a felicitat că m-am înfuriat în emisiune, am spus:

— Credeam că am dat-o-n bară.

— Nu, furia a avut efect, fiindcă toată lumea a putut să vadă că era o furie îndreptățită.

O furie îndreptățită. Vorbele unui fost iezuit…

— Billy a fost cel care mi-a salvat pielea. Îți mulțumesc că l-ai găsit.

— Face parte din slujba mea.

Apoi a schimbat subiectul, spunându-mi că se logodea cu o profesoară cu care se vedea de peste un an. A spus asta pe un ton firesc, de parcă ar fi spus că plouă afară. Am răspuns la fel de firesc: „Mă bucur pentru tine… sper să fii foarte fericit“. Ce altceva era de spus? O smotoceală la bețe, la un colț de stradă din Boston, nu intra în categoria de vârf a păcatelor muritorilor. Dintr-odată, nu mi-a mai fost rușine. Dimpotrivă, am fost dezamăgită… și singurătatea care în ultima vreme părea să mă ia pe nepregătite a pus iar stăpânire pe mine.

N-am mai avut despre ce să vorbim. Mi-a spus că urmărea două piste noi în cazul dispariției lui Lizzie, dar urma se răcise. Și tocmai mai avuseseră un „interviu“ cu McQueen în weekend și era cât se poate de sigur că tipul e nevinovat.

— Cum am spus la început, e o jigodie, dar nu e ucigaș.

— Așadar, fie s-a sinucis, fie a fost răpită de extratereștri? am spus.

— Sau poate că trăiește în altă parte sub o nouă identitate, a spus el. E o țară mare, nu e un loc în care e greu să dispari. Oricum, dacă apare ceva nou, vei fi prima care vei ști.

Iar acum, după atâtea luni:

— Hannah, sunt Patrick Leary. Te-am prins într-un moment nepotrivit?

— Nu. Dar dacă mă suni la ora asta…

— Da, a apărut ceva. Și cum ți-am promis că vei fi prima care va ști…

— Vești bune.

— Nu.

Tăcere lungă.

— Lizzie e moartă? am întrebat în cele din urmă.

— Încă nu știm asta. Dar ieri a fost pescuit din râul Charles un cadavru. O femeie între douăzeci și cinci și treizeci de ani, după spusele medicilor legiști. Analiza preliminară a cadavrului indică faptul că a stat în apă mai bine de șapte luni.

— Înțeleg, am spus plat.

— Până acum, nimic nu e absolut sigur — și din baza noastră de date privind persoanele dispărute din zona Boston au apărut cel puțin treizeci de femei cam de vârsta lui Lizzie. Totuși, o întrebare scurtă — purta vreo bijuterie?

— O cruce cu diamante pe care și-a cumpărat-o singură.

— Purtată la gât?

— Da.

— Ei bine, mi-e foarte greu să spun asta, dar și femeia pe care am recuperat-o purta o cruce cu diamante.

Mi-am stăpânit cu greu lacrimile.

— Mâine, odată cu autopsia, se vor face și testele ADN. Ar fi de folos dacă ai putea să vii aici să te uiți la cruce și să verifici și rămășițele de haine pe care le-am găsit.

— Bine.

— Mâine ai vreun program?

— Nu — sunt destul de liberă acum.

— Ai vrea să-l sun pe soțul tău, sau vrei să faci tu asta?

— Vrei să fii amabil să-l suni tu?

— Nicio problemă.

Treizeci de minute mai târziu, în timp ce stăteam în fotoliu privind focul și încercând să asimilez informația pe care mi-o dăduse Leary, a sunat telefonul. Am ridicat receptorul și m-am pomenit vorbind cu fostul meu soț pentru prima dată după cinci luni.

De fapt, mai vorbiserăm o dată — la cabinetul lui Greg Tolland, la sfârșitul lui iulie, când Dan venise însoțit de avocatul lui pentru a discuta detaliile divorțului nostru. Întâlnirea avusese loc la propunerea lui Greg

— o discuție deschisă despre cine ce o să ia — majoritatea detaliilor fiind rezolvate dinainte de avocații noștri. Rămăsese doar de redactat în scris înțelegerea de partaj. Mie îmi rămânea casa, Dan avea să păstreze acțiunile și toate celelalte investiții importante. La insistențele mele, nu aveam să primesc pensie alimentară, dar am căzut de acord ca dobânda unui depozit bancar pe care îl constituiserăm împreună la începutul anilor optzeci să-mi asigure un venit. Ne-am târguit puțin pe detalii de finețe, dar, în esență, a fost un partaj jumi-juma, din care niciuna dintre părți nu a ieșit slăbită din punct de vedere financiar.

Avocatul lui Dan nu prea a făcut conversație. Greg Tolland, pe de altă parte, a fost sociabil și în mare formă, ca de obicei — dar s-a dovedit a fi și scrupulos cu detaliile, stăruind asupra anumitor schimbări de limbaj în înțelegerea de partaj și apărându-mi flancurile când a fost vorba de vreo garanție legată de cabinetul lui Dan (descoperise că girase cu casa noastră pentru asigurarea de malpraxis).

În timpul conferinței de la cabinetul lui Greg, eu și cu Dan stătuserăm pe laturile opuse ale mesei, evitând să ne privim. Când el a intrat, ne-am salutat dând din cap. La sfârșit, după ce am semnat amândoi înțelegerea de partaj, el a întins mâna. Am ezitat, dar apoi am strâns-o. Un „la revedere“ rapid — și dus a fost. Treizeci de ani de căsnicie încheiați cu un „la revedere“ nervos.

După aceea, n-am mai avut nicio veste de la el. Nici eu nu m-am interesat de el, la fel cum n-am întrebat nici de Alice. Deși Portland era un oraș mic, tot puteai să ai o viață privată acolo, mai ales dacă, așa ca mine, nu prea te arătai prin oraș.

Așa că atunci când i-am auzit glasul la capătul firului, m-am încordat brusc… și m-am întristat.

— Eu sunt, Hannah, a spus el.

— Bună, am spus.

— E un moment nepotrivit?

— Te-a sunat detectivul?

— Da.

— Cred că trebuie să ne pregătim pentru ce e mai rău, am spus.

— Te duci mâine la Boston? a întrebat el.

— Vrea să-i identific crucea cu lănțișorul… și poate niște haine.

— Da, vrea să mă uit și eu la ele.

— Nu e nevoie…

— Nu, vreau să merg. De fapt, voiam să-ți propun să mergem împreună…

— Nu, mulțumesc, am spus.

— Dar e o prostie să luăm două mașini. Aș putea să te iau la opt, până la zece am fi acolo, iar după aceea am putea să luăm masa împreună.

Asta m-a scos din sărite! M-am străduit să nu o arăt.

— Nu cred, Dan. Și chiar nu cred că e nevoie să fii acolo. Totuși, dacă ai de gând să vii, ne vedem mâine la amiază în biroul lui Leary. Pa!

Și am închis repede.

M-am simțit groaznic după aceea. M-am blestemat că am fost atât de tăioasă și respingătoare. Totuși, de când plecase, devenisem indiferentă față de Dan. În timp ce, în primele săptămâni de după neașteptata lui plecare, poate aș fi fost dispusă să negociez, acum aveam pentru el doar un sentiment de supărare amestecată cu deprimare. Mai ales că nu binevoise să mă sune după dezvăluirile din emisiunea lui Jose Julia.

Nu că m-ar fi potopit telefoanele imediat după transmiterea emisiunii. Dar anumiți oameni m-au sunat. De pildă, fostul meu șef, Carl Andrews, care m-a informat că voia să convoace imediat o ședință de urgență a comitetului de conducere al școlii, în care să înainteze o moțiune pentru reinstalarea mea în funcție, cu plata salariului pe lunile din urmă și, în plus, să ceară ca școala să dea o declarație oficială în care își cere scuze.

— Vreau ca această declarație să fie publicată în toate ziarele din țară, a spus el, apoi a adăugat: N-am de gând să ocolesc adevărul și să spun că te-am crezut tot timpul, Hannah. Totuși, știi că de la început m-a întristat perspectiva de a te pierde și, dacă vrei să te întorci, voi fi extrem de mulțumit. La fel și elevii tăi… deși nu o vor arăta.

În seara următoare, rezoluția a fost adoptată de comitet cu nouă voturi din nouă. Am primit un cec frumos care îmi acoperea lunile neplătite, am fost reinstalată cu salariu întreg și mi s-a trimis o scrisoare în care mi se cereau scuze și, pe care, respectându-și promisiunea, Andrews a publicat-o în *Portland Press Herald*. Articolul alăturat — „Școala o reinstalează pe profesoara concediată din cauza afirmațiilor dintr-o carte“ — a apărut peste tot. La fel și știrea că, în urma dezvăluirilor făcute la televiziune, Departamentul de Justiție al SUA a hotărât că nu e cazul să mă pună sub urmărire pentru fuga de justiție a numitului Tobias Judson în 1974.

Domnul Judson, pe de altă parte, a avut de răspuns dintr-odată la multe învinuiri. În urma interviului, a fost atacat în multe cercuri că a mințit în scris. Frank Carty — un editorialist de la *The New York Times* — a folosit acest caz ca pe un exemplu al „refuzului general al erei Bush de a recunoaște că, în majoritatea situațiilor, nu există persoană corectă și

persoană incorectă, ci doar două versiuni diametral opuse ale adevărului. Totuși, faptul că atâția «guru» ai presei conservatoare și simpatizanți religioși au luat povestea lui Tobias Judson drept adevărul adevărat — când, după cum s-a dovedit, el nu doar că a înfrumusețat adevărul, ci a și mințit de-a înghețat apele — arată o lipsă fundamentală de discernământ critic și credință că, atâta vreme cât cineva se declară creștin, el spune adevărul. Pentru toți Chuck Cann-ii și Ross Wallace-șii din lume — care au denigrat o profesoară liniștită, la locul ei, din Maine, declarând-o imediat vinovată pe baza vorbelor unui coleg de ideologie — îi datorați doamnei Buchan cel puțin scuze".

Astfel de scuze n-au apărut, însă i-am trimis lui Frank Carty o scrisoare de mulțumire. Asociația Americană a Persoanelor Handicapate, pe de altă parte, i-a cerut lui Tobias Judson să-și ceară scuze pentru comentariile pe care le-a făcut despre dizabilitatea lui Billy în timpul interviului. Judson și-a cerut scuze printr-o declarație de presă, dar când s-a întors la Chicago a descoperit că emisiunea lui fusese scoasă din programul postului de radio local. „N-om fi noi de acord cu alegerile morale făcute de doamna Buchan în anii 1970, dar nici nu vom tolera calomnierea unei persoane nevinovate de către unul dintre prezentatorii noștri — de aceea domnul Judson nu mai lucrează pentru acest post" — așa suna declarația de presă dată de postul respectiv, pe care mi-a trimis-o Rita. Judson și-a pus cenușă în cap, și chiar a ieșit la *Morning Edition* de la NPR spunând că a înțeles totul foarte greșit și că îi pare sincer rău pentru durerea pe care mi-a pricinuit-o (și pentru comentariile lui despre „oamenii cu handicap", pe care „le regretă profund"). Dar editorii lui tot au fost siliți să-i retragă cartea din toate librăriile după ce Greg Tolland i-a amenințat că îi dă în judecată pentru calomnie și le cere 100 de milioane de dolari. I-am spus lui Greg că e nebun să ceară o astfel de sumă. „Hei, lasă-mă să-i sperii pe clovnii ăștia de dreapta!" a spus el. Dar eu nu voiam decât să se termine totul. Așa că, atunci când editorii au oferit 300 000 de dolari plătibili într-o singură tranșă, pentru a acoperi toate daunele (în baza unei înțelegeri legalizate că n-am să-i dau în judecată pentru restituiri suplimentare), am acceptat pe loc oferta lor. În loc să-mi ia cincizeci la sută din acești bani (după cum convenisem la început), Greg a luat doar zece la sută, eu rămânând cu 270 000 de dolari. Am folosit acești bani pentru a institui Bursa de Călătorie Elizabeth Buchan, care urma să fie administrată de Universitatea din Maine și avea să ofere anual o sumă de bani unui student merituos care voia să studieze în străinătate însă nu avea banii necesari călătoriei. Mulțumită Ritei, și acest dar făcut statului (și faptul că a fost finanțat din daunele pe care le-am primit pentru că am

fost defăimată) a fost mult mediatizat — mai ales în New England, unde *Boston Globe* a scris un editorial în care mă lăuda pentru generozitatea mea și firea mea iertătoare, spunând că mulți oameni din Maine îmi datorau scuze.

Dar scuzele pe care le doream le primisem din partea școlii — și asta îmi era de ajuns. În ceea ce îl privea pe Judson, consideram că primise ce meritase. Totuși, când am fost întrebată de un jurnalist de la *Press Herald* dacă îmi făcea plăcere căderea lui (și faptul că acum nu-l mai angaja nimeni ca scriitor și realizator de emisiuni), am spus că trebuie să fii o persoană foarte răutăcioasă ca să te bucuri de năruirea carierei altei persoane, chiar dacă acea persoană ți-a făcut mult rău.

Mă simțeam chiar atât de sfântă? Nici vorbă — doar obosită de tot ce mă lovise în ultimele luni și conștientă de faptul că, acum, cea mai bună strategie era să fiu mărinimoasă, iertătoare și hotărâtă să mă fac nevăzută. De aceea am refuzat toate interviurile (în afară de cel pentru *Press Herald* — deoarece era ziarul meu local) și propunerile diverșilor editori de a-mi publica povestea. Pentru mine, ceea ce mi se întâmplase nu era o parabolă grozavă despre modalitatea de a rămâne pe poziție și a spune adevărul, ci mai degrabă un cataclism care pusese capăt căsniciei mele și era să-mi distrugă cariera și, în plus, iscase un mare scandal între mine și fiul meu.

Dar la vreo trei săptămâni după ce s-a încheiat toată tevatura stârnită de emisiunea lui Jose Julia, într-o dimineață a sunat telefonul. Era Jeff. Părea precaut, puțin circumspect și oficial. Totuși, era la celălalt capăt al firului. Și îmi telefonase.

— Mă întrebam ce mai faci, a spus el.

— Au fost câteva săptămâni ciudate.

— Dar s-au sfârșit cu bine. Am văzut emisiunea.

N-am spus nimic.

— Te-ai descurcat bine. Și m-a impresionat foarte mult că acel Billy a spus că ai acceptat să-l duci pe Judson în Canada numai de teamă că o să te toarne și o să fii despărțită de mine.

Mi-am ales cu grijă cuvintele.

— Ca părinte, știi că ai face orice pentru copiii tăi.

Pauză. Apoi Jeff a spus:

— Da, știu asta.

Altă pauză, după care Jeff a spus:

— Acum două săptămâni, preotul nostru te-a pomenit într-o predică — a vorbit despre faptul că ai folosit banii obținuți de la editori la instituirea bursei de călătorie în numele lui Lizzie și, de asemenea, că ai

dovedit un mare curaj întorcând și celălalt obraz. S-a uitat urât la Shannon și la mine când a spus asta.

— Înțeleg.

— Ea e tot supărată foc pe tine pentru ce ai spus în interviul ăla.

— E dreptul ei. Tu mai ești supărat pe mine?

— Mă simt… nițeluș vinovat.

— Înțeleg.

— Asta-i tot ce poți să spui, mamă?

— Ce altceva ar trebui să spun?

— Îmi pare rău, bine? Trebuia să te cred când mi-ai spus că te-a șantajat. Nu te-am crezut. Am greșit. Îmi pare rău.

— Îți mulțumesc pentru asta.

Altă pauză.

— Acum trebuie să închid, a spus el. Sunt între ședințe. Te mai sun curând.

— Mi-ar face plăcere, am spus.

După vreo trei săptămâni m-a sunat din nou. A vorbit despre lucruri mărunte și a încercat să se poarte ca și cum am fi avut o relație normală. La un moment dat m-a întrebat ce fac, iar când i-am spus că am acceptat să predau la școala de vară de la Liceul Nathaniel Hawthorne (era începutul verii când m-a sunat), s-a arătat surprins.

— Ce altceva să fac? am spus. Îmi place să predau. Mă bucur că mi-am recăpătat slujba. Și, sincer vorbind, îmi umple timpul în mod rentabil.

— Dar după tot ce s-a întâmplat, sigur ai nevoie de o pauză, de o vară liberă.

— Ba nu — după tot ce s-a întâmplat, am nevoie să predau. Dar tu și familia? Unde vă duceți în vara asta?

— Eu am doar o săptămână liberă, așa că probabil o s-o petrecem în Kennebunport, la părinții lui Shannon.

— Frumos! am spus, refuzând să caut să obțin o invitație acolo, deși era la mai puțin de o oră de Portland.

— Te-aș invita acolo, mamă, dar Shannon e de neclintit.

— Bine, am spus încet.

— Am încercat s-o conving să-și schimbe poziția…

— Bine.

— Cu timpul, sunt sigur că își va reveni.

— Bine.

— Ai drum vreodată la Hartford? a întrebat el după o scurtă pauză.

— Știi că nu. Dar, dacă ai vrea să te întâlnești cu mine, mi-ar face mare plăcere să te văd.

— E bine de știut, a spus el. Mersi.

De atunci mă sună o dată pe săptămână. Întotdeauna de la birou, întotdeauna „între ședințe“, dar treptat, răceala a început să dispară. Nu suntem apropiați, nu ne facem reciproc să râdem, suntem încă teribil de prudenți și mai avem până să ne întâlnim undeva, la o masă, și să vorbim. Și cu toate că mă ține la curent cu isprăvile nepoților mei, încă nu a adus în discuție problema vizitei mele la ei, de multe ori a bătut șaua să priceapă iapa că încă e „în negocieri cu Shannon“ pe această temă.

— Mai dă-mi puțin timp, mamă.

— Bine.

— Nu e bine. Nu-mi place. Vreau să se termine. Problema e că…

— Știu care e problema, Jeff.

Într-una dintre conversațiile noastre telefonice m-am oferit să-i cer scuze lui Shannon pentru comentariile pe care le-am făcut și, la îndemnul lui Jeff, i-am scris un bilet foarte scurt, în care explicam că ce spusesem în acel interviu fusese scos din context, dar, dacă îi rănisem sentimentele, îmi părea sincer rău. La câteva zile după ce ea a primit scrisoarea, m-a sunat Jeff. Părea necăjit și mi-a spus că Shannon considera că scuzele nu fuseseră suficient de convingătoare.

— Ce puteam să mai spun? am întrebat.

— Consideră că trebuia să fii mai… mă rog… ăă… umilă.

— Vorbești serios?

— Nu fac decât să transmit ce a spus ea…

— Întâi de toate, faptul că mi-am cerut scuze…

— Știu, știu. Și ai dreptate. Totuși…

Tăcerea care a urmat a fost grăitoare. Pe frontul de acasă, fiul meu era un bărbat slab, ținut sub papuc.

— Am s-o conving să fie de acord cu o vizită… a spus el.

— Sunt sigură că ai s-o faci.

— Tata a fost aici săptămâna trecută.

— Înțeleg.

— A venit singur.

— Înțeleg.

— Mai ții legătura cât de cât?

— Sigur știi răspunsul la întrebarea asta, Jeff.

Dar acum, Dan încercase să stabilească legătura, iar eu îi întorsesem spatele, refuzând oferta lui de a mă duce cu mașina la Boston. Dar de ce să-i împac conștiința? Nu eram pregătită să fiu „doar prietenă“ cu el.

Totuși, supărarea care mai rămăsese pe Dan a trecut pe locul doi

după ce am conștientizat că era posibil ca, mâine la prânz, să fiu nevoită să încep să accept că fata mea chiar era moartă.

N-am putut să dorm. M-am sculat la unu fix și m-am dus în camera ei. Nu mai avea de mult nimic din ce îi caracterizase adolescența. Dar tot mi-am putut imagina posterul mare cu formația Ramon, care dominase un perete când ea avea treisprezece ani și care apoi fusese înlocuit de Springsteen și REM. Și mai fusese o boxă veche, din anii 1980, pe care o schimbase cu o frumoasă combină stereo pe care o cumpărase cu banii de babysitting, și la care mi-l pusese prima dată pe Nick Cave („E genul meu de depresiv“). Și apoi, peste tot, teancuri de cărți. Era o cititoare fanatică, avea păreri ferme despre toate — și poate că fusese singura persoană pe care o cunosc care chiar terminase *Gravity's Rainbow*. Mereu îmi propunea scriitori noi. Vorbea despre DeLillo cu mult înainte să fie dramatizat, și citea scriitori de romane polițiste dure, precum Pellicanos, când încă erau necunoscuți. Am sperat mereu că o să se apuce să scrie romane de ficțiune — vorbea mult despre asta. Dar disciplina necesară a ocolit-o. Tot așa cum a ocolit-o și fericirea.

Lacrimile au început să-mi scalde fața.

Fata mea a murit.

Patru cuvinte pe care în toate aceste luni cumplite refuzasem să le primesc în mintea mea.

Îmi doream tare mult să vorbesc acum cu Margy. Dar era cu neputință. Margy murise în urmă cu șapte săptămâni — și totuși ideea că nici ea nu mai exista era greu de acceptat. Alt telefon primit seara târziu — în cazul ăsta, de la Rita — la începutul lui septembrie. Vorbea aproape în șoaptă, spunându-mi că era pe un coridor la New York Hospital, unde Margy fusese adusă în grabă mai devreme.

— Tocmai am vorbit cu medicul ei. De-acum e o problemă de zile. Cancerul e peste tot. E ținută pe morfină — fiindcă nu se mai poate face nimic. Dacă vrei să o vezi, vino mâine. Nu se știe dacă o să o mai ducă încă o noapte.

Dimineața următoare am luat primul avion și, la nouă, am fost la spital. Margy era într-o rezervă de la etajul al șaisprezecelea. Patul ei era cu fața spre fereastra deschisă spre cerul pe care se profilau clădirile din centrul orașului. Partea din spate a patului fusese ridicată, ca ea să poată privi afară. Era ofilită, mititică, cu pielea de culoarea cenușii, iar din părul ei rămăseseră doar câteva smocuri. Cancerul triumfase și o redusese la această făptură împuținată, pe care tuburile din monitoarele care o înconjurau o făceau să pară și mai mică. În brațul drept avea un piston atașat la un tub prin care își administra singură o doză de morfină ori de

câte ori durerea devenea insuportabilă. Când m-am apropiat de pat, mă așteptam să fie cel puțin într-o stare semicomatoasă. Dar era trează și surprinzător de lucidă.

— Frumoasă priveliște, nu-i așa? a spus ea când mi-am tras un scaun lângă patul ei.

— Grozavă.

— Orașul meu. Dar știi care este adevărata ironie a vieții în New York? Toți cei care s-au stabilit în orașul ăsta cred că au lăsat o urmă imprimată în el. Adevărul e că nimeni nu lasă aici o urmă durabilă. Totul e… efemer.

— Nu se întâmplă asta peste tot?

A dat din umeri. Și a spus:

— N-am de gând să fac un rezumat. Este deprimant să mă gândesc ce puține lucruri am realizat.

— Vorbești prostii — și știi asta.

— Știu. Iar acum sunt foarte conștientă de faptul că viața îți lasă întotdeauna sentimentul că ai fost escrocat.

— Parcă spuneai că vrei să eviți un rezumat.

— Lasă-mă să-mi plâng puțin de milă, te rog.

— Oare nu fac mereu asta?

A reușit să râdă slab, apoi, brusc, s-a chircit de durere și a apăsat pistonul în jos. Au mai urmat și alte spasme de durere. Ele au epuizat-o complet. Era gata să fug după asistentă, dar morfina și-a făcut efectul și i-a oprit convulsiile, dar și capacitatea de a vorbi. S-a uitat la mine cu ochi sticloși și n-a spus nimic.

Am mai stat cu ea o jumătate de oră, ținând-o de mână. Ochii ei erau înghețați ca un lac iarna. Lumina dimineții pătrundea pe fereastră, scăldând rezerva într-o strălucire fluorescentă, stridentă. A apărut o asistentă. S-a uitat pe monitoare și apoi cu o lanternă mică în ochii lui Margy, a verificat nivelul morfinei și a apăsat iar pistonul.

— Vă rog să așteptați afară câteva minute. Trebuie să-i schimb scutecul.

Prietena mea moare într-un scutec. Viața nu e doar crudă. E și absurdă.

Am coborât la parter și am ieșit din spital, și mi-am aprins o țigară și m-am gândit la nebunia de a fuma în timp ce, la șaisprezece etaje deasupra mea, Margy murea de cancer la plămâni. Dar țigara avea un gust minunat, nicotina și-a făcut efectul sedativ și m-am jurat că nu mai fumez alta până mă întorc în Maine. M-am dus peste drum într-o cafenea mică, m-am așezat la tejghea și am comandat o cană de cafea, m-am

desfătat cu un whisky, am citit un exemplar al *The New YorkTimes* pe care cineva îl lăsase pe scaunul înalt de alături, m-am uitat la ceas, am observat că trecuseră patruzeci și cinci de minute și m-am hotărât să mă întorc în rezerva lui Margy și să continui priveghiul.

Dar când am ajuns în rezervă, am găsit-o goală. O femeie de serviciu ștergea podeaua cu mopul, în timp ce un tehnician demonta aparatura care înconjurase patul acum gol.

— Unde e prietena mea?

Femeia de serviciu a ridicat ochii din podea.

— Și-a dat duhul.

— Poftim?

— Și-a dat duhul. A murit.

La început n-am înțeles.

— Și de ce au luat-o de aici așa, pur și simplu?

— Așa se face pe aici, a spus ea, văzându-și mai departe de treabă.

Fără să mă gândesc, m-am repezit pe hol, aproape ciocnindu-mă de asistenta care intrase mai devreme în rezerva lui Margy.

— V-am căutat peste tot. Prietena dumneavoastră…

— Așa de repede?

— Stopul cardiac are loc fulgerător. Mai ales în cazurile de cancer în ultimă fază. Nu a simțit nimic. S-a întâmplat foarte repede, foarte lin.

Ba nu, nu a fost lin, mi-a venit să strig. *Cancerul a chinuit-o agresiv și violent luni de zile.Nu a fost nimic lin în asta.*

Dar n-am spus nimic. Fiindcă m-a bufnit plânsul. Cincisprezece minute n-am făcut decât să plâng. Asistenta m-a condus într-o cămăruță în care erau o canapea și un fotoliu. M-a așezat în fotoliu și mi-a spus că se întoarce în câteva minute. Asta era în mod clar „camera durerii“, deoarece pe masa de alături erau o cutie cu șervețele și un teanc de pliante pe teme precum „Ușurează-ți sufletul“ și „Cum să faci față pierderii“. Am reținut toate aceste amănunte, hohotind tot mai tare. Apoi un gând mi-a străbătut mintea. De fapt nu un gând — mai degrabă o amintire. O vizită pe care am făcut-o la New York în urmă cu mai bine de un deceniu, când Margy m-a dus la Metropolitan să ascult *La Bohème*. La sfârșit avea ochii în lacrimi. Mie regia mi s-a părut ciudat de rece. În drum spre ieșire, a spus:

— Se pare că nu te-a mișcat deloc.

— Oh, au cântat frumos! La mine problema e că n-am crezut niciodată în ideea aia foarte romantică a iubirii condamnate.

— Nu din cauza asta plângeam, a spus Margy. Plângeam din cauză că Rodolfo și toți ceilalți sunt în altă parte a camerei când Mimi moare.

Plângeam fiindcă Mimi moare singură — cum probabil am să mor și eu.

— Fii serioasă… am spus.

— Lasă-mă să-mi plâng puțin de milă, te rog.

Exact cuvintele ei de la acea vreme. Ultimele ei cuvinte către mine. Și chiar a murit singură — fiindcă eu am ieșit la o țigară.

— Sau fiindcă asistenta te-a dat afară, a spus tata când l-am sunat mai târziu și am început să plâng la telefon.

— Dacă m-aș fi întors după cinci minute…

— Ar fi fost tot drogată cu morfină și n-ar fi știut dacă ești sau nu acolo. Așa că te rog să încetezi. Ai trecut prin destule în ultima vreme.

După emisiunea lui Jose Julia, tata a fost prima persoană care m-a sunat să mă felicite că „m-am ținut de capul lui și i-am venit de hac“ și mi-a spus: „Mulțumită prietenului tău Billy, omul ăla e terminat și tu ești răzbunată“.

Când i s-a părut că m-am liniștit, a spus:

— Știu — în mintea ta acum este Lizzie.

— Așa e.

— Și trebuie să accepți că nu vei avea liniște până când Lizzie va fi găsită. Cum ar putea fi altfel?

Ce bine mă cunoaște! Acum, de fiecare dată când vorbim, simt că îmi cântărește starea de spirit, încercând să-și dea seama dacă sunt deprimată sau am avut o zi bunicică, dacă sunt deosebit de vulnerabilă, dacă am nevoie de un sfat sau doar de o ureche înțelegătoare căreia să pot să-i spun vrute și nevrute. El a fost prima persoană pe care am sunat-o după ce Margy a murit. Iar în seara asta, după ce am primit de la Boston vestea că în râul Charles s-a găsit un cadavru, tata a fost prima persoană pe care am sunat-o imediat ce convorbirea cu Dan s-a încheiat.

— E o veste complicată, am spus înainte de a-i relata amănunțit ce îmi spusese Leary la telefon.

Când am terminat, a spus:

— Nu vreau să par absurd de optimist, dar un colier relativ obișnuit nu-i o dovadă la prima vedere că…

— Tu ce crezi de fapt, tată?

Tăcere. Apoi:

— Sună rău.

— Da, așa mă gândeam și eu.

— Poate e mai bine să te duci acolo fără multă speranță.

— Chiar asta am de gând să fac.

— Aș putea să te însoțesc, dacă ți-ar prinde bine puțin sprijin.

— Detectivul l-a sunat și pe Dan — și el vine. Ba chiar s-a oferit să

mă ia cu mașina lui. Am refuzat.

— E de înțeles.

— Dar nu crezi că am făcut bine?

— Am spus eu asta? a întrebat el cu blândețe.

— Nu — încercam să citesc printre rânduri.

— Ai perfectă dreptate să fii încă supărată pe el. Tot așa cum ai dreptate să pui la îndoială decizia de a fi supărată pe el.

— Acum tu citești printre rânduri.

— Adevărat. Ce-ar fi să vezi ce simți pentru el mâine când vă întâlniți? Dacă te invită la masă și ești tot supărată, refuză-l.

— S-ar putea nici să nu mă invite la masă.

— Așa e. Și, schimbând subiectul, cum stai cu planurile pentru Paris?

— Mi-am făcut rezervare la zborul din noaptea de 26 — și mi-am luat bilet la avionul care face naveta de la Burlington la Boston pentru ora patru după-amiază în acea zi, ca să pot să stau cu tine până atunci.

— Șase luni la Paris! Sunt invidios.

— Eu sunt îngrozită. Să te duci pentru prima dată să trăiești într-un oraș mare e un pas uriaș pentru o fată de la țară ca mine.

— Slavă Domnului că vânătoarea de vrăjitoare împotriva ta s-a sfârșit! Pentru că ești pe cale să comiți cel mai mare păcat cunoscut de un american: să te muți în Franța.

Am râs. Apoi, ne-am cufundat iar în tăcere. În cele din urmă, tata a spus:

— Hannah, știu că sună macabru, dar mâine trebuie să fii pregătită pentru ce e mai rău.

— Sunt pregătită.

Adevărul era că nu eram câtuși de puțin pregătită, chiar dacă gândul morții lui Lizzie mă obseda de luni de zile. Cum te poți pregăti pentru pierderea copilului tău?

Când mi-a fost clar că n-am să pot dormi, am luat telefonul și am sunat la Onyx Hotel din Boston. Recepționerul mi-a spus că era o cameră disponibilă și da, o să-l atenționeze pe portarul de noapte să mă aștepte în jur de ora două. Am aruncat câteva lucruri într-o geantă de voiaj și am încuiat casa. Am ieșit cu mașina cu spatele din alee și am pornit spre sud.

În timp ce mă îndreptam spre I-295, am deschis radioul și am ascultat un buletin de știri, înainte ca Maine Public Radio să treacă la muzica clasică pe care o transmitea în toate nopțile. N-am putut să nu mă gândesc că nu mai departe de astă-vară evitam toate buletinele de știri de teamă că următorul subiect avea să fie despre mine, la fel cum îmi era

groază să plec de acasă la gândul că, la întoarcere, am s-o găsesc cu geamurile sparte și ușa mâzgălită cu graffiti.

Ați învins — am plecat.

A doua zi după difuzarea emisiunii lui Jose Julia, m-am întors în Maine și am constatat că graffiti-ul pe care îl rugasem pe Brendan Foreman să-l șteargă de pe ușa din față fusese acoperit cu vopsea albă. De fapt, toată ușa din față fusese vopsită din nou într-un alb lucios. Pe ușă fusese lăsat un bilet autoadeziv.

Ți-am spus că următoarea lucrare o să fie din partea casei… Brendan.

În aceeași după-amiază am auzit o bătaie în ușă. Când am deschis, am dat de domnul Ames de la Falmouth General Store. Avea la el un coș mare, învelit în celofan colorat. Mi-a zâmbit cu sfială.

— Doamnă Buchan… doamnă… acesta e un mod modest de a vă cere scuze pentru bădărănia cu care m-am purtat cu dumneavoastră în magazin acu' ceva timp. Sper că veți accepta acest coș și aș mai vrea să știți că ne-ar plăcea tare mult să fiți iar clienta noastră foarte prețuită și respectată.

Cu asta, mi-a întins coșul plin cu diverse delicatese exotice. Apoi, m-a salutat dând din cap și s-a îndreptat spre mașina lui.

Totuși, mi-a luat trei luni până să reîncep să-mi fac cumpărăturile la magazinul lui, dar când în cele din urmă i-am trecut pragul, m-a întâmpinat de parcă ieri fusesem acolo… de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Și, în general, așa au hotărât oamenii să trateze întoarcerea mea. Saluturi curtenitoare din cap pe stradă. Un zâmbet când și când în supermarket. Cam atât. Când m-am întors la muncă la școala de vară, colegii mei, în mare parte, n-au spus decât „Ne face plăcere că te-ai întors", deși doi m-au tras deoparte și mi-au spus că fusesem tratată în mod rușinos. Iar când a început trimestrul de toamnă, nu a existat niciun moment de Hollywood, în care copiii mei să sară în picioare și să aclameze când profesoara lor reabilitată a intrat în clasă. Dimpotrivă, au continuat să vorbească între ei când am deschis ușa. M-am dus la catedră, am deschis servieta, mi-am întins hârtiile și, în cele din urmă, le-am captat atenția spunând (cu un glas suficient de tare pentru a acoperi larma lor):

— Sper că ați avut o vară frumoasă. Să începem…

Printre elevii mei, apatia obișnuită domnea încă… dar asta avea ceva prozaic de liniștitor.

Dar ori de câte ori cineva îmi spunea un „Bună!" emoționat în centrul Portlandului — sau o femeie de la sală venea la mine și îmi șoptea

„Vreau să știi că mulți au considerat că ești îngrozitor de nedreptățită“ — asta părea doar să accentueze supărarea pe care o simțeam încă față de Dan. De bună seamă, după ce dezvăluirile lui Judson se dovediseră a fi niște minciuni, ar fi putut să mă sune sau să-mi trimită un bilet în care să spună…

Ce? *Scuze că te-am părăsit… mai ales că acum știu că mi-ai spus adevărul*? Sau: *Știu că am făcut un lucru mizerabil fugind cu o prietenă de-a ta…*?

Am intrat pe autostradă și am încercat să mi-l scot din minte pe Dan dând radioul la maximum. Anul trecut făcusem atât de des ruta Portland–Boston, încât cunoșteam fiecare cotitură neînsemnată, fiecare mică denivelare a șoselei, fiecare panou afurisit care decora drumul spre sud. La unu și jumătate eram la hotel. Portarul de noapte mi-a ieșit în întâmpinare, mi-a luat cheile de la mașină și mi-a spus că o să ducă mașina în garajul de alături. Odată ajunsă în camera mea, am încercat să dorm. N-am reușit. Am butonat telecomanda televizorului, am citit, am ascultat postul de radio care transmitea toată noaptea jazz, am încercat să mă gândesc la orice, în afară de Lizzie. N-am reușit.

Dar, pe la șapte dimineața, epuizarea și-a spus cuvântul și am dormit câteva ore. Apoi m-a trezit telefonul, așa cum cerusem. Era zece și jumătate și, după câteva secunde de buimăceală, m-a lovit gândul: asta e ziua în care o să aflu că Lizzie a murit.

Am făcut un duș, m-am îmbrăcat și la unsprezece și un sfert eram în mașină. Circulația până la Brookline a fost infernală și am ajuns la secția de poliție cu zece minute întârziere. Leary nu a fost deranjat de acest lucru, deoarece îl sunasem în timp ce eram blocată în trafic pe Commonwealth Avenue și îl anunțasem că am să întârzii. Când am ajuns acolo, l-am găsit pe Dan stând pe un scaun cu fața spre biroul lui Leary. La intrarea mea, s-a ridicat și a întins mâna. Am strâns-o scurt, uitându-mă la Leary cum ne privea — întrebându-se ce să înțeleagă din această strângere de mână formală și rece și gândindu-se că ea era grăitoare pentru cât de repede se poate nărui tot ce s-a construit în treizeci de ani de căsnicie.

M-am așezat pe celălalt scaun. Leary ne-a oferit cafea. Am refuzat amândoi.

— Bine, atunci, a spus el. Medicul legist nu s-a putut ocupa de autopsie săptămâna asta din cauza acelui incendiu cumplit din Framingham despre care probabil ați citit. Dar a spus că, întrucât cadavrul a stat în apă mai bine de șase luni, va putea fi identificat numai cu ajutorul mostrelor ADN luate din oase…

M-am uitat la Dan. Stătea cu capul plecat, uitându-se în podea.

— În situația asta, a spus Leary, v-aș recomanda insistent *să nu vedeți* cadavrul… deși aveți dreptul să o faceți. Eu am văzut ce a rămas din el. Dacă aș fi fost un membru al familiei — aș fi găsit că e mult prea traumatizant. Pe de altă parte, legea mă obligă să vă informez că, dacă țineți morțiș să vedeți cadavrul, vom aranja să fiți conduși la morgă să-l vedeți.

M-am uitat iar la Dan. De data asta mi-a întâlnit privirea și a clătinat repede din cap, înainte de a-și pironi iar ochii în podea.

— Nu vrem să-l vedem, i-am spus eu lui Leary.

— Cred că e o decizie înțeleaptă, a spus el. Atunci…

A întins mâna după un plic mare de pe birou și a luat din el două pungulițe de plastic închise etanș. A deschis-o pe cea mai mare și a scos o bucată mare și decolorată de denim.

— Asta e singura fărâmă de îmbrăcăminte ce s-a găsit asupra cadavrului. Știu că probabil e caraghios să vă arăt o bucată de denim vechi, dar…

— Purta jeanși, a spus Dan.

— Toată lumea poartă jeanși, am spus.

— Așadar, acest obiect vestimentar nu vă spune nimic? a întrebat Leary.

Amândoi am clătinat din cap. Acum a luat cealaltă pungușă. Apoi, punând pe birou o coală de hârtie albă, a deschis pungușa și a răsturnat conținutul pe coală.

— Asta e crucea care s-a găsit asupra cadavrului, a spus el, ridicând o cruciuliță elegantă, cu diamante, atârnată de un lănțișor de argint.

Am simțit un gol în stomac. Era chiar cruciulița pe care și-o cumpărase Lizzie cu aproximativ un an în urmă.

— Cruciulița are un marcaj Tiffany's, a spus Leary. Am contactat magazinul Tiffany de aici din Copley Plaza.

— De acolo și-a cumpărat-o Lizzie, am spus încet.

— Ești sigură? a întrebat Dan.

— Mi-a spus după aceea că se dusese în Copley Plaza să o cumpere.

N-am menționat și faptul că Lizzie adăugase că își cumpărase cruciulița fiindcă se simțea „cam deprimată, cam abătută — așa că, nimic nu e mai bun ca să alungi melancolia decât să-ți faci cadou o bijuterie de 2 600 de dolari".

— Sunt sigură că e o cruciuliță frumoasă, îi spusesem.

— Nu e trist să-ți cumperi singur o bijuterie?

— Deloc, Lizzie.

— Tu când ai făcut asta, mamă?

N-am știut ce să spun — și ea mi-a interpretat tăcerea drept răspuns.

— Vezi, exact ce spuneam! a zis Lizzie.

— Ei bine, a spus detectivul Leary, cei de la Tiffany's s-au uitat în registre și au constatat că Lizzie a plătit cu cardul de credit cruciulița și lănțișorul. Totuși, e posibil să le fi cumpărat pentru a le dărui cuiva, de aceea n-am vrut să tragem concluzii pripite.

— Purta tot timpul colierul — cruciulița și lănțișorul, adică, am spus. Îi plăcea la nebunie.

Tăcere lungă.

— Ei bine, ăsta e un aspect foarte folositor. Deocamdată, nu mai e nimic de spus până când vin rezultatele testelor ADN. Altfel, urma s-a răcit. Îmi pare rău că v-am făcut să bateți atâta drum până aici pentru asta, dar trebuia să știm dacă bijuteria este a ei.

S-a ridicat, dându-ne de înțeles că întrevederea s-a sfârșit.

— Vă vom contacta de îndată ce vom avea date concludente.

Eu și Dan am ieșit împreună. Ziua era rece și mohorâtă.

N-am spus niciunul nimic până ne-am îndepărtat de secție. M-am uitat la Dan și am văzut că avea fața scăldată în lacrimi.

— A murit, nu-i așa? a întrebat el în șoaptă.

— Cred că da.

Fața i s-a contractat și l-am văzut străduindu-se din răsputeri să nu izbucnească în plâns. I-am luat mâna și i-am ținut-o în timp ce el se lupta să-și recapete calmul. Când a considerat că poate vorbi iar, a spus:

— Mulțumesc.

— Pentru ce?

— Pentru că m-ai ținut de mână.

S-a uitat la cerul plumburiu, apoi la ceas.

— Acum trebuie să mă întorc în Portland, a spus.

— Înțeleg.

— A trebuit să reprogramez o înlocuire de șold pentru sfârșitul acestei după-amiezi, ca să pot să vin aici.

— E bine că ai venit.

— Hannah…

A încercat să se uite la mine, dar nu a putut.

— Mi-e dor de tine, a spus.

N-am zis nimic.

— Mi-e dor de tine și…

— Nu ești fericit în noua ta viață? am întrebat.

— Nu. Deloc.

— Îmi pare rău.

— Asta înseamnă că…?

— Ce?

— Mi-e dor de tine.

— Ai mai spus-o.

— N-am putea să vorbim pe îndelete despre asta? a întrebat el.

— Despre ce să vorbim pe îndelete?

— Despre posibilitatea ca…

— Nu există nicio posibilitate de…

— Am greșit. Am greșit îngrozitor.

— Înțeleg.

— Iar acum îmi dau seama că…

A vrut să-mi ia mâna, dar m-am ferit.

— M-ai pus pe liber de parcă aș fi fost o angajată, am spus cu un glas calm. N-ai vrut să crezi versiunea mea, deși te-am implorat. M-ai părăsit pentru o prietenă de-a mea. Iar după ce am fost reabilitată în mod public, n-ai catadicsit să mă suni…

— Am vrut să te sun…

— *Am vrut* nu înseamnă nimic.

— Îmi era rușine și…

— Tot nu te-ai putut hotărî să mă suni.

— Ar fi trebuit să te sun. Acum știu asta…. Te rog… hai să ne întâlnim și să stăm de vorbă, atât.

— Nu cred, Dan.

— Nu-ți cer nimic…

— Știi, dacă în primele săptămâni după ce ai plecat m-ai fi sunat și ai fi spus: „Am făcut o greșeală cumplită, vreau să vin acasă“, aș fi fost destul de proastă să te reprimesc. Pentru că nu poți renunța așa, pur și simplu, la treizeci și patru de ani de căsnicie. Dar tu i-ai aruncat la gunoi — și m-ai părăsit când aveam cel mai mult nevoie de tine. Iar acum…

Am ridicat din umeri. Și am spus:

— Acum am să plec la Paris.

— Ce-ai să faci?

— Chiar după Crăciun. Am negociat cu școala să fac o pauză de șase luni. Știi că în învățământ, lucrul ăsta e posibil o dată la șapte ani. Și plec la Paris.

— Ca să ce?

— Ca să fiu la Paris.

L-am văzut că încerca să asimileze toate aceste informații.

— Și ce te-a făcut să iei hotărârea asta?

La întrebarea asta aș fi putut să îi dau un răspuns detaliat și anume că, într-o dimineață, am intrat în clasă, m-am uitat la marea aceea de fețe plictisite și m-am gândit: *Vreau să plec o vreme*. După două ore eram în biroul lui Charles Andrews și îi spuneam că am nevoie de o pauză și că vreau să o iau pe perioada viitoarelor trimestre de iarnă și primăvară. Cu un an în urmă, Andrews mi-ar fi spus că această cerere iese din discuție. Dar cum încă se mai simțea vinovat față de mine, precum și pentru faptul că (după cum mi-a destăinuit el odată) consiliul de conducere al școlii a răsuflat ușurat că nu i-am dat în judecată că m-au concediat pe nedrept, mi-a dat un alt răspuns.

— Ținând cont de tot ce ai îndurat în ultima vreme, ideea mi se pare de bun simț. Săptămâna viitoare, când se întrunește consiliul, am s-o supun la vot. Pot să te asigur că nu doar o vor aproba, ci vor și insista să primești salariul întreg în perioada respectivă.

Săptămâna următoare, Andrews s-a ținut de promisiune. Iar eu am început să caut de zor pe internet o locuință cu chirie pe termen scurt într-un arondisment parizian central. În cele din urmă, bunul *New York Review of Books* m-a scos din încurcătură și, după mai multe telefoane și studierea unor fotografii pe care proprietarul (un profesor de franceză de la Columbia) mi le-a trimis prin e-mail, am fost de acord să închiriez pe o perioadă de șase luni o garsonieră mică, dar bine utilată, chiar lângă Sorbona. Aveam să intru în posesia ei pe 27 decembrie.

— Ce m-a făcut să mă hotărăsc să plec la Paris? am spus. E simplu, zău. Întotdeauna mi-am dorit să locuiesc acolo. Acum o voi face o vreme.

— Mai sunt câteva săptămâni până la Crăciun, a spus el. Ne-am putea întâlni să luăm masa…

— Dan… nu.

A lăsat capul în jos și n-a spus nimic. Apoi:

— Trebuie să o iau din loc.

— Bine.

— De îndată ce Leary va avea raportul ADN...

— Ne vom ocupa de asta atunci.

Dan a dat ușor din cap, apoi mi-a strâns scurt mâna și a spus „Baftă!“, după care s-a îndreptat spre mașina lui.

După patru zile, am primit vești de la Leary. Vești ciudate. Mi-a spus la telefon:

— Tocmai am aflat că mostra ADN luată din oasele cadavrului *nu* se potrivește cu ADN-ul luat din firele de păr de pe peria lui Lizzie din apartamentul ei. Ceea ce înseamnă că acest caz rămâne deschis.

— Deci e în viață?

— Teoretic, da. Medicul legist a ținut să precizeze că apa sărată în care a stat luni întregi cadavrul poate deteriora mult ADN-ul, așa că e greu de spus categoric că acest cadavru pe care l-am găsit noi nu e al lui Lizzie. Și să recunoaștem, peste 200 000 de persoane dispar anual în țara asta. Și deși niciuna dintre femeile dispărute din Boston nu era genul care să aibă mijloacele financiare pentru a cumpăra o cruciuliță cu diamante de la Tiffany's, cine nu ar putea să spună că putea fi altcineva din alt stat care a venit la Boston fără să știe nimeni și s-a aruncat în râu? De-a lungul carierei mele, am învățat un lucru: orice e posibil. Niciodată nu poți să știi cu adevărat ce e în mintea unei persoane.

— Așadar, trăiește și totodată e moartă?

— Cum am spus: totul e cu putință; totul e nebulos.

M-am așteptat să primesc vești de la Dan după asta — mai ales că Leary mi-a spus că o să-l sune și pe el să-i dea vestea. Dar n-am primit niciun telefon de la fostul meu soț. Nici nu a făcut o încercare de a mă contacta înainte de sărbători, în afară de felicitarea oficială — *Dr. Daniel Buchan vă urează dumneavoastră și familiei dumneavoastră un Crăciun liniștit și un An Nou minunat* — sub care era scris *„Sper să ai o vacanță grozavă la Paris… Toate cele bune…“*

Chiar înainte să-mi fac geamantanul și să plec la Burlington și apoi la Paris, am mai primit un comunicat de la Dan: *Începând cu 1 ianuarie 2004, dr. Daniel Buchan va locui la…*

Și dădea adresa unui apartament dintr-un bloc de locuințe proprietate personală din zona de coastă a Portlandului. Pe 23 m-a sunat Jeff și mi-a spus că tatăl lui va petrece cu ei sărbătorile Crăciunului.

— Și cred că știi că a rupt-o cu Alice.

— Nu știam, dar schimbarea de adresă asta părea să sugereze.

— Tot încerc să-l fac să te sune, însă el spune că știe care va fi răspunsul tău. Așa că…

— Dacă vrea să mă sune, poate să mă sune, am spus.

— Serios? a spus Jeff, brusc interesat.

— Spun doar că poate să mă sune. Nimic mai mult.

— Și dacă vrea să te sune la Paris?

— Am să-i accept apelul.

— E grozav, mamă! Când te întorci în State, te vom invita la noi. Promit…

N-am spus nimic.

— Și trebuie să-ți spui întruna că Lizzie trăiește. Fiindcă acolo unde există speranță…

— Există întotdeuna ambiguitate, am spus. Totul e cu putință, totul e nebulos.

Iar ambiguitatea guvernează majoritatea lucrurilor, nu-i așa? Dan îi spusese lui Jeff că vrea să vorbească cu mine. Eu mă ofer să-i accept apelul, iar în zilele care urmează — tăcere! Prilejul favorabil apare și se duce. Mă întreb ce naiba e în mintea lui Dan. Mă vrea înapoi? E prea speriat ca să sune? Se teme de refuz? Încă se simte vinovat că nu s-a putut hotărî să dea ochii cu mine? A hotărât că vrea să încerce să trăiască singur o vreme? Sau poate se întreabă ce gândesc eu?

Iar adevărul e că nici eu nu știu care e punctul meu de vedere aici, fiindcă în capul meu e o mare harababură. Iubire, ură, chin, trădare, disperare, furie, siguranță de sine, nesiguranță de sine, ură de sine, autoliniștire, orgoliu, aroganță, optimism, tristețe, îndoială, îndoială, îndoială… și iar îndoială.

Dar ce are îndoiala? Cum poate cineva să vadă mereu lucrurile în alb și negru când, în cele din urmă, interacțiunea umană este în majoritate profund cenușie? Cei apropiați fac lucruri derutante. La rândul nostru, facem lucruri pe care nu le înțelegem pe deplin. Pentru că niciodată nu îi înțelegem cu adevărat pe alții, darămite pe noi.

— *Tăria mea în slăbiciune se desăvârșește*.

Tata a repetat citatul și, în același timp, mi-a umplut iar paharul. Era seara de Crăciun și pe masă mai erau încă resturile mesei copioase pe care o pregătise Edith. După-amiază, eu și cu tata petrecuserăm o jumătate de oră cu mama. O ținusem de mână și îi spusesem că mâine am să plec la Paris, și sigur avea amintiri grozave despre Paris din perioada în care studiase acolo artele, după război, și i-am promis că am să caut cafeneaua micuță de pe Rue Monge, despre care vorbea mereu, și…

Continua să se uite cu ochi goi la mine. Am pus capăt monologului meu prostesc. M-am ridicat și am sărutat-o ușurel pe cap, apoi m-am întors spre tata și am spus:

— O să moară în timp ce sunt plecată.

— Și ar fi un lucru rău?

Știam răspunsul la întrebarea asta — și n-am vrut să-i dau glas.

Ne-am întors acasă. Ne-am desfăcut cadourile. Am băut șampanie apoi, la masă, vin roșu. După aceea, ne-am mutat scaunele lângă șemineu și am băut coniac în timp ce jucam un joc la care tata câștiga întotdeauna — un joc numit Citate.

Tăria mea în slăbiciune se desăvârșește.

— Haide, a spus tata, fă o încercare.

— Pare din Shakespeare, am spus.

— Nu, e din Biblie, a spus Edith.

— Zece puncte, a spus tata. Și încă zece dacă știi să îmi spui capitolul din care provine.

— Corinteni, a spus ea.

— Corect, a spus el.

— Ești de speriat! i-am spus lui Edith.

— O voi lua drept compliment.

— E rândul tău, Edith.

Ușor cherchelită, ea a zâmbit și a început să citeze:

— *Oft fühl ich jetzt… [und] je tiefer ich einsehe, dass Schicksal und Gemut Namen eines Begriffes sind.*

Am râs tare și am spus:

— Nu există o regulă împotriva citatelor în limba germană?

— Firește că urma să traduc ce am citat, a spus ea, cu glasul ei de Martini sec. Iată traducerea: *Deseori mă gândesc, și îmi dau tot mai mult seama, că soarta și caracterul sunt același concept*.

— Novalis, am spus. Cunoscut și ca poetul german Friedrich von Hardenberg.

— Bravo! a spus Edith.

— Douăzeci de puncte pentru tine, a spus tata, și încă zece puncte dacă poți să ne spui versiunea americanizată și prescurtată a citatului.

— E simplu, am spus. *Caracterul este destinul*.

A sunat telefonul. Cum eu eram mai aproape de el, am răspuns:

— Da și Crăciun fericit! am spus.

— Pot să vorbesc cu profesorul Latham, vă rog?

Mi s-a ridicat pulsul. Receptorul tremura în mâna mea.

— Lizzie? am șoptit.

Tăcere. Tata s-a ridicat, arătând uluit.

— Lizzie? am repetat.

Tot tăcere. Apoi:

— Mama?

— Oh, Doamne, Lizzie! Tu ești!

— Da, eu sunt.

— Unde… unde…?

Mi se împleticea limba.

— Mamă…?

— Unde ești, Lizzie?

— În Canada.

— Unde în Canada?

— În vest. Vancouver. Sunt aici de… în fine, luni întregi.

— Și ești bine?

— Da, bine, ca să zic așa. Am o slujbă aici. O slujbă de chelneriță, nu mare lucru, dar am cu ce să-mi plătesc chiria. Am găsit un locșor în care să stau. Acum am câțiva prieteni. E... chiar bine, cred.

Nu părea chiar bine, dar nici chiar îngrozitor. Și oricât de mult îmi venea să izbucnesc în lacrimi și să strig: *Știi cât de des te-am crezut moartă*?, un glăscior lăuntric mă sfătuia să fiu prudentă și să-mi cântăresc cu grijă fiecare propoziție înainte de a o rosti.

— Deci te-ai dus în Canada după ce ai plecat din Boston? am întrebat.

— Nu chiar. Am stat o vreme prin vest, apoi am venit aici. Sigur că n-ar trebui să lucrez aici — am un statut total clandestin —, dar am reușit să pun mâna pe o legitimație canadiană falsă. Și folosesc numele de pe legitimație, așa că toată lumea de aici mă știe drept Candace Bennett. Folosesc de atâta timp numele ăsta încât până și eu am ajuns să cred că sunt Candace Bennett.

— E un nume frumos.

— E în regulă. Dar motivul pentru care am sunat la bunicu' e că am dat telefon acasă și am primit mesajul că acum ai să fii la Paris...

— Așa e. Plec mâine. Pentru aproximativ șase luni.

— E tare! Merge și tata?

— Nu — tatăl tău rămâne aici.

— Da? De ce?

— E cam complicat de explicat. Dar ...nu cred că știi că, de mai bine de două luni, o grămadă de oameni încearcă să te găsească.

— Adică, tu și tata și...

— Poliția. Când ai dispărut, toată lumea s-a gândit că... poate ai pățit ceva. S-a scris în toate ziarele.

— Eu nu citesc ziarele. N-am televizor. Nici calculator. Nici radioul nu-l prea deschid. Dar am acum în camera mea o combină stereo mică, și am găsit un loc aproape de mine de unde pot cumpăra CD-uri vechi cu doi dolari, așa că ascult multă muzică... și citesc. În Vancouver sunt anticariate grozave. O mulțime.

— E minunat să-ți aud glasul, Lizzie. E atât de...

Am început să plâng în hohote.

— Fără lacrimi, mamă...

— Sunt atât de fericită că te aud, Lizzie! Și, dacă vrei, aș putea veni mâine la Vancouver și...

— Nu, nu vreau să faci asta, a spus ea pe un ton tăios. Nu sunt pregătită pentru... nu sunt...

S-a întrerupt.

— E în regulă, Lizzie. Zău că e în regulă. Mă gândeam doar…

— Te gândeai prost. Încă îmi este… *rușine*. Și dacă îmi spui că nu trebuie să-mi fie rușine, am să închid…

— N-am să-ți spun nimic.

— Bun, asta-i bine, a spus ea, părând tot agitată. Dar când te întorci de la Paris… ei bine, totul depinde de cum am să fiu atunci. Medicul meu de aici… acum câteva luni când am fost găsită dormind sub cerul liber în East Vancouver… acolo am cumpărat legitimația falsă, în East Vancouver poți să faci rost de orice… în fine, când am fost dusă la azilul pentru cei fără adăpost, asistenții sociali m-au convins să mă duc la psihiatru, care m-a diagnosticat ca având chestia asta bipolară. Și mi-a dat să iau niște medicamente. Atâta timp cât iau medicamentele, trec ziua cu bine. Și cum m-am ținut de ele, lucrurile sunt mult mai stabile acum. Pot să-mi fac treaba de chelneriță și nu mă mai gândesc să mă arunc în fața primei garnituri de metrou… chiar dacă în Vancouver nu există metrou. Dar important e că termin ziua cu bine.

— Asta e minunat! am spus, îngrozită să nu-mi scape ceva care să o facă să pună capăt convorbirii.

— *Nu e minunat*, mamă. E ca dracu'. Urăsc să fiu așa. Urăsc că am dispărut așa. Mă urăsc pe mine. Dar… continui să trec ziua cu bine… Așa că…

— Ai un număr de telefon ca să te pot suna pe viitor?

— Nu vreau să-ți dau numărul meu, ai înțeles?

— Cum zici tu, Lizzie.

Tonul ei s-a înmuiat un pic.

— Dar dă-mi numărul tău de la Paris, dacă ai unul. Nu promit nimic, dar…

— Dacă ai vreodată chef să mă suni, te voi suna eu imediat.

— Dar asta ar însemna să-ți dau numărul meu. Nimeni nu capătă numărul ăsta. *Nimeni*. Nici chiar prietenii mei. Ei au numărul meu de mobil, dar nu numărul *ăsta*. Asta fin'că numărul meu e *numărul meu*. Ai priceput? Ai…

S-a întrerupt brusc. Și a spus:

— Oh, rahat, vrei să mă asculți? Sunt atât de varză, sunt atât de…

— Nu ești varză, Lizzie. Și ai o mulțime de oameni care încă te iubesc.

— Da, mă rog… Uite ce e, acum trebuie să închid. Salută-i pe toți, bine?

— Vrei să-ți dau numărul meu de la Paris?

— Cred că da.

I l-am dat. Apoi am întrebat:

— Ce faci acum?

— Mă duc la treabă.

— În ziua de Crăciun?

— La noi e deschis. Și trebuie să mă cărăbănesc. Așadar… Crăciun fericit, mamă. Și încearcă să nu-ți faci prea multe griji.

Clic. S-a întrerupt. Câteva minute am rămas nemișcată, am pus receptorul în furcă, apoi m-am uitat la tata. Niciunul nu a spus nimic câteva clipe. Edith s-a ridicat, s-a dus la telefon, a format patru cifre, a luat de pe masa de alături un creion și un carnet și apoi a început să noteze un număr.

— Ce faci? am întrebat.

— Tocmai am format *69, număr care, datorită minunilor înfăptuite de tehnologia digitală, îți dă numărul ultimei persoane care a sunat. Așa că iată numărul fiicei tale.

A ridicat carnetul.

— Codul de zonă e 604 — deci e sigur Vancouver. Și dacă vrei să verific că e de la ea de acasă…

— S-ar putea speria dacă o sunăm imediat, am spus.

— Dacă formez *67 înaintea numărului, nu mai apare numărul persoanei care o sună. Și dacă răspunde, nu mă va recunoaște, fiindcă am să-mi iau un accent nemțesc. Așa că…

Edith a format numărul. Îl auzeam sunând. Și suna și suna și…

— E mesageria vocală, a spus Edith, punându-mi receptorul în mână.

Am ascultat: *Salut, ai sunat la Candace Bennett. Lasă-ți numele și numărul și te sun eu.*

Am închis înainte de bipul trădător. M-am uitat la tata. Am dat din cap, confirmând că era glasul lui Lizzie. Tata și-a luat fața în mâini și a început să plângă.

În seara aceea am băut aproape toată sticla de coniac. Înainte să fiu prea beată ca să pot vorbi, l-am sunat pe Dan și i-am dat vestea.

— Ești absolut sigură…? a întrebat el.

— Categoric.

Dan și-a înăbușit un hohot de plâns.

— Îți mulțumesc, a spus el în cele din urmă. Îți mulțumesc tare mult.

— *Totul e cu putință, totul e nebulos.*

— Asta ce e?

— Doar un citat de care m-am îndrăgostit.

— Am să te sun la Paris, bine?

— În regulă, am spus.

În noaptea aceea, după ce tata și Edith s-au dus la culcare, am stat pe veranda din față, uitându-mă cum ninge, fără să simt frigul. Eram beată, euforică, stoarsă de energie, încercam să nu mă gândesc la lunile în care Lizzie dormise pe stradă și eram serios îngrozită de actuala ei stare psihică.

Nu pot să plec, mi-am spus.

Dar ce realizezi rămânând aici?

Nu e vorba de asta. Pur și simplu nu pot să plec.

Pleacă.

Dar ăsta-i egoism.

Pleacă.

Am încercat să vin repede cu multiple argumente; am încercat să mă conving în mod rațional că trebuie să rămân. Dar acel glas din capul meu era încăpățânat, sfidător, și voia să mă lase să repet greșeala făcută demult.

Pleacă.

Dimineață l-am sunat pe detectivul Leary. A reacționat calm la veste, spunând:

— E grozav să ai un caz care se sfârșește cu bine — fiindcă sunt foarte rare.

A spus că va trebui să implice poliția din Vancouver pentru a obține o „identificare“ veridică a lui Lizzie. Însă întrucât acum era în temă cu starea psihică fragilă pe care o avea Lizzie, urma să aibă grijă ca ei să nu se apropie de ea, ca totul să se facă pe furiș.

— Știi, a spus el, odată ce se răspândește vorba că Lizzie a fost găsită în viață, s-ar putea pomeni cu jurnaliștii la ușa ei…

— Se poate evita asta?

— Lasă-mă să vorbesc cu șeful meu. Faptul că ar putea dispărea iar din cauza amestecului mass-mediei, s-ar putea să-l sensibilizeze și să apeleze la o diversiune referitor la informarea presei despre locul în care trăiește acum.

— S-a mai făcut asta?

— Nu, dar asta nu înseamnă că nu se poate face acum.

În drum spre aeroport, i-am povestit tatei discuția mea cu Leary și i-am spus că mă temeam că s-ar putea ca Lizzie să cadă în altă bulboană, dacă se trezea într-o dimineață cu niște camere de televiziune la ușa ei.

— Detectivul ți-a spus că o să rezolve asta, a spus tata. O s-o rezolve.

— Dar…

— Niciun *dar*. Știu ce încerci să faci — și n-am să te las să o faci. Nu de data asta.

— Dar…

— Lizzie trăiește. Punct. Nu poți rezolva problemele altora, Hannah. Poți doar să le fii alături când au nevoie de tine. Iar dacă ea are nevoie de tine, te va găsi — așa cum a făcut aseară. Așa că pleci la Paris.

Când am ajuns la aeroport, bagajele mele au fost trimise direct la aeroportul Charles De Gaulle. Funcționarul de la ghișeu mi-a înmânat două permise de îmbarcare și mi-a spus că, odată ajunsă la aeroportul Logan, zborul Air France va pleca de la…

N-am reținut numărul porții. Nu mă puteam concentra.

Tata m-a condus la bariera de protecție. M-am simțit brusc ca la treisprezece ani, gata să fiu expediată într-un loc necunoscut.

— Mi-e frică, am spus.

M-a îmbrățișat. Și a spus:

— *Tăria mea în slăbiciune se desăvârșește*. Acum urcă-te în avionul ăla afurisit. Și sună-mă mâine când ești acolo.

Douăzeci de minute mai târziu, zburam deasupra Vermontului. O schimbare rapidă în Boston și am fost iarăși în nori.

Avionul era gol. Am avut un rând de locuri doar pentru mine. M-am întins și am dormit tot drumul peste Atlantic.

Și apoi, dintr-odată, era dimineață. Iar avionul se înclina mult pe-o parte. Stewardesa m-a scuturat cu blândețe și m-a rugat să mă ridic în capul oaselor. Urma să aterizăm.

Am închis ochii când am atins pista. I-am deschis când avionul s-a oprit de tot. M-am ridicat, mi-am luat bagajul de mână și paltonul din compartimentul de deasupra capului și am urmat șuvoiul de pasageri care părăseau avionul.

Polițistul era cam de seama mea, și nu părea deloc încântat că stă într-o gheretă la ora șapte-treizeci într-o dimineață de sfârșit de decembrie.

— Pașaportul, a spus, întinzând mâna.

L-am împins spre el.

— Cât timp veți sta? m-a întrebat cu un accent englezesc greoi.

Am vorbit fără să mă gândesc, folosind franceza pe care mi-o împrospătasem în ultimele luni.

— *Je ne sais pas*, am spus. Nu știu.

S-a uitat lung la mine, surprins că am răspuns în franceză. A continuat în franceză.

— *Quoi, vous n'avez aucune idée de combien de temps vous allez rester en France*? Nu aveți idee cât veți sta în Franța?

— *On verra*, am spus. Vom vedea.

L-am văzut măsurându-mă, întrebându-se dacă merita să-mi ceară biletul de întoarcere acasă, sau să-mi vadă cecurile de călătorie sau cardurile de credit sau altă dovadă de lichidități. Sau poate se gândea că mă jucam prostește cu el. Sau poate mă vedea cum mă vedeam eu — o femeie între două vârste, care, la această oră a dimineții, părea amețită și nițeluș pierdută. Dacă m-ar fi întrebat: „*De ce sunteți de fapt aici*?", i-aș fi răspuns cinstit: „*Știi, întrebarea asta mă chinuie de cincizeci și trei de ani. Ai vreun răspuns*?"

Dar el nu mi-a mai pus întrebarea asta. A spus doar:

— *Généralement, nous préférons les réponses précises*. În general, preferăm răspunsuri precise.

Am răspuns:

— *N'est-ce pas notre cas à tous*? Nu toți preferăm?

A schițat un zâmbet vag, apoi a luat ștampila și a pus-o pe pașaportul meu.

— *D'accord*, a spus el, înapoindu-mi-l. De acord.

Și, luând pașaportul, m-am întors și am pășit în Franța.

SFÂRȘIT

Mulțumiri

Există scriitori care nu arată nimic nimănui atunci când lucrează la un roman și există scriitori care îi aduc pe oamenii cei mai apropiați lor într-o stare avansată de disperare citindu-le cu glas tare fiecare paragraf pe care îl scriu. Deși sper că nu mă încadrez în această categorie din urmă, obsesiv-compulsivă, sunt convins că n-aș fi reușit să duc la capăt lunga corvoadă solitară a scrierii unui roman fără vreo reacție din lumea de dincolo de biroul meu. Iar în cazul cărții de față, James Macdonald Lockhart și-a depășit cu mult atribuțiile de agent literar și a citit prima și a doua variantă brută a romanului, capitol cu capitol, pe măsură ce ieșeau de sub tipar. Sfaturile lui inteligente și sprijinul său m-au menținut la suprafață când m-au năpădit obișnuitele îndoieli și disperări, inevitabile în profesia mea. Îi sunt profund îndatorat.

James lucrează cu Antony Harwood, care a fost agentul și prietenul meu în ultimii doisprezece ani. El rămâne aliatul cel mai bun pe care acest romancier l-ar fi putut avea, un *mensch* prin excelență. Și am un noroc fantastic cu editoarea mea dură ca o stâncă, Sue Freestone – care, așa cum am mai spus în câteva rânduri, mă vorbește de rău în față și de bine pe la spate (ceea ce, hai să recunoaștem, e mult mai de preferat). Și mai grăitor, ea deține arma cea mai importantă din artileria unui editor: un simț care nu dă greș. Romanele mele au avut enorm de câștigat sub tutela ei puternică și hotărâtă.

Noeleen Dowling din Dublin și Christy McIntosh din Banff rămân extraordinarii mei cititori constanți – și le port o recunoștință uriașă pentru că au avut răbdarea de a citi cu atenție versiunile inițiale ale acestui roman. De-a lungul ultimilor trei decenii, Fred Haines, *un tip uluitor*, a rămas un stâlp de nezdruncinat într-o lume aflată într-o veșnică schimbare. De asemenea, a redactat varianta a doua a cărții – și mi-a împărtășit observațiile sale extrem de utile (nu e de mirare).

În sfârșit, aș vrea să-i spun un mulțumesc din toată inima partenerei mele în lupta domestică din ultimii douăzeci și doi de ani – veșnic uimitoarea (cu adevărat!) Grace Carley – și celor doi copii la fel de uimitori ai noștri, Max și Amelia. Acum câteva luni, când prima variantă a acestui roman a fost terminată, Max a dat de perete ușa biroului meu de la etaj și m-a întrebat: „Tot nu e gata?”

Acum este.

D. K.
Londra, iunie 2005